

༄༅། །ཀྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་
སྤྱགས་ཅན་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་རྗེ་རྗེ་བཞད་པའི་
གསུང་འབྲུམ་བཞུགས་སོ།།

། རོད་བཙུ་བཞི་བ། །

འབྲུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་དྲགས་བརྒྱད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟ།

༼ མི་བསྐྱོད་ཀྱལ་བའི་གཞུང་བཟང་། ༽

༡༡། ༼ཀྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་
བྱུགས་ཅན་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེ་བཞད་པའི་གསུང་
འབུམ་པོད་བཅུ་བཞི་པ་བཞུགས་སོ།།

རྣམ་ཐུག་གིས་བརྒྱུགས།

དཀར་ཆག

དབུ་མ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དཔལ་ལྷན་དུས་གསུམ་མཁུན་པའི་ཞལ་ལུང་
དྲགས་བརྒྱད་གྲུབ་པའི་གིང་རྟ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟེན་༥༥

༡༡། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དཔལ་ལྷན་དུས་གསུམ་
མཁུན་པའི་ཞལ་ལུང་དྲགས་བརྒྱད་གྲུབ་པའི་གིང་རྟ་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ཨོྭ་སྤྱི་བི་ཇ་ཡཱཱ། གདོད་ནས་སྒྲོས་བྲལ་ཉོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས། །སྒྲོས་པའི་
མཚན་མ་མཐའ་དག་བྱངས་ལྷུང་ནས། །གདུལ་བྱའི་ཁམས་དབང་ཇི་བཞིན་གང་
འདུལ་གྱི། །ཆོས་ལའོར་བསྐྱོར་བའི་རྫོགས་སངས་དེར་བྱག་འཆོལ། །ཀྱུན་
རྫོབ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཙམ་ཉིད་ལས། །དོན་དུ་གྲུབ་པའི་ཡོད་མེད་སྒྲིེ་འགག་
སོགས། །མཐའ་བྲལ་འཆད་པར་ལུང་སྟན་མངའ་བརྟེས་པ། །སྒྲོབ་དཔོན་གྱུ་
ཞབས་བརྒྱད་པར་བཅས་ལ་བསྟོད། །ཆེས་ཟབ་འཛིགས་ལ་སྒྲག་མེད་ལྷ་བའི་
ཞབས། །དེ་སྒོལ་འབྱེད་ལ་མཐུ་ཆེན་སྒྲམ་པོ་པ། །དེས་བསྟན་ཇི་བཞིན་ཁོང་
ཁྱད་དུས་གསུམ་མཁུན། །བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་འབྲུལ་པ་བྲལ་འདིར་བསྟོད་
བྱག་འཆོལ། །ཐོས་དང་བསམ་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པ་དང་། །རིས་མེད་འགྲོ་
ལ་བཙེ་ཆེན་སྐྱེད་བྱེད་པའི། །པ་མ་དང་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་གྱུར་པ། །འགྲོ་བའི་
དེད་དཔོན་མཉན་པ་དེར་བྱག་འཆོལ། །དཔལ་ལྷན་གྱུ་ཞབས་དགོངས་པ་ལྷ་
བའི་འོད། །གཞོན་ནུས་རྣམ་དཀར་བཞི་བ་ཇི་སྟེད་ལ། །རང་གཞན་ལོག་པར་

ལྷ་འགས་ནོག་པོ་ཡི། །མཛད་པར་འབྲེན་ལ་སྟོང་ནས་མ་བཟོད་ནས། །སྟོང་དང་
ཏེན་འབྱུང་གྲུབ་བདེའི་བདུད་རྩི་འདྲི། །མཐའ་ཡས་འགོ་ལ་འཆི་བ་མེད་སྤྱིར་
སྤྱིར། །དེ་ཡང་རང་མེད་སྟོན་པ་སྟོན་གྱི་ཆ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་མངའ་ཞིང་། ཡོན་
ཏན་ལུས་པ་དང་བྲལ་བ་མངའ་བ་བསྐྱལ་བ་ཟང་གི་སངས་རྒྱས་ཤུག་ཐུབ་པ་
ཞེས་འཛིག་ཏེན་གྱི་སྟོན་མེ་མཆོག་དེས་འཛིག་ཏེན་དུ་བརྗོད་བྱ་དང་། རྗོད་བྱེད་
གྱི་ལའོར་ལོ་དང་། །༡༥།ཆོས་ཀྱི་གཏམ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིཛི་སྟེད་པ་མཐའ་
ཡས་པ་ཞིག་བསྒྲོར་བར་མཛད་པ་ལས། སྟོན་དུ་བཅས་པའི་སྟེར་བསྟུ་ན།
བཀའ་ལའོར་ལོ་གསུམ་བྱ་བ་དང་། གཏམ་གསུམ་བྱ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒྲི་
བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཞེས་གྲགས་པ་དང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་
བའི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཞེས་གྲགས་པ་བྱུང་སྟེ། རི་རྒྱད་དུ།
བདག་གོ་ཞེས་ཀྱང་བཏགས་གྱུར་ཅིང་། །བདག་མེད་ཅེས་ཀྱང་བསྟན་པར་
གྱུར། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བདག་དང་ནི། །བདག་མེད་འགའ་མེད་ཅེས་
ཀྱང་བསྟན། །ཅེས་དང་། ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན། །ཡང་དག་ཡང་
དག་མ་ཡིན་ཉིད། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཡང་དག་མིན། །དེ་ནི་སངས་རྒྱས་རྗེས་
བསྟན་པའོ། །ཞེས་དང་། རྒྱལ་བ་མ་ཕམ་པའི་ཞལ་གྱི་བདུད་རྩིར། མི་རྟག་
སྟུག་བསྟུལ་བདག་མེད་དང་། །ཞི་བའི་སྐྱ་ཡིས་ཐབས་མཁྱེན་པས། །སེམས་
ཅན་སྲིད་གསུམ་སྟོབས་སྟེད་ནས། །ལྷ་རན་འདས་ལ་རབ་འཇུག་མཛད། །ཞི་བའི་

ལམ་ལ་རབ་ཞུགས་པ། བྱ་རན་འདས་ཐོབ་འདུ་གཤེས་ཅན། །དམ་ཚིས་པར་
དཀར་ལ་སོགས། ཚོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིས། །དེ་དག་སྤར་འཛིན་ལས་
བསྐྱོག་སྟེ། ཐབས་དང་གཤེས་རབ་ཡོངས་བབྱང་བས། ཐེག་པ་མཚོག་ལ་སྦྱོན་
མཛད་དེ། བྱང་ཆུབ་མཚོག་ཏུ་ལུང་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་དང་། སྟོབ་དཔོན་འཕགས་
པ་ལྟས། བསོད་ནམས་མིན་པ་དང་པོར་བསྐྱོག། བར་དུ་བདག་ནི་བསྐྱོག་པ་
དང་། ཐ་མར་ལྟ་ཞིག་ཀྱང་སྐྱོག་པ། །གང་གིས་གཤེས་དེ་མཐས་པ་ཡིན། །ཞེས་
འབྱུང་བའི་ཚོས་ཆུལ་དེ་ཐམས་ཅད་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ་གཉིས་
ལ་སྦྱོར་བར་མཛད་པ་ལས། གང་མངོན་པར་མཐོ་བའི་ལམ་ཀྱི་ཆད་དུ་ནི་ངེས་
པ་ཁོ་ནར་གང་ཟག་དང་། ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་དང་།
༼༣༩༽དེ་རྟོགས་པའི་གཤེས་རབ་དང་། དེ་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ལྟག་མཐོང་གི་
རྣལ་འབྱོར་ལ་སོགས་པ་མི་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ནའང་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་
གྲིས་ཆགས་བྲལ་བྱེད་པ་ལ་ལྟག་མཐོང་གི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བདེ་དོན་གཉིས་ཀ་
ཡོད་ཅིང་། དེ་ལས་གཞན་མུ་སྟེགས་དང་། བོན་དང་། དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་
ཆེས་མང་བའི་གཞུང་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཆེས་མང་དུ་འབྱུང་
ཡང་། དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ཉི་ཆེ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་
དོགས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ངེས་པར་
ལེགས་པའི་ལམ་ཀྱི་ཆད་དུ་ནི། བདག་མེད་པའི་ཚོས་ཆུལ་ངེས་པར་མ་བསྟན་ན་

ལམ་དེས་དེར་ངེས་པར་འབྱེན་མི་ལུས་པ་ཁོ་ན་སྟེ། མདོ་ལས། རྟོང་པ་ནི་བ་སྐྱེ་
བ་མེད་པའི་ཚུལ། །མ་ཤེས་པས་ནི་འཁོར་བར་འབྱམས་གྱུར་ཏེ། །ཞེས་དང་
། ཡང་མདོར། ཅི་ཡང་མ་ཡིན་ཆོས་འདི་སྤྱད་ཤེས་པ། །དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱལ་
ལ་ཆགས་མེད་འགྱུར། །ཞེས་དང་། འཇིག་རྟེན་འདས་བསྟོན་ལས། མཚན་མ་
མེད་པ་མ་རྟོགས་པར། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཐར་པ་མེད་པར་གསུངས། །དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་
ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས། །དེ་ནི་ཆང་བར་བསྟན་པ་ལགས། །ཞེས་དང་། སྟོབ་
དཔོན་འཕགས་པ་ལྟས། །ཞི་སྟོན་གཉིས་པ་མེད་པ་དང་། །ཞེས་འབྱུང་ལ། དེ་ཡང་
ཉན་རང་ནི་བར་བསྟོན་པ་གང་དེ་བཀའ་བསྟན་བཙུག་མཐའ་དག་ནས་གང་
ཟག་གི་བདག་བདེན་མ་གྲུབ་པར་ནི་རྟོགས་དགོས་པ་མཐུན་པར་གསུངས་ལ།
བཀའ་བསྟན་བཙུག་འགའ་འགར་ཆོས་ཀྱི་བདག་བདེན་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་
དགོས་སོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་རྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་རྒྱས་པ་ནི་
ཐེག་ཆེན་དབུ་མེས་ཀྱི་གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྒྱུད་སྟེ་༡༥༥།མཐའ་
ཡས་པར་བཞུགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་དབུ་མའི་བཀའ་བསྟན་
བཙུག་མཐའ་དག་རྩ་ཆེས་གསལ་བར་བཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷགས་འདིར་ནི་
སྟོན་མཚན་གྱི་ལྷག་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ལུས་པར་སྟོང་ཉིད་དུ་བསྟན་ནས་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། །འོ་ན་དབུ་མའི་ལྷགས་ཞེས་
གྲགས་པ་དེ་གང་གིས་སྟེ་སྟེ་མ་ན། ལྷགས་དེ་འབྱེད་པར་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་

བསྟན་པ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་ཞབས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བྲིས་ནས། དེའི་
སློབ་མ་འཕགས་པ་ལྷ་དང་། དཔའ་བོ་དང་། ཞི་བ་ལྷ་སོགས་སྤར་བྱོན་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དབུ་མར་སྐྱབ་པ་ལ་དབུ་མར་སྐྱབ་སུས་ཀྱང་མི་ཚོལ་བས་གཞུང་
ཕྱི་མོའི་དབུ་མར་གྲགས་ལ། ཕྱིས་ནས་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་
དབུ་མའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཚོལ་བར་མཛད་དེ།
ཚོལ་བ་དེ་ལའང་རྣམ་པར་དབྱེད་པར་བྱ་བ་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་དབྱེད་པའི་སླད་དུ་
སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་རྣམ་པར་འབྲུལ་བར་གྲགས་པའི་སློབ་
དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་བ་གྲགས་པ་འཛིག་རྟེན་དུ་བྱོན་ནས་མཐའ་བྲལ་གྱི་དོན་རྒྱ་
ཆེར་བསྟན་པར་མཛད་ལ། སློབ་དཔོན་འདི་དང་སློས་ཅུང་ཟད་མི་མཐུན་པར་སྐྱ་
བའི་རྒྱན་སྒྲིང་བདེན་གསུམ་ཅུ་མ་བའི་སློབ་དཔོན་སོགས་དབུ་མ་བའི་སློབ་
དཔོན་འབྲུམས་ཀླས་པ་བྱོན་མོད། སློབ་དཔོན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་
ཐུག་གི་དབུ་མའི་བཞེད་པ་ལ་ནི་མི་མཐུན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། དེ་ཐམས་
ཅད་དབུ་མ་པར་སྐྱབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། ཆོས་ཀྱི་ཡུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་དང་
། །བཞི་སྟོང་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །སྟོང་ཉིད་འདི་ལ་གཞིལ་བར་
འབབ། ཁྱིམ་དང་། སྤྱད་པར། ཀུལ་བ་འདས་དང་མ་བྱོན་བྱོགས་བཅུར་གང་
བཞུགས་པ། །༡༩༧༩། ཀུན་ལམ་པ་རོལ་བྱིན་པ་འདི་ཡིན་གཞན་མ་ཡིན། ཁྱིམ་
དང་། རྗེ་འབྲི་གྲང་གྲིང་པའི་ཞལ་སྤྲོ་ནས། འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་འབྲི་

གྲུང་པ་ཆེན་པོས་རྩོམ་པ་གསུང་ནི་སྟེད་ཅིག་གསུངས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཤིས་སམ། བབ་ཀྱི་གནས་ལུགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་
ལྟར་སྟོན་པ་ཡིན། ཅེས་འབྲུང་རོ། །དེས་ན་བོད་འདིར་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་
དབག་ལྟར་སྒྲུང་གི་ལོག་ཤེས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཆེས་ལུ་ཙྰར་དུ་སྒྲུབ་དག། དབུ་
མ་པ་ལེགས་ལྟན་དང་རྒྱ་གྲགས་སོགས་ལའང་ལྟ་བུ་དང་རྟོགས་པ་མཐོ་དམན་
དང་གྲུབ་མཐའ་བཟང་ངན་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ནི་གང་
དམན་པ་དེ་དབུ་མ་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དབུ་མའི་དོན་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་
དབུ་མ་དང་དབུ་མ་པར་མིང་གིས་འབོད་པ་ཙམ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ནམ་རྒྱན་དབུ་
མ་དང་དབུ་མ་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་
བཞི་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་སྐལ་བ་དམན་མཆོག་གི་གདུལ་བྱ་ལ་རང་རང་
གི་སྒོ་དང་འཆོམས་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལས། གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་པོལ་མ་གསུམ་
ནི་དྲང་ངེས་ཅི་རིགས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་གདུལ་བྱ་ལ་སྒྲུང་བ་ཡོད་ཀྱང་། གོང་
མ་བཞི་པ་འདིར་ནི་མཐར་ཐུག་གི་ངེས་པའི་དོན་ཅན་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་ལས།
དྲང་ངེས་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དབུ་མ་པར་སྒྲུབ་དག་ལ་ལྟ་བུ་
མཆོག་དམན་འབྲུང་བར་ག་ལ་འོས་ཏེ། རྩོམ་པ་འཇུག་པ་དབུ་མ་དྲུངས་ཀྱི་
ཞལ་སྒྲན་ས། བྱེད་བྲག་སྒྲུབ་དང་མདོ་སྟེ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་གཞུང་རྣམས་
སུ། རྩུང་བྱེད་བདེན་དང་མི་བདེན་ཀྱང་། །ཐམས་ཅད་བདེན་པ་དབུ་མའི་

ལུགས། །ཞེས་འབྱུང་བའི་སྤྱིར། འོ་ན་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དེ་དག་གིས་དབུ་མའི་
དགོངས་པ་༼༡༧༽འགྲེལ་བ་ན། བྱི་ནང་གི་མུ་སྟེགས་བྱེད་གྱི་སློབ་སློབས་པ་
ལྟར་བ་ལྟར་བར་བཅོམ་པ་ལ་སློབ་ལུས་པ་སུ་ཆེ་ཞེ་ན། དཔལ་མར་མེ་མཛད་གྱི་
ཞལ་ལྷན་ནས། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སྟོབ་བ་གྲགས་པའི་ཞབས་ཉིད་འགྲན་སྒྲུ་དང་
བྲལ་ལོ་ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ལྟར་དོན་དུ་འང་གནས་པས། སློབ་དཔོན་དེས་
དབུ་མའི་གཞུང་རང་རྒྱུད་དང་། གཞན་འགྲེལ་དུ་མཛད་པ་ཆེས་མང་བ་
ལས། འདིར་རང་རྒྱུད་དུ་མཛད་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་དོན་བསྟུ་ཞིག་
འགོད་པར་འདོད་དེ། དེ་ཡང་ཆོས་དེ་གང་ལས་བརྒྱད་པའི་ཚུལ་དང་། བཤད་
བྱའི་ཆོས་དེ་ཉིད་དངོས་འཆད་པ་ལས། དང་པོ་ལ། ཆོས་འདིའི་ཚུལ་ལ་གཤམ་
རབ་གསུམ་གྱི་ངེས་པ་བརྒྱད་པའི་བཀའ་བྱིན་གང་ལས་བརྒྱད་པ་དང་། དེར་
སང་བོད་དུ་གྲགས་པའི་བསྐྱུག་ལུང་དང་། འབྲུ་སྦྱར་འགོད་པ་གང་ལས་བརྒྱད་
པའོ། །དང་པོ་ལའང་བཀའ་བརྒྱད་པའི་པོ་ཆེ་ཉིད་ལས་བརྒྱད་པ་དང་། རོ་བོ་དྲཱ་
པི་ཀ་རའི་བཀའ་བརྒྱད་ལས་བརྒྱད་པ་དང་། བ་ཚབ་ལོ་ཙྰ་བ་ནས་བརྒྱད་
པའོ། །དང་པོ་ལའང་རྗེ་རྣམས་པ་ནས་བརྒྱད་པ་དང་། རྗེ་མི་ཏི་བ་ནས་བརྒྱད་
པའོ། །དང་པོ་ལྟར་ན། བཀའ་གདམས་པ་དག་སྟོབ་གྲགས་སྟུ་ཞབས་གཉིས་ལ་
ཐུག་པར་བཞེད་ཀྱང་། རྗེ་མར་བ་ལོ་ཙྰ་འི་གསུང་བཀའ་བཞི་བརྒྱད་པའི་ལོ་རྒྱུས་
རྣམ་ཐར་གྱི་ཡིག་རྟིང་དུ་སྟོབ་གྲགས་ལ་ལུང་བསྟན་གྱི་ཆེ་བ་ཞེས་རྣམ་པར་ཐར་པ་

ཆེས་ཆེ་བར་བསྐྱགས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། མགོན་པོ་སྤྱི་མཉམས་འདས་
ནས་ནྤ་ལེནྤ་པ་ནམས་གྱིས་འཛིག་རྟེན་དུ་ཉི་མ་རུབ་བོ་ཞེས་དུས་པས་མཁའ་
འགོ་མང་པོས་ནམ་མཁའ་ལ་མགྱིན་གཅིག་དུ། དེ་ནི་འདི་ནས་ལོ་ནི་ལྷ་བརྒྱ་
ན། །ས་ནི་ཞེས་པའི་གོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་དུ། །ཉི་མ་རུབ་ཀྱང་ལྷ་བས་ཐུན་སེལ་
བ། །ནམ་དག་རིགས་ལས་འབྱུངས་པའི་༼ན༽པ་རྒྱེ་ཏ། །ལྷ་བ་གྲགས་པ་ཞེས་
བྱའི་མཁས་པ་འབྱུང་། །ཞེས་ལུང་བསྟན་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་ནི་སློབ་དཔོན་
འཕགས་པ་ལྟའི་སློབ་མའོ་ཞེས་འཆད་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
བཙུམ་ལྟན་འདས། རིགས་གསུམ་མགོན་པོ། སློབ་དཔོན་སྤྱི་སྤྱོད་། ལྷ་རྒྱ་དེ་བ།
སློབ་དཔོན་ལྷ་གྲགས། །སྤྱི་ཏྲྀ། ཉི་ལོ། ལྷ་པོ། མར་པ། མི་ལ། དྲགས་
པོ། དུས་གསུམ་མཁྱེན་པ། འགོ་མགོན་རས་ཆེན། སློམ་བྲག་པ། །ཀམ་པ། ཨོ་
ཏུན་པ། རང་བྱུང་པ། གཡུང་སྟོན་པ། རོལ་པའི་རྩོ་རྩེ། མཁའ་སློང་དབང་
པོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། རུ་རྩྱ་དུ། མཐོང་བ་དོན་ལྟན། འཇམ་དཔལ་
བཟང་པོ་དང་དཔལ་འབྱོར་དོན་གྲུབ་གང་ཡང་རུང་བ་ལས། རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་
ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ། དེའི་ཞལ་སྤར་བསྟེན་པའི་སྟེ་བོ་གོ་བྱི་དང་རྩེ་བཙུན་རས་
པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཅར་གྱི་ཞབས་ལ་བདག་མི་བསྟོད་རྩོ་རྩེ་ཞེས་ཀམ་པའི་བཀའ་
འབངས་ཆེས་ཐ་ཤལ་བ་དེས་ལེགས་པར་བསྟེན་ཏེ་བཀའ་དྲིན་གྱིས་བྱབ་པ་
ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། ས་ར་ཏ་ཆེ་ཆུང་དང་། སློབ་དཔོན་སྤྱི་སྤྱོད་དང་ལྷ་

གྲགས་བཞེད་པའི་དབུ་མའི་དོན་གཅིག་པར་ཐུགས་སུ་ཚུད་ནས་གཞན་ལ་སྟོན་
པར་མཛད་པ་མངའ་བདག་ཀླུ་པ་མི་ཏི་པ་སྟེ། ལྷགས་འདིའི་དབུ་མའི་ཚོས་
སྟོར་ལ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཚོས་སྟོར་ཞེས་གྲགས་ལ། ཀླུ་པ་མི་ཏི་པ་ཞེས་
པའང་སྟོབ་དཔོན་གྱི་པས་སེམས་ཙམ་རྣམ་རྟུན་གྱི་ཕྱོགས་བཟུང་ནས་བཅད་
པ་ལས་ཀླུ་པས་ཀླུ་པ་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེས་ན་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་མི་ཏི་
པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུ་པར། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཤེས་འདོད་པས། རྣམ་བཅས་མ་
ཡིན་རྣམ་མེད་མིན། །སྤྱི་མའི་རག་གིས་མ་བརྒྱན་པའི། །དབུ་མའང་འབྲིང་པོ་
ཙམ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་༼༥༽སྟོབ་དཔོན་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་རྩོ་
རྗེས། དེ་ལྟར་ན་འདི་ནི་དབུ་མ་པ་འཕགས་པ་སྤྱི་སྤྱོད་དང་འཕགས་པ་ལྟ་དང་།
སྤྱི་བ་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཤེས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །བཙམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་དོན་འདི་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་གང་གསུངས་པ། གང་ཞིག་རྒྱུན་
ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། །དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད། །རྒྱུན་ལ་རག་ལས་
གང་དེ་སྟོང་པར་བཤད། །གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་ཡིན། །གང་
ཞིག་རྒྱུན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་། །དེ་ལ་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་མེད། །གང་ལ་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ། །དེ་དག་གང་དུ་འང་འབྱུང་བ་མེད། །གང་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་
ཡི། །ཚོས་ནི་ཅུང་ཟད་རྟེན་མི་འགྱུར། །འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཚོས་རྣམས་

ལ། ཁྱིམ་པ་རྣམས་ནི་འབྱུང་བར་འདོད། ཟེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེའི་
ཕྱིར། སླ་མའི་དག་གིས་མ་བརྒྱན་པའི། །དུ་མའང་འབྲིང་པོ་ཙམ་ཉིད་
དོ། །ཞེས་བྱེ་བྲག་བཀག་ནས་ལྷག་མ་ཁས་སྦངས་པའི་ཡུལ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
འདི་ནི་དུ་མ་བཙོམ་ལྷན་འདས་མ་སླ་མ་དམ་པའི་མན་དག་གི་རྒྱན་གྱིས་
བརྒྱན་པའི་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ནི་མཁས་
པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་འབྱུང་ལ། བྱེ་བྲག་རྣམ་པར་
བཀག་ནས་ཞེས་སེམས་ཙམ་པ་རྣམ་པར་བཀག་ནས་ལྷག་མ་ཤེས་པ་བདེན་
གྲུབ་ཁས་ལེན་པ་ལ་དུ་མར་བརྗོད་པ་ནི་དུ་མ་འབྲིང་པོ་སྟེ་དུ་མའི་ལྷགས་
རྣམ་པར་དག་པ་དེ་མ་ཡིན་པས། འདིར་ནི་སླ་མ་གྲུ་སྒྲུབ་ཞབས་སོགས་ཀྱི་ལུང་
གིས་བརྒྱན་ནས་དུ་མའི་དོན་འཆད་དོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་
ཆེན་པོ་མི་ཁྱི་པའི་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་དུ་མ་འདི་ལ་བོད་འདིར་དགོངས་པ་སྒྲོང་
ཚུལ་མི་འཇོག་འདྲ་བ་གསུམ་བྱུང་སྟེ། ཟབ་གསལ་སྒྲགས་ཀྱི་དུ་མ་རྩལ་དུ་
བཏོན་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་། ཟབ་པ་མདོའི་དུ་མ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་
ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་། སེམས་ཙམ་རྣམ་རྒྱན་གྱི་དུ་མ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་
ཉམས་སུ་ལེན་པ་གསུམ་ལས། ཕྱི་མ་འདི་ནི་གཟུང་འཛིན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཤེས་
པ་རང་རིག་རང་གསལ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་དོ་ཉའི་དོན་དུ་འཆད་པ་རྒྱག་པ་ལྷག་
ན་དང་། བལ་པོ་ཨ་སུ་དང་། ཀོར་ནི་རུ་པ་སོགས་རྒྱ་བོད་དུ་ཆེས་མང་ངོ་

། ། ལྷགས་འདི་དབུ་མར་འཆད་པ་ལ་རིགས་པར་སྒྲིབ་གོ་ལུང་པ་སོགས་དཔྱོད་
ལྷན་མང་པོས་མ་རངས་ནས་ཨ་མ་ན་སི་པ་སོགས་ཅི་རིགས་ཀྱི་ལྷགས་དབུ་མ་
པའི་ལྷགས་དང་མི་མཐུན་ཞེས་འགོག་པར་མཛད་ལ། ཆོག་འདི་ཙམ་ལ་བརྟེན་
ནས་ས་སྐྱ་བའ་ཆེན་དང་། བཀའ་གདམས་པ་ཅི་རིགས་པ་ཞིག་གིས། རྗེ་བཙུན་
མི་ཏི་པའི་ཆོས་རྣམ་པར་དག་པ་ཨ་མ་ན་སའི་སྒྲོར་ཐམས་ཅད་ལ་སྤང་ཞེན་བྱེད་
པ་དང་། དེའི་ཞར་ལ་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དོ་ཏ་མཛོད་ཀྱི་སྒྲུའི་
དོན་དང་། མངའ་བདག་མི་ཏི་པ་དང་རྗེ་བཙུན་ས་ར་ཏ་ཆེ་ཆུང་ལ་སྒྲུར་པ་
འདེབས་པའི་སྐལ་བ་ཅན་ཡང་བྱུང་སྤང་དོ། །དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་སློལ་ནི།
རྗེ་མར་པ་དང་མི་ལ་ལྟ་བུ་ལ་གཉིས་ཀ་ཆང་བར་བཞུགས་ཤིང་ཉམས་ལེན་དུ་
མཛད་ལ། བཀའ་སློལ་བར་པ་འདི་ནི་ལྷག་པར་རྗེ་སྐམ་པོ་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྩ་ལ་དུ་
བཏོན་ཏེ་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པ་སྐད་དུ་མཛད་ནས་དེའི་བཀའ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་
བ་ཡིན་ཏེ། དེའང་རྗེ་འདི་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་
པོའི་མདོ་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་དོན་གྱི་དབུ་མ་རྒྱས་བྱེད་དུ་ཆེས་
བསྐྱགས་པའི་བྱིར་དབུ་མའི་ཆོས་རྒྱལ་འདི་ལ་མཆོན་གསང་སྐྱགས་བྲམ་མེད་ནས་
འབྱུང་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་༼ཧུའ༽ལ་ཐུག་ཆེན་དུ་གྲགས་པའི་ཐུག་ཆེན་
དེའི་མིང་དུ་འདོགས་པར་མཛད་པ་དང་། འདིའི་དབུ་མའི་ལྟ་བུ་རྒྱུས་པ་
ན་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་མངོན་དུ་མཛད་ཅེས་པ་དང་། ཆོས་སྐྱ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་

ཟེར་བ་དང་། ཆོས་ཅན་མུ་གུ་དང་ནམ་ཉིག་སོགས་དེ་དག་དེའི་ཆོས་ཉིད་ལས་
གཞན་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཉོགས་པ་ན་ནམ་ཉིག་ཆོས་སྐྱར་ཤར་བ་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་
ནས། གསང་སྤྲགས་ཀྱི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོགས་ཀྱི་ཉམས་སྦྱང་
ཆེས་བཟང་བཟང་པོ་སྦྱིས་པ་ལའང་ད་དུང་སྦྱོས་པའི་བག་ཉལ་དང་། གནས་
ངན་ལེན་ཡོད་པ་སེལ་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོར་ལྟ་སྒྲོམ་འདི་ཉིད་ཆེར་དགོས་པར་
བསྤྲགས་ཏེ། འདིས་དབེར་ན་སྤྲོན་དཀར་པོ་ཆེག་ཐུབ་དང་འདྲ་བར་སྦྱིབ་པ་
ཐམས་ཅད་ཆེག་ནས་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གདམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་
ཚུལ་འདི་ལ་བརྒྱད་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་པ་དག་གི་ལུགས་ཀྱི་སྤྲགས་བྲལ་མེད་ནས་
བཤད་པའི་དབང་གསུམ་པ་དང་བཞི་པར་བྲགས་པའི་དབེ་དོན་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་
སྒྲོམ་པའི་ཞི་ལྷག་གི་ཉམས་ཅི་རིགས་རྒྱད་ལ་སྦྱིས་པས་སྦྱིབ་གསུམ་ཀྱི་སྤང་བྱ་
ཆེས་ཆེར་བརྩད་ནས་བྱངས་འབྱེན་པར་མི་རུས་ལ། དེ་ལས་ཆོས་ཚུལ་འདི་བརྟ་
དོན་དཔྱིས་ཕྱིན་པའི་རྩ་རྟུགས་པར་གྱུར་ན་ཉོགས་པའི་བོགས་དབྱུང་
མཆོག་ཏུ་བསྤྲགས་ཏེ། དབེར་ན་རྗེ་ཕག་གྲུ་སྤར་ས་སྐྱུ་པའི་སྐྱུ་མདུན་དུ་རྒྱུད་དབུ་
མར་རྒྱད་དེ་ལྟན་ཅིག་སྦྱིས་དགའ་མཛོན་དུ་མཛད་ནས་མཐོང་ལམ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
བརྟེས་པར་སྒྲོམ་པ་ཞིག། ཕྱིས་རྗེ་སྒྲུལ་པོ་པའི་དུང་དུ་ཉོགས་འབུལ་མཛད་པས་
སྤང་བྱི་ཉམས་དེ་ཐམས་ཅད་ཐུན་པར་བུད་ནས་གདོད་མཐོང་ལམ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
བརྟེས་པར་མཛད་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཆོས་ཀྱི་གནད་འདིའི་ཟབ་བྱད་ཡང་དག་པར་ཤེས་

དགོས་སོ། །འདི་ལྟ་བུ་ལ་དགོངས་ནས་ཀླུ་པ་འབྲི་གྲང་པ་ཆེན་པོའི་
༼ཡན༽གསུང་རབ་ལས། ཁོ་བོའི་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱག་ཀྱ་ཆེན་པོ་ནི་དགའ་བ་བཞི་
ལས་འདས་པ། འོད་གསལ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ། ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་
མ་རེག་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ལྟ་སྒྲོམ་དེ་ཆ་མཐུན་རྒྱུད་ལ་སྦྱས་པས་ཀྱང་ཀྱན་
རྫོབ་བདེན་པ་དང་འདུས་བྱས་དང་སྒྲོ་བྱར་དང་ཆོས་ཅན་ནི་དམན་ནོ། །དོན་
དམ་བདེན་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་དང་རང་བཞིན་དང་ཆོས་ཉིད་ནི་མཆོག་གོ་
ཞེས་སྒྲོས་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོ་སྤྲོ་ན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ། མཆོག་འཛིན་
གྱི་སྒྲོས་པ་དེ་ལ་སེལ་བྱེད་འདི་མེད་ན། སྤྲོ་ན་ཉིད་དྲག་ཏུ་སོང་བ་བཞིན་སྒྲོས་
བལ་གྱི་ལྟ་སྒྲོམ་ཉིད་སྒྲོས་པའི་ལྟ་སྒྲོམ་དུ་འགྱུར་བས་དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་
བཙམ་ལྟན་འདས་གྱིས། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་རི་རབ་ཙམ་ནི་སྤྲི། བདག་མེད་པར་
ལྟ་བ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དབུ་མའི་ཆོས་ཚུལ་གྱི་
ཁྱད་པར་འདི་ལ་དགོངས་ནས། སྒྲོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་གྲགས་པས་མཛད་པའི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པར། བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་མཛོན་པར་བརྩོན་པའི་དབང་པོ་
རབ་ནི་ཞིག་ནས་དང་ལྷག་མཐོང་བསྒྲོམ་པ་སོ་སོ་སྦྱེ་བའི་གནས་སྐབས་ཉིད་ན་
ཕྱག་ཀྱ་ཆེན་པོ་དང་ངེས་པར་ལྟན་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པ་བྱིར་མི་ལྡོག་པའི་
རྟགས་ཉིད་དང་། ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུ་པའི་འབྲེལ་པ་ལྟན་
ཅིག་སྦྱས་པའི་དོ་རྗེས་མཛད་པར་ཡང་། རོ་བོ་བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ། རྟགས་དང་

རྗེས་སུ་མཐུན་པ། མིང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ། ཞེས་བྱུང་པར་སུམ་ལྷན་དུ་འང་
གསུངས་སོ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཆོས་རྒྱུལ་འདིའི་མྱོང་བྲིད་འདེབས་པ་ལ་གསང་
སྟགས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་བ་ཡང་མི་མཛད་ལ། ཕྱག་ཆེན་འདིའི་དངོས་བསྟན་
མདོ་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་བྲལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དབུ་མ་དང་། རྟུགས་ལས་མདོ་སྟགས་
ཀྱི་ཟབ་༼༡༽བོད་མཐར་ཐུག་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་
མིན་པའང་སྟོན་པ་ལ་དགོངས་ནས། རྗེ་སྤམ་པོ་པ། དཔལ་ལག་མོ་གྲུ་
པ། འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་འབྲི་གྲུང་པ་སོགས་ཀྱི་ཞལ་ནས། འོ་སྒྲོལ་
གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གཞུང་འདི་ནི་བཙུམ་ལྷན་འདས་བྱམས་པས་མཛད་པའི་
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྤྲ་མའི་བསྟན་བཙུག་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་
འདི་ལ་དགོངས་ནས་རྒྱལ་བ་རྟོན་ཚང་པ་ཆེན་པོ་ཡབ་སྤམ་གྱིས་ཀྱང་། ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་པོའི་ཆོས་འདི་མགོ་འདོན་མཁན་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་དང་། སྤྱ་རྒྱུབ་གཉིས་ཡིན།
བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྒྱུབ་སྟོགས་ནས་བསྟན། མགོན་པོ་སྤྱས་དགག་
སྟོགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རྒྱལ་བ་གར་གྱི་དབང་པོ་
ལྷ་དམར་ཅོད་པན་འཛིན་པ་བཞི་པའི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ལོ་ཆེན་གཞོན་
རུ་དཔལ་གྱི་ཆོས་འབྱུང་དུ། དཔལ་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ཅེས་གྲགས་པ་འདི་
ནི་ཆོག་གི་བརྒྱད་པ་མ་ཡིན་གྱི་དོན་གྱི་བརྒྱད་པ་ཡིན་ལ། དོན་ཡང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་
པོ་དྲི་མ་མེད་པ་རྟོགས་པའི་བརྒྱད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྲ་མ་གང་ལས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་

ཉོགས་པ་ཐོབ་པ་དེ་ལ་ཅུ་བའི་སྒྲ་མར་ནམ་པར་འཛོག་གོ། ཞེས་གཟུ་བོའི་རག་གིས་བརྗོད་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཀྱང་། འདི་པས་ཕྱག་ཆེན་ལ་གནས་ལུགས་དང་། བདེ་སྟོང་ཕྱག་ཆེན་གཉིས་འབྱུང་བ་མདོ་སྒྲགས་སོ་སོའི་དགོངས་པར་བྱས་ནས། ཕྱག་ཆེན་ཕྱི་མ་ལས་སྒྲ་མ་བཟང་བ་བཀའ་བརྒྱད་རིན་པོ་ཆེའི་བཞེད་པ་ཡིན་ཅེས་བྲིས་གདའ་བ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་པས་གཞན་དུ་བཀག་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་བརྒྱད་པ་འདི་པ་དག་སྒྲགས་ལུགས་ལྟར་ན་ཆོས་དྲུག་ལས་གཞན་ཕྱག་ཆེན་གྱི་བྲིད་ཟུར་དུ་མེད་ཀྱང་དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས་ཆོས་དྲུག་དང་ཕྱག་ཆེན་ཞེས་བྲིད་ཀྱི་ཕན་ཚུན་མཛད་དོ། །ཆོས་ཚུལ་འདི་གངས་ཅན་གྱི་སྟོངས་འདིར་བརྒྱད་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདིར་མ་ཟད་སྤེལ་བ་པོ་ཆེས་མང་བར་བྱུང་སྟེ། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་རྒྱ་གར་ནས་བརྒྱད་པའི་དམ་ཆོས་སྤྲུག་བསྐྱལ་ཞི་བྱེད་པར་གྲགས་པ་སྤྱི་བར་གསུམ་དུ་བྱོན་པ་དང་། བྱེད་པར་གྲུབ་ཆེན་མི་ཉ་ལྔ་ཀྱི་དང་། པཎ་ཆེན་ཤུ་གྱི་སོགས་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་གྲུབ་ཆེས་མང་བས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་ཆེན་པོ་ཁྱོ་ལོ་ལ་གདམས་པའི་ཕྱག་ཆེན་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་ཚུལ་འདི་ཉིད་དུ་སྒྲུང་ལ། དུས་ཕྱིས་པཎ་ཆེན་ནགས་རིན་པོ་ད་དུ་བྱོན་ནས་ལོ་ཆེན་བྱམས་པ་གླིང་པ། ལོ་ཆེན་གཞོན་ནུ་དཔལ། བྲིམས་ཁང་ལོ་ཆེན་སོགས་ལ་གདམས་པའི་ཕྱག་ཆེན་དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཆོས་ཚུལ་འདི་ཉིད་དུ་གདའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་དོན་པོ་གཅིག་གང་ཟག་མི་འདྲ་བ་སོ་སོས་བརྗོད་ཚུལ་མཐུན་པར་བྱུང་བ་ལ། ས་

དགེ་བོ་དོལ་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆེ་ཁོ་ནའི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ལྟ་སྒྲུལ་
འདི་རྒྱ་ཤར་གི་ལྟ་སྒྲུལ་ཡིན་ཅེས་ཁ་ཟེར་ལ། སྒྲེས་སྤྲུང་མ་པ་གཞན་དེ་དག་གི་
ལྷགས་ལ་དེ་ལྟར་མི་ཟེར་བ་ཅིས་འཁུམས་གེ་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་བཀའ་བརྒྱུད་
རིན་པོ་ཆེ་འདིའི་སྤོན་ལས་ཙམ་བརྒྱུད་པ་གཞན་དག་ལ་མ་བྱུང་ནས་མ་སྒྲུས་པ་
ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་མི་རིགས་ཏེ། རྟོན་པ་བཞི་ལ་རྟོན་པ་ན་ཆོས་ལ་རྟོན་
གྱི། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པར་ཞལ་ནས་གསུངས་པ་ལ་སྤང་དབང་གིས་དེ་ལས་
བསྐྱོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆོས་འདིའི་བརྒྱུད་ཚུལ་ཡང་། རྗེ་སྒྲུལ་པོ་པ་ནས་
དུས་མཐའ་ཕྱིན་འདྲའོ། །བརྒྱུད་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། སྒྲོབ་དཔོན་གྱི། ལྷ་རྒྱ་དེ་བ།
ལྷ་གསལ། རིག་པའི་ཁུ་བྱུག་ཆེ་ཆུང་སོགས་ནས་རྩོ་བོ་ཨ་ཏི་ཤ། དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་སྟོན་པ་ཆེན་པོ། དེ་སྒྲས་སྒྱུན་སྒྲ་བ་དང་བྱ་ཡུལ་བ་སོགས་བཀའ་
གདམས་༼པ༽གྱི་སྒྲ་མ་དུ་མ་ལ་རྗེ་སྒྲུལ་པོ་པས་གསན་པ་དང་། ཡང་ན་སུ་ཏི་
བ་ནས་དྲང་སྤོང་ཆེན་པོ་ཤར་བ། དེས་དཔལ་ལྷན་དུས་གསུམ་མཐའ་བ། དེ་
ཕྱིན་འདྲའོ། །འོ་ན་རྗེ་བརྩུན་མི་ཏི་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་མིང་ཅན་གྱི་
དབུ་མའི་བཀའ་དང་། རྩོ་བོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་དབུ་མའི་བཀའ་འདི་གཉིས་གྱི་
ཆོས་ཚུལ་གཅིག་གམ་ཞེ་ན། དོན་ལ་མི་གཅིག་པ་མེད་ཀྱང་འདིར་རྟོག་དཔྱད་གྱི་
སྒྲོ་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ་མེད་པར་དགག་པའི་ཆ་ལ་གསལ་སྤྲང་ཅུང་ཟད་ཐོབ་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཉམ་པར་འཛོག་ལ། དེར་ནི་སྤྲད་ཤིང་ཟད་པ་ན་མེ་ཞི་བ་

ལྷ་རྟོག་དཔྱོད་གྱི་ཤེས་རབ་ཉིད་ཀྱང་གཞི་མེད་ཅུ་བྲལ་གྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་
ཕབ་སྟེ། དགག་སྒྲུབ་གང་གི་འདུལ་ཕྱིན་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་
པ་ནི་བྱད་པར་ཡིན་ཏེ། རྗེ་སྒྲུལ་པོ་པ་བཀའ་གདམས་ལུགས་ཀྱི་དབུ་མའི་ཞི་
ལྷག་གི་ལྷ་སྒོམ་ཚད་དུ་སྒྲེལ་བ་ཞིག་རྗེ་མི་ལའི་དུང་དུ་བྱོན་པ་ན་རྟོགས་པ་ཐུལ་
བས། ཞི་གནས་གྱི་ཆ་ལ་དེ་ཀྱན་རིམ་ལྷ་རྟོག་པ་བཟང་ཡང་ཁམས་གོང་གི་རྒྱ་ལས་མི་
འདའ། ལྷག་མཐོང་གི་ཆ་དེ་ཀྱན་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཤོར་ས་བཞིར་འགོ་ཉན་
འདུག། འོན་ཀྱང་བདེན་འཛིན་ལ་སོགས་དངོས་འཛིན་སྟོགས་རེ་ཙམ་གྱི་གཉེན་
པོར་འགོ་ཡང་། མཐར་འཛིན་ཐམས་ཅད་གཅོད་མི་ལུས་པས་ལྷ་སྒོམ་བཟང་
བཟང་པོ་དེ་ཀྱན་རང་ཡང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པར་འགོ་ཉན་ཡོད་པས་བསྟོགས་ན།
ལུགས་སྟོག་དང་གསེར་སྟོག་གིས་བསྟོགས་པ་ལ་བྱད་པར་མེད་ཅེས་གསུངས་
ཤིང་། ལྷིས་རྗེ་སྒྲུལ་པོ་པས་ཁོ་པོ་རྗེ་བཙུན་ཆེན་པོ་མི་ལ་དང་མ་མཇལ་ན་ལྷ་ཆོ་
རིང་པོར་སྟོད་པ་ཞིག་ཏུ་སྒྲེལ་གདའ་ཞེས་གསུངས་སྐད། བརྒྱད་པ་གསུམ་པ་
ནི། སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་བ་གྲགས་པ། དེའི་དངོས་སྒྲོབ་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ། དེ་
ནས་དེ་བ་ཙམ། བྲམ་ཏེ་ཁོ་ཞེས་ཆེན་དོ་རྗེ། ལྷ་རྟོག་ཏེ། ཏེ་སྒྲུལ་ཏེ། པ་
ཆབ་ལོ་ལྷ། རྗེ་དུས་གསུམ་མཁུན་པ། དེ་ལྷན་འདུའོ། ཁོ་ན་དབུ་མའི་ཆོས་རྒྱལ་
འདི་དང་རྗོ་བོ་ནས་བརྒྱད་པའི་དབུ་མའི་ཆོས་རྒྱལ་གཉིས་གཅིག་གམ་ཞེ་ན།
གཅིག་པར་མ་ཟད་ཆོག་གི་བྱར་འདི་ལྷན་པར་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་དབུ་མའི་ལྷ་བ་

ཐོས་བྱུང་རྗེས་དཔག་གིས་གཏན་ལ་ཕབས་ནས་དེ་ལྟར་ཕབ་པའི་གཞལ་བྱའི་
དོན་ལ་ཤེས་རབ་གྱིས་མཉམ་པར་འཛོག་པ་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། དེར་ནི་ཐོས་
བསམ་སྒྲོམ་པའི་རིག་པ་མཐའ་དག་གིས་གཏན་ལ་ཕབས་ནས། དེ་ལྟར་ཕབ་
པའི་གཞལ་བྱའི་ཡུལ་ལ་ཡང་དམིགས་པ་མེད་པར་ཤེས་རབ་གྱིས་མཉམ་པར་
འཛོག་པ་ཡིན་ནོ། །དབུ་མའི་སྐྱབ་བྱེད་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་
མཆོག་དམན་དང་། བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞལ་བྱ་ཡོད་མེད་ལ་བསམས་ནས་མ་བྱ་བ་
སོགས་རིགས་པར་སྐྱབ་བ་ཁ་ཅིག་དབུ་མའི་སྐྱབས་སུ་དོན་སྐྱབ་དང་། ཐ་སྙད་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་དབུ་མ་བ་གཉིས་ལས། དོན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་དབུ་མ་བ་དབུ་མ་
བ་མཆོག་མིན་པ་དང་། དོན་སྐྱབ་པ་མིན་གྱི་ལོག་རྟོག་ལྗོག་ཆེད་དུ་ཐ་སྙད་ཅམ་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་དབུ་མ་བ་དབུ་མ་བ་མཆོག་དང་། དེ་དག་གིས་གཏན་ལ་
ཕབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་དབུ་མ་སྟེ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལའང་རྗེས་
དཔག་ཆད་མར་སོང་བ་དང་། རིགས་ཤེས་ཆད་མར་སོང་བ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་
ལས། ལྷགས་དེ་གཉིས་ལ་མཆོག་དམན་ཡོད་པར་སྒྲུའོ། །འོ་ན་རྩོ་བོའི་ལྷགས་
དང་པ་ཆ་བ་ལྷགས་ཀྱི་དབུ་མའི་ལྟ་སྒྲོམ་བྱེད་ཚུལ་ལ་བྱུང་པར་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་
ཅི་ཞེ་ན། ཆོས་ལ་བྱུང་པར་མེད་ཀྱང་དབུ་མའི་དོན་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱེད་པའི་གང་
ཟག་དག་བརྩོན་ཤེས་ཀྱི་སྐལ་བ་ཆེ་ཆུང་ལས་ཡིན་ལ། ཡང་པ་ཆ་བ་རྗེས་
འབྱུངས་ལའང་། །ཁོ་རྩོ་བོའི་དབུ་མའི་ལྷགས་ལྟར་ལྟ་སྒྲོམ་བྱེད་པ་ཡེ་མི་སྤིང་།

པ་མིན་ཅིང་། རོ་བོའི་རྗེས་འབྲངས་དག་ཀྱང་རྗེ་སྐམ་པོ་པའི་དབུ་མའི་ལྷགས་
ལྟར་ལྟ་སྒྲིམ་བྱེད་པ་ཡི་མི་སྲིད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དེང་སང་བོད་དུ་
གྲགས་པའི་རྒྱག་ལུང་དང་། འབྲུ་སྒྱུར་འགོད་པ་གང་ལས་བརྒྱད་པ་ནི། པ་ཚབ་
ཡན་གོང་བཞིན་ལ། པ་ཚབ་ནས་ཞང་ཐང་སག་པ། འབྲོམ་དབང་ལྷག་གྲགས་
པ། ཤེས་རབ་དོ་རྗེ། བསྟན་ཚུལ་དང་གྲགས་ལྡན་མཆེད་གཉིས། བདེ་པའི་
ལྟ། རོ་བཙུན་དབུ་ར་པ། ཤེས་རབ་དཔལ། དར་མ་ཤེས་རབ། བང་སྟོན་ཤེས་
རིན། བསོད་ནམས་སེང་ག། བང་སྟོན་བསམ་བཟང་། བང་སྟོན་གཞོན་
བསམ། ཐང་ནག་པ། བཀྲས་སེང་། གཞོན་ཅུ་བཟང་པོ། གསས་ཁང་པ་ཚོས་
གྲགས། ཐང་སག་པ་གཞོན་རྒྱལ། ཀླུ་མོ་རོང་པ་ཆེན་པོ། བུམས་ཆེན་རབ་
འབྲུམས་པ་སངས་རྒྱས་འཕེལ། འབུམ་ཕྲག་གསུམ་པ། སྤྱི་བའི་དབང་ལྷག་
ཀམ་སྤོན་ལས་པས་བདག་ཀམ་པའི་བཀའ་འབངས་ཆེས་དམན་པ་ལ་བཀའ་
དྲིན་གྱིས་བྱུང་བར་མཛད་དོ། །འོ་ན་སྤྱོད་དཔོན་ཆེན་པོ་གྲུ་ཞབས་ཡབ་སྲས་
རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་དབུ་མའི་ཚོས་ཚུལ་ལས་བྱེད་པར་དུ་ཁྱུར་པའི་
སྒྲགས་གྱི་ཐེག་པའི་དབུ་མའི་ཚོས་ཚུལ་ཡོད་དམ་ཞེན། མཐར་འཛིན་དང་སྤྱོས་
འཛིན་གྱི་དགག་བྱ་བཀག་ནས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཡང་མི་སྐྱབ་པའི་སྤྱོས་བྲལ་གྱི་ཆ་
ནས་བྱེད་པར་མེད་ཀྱང་། དེ་གཏན་ལ་འབབས་བྱེད་གྱི་ཐབས་ལམ་དབུ་མའི་
བྱེད་ལས་འགའ་ཞིག་དང་། བྱེད་པར་ལས་དང་བོ་པ་ལ་ཡིད་གྱི་ཚུལ་བ་མ་བྱས་

པར་གསང་བའི་གསང་གནད་གཞན་བཅིངས་བས་རང་བྱུང་དུ་སྦྲོས་བྲལ་ནམ་
ཀྱན་མཆོག་ལྷན་གྱི་སྟོང་ཉིད་གྱི་ལྷ་བ་དང་། དེ་རྟོགས་བྱེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་འཆར་བ་
ཡོད་མེད་དང་། སྦྲོས་པ་དེ་གཞི་གང་གི་༼༡༠ན༽སྟོང་དུ་གཙོད་པའི་གཞི་དབུ་
མའི་ཆོས་ཅན་གྱི་བྱུང་པར་འགའ་ཞིག་ལ་ལས་སུ་བྱེད་པ་ཡོད་མེད་དང་། ཆོས་
ཅན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ལས་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཆོས་ཅན་
ཞིག་གི་མིང་གིས་ཉེ་བར་བཏགས་ནས་དེ་ལ་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་གི་སྦྱུང་ང་
ཡེ་ཤེས་སུ་གནས་གུར་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བྱུང་ཡོད་མེད་ཀྱིས་འཛོག་པ་འདི་ནི་ཁོ་
བོས་སྒྲ་གོང་ཞིག་ནས་རྟོགས་པ་ཡིན་ཀྱང་། རྗེ་རས་པ་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་བྱུང་
ཟད་མཁྱུད་པས་བཤད་དུ་མ་སྦྱོབས་ལ། བྱི་ཞིག་ནས་དགོངས་པའི་མཁྱུད་པ་
ཉིད་གོ་ལ་བས་འདིར་དབྱིས་བྱིན་དུ་བཤད་དོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་མདོ་སྔགས་
གྱི་དབུ་མའི་ལྷ་བའི་བྱུང་པར་ལ། རྫོགས་པས། ཐལ་རང་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
སྦྱའི་དབུ་མ་དེ་རང་སྟོང་ཆུ་ཤིང་ལྷ་ར་སྟོང་པོ་མེད་ཅིང་རྟག་པ་མ་ཡིན་པས་འཁོར་
ལོ་ཐ་མ་དང་གསང་སྔགས་ནས་བཤད་པའི་དབུ་མའི་ལྷ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་
སྟོང་འདུས་མ་བྱས་རྟག་པ་རང་བྱུང་རྟོན་འབྲེལ་ལས་འདས་པའི་དོན་དམ་བདེན་
པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྷ་ར་ནའང་ལྷགས་དེ་དག་གི་ལྷ་སྒྲོམ་སྟོན་པས་མ་
གསུངས་པའང་མ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལྷ་ར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དོན་མེད་པའང་མ་ཡིན་
ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་རང་སྟོང་དེ་ལས་བསྐྱེད་པའི་ཞེན་ལྷ་སེལ་བའི་ཆེད་ཙམ་ལ་ཕན་

པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་དེ་ཁོ་ན་ལ་ལྟ་སྒྲིམ་བྱེད་པ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ངེས་
ལེགས་ཀྱི་རྒྱར་བྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་མཆོག་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་དེ་རྣམ་ཀྱུན་
མཆོག་ལྟར་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །ཟླ་ལུང་མཆོག་ལྟར་
པས། མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་དབུ་མ་ལ་ལྟ་བུས་སྒྲོས་པ་གཙོན་པ་ན་གཟུགས་ནས་རྣམ་
མཁྱེན་གྱི་བར་ཡོད་མེད་སོགས་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་ནས་མེད་པར་དགག་
པ་ལ་བྱུང་བར་མེད་ཀྱང་། སྒྲིམ་(༡༠བ)པས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ན་བྱུང་ཡོད་
དེ། ཡོད་མེད་སོགས་དེ་ལྟར་གང་ལ་དགག་གཞི་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འོད་
གསལ་བ་ཁ་ནང་ཁོ་ནར་སྟོགས་པའི་སྟོང་བ་བྱུང་ཅན་དེ་སྒྲགས་ཀྱི་ཐབས་ཟབ་
མོས་ཟིན་པའི་ཆ་ནས་སྒྲགས་ཀྱི་དབུ་མ་དང་། དེ་སྒྲགས་ཀྱི་ཐབས་ཟབ་མོས་མ་
ཟིན་ཀྱང་གང་ལས་ཉམས་སུ་སྟོང་བའི་ལྟ་བ་དེ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སྒྲིའི་དབུ་མའི་
ལྟ་བ་ལས་བྱུང་བར་དུ་བྱུར་བ་ཅན་གྱི་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་
པའི་ཆོས་སྤྱི་མ་ནས་བཤད་པའི་དབུ་མའི་ལྟ་བ་སྤྱོད་མེད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ལུགས་འདི་ལ་རྣམ་རྟུན་དབུ་མ་པ་ཞེས་ལུང་དང་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དེར་
འདོགས་དགོས་ལ། བོད་རྣམས་སེམས་ཙམ་རྣམ་རྟུན་པ་ཞེས་སེམས་ཙམ་པར་
སྐྱེལ་བ་མི་རིགས་ཏེ། རྣམ་བདེན་རྣམ་རྟུན་པའམ་སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་
པའི་བྱུང་བར་ནི། རྣམ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་བདེན་
གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བྱུང་བར་གཅིག་དང་། ཕྱི་དོན་ལ་བརྟོས་

པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཁས་མི་ལེན་པར་འདྲ་ཡང་། ནང་ཤེས་པ་ལ་
བསྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཁས་ལེན་པ་དང་མི་ལེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
བྱུང་པར་གཅིག་དང་། ཡང་དག་མིན་པའི་ཀྱན་རྟོག་གམ་གཟུང་རྣམ་བདེན་
གྲུབ་ཁས་ལེན་པ་དང་། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཁས་ལེན་པ་ཞེས་པའི་བྱུང་པར་གཅིག་
དང་། སྒྲིང་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་སྤྱུ་ཁས་ལེན་པ་དང་། སྒྲིང་བ་ཐམས་ཅད་ཆོས་
དབྱིངས་སྤྱུ་ཁས་ལེན་པའི་བྱུང་པར་རོ། །འདིའི་ཆོས་དབྱིངས་ནི་རོ་བོ་ཉིད་མེད་
སྒྲིབས་མེད་དགག་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལ་འདོད་པ་དེ་ལ་མི་བྱ་བར་སེམས་རང་
བཞིན་འོད་གསལ་ལ་བྱ་ཞིང་། སེམས་ལའང་ཀྱན་རྫོབ་དོན་དམ་གཉིས་ཡོད་
པའི་སྤྱི་མ་ལ་བྱ་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡང་། རྟོག་ཟུང་འཛིན་གཉིས་
སྒྲིང་གི་རྣམ་ཤེས་དང་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། དེ་ལས་སྤྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་
པའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །བོ་དོང་པ་ཆེན་པོ་ནི་ཤིན་ཏུ་དབྱུང་པ་ན་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་ལྟ་
བ་སྒྲོས་བྲལ་ལ་བྱུང་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ལ་དབྱུང་བཟོད་དུ་གྲུབ་པ་འགའ་ཡང་མེད་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་ཅུང་
ཟད་དབྱུང་པ་ན་སྒྲགས་ཀྱི་དབུ་མ་ནི། རང་བཞིན་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་
བདེན་པའམ་རྩོམ་ཐེག་པ་པ་དག་གི་རྣལ་འབྱོར་ཀྱན་རྫོབ་དྲངས་མ་མི་ཤིགས་
བྱུང་པར་གསུམ་ལྟན་གྱི་རོ་བོ་དང་། བདག་ཉིད་དང་། བྱེད་པ་པོར་གྱུར་པ་དག་
གིས་སྒྲིག་སྒྲུམ་སོགས་ཐོབ་བྱ་རྣམས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་པོའི་

དྲུངས་མའི་གང་ཟག་དང་བཅས་པོ་ལ་སོགས་ཀྱང་ཡོད་ལ། མ་དབྱེད་པ་ན་རི་
 ལྟར་གྲགས་པ་ལྟར་འཛིག་གོ། དེ་ལྟ་བུའི་དྲུངས་མའི་གང་ཟག་དང་ཚོས་ཀྱི་བྱེད་
 བོ་དང་བདག་པོའི་ངོ་བོར་འཛིག་ཀྱང་གང་ཟག་དང་ཚོས་ཀྱི་བདག་བདེན་ནི་
 མེད་དེ། ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པའི་བདག་མེད་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་བྱིར།
 ཞེས་ཟེར་རོ། །ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ནི། སློ་རྟོག་པས་ལར་བཞག་མིན་པའི་ཡུལ་རང་
 ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ལ་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་དབུ་
 མའི་ལྟ་བུ་ལ་མཚོག་དམན་མེད་ཀྱང་། དེ་ངོས་བྱེད་ཤེས་རབ་མའི་རིག་བྱ་ཚོར་
 བདེས་ལྟ་བུ་དེ་རྟོགས་བྱེད་ཡོད་མེད་ལ་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་ལམ་མཚོག་དམན་ཆེས་
 ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། མདོར་དེ་མེད་པས་དེ་རི་ལྟ་བུར་རྟོགས་མི་རུས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་
 ཤེས་སྒྲིབ་སྤྲོ་མོ་ཡང་བཙོམ་མི་རུས་ལ། སྒྲགས་ལམ་དུ་དེས་རི་ལྟ་བུར་རྟོགས་
 བས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤྲོ་མོ་ཡང་བཙོམ་རུས་པའི་བྱིར། སླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
 འཛང་རྒྱ་བ་ལ་མདོའི་ལམ་ལ་༼༡༡༽སྒྲགས་ལམ་བསྟོན་མར་མ་བཏབ་ན་
 མདོ་ལམ་ཁོ་ནས་འཛང་རྒྱ་བར་མི་རུས་ལ། གནད་འདི་ཙོང་ཁ་པ་ཉིད་འཇམ་
 དབྱུངས་དང་མཇལ་ནས་ཀྱང་བྱིས་དབེན་པ་སོགས་བསྟེན་ནས་བྱུགས་དམ་ལ་
 སྐྱེད་ཆེན་པོར་བོགས་མ་ཐོན་གྱི་བར་དུ་བྱུགས་སུ་མ་བྱོན་པས། སྒྲགས་ལམ་
 རིམ་བཅུམས་དུས་དང་རིམ་ལྡེ་གསལ་སྟོན་བཅུམས་དུས་གཉིས་བྱུགས་དམ་
 ཕལ་རྫོགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་བྱེད་པར་ལས། སྒྲགས་དོན་གྱི་ཟབ་བྱེད་ཞིབ་མོ་

ནམས་རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་ཉིད་དུ་དབྱིས་བྱིན་པའི་ཟུར་ཐོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
སྒྲུའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་མི་འཐད་དེ། མདོ་སྒྲགས་གྱི་དབུ་མ་མཐའ་དག་གིས་
དགག་པར་བྱ་བའི་དོན་པོ་རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་ཆེན་པོ་འདི་གཉིས་ཡིན་
ཏེ། འདིར་མ་འདུས་པའི་མཐའ་གཞན་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། དངོས་སུ་གཉིས་དང་
། འགྲེལ་ལས་དེ་གཉིས་ཡིན་གྱི། སྤང་གསུམ་དང་གཉིས་མིན་གྱི་སྤང་གསུམ་སྟེ།
མཐའ་བཞེ་པོ་འདི་དང་བྲལ་ན་མཐའ་འཛིན་གྱི་ལྷག་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་ལུས་
པའི་བྱིར། དེས་ན་ཁྱེད་ཅག་དངོས་སུ་གཞན་སྟོང་དོན་དམ་བདེན་པ་འདུས་མ་
བྱས་རྟག་པ་ལ་བྱས་པས། དེའི་དབང་གིས་རྟག་པ་ལ་བྱ་བ་མེད་པས་དོན་དམ་
བདེན་པ་ལས་བརྒྱམས་པའི་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་
ཆད་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པ་ལས་བརྒྱམས་པའི་རྣམ་གྲོལ་རྒྱུན་ཆད་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་ཆད་ན་འཁོར་བའི་ཆོས་ཀྱང་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་ཏེ། འཁོར་བ་
ཀྱན་རྫོབ་པ་ནི་དོན་དམ་མུང་འདས་ལ་འབྱུལ་ནས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱུང་བར་
འདོད་པ་གང་ཞིག། དོན་དམ་མུང་འདས་ནི་ཡོད་དུ་མི་རུང་བའི་བྱུང་བར་ཁས་
ལེན་དགོས་བྱུང་ཞིང་། མུང་འདས་མེད་ན་དེར་བརྟོས་གྱི་འཁོར་བ་ཡང་མེད་
པས་ཆད་པར་ཁས་མི་ལེན་ཀ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེ་༼༡༩༽ལས་ཅིར་
འགྱུར་སྐྱམ་ན། ཅི་མདོ་སྒྲགས་གྱི་དབུ་མའི་ཆོས་རྒྱལ་མཐའ་དག་ཏུ་རྟག་ཆད་གྱི་
སྒྲོ་སྒྲར་དུངས་བྱུང་སྟེ་དབུ་མའི་དོན་ལ་འཇུག་པར་བཤད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་

ཐལ། དངོས་སུ་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་བྱས་པའི་རྟག་པ་དེ་དབྱུ་མ་མཚོག་གི་
ལྷགས་ཡིན་པར་ཁས་སྤངས་གིང་། དེ་སྤངས་པའི་ལྷགས་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་
འདུས་མ་བྱས་པའི་ཆད་པའང་དོན་གྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་བྱབ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད། འདོད་ན། མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་
དབྱུ་མའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་དུ་རྟག་ཆད་མཐར་ལྷར་གསུངས་པ་དོན་མེད་
པའམ་བྱང་བའི་དོན་ཅན་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། དང་པོ་ལྷར་ན། གསུང་
རབ་དེ་དག་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་
ལྷར་འདོད་དེ། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་བཀག་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་དགོས་
ཀྱི། དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་མི་དགོས་སྟམ་ན་ནི། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་དེས་རྟག་ཆད་དང་བཅས་པའི་ཆ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། དེ་བྲལ་
བའི་ཆ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་བཞེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྷར་ན་སྟོན་པ་སངས་
རྒྱས་མི་འཛིགས་པར་དམ་བཅའ་བ་པོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ངེས་དོན་གྱི་
གསུང་རབ་ཏུ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དེ་ལ་དོན་དམ་བདེན་
པར་བཤད་པ་ལས། སྟོན་པས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་བྲལ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་
འཛིག་བྱེད་དང་། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཡིན་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་
དུའང་མི་རུང་ཞིང་གསུང་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་དེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་བཞེད་དོ་
ཞེས། ཁྱེད་འདོད་པ་དེ་ལྷར་བདེན་ན། སྟོན་པ་བཙམ་ལྷན་འདས་ནང་འགལ་

སྤྱོད་མེད་པ་སྤྱོད་པ་པོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་(༡༡བ)ཆོད། འདོད་ན།
ཅི་ཁྱེད་ཅག་ཤུག་འི་རྒྱལ་པོའི་རིང་ལུགས་ལས་གྲུབ་པའི་བདུད་ཅི་མཆོག་ཐོབ་
པར་ཁས་འཆེ་བ་དེ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤུག་གྲུབ་པ་འདི་མི་འཛིགས་པར་
དམ་བཅའ་བའི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ནང་འགལ་སྤྱོད་པ་པོར་ཁས་
སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་སྟུམ་ན་ཡོད་པར་གྲུབ་སྟེ། ཤུག་འི་རིང་ལུགས་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདུད་ཅི་མཆོག་ཐོབ་པ་དེ་གྲུབ་པའི་བདུད་ཅི་མཆོག་ཡིན་པར་
མ་ངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ནང་འགལ་སོགས་ནོར་འབྲུལ་སྤྱོད་པའི་སྟོན་པའི་དག་གི་
ཐེས་སུ་ཞུགས་ནས་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་ཐོབ་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དབང་
ལྷག་གིས་བྱིན་པའི་མཆོག་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་འདི་ལྟ་བུའི་ལུགས་འཛིན་པ་ནི་
ཅི་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཡིན། གྱེ་མ། རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྟན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་སྤྱོད་མོད།
ཆོག་ཙམ་ལས་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ག་ལ་ཡོད་དེ། འདུས་མ་བྱས་པ་
དང་རྟག་པ་ལ་རྣམ་པ་ཡོད་ན་རི་བོར་གི་རྩའི་ཁར་བཟང་གི་ནང་དུ་རྣམ་མཁའི་
བསྐྱེད་དང་ནོར་བུས་བརྒྱན་ནས་སྟོད་པར་གྱིས་ཤིག། དོན་དམ་པ་རྟེན་འབྲེལ་
ལས་འདས་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་
རྒྱལ་བ་གྲས་དང་བཅས་པ་དག་གིས་མཛད་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་
བ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་བཟོས་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་ཅན་ཡིན་པས་དོན་
དམ་འདུས་མ་བྱས་དང་། རྟག་པ་ཡིན་ན་དེ་ཡང་འདུས་བྱས་དང་། མི་རྟག་པ་ལ་

བཏོས་ནས་རྟག་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་པར་འཛོག་དགོས་པས། རོན་དམ་བདེན་
པ་རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའང་རང་ཆོག་གིས་རང་གི་དམ་བཅའ་སྲུང་སྲུང་བར་
བྱས་པ་དང་། རག་རོན་ཁྱོད་ཀྱི་རོན་དམ་བདེན་པ་རྟག་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་པ་
དེ་མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་ཀས་རྟོགས་བྱར་༼༡༩༩༽མི་འབྲད་དེ། རྟག་པ་
དང་འདུས་མ་བྱས་པའི་སྤྱི་མཚན་གྱི་ཆོས་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཡང་དག་ཡོད་
ཀྱང་དེ་ལྟའི་རྟག་སོགས་དེ་རོན་དམ་བདེན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟག་པ་དང་
འདུས་མ་བྱས་པའི་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་ཡོད་པར་རྟོགས་ན་ལོག་ཤེས་སུ་འགྱུར་
ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་རོན་དམ་བདེན་པ་འདུས་མ་བྱས་དང་རྟག་པ་ནི་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྤྲས་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་ན་གཞལ་བྱར་
ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་དགོས་པ་ལས། རྟག་པ་དང་མ་བྱས་པའི་
ཆོས་མངོན་སུམ་གྱིས་འཇལ་བར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་
རྟོགས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། བམ་མཁའ་མངོན་སུམ་གྱི་བཟུང་བྱར་མེད་པ་
བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཁྱོད་འདོད་པའི་རོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཐར་པ་འདོད་
པ་གང་གི་འད་རྟོགས་བྱར་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་ཏུ་སྤྲ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་
ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་དེར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་རང་ཡང་རོན་དམ་བདེན་པ་སྒོའི་ཡུལ་
ལས་འདས་པར་སྤྲ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། ཁོ་བོས་རོན་དམ་རྟོགས་
བྱར་མ་བྱུང་བར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་འཛོག་པའི་

ཕྱིར། དཔེར་ན་དངོས་ཚོས་མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་མ་བྱུང་བ་ན་ནམ་
མཁའི་དེ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ། །ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་ལ་དེ་ལྟར་
མི་རུང་ཞིང་། ཁྱེད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཀྱུན་རྫོགས་བདེན་པའི་སློ་ཡུལ་ལས་འདས་
ཤིང་། དོན་དམ་བདེན་པའི་སློ་ཡུལ་ལས་མ་འདས་པར་སོ་སོ་རང་རིག་གི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་ཡང་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཞལ་བྱ་དང་
འཇལ་བྱེད་དུ་སོང་བ་ན་དེ་གཉིས་སྤྱད་དམ་མ་སྤྱད། སྤྱད་ན་འདུས་མ་བྱས་ལས་
ཉམས། མ་སྤྱད་ན་དེས་དེ་རིག་པར་རི་ལྟར་༼༡༽འཇོག། འདི་ལྟར་དབྱེད་
པ་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་དབྱེད་བཟོད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲུ་ན། དོན་དམ་
བདེན་པ་འང་སྒྲུ་མ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་སོགས་ནས་བཤད་པས་དེ་རི་ལྟར་དབྱེད་
དུ་མི་རུང་བའི་ཚོས་སུ་གྲུབ། གང་སྟོན་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་དོན་དམ་པ་
སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་དབྱེད་བཟོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་
ལས། དབྱེད་བཟོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་གྲུབ་ན། དོན་དམ་སྟོང་ཉིད་དུ་འང་མི་འགྲུབ་
པས། ཁྱེད་སྒྲུ་བ་དེ་ནི་རིགས་པ་འཐད་ལྡན་ཀྱི་དབྱུང་མ་བཟོད་པ་ན་ལན་
འདེབས་ཀྱི་སློབས་པ་དང་བྲལ་བས་བདག་གིས་དོན་འདི་ལས་ཆ་མ་འཚལ་
ལོ། །ཞེས་དོན་གྱིས་འཇེན་པའི་སྒྲུ་ཆོག་ཏུ་བྱེད་དོ། །འདོད་པ་གཉིས་པ་དེ་ཡང་
མི་འཐད་དེ། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་སློ་བྱེད་ཀྱིས། ཁོང་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་
གཞོད། ཅིས་འབྱུང་བས་དབྱུང་མའི་རིགས་པས་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་རླུན་ཀྱི་

གྲུབ་པ་ལ་གྲགས་པའི་བདེན་གྲུབ་སོགས་སྒྲོས་མཐའ་ཐམས་ཅད་བཀག་ཟིན་
པའི་རྗེས་ལ། སྤར་སེམས་ཙམ་པའི་ནང་གསེས་གྱི་མཐར་ལྟ་ཞིག་དབུ་མའི་དོན་
དུ་ངལ་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱབས་ན། དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་དབུ་མ་པ་དེ་ལས་ཆེས་མི་
རིགས་པར་སྐྱབ་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སེམས་ཙམ་པ་ཞིག་མདོ་སྤྲེ་
བས་འདོད་པའི་ཕྱི་དོན་གྱི་བྱད་པར་མ་ལུས་པ་བཀག་ཟིན་པའི་རྗེས་ལ། སྤར་
ནམ་རིག་མིན་པའི་ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུགས་ཤིག་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐར་ངལ་
བ་ཆེན་པོས་བསྐྱབས་ན། དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་སེམས་ཙམ་པ་ལས་མཚར་ཆེ་བ་ཅི་
ཞིག་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་བྱེད་གྱི་དབུ་སེམས་གྱི་འབྱེད་བྱེད་གྱི་བྱད་པར་
དེ་དག་ནི་སྒྲོ་ཙེ་གཏང་ས་གཏིང་ཚུགས་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་མེད་བཞིན་དུ་ཁ་ཞེ་མ་
མཐུན་པའི་ཟོལ་ཆོག་དམ་པའི་ལས་སུ་མ་གྱུར་པ་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་ཟད་དེ།
༼༡༤༩༽བྱད་པར་འབྱེད་བྱེད་བར་པ་གཉིས་སེམས་ཙམ་ནམ་བདེན་རྩུན་གྱི་
བྱད་པར་དབུ་སེམས་གྱི་བྱད་པར་འབྱེད་བྱེད་དུ་སྐྱས་པས། གྲུབ་མཐའི་ནམ་
གཞག་སངས་རྒྱས་གྱི་བསྟན་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་ཚུལ་བཤིག་པར་
བྱེད་པ་ནི་ནམ་པར་དཀར་བའི་བཟྱི་བ་མིན་པར་འཁུམས་ཏེ། སེམས་ཙམ་པ་
དང་དབུ་མ་པའི་འདོད་པའི་བྱད་པར་ཡིན་ངོ་ཤེས་པ་དེ་ཁྱོད་གྱིས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མ་བཤད་པར་དེའི་བྱད་པར་འབྱེད་བྱེད་མིན་པ་དུ་མ་དེའི་བྱད་འབྱེད་བྱེད་དུ་
བཀོད་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེའི་བྱད་འབྱེད་བྱེད་དངོས་དེ་གང་ཞེ་ན། སེམས་

ཙམ་པས་སེམས་དང་ཤེས་པ་དང་རིག་པ་དང་སྒོ་དང་མཁྱེན་པ་དང་ཡེ་ཤེས་དོན་
གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་པ་ཞིག་དོན་དམ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཤེས་བྱ་ཡོངས་
གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད་ལ། ཤེས་བྱ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་
འཛིན་ན་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་སྤངས་དེ་གྲུབ་མཐའ་
དེ་ལས་སྤུལ་དུ་བྱུང་བར་སྒྲིབ་དེ་དབུ་མ་པའོ། །སེམས་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་
པར་འདོད་པ་གཞིར་བྱས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་རྣམ་པ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་བྱུང་བ་
ནི། དང་པོས་ཕྱི་དོན་ལ་བལྟས་པའི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་པས་དེར་བལྟས་
ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་ཀྱང་ནང་ཤེས་པ་ལ་བལྟས་པའི་
དོན་ཀྱི་རྣམ་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫོགས་གཞན་ཁས་ལེན་ལ། གཉིས་པས་དེ་ལྟར་ན་
ནང་ཤེས་པ་ལ་བལྟས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫོགས་གཞན་ཁས་སྤངས་པས་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་མི་འབྱུང་བས་རྣམ་པ་དེ་དག་སྒྲིབ་ཤད་ལྟར་བརྟུན་པ་ཉིད་དུ་སྒྲིས་ནས་
གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སམ་རྣམ་ཤེས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་ཤིང་། །དེའི་དང་པོ་
ལ་སྒྲོ་ང་བྱེད་ཆལ་པ་དང་། གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་དང་། ལྷ་ཆོགས་
གཉིས་མེད་པ་གསུམ་བྱུང་ལ། གཉིས་པ་༼༡༧བ༽ལ་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་གཟུང་
འཛིན་ཀྱི་རྣམ་པས་མ་གོས་ཀྱང་། དེ་ལྟའི་ཀླན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡུལ་སྤང་མི་
སྤང་ལས་དྲི་བཅས་རྣམ་རྟུན་དང་། དྲི་མེད་རྣམ་རྟུན་པ་གཉིས་བྱུང་བ་ཡིན་
ནི། །སེམས་རིག་པ་ཤེས་པ་སྒོ་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་པར་

བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་འགའ་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་
སེམས་ལ་འཆར་བའི་རྣམ་པ་མེད་པར་སྒྲིབ་ཅམ་གྱིས་དབུ་མར་འཛོག་བྱེད་ཡང་
དག་པར་ཅིས་འགོ་སྟེ། ཚོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་སོགས་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བས་
དབུ་མ་དེར་མ་གྲུབ་ན་ནི་རྣམ་པ་དེར་སྒྲིབ་པ་ཅམ་གྱིས་ནི་དེ་མི་འགྲུབ་ལ། ཚོས་
ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་མ་སྒྲིབ་ན་ནི་རྣམ་པ་ཅམ་དེར་སྒྲིབ་པས་ནི་དབུ་
མ་པར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་དབུ་སེམས་ཀྱི་བྱེད་པར་དུ་ས་སྤྱོད་པ་
དག་པར་བུམ་པའི་དོན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལས་
སེམས་ཅམ་པ་དང་དབུ་མ་པའི་བྱེད་པར་འཛོག་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱེད་ཀྱི་
རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་འདེབས་དེ་འདིར་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྣམ་
རྟུན་པ་དབུ་མར་སྒྲིབ་པས་རང་ཚིག་འགའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་ཞེན་དོན་དུངས་
ལྷུང་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྣམ་རྟུན་པ་དེ་གྲུབ་མཐའ་སྒྲིབ་བ་བཞི་གང་དུ་
སྟེ། དབུ་མར་སྟེད་དོ་སྟམ་ན། འོ་ན་བྱེད་དབུ་མའི་དབྱེ་བར་དེ་མི་འབྲེན་པར་
ནལ་འབྱོར་སྟོད་པ་དེ་སེམས་ཅམ་པའི་དབྱེ་བར་འབྲེན་ཅིང་། དབུ་མ་པའི་དབྱེ་
བར་མདོ་སྟེ་སྟོད་པ། རྣལ་འབྱོར་སྟོད་པ། གྲགས་སྟེ་སྟོད་པ་རྣམས་འབྲེན་པར་
བྱེད་པས། སེམས་ཅམ་པའི་དབྱེ་བར་རྣམ་རྟུན་པ་བགྲངས་ནས་སྒྲུབ་དེ་བྱམས་
མགོན་བཞེད་པའི་དབུ་མ་བྱེད་འཕགས་སོ་ཞེས་སྒྲིབ་པ་ལས་མི་རིགས་པ་ཅི་
ཞིག་ཡོད། སྦྱིར་ཤུག་ལུབ་དང་བྱམས་མགོན་ལ་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པར་

༼༡༧༽མེད་ཀྱང་ཞིང་འདིའི་སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་ཉིད་ཡིན་ཅིང་། དེས་དཔུ་
སེམས་ཀྱི་སྒོལ་འབྱེད་དུ་སྤྱུ་སྤྱུབ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་ལུང་བསྟན་པས། ཞིང་
འདིའི་བསྟན་པ་ལ་དཔུ་མ་པ་ཡིན་ན་སྤྱུ་སྤྱུབ་རྗེས་འབྲངས་ཀྱི་དཔུ་མ་དང་ངེས་
པར་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་མིན་པར་བྱམས་མགོན་ལུགས་ཀྱི་དཔུ་མ་
སོགས་རྟོག་བརྟགས་མང་དུ་སྤྱོ་ནའང་སུ་ཞིག་ཡིད་ཆེས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་
སེམས་ཉེ་སྤྱིས་བརྒྱད་ཀྱིས་བཞེད་པའི་དཔུ་མ་བརྒྱད་དང་། བསྐྱལ་བཟང་གི་
སངས་རྒྱས་རྟོང་གིས་བཞེད་པའི་དཔུ་མ་མི་གཅིག་པ་སྟོང་ལ་སོགས་ཐུག་མེད་
དུ་འཛོག་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཁྱེད་ཀྱི་གཟུ་ལུམས་སུ་བྱམས་མགོན་བཞེད་
པའི་དཔུ་མས་དཔུ་མའི་གོ་མི་ཆོད་ན། སྤྱུ་སྤྱུབ་བཞེད་པའི་དཔུ་མས་ཀྱང་དཔུ་
མའི་གོ་མི་ཆོད་པར་འགྱུར་ཏེ། འཕགས་པ་ཡིན་པར་མཚུངས་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་
དེ་ནི། འོ་ན་སྟོན་པས་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གསུངས་པ་དེའང་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་
འགྱུར་ཏེ། ཐེག་པ་ཡིན་པར་མཚུངས་པ་ཉིད་དང་། སྟོན་པ་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པར་ཡང་མཚུངས་པའི་བྱིར། འཛོམ་མེད་སྤྱོ་བ་འདི་ལྟ་བུ་
ལའང་དེང་སང་མཆོག་ཏུ་བསྐྱེགས་པའི་སྤྱོ་བོ་དག་མཐོང་བ་སྤྱོའི་ནོར་ཅན་མ་
ཡིན་པར་ཅིའི་བྱིར་མི་བསྐྱེན། ཡང་ན་མ་རྩུན་པ་དེ་དཔུ་སེམས་གཉིས་ཀར་
བཞག་ཆོག་སྟེ། དཔུ་མ་པར་འཛོག་པའི་ཆོ་ནལ་འབྱོར་སྟོན་པའི་དཔུ་མ་དང་
སེམས་ཅོམ་པར་འཛོག་པ་ན་ནམ་རྩུན་པར་འཛོག་གོ་ཞེས་རྟོག་ནའང་མི་རུང་སྟེ།

བྱིད་ནུལ་འབྱོར་སྐྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སྐྱེའི་སྐྱོབ་དཔོན་ཞི་འཚོ་
 སོགས་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀ་དབུ་མ་ཡིན་པར་སྐྱོན་ནི་
 སངས་རྒྱས་པ་ལ་གྲུབ་མཐའ་སྐྱོབ་བཞིའི་གྲངས་ངེས་ཀྱང་ཉམས་པར་འགྱུར་
 །༡༥༥།བའི་ཕྱིར། ཡང་ནུལ་རྒྱན་སེམས་ཙམ་པ་མིན་ཀྱང་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ན་
 སེམས་ཙམ་རྣམ་བཤེན་རྒྱན་ཅེས་འདྲེན་དགོས་ཀྱི། དབུ་མ་རྣམ་བཤེན་རྒྱན་ཅེས་
 མི་འདྲེན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སེམས་ཙམ་པ་མིན་བཞིན་སེམས་ཙམ་པར་འདྲེན་
 དགོས་པ་དེ་བྱིད་ཅག་ཉིད་ལ་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ་རྣམ་རྒྱན་པ་རང་ལ་བྱུང་བ་
 ཡིན། དེ་ལྟར་བྱུང་བ་དེ་མི་འདྲེན་ཀ་མེད་ལ་གཞན་གྱིས་གཏད་པའམ། རང་
 གིས་དེ་ལྟར་མི་འདྲེན་ན་མ་བརྟུབ་པ་ཆེན་པོ་བྱུང་ནས་དེར་མི་འདྲེན་པ་གང་
 ཡིན། དེ་དེ་མིན་བཞིན་དེ་དེའི་དབྱེ་བར་བགྲངས་པས་དེར་འགྱུར་རམ་མི་
 འགྱུར། འགྱུར་ན་བྱི་ར་མིན་བཞིན་བྱི་རའི་དབྱེ་བར་བགྲངས་པས་བྱི་རར་
 འགྱུར་བར་མཚུངས། མི་འགྱུར་ན་དབྱེ་བར་བགྲང་བའང་དོན་མེད། ཡང་རྣམ་
 རྒྱན་པ་དེ་དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སྐྱེ་ལས་མཚོག་གམ་དམན་པའམ་
 མཉམ་པའི་དབུ་མ་པ་གང་ཡིན། དང་པོ་དེའོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྐྱོབ་དཔོན་བཟང་
 པོའི་ཞབས་ཀྱིས་ལུགས་དེ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པར་བཞག་སྟེ། དེ་ལ་སྐྱོས་
 མཚན་ལྷག་མར་ལུས་པས་དེ་ལེགས་པར་བཀག་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སྐྱེའི་དབུ་
 མ་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཞི་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་དེ་དེ་ལས་

མཆོག་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པོ། །དེར་མ་ཟད་བདེན་གྲུབ་སྟོན་པ་དབུ་མ་མཆོག་
ཡིན་ན་གྲུ་སྐྱབ་དང་བྱམས་མགོན་གྱིས་ལྟ་ཞིག་ཀྱང་སྒྲོག་བསྟན་པ་དབུ་མའི་
མཆོག་ཏུ་བསྟགས་པ་དེ་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པར་ཐལ། བདེན་གྲུབ་དེ་དབུ་མ་
མཆོག་ཏུ་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་གྲུ་སྐྱབ་དེ་ལྟར་གསུང་ཆུག། བྱམས་མགོན་དེ་
སྐད་མི་གསུང་སྟུམ་ན། བྱམས་པས། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ནམ་ཀྱང་སྟོང་པ་
ཞེས། །ཞེས་སྒྲུ་རི་བཞིན་པ་དེ་ཉིད་ལ་འགོམ་པར་མི་མཛད་པའི་ཕྱིར། དེས་
བདེན་གྲུབ་དབུ་མ་མཆོག་ཡིན་པར་ག་ལ་བསྟགས། གཉིས་པ་༼༡༥༽ན་དེའོ་ཞེ་
ན། འོ་ན་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སྒྲུའི་དབུ་མ་ལས་དམན་ན་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་སྒྲུ་ལས་
འོས་ཅི་ཡོད། ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་སྒྲུ་བའི་དབུ་མ་པར་སྒྲུ་ན་ནམ་རྒྱུན་པ་འབའ་ཞིག་
དེར་སྒྲུ་ཅི་དགོས་ཏེ། ཕྱི་ནང་གི་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་པ་དབུ་མ་
དང་དེ་ལྟར་སྒྲུ་བ་པོ་ཐམས་ཅད་དབུ་མ་པར་རིགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྟར་
ན། དེ་དང་དེ་མཆོག་དམན་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་དབུ་མ་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར་ན་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པའི་དབུ་མ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པའི་དབུ་མར་འགྱུར་བའོ། ཡང་ན་
དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་དོན་དམ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ངོ། །ངག་དོན་
ནམ་རྒྱུན་དབུ་མར་མི་གནས་ཏེ། དབུ་མར་གནས་ན་རང་གི་གོང་ན་གྲུབ་མཐའ་
གཞན་སྒྲུ་བཅས་སུ་མེད་ཅིང་། ཕྱི་ནང་གི་རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་གཞོད་པ་མི་
འཇུག་པར་གྲུབ་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྟོང་པ་ལ་

ཉེན་འབྱུང་འཐད་པ་ལ་དངོས་པོར་སྒྲུབ་སྒྲུས་ཀྱང་གཞོན་པས་བརྩི་བར་མི་ལུས་
ལ། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡི་ཤེས་བདེན་གྲུབ་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་བཞིན། དེའི་ཚུལ་
བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཤེས་རིག་གི་
མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ལ་གང་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་མེད་པའི་
ཕྱིར། དབུ་མ་རྒྱལ་ལས། འདི་ལྟར་གང་ལ་རྣམ་པ་མེད། །དེ་ལ་དེ་ཤེས་ཡོད་མ་
ཡིན། །བདེ་བ་མིན་ལ་བདེ་སོགས་དང་། །དཀར་བ་རྣམས་ལ་མི་དཀར་
བཞིན། །ཅིས་དང་། སེམས་འགྲེལ་ལས། རིག་པོས་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་
ན། །རིག་བྱ་མེད་པས་རིག་བྱེད་མེད། ཅིས་དང་། རྣམ་རྒྱལ་པ་རང་ཡང་།
གཟུང་བ་མེད་ན་དེར་འཛིན་མེད། ཅིས་སྒྲུབ་དང་འགལ་ཞིང་། གཉིས་སྟོང་གི་
ཤེས་པ་ཤེལ་གོང་འདྲ་བ་ལ་ནི་དམིགས་བྱེད་མེད་དེ། རྒྱལ་ལས། རྣམ་པ་མེད་
པ་དེ་ཉིད་༼༡༥༽བཞུགས། ཤེས་དེ་ཡང་ནི་མེད་པར་འགྱུར། ཤེལ་གོང་དག་པ་
འདྲ་བ་ཡི། ཤེས་པ་རབ་རྟེན་ཆོར་བ་མེད། ཅིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་ཕྱིར་
བ་བདེན་གྲུབ་ཡོད་དེ། མེད་ན་འཁོར་འདས་གང་ཡང་འབྱུང་བའི་གཞི་མེད་པའི་
ཕྱིར་སྒྲུལ་ན། འོ་ན་དེ་ཡོད་པ་ལས་དེ་འབྱུང་ན་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་སྒྲུང་འདི་
དང་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་གཉིས་དེ་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་
ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་རི་བོང་གི་རྩ་ལས་ཀྱང་དེ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། ཡོད་
ན་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་དེ་འདྲ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་ལྟར་རྒྱལ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་

ཏེ། དེ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་པའམ་འབྲས་བུ་རྒྱུའི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་
ཕྱིར། དེས་ན་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས། ཁ་ཅིག་གཤེས་རབ་རྩལ་གྱིས་ནི། གཟུང་
བ་སྟོང་པར་རབ་གཤེས་ཀྱང་། འཛིན་པ་རྣམས་སུ་གྲུབ་པར་བཏུ། ཞེས་རྣམ་
བདེན་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ཆོས་ཀྱི་རང་རིག་ལུས། སྣ་ཆོགས་བཏགས་པས་རྣམ་
པར་དབེན། དབེར་ན་མི་ལམ་ཉམས་སྦྱང་བཞིན། གཉིས་མེད་ཡེ་གཤེས་གྲུབ་
པར་འདོད། ཅིས་དང་། སེམས་ཉིད་སྣང་མེད་མཁའ་འབྲུ་བ། འོན་དམ་ཉིད་
དུ་གྲུབ་པར་འདོད། ཅིས་རྣམ་རྒྱུན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་དབུ་མ་མིན་པས་དེ་
ཉིད་མི་མཐོང་བ་ནི་རིམ་པ་ལྟར། ལྷག་མ་ཀྱན་ལས་རྣམ་གྲོལ་བའི། འོན་དམ་
འཇམ་དཔལ་མངོན་སུམ་མིན། ཅིས་དང་། རྣམ་གཤེས་ཆོས་ཉིད་ལས་འདས་
པའི། ཆོས་དབྱིངས་འཇམ་དཔལ་མཐོང་བ་མིན། ཞེས་འབྲུང་བས། གཟུང་
འཛིན་གྱི་དོན་གྱི་ངོ་ཁྲད་འཛིན་པ་མེད་པས་རྣམ་གཤེས་སམ་རིག་པའི་དོན་ལ་
ཞུགས་པས་གཤེས་ཅམ་དེ་ལ་ཡེ་གཤེས་སུ་བཏགས་ནས་དེ་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
རྫོམ་པ་དེས་འཇམ་དཔལ་ཏེ་གནས་ལུགས་གྱི་དོན་མ་རྟོགས་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་
སོ། བྱེད་གྱི་གཤེས་པ་དེ་ལ་རྣམ་གཤེས་༼༡༽ནི་སུ་བཏགས་ནས་དེ་ཡོད་པར་རྫོམ་
ན། རྣམ་པར་གཤེས་པ་དོན་དམ་ཡོད། ཅིས་པ་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་གཞུང་
། ཞེས་བྱས་གྱི། ཡེ་གཤེས་དམ་པའི་དོན་དུ་ཡོད། ཅིས་པ་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་
གཞུང་། ཞེས་མི་འབྲུང་བས་གཉིས་མེད་གྱི་ཡེ་གཤེས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྦྲུབ་དབུ་མ་

པར་གྲུབ་བོ་ཞེས་སྟིང་པོ་མེད་པའི་སྤྱོད་བཞི་ཆེས་བསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་
ཏེ། ཤེས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་རྣམ་རྒྱུན་པས་ཡེ་ཤེས་སམ། ཆོས་དབྱིངས་དང་ཡང་
དག་མཐའ་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མིང་གང་དུ་བཏགས་གྱུར་
། དེ་བདེན་གྲུབ་པར་ལྟ་བུ་དེ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། དབུ་མ་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། སེམས་ཙམ་པ་ནི་སེམས་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་སྤྱོད་བས་བྱེད་པར་
རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དབུ་སེམས་འབྱེད་བྱེད་དང་པོ་དེའང་འབྱེད་བྱེད་
ཆེས་ཕོངས་ནས་སྤྱོད་པར་བྱ་དེ། གཞན་འཇིག་རྟེན་འདིར་བརྟན་བཙོས་སྤྱོད་བ་
ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་པས་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པས་
མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དབུ་མ་
པར་མ་ཆུད་དོ་ཞེས་རྒྱུར་ལྟར་གྲགས་པའི་ཕྱིར། བྱེད་སེམས་ཙམ་པས་གཉིས་
མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་མེད་དོ་ཞེས་སྤྱོད་བཞི་རང་གི་དམ་
བཅའ་ཉེས་པས་ཉེས་པ་དུ་མ་ཞར་བྱུང་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྒྱུན་
ཀྱི་ཆོག་རྒྱུ་རྒྱུན་གྱིས་སྟོང་དགོས་བྱུང་བ་འདི་ནི་ངོ་ཚ་མེད་པར་མ་སྤྱོད་
སམ། དེས་ན་སེམས་ཙམ་གྱི་གཞུང་ལ་ལར། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་། ལ་
ལར་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། ལ་ལར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཙམ་དང་།
ལ་ལར་གཉིས་མེད་ཀྱི་སྟོང་དང་རིག་པ་ཞེས་སོགས་མཐའ་གྲས་པར་འབྱུང་
ལ། དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་གནད་ཅི་སྟུམ་ན། རྒྱུ་ཞེས་པ་(༡༧)བཤེས་པའམ་

མཁའ་པ་ཙམ་ལ་འཇོག་པ་དང་། སམ་རྩོན་དང་བེ་རྩོན་ཞེས་འབྱུང་བ་ཡང་དག་
པར་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཤེས་པ་དང་། རབ་ཏུ་ཤེས་པ་དང་། རྣམ་པར་
ཤེས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་སོགས་སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་སྦྱར་བ་མ་གཏོགས་སེམས་ཙམ་
པ་འདོད་པའི་སེམས་སམ་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་ཤེས་ཞེས་ངེས་བཟུང་གི་སྦྱ་སྦྱོར་
དགོས་པ་དང་། དབུ་མ་པ་འདོད་པའི་སེམས་སམ་ཤེས་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱ་སྦྱོར་
དགོས་པའི་ངེས་གཟུང་གསུང་རབ་དང་སྦྱ་རིག་སོགས་འགའ་ཡང་མེད་
དོ། །དེས་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱ་དོན་ཅན་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱང་རྣམ་
ཤེས་ཀྱི་སྦྱ་དོན་ཅན་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་སྦྱ་དོན་འཇུག་པ་གཏན་འགའ་བ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་གནས་གྱུར་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་མིན་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་། ཡེ་
ཤེས་ལ་བྱུང་བར་མེད་དོ་ཞེས་ནི་ཁོ་བོ་འང་མི་སྦྱ་མོད། ཡང་རྣམ་རྟུན་པས།
གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་ཤེས་མིན་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ཡིན་ན་སེམས་དང་སེམས་
ལས་བྱུང་བ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པ་ལས་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྦྱས་པ་ནི་
རང་གི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བརྟན་པར་ཟད་དེ། འོ་ན་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་
ཅན། རྣམ་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། འོད་གསལ་བའི་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
བྱབ་པ་མེད་དེ། འོད་གསལ་བའི་སེམས་དེ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་གང་
ཡང་མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སེམས་བྱུང་མིན་པ་གྲུབ་ཏུ་ཆུག། སེམས་མིན་ན་འོད་
གསལ་ཀྱི་སེམས་ཆོས་ཅན། བཅས་པོར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ཤེས་

པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་ཁྱེད་ལྟར་ན་དཔུ་མ་རང་རྒྱད་པས་ཚོས་ཉིད་
མཉམ་གཞག་སྒྲིབ་བཅས་སུ་འདོད་པ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་
མཁྱེན་པ་ནའང་དེར་ནམ་ཤེས་ལས་ཡེ་ཤེས་མེད་ཀྱི་པར་སྒྲིབ་གོས་པར་
འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་ཅན་གཉིས་སྒྲིབ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་
འགལ་བའི་ཕྱིར། འབྱེད་བྱེད་བཞི་པའང་འབྱེད་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མ་ངེས་
ཏེ། སེམས་ཙམ་ནམ་རྒྱུན་པས་སྒྲིབ་བ་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་བཏགས་ལས་མ་གཏོགས་
སེམས་སུ་ཁས་མི་ལེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དཔུ་མ་པའོ་ཞེས་སྒྲིབ་པ་དང་། ཁྱེད་ནམ་
རྒྱུན་པས་གང་སྒྲིབ་ཚོས་དབྱིངས་སུ་བཤད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲིབ་བ་
ཐམས་ཅད་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པ་གང་ཞིག། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྒྲིབ་བའང་
སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པས་ཚོས་དབྱིངས་སུ་འགལ་ཞིང་། ཡེ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་པ་དེའི་
སྒྲིབ་བ་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། མདོར་ན། ནམ་རྒྱུན་པས་གང་སྒྲིབ་ཚོས་
དབྱིངས་སུ་བཤད་པས་དཔུ་མ་པ་ཡིན་པར་སྒྲིབ་པའི་ཚོས་དབྱིངས་དེ་ནམ་རྒྱུན་
འདོད་པའི་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་དེ་ཡིན་ནམ། དཔུ་མ་པས་འདོད་པའི་སྟོང་ཉིད་
མེད་དགག་དེ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། གྲུ་ཞབས་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་ལ་
དཔུ་མའི་བྱི་ཙམ་ཡང་མི་བྱོ་བར་ཟད་དེ། དེ་དག་གི་ལྷགས་སུ་ཚོས་ཉིད་ལ་
མཉམ་གཞག་གི་ཡུལ་ངོན་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་འགའ་ཡང་མི་བཞེད་
པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན། མེད་དགག་སྒྲིབ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་མིན་

པའི་ཕྱིར་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུང་བར་ག་ལ་ཡོད། ཁྱད་པར་རྣམ་པ་བདེན་
རྒྱན་གྱི་ལུགས་འདི་ནི་ནོར་བ་མེད་པའི་ལུགས་ཡིན་པར་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་སློན་མེད་
པར་ཆེས་ཆེར་བཀག་པ་ལས་བསྐྱབས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། སྒྲགས་ཀྱི་ཐེག་
པ་སློན་མེད་པར་འབྱུལ་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་གཉིས་སྒྲུང་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དོན་
དམ་པའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་དོན་དམ་བདེན་པར་མིང་བཏགས་
པའི་རྣལ་འབྱོར་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་མེད་པ་ཅན་༼༡༽པ་མ་ཡིན་
ཏེ། ཡིན་ན་ཡེ་ཤེས་མཆོག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆོར་བ་དགའ་བ་དང་། ཆགས་
པ་ཆེན་པོ་དང་། མཆོག་གི་རྒྱ་བ་ཅན་གྱི་དབུགས་དང་ལྷན་ཅིག་པ་དང་། དེ་ལྟ་
བུའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་བཅས་དེས་རིགས་ལྷན་མ་མཆོད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཉིད་དང་།
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཐེག་ལེ་དང་དྲི་རྒྱའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། མཆོག་གི་དབང་པོ་
རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མཐོང་བ་ལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱད་པས་ཆགས་པར་
འགྱུར་བ་དང་། སྡིང་རྗེ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མཚུངས་པར་ལྷན་
པ་དང་། སྒྲིབ་པ་གཙོས་བྱེད་ལམ་བདེན་གྱི་ངོ་བོར་སྐྱེ་བའི་ཤེས་རབ་དང་། དེ་
ཡུལ་རྣམ་པ་ཀྱན་གྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པར་བཤད་པ་ལས་བསྐྱོག་སྟེ་བཤད་
དགོས་པ་ལས་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེས། ལྷན་
ཅིག་སྐྱེས་པ་དགའ་བའི་རང་བཞིན། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་སྤངས་པ། རྡོ་རྗེ་
འཛིན་པ། དབུགས་ཆེན་པོ། ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའི་རྒྱ་དང་

བྲལ་བ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ། རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡེ་ཤེས་རང་རིག་
བ། ཡུལ་དང་དབང་པོ་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པར་གྱུར་བ། ལྷེ་བར་གཏུམ་མོ་འབར་
བས་མུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་བསྐྱེགས་ཏེ་དབྲལ་བའི་ལྷ་བ་བཟུ་བའི་
བདུད་རྩི་འཛག་པ་མེད་པས་སྟེང་དུ་འགོ་བ། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་ལས་བྱུང་
བའི་ལྷ་ན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐྱ་ལྡ་ལི་ཀླ་ལི་དང་ཏྲ་མཐ་ཡི་གེ་དང་བྲལ་
བ། དཀྱིལ་འཁོར་འཁོར་ལོ་སྒོམ་པ་སྤངས་པ། རྣགས་བཞུས་པ་དང་། ཕྱག་རྒྱ་
དང་། འཁྱིལ་བཞུབ་པ་དང་། སྒྲ་མའི་བཀའ་ཀྱན་ཏུ་སྐྱོད་པའི་ཆོས་རྣམས་
ལས་སྤྱོད་ལ་དུ་གྱུར་བ། སྤྱིང་བ་དང་མུ་རན་འདས་པ་ལ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ།
སྟོང་རྗེ་དང་སྟོང་བ་ཉིད་དབྱེར་མེད་པ། དབྲལ་བ་ནས་དོན་རྗེའི་མཐར་
ཐུག་པར་བར་མ་། རྒྱུ་ཆད་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཐིག་ལའི་གཟུགས་
འཛག་པ་མེད་པའི་ཆགས་པ་ཆེན་པོ། དབུ་མ་མཆོག་གི་དབུགས་འདིས་ཏྲག་ཏུ་
རིགས་ལྷན་མ་མཆོད་བྱ་ཞེས་པ་འདིར་རིགས་ལྷན་མ་ནི་ཨ་ཕ་རྟ་ཏྲུ། དོན་རྗེ་
ཕག་མོ་སྐྱབ་པ་མེད་པ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་སྤངས་པ། རྣལ་འབྱོར་པ་
རྣམས་ཀྱི་བདུད་ཀྱི་ཆོགས་ཟད་པར་བྱེད་པ་མོ། མི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་མུང་པོ་དང་
ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོགས་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱང་ཟད་པར་བྱེད་པ་མོ།
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འཕོ་བ་ལས་འཆི་བ་སྟེར་བ་མོའོ། །དེ་ནི་དོན་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མ་
རང་གི་སེམས་ཀྱི་སྤྲང་བ་ཙམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་

ལྡན་པ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་།
རིགས་ལྡན་མ་དང་། བསྐྱེས་བཞེད་པར་བྱའོ། །རིགས་ལྡན་མ་དེ་ལ་མཆོག་
ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ། འཇག་པ་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་གྱི་ཐིག་ལེ།
ཟླ་བ་ཞུ་བའི་ཆགས་པ་ཆེན་པོ། དབུ་མ་མཆོག་གི་དབུགས་བྱི་ཆུ་དང་བཙས་པ།
རིགས་ལྡན་མར་ཡང་དག་པར་གྱུར་པའི་ཐབས་དེས་རང་གི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་
མཆོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་སེམས་དང་། ཤེས་པ་
དང་། ཤེས་བྱ་དང་། སྟོང་པ་དང་། སྟིང་རྗེ་དག་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་རྒྱལ་འབྱོར་
བས་བྱའོ་ཞེས་པ་ངས་པའི་དོན་ནོ། །རྟག་ཏུ་མཆོད་བྱ་ཞེས་པ་དུས་ཐམས་ཅད་
དུ་གཙང་བའམ། མི་གཙང་བའམ། ལངས་པའམ། འདུག་པའམ། གཉིད་
ལོག་པའམ། ལུས་དང་རག་དང་སེམས་བྱ་བ་ལ་གནས་པ་ན་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་
བའི་བདེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ། བྱི་རྩལ་གྱི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་བར་
ལོངས་སྟོང་པའི་དགའ་བ་དང་བྲལ་བ། མཆོག་གི་དབང་། ཁྱེད་ཀྱི་རྣམས་
གྱིས་མཐོང་བའི་ཡུལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྟོང་པ་ལ་ཆགས་པའོ་ཞེས་པ་དབུ་མའི་
དབུགས་གྱིས་རིགས་ལྡན་མ་མཆོད་པའི་ཆོག་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
བདེན་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་གྱི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་
གསུངས་སོ། །ཞེས་འབྲུང་ལ། ཡང་རྣམ་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ངས་པའི་དོན་དུ་མི་
རིགས་ཏེ། རྣམ་པ་ཀུན་ལྡན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལ་ཆེར་བསྐྱགས་ནས་ངས་དོན་དུ་

འཛོག་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེར། རྣམ་པ་ཀུན་ལྡན་རྣམ་པ་མེད། །ཅེས་པ་ལ་སོགས་
 པ་དོ་རྗེའི་ཚིག་གི་ངེས་པའི་དོན་ནི། འདིར་རྣམ་པ་ཀུན་ལྡན་རྣམ་པ་མེད་ནི་རྒྱ་སྟེ་
 སོ་སོར་སྤྱད་པས་གང་ཞིག་མཐོང་བ་དངོས་པོ་བྱུང་བ་དང་སྒྲུལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་
 བྲ་ཐབ་པ་དང་མཚུངས་པར་སྒྲུང་བའོ། །རྣམ་པ་ཀུན་ལྡན་ཞེས་པ་རྟོག་པ་དང་
 བྲལ་བ་མ་འབྲུལ་བའི་མདོན་སྲུལ་གྱིས་མཐོང་བའི་ལས་ཞེས་པའོ། །རྣམ་པ་
 མེད་ཅེས་པ་རྒྱལ་བྲ་རབ་ཀྱི་ཚས་ཉིད་ལས་འདས་པ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་
 ལས་སོ། །གང་གི་ཕྱིར་བཀའ་པ་དང་མ་བཀའ་པའི་མིག་གིས་རྟོགས་པ་དེའི་
 ཕྱིར་གཟུགས་མ་ཡིན་ཅིང་། གཟུགས་ལས་གཞན་ཡང་མ་ཡིན་ལ། མིག་གིས་
 རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཅིང་། མིག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་
 པ་ཀུན་ལྡན་རྣམ་པ་མེད་ནི་རྒྱ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་
 ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚོག་དང་ལྡན་པའོ། །ཡང་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 གཟུགས་བརྟན་ཁམས་གསུམ་པ་མ་ལུས་པ་ཞེས་རྒྱུའོ། །དེ་ལས་སྦྱེས་པའི་
 འབྲས་བུ་མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་བརྟུ་དྲུག་སྟེང་སྟེང་ཐིག་ལེ་འཆང་བ་
 རྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་
 བོ། །ཞེས་འབྲུང་བས། རྣམ་མེད་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་བྱམ་མོང་མིན་པའི་རང་
 ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་འབྲུལ་༼༡༠ན༽པའི་རྣམ་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་གསུངས་ཀྱི། ཡེ་
 ཤེས་དེའི་བྱམ་མོང་མིན་པའི་རང་ཡུལ་ལ་རྣམ་པ་མེད་པ་ལེགས་པར་བཀག་པ་

ཡིན་ནོ། །ཡང་སྐྱགས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཐེག་པར་ནམ་ལྟན་གྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲོམ་པ་ལས་ཀྱན་མཁུན་གྱི་འབྲས་སུ་ཐོབ་པར་བསྟན་ནས་ནམ་
མེད་གྱི་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་ཙམ་གོམས་པས་དེར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས། བཙམ་ལྟན་
འདས་དོ་རྗེ་སྟོང་པོས་གྱའི་དོ་རྗེའི་འགྲེལ་པར། ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཆོག་ལྟན་
པའི། སྟོང་ཉིད་དང་པོར་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་ལམ་ལས་ནི་སྟོང་རྗེ་ཕྱིས། །འགོ་
བའི་དོན་བྱེད་འབྲས་སུ་འོ། །ཞེས་དང་། བྱད་པར་སེམས་ཙམ་ནམ་རྒྱུན་པས་
ནམ་ཤེས་ལ་ནམ་པ་དམིགས་པ་ཡིན་གྱི། གཉིས་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ནམ་པ་
དམིགས་པ་དང་སྒྲུང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་བའང་མི་འཐད་དེ། གཉིས་
མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ནམ་པ་མི་སྒྲུང་ན་དེའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དང་ཀྱན་ཞེས་པའི་
སྒྲས་ཀྱན་རིག་དང་ཀྱན་མཁུན་དུ་བཤད་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡེ་ཤེས་རང་གིས་
རང་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་ལ་ནི་གཅིག་ལས་མང་ཆོག་ཀྱན་གྱི་སྒྲ་སྒྱུར་དུ་མི་རུང་བའི་
ཕྱིར། དེས་ན་གཉིས་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་འང་ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲུངས་སྟོབས་གྱིས་ཤེས་
བྱའི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཡིན་ཏེ། དེར། ཆ་མེད་ཀྱན་འགོ་བྱལ་བ་
པོ། །སྤྲ་ཞིང་ཟག་མེད་ས་བོན་ནོ། །རྒྱལ་མེད་རྒྱལ་བྲལ་ངི་མ་མེད། ཉིས་པ་
སྒྲུངས་པ་སྟོན་མེད་བ། །ཤིན་ཏུ་སད་པ་སད་པའི་བདག། ཀྱན་ཤེས་ཀྱན་རིག་
དམ་པ་པོ། །ནམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོས་ཉིད་འདས། །ཡེ་ཤེས་གཉིས་མེད་ཚུལ་
འཆང་བ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་སྐྱགས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཐེག་པར་

སེམས་ཙམ་རྣམ་མེད་པའི་ཡུགས་ཀྱི་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་པ་འདི་
ཁོ་ན་ངས་དོན་དུ་འཆད་པ་ཡིན་ཅེས་པ་༼༡༠༧༽ནི། གསང་སྤྲུགས་སྐྱེ་ན་མེད་
པའི་བསྟན་པའི་སློག་གིང་ཆེན་པོ་བཅག་པ་ཡིན་ཏེ། རོ་རྗེ་ཐེག་པ་སྐྱེ་ན་མེད་
པར་འབྱུལ་བའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཙན་ཐམས་ཅད་དང་པོར་བྲལ་
བའི་སྐྱེ་འཕགས་གང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
ལ་སོགས་མངོན་སུམ་བཞི་པོ་དེ་ཐམས་ཅད་རྣམ་བཅས་དང་། རྣམ་བཅས་ཡུལ་
ཙན་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེན་མེད་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་ཁོ་ནར་བཤད་པའི་
ཕྱིར། དེར། དངོས་པོའི་འཆིང་བས་འཆིང་བར་འབྱུར། །དངོས་པོའི་འཆིང་
བས་དེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འཆིང་བར་བྱེད་
དོ། །དེ་ཡོངས་ཤེས་པས་གྲོལ་བར་བྱེད། །ཡུལ་དང་དབང་པོ་དེ་རྣམས་འགོག་
པས་དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་ཞེས་པའོ། །དེའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་
གྲོལ་བྱེད། །ལྟའི་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་
ཡུལ་མཐོང་བས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དུག་རྣམ་པར་གྲོལ་ཏེ། དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་གཞན་ནོ་ཞེས་བཙུམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་ལས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་
གཞན་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྟེ། དེའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་ནས་ནི་ཕྱག་ཞབས་
སོགས། །ཀྱན་ནས་སྐྱེ་དང་དབྱ་དང་ཞལ། །ཀྱན་ནས་ཐོས་ལྡན་འཛིག་ཏེན་
དུ། །ཐམས་ཅད་བྱུང་བར་བྱས་ནས་བཞུགས། །དེ་ནི་སྤར་བཤད་པའི་ཤེས་

རབ་དང་ཐབས་དག་གི་དོན་དམ་པའི་སྒྲོམ་པ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དངོས་པོ་
བསྒྲོམ་བྱ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་སོ། །འདིར་ནམ་མཁའ་ལ་དངོས་པོ་བསྒྲོམ་བྱ་
ནི་མི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟེ་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་ཚུལ་ཉིད་ལས་འདས་པའོ། །དེ་ཡོངས་ཤེས་
པས་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་བསྒྲོམ་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་
སེམས་ཀྱིས་སྣང་བརྟན་མཐོང་པའོ། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་པ་དེ་
མངོན་སུམ་(༡༡)ཀྱི་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཉིད་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། དབང་
པོའི་མངོན་སུམ་དང་། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་
དང་། རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཞེས་པ་སྟེ། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ནི་ཉེ་བར་རྟོན་པར་
བྱེད་པ་དང་། འཇུག་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཉམས་སུ་བྱོང་
བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ལོ་ཞེས་པའོ། །སྣང་བརྟན་དེ་ཉིད་དཔེ་དགུ་རྣམས་ཀྱིས་
བསྐྱབས་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མིག་ཡོར་དང་། སྤྱལ་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་། སྐྱ་བརྟན་
དང་། མི་ལམ་དང་། སྐྱ་མའི་འཁྲུལ་འཁོར་དང་། སྒྲིག་རྒྱ་དང་། མེ་ལོང་གི་
གཟུགས་བརྟན་དང་། ཅུ་ཟླ་དང་། རམ་མཁའ་ཞེས་པའོ། །ཞེས་འབྲུང་
ལ། འདིར་དབང་ཡིད་དང་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡང་འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་རྩི་རྩེ་ཐེག་པ་སྤྲ་ན་མེད་པའི་ལུགས་གཞན་ཏེ། འདི་དོན་
རྒྱས་པར་ཁོ་བོས་གཞན་དུ་བཤད་ཡོད་དོ། །ཅི་ཁྱེད་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐད་
ཅིག་མ་གཅིག་གི་དོ་བོར་བདེན་པར་གྲུབ་པོ་ཞེས་སྐྱ་བ་འདི་ནི་རྩི་རྩེ་ཐེག་པ་སྤྲ་ན་

མེད་པར་ཆེས་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སྐད་ཅིག་གི་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པའི་
སྐད་ཅིག་དེ་གནས་པ་མེད་པར་སྐྱེ་འགག་བྱེད་ན་སྐྱེ་འཛིག་གི་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་
རུང་བའི་བྱིར་ཏེ། གནས་པའི་སྐད་ཅིག་མི་རུང་བར་མཚུངས་པའི་བྱིར། ཡང་
གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་དེ་གནས། གནས་པ་དེ་འཛིག་སྟེ་ཞིག་པའི་སྐད་ཅིག་ལས་སྐྱེ་བ་
ཡོད་ན། སྐྱེ་བའི་སྐད་ཅིག་གནས་པའི་སྐད་ཅིག་ལ་སོགས་པ་མི་རིགས་ཏེ་ཕན་
ཚུན་ཐ་དད་པའི་བྱིར། ཡང་དུས་སྐད་ཅིག་ལ་སྐྱེ་གནས་འཛིག་པར་ཁས་ལེན་ན།
སྐྱེ་གནས་འཛིག་པའི་སྐད་ཅིག་གསུམ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་དེར་
ཡང་མི་འཐད་ལ། སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་འཛིག་བྱེད་ན་འགགས་༼༡༧བ༽པ་ལས་
སྐྱེ་འམ། མ་འགགས་པ་ལས་སྐྱེ། འགགས་པ་ལས་སྐྱེ་ན་འགགས་པའི་མར་མེ་
ལས་མར་མེ་གཞན་སྐྱེ་བར་ཡང་འགྱུར་ལ། མ་འགགས་པ་ལས་སྐྱེ་ན་སྐྱེ་བ་ཐུག་
པ་མེད་པས་སྐྱེ་བའི་སྐད་ཅིག་མི་འགྲུབ་པའི་བྱིར། གནས་འཛིག་གི་སྐད་ཅིག་
ཀྱང་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་འགགས་པ་དང་མ་འགགས་པ་གཉིས་ཀ་འབྲེས་པ་
ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་པའི་བྱིར་ཏེ། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དུ་རྒྱུ་བདེན་
རྒྱུ་འདོད་པའི་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་བདེན་གྲུབ་འདོད་པ་ལ་དགག་
པ་དམིགས་ཐུག་འདི་ལྟར་མཛད་པའི་བྱིར་ཏེ། རི་སྐད་དུ། ད་ནི་སྐད་ཅིག་
འཛིག་པ་དང་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་གསུངས་པ་འདིར་ཆོས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་
འཛིག་པ་དང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཅི་གནས་པ་མེད་པར་རམ། གལ་

ཏེ་གནས་པ་མེད་པར་འཛིག་པ་དང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་དེའི་ཆེ་རི་བོང་གི་རྩ་ལ་
ཡང་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་སྐྱེས་པ་ལས་གནས་ཤིང་། གནས་པ་ལས་འཛིག་། ཞིག་
པ་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་ལྟར་ན་གནས་པ་དང་འཛིག་པ་དང་སྐྱེ་བ་རྣམས་གཅིག་ཉིད་
མེད་དེ། མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པས་རྟོགས་པར་བྱའོ། །འདིར་གང་གི་དུས་ན་
གནས་པ་ཡོད་པ་དེའི་དུས་ན་སྐྱེ་བ་དང་འཛིག་པ་མེད་དོ། །གང་གི་དུས་ནས་
འཛིག་པ་ཡོད་པ་དེའི་དུས་ན་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་མེད་དོ། །གང་གི་དུས་ན་སྐྱེ་བ་
ཡོད་པ་དེའི་དུས་ན་གནས་པ་དང་འཛིག་པ་མེད་དོ། །དུས་ཞེས་པ་ནི་སྐྱད་ཅིག་
གོ། གལ་ཏེ་དུས་གཅིག་ལ་ཡིན་ན་སྐྱེ་བ་དང་གྲ་བ་དང་འཆི་བ་རྣམས་གཅིག་པ་
ཉིད་དོ་ཞེས་པ་ལས་གཞན་ཅི། འདིར་གང་དུ་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཆོས་སྐྱེ་བ་དང་
འཛིག་པ་དེ་ཅི། ཆོས་སྡུ་མ་འགགས་པ་ལས་སམ། འོན་ཏེ་མ་འགགས་པའི་
ཆོས་ལས་ཆོས་ཕྱི་མ་སྐྱེ། །༡༡ན། གལ་ཏེ་འགགས་པའི་ཆོས་ལས་སྐྱེ་ན་དེའི་ཆེ་
འགགས་པའི་མར་མེ་ལས་མར་མེ་གཞན་སྐྱེ་འོ། །ཅི་སྟེ་མ་འགགས་པ་ལས་སྐྱེ་
ན་དེའི་ཆེ་མ་འགགས་པའི་མར་མེ་ལས་མར་མེ་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་དེ་ལས་གཞན་
སྐྱེ་འོ། །དེ་ལྟར་སྐྱེས་པ་ལས་སྐྱེ་བས་ན་མར་མེའི་ཕྱང་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་གཤམ་
པའི་ཕྱང་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་གཤམ་པ་སྡུ་མ་མ་འགགས་པ་ལས་
གཞན་སྐྱེ་བ་བརྗོད་པར་མི་རུས་ཏེ་འགགས་པ་ལས་ཀྱང་རོ། །འདྲེས་པ་ལས་
ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་དག་པན་ཚུན་འགལ་བས་གཅིག་པ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་འབྱུང་རོ་

། །དེ་ལྟར་རྣམ་རྒྱུན་པ་དག་གིས་རབ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་བྱུང་དེ་དང་
མཚུངས་ལྡན་གྱི་གཙོ་སེམས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་མེད་པའི་ཡེ་གིས་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ན་
དོན་དམ་བདེན་པ་ངེས་དོན་དུ་མི་འབྲད་དེ། དེ་ལྟར་ན་སེམས་མེད་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་དོན་དམ་བདེན་པ་ངེས་པའི་དོན་ཅན་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་འབྲུལ་པ་
དང་བྲལ་བའི་གཉིས་མེད་ཡེ་གིས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་རིག་པ་ལ་
རང་ཉིད་རིག་པའི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་ན་གཞན་རིག་ཏུ་མི་རུང་བས་ཡེ་གིས་རང་
རིག་ཉིད་དུ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ཏེ། དེར་དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་མི་མཁས་པ་བསམ་
པ་མེད་པ་ཡེ་གིས་སུ་འདོད་པ་ཆད་པ་ཆེན་པོར་ལྷུང་བ་འགའ་ཞིག་སྤྱོད་པར་
འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བརྗོད་པར་བྱས་སོ། །གལ་ཏེ་བསམ་པའི་གཉིས་པ་མེད་
བས་སངས་རྒྱས་ཉིད་སྟེར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཆོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
སངས་རྒྱས་སུ་ཅིའི་ཕྱིར་མ་གྱུར། འདི་རྣམས་ཀྱི་འད་གཉིད་འབྲུག་པོ་ལ་བསམ་
པའི་གཉིས་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་འཇུག་ཅིང་། འདོད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་
ཆགས་པ་མེད་ལ། མི་འདོད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཆགས་པ་ཡང་མེད་
དེ། དེའི་ཕྱིར་གཉིད་ལོག་པའི་གནས་༼༡༡༽སྐྱབས་དེ་ལ་ཆགས་པ་
དང་ཆགས་བྲལ་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་དེ་བས་ན་བསམ་པའི་གཉིས་པ་མེད་པ་དེས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བ་ཡང་
མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་བསམ་པའི་གཉིས་པ་མེད་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤམས་པའི་ཡེ་

ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཉིང་དེ་
འཛིན་གྱི་ལེའུ་ལས། ཉིང་དེ་འཛིན་རྣམས་བཙོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་གསུངས་
ཏེ། དེ་ལ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་སོ། །འདིར་
གལ་ཏེ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་བསམ་པ་འཇུག་སྒྲུབ་བ་མེད་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་
རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏུ་རི་ལྟར་འགྱུར། དེ་བཞིན་དུ་ཉིང་
དེ་འཛིན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་བསམ་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རང་རིག་པའི་
མཚན་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་དང་། བཅ་པོའི་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དེར།
བདག་རིག་གཞན་རིག་ཐམས་ཅད་པ། །ཀུན་ལ་ཕན་པའི་གང་ཟག་
མཚོགས། དཔེར་བྱ་ཀུན་ལས་འདས་པ་སྟེ། །ཤེས་དང་ཤེས་བྱའི་བདག་པོ་མཚོགས།
ཅེས་འབྲུང་ལ། །བྱད་པར་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་གྱི་སེམས་གྱི་ཡུལ་ཅན་དང་། དངོས་པོའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་འཛིན་
བྱེད་དུ་གསུངས་གྱི། རྣམ་མེད་དུ་གསུངས་པ་ཡེ་མེད་དེ། དེར། རོ་རྩེ་ཅན་གྱི་
ཐུགས་གྱི་རོ་རྩེ་སེམས་ཅན་རྣམས་གྱི་སེམས་གྱི་རང་བཞིན་མཐའ་དག་པ་ལ་
གནས། །དྲི་མེད་ནོར་བུ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་རྣམས་གྱི་འཛིན་བྱེད་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་
ཡེ་ཤེས་རོ་རྩེ་འོ། །ཞེས་དཔལ་ལྡན་ས་བརྒྱུ་པའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་འང་འབྲུང་
ལ། དེ་དང་མཐུན་པར་རྒྱལ་བོ་ཨིན་མྱོ་ཏིས་ཡེ་ཤེས་གྲུབ་པར། རྣམ་བཤེན་
དང་རྣམ་རྟུན་པ་གཉིས་ཀ་དོན་ལ་གནས་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་

འཇུག་པ་མི་སྤྱིད་པར་༼༡༣༽འགྱུར་ཞེས། དེ་འགོག་པ་ལ་ལེའུ་རེ་རེ་མཛད་
 བས་ཁྱད་པར་རྣམ་མེད་འགོག་པ་ན་རི་སྐྱད་དུ། རི་ལྟར་རིགས་པས་རྣམ་
 བཏགས་པ། །རྣམ་པ་དང་བཅས་རབ་བཀག་ནས། །རྣམ་མེད་ཉིད་ཀྱང་མི་
 འགྱུབ་པ། །དེ་ལྟར་དུ་ནི་རྫོད་པར་བྱེད། །གལ་ཏེ་རྣམ་པ་མེད་ན་ཡང་། །ཡེ་
 ཤེས་འགྱུར་བར་རྣམ་རྟོག་ན། །རྣམ་པ་དང་ནི་རྣམ་བུལ་བས། །འདི་ཅི་རིག་
 བས་ཀྱན་རིགས་ཡིན། །ཀྱུ་མཁུན་དེ་ལ་ཡོད་མིན་ཅིང་། །ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་
 རྟོག་པ་ཉིད། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མ་གཟིགས་པས། །བཅས་པོ་ཉིད་དུ་ཐལ་
 བར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་སྒྲགས་གཞུང་རབ་འབྱམས་སུ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཤིང་།
 ཁྱད་པར་དུ་སློབ་དཔོན་ཤུའི་པས་རྣམ་རྒྱུན་པ་དབུ་མར་སྐྱབ་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་
 ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་བྱས་ནས་སྒྲགས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
 ལུགས་འདི་དང་མཐུན་ཅས་དེའི་ལ་བསྒྲགས་པ་དེ་སློབ་དཔོན་མི་དྲི་བ་ཆེན་པོས་
 རུན་མུང་ནས་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འདིས་ཨ་མ་ན་སིའི་ཆོས་སྒྲོར་རྒྱས་པར་
 བརྩམས་ཤིང་། ཁྱད་པར་རྣམ་རྒྱུན་དབུ་མ་པར་འདོད་པ་འགོག་པ་ལ་དེ་ཁོ་ན་
 ཉིད་བརྩུ་བ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་མཛད་དེ། དེར། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཤེས་
 འདོད་པས། །རྣམ་བཅས་མ་ཡིན་རྣམ་མེད་མིན། །སྤྱི་མའི་ངག་གིས་མ་བརྒྱན་
 པའི། །དབུ་མའང་འབྲིང་པོ་ཅམ་ཉིད་དོ། །ཞེས་ལུགས་དེ་དབུ་མ་པར་མི་རུང་
 བར་ཞར་ལ་བཤད་ནས། །རྣམ་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཅམ་ལས་ཕྱག་ཆེན་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མི་

སྐྱེ་བར་རྩལ་དུ་བཏོན་ན། ཡེ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་པ་ལས་ལྷ་ག་ལ་སྐྱེ་བར་དགོངས་
ཞེས་སྒྲོབ་དཔོན་ལྟན་སྐྱེས་པའི་རྩོ་རྗེས་དེའི་འགྲེལ་བར། དེ་ལ་རྣམ་པ་དང་
བཅས་པའི་སྐྱེས་མདོ་སྤེལ་དང་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་འདོད་པ་དག་བཟུང་ངོ་
། །རྣམ་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའང་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྱོབ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པ་བ་
དག་སྟེ་འདི་དག་གིས་ནི་རྣམ་པ་དང་བཅས་ ༼༡༣བ༽པ་དང་རྣམ་པ་མེད་པའི་
འདོད་པ་བསྐྱས་པ་ཡིན་ལོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ཤེས་པར་འདོད་པའི་སྐྱེས་བྱས་སྒྲང་
བར་བྱ་བ་མིན་ཏེ། གཉིས་ཀས་ཀྱང་རང་བཞིན་དུ་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་ལ། དེ་
ཡང་དབྱུད་མི་བཟོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་
ཞེས་དང་། ཡང་དེར། རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་དང་། རྣམ་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པ་པའི་འདོད་པ་སྒྲང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉི་བར་ཁས་མི་ལེན་
པ་ཁོ་ན་སྟེ། དེ་དག་ཀྱང་གཟུང་བ་དང་འཇིན་པའི་དངོས་པོ་སྦྱང་བ་ཉིད་ཀྱི་
བདག་ཉིད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་ཉིད་
ཁས་ལེན་པ་ན་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་མེད་པའི་
ཕྱིར་སེམས་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་ཡང་དྲང་བའི་དོན་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། གྲུ་
སྐྱབ་ཀྱི་ཞལ་སྤྲོ་ནས་གསུངས་པ། འདི་དག་ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་ཞེས། བྱུང་
བ་ཡིས་ནི་གང་གསུངས་པ། བྱིས་རྣམས་སྐྱག་པ་སྤང་ཕྱིར་ཏེ། །དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་མིན། །ཅེས་སོགས་རྒྱས་པར་འབྱུང་ལ། རྣམ་རྒྱུན་དུ་སྦྱོབ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཟབ་

དོན་དུ་འབྲུལ་པ་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་མི་སློབ་པའི་བྱང་འཇུག་བརྟེན་པའི་སློབ་
དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་བཀག་ཟེན་པས་སློབ་པ་ཆོག་གོ། གཞན་ཡང་གསང་སྟགས་
ཀྱི་དགོངས་པ་དགོངས་འགྲེལ་རྣམས་ལས་རྣམ་རྒྱུན་ཀྱི་དོན་དབུ་མར་མ་གྲུབ་པ་
དང་། དེར་མ་གྲུབ་ན་སྟགས་ཀྱི་ཟབ་དོན་དུ་འོངས་མི་རྙེད་པའི་ལུང་རིགས་ཀྱི་
རྒྱ་མཚོ་ཆེས་ཟུ་མེད་དོ། །འདིར་མདོ་སྟགས་ཀྱི་འཇུག་དོགས་ཆེན་པོ་གཉིས་
ནས་བརྒྱབས་པའི་སངས་རྒྱས་ཚུལ་ལ། རྒྱ་བོད་འདིར་ལ་ལ་ཞིག་གང་ལས་
རྒྱབ་པའི་གཞི་དང་། གང་འགྲུབ་པའི་གཞི་འབྲས་ལ་བྱད་པར་མེད་ཀྱང་།
༼༡༧༩༽གང་གིས་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་ས་ལམ་ལ་མཆོག་དམན་ལྷུང་བར་འགྲུབ་མི་
འགྲུབ་ཀྱི་ཟབ་བྱད་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། གཞི་ལ་བྱད་པར་མེད་ཀྱང་ལམ་
ལ་བྱད་པར་ཡོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ལ་མཆོག་དམན་ཀྱི་བྱད་པར་ཡོད་
པར་འདོད་པ་གཉིས་ལས། གཞི་ལ་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱོགས་འདི་ལ་བསམས་
ནས་སྟག་ཚང་ལོ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན་ཀྱིས། རྣམ་རྒྱུན་པས་གཉིས་མེད་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་པར་སྒྲིབས་དབུ་མར་མི་རིགས་ཀྱང་། གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་
པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱད་ལ་བདེན་མེད་སྒྲིབ་སྟེང་ཡོད་པ་གཞི་དུས་ཀྱི་
བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་དང་། དེ་ལ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ལམ་ཀྱིས་བྱ་བ་བྱས་པ་ན་
ལམ་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེས་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་སྟག་མ་མ་ལུས་པར་བྱངས་
ལུང་བར་བྱས་ན་འབྲས་དུས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་དེར་འཛོག་

པས་དོན་འདིའི་གནད་མཚང་མ་རྟོགས་པ་དག་གིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རྒྱད་སྟ་
མར་རྒྱུ་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དེ་
དག་ཀྱང་ཁོང་དུ་རྒྱད་མི་རྣམས་ལ། རྒྱད་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་དག་ལས་འབྱུང་བའི་རྒྱད་
གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འབྲུལ་མེད་དུ་ཤེས་མི་རྣམས་སོ་ཞེས་ཟེར། འདི་ལ་
དུས་ཁྱིས་གྱི་དྲགས་བརྒྱད་པ་ཁ་ཅིག་ཆེས་ནོར་བ་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་དུ་
འབྲུལ་ནས། རྩིས་པོ་པས་སྒྲགས་ལ་མ་བརྟེན་ནའང་སེམས་ཅན་ལས་དང་པོ་
པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྩིས་ཅར་དུ་ཁ་ནང་ཁོ་ནར་སྒྲོགས་པའི་གཉིས་
མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ངོ་སྤྲོད་ནས་ཐ་མལ་ལམ་གདོད་མའི་ཤེས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་
ཡིན་ཅེས་ཟེར་ལ། ལྷགས་འདི་རྩིས་པོ་པས་མི་ལམ་དུའང་ག་ལ་བཞེད་ཅིང་།
ལོ་རྒྱུ་བ་ཤེས་རིན་པས་བརྟེན་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་ནོར་བ་ཡིན་ཏེ། ༼༡༧བ༽ནོར་བའི་
རྒྱལ་འདི་ནི་འབྲུལ་པ་དང་བྲལ་བར་བརྟེན་པར་མཛད་པ་རྩིས་པོ་པ་ལ་བ་
སྒྲས་གྱི་བཞེད་པ་ཆེས་གསལ་བ་རྩིས་པོ་པ་ཆེན་པོའི་བཀའ་དྲིན་ལས་འདིར་
བརྟེན་ན། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་སེམས་ཞེས་མདོ་སྒྲོགས་གྱི་བཀའ་
དགོངས་འགྲེལ་ནས་འབྱུང་བའི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་སེམས་དེ་རྣམ་ཤེས་
ཆོགས་དྲུག་གམ་བརྒྱད་དུ་འདོད་པ་གང་ཡང་རུང་བས་རྣམ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་དེ་
དག་ལ་གཟུང་འཛིན་ལ་སོགས་པ་སྒྲིབ་པ་གཉིས་གྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་
སྤངས་པའི་གནས་གྱུར་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལ་འཆད་ལ། ལྷགས་འདིར་དབུ་མ་

ཐལ་འགྱུར་བས་དབྱུང་པ་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཚྷགས་ཐམས་ཅད་སྒོ་བྱར་བྱི་མའི་
བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་བྱི་བྲལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གནས་འགྱུར་དུ་མི་
རུང་སྟེ། རུང་ན་འབྲས་བུ་རྒྱུའི་རྗེས་སུ་འགོ་བས་འབྲལ་བཅས་སུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་རྣམ་ཤེས་གནས་གྱུར་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་མི་འདོད་
ལ། དེས་ན་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སེམས་བདེན་གྲུབ་པ་དབུ་མ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་བཞེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་རང་རྒྱད་པ་ཁ་ཅིག། གཉིས་སྟོང་གི་
སེམས་འོད་གསལ་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་བྱང་འཕགས་དང་རྫོགས་སངས་ཀྱི་མཉམ་
གཞག་ན་ཡོད་པར་འཆད་ཅིང་། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་ཐ་སྙད་དུ་འང་དེར་སེམས་
དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་བ་གཏན་ཡོད་པར་མི་བཞེད་ལ། དེས་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཚྷགས་
དུག་གམ་བརྒྱད་ལ་གཟུང་འཛིན་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སེམས་ལྷག་མ་གཟུང་འཛིན་
མངོན་གྱུར་བའི་རྣམ་རིག་བསྐྱེད་མི་རུས་ཀྱི་བག་ཉལ། ཉན་རང་དབང་བཅོམ་
ལྷག་མེད་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས་པའི་རིག་རྒྱན་མངོན་པར་མི་གསལ་བ་ཡུལ་
ཀྱིས་ཁ་མ་བསྐྱར་ཅིང་གཉིས་སྣང་རུབ་པའི་ཤེས་པའམ་སེམས་དེ་ནི་
༼༡༥༽རྒྱུད་སྒྲ་མར་བཤད་པའི་རྒྱུ་ལམ་འབྲས་བུའི་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་དང་
། རྣགས་སུ་བཤད་པའི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ཀྱི་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་དང་
གཏན་མི་གཅིག་སྟེ། གཅིག་ན་མདོ་རྣགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱང་མི་
གཅིག་ཀ་མེད་དུ་འོང་ཞིང་། ལྷག་ཆང་ལོ་ཙུ་བ་བྱེད་ཅག་དེའང་འདོད་མི་རུས་

པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོག་དམན་གྱི་བྱད་པར་འབྱེད་
པའི་བྱིར། དེས་ན་འཁོར་ལོ་བར་པ་སོགས་ལས་དགོངས་གཞི་སྒྲགས་ནས་
བཤད་པའི་སེམས་འོད་གསལ་ལ་དགོངས་ནས། དགོས་པ་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་ལམ་
གྱིས་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་གཤམ་པའི་ཆེད་དུ་རྣམ་གཤམ་གྱི་ཆོགས་
བརྒྱད་དམ། དུག་གི་རང་ངོ་འོད་གསལ་བར་གསུངས་པ་ཡོད་དེ། སེམས་ནི་
སེམས་མ་མཆིས་པ་སྟེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའོ་ཞེས་གསུང་འཛིན་
གྱི་སེམས་མ་མཆིས་པའི་སེམས་དང་ཡེ་གཤམ་ཆེས་རབ་འབྱམས་སུ་བཤད་ཅིང་
། དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་གྲུང་། ཆོས་ཉིད་སེམས་ལས་
གཞན་པའི་སེམས་གཞན་ནི། །འོད་གསལ་མ་ཡིན་རང་བཞིན་ལ་བརྗོད་
དོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། དབྱིག་གཉེན་ཞབས་གྱིས། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
སེམས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཆོན་ཉིད་ནི་རང་
བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བར་མི་བརྗོད་དོ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་སེམས་ནི་འདིར་ཆོས་
ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཁོ་ན་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་འབྲུང་ལ། དེས་ན་རྩ་འགྲེལ་
འདི་དག་གི་དགོངས་པ་ལྟར་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཁོ་ན་ཡེ་གཤམ་དང་མུང་འདས་སུ་
འཆད་དགོས་པ་དང་། གཞན་དབང་ཡིན་ན་འཁོར་བའི་རྣམ་རིག་ཡིན་དགོས་
གྱི། དོན་དམ་བདེན་པ་མིན་པས་བྱབ་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ལ་མ་ཡིན་
༼༡༥༽དག་ག་ཡིན་པས་བྱབ་པ་དང་། དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་རྗེ་བཙུན་གྱིས་

བདེན་གཉིས་ལས་འཁོར་འདས་འཛིག་གོ་ཞེས་དང་། མཚན་ཉིད་དང་པོ་
གཉིས་ལས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། མཚན་ཉིད་མྱི་མ་ལས་དོན་དམ་བདེན་པ་
ནམ་པར་འཛིག་གོ་ཞེས་ཚུལ་དང་ཚུལ་ཉིད་ནམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། དབུས་དང་
མཐའ་ནམ་པར་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་
ཡབ་རྗེ་རས་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་བྱམས་ཚུལ་སྤེལ་པོ་འདི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་སྤྱིའི་བཀའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོངས་འབྲེལ་དུ་གྲུབ་སྟེ། བར་པ་གསུམ་
ཞེས་བྱུང་དུ་མའི་ཚུལ་མི་སྟོན་པ་མིན་ཀྱང་། དངོས་བསྟན་སེམས་ཙམ་
ཐུན་མོང་མིན་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་། བྱམས་ཚུལ་དང་པོ་དུ་སེམས་ཐུན་མོང་
གི་བསྟན་བཅོས་དང་། བྱམས་ཚུལ་ཐ་མ་མདོ་སྤྲུགས་ཐུན་མོང་གི་བསྟན་བཅོས་
ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་བཀའ་སྤྱུལ་དོ། །དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས་རྗེ་སྐམ་
པོ་པ་ཡབ་སྤྲུལ་གྱིས། ཁོ་པོའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱད་སྟེ་མའི་
དགོངས་པ་ཡིན། ཅེས་གསུངས་པ་དང་། འཕགས་པ་འཛིག་རྟེན་དབང་ཐུག་
རང་བྱུང་དོ་རྗེའི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས། ཟབ་མོ་དོ་རྗེའི་ཐེག་པ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་
གང་དག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱད་སྟེ་མ་དང་ཁོ་པོས་བྱས་པའི་ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་
ཆོག་དོན་ཙམ་ཁོང་དུ་མ་རྒྱུད་པར་ཟབ་རྒྱས་སྤྲུགས་ཀྱི་དོན་ལ་དབྱིས་སྤྱིན་དུ་
འཇུག་མི་རྒྱས་པས་བསྟན་བཅོས་འདི་གཉིས་ལ་ལེགས་པར་སྟོབས་ཤིག་ཅེས་
བཀའ་སྤྱུལ་དོ། །དེས་ན་མདོར་བཤད་པའི་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འོད་གསལ་

བཤད་པའི་འོད་གསལ་དང་སྐྱུ་མ་ལྟར་སྟོན་པའི་ཆོས་ཚུལ་ལས་ཆེས་བྱད་
འཕགས་སུ་སྐྱབ་པའང་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། བྱད་པར་བཅོམ་ལྟན་
འདས་དོན་རྗེ་འཆར་ཆེན་པོས་བསྟན་པའི་ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་ཆུད་ཀྱང་
འདུས་པའི་རྒྱད་དོན་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་ན་དོན་རྗེ་འཆར་གི་གོ་འཕང་མི་ཐོབ་སྟེ། འོད་
གསལ་དང་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་༼༡༥༥༽འགྱུར་ཞེས་གསུང་བ་
ཡང་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་རྩོམ་ཆེན་ཆེན་པོར་སོང་བའི་ཕྱིར། བྱད་པར་སྐྱགས་
ནས་བཤད་པའི་སེམས་འོད་གསལ་དང་། མདོ་ནས་བཤད་པའི་སེམས་འོད་
གསལ་གཉིས་མི་གཅིག་སྟེ། དེ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་བཤད་
པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གཅིག་ན་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་མི་འགྲུབ་པའི་
ཕྱིར། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་རི་ལྟར་བཤད་ཅེན། སྐྱགས་ལུགས་ཀྱི་འོད་
གསལ་དེ་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་མི་གསལ་བར་ཞུགས་མོད། གསལ་བར་
མདོན་དུ་འགྱུར་ཉེ་བ་ན་ཆོགས་བརྒྱད་ཀྱི་བྱད་པར་གྱི་ཆོས་གསལ་རིག་དགེ་མི་
དགེ་ཐམས་ཅད་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པར་འགག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་
འཆར་དུ་ཉེ་བ་ན་དང་པོར་འཇུག་ཤེས་དུག་གི་བདག་ཉིད་སྣང་བ་ཙམ་འགགས་
ཤིང་། དེ་ནས་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་སྣང་བ་མཆེད་པ་འགགས་ཏེ། དེ་ནས་
ཀུན་གཞིའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་ཉེར་ཐོབ་ཀྱང་འགགས་ནས་མཐར་འོད་
གསལ་བའི་སེམས་འཆར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཟབ་མོ་སྐྱགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལྟར་ན་

ཐ་སྙད་དུ་ཆོགས་བརྒྱད་ཡོད་པར་དོན་ལ་གནས་ཏེ། སྒྲང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་
བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད་རང་ལྗོང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྗེ་
འགོས་གསུངས་ལ། རྗེ་མར་བ་ལོ་ཙྰའི་ཞལ་སྒྲ་ནས། ཐ་སྙད་དུ་འང་ཁྱེན་གཞི་
ཉོན་ཡིད་སེམས་ཙམ་གྱི་གྲུབ་མཐར་བཤད་པ་ལྟར་དོན་ལ་ཡོད་པར་མ་ངེས་
ཀྱང་། གསང་སྒྲགས་ནས་སྒྲང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འགགས་པའི་ཚུལ་འདི་
ཆོགས་དྲུག་གི་ཤེས་པ་ཉིད་ཅུང་ཟད་འགགས་པ་དང་། གསང་ཆེད་འགགས་པ་
དང་། མ་ལུས་པར་འགགས་པ་ལ་དགོངས་ཏེ། ཆོགས་བརྒྱད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཙམ་
བྱས་ཀྱང་ཆོགས་དྲུག་ལས་ཆོགས་བརྒྱད་ཐ་སྙད་༼༡༥༽དུ་འང་མཐའ་གཅིག་
ཏུ་མ་གྲུབ་པར་དོགས་སོ་ཞེས་བཀའ་སྤྱུལ་ཏོ། །དེས་ན་རྗེ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་
བཀའ་བབས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་འདིའི་ལུགས་ལ་ནི་མདོ་དང་སྒྲགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་
གང་ལས་སྐྱབ་པ་དང་། གང་གིས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་། གང་གྲུབ་པའི་གཞི་
ལམ་འབྲས་གསུམ་ཀའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དང་། སེམས་དང་། འོད་གསལ་
ཞེས་མིང་མཐུན་པར་འབྱུང་ཡང་། དེ་ལྟར་གདགས་གཞིའི་དོན་གཏན་མི་གཅིག་
ཅིང་། དེའི་དབང་གིས་མདོ་ལུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་བསྐྱབས་པས་སྒྲགས་ལུགས་
ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཞར་བྱུང་དུ་མི་ཐོབ་ལ། སྒྲགས་ལུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་བསྐྱབས་
པས་མདོ་ལུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཞར་བྱུང་དུ་འགྲུབ་པོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །འདི་ནི་
མདོ་རྒྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྒོག་མིག་འབྲུལ་པ་མེད་པ་ཡིན་པས་འཛིགས་

མེད་སངས་གཉིས་སྐྱེ་འདི་ནི་ཀླུ་ལ་བ་འབྲི་གྲུང་པས་དམ་ཚུལ་དགོངས་པ་གཅིག་པར་
ཆེར་བསྐྱགས་ཀྱང་། བསྐྱལ་པ་བཟང་པོའི་རྒྱ་བ་ཉམས་པར་གྱུར་པའི་མཁས་པ་
དང་། གྲུབ་པ་དང་། པཎ་ཆེན་དང་། རྗེ་བཙུན་དང་། གཞན་ཡང་འགྲན་བྲལ་
གྱི་སྒྲ་དྲགས་ཅན་དག་གིས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཐོས་པའི་སྐབས་མ་བྱེད་པར་སྒྲུང་ན་
དྲན་ལམ་དུ་ལྟ་ཅི་ལྟར་འཆར། འོ་ན་མདོར་ཡང་བདེར་གཤེགས་སྙིང་པོ་བསྟན་
པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེན། བསྟན་མོད། མིང་ཅམ་དུ་བསྟན་གྱི། དོན་གདུལ་བྱ་དེ་
དག་གི་སྒོ་བར་མི་ཆུད་པས་སྐྱེ་ཇི་བཞིན་མིན་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་
ལས། རྒྱགས་ནས་དེའི་དོན་སྐྱེ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཀས་གསལ་བར་
བསྟན་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཅིང་། གལ་སྲིད་དེའི་དོན་ལྷགས་སམ་ཞར་
ལ་སྒྲས་ནས་བསྟན་པ་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱབ་བྱེད་མདོའི་ལམ་གྱིས་ནི་རྒྱབ་གཞི་
རྒྱགས་ནས་བསྟན་པའི་༼༡༥༥༽བདེར་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་ལ་ལས་སུ་མི་བྱེད་
པར་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དམ། དུག་གི་ཐོག་ནས་རྒྱིབ་གཉིས་སྒྲངས་ཤིང་
ཚོགས་གཉིས་བསགས་ཏེ་འབྲས་བུ་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་
དོ། །དེས་ན་མདོ་ལས་བདེར་གཤེགས་སྙིང་པོ་འདུས་མ་བྱས་སུ་བཤད་པ་དང་
། འདུས་མ་བྱས་གཞིར་བྱས་ལ་རེས་དངོས་པོར་བཤད་པ་དང་། རེས་དངོས་
མེད་སྙིང་པར་བཤད་པའི་དབང་ལས། གཉིས་པ་དེ་ལ་བསམས་ནས་ལོ་རྒྱུ་བ་
ཆེན་པོས་བདེར་གཤེགས་སྙིང་པོ་སྙིང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་འཆད་པ་དང་། དེ་

དང་མཐུན་པར་འཕགས་སེང་གིས་ཡར་ཕྱིན་སྐྱབ་པའི་རྟེན་རིགས་ཆོས་དབྱིངས་
སྟོང་ཉིད་ལ་འཆད་པ་དང་། དང་པོ་དེ་ལ་བསམས་ནས་རྫོང་ནང་པ་ཆེན་པོས་
བདེར་གཤེགས་སྟིང་པོ་རྟག་བརྟན་ཐེར་ཟུག་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་
བཤད་པ་སོགས་སྟོགས་ཅམ་དུང་མ་ཕྱིན་པའི་ལུན་སྐྱལ་མཐའ་གྲས་པ་གཤེས་
བྱའི་ཁོངས་སུ་བྱུང་བ་སུ་ཞིག་གིས་བརྗོད་ལུས། གསུམ་པ་དེ་མི་འཐད་དེ། ཤིན་
ཏུ་དབྱད་པ་ན་མདོ་སྒྲགས་གཉིས་ཀར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དབྱད་མི་བཟོད་པ་ལ་
གཞན་སྟོས་པར་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྒྱ་རྒྱུད་བདེར་གཤེགས་སྟིང་པོ་ལ་དྲངས་མ་
མི་ཤིགས་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་ཁྱད་པར་རྩ་ལ་དུ་བརྟོན་ནས་བཤད་པ་ལ་མི་
རིགས་པ་མེད་ཀྱང་འཆད་ལུགས་དེའི་མ་དབྱད་པ་དང་། ཟུང་ཟད་དང་། ཤིན་
ཏུ་དབྱད་པའི་འཆད་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་སྟོན་ཡོད་པ་དང་། ཟུང་ཟད་
དབྱད་ཆེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའི་ཡུག་རྒྱ་ལས་དོན་གཞན་དུ་བཀྲལ་བས་
སྟོན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། དྲངས་མའི་གང་ཟག་ཁས་སྦྱངས་པས་སེམས་ཅན་
གཅིག་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དེའི་རྒྱུད་ལ་གང་ཟག་གཉིས་ཡོད་ཅིང་
། སངས་རྒྱས་༼༡༥༽ཐོབ་པ་ན་གཅིག་རྒྱུན་ཆད། ཅིག་ཤོས་ལྷག་མར་ལུས་
བར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་འདོད་ན་སྟོན་ཆགས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་
ལ། འདོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་དབུ་མའི་ལུགས་ཅམ་དུ་མི་རུང་། ཁྱད་པར་ཁྱེད་རང་ལྷ་
གསུམ་གྱི་སྐྱ་སྐྱེར་ཞལ་གྱིས་འཆེས་ཤིང་། ཁྱེད་རང་གི་དབུ་མའི་ལུགས་འདི་

སྤར་ལྷ་གྲགས་དུས་རི་ལྟར་བཀྲལ་བ་ལྟར་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་དང་
འགལ་བར་འགྱུར་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་སོགས་དབུ་མ་པ་པལ་
ཆེ་བས་ཀྱན་རྫོང་པ་ལ་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ལྟར་ཀྱན་རྫོང་པའི་དྲངས་
སྟོགས་ལ་ཡོད་མེད་དང་བདེན་རླུན་གྱི་དབྱེ་བ་བྱེད་དོ་སྟུམ་ན། དེ་དག་གིས་དེ་
ལྟར་དབྱེ་བ་དང་བྱེད་གྱི་དབྱེ་བ་བྱེད་ལུགས་གྱི་ཞེན་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། དེ་དག་
གིས་ཀྱན་རྫོང་པ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེར་འཆད་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱེད་ནི་
དབྱེད་པ་ན་ནལ་འབྱོར་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོང་དང་། རང་བཞིན་ལྷན་གྲུབ་གྱི་དོན་
དམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་ཅེས་ཟོལ་སྒྲོར་དུ་སྒྲིམ་པའི་ཕྱིར། དབུ་མར་སྒྲུབ་དག་
བྱིས་འཕགས་སུས་ཀྱང་བདེན་གཉིས་གཞི་མཐུན་མདོན་སུམ་གྱི་སྤར་འཇུག་ཏུ་
འཛོག་པའི་རྣམ་གཞག་མི་བྱེད་པས་རིང་ལུགས་ཆེན་པོ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་
ལ། རང་བཞིན་ལྷན་གྲུབ་གྱི་དོན་དམ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་རང་བཞིན་ནམ་
མ་བཅོས་པ་དོན་དམ་ལས་འོས་མེད་ན་དེ་ནི་སྐྱེ་འགག་སོགས་གྱིས་འདུ་བར་
མི་རུང་བའི་ཕྱིར། བྱེད་གྱི་དྲངས་མའི་རྩ་རླུང་གི་ལེ་སོགས་འདུས་བྱས་སུ་
འགལ་ཞིང་། ཡང་རང་བཞིན་ལྷན་གྲུབ་གྱི་དོན་དམ་འདུས་བྱས་སུ་ཁས་ལེན་ན་
ནི་རང་བཞིན་ལྷན་གྲུབ་གྱི་དོན་དམ་ཞེས་པའི་དོན་དམ་ཡང་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་
ཟད་པ་ལས་བདེན་གཉིས་གྱི་ལྷས་དབྱེ་བའི་༼༡༥༽དོན་དམ་བདེན་པར་མ་
སོང་བས། དྲངས་མ་འཛོག་བྱེད་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་ཟབ་བྱད་སྤྲོན་

མེད་པར་བཞག་པའང་སྒྲིག་གཞི་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་བྱེད་ལས་གཞན་དོན་ཅི་ཞིག་
ཡོད། གཉིས་པ་ནི། དཔལ་ལྷན་སྒྲིག་བས་བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་ན། མ་
བརྟགས་པར་ནི་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བཞག་ལ། བརྟགས་
ན་བདེན་པ་གཉིས་ཅར་དབྱད་མི་བཟོད་པའི་སྤྱིར་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་དབྱད་
ནས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཡོད་མེད་བདེན་བརྒྱན་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་ལ། དོན་དེས་ན་
སྒྲིབ་དཔོན་འདིས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དབྱད་ནས་གྲུབ་པར་འཇོག་པའི་སྤྱི་ནང་
གི་གྲུབ་མཐའ་མཐའ་དག་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཁས་སྤངས་ན་
ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་རིགས་པས་དབྱད་བཟོད་དུ་འགྱུར་བས་དེ་ལ་རང་བཞིན་
ཆེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཆེད་ན་དེ་ཀྱན་རྫོབ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས། ཀྱན་རྫོབ་
བདེན་པ་ལས་ཉམས་པ་དང་། དེ་ཡང་བདེན་པར་ཁས་སྤངས་པས་བདེན་པ་
གཉིས་ཀར་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཆེད་ན་བདེན་མེད་དེ་ཁོ་ནར་མ་ཞུགས་པས་དོན་
དམ་བདེན་པ་ལས་ཉམས་པས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཁོ་ནར་
སོང་བའི་སྤྱིར། དེ་ལྟར་ཞེ་བཞག་དང་ཁར་འབྲིན་བྱེད་པ་དེ་དག་གིས་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་མཐོང་རེ་ཀན་ཞེས་དགོངས་པ་མཐར་བུག་
ཡིན་ལ། བྱེད་སྒྲིབ་གྲགས་པ་ཡིན་པར་དྲན་ཡང་དེའི་མཛད་པའི་མཐའ་བཞག་
པའི་དོན་བརྗེད་པ་ནི་ལེགས་བྱས་སུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཡང་མ་བརྟགས་པ་དང་།
ཅུང་ཟད་བརྟགས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་བརྟགས་པའི་རྣམ་གཞག་སྒྲིབ་མེད་དེ། སྒྲིབ་

དཔོན་གྲུས་སངས་རྒྱས་ལྷམས་ཀྱིས་བདག་དང་བདག་མེད་དང་འགའ་མེད་ཀྱི་
ཆོས་བསྟན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་༼༡༥༽ན་སྟུམ་ན། བསྟན་མོད། འདིར་མི་ཕན་
ཏེ། དེར་སྟོན་པས་གདུལ་བྱའི་སྟོའི་འཇུག་སྟོབས་ཀྱི་ལུས་པ་མཆོག་དམན་ལས་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་རྒྱ་ཐེ་ཆེ་ཐེ་ཆེར་བསྟན་པར་མཛད་པ་དང་། འདིར་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་ལ་སྟོས་པ་རང་
དགར་འཛིག་པ་དང་། དེ་དོན་གཉེར་ལ་སྟོས་པ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་དབྱེད་པ་
མཛད་པའི་སྐབས་དོན་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གཅིག་ན་སྟོས་པ་
སེལ་བའི་དུས་དེར་ཡང་རིགས་པས་དབྱེད་ནས་སྟོས་པ་དུ་མར་འཛིག་དགོས་ན་
སྟོས་པ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བ་མི་སྟེར་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། སྟོས་
མཐའ་སེལ་ཆེ་སྒྲར་སྟོས་པ་མང་པོའི་རྣམ་གཞག་འདི་ཐལ་ཆེས་ན་རིགས་པ་སྒྲ་
མ་གཞོད་བཅས་དང་། ཕྱི་མ་ཐུག་མེད་དུ་འང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོ་ན། སྟོང་ཉིད་
བག་ཆགས་གོམས་པ་ལས། །དངོས་པོའི་བག་ཆགས་སྟོང་འགྱུར་ཞིང་། །ཅི་
ཡང་མེད་ཅེས་གོམས་པ་ལས། །དེ་ཡང་ཕྱི་ནས་སྟོང་པར་འགྱུར། །ཞེས་འབྱུང་
བས། ཤིན་ཏུ་དབྱེད་ན་དེར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཅུང་ཟད་བརྟགས་པ་ན་བདེན་གཉིས་
ཀྱི་གྲུབ་དོན་བཞག་པ་དང་། རྟོན་པར་བཞག་པ་མི་འགལ་ལོ་སྟུམ་ན་དེས་ཀྱང་
འདིར་མི་ཕན་ཏེ། དེར་ལས་དང་པོ་པས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་སྟོམ་དུ་བྱེད་ཅིང་། དེའི་བྱེད་པ་རྫོགས་པ་

ན་དེ་ལྟར་ལྟ་སྒྲིམ་གྱི་སྒྲིའི་འཇུག་པ་འང་ཉེ་བར་ཞི་བར་བཤད་པ་དེས། ཁྱེད་
ཀྱིས་ཅུང་ཟད་བརྟགས་པ་ན་བདེན་གཉིས་ལས་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་ཆ་འདི་
ལྟར་གྲུབ་པོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་པ་འཐད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་
མྱིར། རག་དོན་ཡང་དག་པའི་དོན་གཉིར་བའི་སྐབས་སུ་དབྱད་པ་བྱེད་པ་
༼༡༧༩༽ན་འཇིག་རྟེན་དང་བརྟན་བཙོས་ན་མ་གཤགས་པའི་བདེན་གཉིས་གཞི་
མཐུན་པའི་དངོས་པོ་འབད་པས་བསྒྲུབས་ཏེ་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ནི་མྱི་རོལ་པས་
ཀུན་བརྟགས་པའི་ཆོས་བཞག་པ་ལྟར་ཚུལ་འདི་ནི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་
མཁུན་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཉེ་བར་མི་མཁོ་བ་ཁོ་ནའོ། །གཉིས་
པ་ནི། ཅུང་ཟད་དབྱད་ཆེ་བདེན་གཉིས་གཞི་མཐུན་པ་འཇོག་པ་ན་དྲངས་མ་མི་
གིགས་པའི་ཆོས་དང་གང་ཟག་དེ་ཐམས་ཅད་མུང་འདས་གྱི་ཆོས་གྱི་བདག་ཉིད་
དང་བྱེད་པ་པོར་དངོས་སུ་ཁས་ལེན་ཅིང་། འཁོར་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
བརྒྱད་ནས་དེའི་བྱེད་པ་དང་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་པ་ནི། ལྟོན་
པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་
ཁས་སྐྱངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་
བྱེད་པོ་དང་བདག་དེ་དྲངས་མ་རང་ངས། བདག་ཉིད་གྱི་རྒྱ་རྒྱེན་ལས་མ་
གཏོགས་པའི་དེ་ལྟར་བྱེད་པོ་དང་བདག་པོ་དེ་གཞན་གྱི་བྱེད་བདག་ལ་རག་མ་
ལས་པའི་མྱིར། རྟགས་ཁས་སྐྱངས་པ་ཡིན་མོད། ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་སྟུམ་ན། དེ་

ལྟར་ན་དབྱུང་དོར་ཡང་དག་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་རིགས་པས་ལེགས་པར་
བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་བྱེད་ཅག་གངས་ཅན་གྱི་བདག་སྐྱེ་འདོད་པ་འགོག་པའང་བྱེད་
མི་རིགས་པས་སྤྱིང་ལས་ཆུང་དུར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་ཁས་
ལེན་པའི་བདག་ཏུ་སྐྱབ་བ་དེ་ལ་ཐར་པ་ག་ལ་ཡོད། ཡང་བྱེད་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་
ཏེ། བྱངས་མ་རང་རམ་བྱངས་མའི་བདག་ཉིད་དེར་བལྟས་གྱི་རྒྱ་རྒྱུར་གཞན་དང་
གཞན་ཆོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བས་བདག་སྐྱེ་ཁས་སྤངས་པའི་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་
སྟམ་ན། དེ་ལྟར་ན་གངས་ཅན་གྱིས་མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་སྐྱབ་བ་ལྟར་
༼༥༠ན༽ཆོག་གི་ཟོལ་ཙམ་གྱིས་ནོར་བ་མེད་པའི་གྲུབ་མཐར་མི་འགྱུར་ཏེ། རང་
ལ་བསམས་ནས་གཞན་སྐྱོ་བཏགས་ནས་སྐྱས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ངེད་གྱི་བྱངས་མ་
མི་ཏག་པར་འདོད་ལ་ཏག་པར་མི་འདོད་པས་བྱི་རོལ་པས་བདག་ཏག་པ་འདོད་
པ་དང་བྱེད་པར་ཆེད་སྟམ་ན། འོ་ན་མུ་སྟེགས་རྒྱང་འཇམ་པས་ཀྱང་བདག་མེད་
པ་ཁས་ལེན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤི་ནས་བདག་ཆད་པར་འདོད་ཅིང་མ་ཤིའི་བར་
བདག་ཤེས་པར་འདོད་ལ། དེའང་མི་ཏག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབྱུང་
པ་འདིའི་སྐྱབས་སུ་བྱངས་མའི་ཆོས་བྱེད་པོ་དང་བདག་པོར་འཛོག་ཀྱང་གང་
ཟག་དང་ཆོས་གྱི་བྱེད་པོ་དང་བདག་པོ་ཁས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའང་ཁ་
ཞེ་མ་མཐུན་པར་སྐྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དབྱུང་དོན་བྱངས་མའི་རང་བཞིན་ལྟར་གྲུབ་
གྱི་དོན་དམ་པའི་བྱེད་པོ་ནི། རྒྱ་རྒྱུད་བདེར་གཤེགས་སྤྱིང་པོའི་བྱེད་པ་དབྱུང་མི་

བཟོད་ལས་གཞན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མུ་སྟེགས་པས་བཏགས་པའི་
བདག་རིགས་པས་བཏགས་ན་འདིར་སྤང་བོ་ལས་གཞན་དུ་མི་རྟོག་པ་བཞིན་
ནོ། །གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱན་ལ་གང་ཟག་ཅམ་ཞིག་
འཛིག་པ་ལས་དྲངས་མའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དང་དཔེར་བོ་མཁའ་འགྲོ་སོགས་
འཛིག་ན་གཞི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སེམས་ཅན་དེ་ལ་གང་ཟག་གཉིས་ཡོད་
ཅིང་། སངས་རྒྱས་པ་ན་གང་ཟག་གཅིག་ལས་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་
ནས་སྟེགས་མ་བམས་ཅད་ཐེག་མེད་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ།
མདོ་སྔགས་གཉིས་ཀ་ནས་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀྱིས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་སོ་སོར་གང་
ཟག་གཉིས་ཡོད་པར་མ་གསུངས་ཤིང་། སོ་སྐྱེ་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་ཆེ་དེ་ལ་
འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཅེས་བརྗོད་ཏེ་༥༠བཤེས། དེ་ལས་གཞན་དུ་དྲངས་མའི་
བདག་ཉིད་ཀྱིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་མ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་བྱེ་སྒྲིས་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་གང་ཟག་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་
མིན་པར་རྫས་ཡོད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལྟར་བྱས་དུའང་གང་ཟག་གྲུང་དག་མ་དག་
གི་སྤང་བོ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་མིན་པར་རྫས་ཡོད་དུ་ཁས་ལེན་
དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དྲངས་མའི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་དེ་རང་བཞིན་
ལྷན་གྲུབ་གྱི་དོན་དམ་དང་། རྫོང་ཐེག་པ་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་སྤང་བའི་རྣལ་
འབྱོར་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་། དེ་ཡིན་ན་བཏགས་སྤང་གི་ཀུན་

རྫོག་དང་བཏགས་སྒྲིབ་ལོག་པས་བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོག་གི་ཚེས་དེས་དེར་གྱུར་
གི་ཀུན་རྫོག་གི་ཚེས་གི་གོ་མི་ཚོད་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་ཁྱེད་རང་གི་ལྷགས་
ལའང་ནང་འགལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དྲུངས་མའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་དེ་སྟྟགས་མ་
མིན་པས་སྟྟགས་མའི་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལས་ཁྱེད་སྟྟགས་མའི་སེམས་ཅན་
གི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱད་ལ་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་པའི་དྲུངས་མ་ཡོད་པ་ལ་བསམས་
ནས་སེམས་ཅན་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པ་བྱུང་ཅེས་སྒྲུས་པས། ཞེ་བཞག་
ལ་ཅི་ཡིན་ཀྱང་ཁར་འདོན་ལ་སྟྟགས་མའི་སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་མིན་པར་
འདོད་བཞིན། བརྫོད་ཚུལ་ལ་ཡིན་པ་ལྟར་བརྫོད་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟོག་
བཟོའི་དཔེ་རྒྱ་ཅུ་ལ་བསྐྱེད་དེ་སྒྲུས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་རྟོག་གའི་སྒྲུབ་
ལྟར་རིགས་པ་ཡང་དག་པས་དབྱུང་པ་ན་དོན་ལ་ཞུགས་པའི་སྐབས་ག་ལ་ཡོད།
བཞི་པ་དེ་མི་འཐད་དེ། རྟོག་པས་ཕར་བཞག་མིན་པའི་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སྔོན་
ལྷགས་གི་བདེན་གྲུབ་གིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་རྟོགས་པས་ཚེས་གི་བདག་མེད་
རྟོགས་པ་ཡིན་ན། ཕྱི་ནང་གི་༼༡༩༽ལྟ་སྟྟགས་ཁྱེད་སོགས་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཚེས་གི་བདག་མེད་འབད་པ་མེད་པར་མངོན་དུ་འགྱུར་བར་ཐུག། དེ་དག་
གིས་ཁྱད་གཞི་ཚེས་གི་ཁྱད་པར་བེམས་གེས་ལྟ་བུ་ལ་ལྟན་སྒྲུས་གིས་དེ་དེར་
བདེན་པ་ཙམ་དུ་ལྟ་བ་ནི་ཁྱེད་གི་ལྷགས་ལ་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྒྲུས་མིན་པར་ཐ་
སྟོན་ཚད་གྲུབ་ཡིན་ཅིང་། ཁྱད་ཚེས་རུལ་སྤྱ་རབ་དང་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་ལྟ་བུར་

ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དེ་ཙམ་དུ་འཛིན་ཀྱང་། དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་
བདག་ལྟ་ལྟན་སྦྱེས་མ་ཡིན་ལ། ཁྱེད་འདོད་པའི་བདག་ལྟ་དེ་འདྲ་ནི་འཛིན་རྟེན་
དང་བསྟན་བཅོས་ན་སྤར་ཡང་མ་གྲགས་ཤིང་། དེ་དག་གི་རྒྱད་ལ་སྟོང་བ་ལ་
བཀར་ན་སྤར་དུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱེད་འཛིན་རྟེན་དང་
བསྟན་བཅོས་ན་བདག་ལྟ་དེ་འདྲ་སྤར་མ་གྲགས་པ་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟམ་ན། དེ་
གྲགས་མ་གྲགས་གང་ཡིན་ཀྱང་སྒྲིའི། རྟགས་སྦྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། སྦྱི་ནང་གི་མུ་
སྟེགས་བྱེད་སོགས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་གཞི་དོན་བྱེད་པའི་ཆོས་
དམིགས་ཙམ་ནས་དེ་དེར་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་སོགས་བྱེད་པའི་བདག་བདེན་ཀྱི་
སྟོ་ལྟན་སྦྱེས་སུ་འཆར་ལ། དེའི་བདག་བདེན་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཀུན་
བརྟགས་ཀྱིས་སྟོ་འདོགས་པར་བྱེད་ཀྱང་། ལྟན་སྦྱེས་ཀྱི་བདག་ལྟ་ལས་དམིགས་
རྣམ་མི་མཐུན་པ་མེད་པར་ཉམས་སུ་སྟོང་བ་ལས། ཁྱེད་ལ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་
བསྟན་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་དངོས་པོའི་བྱ་བྱེད་རང་བདེན་པའི་སྟེང་དུ་སྟོད་
ལྷགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བྱེད་རང་བདེན་པ་གཉིས་པའི་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱི་འབྲུལ་
པའི་བདག་ལྟའི་དམིགས་སྟོང་ནི་རྩང་ཟད་ཙམ་ཡང་རང་གཞན་སུའི་རྒྱད་ལ་
བཀར་ཡང་མི་སྤར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། དེད་ཅག་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་༼༤༩༽ཀྱི་ཆོས་ལ་བདག་ལྟ་ལྟན་སྦྱེས་ལྷགས་ལྷགས་དང་། ཁྱེད་
ཅག་དཔོན་སྟོབ་ཆོས་ལ་བདག་ལྟ་ལྟན་སྦྱེས་ལྷགས་ལྷགས་གཉིས་མི་གཅིག་

པར་འདུག་པས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚས་ཀྱི་བདེན་ལྟ་ལ་བྱེད་བསྟོན་
འདེབས་ན་རེད་ཅག་ཇི་ལྟར་བྱར་ཡོད། ཡང་ན་ཚས་ཀྱི་བདེན་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་
འཆར་རྩལ་འདི་ལ་རེད་ཅག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་། བྱེད་ཅག་གཉིས་ལ་
ནད་དང་གཏོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱོན་ས་གང་རུང་ཞིག་སྒྲོའི་འདུག་པ་ཉམས་པ་
ལས་འོས་མེད་པས། དེ་ལྟར་ན་རེད་ཅག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་བྱེད་
གཉིས་སུ་སྐྱོབ་ཏུག་པར་བྱ་དགོས་ལ། ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱད་ལ་
ཡོད་པའི་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ཀ་བ་ཀ་བར་བདེན་པ་དང་། ལུས་པ་ལུས་པར་
བདེན་པའི་བདེན་སྣང་ཞེན་འཛིན་དང་བཅས་པའི་འབྱུལ་པ་འདིས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་འབྱུལ་པར་བྱས་སོ་ཞེས་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་དཔལ་མགོན་
ལྷ་སྐྱབ་སོགས་ཀྱིས་གསུངས་ལ། བྱེད་འདོད་པའི་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་དེ་
འདྲ་ནི་བྱེད་རང་རྣམས་ཀྱི་རག་ལས་འདི་ལྟར་དུ་ཐོས་ཏེ། རེད་ཀྱི་རྗེ་བཙུན་
འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་བཞེད་པའི་ལྟན་སྐྱེས་འདི་ནི་རེད་རང་གི་དབུ་མའི་ལྟ་བྱིད་
སྒྲོང་བའི་ཉམས་ལྗོངས་སྐྱེས་པ་ཞིག་མ་གཏོགས་ངོས་ཟིན་པ་མི་སྤྱིད་ཟེར་བར་
འདུག་པས། བྱེད་ཅག་དབུ་མའི་ཉམས་ལྗོངས་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་སེམས་ཅན་སུ་
ཡིའང་རྒྱད་ལ་མི་འཆར་བའི་བདག་དང་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ངོས་ཟིན་པ་དེ་
ལ་གྲུས་པ་ཆེན་པོས་བྱག་འཆའ་ལོ། །དེས་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ཞིང་འདིའི་སྟོན་པ་ནི་
བཙུམ་ལྟན་འདས་ཤུག་བྱུ་བྱུ་བ་པ་ཉིད་ཡིན་པས། དེས་གང་དུ་བལྟས་ན་ཚས་ཀྱི་

བདག་ལྟར་འགྱུར་བ་དང་། དེར་མ་བལྟས་ན་དེར་མི་འགྱུར་བར་འཆད་པའི་
ཤིང་རྟ་ཆེན་པོར་ལུང་བསྟན་༼ ༡༧ ༽པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་གི། དེ་ལས་གཞན་གྱི་
བྱར་བའི་བྱམས་པ་འཇམ་དབྱངས་སོགས་གང་གི་འང་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་ངོ་
། ། དེས་ན་ཁྱེད་གྱི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བྱད་ཅན་དེ་འདྲ་བ་མདོ་
སྒྲགས་གཉིས་ཆར་གྱི་རྟོགས་བྱའི་དབུ་མར་བྱད་མེད་དུ་སྦྲེལ་བ་དེ་ལ་ཁོ་བོས་
བདེན་སྟམ་དུ་ག་ལ་བགྱིད། ཁྱེད་འདོད་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་ངེས་བྱེད་མཆོག་གྱུར་
འབྲིག་པའི་ཆོར་བདེ་ཙམ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་ལ་འང་དབྱད་པར་བྱར་ཡོད་
དེ། འདི་ལྟར་དེའི་ཆེ་མའི་རྟོན་ཅན་གྱི་འབྲིག་ཆོར་ཐམས་ཅད་ལ་འཛིན་
ནམ། ཡང་ན་མའི་རྟོན་ཅན་གྱི་འབྲིག་ཆོར་བྱད་པར་བ་ཞིག་ལ་འཛིན། དང་པོ་
ལྟར་ན། མདོ་སྒྲགས་གྱི་དབུ་མའི་ལྟ་བ་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱིས་སྒྲགས་
ལུགས་གྱི་ཐབས་བྱད་ཅན་དེའི་སྒྲོ་ནས་མདོན་དུ་བྱེད་བྱས་པར་ཐལ། དེ་མདོན་
དུ་བྱེད་པ་ལ་ཐབས་དེ་ཙམ་གྱིས་འགྲུབ་པར་བཟུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན།
མའི་རྟོན་ཅན་གྱི་འབྲིག་ཆོར་ལས་བྱད་པར་བ་ཁམས་གོང་གི་འབྲིག་པའི་ཆོར་
བདེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་ནམ། ཡང་ན་འདོད་པའི་ཆོར་བདེའི་བྱད་པར་བ་
ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་རུང་སྟེ། ཁམས་གོང་ལ་འབྲིག་པའི་ཆོར་
བདེ་མེད་ཅིང་། བྱད་པར་དེ་ངེས་བྱེད་འདོད་པའི་ཆོར་བདེ་ཁོ་ནར་བསྒྲགས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་རོ་ཞེན། འདོད་པའི་ཆོར་བདེའི་བྱད་པར་ཞིག་ཡིན་

ན་འདོད་པའི་ཚོར་བ་དེ་ལས་མ་འདས་པས་རན་སོང་གི་འདོད་པའི་ཚོར་བ་དེ་
ཡང་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་དབུ་མའི་ལྟ་བུ་དེ་རྟོག་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་འགྱུར་བས་ཐལ་
ཆེས་སོ། །ཡང་ན་སོ་སྟེ་ལས་དང་པོ་པའི་མིའི་རྟོན་ཅན་གྱིས་ཤེས་རབ་མ་བརྟེན་
པའི་ཚོར་བ་དེ་དེ་ནི་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བའོ་ཞེ་ན། དེར་ཡང་མི་རུང་སྟེ།
༼༣༡བ༽འདོད་པའི་ཚོར་བ་དེ་རྣམ་སྟོན་སྟེས་བྱུང་བ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུག་བསྐྱལ་གྱི་
བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་བྱིད་ལའང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ལ་དེར་མི་
ཐལ་ཏེ། རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། རྒྱ་
མཚན་དེ་བྱིད་ཅག་གསང་སྒྲགས་ལ་སྟོ་སྦྱར་གྱི་ལོག་ལྟ་འདི་སྤངས་ནས་ནམ་
སྐལ་བའི་དབང་ལྷན་ཏུ་གྱུར་པའི་དུས་དེར་གདམས་པར་བྱའི། ད་ལྟ་བྱིད་ལ་
བཤད་ན་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཤད་མི་རུང་ཞེས་ལེགས་པར་བཀའ་སྩལ་
བའི་མནའ་ཚུ་བརྟུང་བེན་པས་འདིར་བཤད་དུ་གར་སྟོབས། བྱིད་པར་ཚོར་བ་ལྟ་
བདེ་ནི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། བྱིད་བདེན་སྟོང་འཇལ་བྱེད་ནི་བདེན་མེད་
དུ་རྟོགས་པའི་སྟོ་རྟོག་པ་ཞིག་གིས་བྱེད་དགོས་པས། བྱིད་ཀྱི་དབུ་མའི་ལྟ་བུ་
ཡུལ་དང་ཁྱེད་ལྟ་བུ་ཅན་དུ་འོང་བའི་སྐབས་ཨོ་འདུག། བསྐྱལ་པའི་བར་དུ་
སོམས་ཤིག། དེས་ན་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་དབུ་མའི་ཚོས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་འདི་
དབྱིས་ཕྱིན་པར་གྲགས་ལྡན་ཐམས་ཅད་ལ་ཆེས་ལྷོག་གྱུར་དུ་སྦྱང་བ་ལ་བརྟེན་
རང་བཟོ་འབའ་ཞིག་གིས་འཆད་པར་སྦྱང་བས་འདིར་ཞར་བྱུང་བྱུང་བཟང་བཟོད་

ལ་སྐབས་དོན་མིན་པས་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྒྲོས་པ་ཆོག་གོ། གཉིས་པ་བཤད་བྱའི་
ཆོས་དེ་ཉིད་དངོས་འཆད་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་དགོད་པ་དང་།
བསྟན་བཅོས་དངོས་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཛད་བྱང་དང་འགྱུར་བྱང་སྒྲོས་
པའོ། །དང་པོ་ལ། མཆོན་གྱི་དོན་དང་། འདོད་པའི་ལྷ་ལ་བྱུག་བྱ་བ་དང་།
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་འབྲེལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཆོན་བསྐྱར་བ་དང་།
བཤད་པ་དང་། ཅི་ལས་བཏགས་པ་དང་། བཏགས་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་
ནི། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། མ་རྩུ་མ་ཀ་ཨ་བ་རྡ་ར་ལྷ་མ། བོད་སྐད་དུ། དབུ་མ་ལ་
འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་བཞི་ལས་བསྟན་བཅོས་འདི་
ལེགས་༼༣༣༽སྐྱུར་གྱི་སྐད་དུ་ཡོད་པ་ལས། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན། མ་རྩུ་མ་
ཀ་ནི་དབུ་མ། ཨ་བ་རྡ་ར་ནི་འཇུག་པ། ཀ་རི་ཀ་ནི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ། ལྷ་མ་
ནི་ཞེས་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ་ལ། བཛོད་བྱ་དོན་གྱི་དང་། རྫོང་བྱེད་ཆོག་གི་དབུ་
མ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཆོས་འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱུན་རྫོབ་པར་ཐ་སྙད་དུ་རྒྱ་
རྒྱུན་འདུས་ཙམ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་གྱི་འབྱུང་བ་ལྷོས་བཞག་
གི་མིང་ཐ་སྙད་ཙམ་སྒྲོ་བཏགས་པར་ཟད་ཀྱི། དོན་དམ་པར་རམ་ཡང་དག་པར་
ཡོད་མེད་སྒྱེ་འགག་སོགས་ཀྱི་སྒྲོས་མཐར་གང་ཡང་མི་གནས་ཤིང་། དབུས་
ཞེས་པར་ཡང་གནས་པ་དང་བྲལ་བ་དེ་ལ་གཞི་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་གི་དབུ་
མ་ཞེས་བྱ་ལ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལུགས་དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་ཀྱུན་རྫོབ་མིང་

ཅམ་པའི་ཚོས་སྤྱོད་དུ་ཆུད་དེ། ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་སོགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་
 འབྱུལ་བའི་སྒོ་སྒྲར་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་རྟོགས་བཞིན་པར་རྟེན་འབྱུང་སྐྱེ་
 འབྱའི་མ་ཁན་མཐའ་མེད་ལ་རྟེན་འབྱུང་སྐྱེ་འབྱའི་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། དེས་
 སྤངས་པའི་ཕྱིན་དུག་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཚོགས་གཉིས་རྟེན་འབྱུང་སྐྱེ་མ་དང་ནམ་
 མཁའ་ལྟ་བུ་ལ་སྒོ་བ་པར་བྱེད་པ་ནི་ལམ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་
 གྱི་སེམས་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་དབུ་མ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་ལྟར་བསྐྱབས་པའི་འབྲས་
 ལུ་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་ལ་གསལ་སྒྲར་རབ་གྱི་མཐར་ཕྱིན་པས་སྒྲིབ་
 གསུམ་མངོན་གྱུར་ས་བོན་གནས་ངན་ལེན་དང་བཅས་པའི་མཚམས་སྒྱུར་བ་
 བཅད་ཅིང་། སྒྲོས་པ་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པར་བྱས་ནས་རང་དོན་ཚོས་གྱི་
 སྤྱིའི་གོ་འཕང་བརྟེན་གྱིང་། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་གྱི་གསལ་སྒྲར་རབ་
 གྱི་མཐར་ཕྱིན་པས་གདུལ་བྱ་མཁའ་མཉམ་དག་གི་ངོར་གང་ལ་གང་
 ༼༣༣བ༽འཚམས་གྱི་སྐྱེ་གསུང་བྲགས་གྱི་མཛད་པ་བསྐྱལ་བ་མ་སྟོངས་གྱི་བར་
 དུ་འབད་མེད་ལྷན་གྲུབ་དུ་འབྱུང་ཞིང་། ཚོས་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་སོགས་
 མཛད་ཕྱིན་གྱི་སྒྲོས་པ་ལ་མངའ་བསྐྱུར་ནས་གཞན་དོན་གཟུགས་སྤྱིའི་གོ་འཕང་
 བརྟེན་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཚོས་གྱི་སྐྱེ་དང་གཟུགས་གྱི་སྐྱེ་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་དབུ་མ་
 ཞེས་བྱ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཉིད་གྱིས་ཤེས་བྱ་བདེན་པ་
 གཉིས་གྱི་གནས་ལུགས་གསལ་བར་གཞན་ལ་བསྟན་ནས་སྤང་དོར་འབྱུལ་བ་

མེད་པར་སྟོན་ཁྱེད་བརྟུར་གྱི་གསུང་རབ་གདུལ་བྱའི་སྐལ་བ་དང་འཚམས་
པར་བསྟན་པ་དག་ཡིན་ལ། གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་རང་
གཞན་གྱི་སྡེ་པ་དག་གིས་སྟོ་སྐྱར་དུ་གང་བྱས་པ་དེ་ཡང་རིགས་ཀྱིས་ཆར་བཅད་
ནས་དངོས་དོན་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འཆད་པ་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་ཡབ་གྲས་ཀྱི་
བསྟན་བཅོས་དབུ་མ་རྩ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ནི་སྤྲུལ་ཏུ་རྫོད་བྱེད་དབུ་མའི་
བསྟན་བཅོས་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་ཞབས་
སོགས་ཟབ་རྒྱས་དབུ་མའི་སྟོལ་འབྱེད་པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་འདི་དག་གིས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་དབུ་མའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་
བསྐྱུ་བ་མེད་པ་མི་འཛིགས་པའི་རག་གིས་རི་ལྟར་འགྲེལ་ཞེ་ན། ཐེག་པ་ཐུན་
མོང་པའི་དབུ་མའི་གསུང་རབ་དྲུག་དོན་དགོངས་པ་ཅན་གས་ཆེ་བ་གང་ཡིན་པ་
དེ་འགྲེལ་བ་ན། དེའི་དགོངས་པའི་དོན་ལེགས་པར་འགྲེལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་ལ་ནང་འགལ་དང་རིགས་པས་གཞོད་པ་མེད་པར་
རྟོགས་སུ་བཅུག་ནས་སྟོན་པ་ཀྱན་མཁྱེན་དུ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་སྤྱིར་མི་ལྡོག་
གོང་ནས་གོང་དུ་བོགས་དབྱུང་བར་མཛད་ལ། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་
༼༣༤༽དབུ་མའི་གསུང་རབ་ངེས་དོན་དགོངས་པ་ཅན་མིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་
འགྲེལ་བ་ན། དེའི་སྐྱུས་ཟིན་གྱི་དོན་ལེགས་པར་འགྲེལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྐལ་ལྷན་
དག་ངེས་དོན་ལ་ཡིད་ཆེས་བདེ་སྐྱག་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ས་ལམ་

ཆེན་པོར་དབུགས་འབྱིན་པར་མཛད་དོ། །དབུ་མ་པའི་གང་ཟག་ལའང་ལྟ་བ་
 ཁས་ལེན་པ་དང་། རྟོགས་པ་རྒྱད་ལ་འབྲུངས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲོབ་
 དཔོན་གྱི་ཞབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲུངས་ནས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
 སྒྲོབ་པའི་གཞུང་དོན་ལ་སྒྲོའི་སྒྲུང་བ་རྒྱས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་
 པ་འདི་པའི་ལུགས་ལ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་
 དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲོམ་བྱུང་སྒྱུར་ལམ་ཆོས་ཉིད་ལ་
 མཉམ་པར་གཞག་པ་ལྟ་བུའང་བསྟུ་ལ། ལྟ་བ་ཁས་ལེན་པ་དང་རྟོགས་པ་རྒྱད་
 ལ་སྒྲེས་པའི་དབུ་མ་པ་འདི་ལ་ལྟ་བ་ཁས་སྒྲུངས་ནས་རྟོགས་པ་རྒྱད་ལ་མ་སྒྲེས་
 པ་དང་། རྟོགས་པ་རྒྱད་ལ་སྒྲེས་ནས་ལྟ་བ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡིན་
 པ་དང་། གཉིས་ཀ་མིན་པ་སྟེ་བཞི་ལས། དང་པོ་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་རྟོགས་པར་
 སྒྲུ་ལ། གཉིས་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་དབུ་མའི་རྟོགས་པ་སྒྲེས་ཕྱིན་གདུལ་
 བྱའི་རིས་ཁ་ཅིག་གདུལ་བའི་ཆེད་དུ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་ཡོད་
 གྲང་། དགོངས་དོན་མཐར་ཐུག་ལ་དེ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་མི་སྤྲིད་དེ། ཐེག་
 ཆེན་འཕགས་པ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ལྟ་བུའི་ལ་འབྲུལ་པར་སྒྲོ་མི་སྤྲིད་པའི་
 ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཉན་རང་འཕགས་པ་དབང་རྣམ་དང་། ཤེས་རབ་རྒྱུད་གྲོལ་ལྟ་
 བུ་ལ་ནི་དབུ་མའི་རྟོགས་པ་འབྲུངས་པས་དེའི་དོན་གྲུབ་གྲང་། དབུ་མའི་གཞུང་
 ལུགས་ལ་སྒྲོ་གྲོས་གྱིས་༼ ༣༧ ༽ལེགས་པར་མ་ཞུགས་པས་དབུ་མའི་ལྟ་བུ་

གྱི་ཐ་སྟོན་ལ་སློམ་བྱང་བ་དག་ཀྱང་ཡོད་ལ། ཉན་རང་འཕགས་པ་དབང་རྣམ་
ལ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དེའི་ཇི་ལྟའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་ན་དེ་དག་ལ་མ་
ནས་འབྱེན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སློབས་པ་ལ་ཇུགས་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
དོན་རྗེད་པར་བྱེད་པའི་སློམ་བྱང་གི་ཤེས་རབ་སྐད་ཅིག་གིས་བསྐྱེད་ནས་དེ་ལྟར་
སྟོན་པ་ལ་ཆོག་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་
བྱེད་པ་ལས་ཆོས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་འདྲེན་པའི་ལུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་ཆོས་
མངོན་པ་དག་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་གསང་སྤགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་
མཐུས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་འང་དབའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རིམ་གཉིས་སློམ་སློབས་ཀྱིས་
དབུ་མའི་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་དག་ལ་འང་དབུ་མའི་ལྟ་བུ་ཇི་ལྟ་བར་སྐྱེ་མི་
ཤེས་པའང་ཡོད་ཅིང་། ཡང་སྤགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་འདྲ་བ་དེ་དབུ་མའི་ཐ་
སྟོན་ལ་མ་སྦྱར་ས་ཀྱང་ནང་ཅུ་རྒྱུད་ཐིག་ལའི་བྱེད་པའི་བཅིང་གོལ་གྱི་གནད་
འབའ་ཞིག་གོལ་ཐིམ་གྱི་དབང་གིས་དབུ་མའི་ལྟ་བུ་ལ་འཆད་ཅོད་ཅོམ་པའི་
མཐུ་རྒྱས་པའང་ཡོད་ལ། ཡང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་འང་སྦྱོར་ལམ་པ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་
དབུ་མ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པའི་རྟོགས་པ་མ་སྐྱེས་པ་ཆེ་འདིར་བྲམ་པ་དཀོན་
མཆོག་སོགས་ལ་དང་བའི་དད་པའམ། སེམས་ཅན་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་
བྱངས་པའི་སྟིང་རྗེ་ཚན་ཆེན་གྱི་བསོད་ཆོག་ཀྱི་ལུགས་བརྟོན་པའི་མཐུ་ལས་
དབུ་མའི་ལྟ་གྲུབ་ཇི་ལྟ་བར་སྐྱེ་བར་སློབས་པའི་ཤེས་རབ་སྐད་ཅིག་དེར་སྐྱེས་

ནས། རང་གཞན་གྱི་སྤེལ་པའི་སྐོལ་བ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་དབུས་སུ་མི་རིགས་པར་སྤྱོད་
 བའི་ལུགས་རན་ཆར་གཙོད་པའི་རྩོད་བྲལ་གྱི་བྱ་མཚོ་གཞིན་པོར་འབྱུང་བའང་
 ༼༣༥༽ཡོད། དེ་ལས་གཞན་དུ་དེར་སང་བོད་གངས་ཅན་འདིར་བྱག་རྒྱ་ཆེན་
 བོ་མཐོང་ལམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་འབྱུངས་པར་ཁས་ལེན་ཅིང་
 ། དབུ་མ་བ་དག་གི་རིགས་པའི་དགག་བྱའི་ལོག་རྟོག་རང་སེམས་དོན་དམ་
 བདེན་གྲུབ་ལྟན་ཅིག་སྤྱོས་པ་ཉིད་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཞུང་འཇུགས་
 བར་བྱེད་པའང་མཐོང་བས་སྤྱོས་བྱ་དེ་ལྟ་བུ་ལའང་འདི་ལྟ་ཞེས་གང་ཟག་གི་ཆོད་
 འཛིན་བྱེད་མི་རིགས་ཏེ། གང་ཟག་གིས་གང་ཟག་གི་ཆོད་འཛིན་ལ་ཆད་མར་སྤྱོད་
 བ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཁོ་ནའི་ལས་སུ་བསྒྲགས་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་དབུ་
 མའི་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྤྱོས་མ་སྤྱོས་ཀྱི་སྤྱོད་ལགས་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་། དབུ་
 མའི་ལྟ་བ་ཞེས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པ་དེའང་གདུལ་བྱ་ལོག་རྟོག་ཅན་གྱི་དོར་དེ་
 སྤྱོད་ཆེད་ཅུམ་དུ་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བ་
 འགའ་ཡང་མ་བཞག་ཅིང་། གཞན་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་སྤོང་བར་བྱེད་
 པའི་སྐྱབས་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། མཚན་ནམ་མིང་དེ་བརྗོད་བྱ་
 རྗོད་བྱེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དེ་ལ་བཏགས་པའོ། །བཞི་པ་ནི། མིང་ལས་དོན་རྟོགས་
 པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རི་སྐད་དུ། མིང་དུ་གདགས་པར་མ་མཛད་ན། །འཛིག་
 ཏེན་ཐམས་ཅད་སྐྱོངས་པར་འབྱུང་། །དེ་བས་སྐྱོངས་པ་བསལ་བའི་

ཕྱིར། །མགོན་པོས་མིང་དུ་གདགས་པར་མཛད། །ཅིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། །འཇམ་དཔལ་གཞོན་ལྷུང་གྲུང་པ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །བྱིས་པའི་
ཆོས་ལས་འཕགས་པ་བྱམས་པ་ཆེན་པོས་རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་འཇམ་པར་མཛད་
ཅིང་། དོན་གཉིས་མཆོག་ཏུ་གྲུབ་པས་ལུས་ཅན་ཀྱན་གྱི་དཔལ་དུ་གྲུང་ཏེ། མ་
དག་ལས་བརྒྱལ་ནས་དག་པའི་ས་གཞོན་ལྷུང་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་བཞིན་པར་
གཞོན་ལྷུང་ལང་ཆོའི་ཉམས་༼ ༣༥ ༽ །གྱིས་གཞོན་ལྷུང་གྲུང་པ་ལ་ལོ་པཎ་དག་
གིས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཆེན་པོ་སྦྱབ་ཆེད་དུ་སྒོ་གསུམ་གྲས་
པས་ཕྱག་འཆའ་ལོ་ཞེས་བཞོད་པར་མཛད་དོ། །གསུམ་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་
འདིའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གྱི་གཞི་ལམ་
འབྲས་གསུམ་གྱི་དབུ་མ་མཐའ་དག་ཡིན་ལ། དབུ་མ་དེ་དག་གི་དོན་ཡང་བདག་
མེད་པ་གཉིས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སྒྲོས་བྲལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཟབ་མོ་དང་། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྲིད་ཞི་ལས་བསྐྱལ་འདོད་ཀྱི་བརྩེ་བས་བསྐྱངས་ཏེ་སེམས་ཅན་
མཐའ་དག་བྱང་ཆེན་དུ་འགོད་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་རྣམ་པ་གཉིས་བསྐྱེད་
པའི་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། བསམ་པ་དེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་མཉམ་གཞག་
ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་དྲུངས་ནས་འབྲིན་
པར་བྱེད་ཅིང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྗོགས་སྒྲིན་སྤང་གསུམ་དང་། སའི་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་
བར་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ནི་སྤྱོད་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡིན་ཅིང་། ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་བྱེད་པ་

དེས་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐྱེ་དང་ཡོན་ཏན་ཐོན་ལས་དང་བཅས་པ་ཟད་དུ་མེད་པ་ནི་
འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། འདིར་མ་འདུས་པའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ནི་མི་བཟུང་
ངོ། །དགོས་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱི་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་དོན་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཉིད་གྱིས་ལུང་བསྟན་ནས་ལོན་པར་གྲགས་པའི་སློབ་དཔོན་ཁྱེས་སྐྱབ་
གྱི་དགོངས་པ་དེ་རི་རྩུབ་ཞེས་ཐེ་ཚོམ་ཟེ་ཞིང་། དངོས་པོར་སྐྱེ་བའི་སློབ་དཔོན་
དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱི་དགོངས་པའང་རང་གི་སློ་མོས་ཉི་ཆེ་བར་འབྲེན་
ལ། དཔུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་ཀྱང་ཐ་སྟོད་བདེན་པ་ལ་རིགས་པའི་འཐད་པ་
བཅུག་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཁྱེ་ཞབས་གྱི་དགོངས་པའང་རང་ག་ཞན་གྱི་སྒྲོགས་བཟུང་
ནས་༼ ༣༤ ཀྱི༽འཛིག་པའི་འབྲུལ་པའི་ཆ་ཐམས་ཅད་བསལ་བ་ནི་རྣམ་པ་ཅད་གྱི་
དགོས་པའོ། །དེས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱི་གནས་ལུགས་ངེས་པའི་གསུང་ལྡུམ་
པོ་དང་བྲལ་བ་དཔལ་མགོན་ཁྱེ་ཞབས་གྱིས་བཀྲལ་བ་དེ་ལ་འཐིང་སྲུང་དུ་བྱ་
བའི་ཁྲུན་ཀ་ཐམས་ཅད་རིགས་པ་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་བསལ་ནས་ལུགས་འདིའི་
ཆོས་ཚུལ་གྱི་འོས་སུ་གྱུར་པའི་སློབ་མ་དག་ཐམས་ཅད་མཁའ་པའི་གོ་འཕང་ལ་
འཛིག་པ་ནི་ཡོངས་གཅོད་གྱི་དགོས་པའོ། །དགོས་པའི་དགོས་པ་ནི། དགོས་པ་
དེ་རྩེའི་བརྗོད་དོན་ཅན་གྱི་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་པ་བྱས་ནས་
ལམ་ལྡན་དང་ས་བཅུ་གཅིག་གི་གོ་འཕང་རིམ་གྱིས་འཐོབ་པར་བྱེད་
པའོ། །འབྲེལ་པ་ནི་ཉིང་དགོས་དགོས་པ་ལ་རག་ལུས་པར་འབྲེལ། དགོས་པ་

ནི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་རག་ལུས་པར་འབྲེལ་བའོ། །གཉིས་པ་ལ།
བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག། བརྩམ་བྱ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་
བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད། བརྩམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བྱ་བ་གསུམ་
ལས། དང་པོ་ལ། དག་ལོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་
པར་འོས་པ། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་བརྗོད་དེ་དེ་ལ་བསྟོད་པ་
གཉིས། དང་པོ་ལ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་སྟོང་རྗེ་སོགས་ཆོས་
གསུམ་ལས་འབྱུངས་པར་བསྟན། ཆོས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་
གཙོ་བོར་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་སྟབ་
དབང་སྟེས། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས་ཤིང་། །སྟོང་
རྗེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་སྟོང་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རྒྱལ་སྤྱི་རྣམས་
ཀྱི་རྒྱ། །སྟེས་བུ་མཆོག་གི་བྱ་བ་དབུ་མ་ལ་ཟབ་རྒྱས་ཀྱིས་འཇུག་པའི་བསྟན་
བཅོས་འདི་རྩོམ་པ་ན། ཐོག་མར་ཡུལ་ཁྱད་ཅན་ལ་མཆོད་བསྟོད་ཀྱི་དག་རྩ་
བསགས་ནས་རྩོམ་པར་རིགས་ལ། དེ་ཡང་ཉན་རང་རྣམས་ལས་རྫོགས་སངས་
ལ་མཆོད་བསྟོད་རིགས་ཤིང་། རྫོགས་ཀྱི་སངས་ལས་བྱང་སེམས་ལ་དེ་
རིགས་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་རྒྱལ་དང་རྒྱལ་སྤྱི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་སོགས་ཆོས་
གསུམ་ལ་མཆོད་བསྟོད་འོས་སོ་ཞེས་རིམ་བུ་རྟུང་རྟུན་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སངས་
རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་སྟབ་དབང་ལས་སྟེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་གི་རྣམ་གྲོལ་དེ་

དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཚོས་བསྟན་པའི་མཐུས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་
 དབང་ནི་བཙུམ་ལྷན་འདས་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། ཐུབ་པ་ཙམ་ནི་ཉན་རང་
 བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། སྒོ་གསུམ་བསྟན་པས་དུལ་བའི་
 ཕྱིར། བཙུམ་ལྷན་འདས་ཐུབ་པའི་དབང་པོར་འཛོག་པའང་ཆེས་འཐད་
 དེ། སྤངས་ཏྟེགས་སོགས་ཚོས་ཀྱི་དབང་ཐུག་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པར་གྱུར་ཅིང་
 ། དེའི་བཀས་ཉན་ཐོས་སོགས་ལ་མངའ་བསྐྱུར་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་རང་ཀླུ་
 གཞན་ལ་མི་བསྐྱོས་པར་རང་གི་གྲོལ་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ན་དེ་ཐུབ་དབང་
 ལས་རི་ལྟར་སྐྱེས་ཤེ་ན། དང་པོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཛིག་ཏེ་དུ་བྱོན་པ་
 ལས་རང་ཀླུ་གི་རིགས་ཅན་གྱིས་ཏེན་འབྲེལ་གྱི་ཚོས་ཟབ་མོ་ཐོས་ནས་མཐོང་
 ཚོས་དེར་ཐུ་ངན་ལས་མ་འདས་ཀྱང་མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ནམ་སྒྲིན་གཞན་དུ་རང་
 ཀླུ་གི་རིགས་ཅན་དེ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མེད་པའི་སྐབས་བབ་ཏུ་བྱང་
 འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐུབ་དབང་ལས་འབྱུངས་པར་གྲུབ་པོ། ཉན་
 ཐོས་ཞེས་པའི་སྐྱེ་རི་ལྟར་ན། ཡང་དག་པའི་གདམས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་
 གཞན་ལ་ཐོས་སྒྲོགས་སུ་བྱེད་པས་ཉན་ཐོས་ཞེས་བརྗོད་དེ། འདི་ལྟར་བྱ་བ་
 བྱས་སོ། །འདི་ལས་སྤིང་བ་གཞན་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་སོགས་རང་གི་ཏྟེགས་དོན་
 གཞན་ལ་སྒྲོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་ན་རྫོགས་སངས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་
 པ་ལས་ཐོས་ནས་དེ་དོན་གཉིས་ལ་སྒྲོགས་པར་བྱེད་པའི་༼༣༧༽ཕྱིར་ཉན་

ཐོས་ཞེས་བརྗོད་ལ། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལའང་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་སྐྱེ་སྐྱར་བ་ཡོད་དེ། དམ་ཆོས་པད་དཀར་ལས། མགོན་པོ་དེ་རིང་བདག་
ཅག་ཉན་ཐོས་གྱུར། །བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཡང་དག་བསྐྱེད་པར་བཟུ། །བྱང་ཆུབ་པ་
ཡི་སྐྱེ་ཡང་རབ་ཏུ་བརྗོད། །དེ་བས་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་མི་ཟད་འདྲ། །ཞེས་
ཐོས་པ་མི་ཟད་པར་བཟུང་སྟེ། གཞན་ལ་སྟོན་པའི་ཆ་ནས་བྱང་སེམས་དེ་ཉན་
ཐོས་དང་འདྲ་ཆོས་སྐྱེ་སྐྱར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱེའི་འཇུག་པ་དེ་ལྟར་ན་
བྱང་སེམས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་འད་དེ་ལྟའི་བྱང་
སེམས་དེ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཉན་ཐོས་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
རྫོགས་སངས་ཀྱི་ལམ་ཐོས་པ་རང་གིས་སྐྱབ་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་ཐོས་
ཀྱི་ཐེག་པར་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དེ་རྫོགས་སངས་ཀྱི་ལམ་གཞན་ལ་སྟོགས་
པར་བྱེད་ཀྱང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་དེ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་སྐྱེ་འཇུག་པ་ཙམ་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལྷན་བྱེ་བའི་ཉན་ཐོས་པ་ཡིན་
ཅས་དོགས་པ་ནི་མཛངས་པའི་སྒོ་ཅན་ལ་ག་ལ་སྟེ། འདིར་འདི་གེས་པར་བྱ་
དགོས་ཏེ། དཔལ་རང་བྱུང་དོ་རྗེས་ཟབ་མོ་ནང་དོན་དུ། ཕྱི་ནང་ཉན་ཐོས་སྟོད་
ཡུལ་མིན། །ཅེས་འབྱུང་བའི་ཉན་ཐོས་དེ་ལྷགས་འདིར་འབྱུང་བའི་སྐྱེ་སྐྱར་ཆུལ་
གྱི་ཉན་ཐོས་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། འདིར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱེ་སྐྱར་ཆུལ་གཉིས་ལས་མ་
གསུངས་པའི་སྐྱེ་སྐྱར་ཆུལ་གཉིས་པོ་དེ་ཕྱི་རོལ་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་

རིམ་བཞིན་ཕྱི་རོལ་པ་ལ་རང་ཉིད་འཁོར་བ་ལས་ཐར་ཐབས་ཡང་དག་པ་ཉམས་
སུ་བྱངས་ནས་འདི་ལྟར་ཐར་ཞེས་སྒྲིགས་པ་འདུ་མེད་ཅིང་། ཕྱི་རོལ་པས་རྫོགས་
སངས་ཀྱི་ལམ་རྫོགས་སངས་ལ་ཐོས་ནས་༼༣༧༽གཞན་གྱོལ་བའི་ཆེད་དུ་
སྒྲིགས་པ་འདུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་པས་ལམ་དེ་རྣམས་གྱོལ་གྱི་
ལམ་དུ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་ཕྱི་རོལ་པ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་
མི་འགལ་ཏེ། དབང་ལྷན་སོགས་ལ་ཉན་པའི་རག་གཞན་ལ་སྒྲིགས་པར་བྱེད་པ་
ལ་བསམས་ནས་དེར་འདོགས་པ་ལ་གོགས་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་དེ་ནི་
གང་ཟག་དེའི་ཉན་ཐོས་དང་སློབ་མའོ་ཞེས་སྒྲི་སྒྲུ་འཇུག་པ་འཇིག་རྟེན་ན་གསལ་
པ་བཀག་པ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཐེག་པ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་མུང་འདས་ཀྱི་གོ་
འཕང་མངོན་དུ་མཛོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲུ་བཤད་འཇུག་ཙམ་
ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུ་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་པོ་ལ་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་སངས་རྒྱས་ཞེས་ཉེ་བར་བཏགས་པ་དེ་ལ་རབ་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་དང་། དམན་པ་ཉན་ཐོས་དག་བཙུམ་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། འབྲིང་
དུ་གྱུར་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བདར་བྱེད་དོ། །དེ་ལའང་རང་སྒྲུའི་དོན་ནི་སྤྱིད་
པ་ཐ་མར་སྒྲུ་མ་ལ་མ་བརྟོས་པར་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པའི་ཆ་ནས་དེར་
བཞག་གོ། འདིར་ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ལ་གསུམ་ཡོད་པས། རང་རྒྱལ་དེ་སངས་
རྒྱས་འབྲིང་པོ་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་ལྷ་བའི་ཞབས་བཞེད་ཅེས་གྲུང་བ་ནི་རང་གི་

སྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་ཟོང་འདིའོ་ཞེས་བསྟན་པར་ཟད་དེ། སངས་རྒྱས་དངོས་ནི་ཤེས་བྱའི་
ཁོང་འདིར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་མེད་པས། སངས་རྒྱས་དེ་ལྟ་བུ་
ལ་འགྲན་གྱི་སྒྲ་མེད་ན་དེ་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་
སོགས་ག་ལ་སྤིད་པའི་སྤྱིར། འོན་ཏེ་ཉན་རང་སོགས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲ་
བཤད་འཇུག་ཡོད་ཙམ་གྱིས་དེ་སངས་རྒྱས་རང་ཡིན་པར་འགྱུར་སྟམ་ན།
མཚན་དཔེ་དང་ལྟན་པའི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་རབ་ཏུ་^{༡༩༤}བྱུང་བ་ཞེག་
ལའང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེ་ཆ་མཐུན་ཡོད་པ་ལ་བསམས་ནས། དེ་ལ་
སངས་རྒྱས་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཞེས་བཏགས་པའི་ཆེ་དེ་སངས་
རྒྱས་ཡིན་ནམ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་
འབྱུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་བསགས་སྒྱུར་ལ་འབད་ཅིང་ལམ་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱས་
པའི་རྒྱལ་སྤྱི་བྱང་བའི་སྤྱིར། འོན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་རྒྱལ་བའི་སྤྱི་ཞེས་
བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྒྱལ་བས་ཆོས་བསྟན་ནས་དེ་བསྟན་པའི་བདག་
ཀྱིན་མཛད་པའི་སྤྱིར་བདེན་ཡང་འདིར་ནི་རྒྱལ་བའི་རྒྱ་རྒྱལ་སྤྱི་ཡིན་པར་མི་
འགལ་ཏེ། རྒྱལ་སྤྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གནས་ཀྱུར་ནས་རྒྱལ་བ་བཙུམ་
ལྟན་འདས་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་དང་། རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དང་པོར་
རྒྱལ་བའི་སྤྱི་བྱང་ཆུབ་དཔོན་དུ་བཟུང་ནས། སྤྱི་བྱང་ཆུབ་དཔོན་དེས་བདག་ཀྱིན་
གྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་མཐུ་ལས་འབྲས་བུ་རྒྱལ་བ་ཉིད་འབྱུང་བའི་སྤྱིར། རྒྱར་འབྱུར་

ཚུལ་འདི་ཡང་ཐ་སྟད་དུ་རྒྱ་འབྲས་རིས་མཐུན་གྱི་གནས་སྐབས་པ་མི་ལསུལ་པ་
དང་། འབྲས་བུ་བསྐྱོད་པ་ལ་འབྲས་བུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བྱེད་པོར་སོང་བའི་
ཆ་ནས་རྒྱར་བཞག་པའོ། །རྒྱར་འཛིན་བྱེད་དང་པོ་དེ་ལ་འང་སེམས་དཔའ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཅེས་པ་དེ་བརྟན་བཙུགས་འདིར་སློབ་དཔོན་འདིས་སེམས་
དཔའི་རྒྱད་ཀྱི་བདེར་གཤེགས་སྟིང་པོ་ལྟ་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་མི་
བརྗོད་ཀྱི། འདིར་བྱང་ཆེན་རྒྱལ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གང་ཟག་དེ་སྒྲིབ་
གསུམ་གནས་ངན་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་ཞིང་། མཐུན་གཉིས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
རྒྱས་པ་ན་གང་ཟག་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་འདོགས་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་སེམས་
དཔའ་ལ་བསྟོད་པས་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་༼༡༥༽ལ་བསྟོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་
པ་གསུམ་ལ་མོས་པ་མཐའ་དག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་གཞུག་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱ་
སེམས་དཔའ་ལ་བསྟོད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྫོགས་སངས་ཀྱི་སྟོན་གྱི་ལྷོན་གྱིང་ཆེན་
པོ་ཉི་བར་འདོད་པ་ལ་རྒྱལ་སྐུ་སྟོན་གྱི་ལྷོན་གྱི་ལེགས་པར་བཙུགས་པ་
དཔེ་དོན་དུ་འབྱོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རི་རྒྱལ་དུ། འོད་སྤང་འདི་ལྟ་
སྟེ། དཔེར་ན་རྩ་བ་ཆོས་པ་ལ་ཕྱག་འཆོལ་བ་ལྟར་ཉ་བ་ལ་མ་ཡིན་ནོ། །འོད་
སྤང་དེ་བཞིན་དུ་གང་དག་ང་ལ་རབ་ཏུ་དད་པ་དེ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ལ་ཕྱག་བྱའི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་

ནམས་བྱང་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ལས་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་ཐམས་ཅད་བྱང་ངོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །སེམས་དཔའ་དེ་དེར་འཛིག་བྱེད་གྱི་
རྒྱ་གང་ཞེ་ན། འཆད་འགྱུར་གྱི་དམིགས་རྣམ་ཅན་གྱི་སྟིང་རྗེའི་སེམས་དང་
དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་སོགས་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་གཉིས་སུ་
མེད་པའི་སྒོ་སྟེ་ཤེས་རབ་དང་། ཤེས་རབ་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་གཞན་
དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་གྱི་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་རྣམས་ནི་རྒྱལ་སྤྲས་རྣམས་གྱི་
རྒྱ་ཡིན་ཏེ། བྱད་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཛིག་པའི་རྒྱ་ནི་བྱང་ཆུབ་གྱི་
སེམས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་ཆོས་ཀྱན་ཏུ་འགྲོ་བའི་མདོ་ལས། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔས་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་རྒྱད་པར་
བགྱེད། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་གྱི་དབྱིངས་དང་མཉམ་པའོ། །སྟོ་བར་དུ་བྱང་
བ་མི་གནས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཤེས་པར་བགྱི་བ་ཙམ་དང་། ཤེས་པ་པོས་
སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བགྱི་བ་ཙམ་དུ་བས་༼༣༩༽པས་ན། ཆོས་
ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་འདི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་དུ་རྒྱད་པར་བྱའོ་སྟུམ་ནས།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སེམས་གང་སྟེ་བ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱང་
ཆུབ་གྱི་སེམས་ཞེས་བགྱེད། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་
སེམས་དང་། སྤྱན་མེད་པའི་སེམས་དང་། དུམས་པས་བསྟེན་པའི་སེམས་དང་།
སྟིང་རྗེས་མི་བསྟོག་པའི་སེམས་དང་། དགའ་བས་འགྱོད་པ་མ་མཆིས་པའི་

སེམས་དང་། བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དྲི་མ་མ་མཆིས་པའི་སེམས་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱིས་མི་འབྱུང་བའི་སེམས་དང་། མཚན་མ་མ་མཆིས་པས་སྒྲིབ་པ་མ་མཆིས་
པའི་སེམས་དང་། སྟོན་པ་མ་མཆིས་པས་མི་གནས་པའི་སེམས་ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ལུགས་འདིར་འབྱུང་བའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྟོ་སྟེ་ཤེས་
རབ་བམ། ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཚས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སོ་སོར་བྱེ་ནས་ཚས་
གང་དང་གང་གི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བུར་རྟོགས་བྱེད་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་མཐའ་དག་གཞལ་བྱར་བྱས་ནས་ཐ་སྟོན་བསྐྱུ་བ་མེད་
པ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། སེམས་ཙམ་པ་འདོད་པའི་
གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དེ་དག་དེ་ལྟ་བུར་རྟོགས་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། ཁ་སྤྱིར་ལྟའི་
ཤེས་བྱའི་དམིགས་རྣམ་མཐའ་དག་འཇལ་བྱེད་ནི་དེ་མ་ཡིན་ཅིང་། བར་ལྟ་ཤེས་
པའི་ཤེས་བྱ་ལ་ནི་ཤེས་པའི་གཞལ་བྱ་དང་དེ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་
གཉིས་ཀས་དབེན་པའི་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་
སེམས་ཙམ་རྣམ་བཤེན་རྒྱན་དག་གིས་འདོད་པའི་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེ་
དག་གི་གསུང་རབ་ལས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་མོད་ཀྱི། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེའི་
བྱེད་པས་ཚོགས་གཉིས་སོག་པ་དང་། སྒྲིབ་གཉིས་༼༣༤༽སྟངས་པའི་བྱ་བ་ཐ་
སྟོན་དུ་འང་བྱེད་མི་རུས་ཏེ། ཁ་སྤྱིར་ལྟའི་ཤེས་བྱ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱན་ཆ་ཅད་ཅིང་།
ཁ་བར་ལྟའི་ཤེས་བྱ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པ་ན་བྱེད་པ་དེ་རྟག་པ་ཐེར་ཟུག་དུ་ཐལ་བའི་

ཕྱིར། ཉགས་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། དེར་ཐལ། ཁ་ནང་ལྷ་གཉིས་མེད་གྱི་ཡེ་
ཤེས་དེ་རང་གིས་རང་རིག་པ་ནའང་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ལ་སྒྲིད་ཅིག་ཆ་མེད་ཅིང་
། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རྣམས་སུ་དབྱེར་མེད་པའི་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་
བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་བོ་སྒྲུལ་ན། ཁྱབ་པར་ཐལ། ཆ་མེད་གྱི་ཡེ་
ཤེས་བདེན་གྲུབ་དེ་དེར་ཉག་པ་གང་ཞིག། དེ་ཉག་ན་དེའི་བྱེད་པ་དེ་ཉག་པ་ཐེར་
ཟུག་ཏུ་སོང་བའི་ཕྱིར། ཉགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། ཆ་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་
དེ་དེར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་དེར་གྲུབ་པ་དེ་དེར་ཉག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། ཆ་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་ཁོ་ཉག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་
བྱེད་པ་མི་ཉག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཉག་པ་ལས་
མི་ཉག་པ་འབྱུང་བར་ཐལ། ཆ་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་ཉག་པའི་ངོ་བོ་ལས་
དེའི་བྱེད་པ་མི་ཉག་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་འབྲས་འཆོལ་བར་
ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ལས་དེ་འབྱུང་བའི་ཆོ་ཡེ་ཤེས་དེ་འབྱུར་རམ་
མི་འབྱུར། དང་པོ་ལྟར་ན། ཆ་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་དེ་མི་ཉག་པར་ཐལ།
ཆ་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་ལས་དེའི་བྱེད་པ་འབྱུང་བའི་ཆོ་ཆ་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་
འབྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྒྱ་འབྲས་དྲུས་མཉམ་པ་དང་། ཆ་མེད་གྱི་
ཡེ་ཤེས་དེའི་བྱེད་པ་ཉག་ཏུ་འབྱུང་བར་ཐལ། ཆ་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་དེ་
མ་འབྱུར་བར་དེ་ལས་དེའི་བྱེད་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་དེ་དེ་ལས་འབྱུང་བ་

མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལས་དེ་འབྱུང་བའི་ཆེ་དེ་འབྱུང་བ་ཅུང་། ༡༠ནི་ཟད་ཀྱང་
མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་ཞར་ལས་འོངས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་
བཙེ་ནིད་ཀླུ་ལ་བའི་ལོ་ཏྲག་སྤུན་ཆོག་མེད་འདི། །ས་བོན་དང་ནི་སྤེལ་ལ་ཆུ་འདྲ་
ཡུན་རིང་དུ། །འོངས་སྤྱོད་གནས་ལ་སྤྲོན་པ་ལྟ་བུར་འདོད་ཀྱུང་བ། །དེ་ཕྱིར་
བདག་གིས་ཐོག་མར་སྤྲོད་རྗེ་བསྟོད་པར་བགྱི། །སེམས་དཔལ་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་
གསུམ་ལས། ཆུ་གཉིས་པོ་དེ་འདྲ་སྤྲོད་རྗེའི་ཆུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་སྤྲོད་
རྗེ་ནིད་ལ་བསྟོད་དེ། དཔེར་ན་ལོ་ཏྲག་སྤུན་སྤུམ་ཆོག་མེད་པ་ལ་ཐོག་བར་མཐའ་
གསུམ་དུ་ཉེར་མཁོར་ས་བོན་དང་ཆུ་དང་སྤྲོན་པ་རྣམས་དགོས་ཏེ། ལྷ་གྲུ་མ་སྐྱེས་
པ་བསྐྱོད་པ་དང་། སྐྱེས་ཟིན་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་། འབྲས་བུ་སྤྲོན་པས་མ་
འོངས་པའི་འབྲས་བུ་ལེགས་པར་གནས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེ་དེ་སྤྲོད་
རྗེ་ལ་སྤྱར་ནས་བསྟོད་པ་ནི། སྤྲོད་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་པའི་ཆུ་མཚན་གང་གི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། བཙེ་བ་སྤྲོད་རྗེ་ཆེན་པོ་ནིད་དུས་གསུམ་གར་ཀླུ་ལ་བའི་ལོ་ཏྲག་སྤུན་
སྤུམ་ཆོག་མེད་པ་འདིའི་ཉེར་མཁོ་ནིད་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་དང་ནི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་
གྲུ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
གཉིས་གཅིག་མེད་ན་གཅིག་མི་འབྱུང་བའི་ཆུ་ལ་གྱིས་ཆུད་ལ་སྐྱེ་བ་ནི་དེའི་ངར་
ཆུ་ལ་ཡིན་ཏེ། མགོན་པོ་ཀླུས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གང་ཞིག་ལས། །སྤྲོད་རྗེ་སྤོན་

བཏང་ཀུན་སྒྲིད་དང་། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མ་མེད་བཤད་པ། །སེམས་ཡོད་སུ་ཞིག་དེ་
ལ་སྒྲོད། །ཅེས་འབྲུང་བའི་བྱིར། །བར་དུ་དེ་ལ་དེ་ཉིད་མཐོ་ཡིན་ཏེ། །སྒྲེས་ཟིན་
གྱི་བྱང་སེམས་དང་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དགེ་བ་གོང་དུ་སྒྲེལ་བྱེད་ལ་ཚུད་དང་འདྲ་
བའི་བྱིར་ཏེ། །བྱང་སེམས་སྒྲེས་པར་གྱུར་ཀྱང་སྒྲིང་རྗེའི་རྩམ་ཡང་ཡང་མ་བཅུས་
ན། །སངས་རྒྱས་ཆེད་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱས་པར་མ་བསགས་པ་གང་དག་དམན་པའི་བྱ་
ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར། །ཐ་མར་དེ་ལ་དེ་ཉིད་མཐོ་ཡིན་ཏེ། །སྒྲོབ་
མ་། ༡༠༠ །སོ་སྒྲེ་དང་འཕགས་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་དུ་བསྟན་བྱའི་ཡོངས་
སྒྲིད་པའི་གནས་ལ་ལོ་ཉླ་སྒྲིན་བྱེད་ལྟ་བུར་འདོད་པར་གྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ། །རང་
དོན་ཆོས་སྒྲུ་ཐོབ་ཀྱང་སྒྲིང་རྗེས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་གཞན་དོན་གཟུགས་སྒྲུ་མེད་
ན་སྒྲོབ་མའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་པོར་ཡོངས་སུ་བྱུང་བའི་འགྱུར་བ་ལས་སྒྲིང་
རྗེ་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་གཞན་དོན་གཟུགས་སྒྲུ་ལ་སྒྲོབ་མ་སོ་སྒྲེ་དང་
། འཕགས་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྟན་བྱུང་བྱས་ནས་སྒྲིན་ལས་ཀྱི་བརྒྱད་
པ་བསྐྱལ་བ་མ་སྒྲོངས་ཀྱི་བར་ཡུན་རིང་དུ་འཁེལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར། །མདོ་སྡེ་
རྒྱན་ལས། །རི་ལྟར་མར་མེ་གཅིག་ལས་མར་མའི་ཚོགས་རབ་མང་། །དཔག་
མེད་གངས་མེད་འབྲུང་ཡང་དེ་ལ་ཟད་པ་མེད། །དེ་བཞིན་སྒྲིན་པ་གཅིག་ལས་
སྒྲིན་པའི་ཚོགས་རབ་མང་། །གངས་མེད་དཔག་མེད་འབྲུང་ཡང་དེ་ལ་ཟད་པ་
མེད། །ཅེས་འབྲུང་ངོ་། །རྒྱ་མཆོན་བཤད་མ་ཐག་པ་དེའི་བྱིར་བསྟན་བཅོས་

ཅོམ་པའི་ཐོག་མར་སློབ་དཔོན་ལྷ་བ་གྲགས་པ་བདག་གིས་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་
 བསྐྱོད་པར་བགྱེད། །གཉིས་པ་ལ། སེམས་ཕན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྩེ་ལ་
 བསྐྱོད་པ་དང་། ཆོས་དང་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྩེ་ལ་བསྐྱོད་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང་། །བདག་གི་འདི་
 ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་བསྐྱེད་པ། །ཟོ་རྩལ་འབྱུང་ལྟར་རང་དབང་མེད་པ་
 ཡི། །འགྲོ་ལ་སྙིང་རྩེར་གྱུར་གང་དེ་ལ་འདུད། །སྙིང་རྩེ་ལ་འང་རྣམ་པ་གསུམ་
 གྱེ། སེམས་ཕན་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་
 མེད་པའི་སྙིང་རྩེ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སློས་སེམས་ཕན་ནམ་གང་
 ཟག་རྩལ་སྲུ་ཡོད་པར་སློབ་བྱུགས་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཕན་ལ་དམིགས་པ་
 དང་། སློས་སེམས་ཕན་རྩལ་སྲུ་མེད་པར་རྟོགས་ནས་སྤང་བོ་ལ་སོགས་པའི་
 ཆོས་ཙམ་ལ་སེམས་ཕན་དུ་བྱུགས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། སློས་གང་ཟག་དང་
 ཆོས་གཉིས་(༡)ནི་ཀ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས། རང་བཞིན་མེད་པ་
 ལ་སེམས་ཕན་ཙམ་དུ་ཉི་བར་བྱུགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་
 གྲུལ་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་ཕྱིར། སྙིང་རྩེ་འདི་དག་སྲུ་ཞིག་གི་རྒྱུད་
 ལ་ལྡན་ཅེ་ན། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ལྷགས་ལ་
 དང་པོ་སོ་སོ་སྤྱེ་བོ་དང་། གཉིས་པ་ཉན་རང་དང་། གསུམ་པ་རྒྱལ་གྲས་དང་
 སངས་རྒྱས་ལ་ཡོད་ཅེས་དང་། གྲུབ་མཐའི་སློན་ནས་བཞག་ན་དང་པོ་སྲུ་སྟེགས་

དང་། གཉིས་པ་དངོས་སྤྲུལ་བ་དང་། གསུམ་པ་དབུ་མ་པ་ལ་ཡོད་ཅིས་དང་།
། ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་མཚམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞག་ན། དང་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་
སྦྱར་དང་། གཉིས་པ་མ་དག་ས་བདུན་དང་། གསུམ་པ་དག་པ་ས་གསུམ་ཡན་
ཆད་ན་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་
ལྷགས་འདིར་ནི་སྟོང་རྩེ་ཐ་མ་གཉིས་སྒྲུའི་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་དམིགས་ཚུལ་གྱི་
འཛིན་སྤངས་ཐ་དད་པ་ཙམ་དུ་བས་པས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་
ཡོད་པར་འདོད་དོ། །འཛིག་རྟོན་འདི་ནི་བདག་གིར་ཞེན་པའི་དང་པོར་ངའོ་
ཞེས་རྟོག་པས་ཡོད་པ་མིན་པའི་བདག་ལ་བདག་གོ་ཞེས་བདེན་པར་ཞེན་པར་
གྱུར་ཅིང་། དེའི་འོག་ཏུ་ངར་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ལས་གཞན་པའི་སེམས་ཅན་ཡིན་
མིན་གྱི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་ལ་བདག་གི་འདིའོ་ཞེས་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཆགས་
པ་བསྐྱེད་དོ། །དེས་ན་བདག་དང་བདག་གིར་ཞེན་པའི་སྦྱེ་བོ་འདི་ནི་ཟོ་ཆུན་གྱི་
རྒྱུད་འཕྱུན་པ་ལྟར་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་རང་དབང་མེད་པར་མནར་མེད་
ནས་སྤིང་ཅིའི་བར་གྱི་འཁོར་བའི་ཁྲོན་པ་ཆེན་པོར་ཐོག་མེད་ནས་བར་མེད་དུ་
འཕྱུན་པའོ། །དེའང་ཟོ་ཆུན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཐག་པས་བསྐྱམས་པ་དང་།
༼༡༧༽འཕྱུལ་འཁོར་མཁན་གྱི་གཞན་དབང་ལ་རག་ལས་པ་དང་། ཁྲོན་པར་
འཁོར་བར་བྱེད་པ་དང་། འོག་ཏུ་ངར་གིས་འགྲོ་ཞིང་སྤེང་དུ་འབད་ནས་བྱང་བར་
བྱ་དགོས་པ་དང་། རྩའི་སྤྲུལ་བར་གསུམ་གྱི་རིམ་པའི་ངེས་པ་མི་ཟིན་པ་དང་།

ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་འཆག་པར་འགྱུར་བ་ལྟར། འགོ་བ་འདི་དག་ལས་ཉོན་གྱིས་
ཆེས་བསྐྱམས་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་བསྐྱོད་པའི་གཞན་དབང་ལ་རག་ལས་པ་དང་།
སྤྱད་ཅི་ནས་མནར་མེད་བར་འབྱུན་པར་བྱེད་པ་དང་། རན་སོང་ལ་ཐུར་དུ་རང་
གིས་འཇུག་ཅིང་ལྟ་མིར་གྱུན་དུ་འབད་པས་བྱང་བར་བྱ་དགོས་པ་དང་། ཉོན་
མོངས་པ་དང་ལས་དང་སྐྱེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྣ་སྤྱི་བར་གསུམ་
གྱི་རིམ་པ་ངས་པ་མི་ཟིན་པ་དང་། ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་སྤྲུག་བསྐྱེལ་གསུམ་གྱིས་
བཙོག་པར་བྱེད་པ་ན་སྐྱེ་བོ་འཁོར་བའི་དཔེའོ། །དེ་ལྟའི་འགོ་བ་སྤྲུག་བསྐྱེལ་བ་
ལ་སྟིང་རྗེས་སྐྱོབ་པར་སྐྱོབ་ཉིད་གྱིས་དང་པོར་བྱང་སེམས་སེམས་ཅན་ལ་
དམིགས་པའི་ཞེ་སྤང་གི་དབང་མེད་པའི་བཙོམ་ལྡན་འདས་སྟིང་རྗེ་ཆེན་པོར་གྱུར་
བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་སྟིང་རྗེ་དང་དེ་ལྡན་གྱི་སེམས་དཔའ་གཉིས་
ཀར་བསྐྱོད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། འགོ་བ་གཡོ་བའི་ཚུ་ཡི་ནང་གི་ཁྲ་བ་
ལྟར། །གཡོ་དང་རང་བཞིན་ཉིད་གྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་བ་ཡི། །དཔེར་ན་ཚུ་ཤིན་
ཏུ་དྲང་བ་རྒྱང་དྲག་པོ་མིན་པའི་ཤུགས་གྱིས་བསྐྱོད་པར་ཁྲ་བའི་གཟུགས་བརྟན་
འཆར་བ་འཆར་གཞི་དང་ལྟན་ཅིག་ཁྲ་བ་དངོས་ལྟ་བུའི་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་བ་
ན། ཟན་པོས་ཁྲ་བའི་གཟུགས་བརྟན་དང་། དེའི་དམིགས་རྟེན་གྱི་ཡུལ་ཚུ་དང་
བཙས་པ་སྐྱད་ཅིག་རེར་མི་རྟག་པ་དང་། ཁྲ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ཤེས་
པ་འབྱུང་བ་ནི་དཔེའོ། །དེ་སྤྱིར་དཔེ་དོན་དུ་སྒྲུབ་ན། འཇིག་ལྟའི་མཆོར་མ་རིག་

པའི་ཆུ་ཕྱོད་རྒྱ་ཆེན་པོར་ཚུལ་མིན་རྟོག་རྒྱུར་གིས་གཡོ་བའི་ནང་། ༡༩ གི་རྟོན་
ལ་འགོ་བ་སྟེ། སེམས་ཅན་ནམ་གང་ཟག་ནི་ཕྱོད་ལས་ཀྱི་རྟོན་འབྲེལ་ལས་སླ་
བའི་གཞུགས་བརྟན་ལྟར་མདུན་དུ་སྤྱང་བ་ན། སེམས་དཔའ་སྟོང་རྗེའི་གཞན་
དབང་ཅན་དག་གིས་མདུན་དུ་སྤྱང་བའི་ལས་ཉོན་ལ་བརྟོན་པའི་འགོ་བ་དེ་ནི་
སྐད་ཅིག་རེར་མི་རྟག་པས་སྟུག་བསྐྱལ་བ་ཅན་གྱི་གཡོ་བ་དང་། དེ་ལྟའི་ཆོས་དེ་
རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་བའི་ཆེ་ན། གཡོ་བའི་སྟུག་བསྐྱལ་
འཛོམས་བྱེད་དམ་ཆོས་བདུད་ཅིའི་རྒྱ་ཕྱིན་ལོག་གི་རྟོག་པ་མ་ལུས་པ་དང་བྲལ་
བ། འགོ་བ་ཀྱུན་གྱི་གཉེན་གཅིག་ཤུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པར་འདོད་པར་
འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་སྟོང་རྗེར་གྱུར་གང་དེ་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་
སྟུར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། རྒྱ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ས་དང་། འབྲས་བུ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ས་བརྒྱ་དངོས་དང་། དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་
བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། རབ་ཏུ་དགའ་བ། དྲི་མ་མེད་པ། འོད་བྱེད་
པ། འོད་འཕྲོ་བ། སྤྱང་དགའ་བ། མདོན་དུ་གྱུར་བ། རིང་དུ་སོང་བ། མི་གཡོ་བ།
ལེགས་པའི་སློ་གྲོས། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། བྱད་གཞི་སའི་ངོ་
པོ་མདོར་བསྟན། བྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད། སའི་ཡོན་ཏན་
བརྗོད་པའི་སློ་ནས་མཇུག་བསྟུ་བ་གསུམ། དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བའི་སྤྲས་པོ་འདི་ཡི་
སེམས་གང་འགོ་བ་ནམས། །རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བྱིར་སྟོང་རྗེའི་དབང་གྱུར་

ཅིང་། །ཀླུ་ཏུ་བཟང་པོའི་སྒྲིན་པས་རབ་བསྐྱོས་དགའ་བ་ལ། །རབ་ཏུ་གནས་
 པ་དེ་ནི་དང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །སེམས་དཔའ་དག་གི་ཟག་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྒྲིང་རྗེ་
 ལ་སོགས་པའི་ཐབས་གྱིས་ཟིན་པ་ཉིད་ཆ་གས་སུ་བྱེ་བ་ནི་ས་ཞེས་བརྗོད་
 དེ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་ནམ་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། རྟེན་ལ་སར་འཛིག་རྟེན་ཏུ་
 གྲགས་པ་བཞེན་འོ། །ས་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་དབྱེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིང་
 ཉིད་རྟེན་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ཤེས་རབ་ཏུ་བྱད་མེད་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། རི་
 །༡༥༥། །ལྟར་བར་སྒྲུང་བྱ་རྗེས་མཁས་རྣམས་གྱིས། །བརྗོད་པར་ལུས་མ་ཡིན་
 ཅིང་མི་མཐོང་བ། །དེ་ལྟར་ཀླུ་པའི་སྒྲུང་གྱི་ས་ཀླུ་གྱུང་། །བརྗོད་མི་ལུས་ན་
 མཉན་པར་ག་ལ་ལུས། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་སའི་དབྱེ་བ་ནི། ས་དེར་བཞེན་གྱི་
 ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་གོང་དུ་འགྱུར་པའི་ཁྱད་པར་དང་། རྗེ་འཕྲུལ་སོགས་གྱི་མཐུ་
 དང་། སྒྲིན་སོགས་སྒྲིན་དུག་དག་གི་གྲགས་པ་དང་། རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་འཕེལ་
 བས་ལུས་ལེན་ཚུལ་སོགས་གྱིས་བྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ནི་ས་ཐོབ་པ་ན་
 དེའི་ལུས་སོགས་ཟག་མེད་གྱི་དགོ་འབྲས་ཡིན་ན་དེ་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་རི་
 ལྟར་འཛིག་རིགས་ཏེ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་ནི་མི་དགོ་བ་དང་དགོ་བ་ཟག་
 བཅས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྒྲིམ་ན། བཀའ་གདམས་གྱི་ཡིག་རྟིང་ལ་
 ལར། འཕགས་པ་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་གྱི་ཟག་བཅས་གྱི་དགོ་བའི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་
 སུ་མེད་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་ཟག་བཅས་གྱི་དགོ་བའི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་ཡོད་

བས་དེ་ལ་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བུར་འཛོག་པ་ཡིན་ཅེས་བྱ་བ་བྲིས་འདུག། ས་
དང་པོ་ནས་བརྒྱུ་པའི་བར་འཛམ་བུའི་གླིང་དང་། སུམ་ཅིན་དང་། འཐབ་བྲལ་
དང་། དགའ་ལྗན་དང་། འཕྲུལ་དགའ་དང་། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་དང་
། རྟོང་གི་གནས་དང་། རྟོང་གཉིས་གྱི་གནས་དང་། རྟོང་གསུམ་གྱི་གནས་དང་
། འོག་མིན་གྱི་གནས་དག་གི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་བྱ་བ་རྒྱ་
ཇི་ཆེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སེམས་དཔའ་དག་གི་རབ་དགའ་ནི་སེམས་
བསྐྱེད་དང་པོ་ཡིན་ལ། ཆོས་སྤྲིན་ནི་སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱུ་པའོ། རྒྱལ་བའི་སྤྲས་
པོ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་འདིའི་བྱང་སེམས་གང་གིས་འགོ་བ་རྣམས་རྣམ་པར་
གོ་ལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྗེའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ཅིང་།
བྱང་སེམས་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྟོན་པའི་སྟོན་ལམ་གྱིས་རབ་༼༤༩༽ཏུ་བསྐྱོས་
པའི་དགའ་བ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པ་འདི་ནི་གཉིས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྒྱ་ཅན་གྱི་འབྲས་
བུ་མཆོན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་ཞེས་བྱའོ། སེམས་དཔའ་དེའི་སྟོན་ལམ་ནི།
གང་ཡང་དུས་གསུམ་གཤེགས་པ་རྒྱལ་བ་ཡི། བྱང་ཆུབ་སྟོན་པའི་སྟོན་ལམ་བྱེ་
བྲག་རྣམས། བཟང་པོར་སྟོན་པ་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་ནས། ཇི་ཀྱན་མ་ལུས་
བདག་གིས་རྫོགས་པར་བགྱི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ཆེན་པོ་བརྒྱ་སོགས་
སྟོན་ལམ་འབུམ་སྤྲག་གངས་མེད་པ་སྤྲག་བརྒྱ་པོ་ས་དང་པོར་འདེབས་པ་དག་གོ།
མོས་སྟོན་གྱི་སེམས་དཔའ་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་སྐྱེས་པའི་སེམས་དཔའ་མ་ཡིན་

ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངེས་འབྱེད་འབྲས་བུ་ལ་མ་ཞུགས་པ་དང་འབྲ་བའི་བྱིར། མདོ་
ལས། མོས་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་ཆེན་པོས་སྦྱོད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ས་དང་པོ་དེ་མ་
ཐག་ཏུ་ཐོབ་པར་གནས་པ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་སྦྱས་པའི་སའོ། །ཞེས་
དང་། མོས་སྦྱོད་པ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་དེར། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་
འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་ནི་མིའི་ཁ་དོག་ལས་ནི་འདས་ལ། ལྷའི་ཁ་དོག་ནི་
མ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་འཛིག་རྟེན་པ་དང་
ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཐམས་ཅད་ལས་ནི་གིན་ཏུ་འདས་ལ། དོན་
དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་ས་ནི་མ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ།
བྱང་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་དང་། གཙུ་བོ་སྦྱིན་པའི་ཕར་བྱིན་བཤད་པ་
གཉིས། དང་པོ་ལ། མིང་བྱང་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། དོན་བྱང་པར་
ཅན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་དེ་ནི་ཐོབ་པར་
གྱུར་པ་ཡིས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའི་སྐྱོ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་དོ། །ས་
རབ་དགར་ཞུགས་པར་གྱུར་པ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱལ་སྤྲས་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱོ་ཁོ་ན་ཉིད་༼༤༩༽ཀྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ལས་སོ་སྦྱེ་
སོགས་ཀྱི་མིང་གིས་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་དེ་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་
དང་། དེར་འཛིག་བྱེད་ཀྱི་གཙུ་བོ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གེས་
རབ་དེ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡིས་བྱིར་ཏེ། བཙོམ་ལྷན་འདས་མར། བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཚིག་གྲུ་དྲགས་ཏེ།
གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྗེས་སུ་རྟོགས་ཤིང་ཤེས་པའོ། །རི་ལྟར་ཤེས་ཞེ་ན།
མ་བྱུང་བ་དང་། ཡང་དག་པར་མ་བྱུང་བ་དང་། ལོག་པ་དང་། དེ་དག་རི་ལྟར་
བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་བརྟགས་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་དང་། རི་ལྟར་བྱིས་པ་སོ་སོ་
སྐྱེ་བོས་རྟོད་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དེའི་སྤྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་
བྱའོ། །དེ་ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ནི་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པའོ། །བྱང་ཆུབ་ནི་
མ་བརྒྱབ་པའོ། །བྱང་ཆུབ་ནི་དམིགས་པ་མེད་པའོ། །རབ་ཀྱི་རྩ་ལ་བྱིས་རྣམ་
པར་གཞོན་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ནི་བྱང་ཆུབ་བརྟེན་པ་མེད་དེ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་མ་བརྟེན་པའི་སྤྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་དམིགས་པའི་སྤྱིར་བྱང་ཆུབ་
ཅས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཅས་བྱའོ། །རི་རྒྱན་དུ་བརྗོད་པ་
ནི་མ་ཡིན་ནོ། །རབ་ཀྱི་རྩ་ལ་བྱིས་རྣམ་པར་གཞོན་པ། གང་དག་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་སེམས་འདི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གང་དུ་བདག་
ཅག་གིས་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་བྱང་ཆུབ་དེ་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྒྲུ་
སེམས་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་མི་བྱའོ། །དེ་དག་ནི་སྐྱེ་བར་
སེམས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་པར་
ཞེ་ན། སེམས་སུ་མངོན་པར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་ཞེ་ན། ཅས་
༼༧༧༽ནོ་སོགས་དང་། ཡང་བྱང་ཆུབ་ནི་མཚན་ཉིད་མེད་པ་སྟེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་

རང་བཞིན་དང་བྱལ་བའོ། གང་གིས་འདི་ལྟར་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་
ཅས་བྱའོ། ཡང་ངེ་སྐད་བརྗོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་
གཞོན་པ། ཆོས་དེ་རྣམས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་
བྱའོ། རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་གཞོན་པ། གང་ལ་ལ་ཞིག་ཆོས་འདི་མ་ཤེས་
ཤིང་རྗེས་སུ་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་བདག་ཉིད་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སྟམ་དུ་ཤེས་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས་རིང་བ་ཡིན་
ཅིང་། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་རྣམས་ལས་རིང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་
དུ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་གིས་ལྟ་དང་མི་དང་ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་འཛིག་
རྟེན་བསྐྱུ་བ་ཡིན་ནོ། རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་གཞོན་པ། དེ་ཆོག་ཙམ་གྱིས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་འགྱུར་ན་ནི་དེ་བས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔར་འགྱུར་ན། རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་གཞོན་པ། འདི་ནི་
དག་གི་ལས་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སའོ། །ཞེས་
འབྱུང་བའི་མདོའི་དོན་ནི། འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོག་པ་དང་། དངོས་པོ་ལ་མདོན་
པར་ཞེན་པ་དང་། རའོ་སྟམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་བཅས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། དེའང་སོ་སོ་སྟེ་བོར་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཞེས་པའི་སྒྲུའི་བཤད་འཇུག་གཏན་འགོག་པ་མིན་ཏེ། སྟོན་པ་
དང་འཇུག་པའི་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་

པའི་ཆ་ནས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་སྒྲ་
 སྦྱོར་ལ། སོ་སྦྱོ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་གཤམ་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་སྦྱིར་སོ་སྦྱོའི་ས་
 བ་ལམ་དང་ལམ་བདེན་མཚན་ཉིད་པ་མེད་ཅེས་སྒྲ་མོད། ལམ་བདེན་མེད་པ་
 བདེན་ཆུག། གཞན་དུ་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་ལམ་ལམ་༼༤༥༽མ་ཡིན་པར་འགྱུར་
 རོ། །གཉིས་པ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སུ་སྦྱེ་བ་སོགས་གྱི་ཡོན་
 ཏན། ས་གོང་མ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་སོགས་གྱི་ཡོན་ཏན། འཕགས་པ་གཞན་
 བསོད་ནམས་གྱི་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ནི་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་གྱི་རིགས་སུ་འདྲ་སྦྱེས་པ་སྟེ། འདི་ནི་ཀླན་ཏུ་སྦྱོར་བ་
 གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ཡིན། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་དགའ་བ་
 མཚོག་ཏུ་གྱུར་འཆང་ཞིང་། །འཛིག་ཏེན་ཁམས་བརྒྱ་ཀླན་ནས་གཡོ་བར་བྱས་
 བར་གྱུར་བའང་ཡིན། །སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་འདི་སྦྱེས་པ་ན་སེམས་དཔའི་སྦྱར་
 བརྗོད་པར་མ་ཟད། སེམས་དཔའ་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་གྱི་
 རིགས་སུ་འདྲ་སྦྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་སྦྱོ་དང་ཉན་རང་གི་ས་ལས་འདས་གིང་སངས་
 ཀྱས་གྱི་སར་འགོ་བའི་ས་དང་ལམ་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་སྦྱིར་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་རིགས་ལ་འདིར་ནི་ཉེ་རྒྱུའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རིགས་ཡིན་ལ།
 རིང་རྒྱུའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རིགས་ནི་བདུ་བྱང་གི་སེམས་དང་པོ་སྦྱེས་པ་ནས་
 འཛིག་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྟས། དེ་རིང་སངས་རྒྱས་རིགས་སུ་སྦྱེས། །སངས་

རྒྱས་སྒྲུལ་སྤྱད་གྱུར་ཏེ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེ་ཆོ་སེམས་དཔའ་འདི་ཡིས་
འཛིག་ལྟ་དང་། ཐེ་ཆོམ་དང་། རྩལ་ཁྲིམས་བརྒྱལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ཀྱན་
ཏུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པར་གྱུར་ནས་སྤྲར་མི་སྦྱེ་བ་ཡིན་ཏེ།
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་དུ་བྱས་པའི་བྱིར་དང་། དེ་ཉིད་མ་མཐོང་ན་
བདག་ཏུ་སྦྱོ་འདོགས་པ་ལས་འཛིག་ལྟར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཐེ་ཆོམ་གྱིས་
ཀྱང་ལམ་གཞན་དུ་འགོ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་
འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དགའ་བ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་འཆང་ཞིང་བསྐལ་བ་
ཡིན་ཏེ། དེས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་དང་། སའི་མི་མཐུན་
སྤྱོད་ཀྱི་སྦྱོན་སྤངས་པས་སྤུན་མོང་མིན་པའི་དགའ་བའི་བྱེད་པར་ཆེས་མང་བ་
སྦྱེ་བའི་བྱིར། ས་༼༤༧༽འདི་རབ་དགར་ཡང་བརྗོད་དེ། རབ་དགའ་བྱེད་
འཕགས་ཡོད་པའི་བྱིར། འདིར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་ཀྱན་ནས་གཡོ་བར་
རྩས་པར་གྱུར་པའང་ཡིན་ཏེ། དེས་མཆོན་པའི་ཡོན་ཏན་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་པོའང་
དེར་ཐོབ་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ས་ནས་སར་གཞོན་བྱེད་ཅིང་གོང་མར་རབ་
ཏུ་འགོ་བར་འགྱུར། །དེ་ཆོ་འདི་ཡི་རན་འགྲོའི་ལམ་རྣམས་མཐའ་དག་འགག་
བར་འགྱུར། །དེ་ཆོ་འདི་ཡི་སོ་སོ་སྦྱེ་བོའི་ས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཟད། །འདི་ནི་
འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཇི་ལྟ་དེ་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན། །འདིས་ནི་ས་འོག་མ་ནས་ས་
གོང་མར་གཞོན་པར་བྱེད་ཅིང་། གོང་ནས་གོང་མར་རབ་ཏུ་འགོ་བར་འགྱུར་ཏེ།

རང་གི་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་ཚོས་ལ་གོམས་པས་ས་གཉིས་པ་སོགས་གཞོན་པར་སྒྲོ་
 བ་ཆེ་བའི་བྱིར། དེའི་ཆེ་འདིའི་རྒྱུད་ལས་དབང་གིས་རན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་ལམ་
 རྣམས་མཐའ་དག་འགག་པར་འགྱུར་ཏེ། མི་དགོ་བ་མི་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་པ་ཐོབ་
 པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བྱུང་མེད་དང་ཟ་མ་དང་མ་ནིང་དང་མཚན་གཉིས་པ་དང་
 སྒོ་དང་དོད་གཤེར་དང་མི་ཁོམ་པ་རྣམས་སུ་ལས་གྱིས་མི་སྒྲེའོ། །དེ་ཆེ་འདི་ཡི་
 འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། བྱང་སྒྲུ་མི་སྟན་དང་ཚངས་པ་ཆེན་པོ་སོགས་མངོན་ཞེན་
 ཅན་གྱི་སོ་སོ་སྒྲུ་བོའི་ས་རྣམས་ཐམས་ཅད་བད་དེ། བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་
 མཐོང་བའི་བྱིར། མདོར་ན་བྱང་སེམས་འདི་ནི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་རྒྱུན་དུ་
 ལྷགས་པ་རང་དང་རྗེས་མཐུན་གྱི་འཕགས་ཚོས་རྟོགས་པས་སྒྲོན་དང་བུལ་ཞིང་
 ཡོན་ཏན་འབྱུང་བ་བཞིན་འདིའང་སའི་རྟོགས་པ་ལས་རང་འཚམ་གྱི་ཡོན་ཏན་
 འབྱུང་བ་དང་སྒྲོན་བད་པ་བརྒྱད་པ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་དཔེས་ཉི་བར་བསྟན་
 ཏོ། །འདིར་རྒྱུན་དུ་ལྷགས་པ་ནི་བརྒྱད་པར་མི་འཐད་དེ། བརྒྱད་པ་ནི་རྒྱུན་
 ལྷགས་ལྷགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་སྟུམ་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། གང་ཟག་བྱུང་བཞི་དང་
 ཡ་བརྒྱད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བརྒྱད་པ་དེ་བྱུང་བཞི་པོ་གང་དུ་འབྲེན་ན། རྒྱུན་
 ལྷགས་ལྷགས་པ་དང་འབྲས་གནས་གཉིས་ཀ་༼༤༥༽རྒྱུན་དུ་ལྷགས་པའི་གང་
 ཟག་ཏུ་འབྲེན་པའི་བྱིར། འདིའི་བརྒྱད་པ་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་ཉིད་གྱི་ཡོན་
 ཏན་ལ་དཔེ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཐ་སྟོད་གང་བྱས་ཀྱང་བདེ་ལ། རྒྱུན་ལྷགས་ལྷགས་

པ་དང་འབྲས་གནས་ཀྱི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའང་སློབ་
དཔོན་འདིའི་ལྷགས་སུ་བཞག་དཀའ་སྟེ། སྦྱོར་ལམ་པ་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་
ལྷགས་པ་མིན་པར་སྒྲར་བཤད་ཅིང་། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དུ་མ་མི་བཞེད་པའི་
ཕྱིར་དབྱེད་པར་བྱ་བའི་གནས་སོ། །གསུམ་པ་ལ། ས་དང་པོ་ནས་སེམས་
བསྐྱེད་དང་སྤྱིང་རྗེ་ལྷག་བསམ་གྱིས་དང་། བདུན་པ་ནས་སྒྲོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་
ཉན་རང་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ལྷས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
ལྟ་དང་པོ་ལ་གནས་ཀྱང་། །བྱབ་དབང་གསུང་སྦྱིས་དང་བཅས་རང་སངས་རྒྱས་
རྣམས་ནི། །བསོད་ནམས་དག་གི་དབང་གིས་པམ་བྱས་རྣམ་པར་འཕེལ། །བྱབ་
དབང་གསུང་ལས་སྦྱིས་པ་ཉན་ཐོས་དང་བཅས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་དོན་
དམ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱི་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་
ཆེད་དུ་ཕན་བདེ་སྐྱབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་ལྷག་
བསམ་དག་པའི་བསོད་ནམས་དག་གི་དབང་གིས་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་པམ་
པར་བྱས་པས་བྱང་སེམས་དེ་ལ་སྒྲར་ཡང་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་
འགྱུར་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་
པོའི་བུ་སྦྱེས་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པ་རྒྱལ་པོའི་མཆོན་དང་ལྷན་པས་ནི། སྟོན་
པོའི་ཆོག་སྐྱོན་པོ་གཙོ་པོར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རིགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཆེ་

པའི་དབང་གིས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་
དང་པོ་པ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཆོས་ཀྱི་ཀླུ་པ་༼༤༤བ༽པོའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་
སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཡུན་རིང་དུ་ཚངས་པར་སྐྱེད་
པ་ནམས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་
ལྗིང་གི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི་སྐུ་གྱུ་སྐྱེས་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པའི་གཤོག་པའི་
རྒྱང་གི་བྱ་གས་དང་། མིག་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་
ལས་གཞན་པའི་བྱའི་ཆོགས་མ་ལུས་པ་རྒྱས་པར་བྱུང་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་དང་པོ་
བསྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམ་མཁའ་ལྗིང་གི་དབང་པོའི་རིགས་རྒྱད་དུ་
ཡང་དག་པར་བྱུང་བ་ནམ་མཁའ་ལྗིང་གི་དབང་པོའི་སྐུ་གྱུ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་
ཉིད་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གཤོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕ་རོལ་གཞོན་པ་དང་། ལྷག་
པའི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མིག་གི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བསྐྱལ་པ་
བརྒྱ་སྟོང་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུང་འདི་སྟོབ་དཔོན་ཨ་རྟ་ཡ་དང་། ར་
ཡ་ཨ་ནུས་བརྟུང་གི་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྦྱོར་མོད། དེའི་ཆེ་ན་སྟོབ་
དཔོན་འདིའི་བཞེད་པ་དང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་མཐུན་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་

སྒྲིབ་མི་རུང་བའང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ལ་
འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཉན་རང་གི་བསོད་ནམས་གང་གིས་
ཀྱང་བསྐྱེད་དུ་མེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ནི་རིང་དུ་སོང་བར་སློ་ཡང་ལྷག་
པར་འགྱུར། །སེམས་དང་པོ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་
བའི་སར་འཁོད་པ་ན་ཉན་རང་ཀྱན་རྫོབ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སློས་གཞོན་པར་མ་
ཟད། དོན་དམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སློའི་༼༧༧༽ཀློག་ནས་ཀྱང་གཞོན་པས་བདེན་
གཉིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆེས་ལྷག་པར་འགྱུར་ཏེ། ས་དེར་ཐབས་ཀྱི་ཕར་
ཕྱིན་ཐོབ་པས་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འགོག་པ་ལ་སྒྲུམས་པར་འཇུག་
ཅིང་ལྷང་བའི་བྱིར་དང་། རང་ཡུལ་ཆོས་དབྱིངས་མདོ་སྡེ་སོགས་མཆོན་མ་ལ་
དམིགས་ནས་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་མིན་པར་མཆོན་མ་དང་བྲལ་བར་རི་ལྷ་བར་ཡོངས་
སུ་ཤེས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པའི་བྱིར། རྟོགས་ཆོས་འདི་ནི་ཉན་རང་དང་ས་
འོག་མ་དག་ལ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རི་སྐྱད་དུ། གྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་འདི་ལྷ་
སྡེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་བུ་རྒྱལ་པོའི་མཆོན་དང་
ལྷན་པ་ནི་སྐྱེས་པ་ཅམ་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་བྱིན་གྱིས་སློན་པོའི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་
ཟིལ་གྱིས་གཞོན་གྱི། རང་གི་སློའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དབྱུད་པས་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །ནམ་དེ་ནར་སོན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་རང་གི་སློའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པས་སློན་
པོའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །གྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་དེ་

བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་ཏུ་ལྷག་པའི་བསམ་
པའི་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་
གྱི། རང་གི་སྒྲོའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དབྱེད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་རང་གི་
ཡུལ་ཤེས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་
ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡུང་འདིས་ཉན་
རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་སྟོན་ཏེ། དེར་རིགས་པ་གསུམ་
དང་ཡུང་བདུན་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རིགས་པ་དང་པོ་ནི། ཉན་རང་དེ་
དག་ཆོས་༼༧༧༽བཅུག། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་སེམས་དཔའ་ཀྱང་སྒྲོའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ལྷན་པར་ཐུག། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་
ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། འཛིག་རྟེན་པའི་ཆགས་བྲལ་བཞིན། རྟགས་ཁས་
སྤངས། རྩབ་པ་གྲུབ། འདོད་ན་ས་བཅུ་པའི་ཡུང་དང་འགལ། རིགས་པ་གཉིས་
པ་ནི། ཉན་རང་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཕྱ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མ་
སྤངས་པར་ཐུག། གཟུགས་སོགས་རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་བདེན་དུ་དམིགས་ནས་
སྤྱོད་ཅི་ལོག་གི་སྒྲོ་ཉན་མོངས་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་པའི་ཆགས་
བྲལ་བཞིན། རིགས་པ་གསུམ་པ་ནི། ཡུང་པོ་ལ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་
སོགས་ཀྱི་དངོས་པོར་ཞེན་པའི་ཉན་རང་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་

རྟོགས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བདག་ཏུ་གདགས་པ་སྟེ་བཞག་པའི་རྒྱ་
མུང་པོ་ལ་དམིགས་པའི་ལྟ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་གིང་རྟའི་ཡན་ལག་
འཁོར་ལོ་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་མ་བསྐྱོག་ན། དེ་འདུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་གིང་
རྟ་ལ་བདེན་ཞེན་མི་བསྐྱོག་པ་བཞིན་ནོ། རྟོགས་ཆོས་ཁས་སྤངས། རྩལ་
བསྐྱབ་པ་ནི། མུང་པོ་མི་རྟག་པ་དང་། སྟག་བསྐྱལ་བ་དང་། བདག་མེད་པའི་
རྣམས་སོགས་སུ་ལྟ་བས་ནི་ཆོས་ཅན་མུང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་
ཅན་ཆགས་སོགས་དུངས་འབྱིན་པར་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་རྒྱ་དངོས་
པོའི་བདེན་ཞེན་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་གཞོད་པའི་བྱིར་ཏེ། མུང་པོ་མི་རྟག་པ་དང་
རྟག་པ་དང་བདག་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྣམས་དངོས་གཉིས་ཀར་ལྟ་བ་སོགས་གནས་
ལྷགས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པར་འདྲ་བས་དེའི་གཉེན་
པོར་དེས་བྱེད་མི་བྱས་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་ཡུལ་༼༤༥ན༽མི་སྟག་པར་འཛིན་
པའི་ཞེ་སྤང་གིས་ཡུལ་མི་སྟག་པར་འཛིན་པའི་འདོད་ཆགས་རྩ་བ་ནས་སྟོང་མི་
བྱས་པ་བཞིན། དཔུ་མ་རྩ་བ་ལས། གལ་ཏེ་མི་རྟག་རྟག་གོ་ཞེས། །དེ་ལྟར་
འཛིན་པ་ལོག་ཡིན་ན། །སྟོང་ལ་མི་རྟག་པའོ་ཞེས། །འཛིན་པའང་རི་ལྟར་ལོག་
མ་ཡིན། །ཅིས་དང་། དོན་འདི་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་མཉམ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཁོང་
དུ་མ་ཆུད་ན་བདེན་བཞིན་ཉི་ཆོ་བརྟོགས་པས་མུང་འདས་མི་ཐོབ་ཅེས། ཡུལ་རྒྱས་
པར། སྟག་བསྐྱལ་གཤམ་པས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་ཞིང་སྟག་བསྐྱལ་

གྲིས་ཀྱང་མི་འདའོ། །ཀུན་འབྱུང་བ་ཤེས་པས་མུ་ངན་ལས་ཡོངས་སུ་མི་འདའ་
ཞིང་ཀུན་འབྱུང་བས་ཀྱང་མི་འདའོ། །འགོག་པ་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་མུ་ངན་ལས་
མི་འདའ་ཞིང་འགོག་པས་ཀྱང་མི་འདའོ། །ལམ་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་མུ་ངན་
ལས་མི་འདའ་ཞིང་ལམ་གྲིས་ཀྱང་མི་འདའ་སྟེ། དེ་ལྟར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་
བཞི་པོ་འདི་དག་གི་མཉམ་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ངས་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཡིན་
པར་བསྟན་ཏེ། མཉམ་པ་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ་ཞེས་སོགས་སྐྱ་ཆེར་འབྱུང་ལ།
ལུང་འདིའི་དོན་འགྲེལ་བ་ལ་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་
ན་མུང་འདས་ཙམ་ཡང་མི་ཐོབ་ཅེས་དང་། མི་གནས་པའི་མུང་འདས་མི་ཐོབ་
ཅེས་ལུགས་གཉིས་བྱུང་ལ། ལྷ་བརྒྱ་ཐ་མར་བྱུང་བའི་བོད་ཁ་ཅིག། མངོན་པ་
གོང་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་མ་རིག་པ་དང་། འཛིག་ལྟ་སོགས་ལུགས་དེ་ནས་བྱུང་
བའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་དག་པ་སྒྲོམ་པས་སྤོང་བྱས་ལ། དེ་ལྟར་ན་འང་དཔུ་མའི་
ལུགས་ལས་འབྱུང་བའི་འཛིག་ལྟ་དང་མ་རིག་པ་སོགས་ནི་མངོན་པ་ནས་བཤད་
བའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་དག་པ་སྒྲོམ་པས་སྤོང་མི་བྱས་ཀྱི། དཔུ་མ་ནས་བཤད་
བའི་༼༤༥༽ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་བསྒྲོམས་ནས་སྤོང་དགོས་པས། གང་ཟག་
གི་བདག་ལྟ་རགས་པ་སྤོང་བྱེད་དང་། སྤ་བ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་བྱུང་པར་ཤེས་དགོས་
སོ་ཞེས་སྒྲུབ་ནི་ནོར་བ་སྒྲུབ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་ཀྱི་མཐོང་སྤང་
ཀུན་སྤྱོད་གསུམ་པོ་ལ། མངོན་པ་དང་ཤེར་བྱིན་ཀྱི་གསུང་རབ་ཐ་དད་ལས་སྤང་

བྱ་ལ་ཕྱ་རགས་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་ཡི་གེ་ན་གཅིག་གྱུར་མེད་པའི་བྱིར་དང་།
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ན་འཕགས་པར་
འགྱུར་ཞིང་། རགས་པ་རྟོགས་པ་དེ་བྱེད་འཕགས་པར་ཁས་མི་ལེན་ལ། རེས་
དཔག་གིས་རྟོགས་པ་ནི་སོ་སྐྱེ་ལའང་ཡོད་པས། དེས་འཛིག་ལྟ་དངོས་སུ་སྒྲོང་
བར་ཡང་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། དེ་ལ་འདི་སྟམ་དུ་སྤང་པོ་ལ་མི་རྟག་སོགས་སུ་
བལྟས་པས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་སོགས་ཀྱི་བདག་འཛིན་བརློག་པའི་
བྱིར་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། སྤང་པོ་
ལས་དོན་གཞན་པའི་རྟག་གཅིག་སོགས་ཀྱི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པས་སྤང་པོ་
ལ་གདགས་པའི་རྒྱ་ཅན་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཉོན་མོངས་རློག་པར་མི་རིགས་
པའི་བྱིར་དང་། རྟག་གཅིག་སོགས་ཀྱི་བདག་དེ་རང་འཛིན་ལྟོས་ཀྱི་རྟོན་མ་
ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྟའི་བདག་འཛིན་མེད་པ་རྣམས་ལའང་རང་འཛིན་པ་དང་ཉོན་
མོངས་པ་ཡོད་པ་མཐོང་བའི་བྱིར་རོ། །ལུང་ནི་རི་སྐད་དུ། རིན་ཐང་ལས། རི་
སྤྱང་སྤང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྤྱང་དེ་ལ་རང་འཛིན་ཡོད། །རང་འཛིན་ཡོད་
ན་ཡང་ལས་ཏེ། །དེ་ལས་ཡང་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན། །ལམ་གསུམ་ཐོག་མཐའ་དབུས་
མེད་པ། །འཁོར་བའི་དགྱིལ་འཁོར་མགལ་མེ་ཡི། །དགྱིལ་འཁོར་ལྟ་སྤང་ཕན་
ཚུན་གྱི། །རྒྱ་ཅན་འདི་ནི་འཁོར་བར་འགྱུར། །དེ་ནི་༼༤༩༽འཇུག་གཞན་གཉིས་
ཀ་དང་། །དུས་གསུམ་ཉིད་དུ་འང་མ་མཐོང་བྱིར། །རང་འཛིན་པ་ནི་ཟད་པར་

འགྱུར། རྟེན་ས་ལས་དང་སྐྱེ་བ་ཡང་། ཞེས་གསུངས་པས། འཁོར་བ་སྤང་
སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་མངོན་ཞེན་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་བྱེད་པར་
བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ཡང་རིན་ཐུང་ལས། རི་ལྟར་མིག་ནི་འབྲུལ་བ་
ཡིས། མགལ་མེའི་འཁོར་ལོ་འཛིན་བྱེད་པ། རྟེན་བཞིན་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་
ནི། རྟེན་ལྟེ་ཡུལ་དག་འཛིན་པར་བྱེད། རྟེན་པོ་དང་ནི་དབང་དོན་
རྣམས། འབྱུང་བ་ལྷ་ཡི་རང་བཞིན་འདོད། འབྱུང་བ་སོ་སོར་དོན་མེད་
པས། འདི་དག་དོན་དུ་དོན་མེད་དོ། འབྱུང་རྣམས་སོ་སོར་ཐ་དད་ན། བྱང་
གིང་མེད་པའི་མེར་ཐལ་འགྱུར། འདུས་ན་མཚན་ཉིད་མེད་འགྱུར་ཏེ། ལྷག་མ་
ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ངེས། རྟེན་ལྟར་འབྱུང་རྣམས་རྣམ་གཉིས་སྤང་། རྟོན་མེད་པས་
ན་འདུས་དོན་མེད། འདུས་པ་དོན་མེད་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱང་དོན་དུ་
དོན་མེད་དོ། རྣམ་ཤེས་ཚོར་དང་འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་ཐམས་
ཅད་དུ། སོ་སོར་བདག་ཉིད་དོན་མེད་ཕྱིར། རྟེན་པའི་དོན་དུ་དོན་མེད་
དོ། རི་ལྟར་སྤྲུག་བསྐྱལ་བྱིར་བཅོས་ལ། རྟོན་དུ་བདེ་བར་ང་རྒྱལ་བྱེད། རྟེན་
བཞིན་བདེ་འཛོམས་བྱུང་བ་ལས། སྤྲུག་བསྐྱལ་དུ་ཡང་ང་རྒྱལ་བྱེད། རྟེན་ལྟར་
ངོ་ཐོ་ཉིད་མེད་ཕྱིར། བདེ་དང་སྤང་པའི་སྤེད་པ་དང་། སྤྲུག་བསྐྱལ་བལ་བའི་
སྤེད་པ་སྤོང་། རྟེན་ཕྱིར་དེ་ལྟར་མཐོང་བས་གོ་ལ། གང་གིས་མཐོང་བར་འགྱུར་
ཞེན། ཐ་སྙད་དུ་ནི་སེམས་ལ་བརྟེན། སེམས་བྱུང་མེད་པར་སེམས་མེད་

དེ། འོན་མེད་ཕྱིར་ན་ཡོད་མི་འདོད། འདྲ་ལྟར་ཡང་དག་ཇི་བཞིན་དུ། འགྲོ་བ་
དོན་མེད་ཤེས་ནས་ནི། རྒྱ་མེད་པ་ཡི་མེ་བཞིན་དུ། གནས་པ་ལྟེན་པའི་མེད་ལེན་
མེད་མུང་ན་འདས། ཞེས་མུང་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་མ་ཤེས་
ན་མུང་འདས་མི་ཐོབ་པར་བསྟན་ཏེ། ལུང་དེ་མི་གནས་པའི་མུང་འདས་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་སོ་སྟུང་ན། མིན་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཉན་རང་ཆད་པའི་མུང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་
རྟོགས་པའི་བྱང་འཕགས་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་དེའི་མཇུག་ཏུ། དེ་
ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་། མཐོང་ནས་བྱང་ཆུབ་ངེས་པར་
འདོད། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་སྟིང་རྩེ་ཡིས། བྱང་ཆུབ་བར་དུ་སྤྱོད་མཚམས་
སྒྲིབ། ཞེས་འབྲུང་ངོ་། བྱུང་པར་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་སྒྲོང་བའི་སྤྱད་
དུ་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མདོར་ཡང་བསྟན་ཏེ།
གཟུགས་ནི་དཔུ་བ་བརྟོས་པ་འདྲ། ཆོར་བ་ཆུ་ཡི་ཆུ་བྱར་བཞིན། འདུ་ཤེས་
སྒྲིག་རྒྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་ཆུ་གིང་བཞིན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་
ལྟར། ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་བཀའ་སྩལ་ཏེ། ཞེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཉན་
རང་རྣམས་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་དངོས་པོ་འཇིག་པས་ཟད་པར་བྱེད་པས་མི་
རྟག་པ་དང་། མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཉིད་དུ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་
འགགས་པས་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པ་ན། ཉན་རང་རྟོན་དེ་

ལ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་སྐལ་བ་ཅན་དག་འདྲུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་
 མེད་པར་རྟོགས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་ཞིང་། ཉན་རང་རྟོན་དེར་
 དངོས་སུ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་མིན་པ་དག་འདྲུ་བྱེད་མི་རྟག་པར་བསྟན་པས་དངོས་
 རོར་འཇིག་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བའི་ཉན་ཐོས་པར་ཁས་ལེན་པས་རང་ལམ་གྱི་
 མྱང་འདས་འཆོལ་བའི་ཆེད་དུ་ཚུལ་བྲིམས་དང་ཐོས་པ་དང་། ༡༠ན། བསམ་
 གཏན་ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། རིན་
 ཐུང་ལས། ཐེག་པ་ཆེ་ལས་སྐྱེ་མེད་བསྟན། །གཞན་གྱིས་ཟད་པ་སྟོང་པ་
 ཉིད། །ཟད་དང་མི་སྐྱེ་དོན་དུ་ནི། །གཅིག་པ་དེ་ཕྱིར་བཟོད་པར་གྱིས། །ཞེས་
 དང་། ཕ་བར། བཅོམ་ལྷན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། །མཁྱེན་པས་ཀླ་ཏུ་ཡ་ན་
 ཡི། །གདམས་ངག་ལས་ནི་ཡོད་པ་དང་། །མེད་པ་གཉིས་ཀའང་དགག་པར་
 མཛད། །ཅིས་འབྱུང་ངོ། །ཅི་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་
 ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་བར་འགྱུར་སྟམ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་
 ལམ་ཉིད་དུ་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་སྟོང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཉན་རང་གིས་
 ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་བའི་ཆེད་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་གོམས་
 བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་འབྲས་བུ་ཆོག་གསུམ་ལ་སོགས་པར་བསྐྱབས་
 བས་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བསམ་པ་ལ། ཁ་ཅིག་འོ་ན། ས་དྲུག་པ་མན་
 གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྟོང་བའི་ཤེས་སྒྲིབ་རྣམས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལྷག་མེད་

གྱི་དབྱིངས་སུ་སྟོམས་པར་བསྐྱལ་བ་གྲངས་མེད་དུ་ཞུགས་པ་དེ་དག་གིས་སྤོང་
བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་གིས་བསྐྱལ་བ་གྲངས་མེད་དུ་མར་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་
གོམས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་རང་སྟོ་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་མི་རྣམས་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལ་དངོས་དང་མཚུངས་པའི་ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་
མི་མཚུངས་ཏེ། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་འགོག་པ་
ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པས་དེ་ལ་གོམས་པར་བྱེད་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བའི་ཆེད་
དུ་གོམས་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གལ་སྲིད་དེའི་ཆེད་དུ་ཉན་རང་དེས་
གོམས་པར་བྱེད་ཀྱང་། ༡༠༧ ། དབང་པོ་རྩལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ལྟར་ཤེས་
སྒྲིབ་སྤོང་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྩབ་པ་མ་ངེས་ཏེ། ས་བདུན་པ་མན་
གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཉོན་ཡིད་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པར་ཐལ་
བའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེད་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་མ་རྟོགས་
ཤིང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱང་ཡུན་རིང་དུ་མ་བསྟོམས་པའི་ཉན་རང་དག་
བཅོམ་མ་ཐག་པས་དེ་དག་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱིས་བདག་མེད་
གཉིས་ལ་བསྐྱལ་བ་དུ་མར་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཐེག་ཆེན་བསྟན་
པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་
པས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཆོས་རྩལ་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་སྟུམ་ན། བྱེད་མེད་པ་མ་
གྲུབ་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ནི་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་ཁོ་ན་ཙམ་ལས་གཞན་མི་

སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་དང་པར་བྱིན་དང་སྟོན་ལམ་ཆེན་པོ་བཅུ་དང་། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་སོགས་ཆད་མེད་པ་དང་། བྱང་ཆེན་གྱི་ཡོངས་བསྟོན་དང་། ཆོགས་གཉིས་དང་། རྩལ་སྤྲ་རབ་གཅིག་གི་སྟོང་དུ་སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་བཞུགས་ནས་རྩལ་སྤྲ་རབ་དེ་སྟོན་གྱི་བྱངས་དང་མཉམ་པའི་འཁོར་བསྐྱས་ཏེ། ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་མིན་པས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པས་དེ་དག་སྟོན་པའི་བྱིར། རི་རྒྱད་དུ། རིན་བྱེད་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་ལམ་དང་། སྟོན་པ་ཡོངས་བསྟོན་མ་བཤད་དེས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ག་ལ་འགྱུར། བྱང་ཆུབ་སྟོན་ལ་གནས་པའི་དོན། མདོ་སྡེ་ལས་ནི་བཀའ་མ་སྦྱལ། ཐེག་པ་ཆེ་ལས་བཀའ་སྦྱལ་བ། ་དེ་བྱིར་མཁས་(༡)ནི་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་། ་ཞེས་སོ། ་འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ཉན་རང་གི་ཐེག་པར་པར་བྱིན་སོགས་མ་བསྟན་པར་མི་འཐད་དེ། དེར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྟོན་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར་སྟུམ་ན། མ་ངེས་ཏེ། ཆད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བསྟོན་པ་སོགས་དམ་པ་དུག་ལྡན་ནམ། ཆོས་བཞི་ལྡན་ནམ། ཡོན་ཏན་བཞི་ལྡན་ནམ། བརྒྱད་ལྡན་ནམ། དམ་པ་བཅུ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་སོགས་མེད་པའི་བྱིར། འོ་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་སྟོན་སོགས་ལ་སྟོན་པའི་པར་

ཕྱིན་ཡིན་མིན་དུ་འཛིག་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བྱང་སེམས་གཞིར་བཞག་
ལ། དེ་ལྟའི་སྒྱུན་སོགས་དེ་འཛིག་རྟེན་ལས་མ་འདས་པ་ན་སྒྱུན་སོགས་ཙམ་པོ་
དང་། འདས་པ་ན་ཕར་ཕྱིན་དུ་འཛིག་ཅེས་སྒྱིར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་
ཉན་རང་འཕགས་པ་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་རྟོགས་པས་ཟིན་པའི་སྒྲོ་གསུམ་གྱི་
ལས་དེ་དག་ས་དང་ཕར་ཕྱིན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་གིས་གྲོལ་བ་ཙམ་དོན་དུ་
གཉེར་བ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཙན་ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་གཞན་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་དུ་ས་དང་ཕར་ཕྱིན་སོགས་ལ་སྒྲོབ་ཅིང་འཇུག་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པར་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་ངེས་པར་
བསྟན་གྱི། རྒྱས་པར་ནི་མ་བསྟན་ཏེ། མདོ་ཙམ་མ་བསྟན་ན་ཉན་རང་དགྲ་
བཙུམ་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་རྒྱས་པར་བསྟན་ཀྱང་དེ་དག་གི་གཉེར་བྱ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། འཛིག་རྟེན་འདས་བསྟོད་ལས། མཆོན་མ་མེད་པ་མ་རྟོགས་
པར། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཐར་པ་མེད་པར་གསུངས། །དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་
ལས། །དེ་ནི་ཆང་བར་བསྟན་པ་ལགས། །(༡)བཞེས་འབྱུང་ངོ་། །ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་དོན། བོད་གང་དག་བསྒྲུབ་བྱ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
རང་གི་ངོ་བོ་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་ཆ་ནས་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་རིགས་པ་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་ཆ་
ནས་འཛིག་པ་ཡོད་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། བསྒྲུབ་བྱ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རང་གི་ངོ་
བོས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རྒྱས་པ་དང་བསྡུས་པ་འང་མ་དམིགས་ཤིང་། ཆོས་

ནི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པ་ལ་ཟེར་ལ། དེ་དེས་སྟོང་པའི་མཚན་མ་དང་བྲལ་ཙམ་
ཞིག་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་བརྗོད་པར་འཕགས་པ་གསུམ་ལ་
མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེ་ལས་ལྷག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པ་བྱང་
འཕགས་ཀྱི་འདུགས་བྱར་མེད་དོ། །རྒྱབ་བྱེད་བསྐྱུས་པས་དེར་གྲུབ་ན་རྒྱབ་
བྱེད་རྒྱས་པ་འདར་མི་དགོས་ཏེ། གྲུབ་ཟིན་བརྒྱབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་།
བསྐྱུས་པས་དེར་མི་འགྲུབ་ན་དེ་རྒྱབ་བྱེད་དུ་ཉན་རང་ལ་འདར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
ཆོས་རྒྱས་པར་སྟོན་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་བསྐྱུས་ཀྱི་
དོན། ཆོས་ཉིད་བདག་མེད་པའི་རང་བཞིན་དེ་བྱུང་གཞི་ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཆོས་
ཅན་མ་ལུས་པ་ཡང་རྟེན་བརྟེན་པར་འབྲེལ་བར་མདོན་དུ་མི་བྱེད་པ་དང་བྱེད་པ་
ལས་དེར་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱང་ཁམས་
སྒྲིམ་ཆེད་ལས་ཉོན་ཀྱིས་འདུས་བྱས་པའི་ཆ་དང་། ཟག་མེད་ལམ་ཀྱི་བདེན་པའི་
ཆོས་ཙམ་ཞིག་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་
རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ལས་ཉོན་ཀྱིས་འདུས་མ་བྱས་པའི་རྒྱ་བདེ་གཤེགས་
སྟོང་པོ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་འཕགས་དག་གིས་བསགས་སྐྱུང་གི་བྱེད་
པས་རྒྱལ་གཅིག་སྟེང་ན་རྒྱལ་སྟེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་སྤང་ཚུལ་
ཀྱན་རྫོབ་༼༥༡༽ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བསམ་ཀྱིས་མི་བྱབ་པ་དང་། དེ་ལྟར་བརྒྱབས་
པའི་འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེད་རང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་སངས་རྒྱས་སའི་སྐྱེ་

དང་། ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཅན་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དང་འབྲེལ་བར་
ཆོས་ཉིད་དེ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉན་རང་དེ་དག་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པའི་ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱད་པར་ཆོས་ཅན་ཆོས་སྐྱེད་དང་ཆོས་
དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཉིད་ནི། སངས་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཅན་དེ་ཉིད་
མ་གཏོགས་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་སུས་ཀྱང་རྟོགས་བྱ་མིན་ཏེ། སྒྲིབ་གསུམ་
ཀྱི་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་མ་སངས་པའི་ཤེས་པའི་སྦྱོད་ཡུལ་མིན་པའི་བྱིར་ཞེས་
སྟོབ་དཔོན་འདི་ཁོ་ནར་མ་ཟད། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱང་བཞེད་
དེ། དབུ་མ་སྟོང་པོར། བྱངས་མེད་བསོད་ནམས་ཆོགས་ལྡན་ཅིང་། ཤེས་བྱ་
མཐའ་ཡས་མཁྱེན་གྱུར་པའི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེ་འདི། །སྟོས་པ་
ཉེར་ཞེ་ཞེ་བ་ཡིན། །ཤ་ཡི་མིག་གིས་དེ་ལྟ་མིན། །ལྟ་ཡི་མིག་གིས་ལྟ་མ་
ཡིན། །རྟོག་བཅས་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ཡི། །ཤེས་པས་ཀྱང་ནི་མཐོང་བར་
དཀའ། །མཐོང་ངེས་སྟིག་ཅན་ཡུལ་མིན་དང་། །ཉོན་མོངས་མེད་པ་དེ་བཅས་
མིན། །ཉི་མ་དཔུས་ལོང་ཡུལ་མིན་ལྟར། །དེ་ཡང་རྟོག་གའི་སྦྱོད་ཡུལ་
མིན། །ཅེས་འབྱུང་ངོ་། །ཡང་གྲུབ་མཐའ་ལས་གྲོལ་ཞིང་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་
ཉན་རང་དེ་དག་ནི་འགོག་བདེན་རྩ་ས་གྲུབ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཆ་
ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་འཛོག་ཀྱང་། འགོག་བདེན་དེ་འདུས་མ་
བྱས་སུ་རྟོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པ་བསྐྱེད་པར་མ་

སོང་ཞེས་བརྗོད་པའང་རྣམ་གྲངས་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་ན་རུང་སྟེ། འདུས་
 ༼༥༡བ༽བྱས་ཀྱི་ཆོས་བདེན་པར་མེད་པའི་བདག་མེད་པ་མདོ་ཙམ་དུ་རྟོགས་
 གྲུང་དེར་མེད་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གྲང་སྟོས་པ་དང་བྲལ་བར་རྒྱས་པ་
 དཔྱིས་ཕྱིན་པར་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་བསྐྱབ་བྱ་ཆོས་ཀྱི་བདག་
 མེད་ཀྱི་ཆ་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་རྟོགས་པར་མ་སོང་སྟེ། བསྐྱབ་བྱ་
 བདག་མེད་དང་བདེན་མེད་ཙམ་ལ་རྒྱས་བསྐྱབ་དང་བྲལ་བའི་དགག་རྒྱར་
 རྟོགས་སུ་བྱིན་གྲང་སྐྱབ་གཞིའི་ཆོས་བདེན་པ་བཞི་ལས་ཆོས་འགའ་ཞིག་གི་
 གཞི་ལྟེན་ལ་བདག་ཡོད་པར་མི་འཛིན་ཅིང་། བདག་མེད་པར་མ་རྟོགས་པས་
 བདག་མེད་རྒྱས་པ་སྟེ་དཔྱིས་ཕྱིན་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ངས་
 སོ། །འོ་ན་ཉན་རང་དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཆོས་འགའ་
 ཞིག་གི་གཞི་ལྟེན་ནས་དེར་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་སྟུམ་ན། འོ་ན་ལྟ་བུར་གྱི་མིག་
 ཤེས་ཀྱིས་སྟོན་པོ་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ན་ཡོད་པའི་སྟོན་པོ་ཐམས་ཅད་
 མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཉན་རང་དག་བཙམ་དེ་ཐེག་ཆེན་པར་ཐལ། བདག་
 མེད་གཉིས་ཀྱི་རྟོགས་པ་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དབུ་
 མ་པ་ཡིན་ན་གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་མི་དགོས་པ་དང་། ཡིན་དུ་རྒྱག་
 གྲུང་ཐེག་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་དེར་ག་ལ་ཐལ། གཞན་ཡང་
 དབང་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་བ་དང་དེ་སྤྲས་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་རེར་

འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ལ་ལྷང་འཇུག་བྱེད་པ་ཡོད་ཅིས་པ་འདི་འང་སྟོམས་
འཇུག་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་ཡིན་ན། དེ་ལ་ལྷང་འཇུག་གཉིས་
ལ་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་མེད་ན་ལྷང་འཇུག་ཏུ་མི་འགྲུབ། ལྷང་འཇུག་ལ་
སྐྱད་ཅིག་གཉིས་ཡོད་ན་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་རེར་ལྷང་འཇུག་བྱེད་པ་མི་འགྲུབ་
ཅིང་། ༼༥༥༽སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་རེར་འགོག་པ་ལ་ལྷང་འཇུག་བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་
འགོག་པ་ལ་སྐྱད་ཅིག་གི་ཡུན་དུ་འཛོག་རྒྱ་མ་བྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱད་ཅིག་རེར་
དེ་ལ་འཇུག་ལྷང་གཉིས་བྱས་པས་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་གི་ཆ་དེ་ལ་སྐྱད་ཅིག་བྱེད་ལ་
ཞུགས་ནས་བྱེད་པ་ལ་ལྷང་དགོས་བྱུང་བའི་བྱིར། དེའི་ཆེ་འགོག་པ་ལ་སྐྱད་ཅིག་
གི་ཡུན་དུ་འཛོག་རྒྱ་མ་བྱུང་བས་ཅི་སྟོ་སྟམ་ན། དུས་ཀྱི་སྤྱོད་སྐྱད་ཅིག་ཡིན་པ་
ལ་དེ་ཙམ་གྱི་ཡུན་ལས་འཛོག་རྒྱ་མ་བྱུང་ན་འགོག་སྟོམས་ལ་འཇུག་ཅིས་པ་འང་
ཆོག་ཙམ་དུ་སོང་ལ། ཡང་མ་སོང་སྟེ་སྐྱད་ཅིག་གི་བྱེད་ལ་ཞུགས་པས་ཆོག་སྟམ་
ན། དེ་ལྷང་ན་སྐྱད་ཅིག་དེ་སྐྱད་ཅིག་གི་ཆ་ཉམས་པས་སྐྱད་ཅིག་རེར་ལྷང་འཇུག་
བྱེད་ཅིས་པ་འང་མི་འགྲུབ་པོ། །དེ་ལ་རྩལ་འདི་རང་ཅག་གི་རྟོག་དཔྱད་ཀྱིས་
བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་རྟོགས་བྱ་མིན་ནོ་ཞེ་
ན། འོན་སེམས་ཙམ་པས་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་ཁས་བླངས་པ་ལ་དབུ་མ་
པས་དེ་ལ་སྤྱིར་གཏད་པའི་ཆ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པས་ཆ་བཅས་སུ་རིགས་པས་
གྲུབ་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པས་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་ལ་བརྟགས་ན་དེ་འདྲའི་

སྒོ་ཞིག་སྒྲེ་སྤྱིད་ཀྱང་ཚུལ་དེ་ནི་རང་ཅག་ཚུར་མཐོང་གིས་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་
པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཅོ་ཞེས་སྒྲུབ་དེ་ཡང་དོན་ལ་གནས་པར་ཅིས་མི་འགྱུར་ཏེ།
བྱེད་གྱི་སྒྲུབ་དང་མཚུངས་པའི་བྱིར། དེར་མ་ཟད་སོ་སྒྲིམ་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་
དབྱུང་པ་ན་དབྱུང་མི་རྣམས་པའི་ཆོས་མེད་པར་བཤད་ན། གང་གེས་རབ་གྱིས་
དབྱུང་པའི་རྣམས་པ་མ་ཐོབ་པ་དེ་ཐམས་ཅད་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པའི་ཆོས་ཉིད་
དོ་ཞེས་འཛིག་ཏུ་ག་ལ་རུང་། དེ་ལྟར་ན་འང་སྒོ་ཞེན་པས་རྟོགས་བྱར་མ་གྱུར་པ་
ལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་ཅིས་པའི་རྣམ་གཞག་
༼༡༣༽བཀག་པའང་མིན་ཅོ། གཉིས་པ་ལ། ས་དེར་སྦྱིན་པའི་ཕར་སྦྱིན་ལྷག་
པར་བསྟན། ཞར་ལ་སྦྱིན་པའི་བསྟན་གསུང་པ་བཤད། འཛིག་རྟོན་ལས་འདས་མ་
འདས་གྱི་སྦྱིན་པའི་བྱེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། དེས་ཡོན་
ཏན་གཞན་ཡང་མཆོན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཆོ་དེ་ལ་རྟོགས་སངས་བྱང་ཆུབ་
ཟུ། །དང་པོ་སྦྱིན་པ་ཉིད་ནི་ལྷག་པར་འགྱུར། །ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆོ་སེམས་
དཔའ་དེ་ལ་རྟོགས་སངས་བྱང་ཆུབ་གྱི་རྒྱ་ཕར་སྦྱིན་བཅུ་ལས། དང་པོ་སྦྱིན་པའི་
ཕར་སྦྱིན་ཉིད་ནི་ཆོས་ལྷག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕར་སྦྱིར་དེ་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྒྱ་དང་པོ་
ཡིན་པའི་བྱིར། ཚུལ་བྲིམས་སོགས་གཞན་ཡང་མེད་པ་ནི་མིན་ཅོ། གཉིས་པ་ནི།
རང་ག་སྟར་ལའང་གྲུས་པར་བྱས་པ་ཡིས། །སྤང་དུ་མི་རུང་དཔོག་པའི་རྒྱར་
ཡང་འགྱུར། །དེའི་ཆོ་སེམས་དཔའ་དེས་དངོས་པོ་ཕལ་པ་ལ་ལྟ་ཅི་སྟོས། སྒོར་

མོ་བར་རང་ག་བཅད་ནས་སྟེར་བ་ལའང་གྲུས་པར་བྱས་པ་ཡིས་ལས་དེ་ཆོས་
ཅན། སྒྲིང་དུ་མི་རུང་བའི་ས་དང་པོའི་ངོ་བོ་ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་དཔོག་པའི་
རྒྱུར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། བདག་གཞན་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་
སྟེང་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལ་མ་སྦྱིས་ན་རང་ག་སྟེར་བ་ལ་གྲུས་པར་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་
ཞེས་པ་འདི་ས་ཐོབ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བརྒྱུད་ནས་བྱུང་བ་བཅས་ཀྱི། གཞན་དུ་
རྟགས་བྱུང་མི་འགྲུབ་སྟེ། བྱང་སེམས་སོ་སྦྱིས་ཀྱང་རང་ག་སྟེར་བ་ལ་གྲུས་པར་
བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། རྒྱལ་བས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་
པའི་རྒྱ་མཚན། གཏོང་བ་པོ་དང་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་ཡང་སྦྱིན་པས་གནས་
སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་སྦྱེད་པ། རྒྱལ་སྐས་ལ་ཐུར་དུ་བདེ་བ་སྦྱེད་
པ། དེ་དག་གི་དོན་བསྟུ་བ། རྒྱལ་སྐས་ལ་བདེ་བ་སྦྱེད་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་
དང་ལྟའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱོ་བོ་འདི་ཀྱན་བདེ་བ་མངོན་འདོད་ཅིང་། །མི་ནམས་
བདེ་བའང་ལོངས་སྦྱོད་མེད་མིན་ལ། །ལོངས་སྦྱོད་ཀྱང་ནི་སྦྱིན་ལས་འབྱུང་
མཁུན་ནས། །བྱུང་བས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་དོ། །བྱང་འཕགས་
ཀྱིས་ག་བཅད་ནས་སྦྱིན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་དང་པོ་ཡིན་པ་དང་། ས་ཐོབ་པར་
དངོས་སུ་མི་ཤེས་པ་ལ་དེ་ཤེས་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་༼༥༤༽དུ་སོ་
སྦྱེད་སྦྱིན་པས་བྲག་སོགས་ཀྱི་སྟུག་བསྐྱེད་བྱིར་འཆོས་པ་དང་། འཁོར་བར་
བདེ་བར་བྱེད་ཅིང་ཉན་རང་གི་སྦྱིན་པས་སྦྱོ་སོགས་ཀྱི་སྟུག་བསྐྱེད་བྱིར་བཅོས་

ནས་ཉན་རང་གི་བྱང་ཚུབ་འཐོབ་པའི་རྒྱ་བྱེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ཀྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་འདི་ཀྱན་འཁོར་བའི་བདེ་བ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་མངོན་པར་འདོད་ཅིང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཀྱི་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་བའང་རང་རྒྱ་བས་གོས་ལ་སོགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཅན་ཡོད་ན་འབྱུང་ཞིང་། མེད་ན་འབྱུང་བ་མིན་ལ། ལོངས་སྤྱོད་ཀྱང་ནི་སྦྱོན་པ་ལས་འབྱུང་ཞིང་། སྦྱོན་པ་མ་བཏང་ན་མི་འབྱུང་བར་བྱབ་པས་མཁྱེན་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཀྱི་གཏམ་ལས་དང་པོར་སྦྱོན་པའི་གཏམ་མངོན་དོ། །འདིར་འཁོར་བའི་ཆོར་བདེ་འདོད་དོ་ཙམ་ལ་མི་རྣམས་ཞེས་སྐྱ་སྐྱར་བས་གཟུགས་ཀྱི་ལྟ་སོགས་མིའི་འགྲོ་བར་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདིར་མི་རྣམས་ཞེས་ཆོར་བདེ་འདོད་པའི་མི་དང་ལྟ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཞེས་ཆོག་གི་བསྐྱེད་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བའི་རྒྱ་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྙིང་རྗེ་དམན་ཞིང་ཤིན་ཏུ་རྒྱུབ་སེམས་ཅན། །རང་དོན་ལྟར་ལེན་ཉིད་དུ་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་དག་གི་ཡང་འདོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས། །སྤྲུག་བསྐྱེད་ཉེར་ཞིའི་རྒྱར་གྱུར་སྦྱོན་ལས་འབྱུང་། །གཏོང་བ་པོ་གཞན་དོན་ཀྱི་ཆེད་ཀྱི་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་གཞན་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེས་དམན་ཞིང་གཏོང་བའི་ཆེན་བསམ་སྦྱོར་ཤིན་ཏུ་རྒྱུབ་པའི་སེམས་ཅན་ཆོང་པས་ནོར་ཚུང་དུ་བཙོངས་ནས་ཆེན་པོ་རྟེན་པར་བྱེད་པ་ལྟར། ཆོ་

འདིར་སྦྱིན་པ་བཏང་ན་ཆེ་རབས་འདི་ཕྱིར་ལོངས་སྤྱོད་ཐོབ་པོ་ཞེས་རང་དོན་
ལྟར་ལེན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་གང་དེ་རྒྱལ་སྐས་སྦྱིན་འབྲས་མི་གཉེར་བར་སྦྱིན་པའི་
དགའ་སྟོན་འཕེལ་བ་ལས་བློག་པ་དེ་དག་གིས་གྱུར་དེ་ལྟར་སྤྱད་༼༥༧༽པ་
ལས་འབྲས་བྱ་འདོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ནམས་བཀྲེས་སོགས་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་ཉེར་
ཞིར་བྱེད་ཅིང་། དེའི་རྒྱར་གྱུར་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་ཞིང་མི་སྦྱིན་པ་ལ་
སྦྱོན་དུ་ལྟ་བ་ལས་བྱུང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི། འདི་ཡང་སྦྱིན་པའི་སྐབས་ཀྱིས་ནམ་
ཞིག་ཆོ། །འཕགས་པའི་སྦྱེ་བོ་དང་འཕྲད་མུར་དུ་འཕྱོལ། །དེ་ནས་སྤྱིད་རྒྱན་ཡང་
དག་བཅད་བྱས་ཏེ། །དེ་ཡི་རྒྱ་ཅན་ཞི་བར་འགོ་བར་འགྱུར། །ཉན་རང་གི་
རིགས་ཅན་སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་བ་ན་ཀའི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་སྤྱོད་འདོད་ཀྱི་སྦྱིན་
པ་གཏོང་བོ་འདི་ཡང་སྦྱིན་པ་གཏོང་བའི་སྐབས་ཀྱི་དུས་ནམ་ཞིག་གི་ཆོ་གཏོང་བོ་
དེ་ལེན་པོ་འཕགས་པའི་སྦྱེ་བོ་དང་ཕྲད་པར་འགྱུར་ཏེ། མདོར་ན་སྦྱིན་བདག་
གཏོང་བ་པོའི་ཐད་དུ་དམ་པ་དག་གིས་བགྲོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་བྱོན་མཛད་
པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་སྦྱིན་བདག་གིས་སྦྱིན་ཡུལ་འཕགས་པ་སྦྱན་བྲངས་ནས་སྦྱིན་
བྱ་ཟས་གོས་སོགས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་བསྐྱབས་པ་ན། དེས་ཡོན་བསྟོ་བཤད་
སོགས་འཁོར་བ་ལས་བློག་པའི་གདམས་པ་བཤད་པས་གཏོང་བོ་དེ་སྦྱར་དུ་
གདམས་པ་ཐོབ་པའི་རྗེས་དེ་ནས་འཁོར་བ་ལ་སྦྱོན་དུ་བལྟས་ཏེ། འཕགས་ལམ་
མདོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱིད་རྒྱན་ཡང་དག་བཅད་པར་བྱས་ཏེ་ཉན་རང་གི་བར་འགོ་

བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཅན་བྱང་འདས་དེ་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་ཉན་རང་གི་སྤྱིན་པ་
ལས་བྱུང་ངོ་། །ཡང་ན་སྤྱིད་རྒྱན་ཡང་དག་བཅད་པར་བྱས་ཏེ་སྤྱིད་རྒྱན་བཅད་
པའི་ལམ་དེའི་རྒྱ་ཅན་གྱི་ཞི་བ་ཉན་རང་གི་བྱང་འདས་དེར་འགོ་བར་འགྱུར་ཞེས་
ཀྱང་སྤྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། འགོ་ལ་ཕན་པར་དམ་བཅས་ཡིད་ཅན་
རྣམས། །སྤྱིན་པས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་དགའ་བ་འཕྱོད། །སེམས་དཔའ་མིན་
པའི་སྤྱིན་པ་བྱིན་པ་ནི། སྤྱིན་པ་དང་དྲུས་མཉམ་དུ་སྤྱིན་འབྲས་ལ་ལོངས་སྤྱད་པ་
མིན་ཏེ་སྤྱིན་པའི་རྣམ་སྤྱིན་ལ་རེ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་དག་སྤྱིན་པ་ལ་མི་འཇུག་
པ་ཡང་སྤྱིད་དེ། སྤྱིན་འབྲས་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པས་སྤྱིན་པ་ལ་མ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འགོ་བ་ལ་ཕན་པར་དམ་བཅས་པའི་ཡིད་༼༡༡༽ཅན་
རྣམས་ནི་སྤྱིན་པས་ཡུན་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་དྲུས་མཉམ་ཁོ་ནར་དེའི་འབྲས་
བྱུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས་དགའ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་སྤྱིན་ལ་མི་རེ་བར་
གཞན་བདེའི་ཆེད་དུ་གཏོང་བའི་ཕྱིར། དེ་རྒྱ་མཚན་དེས་སྤྱིན་པ་ལ་དགའ་བར་
ཡང་འགྱུར་རོ། །བཞི་པ་ནི། གང་ཕྱིར་བརྟེ་བདག་བརྟེ་བདག་མ་ཡིན་པ། །དེ་
ཕྱིར་སྤྱིན་པའི་གཏམ་ཉིད་གཙོ་བོ་ཡིན། །སྤྱིན་པ་ལ་བསྐྱུགས་པའི་གཏམ་ཉིད་
འདོད་བྱའི་གཙོ་བོ་སྟེ་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། གང་ཕྱིར་རི་རྒྱན་བཤད་པའི་ཆུ་ཤིས་
བརྟེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའ་དང་། བརྟེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་མ་
ཡིན་པ་སོ་སྟེ་དང་ཉན་རང་ཐམས་ཅད་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཐོབ་བྱེད་གྱི་

རྒྱ་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷ་པ་ལ། དངོས་དང་། སྤྱུག་བསྐྱེལ་འབྱུང་
ཡང་གཞན་དོན་འཕེལ་བའི་རྒྱར་འབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྷར་བྱིན་ཅིག་
ཅེས་སྒྲ་ཐོས་བསམས་ལས། །རྒྱལ་སྤྱས་བདེ་འབྱུང་དེ་ལྷར་བྱབ་ནམས་ལ། །ཞི་
བར་ཞུགས་པས་བདེ་བ་བྱེད་མིན་ན། །ཐམས་ཅད་བཏང་བས་ལྷ་ཞིག་སྒྲོས་ཅི་
དགོས། །སེམས་དཔས་སྒྲོང་པོ་ལ་གཏོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དག་ཡིད་ཆེས་པ་ན་
སེམས་དཔའ་ཉིད་ལ་དགའ་བ་ཅི་འདྲ་སྒྲུ་ཞེ་ན། སྒྲོང་མོ་བ་འགའ་སེམས་དཔའི་
སྒྲོ་དྲུང་དུ་འོངས་ནས་རི་ལྷར་འདོད་པའི་འོངས་སྒྲོད་བྱིན་ཅིག་ཅེས་སྒྲོང་བའི་སྒྲ་
སེམས་དཔས་ཐོས་པ་ན། སེམས་དཔའ་དེས་བསམས་པ་ལས་སྒྲོང་བ་པོ་འདི་
བདག་དང་གཞན་གང་ལ་སྒྲོང་བ་ཡིན་སྟུམ་དུ་རྟོག་པའི་ཆོ་རྒྱལ་སྤྱས་བདག་ཉིད་
ལ་སྒྲོང་བར་རྟོགས་པ་ན། རྒྱལ་སྤྱས་དེའི་རྒྱུད་ལ་བདེ་བ་འབྱུང་བ་དེ་ལྷར་བྱབ་
པ་ཉན་རང་ནམས་ལ་སྤྱུག་བསྐྱེལ་ཀྱན་ཞི་བར་ཞུགས་པ་ལས་ཐོབ་པའི་བདེ་བ་
དེས་ཀྱང་འབྲུག་པར་བྱེད་པ་མིན་ན། སེམས་དཔས་སྤྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་བཏང་བས་གཞན་དོན་གྱིས་ཡིད་ཆེས་པའི་བདེ་བ་ཆེས་ཆེར་འབྱུང་བ་ལྷ་
ཞིག་སྒྲོས་ཅི་དགོས། ཡང་ན་ཉན་རང་གི་ཞི་བདེ་ལས་བྱང་འཕགས་ལ་སྒྲོང་བའི་
སྒྲ་ཐོས་པའི་བདེ་བ་ཆེ་བ་དེ་ལྷར་༼༥༥༽ན་སེམས་དཔས་གཞན་དོན་དུ་དངོས་
པོ་ཐམས་ཅད་བཏང་བས་དེ་འབྲས་དམན་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་བདེ་བ་
ལས་ལྷག་པའི་བདེ་བ་འབྱུང་བ་ལྷ་ཞིག་སྒྲོས་ཅི་དགོས་ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་

དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སེམས་དཔས་ལུས་སོགས་གཏོང་བ་ན་ལུས་སྤྲུག་
བསྐྱལ་བར་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། བྱང་སེམས་ཆགས་མེད་དང་ཆགས་བཅས་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་བཅད་པ་ལས་སྤྲུག་བསྐྱལ་འབྱུང་མི་སྲིད་དེ།
ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེམས་པོ་བཅད་པ་ལྟ་
བུ་སྟེ། རི་རྒྱད་དུ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་གིང་སྤྲུལ་ཆེན་པོའི་ཆལ་ཞིག་ཡོད་
ལ། དེར་འགའ་ཞིག་འོངས་ནས་སྤྲུལ་གཅིག་བཅད་པ་ན། དེར་གིང་སྤྲུལ་
ལྟ་མ་དེ་རྣམས་འདི་སྟུམ་དུ་འདི་ནི་བཅད་པའོ། །བདག་ཅག་ནི་མ་བཅད་པའོ་
སྟུམ་དུ་མི་སེམས་གིང་། དེ་དག་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྱོད་བ་མེད་
དོ། །རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་དོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པ་དེ་
ལྟ་བུ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་བཟོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་མཆོག་ནམ་མཁའ་དང་
མཉམ་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་འབྱུང་བས། འཕགས་པའི་ལུས་བཅད་པས་ལུས་ཀྱི་སྤྲུག་
བསྐྱལ་མེད་དེ། ལུས་དེ་ལས་ཉོན་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་སྒྲིན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
དང་། སྤྲུག་བསྐྱལ་གྱི་རྒྱ་སྟོག་པ་སྤྲང་བའི་ཕྱིར། དེ་བཅད་པས་ཡིད་ཀྱི་སྤྲུག་
བསྐྱལ་མེད་དེ། སྤྲུག་བསྐྱལ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། རི་
རྒྱད་དུ། དེ་ལ་ལུས་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱལ་མེད། ཡིད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱལ་ག་ལ་ཡོད། །དེ་
ནི་སྟོང་རྗེས་འཛིག་རྟེན་སྤྲུག། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཡུན་རིང་གནས། །ཞེས་དང་
། སྐྱོད་འཇུག་ལས། སྟོག་པ་སྤྲང་ཕྱིར་སྤྲུག་བསྐྱལ་མེད། །༡༥༥༽མཁས་པའི་

ཕྱིར་ན་མི་དག་འཕྲིན། །འདི་ལྟར་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། །སྤྲིག་པས་སེམས་
དང་ལུས་ལ་གཞོན། །བསོད་ནམས་གྱིས་ནི་ལུས་བདེ་ལ། །མཁས་པ་ཡིས་ནི་
སེམས་བདེ་ན། །གཞན་དོན་འཁོར་བར་གནས་ཀྱང་ནི། །སྦྱིང་རྗེ་ཅན་དག་ཅི་
སྟེ་སྟོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། །ལུས་བཅད་སྟླར་ཞིང་བདག་གི་སྤྲུག་བསྐྱེད་
གྱིས། །གཞན་དག་ནམས་གྱི་དབྱེད་བ་ལ་སོགས་པའི། །སྤྲུག་བསྐྱེད་རང་རིག་
ཉིད་དུ་མཐོང་ནས་ནི། །དེ་བཅད་བྱ་ཕྱིར་ལྷུང་དུ་བཙོན་འགྲུས་རྩོམ། །སེམས་
དཔས་ལུས་བཅད་ནས་སྟླར་ཞིང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་བདག་གི་སྤྲུག་བསྐྱེད་གྱི་
གདུང་བས་གཟིར་བ་ལ་རྗེས་སུ་དཔགས་ནས། །སེམས་ཅན་གཞན་དག་ནམས་
གྱི་དབྱེད་བ་ལ་སོགས་པའི་རན་སོང་གསུམ་གྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཆེས་ཆེན་པོས་ལུས་
སྤྲུག་བསྐྱེད་བ་ནི་བདག་གི་ག་བཅད་པ་འདི་ལས་སྟོང་འགྱུར་གྱིས་སྤྲུག་བའི་
སྤྲུག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་དུ་མེད་པ་དེའང་རང་གི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཇི་ལྟར་རིག་པ་ཉིད་
བཞིན་དུ་མཐོང་ནས། །སེམས་དཔའ་དེས་ནི་རང་ལུས་བཅད་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་
ལ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཅམ་དུའང་མི་ལྟ་བར་དབྱེད་སོགས་གྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དེ་རྒྱན་
བཅད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་གྱི་ཆེད་དུ་ལྷུང་དུ་བཙོན་འགྲུས་རྩོམ་
སོ། །གསུམ་པ་ལ། །འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་གྱི་སྦྱིན་པ་གཉིས་
ལས། །དང་པོ་ནི། །སྦྱིན་པ་སྦྱིན་བྱ་ལེན་པོ་གཏོང་བོས་སྟོང་། །འཇིག་རྟེན་འདས་
པའི་པ་རོལ་སྦྱིན་ཅས་བྱ། །སྦྱིན་པ་གང་གིས་པ་རོལ་དུ་འགྲོ་ཞེས་པའི་པ་རོལ་

ནི་འཁོར་བའི་མར་ཡོད་པའི་སྤྱི་བ་གཉིས་ཀྱི་སྤངས་པ་ལྟ་བུ་པའི་སངས་རྒྱལ་ཉིད་
 དོ། །དེར་སོན་པ་ནི་མ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། །དེའང་བློ་སྦྱོང་བ་ལའོ། །ལྟ་བུ་རྒྱུ་ན།
 གྲུབ་པ་ཉ་ཏ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ལ་ཨི་ཙ་བཞིན་ནོས་ཉ་དབྱི་ཞིང་། བྱིངས་ལ་
 འཕེལ། སྤྱི་བ་ར། ཙ་ཚ་དག་ནི་རྩུ་ར་དང་ལྟ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ལ་ཀ་ཁ་དག་གོས་
 ལྟ་བྱིས། སྤྱི་བ་གི་ཨ་བཞག། དབྱངས་བྱངས་པས་བླ་ར། གང་བྱ་བ་ནི་ལས་
 སོས་གཉིས་པའི་ཨི་རྒྱུན། ཨ་ཡིག་ལ་དབྱི་འོས་རྟགས་མཐའ་རའི་ཨ་
 དབྱི། དབྱངས་བྱངས་པས་བླ་ར། ༼༥༥བ༽དེས་ནི་མ་རོལ་གྱི་ཆིག་ཏུ་
 གྲུབ། དེའི་མཐར་བྱིན་པའི་ཆིག་བྱི་མ་ཨི་རྟ་ཡོད་པ་ན། ཆིག་སྤྱི་བའི་བར་གྱི་
 རྣམ་དབྱེ་བླ་རམ་གྱི་མ་བསྐྱུ་བར་མི་བྱ་སྟེ། བློ་ཉོ་དར་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ་ཞེས་
 འབྱུང་བའི་བྱིར། སར་བྱིན་དུ་འཛོག་བྱེད་དོས་ནི་ཤེར་བྱིན་ཡིན་ཏེ། དེས་ཟེན་
 པའི་བྱིན་སོགས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱོ་བར་བྱས་པས་མ་རོལ་ཏུ་འགོ་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་
 ཏེ། བྱིན་སོགས་དེ་དག་ལ་སར་བྱིན་གྱི་མིང་རྟེན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟའི་བྱིན་སོགས་
 ཤེར་བྱིན་སར་བྱིན་ཡིན་པ་ལྟར་སར་བྱིན་དུ་འང་འཛོག་གོ། དེས་ན་བྱིན་པ་བྱིན་
 བྱ་ལེན་པོ་གཏོང་བོས་སྦྱོང་། འཛོག་རྟེན་འདས་པའི་མ་རོལ་བྱིན་ཅེས་བྱ་བར་
 བཅོམ་ལྟན་འདས་མར་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟའི་བྱིན་པ་ནི་འཁོར་གསུམ་དུ་མ་
 དམིགས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། གསུམ་པོ་དག་ལ་ཆགས་སྐྱེས་གྱུར་པས་
 དེ། །འཛོག་རྟེན་པ་ཡི་མ་རོལ་བྱིན་ཅེས་བསྟན། །བྱིན་པ་གང་ལ་བྱིན་བྱ་ལེན་པོ་

གཏོང་པོ་གསུམ་པོ་དག་ལ་ཆགས་པ་སྒྲིམ་པ་སྟེ། དེ་དེ་ལྟར་དམིགས་པར་གྱུར་
པས་དེ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཕ་རོལ་སྤྱིན་ཅེས་བསྟན་ཏེ། དེར་དམིགས་པ་ནི་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྐས་
ཀྱི་ཡིད་ལ་རབ་གནས་ཤིང་། །དམ་པའི་རྟེན་ལ་འོད་ཆགས་མཛེས་པ་རྟོན་གྱུར་
པའི། །དགའ་བ་འདྲི་ནི་ལོར་བྲུ་ཤེལ་ཅི་བཞིན་དུ། །མུན་པ་སྒྲུག་པོ་ཐམས་
ཅད་རྣམ་པར་བསལ་ནས་རྒྱལ། །ས་འདིར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་རྗེས་སུ་
བསྟོད་པ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་ལྟར་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་བའི་སྐས་ཀྱི་
ཡིད་ལ་རབ་ཏུ་གནས་ཤིང་། དམ་པའི་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བྱང་སེམས་ལ་དོན་དམ་
བྱང་སེམས་ཀྱི་འོད་ཆགས་པས་མཛེས་པ་རྟོན་པར་གྱུར་པའི་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་
ས་འདི་ནི། དཔེར་ན་ལོར་བྲུ་ཆུ་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པའི་ལྷ་བ་ཉ་གང་བས་མུན་པ་
སེལ་བ་ཅི་བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་སྤྲེལ་ཀྱི་སྤྱིབ་པའི་མུན་པ་སྒྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པར་བསལ་ནས་རྒྱལ་བར་འགྱུར་རོ། །དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་
བསྐྱེད་པ་དང་པོའོ། །དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། རབ་དགའ་ཞེས་བྱ་བའི་
སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོའི་བཤད་པའོ། །ཆོས་ཀྱི་རྩལ་འདིར་གཟུར་གནས་སྟོ་
ཅན་འགས། །༡༥༥༥། རྣམ་པར་དབྱེད་པའི་གྲུབ་པ་ཅི་བཞིན་དུ། གྲུབ་མཆོག་
རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པས་སྦྱང་ཉིད་དེ། །བརྗོད་བྲལ་རྗོད་པར་བྱེད་ན་ཅི་ལྟར་
སྟེ། །གཉིས་པ་ལ། རྩལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པའི་སྒྲོ་ནས་སའི་ངོ་བོ་བསྟན་པ་

དང་། ཞར་ལ་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱགས་པ་བཤད་པ་དང་། སའི་ངེས་ཚིག་དང་
རྣམ་སྤྲིན་དང་ཡོན་ཏན་བརྗོད་དེ་མཐུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དང་།
ཚུལ་བྲིམས་རྣམ་པར་དག་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཚུལ་སྟུན་
ཚོགས་ཡོན་ཏན་དག་ལྟ་བུར། །མི་ལམ་དུ་ཡང་འཆལ་བྲིམས་དྲི་མ་
སྤངས། །ས་ཞེས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ནི་རང་ངོ་དབྱེ་མི་རྒྱས་པས་རང་བཞིན་
གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་སོགས་ཀྱི་སྟུལ་དུ་བྱུང་བས་ས་
གཉིས་པ་སོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེར་གནས་ཀྱི་སེམས་
དབའ་དེ་མི་ལམ་དུ་ཡང་འཆལ་བྲིམས་དྲི་མ་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་སའི་ཚུལ་
བྲིམས་སྟུན་སྟུམ་ཚོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དག་དང་ལྟ་བུར་ཕའི་བྱིར་རོ། །ཡང་སྒྲས་ནི་
སད་པའི་ཆེ་ལྟ་ཅི་སྟོས་སོ། །ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་ངེས་ཚིག་ནི་ཉོན་མོངས་དང་དུ་མི་
ལེན་ཅིང་། དེ་འབྲས་སྤྲིག་མི་སོག་པས་སེམས་སིམ་པ་དང་བདེ་བའི་རྒྱ་ཉིད་
ཀྱིས་དམ་པས་བསྟེན་བྱ་ཡིན་པས་སོ། །ངོ་བོ་ནི་སྤང་བྱ་བ་དུན་སྟོང་བའི་ཡིད་ཀྱི་
དགོ་བ་གསུམ་དང་བཅས་ཏེ་དགོ་བའི་ལས་ལམ་བཅུ་འོ། །གཉིས་པ་ལ། མི་
དགོ་བ་སྤངས་པས་དག་ཚུལ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཚུལ་བྲིམས་རྣམ་པར་དག་
ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། མི་དགོ་བ་བཅུ་སྤངས་པས་དག་ཚུལ་དང་། ས་དང་པོ་
བས་དག་ཚུལ་དང་། དཔའི་སྟོན་ནས་དག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་ངག་ཡིད་
ཀྱི་རྒྱ་བ་དག་གྱུར་པས། །དམ་པའི་ལས་ལམ་བཅུ་ཆར་སོག་པར་བྱེད། །ས་

སྤྱིར་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་གསུམ་ཆར་ལའང་། །གཉིས་སྒྲོའི་རྒྱ་བ་ཡང་དག་བྲལ་བར་
 འགྱུར། །རྒྱལ་ལྷན་དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་དེའི་སྤྱིར་རམ། །ཆེད་དུ་གང་ལ་
 དང་། །གང་ཞིག་དང་། །གང་གིས་སྒྲོང་བའི་ལའོར་གསུམ་ཆར་ལ་ཡང་དངོས་པོ་
 དངོས་མེད་སོགས་རྟག་ཏུ་གཉིས་སྒྲོའི་རྒྱ་བ་དང་ཡང་དག་བྲལ་བར་འགྱུར་
 ཏེ། །རི་རྒྱུད་དུ། །གང་ལ་བདག་གི་འདུ་ཤེས་སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་མེད། །འདུ་
 ཤེས་འདོད་ཆགས་བྲལ་ལ་སྒྲོམ་མིན་ག་ལ་ཡོད། །གང་ལ་སྒྲོམ་དང་སྒྲོམ་པ་མ་
 ཡིན་སྒྲོམ་སེམས་མེད། །འདི་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྒྲོམ་པར་རྣམ་པར་འབྲེན་པས་
 གསུངས། །ཞེས་འབྲུང་བའི་སྤྱིར། །གཉིས་པ་ལ། །སྤྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱེད་གས་
 པ་དང་། །ཁྱེ་བྲག་ཏུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱེད་གས་པ་དང་། །འཛིག་རྟེན་
 དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་དབྱེ་བསྟན་༼༥༥༽པའོ། །དང་པོ་ལ།
 ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་
 གཉིས། །དང་པོ་ལ། །སྤྱིན་པའི་འབྲས་བུ་མི་རྫོགས་པ་དང་། །རན་སོང་ལས་མི་
 ཐར་བའོ། །དང་པོ་ལ། །རན་སོང་དུ་ལྷུང་བ་དང་། །སྤྱིན་པའི་འབྲས་བུ་མི་རྫོགས་
 པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། །སྤྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་དག་ནི་འགོ་རན་ནའང་། །སྤྱེ་
 པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྐང་བ་ཉམས་ལས་འབྲུང་། །ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་སྤྱིན་པ་ལས་འབྲས་
 བུ་ཆེ་ཞིང་། །ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། །སྤྱིན་པས་སྤྱིན་བདག་ཚུལ་
 ཁྲིམས་དང་ལྷན་ན་ལྟ་མིའི་ནང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་འབྲུང་བ་དག་ནི་དེ་

བར་གནས་པས། གལ་ཏེ་སྐྱེ་ཏེ་པོ་འདི་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་གྱི་
 ལེགས་སྤྱད་གྱིས་བདག་ཉིད་ངན་འགོ་སོགས་ལས་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན་དཔའ་
 བོ་ལྷགས་སྒྲིག་གིས་བཅིངས་ནས་རི་སྐུལ་དུ་བསྐྱར་བ་ལྟར་ངན་འགོའི་གཡང་
 སར་ལྷུང་བ། ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་གིས་ངན་འགོར་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་
 ན་ངན་སོང་དེ་ལས་སྤྱི་ནས་གང་གིས་སྒོང་བར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ།
 ལས་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་མ་ཟད་པར་བཅོན་ཐར་མི་སྤྱིད་པ་དང་། དེ་དག་གིས་དེ་
 ནས་ཐར་ཐབས་ལ་མི་བརྩོན་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་དེ་མི་རྣམས་གྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་
 གུང་ཆེ་བུང་བ་དང་བདེ་འགོའི་ལས་རྩོམ་པར་མི་བྱེད་དོ། །དེ་སྐད་དུ། སྤྱིད་
 འཇུག་ལས། སྐད་ཅིག་གཅིག་བྱས་སྤྲིག་པས་ཀྱང་། །བསྐལ་པར་མནར་མེད་
 གནས་འགྱུར་ན། །ཐོག་མེད་འཁོར་བར་བསགས་སྤྲིག་གིས། །བདེ་འགོར་མི་
 འགོ་སྒྲོས་ཅི་དགོས། །དེ་ཙམ་ཁོ་ན་མྱོང་གྱུར་ནས། །དེ་ནི་རྣམ་ཐར་མི་འགྱུར་
 ཏེ། །འདི་ལྟར་དེ་ནི་མྱོང་བཞིན་དུ། །སྤྲིག་པ་གཞན་དག་རབ་ཏུ་སྐྱེ། །ཞེས་
 སོ། །གཉིས་པ་ལ། སྤྱིན་པའི་འོག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་གཏམ་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན།
 ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་གྱུན་གྱི་ཉིན་དུ་བསྟན་པ། སྐྱེ་འཕགས་གྱི་མངོན་མཐོ་ངེས་
 ལེགས་གྱི་རྒྱར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བྱིར་རྒྱལ་བས་སྤྱིན་པའི་གཏམ་
 མཛད་ནས། །ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་འགོའི་གཏམ་ཉིད་མཛད་པ་ཡིན། །རྒྱལ་བས་
 སྤྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་ནས། །དེའི་འོག་ཏུ་སྤྱིན་འབྲས་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་པ་ནི་

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བས་དེའི་གཏམ་ཉིད་ལ་བསྒྲགས་པར་མཛད་པ་
ཡིན་ཏེ། ཚུལ་འཆལ་གྱིས་སྒྲིན་འབྲས་ཚུད་གསོན་པ་སོགས་ཉེས་པ་ཆེས་མང་བ་
བསྐྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞིང་དུ་རྣམ་འཁེལ་
ན། །འབྲས་བུ་ཉེར་སྟོད་ཆད་པ་མེད་པར་འགྱུར། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་སྒྲིན་
སོགས་ཀྱི་ས་བོན་བཏབ་པས་ཡོན་ཏན་རྣམ་པར་འཁེལ་བ་ན་འབྲས་བུ་ལོངས་
སྟུང་བྱ་ཉེར་སྟོད་ཆད་པ་མེད་པར་འགྱུར་༼༡༥༩༽ཏེ། དེ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དང་གསུང་སྐྱེས་དང་
། །རང་བྱང་ཚུབ་ལ་བདག་ཉིད་ངེས་རྣམས་དང་། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ངེས་
པར་ལེགས་པ་དང་། མངོན་མཐོའི་རྒྱ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད། །སོ་སོ་
སྐྱེ་བོ་རྣམས་དང་། གསུང་སྐྱེས་ཉན་ཐོས་དང་། རང་བྱང་ཚུབ་ལ་བདག་ཉིད་
ངེས་པ་རྣམས་དང་། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་ལེགས་པ་དང་། མངོན་
མཐོའི་རྒྱ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད་དེ། དེ་གཉིས་རྒྱ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་
མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རི་ལྷར་རྒྱ་མཚོ་རོ་དང་ལྷན་ཅིག་དང་
། །བཀྲ་ཤིས་རྣ་ནག་མ་དང་ལྷན་ཅིག་བཞིན། །དེ་ལྷར་ཚུལ་ཁྲིམས་དབང་བྱས་
བདག་ཉིད་ཆེ། །དེ་འཆལ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་མི་འདོད། །དེ་ལྷར་ཚུལ་
ཁྲིམས་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་འདིར་
གནས་པ་དེ་འཆལ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་པར་མི་འདོད་དེ། རི་ལྷར་རྒྱ་མཚོ་

ཆེན་པོ་རོ་དང་ལྷན་ཅིག་ཞག་ཏུ་མི་གནས་པ་དང་། བཀྲ་གིས་བཀྲ་མ་གིས་ན་
ནག་མ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། གང་གིས་གང་
ཞིག་གང་ལ་སྤོང་བྱེད་པ། །གསུམ་དུ་དམིགས་པ་ཡོད་ན་ཚུལ་བྲིམས་
དེ། །འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་པ་རོལ་བྱིན་ཅེས་བཤད། །གསུམ་ལ་ཆགས་པས་སྤོང་དེ་
འཛིག་རྟེན་འདས། །གང་ཟག་གང་གིས། སྤང་བྱ་གང་ཞིག། གཞི་སེམས་ཅན་
གང་ལ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་གསུམ་དུ་དངོས་པོར་དམིགས་པ་ཡོད་ན་ཚུལ་བྲིམས་དེ་
ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་པ་རོལ་བྱིན་པའོ་ཞེས་མདོ་ལས་བཤད་དོ། །ཚུལ་བྲིམས་
དེ་གེར་བྱིན་གྱིས་ཟིན་ནས་འཁོར་གསུམ་ལ་ཆགས་པས་སྤོང་པ་དེ་ནི་འཛིག་
རྟེན་འདས་པའི་པ་རོལ་བྱིན་ཅེས་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཀྱུལ་སྐས་ལྷ་བ་ལས་
བྱུང་སྤྲིད་མིན་སྤྲིད་པ་ཡི། །དཔལ་གྱུར་དྲི་མ་དང་བྲལ་དྲི་མ་མེད་འདི་ཡང་
། །སྟོན་ཀའི་དུས་ཀྱི་ལྷ་བའི་འོད་ནི་རི་བཞིན་དུ། །འགྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བ་
སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །ས་འདིར་གནས་ཀྱི་ཀྱུལ་སྐས་ལྷ་བ་ལས་བྱུང་འཁོར་
བར་མ་གཏོགས་པས་སྤྲིད་པ་མིན་ཀྱང་ཡོན་ཏན་སྤྲོས་སུ་ཆོགས་པས་གྲིང་
བཞིའི་དབང་ཕྱག་སྤྲིད་པའི་དཔལ་དུ་གྱུར་པ་འཆལ་བའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ། དྲི་
མ་མེད་པ་འདི་ཡང་རི་ལྟར་སྟོན་ཀའི་དུས་ཀྱི་ལྷ་བའི་འོད་དྲི་བྲལ་གྱིས་ནི་སྐྱེ་བའི་
གདུང་བ་སེལ་བ་རི་བཞིན་དུ་འགྲོ་བའི་འཆལ་ཚུལ་གྱི་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བ་སེལ་
བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་

པའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་པའི་བཤད་
པའོ། །མཐའ་ཡས་འགྲོ་བའི་ཁུར་དང་མངོན་བྱང་ཆུབ། །རྒྱ་འབྲས་ཐེག་པའི་
ཁུར་ཆེན་༼༡༧བ༽བཟོད་བྱུང་བ། །གང་ལ་བཟོད་པ་མངའ་བའི་སྒོ་ཅན་
དེ། །རྣམ་ཀྱན་བསྐྱེད་བྱའི་གནས་སུ་མ་གྱུར་ཏམ། །གསུམ་པ་ལ། །བྱད་གཞི་
སའི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན། །བྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད། །སའི་ཡོན་
ཏན་བཟོད་དེ་མཇུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། །ཤེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་མ་ལུས་སྒེག་
པའི་མའི། །འོད་འབྱུང་བྱིར་ན་ས་ནི་གསུམ་པ་འདི། །འོད་བྱེད་པ་སྟེ་བདེ་
གཤེགས་སྒས་པོ་ལ། །དེ་ཆེ་ཉི་ལྟར་ཟངས་འབྲའི་སྣང་བ་འབྱུང་། །སེམས་
བསྐྱེད་པ་གསུམ་པ་ཐོབ་ནས་སེམས་དཔའ་འདིའི་ས་ནི་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། །ཤེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་མ་ལུས་སྒེག་བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མའི་འོད་འབྱུང་
བའི་བྱིར་ནའོ། །དེ་ལྟའི་བདེར་གཤེགས་སྒས་པོ་དེ་ལ་དེ་ཆེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་
ནི་ཉི་མ་འཆར་ཀ་ལྟ་བུའི་ཟངས་འབྲའི་སྣང་བ་འབྱུང་ངོ་། །གཉིས་པ་ལ། །བཟོད་
པའི་ཡར་བྱིན་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་དང་། །སྤངས་རྟོགས་སྤོན་ལས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
གཞན་བསྟན་པ་དང་། །ཡར་བྱིན་ཀྱི་རྟོན་དང་ཆོགས་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། །ས་དེར་བཟོད་པའི་ཡར་བྱིན་ལྷག་པར་བསྟན། །ཞར་
ལ་བཟོད་པའི་བསྟགས་པ་བཤད། །འཛིག་རྟོན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་རྣམ་
དབྱེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། །སྟོང་རྗེས་བཟོད་པ་དང་། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཟོད་

པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གནས་མིན་འབྲུག་པ་འགའ་ཡིས་དེའི། །ལུས་ལས་
ག་ནི་རུས་བཅས་ཡུན་རིང་དུ། །སྤང་རེ་རེ་ནས་བཅད་པར་གྱུར་གྱང་
དེའི། །བཟོད་པ་གཙོད་པར་བྱེད་ལ་ལྷག་པར་སྤྱེ། །སེམས་དཔའ་དེ་ནི་ཁྱོ་བའི་
སྐབས་དབྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །བཤད་མ་ཐག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་ཅིང་། གཞན་
གྱི་སེམས་བསྐྱང་ལ་མནར་སེམས་དགྲས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། །སྒོ་གསུམ་གྱིས་
གཞན་ལ་གཙོད་པ་བྱེད་མི་སྤྱིད་པ་དེའི་ཕྱིར། །དེས་ན་གལ་ཏེ་ཁོང་ཁྱོ་སྤྱེ་བའི་
གནས་མིན་པའི་སེམས་དཔའ་ལ་སེམས་ཁོང་ནས་འབྲུགས་པའི་སྤྱེ་བོ་འགའ་
ཡིས་སེམས་དཔའ་དེའི་ལུས་ལས་ག་ནི་རུས་བཅས་ཡུན་རིང་དུ་གཙོད་ཅིང་
། །དེའང་སྤང་རེ་རེ་ནས་སྤྱོད་ཅིང་སྤྱོད་ཅིང་བཅད་པར་གྱུར་གྱང་སེམས་དཔའ་
དེའི་བཟོད་པ་གཙོད་པར་བྱེད་པ་ལ་ལྷག་པར་སྤྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། །༼༦༠ན༽བྱང་
སེམས་གྱིས་སྤྲིག་པའི་ལས་ཅན་གྱི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་ལ་ལྷག་པར་དམིགས་པའི་
ཕྱིར། །ས་འདིར་གནས་ལ་འདི་ལྟར་སྤྱིད་མཐའ་བཟུང་ནས་ཁོང་མི་འབྲུགས་
ཞེས་བརྗོད་ཀྱི། །ས་འདིར་གནས་ལ་སྤྱེ་བོ་ཕལ་བས་ཁྱོ་བའི་དངོས་ཡུལ་ག་ལ་
འོང་། གཉིས་པ་ནི། །བདག་མེད་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ། །གང་
ཞིག་གང་གིས་གང་ཆེ་རྒྱར་གཙོད། །གང་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱན་དེ་ཡིས་གཟུགས་
བརྟན་ལྟར། །མཐོང་བ་དེས་གྱང་དེ་ཡིས་བཟོད་པར་འགྱུར། །དེ་ལྟར་བཟོད་
པར་མ་ཟད་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

ལ་བཅད་བྱ་ཤ་རུས་གང་ཞིག། གཙོད་པོ་གང་གིས། དུས་གང་གི་ཆེ་མཚན་
སོགས་གྱིས་རི་ལྟར་གཙོད་ཀྱང་སེམས་དཔའ་དེ་ཡིས་བཟོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་
ཏེ། གང་སྤྱིར་འཁོར་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སེམས་དཔའ་དེ་ཡིས་
བདག་དང་བདག་གི་དང་བྲལ་བར་རང་བཞིན་མེད་པར་མཐོང་བ་དེས་ནའི་སྤྱིར་
ཏེ་གཟུགས་བརྟན་ལྟར་རོ། །ཀྱང་སྒྲུས་ནི་བཟོད་རྒྱ་སྒྲ་མའང་བསྐྱས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཁོང་ཁྲིའི་ཉེས་དམིགས། བཟོད་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །དེས་
ན་ཁོང་ཁྲོ་སྤངས་ཏེ་བཟོད་པ་སྒྲོམ་པར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ལ། འཛིག་རྟེན་
འདིར་དོན་མེད་པ། འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་དང་འགལ་བ། འདི་དང་པ་རོལ་གྱི་
ཉེས་དམིགས་གཞན་ཡང་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གནོད་པ་བྱས་པས་གལ་ཏེ་
དེར་བཀོན་ན། །དེ་ལ་བཀོན་པས་བྱས་ཟིན་ལྷོག་གམ་ཅི། །དེ་སྤྱིར་དེར་བཀོན་
ངེས་པར་འདིར་དོན་མེད། །འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་ཡང་ནི་འགལ་བར་
འགྱུར། །བཟོད་པ་ནི་སེམས་དཔའ་སྐྱེས་སྤྱང་བྱར་མ་ཟད། སྤྱི་བོ་གཞན་
གྱི་འང་ཡོན་ཏན་བསྐྱང་བའི་རྒྱུར་ཁྲོ་བ་ལས་བསྒྲོག་རིགས་ཏེ། བདག་ལ་པ་རོལ་
གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པས་གལ་ཏེ་གནོད་བྱེད་དེར་ཞེ་འཁམ་པ་སྟེ་རྟམ་པར་
བཀོན་ན་ཆོས་ཅན། གནོད་བྱེད་དེར་ཞེ་བཀོན་ནས་ཁྲོ་བ་ནི་ངེས་པར་ཆེ་འདིར་
ཡང་དོན་མེད་དེ། ད་དེ་ལ་བདག་གིས་ཞེ་བཀོན་པས་བདག་ལུས་ལ་སྤྲ་སོགས་
བྱས་ཟིན་གྱི་གནོད་པ་སྒྲོག་གམ་ཅི་སྟེ་མི་སྒྲོག་པ་དེའི་སྤྱིར་རོ། །སྤྱོད་འདུག་ལས།

གལ་ཏེ་བཙུག་མེད་ན་ནི། རེ་རྒྱུ་ལ་མི་དགའ་ཅི་ཞིག་ཡོད། གལ་ཏེ་
བཙུག་མེད་ན་ཡང་། རེ་ལ་མི་དགའ་བྱས་ཅི་མཁན། ཅེས་སོ། རེ་ར་མ་ཟད་
དེ་ལ་དེར་བཞོན་ན་འཇིག་རྟེན་ས་ལོ་ལ་གྱི་བདེ་བ་སྐྱབ་པ་དང་ཡང་ནི་འགལ་
བར་འགྱུར་ཏེ། ཁོང་ཁོ་སྤྱིས་པས་རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་མི་འོང་འཕེན་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ལ། རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འཕེན་པ་དང་། ཡུན་རིང་བསགས་
པའི་བསོད་ནམས་ཟད་པའི་རྒྱར་བསྟན་པའོ། རྒྱུ་ལོ་ནི། སྤོང་བྱས་པ་ཡི་མི་
དགའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་གང་། ། ཟད་པར་བྱེད་པར་བརྗོད་པར་འདོད་པ་
དེ་ཉིད་ཀོ། གཞན་ལ་གཞོད་པ་དང་ནི་ཁོ་བས་སྤྱད་བསྒྲུལ་བྱིར། ཁ་བོན་ཉིད་
དུ་རི་ལྟ་བུར་ན་འཁྲིད་པར་བྱེད། རྒྱུ་ལོ་ཆེ་སྤྱི་མར་ཉེས་སྤྱད་ཀྱི་འབྲས་བུ་
འདིར་ལོངས་སྤྱོད་པ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་སེམས་ཀྱིས་ས་ལོ་
ཀྱི་གཞོད་པ་ལས་པར་བྱེད་པར་རྫོམ་པ་ནི་བསྐྱོག་རིགས་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས།
བདག་གིས་སྤོང་ཆད་སེམས་ཅན་ལ། འདི་འདྲ་བ་ཡི་གཞོད་པ་བྱས། རེ་བས་
སེམས་ཅན་འཆེ་བྱེད་པ། བདག་ལ་གཞོད་པ་འདི་འབྱུང་རིགས། ཞེས་འབྱུང་
པའི་བྱིར། མཚོན་ཚོན་པོ་འདེབས་པའི་དགུ་ལ་བཟོད་པར་རིགས་ཏེ། རྒྱུ་ལོ་སྤོང་
སྤོང་བྱས་པའི་མི་དགའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམས་སྤོང་དང་། འདིར་རྒྱ་
མཐུན་སྤོང་པ་གང་ལ་བཟོད་པར་བྱས་པས་ལས་འབྲས་ཟད་པར་བྱེད་པར་
བརྗོད་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་ཀོ་ཡི་བྱིར་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། འདི་དག་ཉིད་ལ་

བརྟེན་བྱས་ནས། བཟོད་པས་བདག་སྟོན་མང་དུ་འབྱུང་། །ཞེས་སོ། །གཞོད་
བྱེད་ལ་བཟོད་པ་མ་བསྟོམས་པར་དེའི་ལན་དུ་གཞོད་པ་བྱེད་ན། རང་ཉིད་ལ་
རང་གིས་སྤྲུང་གཞོད་པའི་ས་བོན་རྒྱ་ཉིད་ཀྱིས་ངན་སོང་དུ་འཁྲིད་པར་བྱེད་
དེ། ད་ལྟ་གཞོད་བྱེད་ལ་བཟོད་པ་སྟོམ་པ་ནི་དཔེ་རིམ་ལྟ་བུ་ན། བདག་གསོ་བ་ལ་
སྟོན་བརྟེན་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྟུག་བསྐྱེད་འདས་ཟེན་པ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ལྷག་པའི་
སྟུག་བསྐྱེད་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞོད་བྱེད་
༼༡༽གཞན་ལ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གཞོད་པ་དང་ནི་ཁོ་བོས་སྟུག་བསྐྱེད་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ངག་དོན། སྟོན་པ་འདག་བྱེད་ཀྱི་སྟུག་བསྐྱེད་ལ་བཟོད་པ་
སྟོམ་རིགས་ཏེ། སྟོན་པས་ནད་གསོ་བའི་གཙགས་ཆའི་ལས་ནད་པས་བཟོད་
རིགས་པ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་རྒྱལ་བྱས་རྣམས་ལ་ཁོས་
པ་ཡིས། །སྦྱོར་དང་བྲིམས་བྱུང་དག་བ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱུར། །བསགས་པ་སྐྱད་
ཅིག་གིས་འཛོམས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །མི་བཟོད་ལས་གཞན་སྟོན་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །མི་
བཟོད་པ་ནི་རྣམ་སྟོན་སྟུག་བསྐྱེད་བསྦྱེད་པར་མ་ཟད། ཆེས་ལྷན་དུ་བསགས་
པའི་དག་རྩ་ཡང་ཟད་བྱེད་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སེམས་དཔས་གཞན་རྒྱལ་བྱས་
རྣམས་ལ་སེམས་དཔར་གེས་མ་གེས་གང་ཡང་རུང་བས་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་
གིས་བདེན་པའམ་རྒྱུན་པའི་ཉེས་པ་སྟོ་བཏགས་ནས་ཁོས་པ་ཡིས་བསམ་པ་
སྐྱད་ཅིག་གིས་ཀྱང་སྦྱོར་དང་བྲིམས་བྱུང་དག་བ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱུར་བསགས་པ་

དུས་སྐད་ཅིག་གིས་འཛོམས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སེམས་དཔའ་མིན་པས་
སེམས་དཔའ་ལ་ཁོང་ཁྱོད་ཀྱི་ཉམས་ལྷན་ཅི་སྒྲིལ་ཏེ། ཀླུ་མཆོ་ཆེན་པོའི་ཚུ་སྒྲུང་གི་གྲངས་
ཀྱིས་མི་ངེས་པ་བཞིན་ནོ། །མདོར་ན་མི་བཟོད་ལས་གཞན་སྤྲིག་པ་ཆེ་བ་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། སྤྲིག་བསྐྱེད་ཆེར་བསྐྱེད་ཅིང་དག་བ་སྤྲུང་བསགས་འཛོམས་པར་
བྱེད་པའི་སྤྲིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། མི་སྤྲིག་གཟུགས་སུ་བྱེད་ཅིང་དམ་
པ་མིན་པར་བགྱི། ཀླུ་དང་ཀླུ་མིན་གཤམ་པའི་རྣམ་དཔྱད་འཕྲོག་བྱེད་ཅིང་
། །མི་བཟོད་པ་ཡིས་སྤྲུང་དུ་ངན་འགྱོར་སྤྲུང་བར་བྱེད། །བཟོད་པར་མི་བྱེད་
ཀྱང་གཞན་ལ་གཞོད་མི་ལུས་པས་ནི་བདག་ཁོ་ན་འཛོམས་ལ། ལུས་པས་ནི་རང་
གཞན་གཉིས་ཀ་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་སྤྲེལ་བྱེད་པ་སྤྲུང་པ་སོགས་མི་སྤྲིག་པའི་
གཟུགས་སུ་བྱེད་ཅིང་། མཆོན་ཆ་སོགས་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པས་དམ་པ་མིན་
པར་བགྱི་བ་དང་། ཁྱོད་བས་ཞོན་ཏེ་སྤང་དོར་ལ་སྤོངས་ནས་ཀླུ་དང་ཀླུ་མིན་
གཤམ་པའི་རྣམ་དཔྱད་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་ནི་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་ཉེས་པ་ཡིན་ཅིང་།
སྤྲོག་འགགས་པ་ན་མི་བཟོད་པའི་ལས་དེས་རང་ཉིད་སྤྲུང་དུ་ངན་འགྱོར་སྤྲུང་
བར་བྱེད་དོ། །༡༩༧༠།གཉིས་པ་ནི། བཟོད་པས་བཤད་ཟིན་དང་འགལ་ཡོན་
ཏན་རྣམས་བྱེད་དོ། །བཟོད་པས་མཛེས་གིང་སྐྱེ་བོ་དམ་པ་ལ། །མངས་དང་
ལུགས་དང་ལུགས་མིན་གཤམ་པ་ལ། །མཁས་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ཡི་འོག་ཏུ་
ནི། །ལྷ་མིའི་སྐྱེ་དང་སྤྲིག་པ་བཟད་པར་འགྱུར། །མི་བཟོད་པ་ལ་སྐྱོན་དེ་ལྟར་ན་

བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་གང་ཞེན། བཟོད་པས་མི་སྲུག་སོགས་བཤད་ཟིན་དང་
འགལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྦྱེད་པར་བྱེད་དོ། །ཡོན་ཏན་གང་ཞེན། ཆེ་འདིར་
བཟོད་པས་གཟུགས་མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་མཛེས་ཤིང་། གཞན་དང་བ་སྦྱེ་བ་དང་།
གཤེ་ཡང་སྤྲར་མི་གཤེ་བ་སོགས་ཀྱིས་སྦྱེ་བོ་དམ་པ་རྣམས་ལ་འཕངས་པ་
སྟེ། དམ་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པས་གཞན་དག་གི་དང་བས་གྲུས་པར་འཛིན་
པར་བྱེད་པ་དང་། ལྷགས་ཏེ་རིགས་པ་དང་། ལྷགས་མིན་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་
པ་ཤེས་པ་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཆེ་དེའི་འོག་ཏུ་ནི་ལྟ་མིར་སྦྱེ་བ་དང་དགོ་
བ་འཕེལ་ཞིང་སྟོག་པ་ཟེད་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་དང་ནི་
རྒྱལ་སྤྱས་ཀྱིས། །ཁྱོད་དང་བཟོད་པའི་སྦྱོན་ཡོན་རིག་བྱས་ཏེ། །མི་བཟོད་སྤངས་
ནས་འཕགས་པའི་སྦྱེ་བོ་ཡིས། །བསྟགས་པའི་བཟོད་པ་ཏྲག་ཏུ་ཐུར་བསྟེན་
བྱ། །སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་དང་ནི་རྒྱལ་སྤྱས་ཀྱི། །ཁྱོད་དང་བཟོད་པའི་སྦྱོན་ཡོན་རིག་པར་
བྱས་ཏེ་མི་བཟོད་པ་སྤངས་ནས་འཕགས་པའི་སྦྱེ་བོ་ཡིས་བསྟགས་པའི་བཟོད་པ་
ཏུས་ཏྲག་ཏུ་ཐུར་བར་བསྟེན་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བྱང་ཆུབ་སྦྱིར་བཟོས་ཀྱང་། །གསུམ་དམིགས་ཡོད་ན་དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་
པའོ། །དམིགས་པ་མེད་ན་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །འཛིག་རྟེན་འདས་པའི་ཕ་
རོལ་སྟེན་ཅེས་བསྟན། །བཟོད་པ་གང་འཁོར་གསུམ་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་ན་
རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སྦྱིར་བཟོས་ཀྱང་དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་བཟོད་

[illegible]

། འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་གསལ་བར་བརྗོད་དེ། སེམས་དཔའ་དག་ཕྱིན་དུག་གི་ལས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་བདེ་བར་གཤེགས་པས་སྦྱིན་སོགས་ཆོས་གསུམ་དེ་དག་པལ་མོ་ཆེ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་བྱིམ་པ་རྣམས་ལ་བསྐྱབ་བྱར་བསྐྱགས་ཏེ། དེས་དེ་དག་བསྐྱབ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར། རབ་བྱུང་ལ་ནི་བརྩོན་བསམ་ཤེས་རབ་དག་བསྐྱབ་བྱར་བསྐྱགས་ཏེ། སྤྲ་མ་དག་མི་བསྐྱབ་པ་མིན་ཀྱང་ཞར་བྱུང་གི་རྒྱལ་གྱིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་ཆོགས་གཉིས་ལས་བསོད་ནམས་ཞེས་བུའི་ཆོགས་ཀྱང་པར་ཕྱིན་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ནི་གཉིས་ཀའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱུང་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྦྱུང་རྒྱ་དང་། ཆོས་སྦྱུང་རྒྱ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་བའི་སྤྲ་པོ་ཉི་མ་ལ་གནས་འོད་བྱེད་འདི། །རང་གཏོགས་ཐུན་རྣམས་དང་པོ་ཡང་དག་བསལ་བྱས་ནས། །འགྲོ་བའི་ཐུན་པ་རྣམ་པར་འཛོམས་པར་མངོན་པར་འདོད། །ས་འདིར་ཤིན་ཏུ་རྩོད་བར་གྱུར་ཀྱང་ཁྲོ་མི་འགྱུར། །རྒྱལ་བའི་སྤྲ་པོ་ཉི་མ་ལ་གནས་པའི་ས་འོད་བྱེད་པ་འདི་ནི་རང་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པ་སྟེ། རང་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་མི་ཤེས་པའི་ཐུན་པ་རྣམས་དང་པོར་སྦྱེ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་དག་པར་བསལ་བར་བྱས་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ས་གསུམ་པའི་གོགས་གྱུར་གྱི་ཐུན་པ་

ནམ་པར་འཛོམས་པར་མངོན་པར་འདོད་དོ། །སེམས་དཔའ་དེ་ནི་ས་འདིར་ཡོན་
ཏན་གྱི་གོགས་གྱུར་གྱི་ཉེས་༼༤༡༽པའི་ཐུན་པ་སེལ་བྱེད་གྱི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་
ལྟར་གསུངས་པར་གིན་ཏུ་ཕྱོད་པར་གྱུར་གྱུར། སྒྲིན་ལྟན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ལ་ཁོ་བར་མི་འགྱུར་
ཏེ། བཟོད་པ་ལ་ཆེས་གོམས་གིང་སྤྱིང་རྗེས་རྒྱུད་སྤུམ་པར་བྱས་པའི་བྱིར། དབུ་
མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་པའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་
ལས། འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་
པའི་བཤད་པའོ། །བསྐྱལ་པ་གཞུག་ཡས་དུས་གང་སྐད་ཅིག་ཙམ། །ལེ་ལོའི་གོ་
སྐབས་བཀག་པའི་རྩོལ་བ་ནི། །གང་ལ་ཡོད་པའི་སེམས་དཔའ་དེ་དག་
ཀུན། །འཕྲོག་མེད་དད་བྱའི་ཡུལ་དུ་བཏན་པར་སྦྱང། །བཞི་པ་ལ། བརྩོན་
འགྲུས་ལྟག་པའི་སྒྲོ་ནས་ངོ་བོ་བསྟན། སའི་མིང་དོན་དང་ཡོན་ཏན་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བརྩོན་འགྲུས་རྗེས་འགོ་ཞིང་། །བསོད་
ནམས་སྒོ་གྲོས་ཆོགས་ནི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ། །བརྩོན་འགྲུས་གང་དུ་འབར་བར་གྱུར་
པ་ཡི། །ས་དེ་བཞི་པ་འོད་ནི་འཕྲོ་བའོ། །ལར་བྱིན་དང་པོ་གསུམ་ལས། བརྩོན་
འགྲུས་ཀྱི་ལར་བྱིན་ལྟག་པའི་སྒྲོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པ་བསྟན་ཏེ། འཛིག་
རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
འགོ་ཞིང་། དེ་མེད་པར་འབྱུང་བ་མིན་ལ། དགོ་ལས་ལ་མི་སྒྲོ་ན་སྒྲིན་སོགས་ལ་
འཇུག་མི་སྤྱིང་ཅིང་། བསགས་པ་ཅན་སྒྲོ་ལྟན་ནི་དགོ་ཆོས་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པ་

དང་། ཐོབ་པ་གོང་འཕེལ་དུ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། དེས་ན་བརྩོན་འགྲུས་དེ་
གང་དུ་འབར་ཞིང་། ལྷག་པར་གྱུར་པའི་ས་དེ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་བཞི་པ་འོད་
ནི་འཕྲོ་བའོ་ཞེས་བརྗོད་དེ། བསོད་ནམས་དང་སྒོ་གོས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་གཉིས་ཀྱི་
རྒྱ་ཡང་བརྩོན་འགྲུས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། རྟོགས་པའི་ཡོན་
ཏན་གྱི་མིང་དོན་དང་། སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེར་ནི་
བདེར་གཤེགས་སྒྲས་ལ་རྫོགས་པ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ལས་ལྷག་བསྐྱོམས་པ་ལས་
སྦྱེས་པའི། །སྤང་བ་ཟངས་ཀྱི་འོད་བས་ལྷག་འབྱུང་ཞིང་། །ས་བཞི་པ་དེར་ནི་
བདེར་གཤེགས་སྒྲས་པོ་དེ་ལ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ལས་ཀྱི་ཆོས་སོ་བདུན་
ལྷག་པར་བསྐྱོམས་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་སྤར་བཤད་༼༤༣༽ཀྱི་
ཟངས་ཀྱི་འོད་དཔེར་བྱས་པ་བས་ལྷག་པ་འབྱུང་ཞིང་། རྒྱ་མཚན་དེའི་བྱིར་ས་
དེར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་འོད་འཕྲོ་བས་འོད་འཕྲོའི་སར་བརྗོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི།
རང་དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་ཟད། །ས་འདིར་བྱང་སྤྱོད་ཀྱི་སྒྲོམ་བྱུང་གི་
ཡེ་ཤེས་སུ་མ་ཟད། ས་དེ་རང་དུ་ལྟ་བ་དང་། བདག་གིར་བལྟ་བ་དང་འབྲེལ་
པའི་བྱེད་པའི་སྦྱེས་བྱ་གཞན་དུ་མངོན་ཞེན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་
བྱེད་དོ། །འདིར་འབྲེལ་བཤད་དང་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཨ་གྲ་ཡས། ས་འདིར་འདོད་
ཁམས་ཀྱི་འཛིག་ལྷ་ལྷན་སྦྱེས་འབྲིང་གི་ཆེན་པོའི་བར་སྤངས་ཀྱི། དེ་ཡན་ཆད་
ཀྱི་འདོད་པ་དང་། ཁམས་གོང་གི་ཉོན་མོངས་ལྷན་སྦྱེས་མ་སྤངས་པར་བཤད་པ་

དང་། བོད་གང་དག་འདིའི་ཐད་དུ། ས་བཞི་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཚུལ་
 ཅན། བྱོད་ལ་རང་གི་སྤང་བྱ་ངོ་སྤེལ་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་སྤང་ཆེན་
 བོའི་ཚུང་དུའི་ཆར་གྱུར་པའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་བདག་གིར་འཛིན་པ་སྤྲུང་མི་
 ལྟོག་པའི་ཚུལ་དུ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་དེ། བྱོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཚུང་
 དུའི་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འབྱུང་བའི་དང་
 བོ་མི་འཐད་དེ། དེ་འདྲ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་ཞུགས་གནས་གྱི་གང་ཟག་མཐུན་
 དཔེར་བྱས་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགོ་འདུན་ཉི་ཤུ་འཆད་པར་སྒྲོམ་པ་ལས་དེར་སྤྲོ་
 བར་སྤང་ནའང་ཆེས་མི་ལེགས་ཏེ། ཉན་ཐོས་གྱི་ལུགས་སུའང་རྒྱན་ཞུགས་
 འབྲས་གནས་གྱིས་འཛིག་ལྟ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པར་འདོད་པ་ལས། འཛིག་ལྟ་
 ལ་ལྟན་སྒྲིམ་གྱི་ཆ་རྒྱུ་པར་བཞག་ནས་དེ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱང་མ་གཞག་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མི་འཐད་དེ། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ལ་སོགས་པར་
 ཀུན་གཞི་ལ་ཉོན་ཡིད་གྱི་བདག་ལྟར་གྱུར་པའི་སྒྲོམ་སྤང་སྒྲོམ་ཏེ་ལམ་ས་
 དགུར་སྒྲོང་བའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡོད་ཀྱང་། ལུགས་འདིར་སྒྲོམ་ལམ་གང་
 ཟག་གི་བདག་ལྟ་སྒྲོང་བྱེད་དུ་བཤད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། འོན་འདིར་བསྟན་རང་
 དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཞེས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་སྤངས་ཟིན་ཀྱང་དེ་དང་
 རྗེས་འབྲེལ་སྤང་སོགས་ཚུལ་གྱི་བདག་ལྟ་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤྲོང་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱས་
 པར་དེར་འཛིན་དང་བྲལ་བར་སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་དེར་བསྐྱེད་པའི་

དོན་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཐད་གྱི་མདོར། གྱི་རྒྱལ་བའི་སྤྲས་དག་བྱང་རྒྱབ་སེམས་
དཔའི་ས་འོད་འཕྲོ་ཅན་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་དེ་འཛིག་
ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་བདག་དང་། སེམས་ཅན་དང་། སྟོག་དང་།
གསོ་བ་དང་། སྦྱིས་བྱ་དང་། གང་ཟག་དང་། སྤང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྦྱི་
མཆེད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལྟག་པར་གཡོ་བ་དང་
བྲལ་བ་རྣམས་དང་། རྣམ་པར་བརྟགས་པ་རྣམས་དང་། རྣམ་པར་དབྱེད་པ་
རྣམས་དང་། བརྟན་པར་འཛིན་པ་རྣམས་དང་། བདག་གིར་འཛིན་པ་རྣམས་
དང་། ཁོར་དུ་འཛིན་པ་རྣམས་དང་། རྟེན་གྱི་གནས་རྣམས་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་རོ། །དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ་
ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་བཞི་པའོ། །དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། འོད་འཕྲོ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཞི་པའི་བཤད་
པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱ་ཡི། །མཚན་མའི་རྟོག་ཀྱུན་ཞི་བྱེད་པ། །ཤིན་
ཏུ་སྦྱངས་པའི་བསམ་གཏན་དེས། །མཁྱེན་པ་ཀྱུན་ནས་ཞི་དེར་དད། །ལྟ་བ་
ལ། སའི་མིང་དོན་དང་། །ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། བདག་
ཉིད་ཆེ་དེ་བདུད་རྣམས་ཀྱུན་གྱིས་གྱང་། །སྦྱང་དཀའི་ས་ལ་པམ་པར་རུས་མ་
ཡིན། །ས་འདིར་གནས་གྱི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་
གནས་པའི་ལྟ་འདི་བདུད་རྣམས་ཀྱུན་གྱིས་གྱང་། །སྦྱང་དཀའི་ས་ལ་

༼༤༥ན༽ཡམ་པར་རྒྱལ་པ་མ་ཡིན་ན་བདུད་གྱི་བཀའ་ཉན་པ་སོགས་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་
པའི་ཕྱིར། ས་འདིའི་མིང་ནི་སྤྱང་དཀའ་བར་བཟོད་དེ། སྤྱང་བ་དེ་བདུད་ལ་
སོགས་པ་ཀླུ་པར་དཀའ་བ་ལས་ཀླུ་པར་བྱེད་རྒྱལ་པའི་དོན་ཉིད་དེ། ཆོས་
དབྱིངས་བསྟོད་པར། ཉོན་མོངས་ཤིན་ཏུ་སྤྱང་དཀའ་ལས། །རྣམ་པར་ཀླུ་
བས་སྤྱང་དཀའ་འདོད། །ཅིས་འབྱུང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་ལྟག་
ཅིང་སྒོ་བཟང་བདེན་རང་བཞིན། །ཞིབ་མོ་རྟོགས་ལའང་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་
འཕྲོབ། །ས་འདིར་སེམས་དཔའ་འདི་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ལྟག་ཅིང་སྒོ་
བཟང་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་གྱི་རང་བཞིན་གཤམ་
རབ་ཞིབ་མོས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལའང་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཕྲོབ་པའི་ཕྱིར། འདིར་
འཕགས་པའི་བདེན་པ་ནི་སྤྱང་བྱ་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དབང་དུ་
བྱས་ཏེ་ཀྱན་འབྱུང་དང་སྒྲུག་བསྐྱེལ། སྤྱང་བྱ་རྣམ་བྱང་གི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་
དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ལམ་དང་འགོག་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དེའང་བདེན་པ་གཉིས་
གྱིས་མ་བསྐྱུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུག་ཀྱན་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ནི་ཀྱན་རྫོབ་
བདེན་པས་བསྐྱུས་ལ། འགོག་བདེན་ནི་དོན་དམ་བདེན་པས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར།
ཅི་མཉམ་གཞག་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ནི་ལམ་བདེན་དུ་གཞག་རིགས་ཏེ། སྒྲོས་
མཚན་ཐམས་ཅད་ཉི་བར་ཞི་བའི་དོན་དམ་པ་དེ་ཉིད་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་ཞེ་
ན། ལམ་བདེན་དེ་དེར་སོང་ཡང་ཐ་སྟོད་དུ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་འཛོག་

སྟེ། སྦྱོར་དངོས་རྗེས་སོགས་ཐབས་ཀྱིས་སྦྱར་མེད་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་ཆ་ནས་
དེར་འཛོག་པའི་ཕྱིར། འགོག་བདེན་ནི་དོན་དམ་བདེན་པར་འཛོག་སྟེ། དེ་ཐ་
སྟོན་དུ་སྦྱར་མེད་གསར་དུ་ཐོབ་ཀྱང་གདོད་ནས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་དོན་
དམ་ལ་བྱི་བལ་གྱིས་ཁྱད་པར་བྱས་པ་ཙམ་ལས་དེ་ལ་འདུ་བྱེད་གྱིས་འགྱུར་བར་
མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཁ་རྒྱུ་བཞི་པའི་ཆོས་དབྱིངས་ཡིན་ན་འགོག་བདེན་དུ་
འགལ་བར་སྦྱ་བ་ནི་གཞུང་འདི་དག་གི་ལུགས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྦྱ་བ་དག་
འགོག་བདེན་གཤམ་པ་དང་ལྡན་མིན་གྱི་རྣམས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཁ་ཅིག་
ཆོས་ཉིད་འགོག་བདེན་དུ་སྦྱ་ཡང་དེ་ལྟར་ན་ལམ་བདེན་ལ་མ་བཟོས་པའི་
འགོག་བདེན་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་འབྲས་ལ་སྦྱར་བ་བཏབ་པར་ཡང་འགྱུར་
རོ། ཁ་བདེན་པ་བཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུ་ལུགས་ཅུང་ཟད་དབྱད་པའི་ངོར་
རྣམ་གཞག་འདི་ལྟར་ཡིན་གྱི། ཆོས་དབྱད་ན་གང་བཟོས་ནས་འབྱུང་བའི་བྱ་
བྱེད་ཅན་གྱི་བདེན་པ་བཞི་པོ་འང་ཀྱན་རྫོབ་ལས་གཞན་དོན་དམ་པར་ནི་མི་རུང་
སྟེ། དེ་ལ་རྒྱ་འབྲས་ལ་སོགས་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདེན་པ་གཞན་
བསྟན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། དཔེར་ན་སེམས་
དཔའི་ས་ལྔ་པའི་མདོར་བདེན་པ་བརྒྱ་གཅིག་བསྟན་པ་འང་བདེན་པ་གཉིས་
ལས་བརྒྱམས་ཏེ་བཀའ་སྤྱུལ་པ་བཞིན་ནོ། ཁ་བུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་
བསྐྱེད་པ་ལྔ་པའོ། ཁ་བུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སྦྱང་དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བྱང་

ཀུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྔ་པའི་བཤད་པའོ། །འདི་ཞེས་ཁོང་དུ་ཆུད་
བྱ་གཉེར་མེད་ཀྱང་། །འདི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མ་གྱུར་ན། །འདི་ལྟའི་ཆོས་ལ་
མཁྱེན་གཉིས་མངའ་བ་ཡི། །འདི་ཀུལ་སྟོན་མཆོག་གང་ལས་འབྱུང་ཞེས་
སེམས། །དུག་པ་ལ། །ཡུལ་ཅན་སའི་རོ་བོ་མདོར་བསྟན། །ཡུལ་སྟོང་ཉིད་རྒྱས་
པར་བཤད། །སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་དེ་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་བོ་ལ། །ས་དངོས་
དང་། །ཡོན་ཏན་གེར་བྱིན་གྱི་ཆེ་བ་བརྗོད་པའོ། །དང་བོ་ནི། །མདོན་དུ་བྱོགས་
པར་མཉམ་བཞག་སེམས་གནས་ཏེ། །ཧྲོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལ་མདོན་
བྱོགས་ཤིང་། །འདི་རྟེན་འབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་དེ། །ཤེས་རབ་གནས་པས་
འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ས་ལྔ་པ་བསམ་གཏན་གྱི་པར་བྱིན་ཡོངས་སུ་དག་
པའི་རྒྱ་ལས་ས་དུག་པ་མདོན་དུ་བྱོགས་པར་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་སེམས་
གནས་ཏེ་ཤེས་པ་༼༡༩༽དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲོས་མཚན་ཞི་བའི་འགོག་པ་ཐོབ་པར་
འགྱུར་ཏེ། །རྒྱན་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྱུང་བ་ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་
སེམས་དཔའ་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་པས་ཡོངས་སུ་དག་
པའི་བྱིར། །འདིའི་སྤར་འགོག་པ་ཐོབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། །ས་ལྔར་སྦྱིན་སོགས་ལྔ་
གཙོ་བོར་སྦྱོད་པས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཞུགས་བརྟན་དང་འདྲ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་
ལ། །འདིར་ནི་གཞུགས་བརྟན་དང་མཚུངས་པར་ཡང་མི་རྟོག་པའི་བྱིར། །ས་འདི་
ལ་མདོན་དུ་བྱོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་ལྔ་པར་ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་ནས་སྟོབས་

གཤེགས་པས་བསྟན། །ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སེམས་ཅན་ཚིག་ཏུ་རབ་བརྗོད་
བ། །ནམ་མཁའ་རི་ལྷར་མཐོང་ཞེས་དོན་འདི་བརྟག་པར་གྱིས། །དེ་ལྷར་ཚོས་
མཐོང་བ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན། །མཐོང་བ་དཔེ་གཞན་གྱིས་ནི་
བསྐྱོད་པར་རྟུ་མ་ཡིན། །གང་གིས་དེ་ལྷར་མཐོང་བ་དེ་ཡིས་ཚོས་ཀྱན་མཐོང་
། །ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་གྱིས། ཚོས་རྣམས་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་
ཟིམ། །གང་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི། སློ་ཡང་སྒྲེབ་པ་མི་འགྱུར་བ། །དེ་ཉིད་
མཉམ་མེད་དེས་མཁྱེན་གསུངས། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །སེམས་ཙམ་པ་ནི་དེ་ལས་
བསྐྱོག་ནས་སྒྲེབ་བྱེད་དེ། ཚོས་དང་ཚོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ལས། མཚན་ཉིད་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་འདས་པ་དང་། ཉེ་
བར་ཞི་བ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དང་། མངོན་རྟགས་སུ་འཛིན་པ་སྟེ་རྣམ་པ་ལྷ་
སྒྲངས་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་སོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཐེག་བསྟུས་སུ།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས། །རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་རོ་བོ་ཉིད། །རྣམ་པ་
ལྷ་ནི་རྣམས་སྒྲངས་ཤིང་། །ཡང་དག་དོན་ལ་བཀྱར་འཛིན་མེད། །ཅེས་དང་
། དེ་དང་མཐུན་པར་མངོན་པ་ཀྱན་ལས་བརྟུས་པ་དང་། རྣམ་པར་གཏན་ལ་
དབབ་པ་བསྟུ་བ་སོགས་ནས་འབྱུང་ལ། དེ་ལྷ་བུའི་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དང་
སློ་ནི་དོན་དམ་བདན་པ་རྟོགས་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་མཁྱེན་པ་ཚད་མར་མི་འགྲུབ་
སྟེ། ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པས་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་གཉིད་ལོག་པ་དང་། ཟློས་པ་

དང་བརྒྱུ་པ་བ་སོགས་ཀྱང་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་སུ་༼༥༥༽ཐལ་བ་དང་། རྟོག་
དཔྱོད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་
ཡན་ཆད་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། ཉེ་བར་ཞི་བས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་སོགས་ཀྱང་
དེར་ཐལ་ཅིང་། ཤེས་རབ་སེམས་བྱུང་མིན་པར་ཡང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྟོག་
མེད་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱི་དོན་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་
ལའང་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་དོན་ལ་འདིའོ་ཞེས་མངོན་རྟགས་སུ་
འཛིན་པའམ་བགྲ་བར་འཛིན་པས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། གང་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་པ་དང་། ཡུལ་གང་ལ་
བཤད་པ་དང་། ཆོས་གང་བཤད་པའོ། །དང་བོ་ནི། རི་ལྗར་དེ་ཡིས་ཆེས་ཟབ་
ཆོས་རྟོགས་པ། །ལུང་དང་གཞན་ཡང་རིགས་པས་ཡིན་པས་ན། །དེ་ལྗར་
འཕགས་པ་སྐྱེ་བྱུང་གཞུང་ལུགས་ལས། ། རི་ལྗར་གནས་པའི་ལུགས་
བཞིན་བརྗོད་པར་བྱ། ། འགོག་པ་ཐོབ་འགྱུར་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་ཉིད་
མཐོང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་ཞེས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་ནི་གང་། སེམས་དཔའ་
དེས་རི་ལྗར་མཐོང་ཞེ་ན། དེ་ནི་རང་ཅག་འཛིན་པ་ཅན་གྱི་ཡུལ་མིན་གྱི། ས་བྱག་
པ་ལ་སོགས་གོང་མ་ལ་གནས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དག་ལ་དྲི་བར་བྱའི། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་དྲི་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁོ་ན་

གཤམ་ཏེ་ཤེར་བྱིན་དང་ས་བཅུ་པའི་མདོ་སོགས་འདོན་པ་ལས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་
 མཐོང་ཞེས་གསུངས་པས་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་དྲི་བའི་ལན་བཤད་པར་རིགས་ཞེ་
 བ། བདག་ལྟ་བུས་ནི་ལུང་ལ་རང་དབང་དུ་བརྟེན་ནས་ལན་འདོན་མི་རུས་ཏེ།
 ལུང་དོན་མདོན་དུ་མ་བྱས་པས་དེའི་དོན་རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱ་བར་དཀའ་
 བའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་ལུང་དོན་མདོན་དུ་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མའི་སྦྱས་
 བུས་བྱས་པ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་འཆད་པ་བདག་གིས་ཐོས་པ་ལུང་གི་དགོངས་པ་
 ཉིད་ཡང་དག་པར་བྱེད་པར་ངེས་པས་ལན་གདབ་པར་རུས་སོ་ཞེས་རི་ལྟར་ཤེར་
 བྱིན་ལ་སྦྱོད་པའི་སེམས་དཔའ་དེ་ཡིས་ཆེས་ཟབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
 རྟོགས་པ་དེ་ལྟར་དམ་པ་དག་གི་ལུགས་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ལུང་དང་།
 གཞན་ཡང་རིགས་པས་བསྟན་བྱ་ཡིན་པས་ན་ཚུལ་དེ་ལྟར་འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་
 ཀྱིས་མཁྱེན་ནས་གསལ་བར་མཛད་པའི་གཞུང་ལུགས་ལས་རི་ལྟར་གནས་པའི་
 ལུང་རིགས་མན་ངག་གི་ལུགས་བཞིན་བདག་གིས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །འོ་ན་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་ལུང་དོན་མ་ཞོར་བ་འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་ལ་ཡོད་པ་ཁྱོད་
 ཀྱིས་ངེས་པར་མི་རུས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཉིད་ཀྱི་ལུང་གིས་ངེས་
 པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་ལང་གཤེགས་ལས། རྟོག་གོ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་མིན་
 པ། །སོ་སོ་རང་རིག་ཡེ་ཤེས་ནི། །བྱི་མའི་དུས་སུ་གྱུར་བ་ན། །མགོན་པོ་སུ་
 ཞིག་འཛིན་འགྱུར་གསུངས། །བདེ་གཤེགས་མུ་ངན་འདས་པའི་འོག། དུས་དག་

འདས་ནས་འབྱུང་བ་ནི། གང་ཞིག་བསྟན་པ་འཛིན་འགྱུར་ཏེ། ཁྲོ་གྲོས་ཆེན་པོ་
ཁྱོད་ཤེས་བྱེས། ཁྲོ་སྤྲུགས་བེ་རྟའི་ཡུལ་དུ་ནི། འདེམ་སྤོང་དཔལ་ལྷན་ཞེས་བྱ་
བ། འདི་མིང་གྲུ་ཞེས་བོད་བ་སྟེ། ཡོད་དང་མེད་པའི་སྤྲུགས་འཛིན་བྱེད། འང་ཡི་
བསྟན་པ་འཛིན་ཏེན་འདིར། ཁྲོ་མེད་ཐེག་ཆེན་རབ་བཤད་ནས། རབ་ཏུ་
དགའ་བའི་ས་བསྐྱབས་ཏེ། བདེ་བ་ཅན་དུ་དེ་འགྲོ་འོ། ཞེས་སོགས་བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཀྱིས་མདོ་རྒྱུད་དུ་མ་ནས་འཕགས་པ་གྲུ་སྐྱབ་ཐེག་ཆེན་ངེས་དོན་གྱི་
དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་རྟོགས་ནས་དེ་དོན་འགྲེལ་ཞིང་གཞན་ལ་སྟོན་པར་
འགྱུར་བའི་ལུང་བསྟན་མངའ་བརྟེན་པའི་སྤྱིར་རོ། མདོར་ན་རྒྱལ་བའི་
དགོངས་པ་འགྲོལ་བར་སྦྱོམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་བ་གསུམ་དང་། གྲེས་པ་བཅོ་
བརྒྱད་སོགས་༼༤༧ན༽མང་དུ་བྱུང་ཡང་དེ་དག་གིས་ནི་དགོངས་པ་དེ་བྱིས་སྤྱིན་
ལོན་པ་མིན་ཏེ། དོན་ལ་མི་གནས་བཞིན་རྟོག་གོས་བཏགས་པའི་སྤྱིར། སྤྱོད་
དཔོན་གྲུ་སྐྱབ་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་མིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཡང་དག་པར་
བརྗོད་པར་མཛད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ལང་ག་ཤེགས་ལས། སྤྱིད་པ་གསུམ་ནི་
བཏགས་པ་ཙམ། འོ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་མེད། བཏགས་པ་དངོས་པོའི་ངོ་
བོར་ནི། རྟོག་གོ་པ་དག་རྟོག་པར་འགྱུར། རང་བཞིན་མེད་ཅིང་རྣམ་རིག་
མེད། གྲུན་གཞི་མེད་ཅིང་དངོས་མེད་ན། བྱིས་པ་ངན་པ་རྟོག་གོ་བ། རོ་དང་
འབྲ་བས་འདི་དག་བཏགས། ཞེས་གང་མདོན་པར་ཞེན་ནས་རྣམ་པར་བཞག་

བ་དེ་སྟོན་ནི་དབྱ་མའི་ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་སྐྱེ་བ་ཁོ་ན་བས་སོ། །གཉིས་པ་ལ།
 ཉན་པ་པོའི་སྟོན་བརྟག་པ་དང་། དེ་ལ་མཉན་པར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ལ།
 ཏགས་གསུམ་གྱི་སྟོན་སྐལ་ལྡན་གྱི་སྟོན་བརྟག། དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པའི་
 ཡན་ཡོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་དུས་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་
 བས། །ནང་དུ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལས་
 བྱུང་མཆི་མས་མིག་བརྒྱན་ཞིང་། །ལུས་ཀྱི་བ་སྐྱེ་ལྡང་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་
 བ། །དེ་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྟོ་ཡི་ས་བོན་ཡོད། །དེ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་
 པའི་སྟོན་ནི་དེ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལ་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ། །རྟོན་
 འབྱུང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་འདི་ནི། སྤར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཐོས་པ་དང་
 བསམ་པ་ལ་སོགས་པ་གོ་མས་པར་བྱས་པའི་སྐལ་ཅན་ཁོ་ན་ལ་བསྟན་པར་
 བྱའི། དེ་ལས་སྐལ་མེད་ལ་བསྟན་མི་རུང་སྟེ། དེས་མཉན་ཀྱང་དེ་ལ་ལོག་
 བྱས་ཀྱི་བསམ་པས་དོན་མིན་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ལོག་བྱས་ཀྱི་བསམ་
 པ་ནི་གཉིས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་རྟོག་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་བདེན་པའི་
 རོ་བོར་རྟོག་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་ལ་སྐྱར་པ་འདེབས་པའི་
 སྟེ་པ་ལ་སོགས་མི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མེད་དོ་ཞེས་སྟོང་ཉིད་
 སྟོན་པའི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་རྒྱུམས་དེས་གསུངས་པ་མིན་ཏེ། ཆད་པར་ལྟ་བའི་
 ལུང་། ༡༩༧༡ བ། ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཆོས་སྟོང་གི་ལས་བསགས་ནས་ངན་འགྲོར་

འགྲོ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡུམ་ལས། རྣོན་སྦྱོང་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཁག་ཁྲིག་
བཀུར་བྱས་ཀྱང་། རྒྱལ་བའི་གེས་རབ་པ་པོལ་ཕྱིན་ལ་མ་དད་ན། བློ་མཉམ་
སྒྲོ་ཆུང་དེ་ཡིས་འདི་ནི་སྦྱོང་བྱེད་དེ། སྤངས་ནས་སྦྱབས་མེད་གྱུར་པ་དེ་ནི་
མནར་མེད་འགྲོ། བཞིས་སོ། །ཡང་རྫོགས་ཆེན་ར་རོག་པད་རོག་པ་སོགས་ཁ་
ཅིག་ལྟར་སྦྱོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་མེད་པར་བཟུང་སྟེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་པ་
འདེབས་པས་ལོག་ལྟ་འཕེལ་ནས་ངན་འགྲོ་སོགས་དོན་མིན་བསྐྱེད་དེ། རིན་
ཆེན་ཐེང་བ་ལས། ཆོས་འདི་ལོག་པར་བཟུང་གྱུར་ན། ཁྲི་མཁས་རྣམས་ནི་ཆུང་
ཀྱང་འཇོལ། འདི་ལྟར་མེད་པར་བལྟ་བ་ཡི། ཁྲི་གཙང་དེར་ནི་བྱིང་བར་
འགྱུར། བཞིས་སོ། སྦྱོང་ཉིད་བདེན་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ལའང་ཚུལ་གཉིས་སུ་
སྦྱ་བར་སྤང་སྟེ། ཤར་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་ནི་སྦྱོང་ཉིད་
ཡོད་པས་དེའི་རྟེན་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཡང་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པ་དང་། རྩ་
ནང་པ་དང་ཤུག་མཆོག་ལྟན་སོགས་བོད་པ་ལ་ཆེར་སྦྱོང་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་
ལས་དོན་དམ་པར་གཞན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་སྦྱ་བས། དེ་
གཉིས་ཀ་ཡང་ཐར་ལམ་ལས་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། སྤྲན་པས་བོར་བའི་
ནད་པ་བཞིན་གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་བ་ཅན་དུ་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་
བཅས་པ་དུ་མར་ལན་མང་དུ་གསུངས་པས། དེ་དག་ལ་སྦྱོང་ཉིད་བསྟན་པ་ནི་
འབྲས་བུ་རྩི་ལྟར་འགྱུར་ན། དེའི་ཕྱིར་སྦྱོབ་དཔོན་གྱིས། སྦྱོང་པ་ཉིད་ལ་བལྟ་

ཉེས་ན། །ཤེས་རབ་ཚུང་ན་མས་སྤང་བར་འགྱུར། །རི་ལྷ་ར་སྤྱུལ་ལ་གཟུང་ཉེས་
དང་། །རིག་སྤྲུགས་ཉེས་པར་བསྒྲུབས་ཏེ་ཕུན་པ་བཞིན། །ཞེས་དང་། །ལང་
གཤེགས་ལས། །སྒོ་གྲོས་ཆེན་པོ་ངས་འདི་ལ་དགོངས་ནས་བདག་ཏུ་བལྟ་བ་རི་
རབ་ཅམ་ནི་སྒྲེའི། །ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བའི་ང་རྒྱལ་ཅན་སྟོང་པ་
ཉིད་དུ་ལྟ་བཞི་དེ་ལྷ་ར་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ཆོས་ཚུལ་འདི་
སྟོན་པོས་སྒོ་བ་མའི་སྐལ་བ་བརྟགས་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། །སྐལ་བ་ཡོད་མེད་
ནི་ཆོས་ཚུལ་དེ་བསྟན་པ་ན་ཕྱི་རི་རྟགས་ཀྱིས་ངེས་པར་རྟུས་ཏེ། །སོ་སོ་སྒྱུ་བའི་
དུས་ན་འང་གཞན་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་ཐོས་ནས་ཀྱང་ནང་དུ་སྟེ། །ཡིད་
ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་དང་བའི་དད་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་ཞིང་། །རབ་ཏུ་
དགའ་བ་ལས་བྱུང་མཆི་མས་མིག་བརྒྱན་ཞིང་ལུས་ཀྱི་བ་སྤྱུ་ལྷང་བར་གྱུར་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒོ་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་ཤེས་རབ་བྱང་ཚུབ་
ཀྱི་ས་བོན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། །དེས་ཀྱང་མཁྱེན་གྱི་ཆེད་དུ་ཚོ་ལ་ན་མུར་དུ་མངོན་
པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བའི་ཕྱིར། །དེས་ན་དེ་ཉིད་ཉི་བར་བསྟན་པའི་སྟོན་ནི་
དེ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལ་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། །བསྟན་པ་ལས་
འབྲས་བུ་འཆད་འགྱུར་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་ནི། །དེ་
ལ་དེ་ཡི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་། །རྟག་ཏུ་ཚུལ་བྲིམས་ཡང་དག་
སྤངས་ནས་གནས་པར་འགྱུར། །སྦྱིན་པ་གཏོང་བར་འགྱུར་ཞིང་སྟོང་རྗེ་བསྟན་

པར་བྱེད། །བཟོད་པ་སྒྲོམ་བྱེད་དེ་ཡི་དགོ་བའང་བྱང་ཆུབ་ཏུ། །འགྲོ་བ་དགྲོ་ལ་
བར་བྱ་སྦྱིར་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བྱེད་ཅིང་། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ལ་གྲུས་པར་བྱེད། །ཉན་པོ་དེ་ལ་དེ་བསྟན་པས་དོན་མིན་མི་བསྐྱེད་པར་
མ་ཟད། །བསྟན་དོན་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་
འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཆོས་རྒྱལ་འདི་ལ་གཏོར་རྟེན་པ་ལྟར་དེ་མི་ཉམས་པའི་ཆེད་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་འདི་རྣམས་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། རྟག་ཏུ་མི་དགོ་བ་མཐའ་དག་སྡོང་
བའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་སྒྲངས་ནས་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱལ་འཆལ་གྱིས་
ངན་འགྲོར་སྐྱེས་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྒྱན་ཆད་པའི་བྱིར། ཡང་སྦྱིན་པ་གཏོར་
བར་འགྱུར་ཞིང་སྟེ། །༢༤༥།རྒྱལ་ཁྲིམས་གྱིས་བདེ་འགྲོར་གྱུར་གྱང་དབུལ་ན་
ཟས་སོགས་འཚོ་ཆས་ལྟར་བྱེད་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྒྱན་ཆད་པའི་བྱིར། ཡང་
སྟོང་རྗེ་ཆད་མེད་པ་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྟོང་རྗེས་ཟིན་པས་
འཚང་རྒྱ་བར་བྱེད་ཀྱི། གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་བཟོད་པ་སྒྲོམ་པར་
བྱེད་དེ། ཁོ་བས་ངན་འགྲོར་འགྲོ་ཞིང་ཁ་དོག་ངན་པར་འགྱུར་ལ། རྒྱེན་དེས་
འཕགས་པ་མ་མཉམ་ན་གདམས་པ་མི་ཐོབ་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཆད་པའི་
བྱིར། འདིར་གཟུགས་མི་མཛེས་པ་ནི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཡིན་ལ། དེའང་ལས་
ངན་བསགས་པ་རྣམས་དང་སྤྱོད་གཉིས་གཅིག་པར་གནས་པས་འཕགས་པ་དང་ཆོས་
དང་ཟང་ཟིང་གི་འོངས་སྟོན་ལྟན་ཅིག་པར་མི་འཚོགས་ལ། འཕགས་པ་སྟོང་རྗེ་

ཅན་དག་ལས་གྱིས་མནར་བའི་གཟུགས་ངན་དེར་གཤེགས་ཀྱང་དེ་དག་གིས་
བསྟེན་པའང་ལས་གྱི་མཐུ་ངན་པས་བསྐྱལ་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཡང་སེམས་
དཔའ་དེའི་དགོ་བ་ཐམས་ཅད་འགོ་བ་མ་ལུས་པ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱལ་བའི་ཕྱིར་
ཡོངས་སུ་སྡོ་བར་བྱེད་ཅིང་སྟེ། དེར་མ་བསྡོས་པའི་དགོ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་གྱི་རྒྱ་
འབྲས་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་གྲུས་པར་བྱེད་དེ། སེམས་དཔའ་ལས་གཞན་པས་རྟེན་
འབྱུང་སྟོན་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་ཚུལ་ལ་མཁས་
པའི་སྐྱེ་བོས་ནི། །རིམ་གྱིས་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་ནི་འཐོབ་འགྱུར་བས། །དེ་ནི་
དོན་དུ་གཉེར་བས་ལམ་འདི་མཉན་པར་གྱིས། །ཡུན་རིང་བར་མེད་དུ་དགོ་
ཆོགས་བསགས་ནས་སྟོང་ཉིད་ཟབ་ཅིང་སྐྱིན་སོགས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་ལ་མཁས་
པའི་སྐྱེ་བོས་ནི་ཆོགས་སྟོར་བགོད་ནས་རིམ་གྱིས་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་ནི་ཐོབ་
པར་འགྱུར་བས། རབ་དགའི་ས་དེ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བས་འཆད་འགྱུར་གྱི་ལམ་
འདི་མཉན་པར་གྱིས་ཤིག་གོ། གསུམ་པ་ལ། བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་
༼༤༥༽བཤད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་སྒྲོ་ནས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ།
བདག་མེད་གཉིས་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཆོས་
གྱི་བདག་མེད་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ལུང་དང་
རིགས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡང་དག་པ་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་

བསྟན་པ་འདི་ལ་རེ་ཞིག་ལུང་ནི། འཕགས་པ་ས་བཙུ་པ་ལས། གྱི་རྒྱལ་བའི་
སྤྲུལ་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལྷ་པ་ལ་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དྲུག་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། དེ་ཆོས་
མཉམ་པ་ཉིད་བཙུས་འཇུག་གོ། བཙུ་གང་ཞེན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
མཚན་མ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པར་
མཉམ་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྟེ་བམེད་པ་དང་། མ་སྟེས་པ་དང་། དབེན་པ་
དང་། གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། སྒྲོས་པ་མེད་པ་དང་། སྒྲང་བམེད་
པ་དང་དོར་བ་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྱུ་མ་དང་མི་ལམ་
དང་མིག་ཡོར་དང་བྲག་ཆ་དང་ཆུ་ལླ་དང་གཟུགས་བརྟན་དང་སྦྱལ་པ་ལྟ་བུར་
མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་སུ་
མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དེ། དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་
རྫོགས་པ་ན་ནོ་ཞིང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་
དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་རྗེས་སུ་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིར་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་པོར་བརྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་དྲུག་པར་སེམས་
དཔས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་ལས་འཕྲོས་པའི་ཕྱིར་དང་། རབ་དག་འ་
དོན་གཉེར་གྱིས་༼༥༧༩༩༽ལམ་འདི་མཉམ་པར་གྱིས་ཞེས་བྱང་འཕགས་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྫོགས་ན་གང་ཟག་

གི་བདག་ལྷ་འི་འབྲུལ་གཞི་རྣམས་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་སྐྱིབ་
གཉིས་སྒོར་བར་བྱེད་པས་གཙུག་པོར་སྒྲོས་པའི་བྱིར། འོ་ན་ཚས་ཀྱི་བདག་མེད་
བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དགོས་དོན་གྲུབ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་པ་
དོན་མེད་དོ་ཞེན། མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་རྩལ་པོ་དག་བསྟན་པ་ལ་རིམ་གྱིས་
འཇུག་པའི་བྱིར་དང་། ཉན་རང་གི་གང་ཟག་དག་གི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་འཇུག་
དོགས་སུ་བསྟན་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་རྒྱས་པར་
དགག་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་བ་རྟེན་འབྲེལ་དུ་བསྟན་པ་དང་། རིགས་པས་
རྣམ་པར་དབྱུང་པའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་
དགག་པ་དངོས་དང་། བཀག་པ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། སྐྱེ་མེད་
ཀྱི་དམ་བཅའ་རྗེས་སུ་བརྫོད་པ་དང་། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་དགག་པའི་རིགས་པ་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཚས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་
ཞིག། གཉི་ག་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་པར་ནི་ག་ལ་ཡོད། །མཉམ་ཉིད་བརྩའི་
ལུང་གི་དང་པོ་བརྒྱད་དོན་དམ་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། དགྲུ་པ་སྐྱེ་མ་སོགས་དཔེ་
བདུན་གྱིས་བསྟན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་རྩ་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། བ་མ་ནི་བདེན་པ་
གཉིས་ཅར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འཆད་པ་ལས་སྐྱེ་མེད་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་རིགས་པའི་
ལམ་ནས་བསྟན་པས། མཉམ་ཉིད་གཞན་རྣམས་བསྟན་པར་སྤྲོ་བས། སྒྲོབ་

དཔོན་གྱིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་གྱི་དང་པོར། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་
ལས་མིན། གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་མིན། འདོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་
། སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཉེ་ཞེས། ཅེས་ཉེ་བར་བཞོད་པའི་དོན་ནི།
བདག་ལས་བརྟན་པ་སྤྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་གང་དག་རྟོན་ཡུལ་དང་། ཏུས་དང་།
གྲུབ་པའི་མཐའ་གང་ན་ཡང་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་སྟེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ། འདི་བཞིན་དུ་གཞན་གསུམ་ལའང་སྦྱར་རོ། མ་ཡིན་ཅེས་པ་ནི་བདག་
ལས་མ་ཡིན་ཅེས་སོགས་དང་སྦྱེལ་གྱི། བདག་ལས་སྐྱེ་བའི་ཡོད་པ་དང་ནི་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་སྦྱེལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་བཀག་པས་འབྲས་བུ་དགག་པ་
དོན་གྱིས་འགྲུབ་པའི་སྤྱིར། གཞུང་འདི་སྟོབ་དཔོན་ཀླུ་མ་ལ་གྲི་ལ་སོགས་རྩི་རྩེ་
གཟེགས་མའི་གཏན་ཆེགས་ལ་སྦྱར་ནས་འཆད་དེ། དབུ་མ་སྤྲང་བ་ལས། འདི་
ལྟར་གང་དག་དོན་དམ་པར་རང་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་རྒྱ་
མེད་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ་དེ་དག་ནི་ཡང་དག་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་
ཏེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་པདྨ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། རང་དང་གཞན་གྱིས་ཡང་
དག་པར་ཡོད་པར་སྦྱས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བ་ཞོན་ཡིན་
ནོ། ཞེས་དང་། དེ་ལྟ་བུས་ན། རང་དང་གཞན་གྱིས་སྦྱས་པའི་དངོས་པོའི་བྱེ་
བྲག་མ་ལུས་པ་དག་གཞོམ་པའི་སྤྱིར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྩི་རྩེའི་
གཟེགས་མ་ཐོགས་པ་མེད་པ་བཞི་པོ་འདི་དག་རབ་རྒྱ་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ལམ་

འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འགལ་བར་མི་བྱེད་པ་ཉིད་དེ། ཞེས་གཞུང་འདི་དང་སྒྲིབ་
 རོ། །སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་
 དམ་བཅའ་བཞི་ལ་སྒྱུར་ནས་གཏན་ཆིགས་དང་དཔེ་བུར་ནས་ཁ་སྐོང་བར་བྱེད་
 རོ། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱུས་བསྐྱེད་དང་། འདིར་སློབ་དཔོན་གྱི་
 འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀྱིས་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ཐལ་འབྱུང་གྱི་
 དམ་བཅའ་བཞི་ལ་སྒྱུར་ནས་རིགས་པ་བུར་ནས་ཁ་སྐོང་བར་མཛད་པ་ཉིད་
 ལེགས་ཏེ། འཕགས་པའི་དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའི་བྱིར། དེ་
 ལྟར་དམ་བཅའ་བཞི་པོ་དང་པོར་བརྗོད་ནས་དེ་རིགས་པས་སྐྱབ་པ་ནི་བདག་
 ལས་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་བྱིར། ཞེས་དང་། གཞན་ལས་
 མིན་ཏེ། རང་ལས་མི་འབྱུང་ན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་པའི་བྱིར་དང་།
 གཉིས་ཀ་ལས་མིན་ཏེ། རེ་རེ་ནས་མ་ཡིན་ན་གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་
 བྱིར་དང་། རྒྱ་མེད་མིན་ཏེ། རྒྱ་མེད་པར་ནི་ག་ལ་ཡོད་སྲིད་པའི་བྱིར་ཞེས་
 སོ། །ཅི་དམ་བཅའ་བཞི་པོ་འདི་སློབ་དཔོན་གྱིས་སྤར་བསྐྱབས་ཟིན་པ་མ་ཡིན་
 བམ། འདིར་ཡང་སྐྱབ་ཅི་དགོས་ཞེན། སློབ་དཔོན་གྱིས་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་
 ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། རྟེན་ལ་སོགས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། ཅེས་སོགས་གཙོ་བོར་
 གཞན་སྐྱེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཙམ་ཞིག་སྐྱབས་འདིར་བསྟན་གྱི། གཞན་
 གསུམ་རྒྱས་པར་མ་བསྟན་ལ། འདིར་ནི་གཞན་གསུམ་བསྟན་པ་དང་། གཞན་

སྐྱེ་འགོག་པ་ལའང་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་གཞན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཞོད་པ་
ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅིའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་གྱིས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་སོགས་འགོག་
པའི་རིགས་པ་སྐབས་འདིར་སྟོན་པར་མི་མཛད་ཅེ་ན། བདག་སྐྱེ་སོགས་ནི་ཕྱི་
རོལ་པ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རང་གི་སྡེ་བ་དག་གིས་སྤར་
བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། རེ་ཞིག་ཉེས་ཀྱན་འབྱུང་
བའི་གནས། མེད་ཉིད་རྣམ་པར་བསྟོན་ཟིན་གྱི། རིགས་པ་གང་གིས་ཡོད་
ཉིད་ཀྱང་། །བསྟོན་པར་འབྱུང་བ་མཉན་པར་གྱིས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །སློབ་
དཔོན་ཉིད་གྱིས་༼༡༩༽ཀྱང་། བདག་གིས་བྱས་དང་གཞན་གྱིས་བྱས་པ་
བརྟགས་པ་སོགས་སུ་གསུང་བར་འབྱུང་བས་མ་བཞོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་
བཞོད་པ་ནི་གོལ་བ་དོན་གཉེར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་དང་། དབུ་
མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་།
རིགས་པའི་རྣམ་པ་ལྟག་པོ་གཞན་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ལ་དམ་
བཅའ་བཞི་པོ་འདི་ཙམ་གྱིས་འགོག་ཅུས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་
སྐྱེ་བ་བདེན་སྟེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་འདི་ལས་གཞན་མི་སྤྱིད་པའི་
ཕྱིར། འདིར་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་དུ་འམ་ཐ་སྟོད་དུ་འགོག་ཅེ་ན། རང་
རྒྱུད་པ་དག་དོན་དམ་པར་འགོག་པར་འདོད་མོད་གྱི། དེ་ནི་མི་རིགས་པར་འོག་
ཏུ་འཆད་ལ། དེས་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྐྱེ་བ་ཐ་

སྙད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་དེ། མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་སྐྱམ་
ན། དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྒྲང་བའི་སྒྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་རབ་རིབ་
མེད་པའི་མིག་དག་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་ཐ་
སྙད་པའི་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མ་གཟིགས་ཤིང་འཕགས་པ་
འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་འོན་ཐ་སྙད་དུ་འང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ལ། རིགས་པས་དབྱུང་ན་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཅིང་། མེད་པའང་མ་
ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་ན་ཡང་འཇིག་རྟེན་གཞུག་པའི་དགོས་པའི་དབང་དང་།
ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མི་ཉམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཞན་འོར་ཐ་སྙད་པའི་
སྐྱེ་བ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ཆེ་ནི་མི་ལམ་དང་སྐྱུ་མ་དང་གཟུགས་བརྟན་ལ་
སོགས་པའི་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བའི་རྟེན་ཅིང་། གྲུ་བའི་འབྲེལ་
བར་འབྱུང་བ་ཙམ་ཞིག་ལ་གཞན་འོར་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ཀྱང་། དེ་ཐ་སྙད་
དུ་འང་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བས་མི་གཞོད་དེ། དེ་ཁས་ལེན་པའི་ཆེ་ནི་རིགས་
པའི་དབྱུང་བ་མི་བྱེད་ལ། རིགས་པས་དབྱུང་བ་བྱེད་པའི་ཆེ་ན་ཁས་མི་ལེན་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཙམ་དེ་
ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དབུ་མའི་ལམ་དང་། ལྷ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་
པས་དེ་གཞན་འོར་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་སྐྱེ་བ་མ་
ཡིན་པ་སོགས་སྒྲ་བ་ལ་ནི་འགལ་བ་མེད་དེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི་

དབྱུང་ན། ཡང་མཐའ་བཞི་དང་བརྒྱད་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་བ་རན་པའི་བྲ་བ་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་
སྐྱེ་བར་སྐྱེ་བ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྐྱེ་ལུ་ལྷང་
པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་གསུང་རབས་དུ་མར་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་ནས་རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་གྱང་།
སྐྱེ་བ་བསྐྱེལ་རང་གིས་བྱས་པ་དང་། །གཞན་གྱིས་བྱས་དང་གཉིས་ཀས་
བྱས། །རྒྱ་མེད་རྟོག་གི་པ་ཡིས་བརྟགས། །ཁྱེད་ཀྱིས་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་
གསུངས། །ཞེས་བསྟོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གང་རྟེན་འབྲེལ་སྐྱེ་བ་དེ་ནི་སྤྱོད་ས་
འཛིན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་མཐའ་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་
དབྱུང་མའི་ལམ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་རང་གཞན་གྱི་སྤྱེ་པས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་གི་སྐྱེ་
བ་ཁས་ལེན་པ་དང་། མཐའ་བརྒྱད་གང་རུང་གི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་པ་དེ་ནི་རྟེན་
འབྲེལ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ལ། སྟོང་བ་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་དབྱུང་མའི་ལམ་སྐྱེ་བ་འང་མ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་རྟེན་འབྱུང་དུ་སྐྱེ་བ་དེ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མཐའ་༼ཡ་ནེ༽བཞི་
དང་བརྒྱད་སོགས་གང་དུ་ཡང་མ་ལྟར་བས་གང་ལའང་མཛོན་པར་ཞེན་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་མི་ཉམས་པ་ཡིན་ལ། འཛིག་རྟེན་དང་
འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་འདི་ལ་མི་འཐད་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་གྱང་མ་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སློབ་

དཔོན་གྱིས། གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བ་
 ཡིན། །གང་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་མ་ཡིན། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །འོ་ན་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲིབ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ལས་མི་ཉམས་པར་སྒྲིབ་
 པོ་དེ་དབུ་མ་པ་ཡིན་ནམ། དབུ་མ་པ་ལས་གཞན་ཞིག་ཡིན་ཅེ་ན། །འདི་ལ་ཐལ་
 རང་གཉིས་སྒྲིབ་ཚུལ་མི་མཐུན་ཏེ། རང་རྒྱུད་པས་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲིབ་པོ་དེ་དོན་དམ་
 པར་དབུ་མ་པར་མི་འདོད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་དབུ་མ་པ་དང་། དེའི་ཆོ་སྒྲིབ་ཆོད་དབུ་
 མ་པར་སྒྲིབ་ཡང་སོང་ཆོད་དབུ་མ་པར་མ་སོང་ངོ་ཞེས་སྒྲིབ། ཐལ་འགྱུར་བས་
 བྱི་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲིབ་པ་པོ་དེ་གཞན་གྱིས་དབུ་མ་པར་འཕུལ་ནས་དེར་འདོགས་ཀྱང་
 ། ཐལ་འགྱུར་བ་ཉིད་དེས་སྒྲིབ་ཚུལ་ལ་རི་ལྟར་དགོས་བྱུང་ཡང་ཞེན་དོན་ལ་བདེན་
 པ་གཉིས་ཀར་དབུ་མ་པ་ཡིན་མིན་གང་དུ་འང་མི་འདོད་ཅིང་། སོང་ཆོད་ལ་དབུ་
 མ་པར་མ་སོང་བར་མ་ཟད། ཆོ་སྒྲིབ་ཆོད་ལ་འང་དབུ་མ་པར་སྒྲིབ་པར་མི་བྱེད་
 དོ། །འོ་ན་དེའི་ཆོ་ཐལ་འགྱུར་བ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཅེ་ན། དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་
 འཕུལ་ནས་ཐལ་འགྱུར་བར་བཏགས་པ་ལས། ཐལ་འགྱུར་བ་ཉིད་ཅེས་ཐལ་
 འགྱུར་བ་ཉིད་གྱིས་ཐལ་འགྱུར་བར་ཁས་སྒྲུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཁྱེད་ཅག་
 ཐལ་འགྱུར་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཁྱེད་དང་ཚུངས་སྐབས་འབྱེད་པའི་
 ཆོད་དུ་ཁྱེད་གྱིས་དེར་འདོགས་གྱིན་༼༡༥༽འདུག་པའི་རྗེས་བརྗོད་བྱས་པ་མ་
 གཏོགས་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུངས་པས་མི་བརྗོད་པའི་ཚུངས་པ་ལས་གྲོལ་སྐབས་ན། བདག་

དབུ་མ་པའོ་ཞེས་སྒྲ་བསམ་གྱི་བརྗོད་པ་དང་བུལ་ལ། ཟུང་སྒྲ་བས་ཉིད་དུ་འང་སྒྲ་
བསམ་གྱི་བརྗོད་པ་དང་བུལ་ཡང་དེར་བརྗོད་པར་སྒྲ་བ་ནི་སྒྲ་བ་ཉན་གྱི་སྒྲ་
བཞིན་ནོ། །འདི་ལྟ་བུའི་ཞིབ་ཆ་བྱེད་པ་ནི་དབུ་མའི་རྟོགས་པ་མ་ལོར་བར་
ཐུགས་ལ་འབྱུངས་ནས་གྲུབ་པར་སྒྲ་བ་ཁོ་བོའི་རྗེ་རས་པ་ཆེན་པོ་ཙམ་མ་
གཏོགས་གངས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་འདིར་མ་བྱུང་བ་ལྟ་བུར་སྒྲ་བ་རོ། །དེ་ལྟར་ན་
དབུ་མ་དང་དབུ་མ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐ་སྙད་དུ་འང་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འབྱུང་རོ་ཞེ་ན།
ཁོ་བོ་ཙག་ཐ་སྙད་མ་དབྱེད་པའི་རོན་གྲགས་རོ་དང་བསྐྱེན་ནས་རྗེས་བརྗོད་ལས་
ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱིས་ཅི་སྟོ། །དབྱེད་ན་ནི་བྱེད་ཙག་ཐ་སྙད་གཞི་བཙས་
དང་ཐ་སྙད་གཞི་མེད་སེམས་པ་རྣམས་ལ་རག་མོད། ཁོ་བོ་ནི་དེ་དག་གི་རྣམ་
རྟོག་གི་རྟོག་གེ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་ཤེས་རབ་གྱི་ཡ་
རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མཐར་སོན་ཏོ། །དེའི་ཆོ་མཐར་སོན་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་ཙམ་
ནས་ཆོག་གི་ལམ་ཆད་ཟིན་པས་ཁོ་བོ་དང་བྱེད་ཙག་གཉིས་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་
བྱེད་གྱི་ལན་འདེབས་དང་བུལ་བས་བརྗོད་མེད་གྱི་ཡ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་གྲོང་དུ་
ཆུད་པས་ལན་རི་ལྟར་འདེབས། དེས་ན་འདི་ལྟའི་གནད་ཁོར་དུ་ཆུད་ནས་
རྟོགས་པ་རྫོང་རྗེའི་སྒྲུང་བྲངས་པ་ནི། རྒྱལ་བ་སྟོམ་བྲག་པས། གནས་ལུགས་གྱི་
ངས་དོན་འཛོལ་འདོད་ན། ཁྱི་རོ་ལ་ནམ་མཁའ་སེམས་སུ་ཆུག། ཁོར་དུ་ཆུད་ན་
དེ་ཉིད་ཡིན། རྟོག་དབྱེད་ཅན་གྱིས་དེ་མི་ཤེས། ཉམས་སྦྱང་ཅན་གྱིས་དེ་མི་

མྱོང་། རྟོགས་པ་ཅན་གྱིས་དེ་མི་རྟོགས། མི་རྟོག་ཅམ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཅི་
 ཡང་མ་འདྲེས་ས་ལེར་གཤམ། འགལ་འདྲེས་མཁན་ ༼༡༣༽ གྱི་རྟོག་གི་
 ལ། ཟབ་མོའི་དོན་དེ་མི་འཐད་ཀྱང་། འགལ་འདྲེས་འཆིང་ལས་གྲོལ་བ་
 ལ། ཅི་ཡང་བདེ་ལ་ཅི་ཡང་ཉན། འཕུར་གཤམ་གྱི་བྱ་ལ་ནམ་མཁའ་
 བདེ། འཕྱོགས་གྱི་ཉ་ལ་ཆུ་བོ་བདེ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། ཁ་ཅིག་དབུ་མ་
 བ་ལ་དམ་བཅའ་ཡོད་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། དམ་བཅའ་དང་ཁས་ལེན་དང་
 འདོད་པ་རྣམས་ནི་ཕྱོགས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། དངོས་
 བོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ན། བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་རིགས་
 བས་དབྱེད་ན་རྟེན་པ་རྩལ་སྤྲོ་རབ་གྱི་ཆ་གས་བརྒྱ་རྟོང་དུ་བགོས་པ་ཅམ་ཡང་
 མེད་ཅིང་། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡང་མི་མངའ་
 བས་དབུ་མ་པས་ཕྱོགས་གང་ཡང་ཁས་སྐྱངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གང་རུང་ཞིག་
 ཁས་སྐྱངས་གིང་། མངོན་ཞེན་ཡོད་ན་ནི་དབུ་མ་པར་མི་འགྱུར་གྱི། ཕྱོགས་སུ་
 ལྷུང་བ་དང་མཐར་ལྷུང་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་
 ལྷན་ཅམ་དུ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ནི་གོང་དུ་ཐ་ལྷན་པའི་སྐྱེ་བ་དཔྱོད་པའི་
 ལླུངས་སུ་བསྟན་ཟེན་ཅིང་། དབུ་མ་པས་ནི་ཐ་ལྷན་དུ་འང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་
 འབྲེལ་ཅམ་དང་། རྟོང་ཉིད་ནི་ཐ་ལྷན་དུ་ཡང་སྒྲོས་པ་དང་ཕྱོགས་སུ་འཛིན་པ་
 ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་འཛིན་འགའ་ཞིག་འཕེལ་

བར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྩོགས་འཛིན་འགའ་ཞིག་དང་མ་བྲལ་ཞིང་འཕེལ་
བར་བྱེད་ན་དབུ་མའི་ལམ་དུ་མི་རུང་ལ། དབུ་མའི་ལམ་མ་ཡིན་ན་སྒྲོས་པ་
ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བྱེད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་
འབྲེལ་དང་སྟོང་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་དུ་དམ་བཅའ་མ་ཡིན་ནམ། གཞན་
ཡང་གཞུང་ནས་མཐའ་བཞིའི་སྒྲེབ་པ་འགོག་པའི་དམ་བཅའ་^༡ ལྟར་སྒྲོགས་
མང་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་དམ་བཅའ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་ནི་
མཐའ་བཞི་ལས་སྒྲེབ་པར་སྒྲུབ་པ་སྒྲོགས་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་ཀྱི་
ལོག་རྟོག་བརློག་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་འབྲུལ་ངོར་བྲག་ཆ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་ཅུམ་ཞིག་
གིས་རྗེས་སུ་བཟུང་བར་བྱེད་ཀྱི། རང་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ནས་རང་ལུགས་སུ་
གཞག་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ངོར་སྒྲུས་པ་ཅུམ་གྱིས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་དང་དབུ་མ་པ་ལ་དམ་བཅའ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། དེ་དག་གི་དམ་
བཅའ་ཐམས་ཅད་ནང་འགལ་དང་། རིགས་པའི་གཞོད་པ་འབབ་པར་འགྱུར་ཏེ།
གདུལ་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་མངོན་ཞེན་བརློག་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་
གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་མིན་སྒྲོགས་མཐའ་ཡས་པ་གསུངས་ཤིང་། རིགས་པ་
མཐའ་ཡས་པ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་དབུ་མ་
པས་གཞན་འབྲུལ་ངོར་དགག་པར་མི་རུས་ཏེ། རང་གི་དམ་བཅའ་ལ་ནང་
འགལ་དང་རིགས་པས་གཞོད་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་དེ་

བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མི་འཛིགས་པ་བཞིའི་རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཡོད་ཟེར་
བའི་རྣམ་པར་འབྱམས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ས་གཞན་གྱི་འབྲུལ་པའི་སྤྱི་
བསམ་གྱི་བསྐྱུ་བ་བསལ་བའི་ལམ་བསྟན་ནས་དེ་ལ་མི་བསྐྱུ་བར་གསུངས་
སོ། །མི་འཛིགས་པར་དམ་བཅས་སོ། །ཞེས་གཞན་གྱི་ངོར་དེ་སྐད་དུ་སྒྲོ་
བཏགས་ནས་གདུལ་བྱའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་
གྱི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་འཛིགས་པ་དང་མི་འཛིགས་པའི་དམ་བཅའ་མི་
བཅའ་ཐམས་ཅད་ཉི་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
དམ་བཅའ་རང་བདེན་པ་བཅའ་བ་ཞིག་ན་ངན་བསྐྱེངས་པ་དང་། ༡༧༩ ། བྲལ་
བའོ་ཞེས་ངར་འཛིན་རང་བདེན་པའང་ཡོད་པར་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་གང་
ངར་འཛིན་དང་དམ་བཅའ་ལ་ནང་འགལ་དང་རིགས་པས་གཞོད་བྱེད་ཡོད་པ་དེ་
ནི་ཐམས་ཅད་མ་བྱེན་པར་མི་འཐད་དེ། སེར་སྐྱུ་དང་གཟེགས་ཟན་ལ་སོགས་པ་
བཞིན་ནོ། །དེས་ན་དབུ་མ་པ་ལ་དམ་བཅའ་མེད་ཀྱང་གཞན་ངོར་ཡོད་པ་དང་
མེད་པ་དང་གཉིས་ཀ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་སོགས་དང་། རྟེན་འབྲེལ་དང་
སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མིང་ཙམ་བད་ཙམ་ཐ་སྟན་ཙམ་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་འགལ་བ་
མེད་དེ། སྤྱོད་པ་དེ་ཉིད་སྟོགས་འཛིན་དང་། དམ་བཅའ་གང་ཡང་མེད་པའི་དོན་
ཟབ་མོ་དེ་གཞན་གྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་པ་པོན་
གྱིས། སྟོང་ངོ་ཞེས་ཀྱང་མི་བརྟོད་དེ། མི་སྟོང་ཞེས་ཀྱང་བརྟོད་མི་བྱ། །གཉིས་

དང་གཉིས་མིན་མི་བྱ་སྟེ། གདགས་པའི་དོན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །དབེར་ན་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྒྲ་ཤད་སོགས་སྒྲ་ཆོགས་སུ་སྒྲར་ཞིང་།
ཞེན་པ་ལ་དེའི་བདེན་ཞེན་བསྐྱོག་པའི་བྱིར། རབ་རིབ་མེད་པས་སྒྲ་ཤད་སོགས་
སྒྲ་ཆོགས་སུ་སྒྲར་མེད་ཀྱི། སྒྲར་བ་ལྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲས་པ་ན། རབ་
རིབ་མེད་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་སྒྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་སྒྲར་དགོས་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་
ནོ། །ཅི་སྟེ་མཐའ་བཞིའི་སྟེ་བ་འགོག་པ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་འདི་དག་རང་
གི་འཇགས་གཞན་གྱི་རིགས་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེས་གྲུབ་པའི་སྟེ་མེད་སོགས་
རང་གི་བྱོགས་སུ་རི་ལྟར་མི་འགྱུར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། གཞན་གྱི་རིགས་པས་
གཞན་རི་ལྟར་འགོག་ཅེ་ན། རང་གི་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་བྱོགས་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ན་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་རིགས་པ་མི་དགོས་ཤིང་། དགག་བྱ་
གཞན་གྱི་བྱོགས་ཅུང་། །༡༤༥། ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་འགོག་བྱེད་གྱི་
རིགས་པ་མི་དགོས་པའི་བྱིར། ཅོད་བསྐྱོག་ལས། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་
སོགས་པའི། རོན་གྱི་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི། སྐྱབ་པ་འཇགས་བསྐྱོག་པར་བྱ་
ན་དེ། མེད་བྱིར་ར་ལ་གྲུན་ཀ་མེད། ཅིས་དང་། དགག་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་པས་
ན། །ར་ནི་ཅི་ཡང་མི་འགོག་གོ། དེ་བྱིར་འགོག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས། སྐྱར་བ་དེ་ནི་
ཁྱོད་གྱིས་བཏབ། ཅིས་པ་ལྟར་རོ། དེས་ན་གཞན་གྱིས་ཁས་སྒྲངས་པའི་
རིགས་པས་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་

པའི་འཐད་པ་འགའ་ཞིག་གྲུབ་མཐའ་སྒྲིབ་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སུ་བཞོད་
དེ། དེས་ཐུན་མོང་དུ་དགག་སྒྲུབ་དང་སྒྲུབ་དོར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཁས་སྒྲུབས་
ན་ཕྱི་ནང་གི་རྟོག་གི་པ་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་རང་གིས་ཁས་སྒྲུབས་འགའ་བ་
དང་། གཞན་གྱི་རིགས་པས་གཞོད་པ་མི་འབྱུང་མི་སྲིད་དེ། ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་
མཐའ་སྒྲིབ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་རྣམས་ནི་མི་ལམ་དང་སྒྲུབ་དང་དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་
དང་གཞུགས་བརྟན་དང་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྒྲིབ་ཤད་སྒྲུབ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། རི་
བོང་གི་རྩ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་བསྒྲུབས་ནས་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་དང་
བེམས་པོ་དང་གཤམ་པ་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་དང་རང་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་
དང་རྒྱ་མིད་དུ་སྒྲིབ་སོགས་དང་སྒྲིབ་འཛིག་དང་འགོ་འོང་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་
དང་ལྟན་པར་ཁས་ལེན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་གི་སྤྱོད་པ་ཡིན་ཏན་དང་
ལྟན་པར་མཐོང་ནས་སྒྲུབ་པར་འདོད་ཅིང་། གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྟན་དང་ལྟན་
པར་མཐོང་ནས་འགོག་པར་འདོད་པས་ཀླན་ནས་བསྐྱང་བས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་
པ་ན། རང་གི་སྤྱོད་པ་ལ་ནང་འགའ་དང་རིགས་པས་གཞོད་པ་མཐའ་ཡས་པ་
ཡོད་ཀྱང་མི་མཐོང་ཞིང་། གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་ནང་། ༡༥༥ །འགའ་དང་ཐུན་
མོང་དུ་རིགས་པས་གཞོད་པ་དང་། འཛིག་རྟོག་གྱི་གྲགས་པ་དང་འགའ་བ་གང་
ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་ནི་སྤྱོད་པ་འཛིན་ཅན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲིབ་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པས་པན་ཚུན་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་ཅིང་རྒྱལ་

ཕམ་དུ་མ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སྐྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་དེའི་རང་བཞིན་གཤམ་པའི་གཤམ་
རབ་ཅན་གྱིས་སྐྱུ་མ་ལ་སོགས་པའི་བྱད་གཞི་གང་ཡང་མ་མཐོང་བས། དེ་དག་
གི་བྱད་ཆོས་ལ་དཔྱོད་པར་མི་རིགས་པ་བཞིན་དུ་དབུ་མ་པས་ནི་བྱད་གཞི་མེད་
པའི་བྱད་ཆོས་ལ་དཔྱོད་པའི་རྟོག་གི་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲུལ་པའི་ནང་མཆང་
ཐམས་ཅད་རིག་སྟེ། རང་རང་གི་ནང་འགལ་དང་བྱམ་མོང་དུ་རིགས་པ་དང་
གྲགས་པས་གཞོད་པ་རི་སྟེད་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་བརྗོད་པ་ན། དེ་དག་གིས་རང་
གི་རྒྱུ་གཞན་ཐམས་ཅད་ནང་འགལ་ཞིང་། རིགས་པ་དང་གྲགས་པས་གཞོད་
པར་མཐོང་བས་རང་གི་ཕྱོགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་
ན་དབུ་མ་ལ་གྲུས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། སྐྱུ་བ་བྱེད་མ་མཐོང་བའི་བྱིར་སྐྱུ་མ་ན།
ཕྱོགས་འཛིན་ཅན་གྱི་རྒྱུ་གཞན་ཐམས་ཅད་ནང་འགལ་བ་མཐོང་སྟེ། དེ་དག་
ལ་མངོན་ཞེན་ལོག་པ་ན་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དབུ་མ་པ་ལ་གྲུས་པར་
འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །འབྲོས་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་འདི་ནི། སློབ་དཔོན་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་འཇགས་པ་གྲུ་ཞབས་ཀྱི་དགོངས་པ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱུས་
བརྒྱུངས་དང་། སློབ་དཔོན་ལྷ་བས་ལེགས་པར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་དཔལ་ལྷན་
མར་མེ་མཇད་བཟང་པོ་ནས་ནགས་ཆོ་ལོ་རྩ་བ་དང་། འབྲོམ་སྟོན་ལ་སོགས་
དགེ་བའི་བཤམ་གཉེན་སྐྱུ་མཆེད་གསུམ་ལས་འཕེལ་བའི་ཡིག་ཆ་རྟེན་པ་ཐམས་
ཅད་དང་། བྱད་པར་པ་ཆབ་ལོ་རྩ་བ་བཞི་རྗེས་འབྲངས་དང་། ༡༥༥།བཅས་

པའི་ལུགས་དེ་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་འདིར་བྱིས་ཀྱི་དུས་སུ་སྐྱེ་རི་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་
 ལོ་ཆེན་སྐྱབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་དང་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ནུ་སློ་གོས་སོགས་
 ཉུང་ཤས་ལས་མ་བྱུང་བར་སྐྱང་བས་དེ་དག་གི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྐྱང་བའི་ཆ་
 ཡང་འདིར་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། མཐའ་བཞི་སྟེ་བ་
 དགག་པ་ལས་ཐལ་རང་གཉིས་སུ་བྱས་ཚུལ་དང་། མཐའ་དེ་དག་དགག་པའི་
 རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དབུ་མ་པ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་སུ་
 བྱས་པའི་བྲགས་ཅི་གཏད་མཚམས་གང་ཡིན་དབྱེད་པ་དང་། དེ་ལྟར་བྱས་ནས་
 ཕན་ཚུན་དགག་སྐྱབ་རི་ལྟར་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ལ། བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཐལ་
 འགྱུར་བ་སྐྱ་རབས་པ་དག་གི་དགོངས་དོན་བྱིས་བྱོན་སྐྱ་རབས་པའི་རྗེས་
 འབྲངས་སུ་སྐྱོམ་པ་དག་གིས་འཆད་པ་དེ་དགོངས་དོན་དབྱིས་མ་བྱིན་པའི་ཚུལ།
 གངས་ཅན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་བ་སྐྱ་རབས་པ་དག་གི་དགོངས་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་
 ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་ཆུད་པ་དེ་ཐལ་རང་གི་སློབ་དཔོན་དག་གི་དགོངས་པ་རི་ལྟ་བར་
 གནས་ཚུལ། བྱི་རབས་པས་བཏགས་པའི་ཐལ་རང་གི་བྱིས་ཚུལ་སྐྱས་པ་དེ་
 གསར་དུ་བརྩམས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་རང་རྒྱུད་པས་ཆུར་མཐོང་གི་
 མདོན་རྗེས་ཆད་མ་ཆད་མ་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དང་། དེའང་དངོས་པོ་
 སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཆད་མར་ཁས་ལེན་པ་དང་། དེ་གཞིར་བྱས་གཞན་གྱི་ཁས་
 གྲངས་ཅམ་མིན་པར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉམས་ཚུངས་གྲུབ་ཅིང་། ཁས་ལེན་པའི་

ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅིང་། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་དགག་
པར་བྱེད་དོ། །དེས་ན་རང་རྒྱུད་པས་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟེན་གྱི་ཚད་མའི་བྱད་པར་
གསུམ་ཁས་ལེན་པ་དང་སྒོ་བསྟན་ནས། ཐལ་འགྱུར་བས་སྒྱུར་སྟོང་ཉིད་ལས་
༼ ༡༧ རྟོ༽བརྩམས་པའི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟེན་ཚད་མ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། གལ་
ཏེ་ལེན་ནའང་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། ཡང་
དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མ་ཁས་ལེན་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་མེད་ཅིང་
། དེ་ལྟར་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་རྟེན་གྱི་ཚད་མ་ནི་
གཞན་གྲགས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །རང་རྒྱུད་པ་ནི་ཕྱོགས་གྲང་ཆོས་
གྲགས་ལུགས་ཀྱི་དགག་སྐྱབ་ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྒྲུང་གི་རྣམ་གཞག་དང་
མཐུན་པར་རྩོད་པར་བྱེད་ལ། ཐལ་འགྱུར་བས་ལུགས་དེའི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་དང་མཐུན་པར་རྩོད་པར་མི་བྱེད་དེ། དངོས་པོར་སྐྱབ་པའི་ལུགས་ཀྱི་
དགག་སྐྱབ་དང་མཐུན་པར་བྱེད་ན་ཉིད་ཅག་དངོས་སྐྱབ་པར་འགྱུར་བའི་སྟོན་འོང་
བའི་ཕྱིར། དངོས་སྐྱབ་པ་ལ་མེད་པའི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱད་ཅན་ཐལ་
འགྱུར་བ་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག། འགལ་བ་
བརྗོད་པའི་ཐལ་འགྱུར། རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་མགོ་སྟོམས། སྐྱབ་བྱེད་བསྐྱབ་
བྱ་དང་མཚུངས་པའི་མ་གྲུབ་པ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་མེད་པའོ། །དེ་ལ་དང་
པོ་བཞི་ནི་གཞན་ཕྱོགས་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་མཚོན་ཆ་ལྟ་བུ་དང་། ལྷ་པ་རང་

རྩོགས་སྐྱོང་བ་གོ་ཆ་ལྟ་བུའོ། ། རྩོག་པ་གཅིག་པའི་དབང་འཕུལ་ཞེས་པ་ཞིག་
 ཡོད་པ་ནི་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་མགོ་སྟོམས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་
 བོ། ། ཡང་ཞང་ཐང་སག་པའི་གསུང་གིས། འགལ་བ་བརྗོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་
 དང་། རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་མགོ་སྟོམས་གཉིས་ནི་གཞན་རྩོགས་སུན་འབྲིན་
 པ་བྱུང་འཇུག་གི་མདུང་ཐུང་ལྟ་བུའི་རིགས་པ་དང་། རྒྱབ་བྱེད་བསྐྱབ་བྱ་དང་
 མཚུངས་པ་ནི་རང་རྩོགས་མེད་པ་ལ་རང་རྩོགས་ཀྱི་མིང་བཏགས་ནས་རང་
 རྩོགས་བསྐྱར་༼༡༩༩༽བ་གོ་ཆ་ལྟ་བུའི་རིགས་པ་དང་། གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་
 རྗེས་དཔག་ནི་ཤོལ་བ་གཉིས་རྒྱད་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དཔང་བོ་ལྟ་བུའི་རིགས་པའོ་
 ཞེས་གསུངས་སོ། ། ཞེས་རྒྱུད་ལྟར་གྲགས་ནས་དེ་ལྟར་འདོན་པར་བྱེད་
 དོ། ། ཕྱིར་བོར་སྒྲིབ་དེ་ལ་ཅུང་ཟད་དབྱེད་ཏུ་ཡོད་དེ། རང་རྒྱུད་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་
 དག་ཚུར་མཐོང་གི་མདོན་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མ་ཚུར་མཐོང་གི་དོར་ཚུར་མཐོང་རང་གི་
 ཚད་མར་སྐྱོམ་པའི་ཚད་མ་ཞིག་གི་རྣམ་གཞག་མཛད་ཀྱང་། དེ་དབུ་མའི་ལྷགས་
 སུ་ཚད་མ་ཡང་དག་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གི་འབར་བར། གང་གི་བྱིར།
 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྱུལ་པ། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་
 བོ་ཉིད་དང་། མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡང་མཛད་ལ། དོན་དམ་པར་ནི་
 ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་གྲོ་བྱི་ཀ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ངོ་བོ་
 ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་

དངོས་པོ་མེད་པའོ། །དངོས་པོ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
སྦྱིན་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱང་མེད་ན་དེའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ལྟ་ག་ལ་ཡོད་དེ། དེའི་སྒྲིབ་ཁས་སྒྲུངས་པས་གནོད་པ་མེད་དོ། །མངོན་
སུམ་གྱི་གནོད་པ་ཡང་མེད་དེ། ཡུལ་རྣམས་ལོག་པ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་དང་། དབང་
པོ་རྣམས་སྒྲུན་པའི་སྒྲིབ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམས་པ་མེད་བཞིན་དུ་ཡང་རབ་
རིབ་ཅན་ལ་སྒྲིད་དང་སྒྲུང་མ་ལ་སོགས་པ་སྒྲུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། བྲག་ཆ་ལ་སོགས་
པ་ལྟར་མངོན་སུམ་ཡང་ར་རྒྱལ་ཡིན་པ་དེའི་སྒྲིབ་གང་ལ་ཅི་ཞིག་མངོན་དུ་གྱུར་
ནས་དེས་གནོད་པར་འགྱུར། བྲགས་པས་ནི་གནོད་པ་ཡང་མེད་དེ། གང་གི་
སྒྲིབ་ན་འཛིག་ཏེན་ནི་མི་ཤེས་པའི་ལིང་ཏོག་གིས་སྒྲོངས་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་
པར་དབྱུད་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ནི་ཞོར་བུ་རིན་ཆེན་བརྟག་༼ཡེ་ན༽པ་དག་ལ་
དམུས་ལོང་གིས་བརྟགས་པ་བཞིན་དུ་མི་རྟོགས་པས་བྲགས་པས་གནོད་པ་མེད་
དོ་ཞེས་གསུངས་ལ། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའང་ཡང་དག་ཏུ་མེད་ན་རྗེས་དཔག་
གི་ཚད་མ་ཡང་དག་ཏུ་མེད་དེ། ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ནི་གཙོ་བོར་མངོན་སུམ་གྱིས་
གྲུབ་པ་ཡོད་མེད་ལ་རག་པའི་སྒྲིབ། ལྷག་པར་རང་རྒྱུད་པས་ཚུར་མཐོང་གི་
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཚད་མར་བྲགས་པ་དེ་དག་ནི་རྣམ་རྟོག་ཉིད་ཀྱི་འཆིང་
བའི་རྒྱ་ཅན་དོན་གྱི་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་བཞེད་དེ། བདེན་གཉིས་
ལས། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཁམས་གསུམ་པ། སྒྲོ་བརྟགས་རྣམ་པ་ཅན་རྟོག་

ཡིན། །དེ་དག་འཆིང་བའི་རྒྱ་ཉིད་དུ། །རི་ལྷར་གཟིགས་པས་དེ་བཞིན་གསུངས། །ཞེས་སོ། །རང་རྒྱད་པས་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་ཚད་མ་ཁས་ལེན་པའི་བྱད་པར་ཞིབ་མོ་མ་བྱེ་བར་དེ་སྐད་དུ་སྒྲུབ་སྟོན་ཆེར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དངོས་སྒྲུབ་བ་དག། དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པའི་ཆ་དེ་གཞན་གང་ལའང་མ་བསྟོས་པར་དངོས་པོ་རང་བདེན་པ་དེའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དོན་བྱེད་ལ། དེ་ལྟའི་དོན་བྱེད་པ་དེའང་རང་བདེན་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཚད་མ་རང་བདེན་པ་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་ཚད་མའོ་ཞེས་སྒྲུབ་བ་བྱེད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་དུ་རྣམ་པ་འགོག་པའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མ་ཁས་ལེན་པ་ན། རི་སྐད་དུ། གང་གིས་དངོས་པོ་རྣམ་དབྱེད་ན། །དེ་ཉིད་དུ་ན་དེ་དངོས་མེད། །གང་གི་བྱིར་ན་དེ་དག་ལ། །གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་མེད། །ཅིས་དང་། རི་ལྷ་རི་ལྷར་དོན་བསམས་པ། །དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་རྣམ་བྱལ་ཞེས། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ། །དེ་ནི་དངོས་སྟོབས་འོངས་པ་ཡིན། །ཅིས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་དངོས་པོ་རང་བྱེད་པ་དེ་དོན་བྱེད་ཀྱིས་ལྷགས་པ་དང་། དེ་ལྟར་ལྷགས་པའི་ཚད་མ་དབྱེད་མ་རང་རྒྱད་པས་ཁས་ལེན་པ་ཞིག་གིས་ན་དབྱེད་མ་རང་རྒྱད་པ་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་ཞིང་། རང་བདེན་དུ་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་འཆད་ཚུད་ཚུམ་པའི་ཆེད་དུ་བོས་བསམ་སྟོམ་པའི་ཆོགས་གསོག་

གི་ངལ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྡིང་པོ་མེད་པར་ཅིས་མི་འགྱུར། ལེགས་པར་
སོམས་ཤིག། རང་རྒྱུད་པས་སྟོང་བ་ཉིད་རང་ཉམས་སུ་གྲུབ་ཅིང་། བྱིང་བ་དེ་
ལེགས་དེའི་ཚད་མ་ཁོ་ནས་སྒྲུའི། དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་སྒྲུབ་རང་རྒྱུད་པའི་
ལེགས་ཡིན་པར་མི་འཐད་དེ། རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་སྟོང་བ་ཉིད་ཟབ་མོ་རང་སྟོ་ལ་
ཉམས་སུ་བྱིང་ན་དེ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཟབ་དོན་མ་རྟོགས་པར་སྒྲུས་ནས་སྟོང་བ་ཉིད་
ཀྱི་ཟབ་དོན་སྟོའི་ཡུལ་ལས་འདས་པར་སྒྲུབ་འཁྲིམ། རྟོག་གོ་འབར་བར། རྟོག་
བཅས་རྟོག་པ་མེད་པ་ལས། །གང་ཆེ་སྟོ་ནི་ལོག་གྱུར་བ། །དེ་ཆེ་སྟོ་ནི་ཡུལ་མེད་
ཟུར། །སྟོས་པ་ཉེར་ནི་ནི་བ་ཉིད། །ཅིས་དང་། །བདེན་གཉིས་ལས། །དགག་བྱ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །ཡང་དག་ཏུ་ན་བཀག་མེད་གསལ། །ཅིས་དང་། །དབུ་མ་
རྒྱན་ལས། །སྟེ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ཟུར། །སྟེ་བ་མེད་ལ་སོགས་མི་
སྟེ། །ཅིས་འབྱུང་བས། །ལེགས་འདི་པས་སྟོང་ཉིད་སྒྲུབ་སམ་བརྟོད་བྲལ་དུ་
ཁས་ལེན་གྱི། །དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ན་ནི་ལེགས་འདི་ལ་དབུ་མ་པ་ཞེས་སེམས་
ལུན་སུ་ཞིག་བོད་པར་བྱེད། །དེས་ན་རང་རྒྱུད་པས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེན་གྱི་ཚད་
མའི་བྱུང་པར་གསུམ་ཁས་ལེན་ཅིས་པ་དེ་འདིར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱམས་ནས་
སྟོས་ཏེ་དབྱེད་ན་གོ་སྒྲུབ་པས་དེ་ལྟར་བརྟོད་པ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱུད་པ་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པར་ཚད་མའི་བྱུང་པར་གསུམ་ག་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེས་དེས་མ་སྒྲུས་ཏེ། དེ་
དག་ལ་། །ཨ་ཨ་། རང་རང་སོ་སོར་རྣམ་རྟོག་གཏིང་ཚུགས་མི་འདུག་པའི་ཟུར།

ལ་ལས་ཁྱད་པར་གསུམ་ག་དང་། ལ་ལས་གཉིས་དང་། ལ་ལས་གཅིག་ཙམ་
ཁས་ལེན་པར་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་དེ་དང་སྒྲོ་བསྟན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བ་སྒྲ་
རབས་པའི་རྗེས་འབྲངས་སུ་སྒྲོམ་པ་ནམས་ལའང་ནམ་ཉོག་གཏིང་ཚུགས་མི་
འདུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལ་ལས་ཚད་མའི་ཁྱད་པར་གསུམ་ག་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་།
ལ་ལས་གཉིས་ཙམ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། ལ་ལས་གཅིག་ཙམ་ཁས་མི་ལེན་
པར་བྱེད་པ་སྟེ་ཅི་རིགས་པར་བྱུང་སྒྲུང་ངོ་། །དེ་ལ་སྒྱིར་ཐལ་འགྱུར་བས་གདུལ་
བྱའི་ངོར་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཚད་མ་ཡེ་གནས་སྐབས་སུ་ཁས་མི་
ལེན་པ་དང་། དེའི་དབང་གིས་དེར་མི་བརྗོད་དོ་ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། ཆོག་
གསལ་དུ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཚད་མ་བཞི་ཀ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཞལ་
དུ་བྲངས་ནས་རྩ་འདུག་བཞི་གསུམ་སོགས་སུ་རྒྱ་ཆེར་བཀྲལ་ནས་བྱི་ནང་གི་མུ་
སྟགས་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཆར་བཅད་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་
དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་དོན་གྲུབ་པར་མི་བཞེད་ཀྱང་། དགག་
སྒྲུབ་མཛད་པ་ན་འཇིག་རྟེན་དང་བསྟན་བཅོས་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དངོས་
སྟོབས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པར་ཞུགས་པར་གྲགས་པ་བཞིན། གཞན་གྱིས་ཁས་བྲངས་
པའི་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་གཞན་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་སྟོན་དགག་པ་
རྒྱ་ཆེར་མཛད་དེ། དཔེར་ན་གྲངས་ཅན་ལ་ཡོད་ན་བདག་ལས་སྒྲིབ་བ་དོན་མེད་
པར་ཡང་འགྱུར་བ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོ་ལྟན་སྒྲིས་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཡིན་

པས་དེ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་ཆོག་གསལ་དུ་བཀོད་ནས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་
བཀག་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་གཞན་གྱིས་སྦྲས་པ་
དེ་ཉིད་གཞན་ལ་གཞོད་ཀྱི་ཡེ་ལོ་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་ཐལ་འགྱུར་བས་བརྗོད་པ་
མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་གི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་དམ་
བཅའི་ཆེད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་དངོས་དོན་ལ་གནས་པ་གཞན་ཡང་ཁས་ལེན་
བར་མི་བྱེད་ཀྱང་། གདུལ་བྱ་གཞན་ཀྱི་རོམ་གཞན་གྲགས་དང་བསྟན་ནས་རང་
ཉིད་ཀྱི་རག་གི་ཆོག་ཟིན་དུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་དྲགས་ཆོས་དོན་
གསུམ་ནི་སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ལྷ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེར་
བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རབ་བྱེད་བཙུ་གསུམ་པའི་ཆོག་གསལ་དུ་དེའི་རང་
བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་བརྟུན་པ་སྟེ། བསྐྱེད་པའི་ཆོས་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲིག་རྒྱུའི་ཚུ་བཞིན་ནོ། །གང་ཞིག་བདེན་པ་དེ་ནི་བསྐྱེད་པའི་
ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མུ་རན་ལས་འདས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་རང་རྒྱུད་
ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་དུ་རི་ལྟར་བཀོད་ཅེ་ན། འདུ་བྱེད་
ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་བརྟུན་པ་ནི་བསྐྱེད་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་
ཞིང་། བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བཟུང་ལ། དེའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཏན་ཆོག་གསལ་དེ་ཉིད་མ་གྲུབ་པ་མིན་པའི་དོན་དང་།
སྒྲིག་རྒྱུའི་ཚུ་ནི་རྗེས་འགྲུའི་བྱབ་པ་ངས་པའི་དཔེ་དང་། གང་ཞིག་བདེན་པ་དེ་ནི་

བསྐྱུ་བའི་ཚོས་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བས་ནི་ལྷོག་བྱུང་བསྟན་ལ། དཔེར་ན་མུ་
 ངན་ལས་འདས་པ་བཞིན་ལོ་ཞེས་པས་ནི་ལྷོག་བྱུང་གི་གཞི་བསྟན་ཏོ། །ཡང་
 ཐལ་འགྱུར་བས་རང་རྒྱུད་གི་ཚུལ་གསུམ་ཡང་གཞན་ངོར་འགོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 མ་བཞོད་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀྱང་གཞན་ངོར་གཞན་ལ་གྲགས་གི་རྗེས་དཔག་
 བསྐྱེད་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར། རི་ལྷར་བཞོད་སྟམ་ན་ཆོག་གསལ་དུ། ལྷོག་ཏུ་གྱུར་
 པའི་ཡུལ་ཅན་རྟགས་༼ཡེན༽བསྐྱུ་བ་པར་བྱ་བ་ལ་མི་འབྱུལ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་
 ཤེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་རྟགས་ཞེས་པས་སྤྱོད་ཀྱིས་ཚོས་
 བསྟན་ལ། བསྐྱུ་བ་པར་བྱ་བ་ལ་མི་འབྱུལ་བ་ཞེས་པས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་
 བྱུང་བའང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་བརྗོད་པར་མཛད་དོ། །དེ་
 རང་རྒྱུད་གི་ཚུལ་གསུམ་མ་ཡིན། གཞན་གྲགས་གི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པས་དེ་
 འདིར་ཁས་སྐྱངས་ཏེ་བརྗོད་པས་གདུལ་བྱ་ལ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་བསྐྱེད་པར་
 བྱས་པ་ཡིན་ལོ་སྟམ་ན། གཞན་གྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གསུམ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་ཅི་
 ཡིན་ཀྱང་སྤོའི། དེ་འདྲའི་ཚུལ་གསུམ་དེ་ཆོལ་བ་རང་གིས་དེར་བརྗོད་ནས་ཆོལ་
 བ་གཞན་ལ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་ཚུལ་གསུམ་དེ་ཆོལ་བ་རང་
 རྒྱུད་གི་དེར་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་རྒྱུད་གིས་དེར་དེ་མ་བརྗོད་པའི་
 ཕྱིར། དེའི་ངག་དེ་རང་རྒྱུད་གིས་ངག་ལ་གནས་པའི་ཚུལ་གསུམ་མ་ཡིན་ལོ་སྟམ་
 པ་དེ་ལས་སྐྱུན་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིར་སུ་ཞིག་ཡོད། དེས་ན་རང་

ལྷགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཞེན་དོན་ལ་མེད་ཀྱང་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཚུལ་
གསུམ་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མར་གྲགས་པ་རང་གིས་བརྗོད་ནས་གཞན་འགོག་པ་
ན། དེ་རང་རྒྱད་ཀྱིས་བཀོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ཙམ་དུ་གཞན་ངོར་བཀོད་
པར་སྒྲུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལས་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྐོལ་བ་གཞན་ལ་
གྲགས་ཟིན་ནམ་གྲགས་པར་མ་གྱུར་ཀྱང་། གྲགས་རུང་དབུ་མ་པ་རང་གི་སྒྲོལ་
སྒྲུང་བའི་གཞན་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་སོགས་ཆིག་ཟིན་
སྐོལ་བ་དབུ་མ་པ་རང་གི་རག་གིས་སྒྲུ་ཇི་བཞེན་པར་སྒྲུངས་ནས་བརྗོད་པའི་
རང་ལྷགས་དང་། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་སོགས་ཀྱི་ཞེན་དོན་དབུ་མ་པ་
རང་ལྷགས་ཀྱི་ཧྲེལ་བཤེད་མ་བདེན་པ་གཉིས་ཀའམ་གང་རུང་རེར་ཡང་མ་
གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་དབུ་མ་པ་ལ་རང་ལྷགས་མི་འཛོག་པ་གཉིས་ལས། སྒྲུ་མ་ལྟར་
བརྗོད་པའི་རང་ལྷགས་ཞེས་པ་དེ་རང་ལྷགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་མིང་ཅན་ཙམ་དུ་
སྒྲོས་ཀྱི། བརྗོད་བྱ་དོན་ལྡན་གྱི་རང་ལྷགས་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་དབུ་མ་པ་ལ་
རང་ལྷགས་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་སྒྲོན་ཡོད་ལ། ཚུལ་གསུམ་སོགས་དབུ་མ་པའི་
སྐོལ་བ་རང་རྒྱད་ཀྱིས་སྒྲུས་པའི་ལྷགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་མིང་ཅན་ཙམ་ཞིག་མ་
སྒྲོས་པར་དེའི་སྒྲུ་སྒྲོལ་བ་བཀག་ན་སྐོལ་བ་གཞན་དང་ཅོད་སྐབས་མི་འབྱེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ་བདག་སྒྲེ་འདོད་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲེ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱོགས་
ཆོས་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་གིས་ཁའམ་རག་ཏུ་སྒྲུངས་ནས་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ན་

སྐབས་དེར་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་སྒྲོག་པར་བྱེད་པའི་ལུགས་ཡིན་པ་ལ་བསྟོན་དུ་
མེད་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་གཞན་གྲགས་གྱི་ཚུལ་གསུམ་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་
འགོག་པའི་ཆེད་དུ་དབུ་མ་པ་རང་གི་དག་ཏུ་སྒྲངས་ནས་ཚུད་པའི་སྐབས་སུ་
བརྗོད་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་གཏན་མེད་དོན་ཞེས་གངས་ཅན་གྱི་ཁྱོད་
འདིར་མགིན་པ་བསྟོད་དེ་སྒྲུབ་པ་དེ་ལྟར་ན། སྐལ་བ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་དངོས་སྒྲུབ་
བ་ཚུད་པའི་ཆོ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལན་འདེབས་ཀྱི་བྱེད་པོ་དེ་མ་ཟིན་པའི་དག་ཏུ་
གྱུར་ཏེ་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་གི་དག་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱེད་པའི་ལུགས་ལས་འདས་ཏེ།
སྐྱེས་སུའི་རྩོལ་མ་བྱུང་གི་དག་གཅིག་གིས་བྱེད་པ་ལས་འོས་མེད་པའི་སྤྱིར་
རོ། །དེས་ན་ཚུད་པའི་སྐབས་འདིར་ཆིག་ཟིན་སྐོལ་བ་རང་གི་དག་ཏུ་བརྗོད་པའི་
ལུགས་དང་། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཞེན་དོན་རང་གི་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་མཐར་
བརྗོད་པའི་རང་ལུགས་གཉིས་ལས། གཉིས་པ་མི་འདོད་པ་གཞིར་བཅས། དང་
༼༥༠ན༽པོའི་རང་ལུགས་དག་ཏུ་བརྗོད་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཁས་ལེན་བརྗོད་པ་
དང་། དེ་ལྟར་བརྗོད་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རང་ལུགས་བཞག་པར་མ་སོང་ཡང་
། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་གི་ཚུལ་གསུམ་ཁའམ་དག་ཏུ་ལེན་པར་བྱེད་དུ་རུང་
བ་ལ་གཞོད་པ་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལ་ཡོད་དོན་ཞེས་ཞེན་ཅིང་། ཁར་འབྱེན་པ་འདི་ནི་
གངས་ཅན་གྱི་ཆེན་པོ་དག་ལ་རྣམ་པར་མི་འཆོམ་པའི་དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་ལ་
སློ་རྒྱུད་གང་དག་ལེགས་བཤད་སྤྱི་མེད་དུ་འབྲུལ་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་གནད་ཆེན་པོ་

འཇུགས་པའོ། །གཞན་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ན། གཞན་
གྱིས་བརྗོད་པའི་གཏན་ཆིགས་ཁོ་ན་བརྗོད་དགོས་ཀྱི། རང་གི་རིགས་པ་དག་
བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུབ་འདི་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བའི་བཞེད་པར་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུས་པའི་
གཏན་ཆིགས་བཟང་པོ་མིན་པས་གཞན་འགོག་པར་མི་རྒྱས་པའི་སྐབས་སུ་ནི་
དབུ་མ་པ་རང་གི་སྒོ་ལ་ཤར་བའི་མི་རིགས་པ་དེར་བལྟས་ཀྱི་རིགས་པ་འཐད་
ལྡན་གྱི་གཏན་ཆིགས་བཀོད་ནས་གཞན་གྱི་མི་རིགས་པ་ཚར་གཅོད་དགོས་
ལ། དེ་ལྟར་མིན་པར་གཏན་ཆིགས་རན་པ་དེ་གཞན་ལ་གཞོད་པར་རེ་ནས་རང་
གིས་དེ་ལྟར་སྒྲུས་ཟིན་ལ་ཁས་སྐྱེད་ཏེ་བརྗོད་ན་རང་ཉིད་ཀྱང་ཉེས་པས་གོས་
པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲ་ཞབས་བཞེད་པའི་བྱིར་ཏེ། བཞི་བརྒྱུ་པའི་
རབ་བྱེད་དགུ་པའི་འགྲེལ་པར། རྟོག་གི་པ་དག་ནི་གང་ཞིག་པ་རོལ་པོས་
འབྲས་སུའི་དོན་དུ་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་ཁས་སྐྱེད་པ་དེ་ནི་སྐྱེས་པ་ཡིན་
ཏེ། འབྲས་སུའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། འབྲས་སུའི་དོན་དུ་སྐྱེས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་
སྒྲ་སྟེ། འདིར་རེ་ཞིག་པ་རོལ་པོས་ཀྱིན་བརྟགས་པ་ས་དང་ཚུད་པ་མེད་པ་རྒྱུར་གི་
དུལ་སྤྱ་རབ་སྐྱེ་བ་དང་། ༡༠༠ ༽འཇིག་པ་མི་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ནམ་མཁའི་མེ་
ཏོག་ལྟར་རྒྱ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཡོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་འདི་
རྣམས་ལ་ནི་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ལྟར་རྒྱ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཡོད་པ་ཉིད་ཡོད་པ་

མ་ཡིན་ནོ། །ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་འདི་ནམས་ལ་རྒྱ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་བ་ཏགས་ནས་སྒྲེ་བ་
 གྲུབ་པས་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པར་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་ལ་
 འབྲས་བུའི་དོན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ལ་གྲུབ་པ་གཏན་ཆིགས་སུ་ཁས་
 ལེན་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་པོ་མི་རིགས་པར་ཁས་
 གྲུབ་པས་ཕ་ལོ་པོ་བསྐྱོག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་རྟག་པ་འབྲས་བུའི་
 དོན་ཉིད་དུ་ཁས་གྲུབ་པར་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །འདིས་གཞན་གྱི་དམ་
 བཅའ་བ་ལ་རྗེས་སུ་དབག་པ་དང་། འགལ་བ་བརྗོད་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་
 ཏེ། དེ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འབྱུང་བས། དེའི་
 དོན་ནི་རྟོག་གེ་པ་དག་ནི་གཞི་བརྒྱ་པའི་འྲིག་བྱེད་ཞིག་སྟེ། བྱེ་བྲག་པས་འབྱུང་
 བཞིའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་མ་སྒྲིས་པར་ཁས་ལེན་པ་ན། དེ་དག་སྒྲིས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲེ་བ་གྲུབ་པས་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་རིགས་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་འབྱུང་བཞི་རྩལ་སྤྲ་རབ་དངོས་པོར་མི་རུང་
 བས། སྐབས་འདིར་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་ཅིས་བཤད་ནས། ཆོས་ཅན་དེའི་སྟེང་དུ་
 འབྲས་བུའི་དོན་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པས་གཏན་ཆིགས་སུ་མི་
 འགྱུར་ལ། རང་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་གཞན་ལ་གྲུབ་པ་གཏན་ཆིགས་སུ་ཁས་ལེན་ན་
 ཉ་ཅང་ཐལ་ཅིང་། གཞན་ལ་གྲུབ་པ་དེ་རེ་ཞིག་རང་གིས་ཁས་གྲུབ་པས་ཕ་
 ལོ་པོའི་ལུགས་བསྐྱོག་པར་སེམས་ན་རང་གིས་མི་རིགས་པ་ཁས་གྲུབ་ནས་

དེས་གཞན་གྱི་འབྲུལ་པ་༼༡༩༽བསྒྲོག་པར་འདོད་པ་ཡང་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་
ཤིང་། ས་རོལ་ལ་གཞོད་པ་བརྗོད་པ་ཡང་གཉིས་ཀ་ལ་གྲགས་པས་གྲུབ་པ་ཞིག་
དགོས་ཏེ། རང་གི་ངེས་པ་གཏན་མེད་ཀྱི་ངག་གིས་ནི་གཞན་རྒྱུད་ལ་ཚད་མ་རྣམ་
དག་བསྐྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། གཞོད་པའི་དོན་ཡང་ཕྱིར་རྒྱུ་ལ་ལ་ངེས་ཤེས་
བསྐྱེད་ནས་དེས་ཁོའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བར་བྱེད་དགོས་སོ་ཞེས་གཞན་གྲགས་ཀྱི་
གཏན་ཆོགས་ངན་པས་གཞན་ངོར་ལོག་རྟོག་བསྒྲོག་མི་རུས་པའི་སྐབས་ནི་ཆེས་
མང་བས་སྐབས་དེ་ལྟ་བུ་དེ་སྒྱུར་བྱ་མ་ཡིན་པ་ནི་གསང་བའི་གནད་ཆེས་ཆེ་བ་
ཡིན་ནོ། །ཁྱད་པར་རང་ཉིད་དབུ་མ་པ་དག་གིས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་
མཐའ་བསྐྱེད་བ་ན། རང་གི་སྤེལ་པ་འོག་མ་ལྟ་བུའི་ཁ་བཟུང་ནས་གཞན་སྤེལ་གོག་
པའི་ཆེ་གཞན་སྤེལ་རིགས་པ་ཚད་མར་སྒྲུབ་ན་རང་སྤེལ་གྲུབ་པ་ལ་སྒྲོད་པར་འགྱུར་
བ་དང་། བྱང་གི་ལྷ་སྟེགས་བྱེད་དང་དབུ་མ་པ་རྩོད་པ་ནའང་ནང་གི་ལྷ་སྟེགས་
བྱེད་ཀྱིས་ལུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་བདེན་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་རང་རྒྱུད་ལྟ་ཅི་སྟོས།
གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཚད་
མའང་ཁས་ལེན་པར་མི་རིགས་ཞེས་སྟོབ་དཔོན་ལྷ་བས་རབ་བྱེད་བརྒྱ་དྲུག་པའི་
འགྲེལ་བར། རྟོང་ཉིད་རིགས་པར་སྒྲུབ་པའི་གཞུང་ལུགས་གཞན་དུ་གྲགས་པའི་
གཏན་ཆོགས་ཁས་ལེན་པ་མེད་དེ། གཞན་གྱི་གཞུང་ལུགས་དེ་ཉིད་མི་རིགས་པ་
ཉིད་དུ་བསྟན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གང་དུ་རྒྱུ་བ་རྣམས་ལ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་དེར་

ནི་གཉིས་ཀས་ཀྱང་དོན་ཁས་སྒྲངས་པས་ཚད་མ་ཉིད་དུ་རིགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི།
 རིགས་པར་སྒྲིན་ནི་འཐད་པ་དང་བཅས་པའི་དོན་མ་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཁོ་ན་
 འཛིན་ཏེ་ཞེས་འབྱུང་ལ། དེའི་དོན་ཡང་ཚོལ་བྱིར་ཚོལ་གཉིས་དངོས་པོའི་དེ་
 བཞིན་ཉིད་ལ་རྩོད་པ་ན་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཚད་མས་གཞོད་པ་མ་མཐོང་བའི་
 ༼༥༡༽བཤུལ་ཁོ་ན་ལ་རིགས་པས་འབྱུག་དགོས་གྱི། རང་རམ་གཞན་ལ་གྲགས་
 པའི་ཚད་མར་ཁས་སྒྲངས་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ལ་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྒྲིན་ནི་ཐུལ་བ་
 དང་ཕམ་པ་གང་ཡང་མེད་ཅིང་། དངོས་པོ་དེའི་དེ་ཉིད་དུ་གང་ཞུགས་ཀྱང་ཚོལ་
 བ་དེ་དག་གི་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་དགོངས་སོ། །ཁྱད་པར་ཚོལ་བ་
 གཞན་དང་རྩོད་པ་ན་དཔལ་ལྷན་སྤྱོད་སྒྲངས་སྒྲངས་པའི་ལྷགས་ཀྱི་དགག་སྒྱུབ་
 དང་མཐུན་པར་ཐལ་འགྱུར་བས་ཡེ་མི་རྩོད་ཅེས་པ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བས་
 དགག་སྒྱུབ་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས་ཐུན་མོང་མིན་པ་འགལ་བ་བརྗོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་
 སོགས་ལྟ་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེས་པ་ནི་རང་ཚིག་འགལ་བ་སྒྲན་མེད་པར་སོང་བ་ཡིན་
 ཏེ། སྒྱུབ་བྱེད་བསྒྱུབ་བྱ་དང་མཚུངས་པའི་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཐུ་མཚན་མཚུངས་
 པའི་མགོ་སྟོམས་གཉིས་ནི་སྤྱོད་སྒྲངས་སྒྲངས་པའི་ལྷགས་ལ་སུན་འབྱེན་ལྟར་
 སྒྲང་གི་ལན་ལ་རྟགས་དང་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་དུ་བཤད་ལ། འགལ་བ་
 བརྗོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ནི་དེའི་ལྷགས་ལ་གཞན་སྤྱོད་སྒྲངས་དགག་པའི་ཐལ་འགྱུར་
 ཡང་དག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཀྱང་དེའི་རིགས་ཚུལ་

ལ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷགས་དེར་སྐོལ་བ་པ་པོ་ལ་པོ་ལ་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་ལྟས་
ཀྱི་སྐྱབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་དུ་མ་དང་འབྲེལ་ན་ཆ་དང་བཅས་པས་
ཁྱབ། དཔེར་ན་སྟོན་ཐ་དད་ཀྱི་རྒྱ་ལྷག་བཞེན། བ་ལང་གི་སྦྱི་ཡང་རང་གི་
གསལ་བ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བར་ཁས་སྤངས་སོ། །ཞེས་པའི་དག་དེ་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྟོགས་སྤྲུང་གྲགས་པའི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ལྷགས་ལས་ཐལ་
འགྱུར་བའི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གཞན་དུ་ཡིན་ཅེས་སྐྱབ་བའང་གསོག་གསོབ་པོར་
མ་གྱུར་ཏམ། ཡང་རང་ལྷགས་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པའོ་ཞེས་(༡༥༣)པ་དེའང་
ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་ལྷགས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་སུ་མི་རུང་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་རང་
ལྷགས་འདི་ཡིན་སྐྱབ་བསམ་བཞེད་པ་དང་བྲལ་ཞིང་། དེས་དམ་བཅའ་མེད་པའོ་
ཞེས་ཀྱང་བསམ་བཞེད་ཀྱིས་ཉོག་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྟོབ་དཔོན་མི་
ཏི་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བརྒྱུ་པར་དབུ་མའི་ལྷགས་སུ་སྐྱབ། སྟོབ་དཔོན་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་ལྷ་གྲགས་ཀྱི་ལྷགས་ལྟར་སྐྱབ་དགོས་ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བརྒྱུ་
པའི་འགྲེལ་བར། སྟོབ་དཔོན་ལྟ་ན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དོ་རྗེས་ལྷ་གྲགས་ཀྱི་ལྷགས་
དེ་སྟོར་བའི་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་ཆད་མ་ནི་སྟོགས་སྤྲུང་གྲགས་པའི་ལྷགས་ལྟར་
སྐྱབ་དགོས་ལ། གཞན་དུ་མི་རིགས་པ་ཆར་གཙོད་ཅིང་རིགས་པ་ལ་དབྱུགས་
འབྱེན་པའི་ལྟས་པ་མེད་དོ་ཞེས། རི་སྐད་དུ། ལམ་འདིར་ཡང་པལ་མོ་ཆེ་དག་
ཆད་མ་པ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ལོར་བུ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བཅུ་མས་ཤིང་ཞུགས་

པའི་ལུགས་ཀྱི་ལམ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཐམས་ཅད་
 སྦྱོར་བར་བྱེད་གྱི། རང་དབང་ཁོ་ནར་སྦྱོན་པའི་འགྱིང་བ་འདི་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་
 འབྱུང་ལ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས། དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་ན་དེ་ལུགས་ཀྱི་དགག་
 སྐྱབ་ལ་བརྟེན་ཀྱང་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་ལྟའི་ཚད་མ་དེ་བདེན་པ་གཉིས་
 ཅུར་དུ་རང་བཞིན་ཚད་བྱུང་ཏུ་བརྟེན་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་དེར་དེའི་ལམ་གྱི་རྗེས་
 སུ་འབྲངས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཡང་འགྱུར་ཞེན། མ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྷ་ར་
 དགོས་པའི་དབང་གིས་རེ་ཞིག་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེར་རྣམ་པར་བཞག་པར་
 མཛད་ན་ཡང་རིགས་པ་སྤྱི་མས་དེ་བརྒྱད་ནས་སྤྱུང་བ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་
 ། །གཉིས་པ་ནི། སྦྱིར་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐལ་འགྱུར་བ་གཉིས་ལ་ཚོས་
 དབྱིངས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པའི་བལྟ་བུའི་༼༡༡༽ཡུལ་དང་
 ། དེ་ལྷ་ར་རྟོགས་པའི་སྟོའི་འཇུག་པ་སྦྱོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བར་ཞི་བའི་
 རྒྱལ་ལ་ཐལ་འགྱུར་དུ་སྐྱབ་པ་ལས་རང་རྒྱུད་དུ་སྐྱབ་པའི་བཞེད་པ་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ།
 བལྟ་བུ་ཡུལ་གྱི་སྟོང་ཉིད་ལས་བརྒྱུམས་ནས་མཚོན་མེད་མཚོན་པར་མཛད་པའི་
 སྟོན་པ་ལ་བསྟགས་པ་ནི། རྟོག་གོ་འབར་བར། གང་གིས་དེ་ཉིད་རབ་བརྟགས་
 མིན། །རྣམ་ཤེས་བྱ་མིན་གཞི་མ་ཡིན། །མཚོན་མིན་རྟགས་མིན་རིག་བྱ་
 མིན། །སྦྱི་འཇིག་མེད་ཅིང་བདེ་བ་དང་། །རྣམ་བརྟགས་མ་ཡིན་སྤྱང་བ་
 མེད། །མཚོན་མ་མེད་ཅིང་གསལ་བྱེད་མེད། །གཉིས་མིན་གཉིས་མེད་མ་ཡིན་

དང་། ཁྱི་དང་སྒོ་འཇུག་ནམ་སྤངས་པ། ཡི་གེ་མེད་པ་ཡི་གེ་ཡི། བྲགས་རྩེ་
ཉིད་གྱིས་བསྟན་མཛད་པ། སྟོན་པ་མ་ནོར་ཉིད་གསུང་བ། ཉེ་ལ་གྲུས་པར་
བྲག་འཆལ་ལོ། ཞེས་དང་། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་བཏུ་བྱའི་ཡུལ་གྱི་རང་ངོ་
ནས་མཐོང་བྱ་མིན་པ་ལ་མཐོང་བྱར་བ་སྟད་བྱས་སོ། ཞེས་དེར། རབ་ཏུ་
བརྟགས་མིན་ནམ་གཤེས་མིན། བརྟག་བྱ་མ་ཡིན་དཔེ་མེད་པ། མཚན་མ་མེད་
ཅིང་སྤང་བ་མེད། རྣམ་རྟོག་མེད་ཅིང་ཡི་གེ་མེད། ལྟ་བའི་སྒོ་ཡིས་རྟོགས་བྱ་
བ། མཐོང་བ་མེད་པས་དེ་མཐོང་ཡིན། ཅིས་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཡེ་གཤེས་དེ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གྱིས་གཤེས་
བྱ་དང་གཤེས་པའི་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་དོན་དམ་པའི་
རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས་བཞེངས་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་དང་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་གདུལ་བྱ་དག་གིས་བདུ་བྱེད་པར་ཟད་གྱི། ཡང་དག་
པར་ན་ཆོས་དེ་ལྟ་བུའི་བདུ་འབྲེལ་གྱི་ཡུལ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་སོ་ཞེས་བྱ་
བ་འདི་ལ་ཐལ་རང་གི་སྒོ་བ་དཔོན་དག་དབྱངས་གཅིག་༼༡༩༽མགྲིན་གཅིག་
སྒྲ་བར་གོ་སྟེ། རྟོག་གི་འབར་བར། རབ་རིབ་བྲལ་བར་གྱུར་པའི་མིག། རྣམ་
རྟོག་ངོ་མ་མེད་པ་ལ། སྐྱེ་དང་སྤང་བུ་སྤྱེ་གཉིས་དང་། རྣ་བུའི་མདོངས་སོགས་
མི་སྤང་ལྟར། མཁས་པས་ཉོན་མོངས་གཤེས་བྱ་ཡི། སྦྱིབ་མུན་རབ་རིབ་བྲལ་
གྱུར་ཅིང་། ཡང་དག་མཁའེན་སྦྱན་ངོ་མེད་ལ། ཉེ་བཞིན་ཅི་ཡང་སྤང་བ་

མེད། །དབེར་ན་གཉིད་ལོག་གཉིད་དབང་གིས། །བྱ་དང་བྱད་མེད་གཞལ་ཡས་
ཁང་། །གནས་ལ་སོགས་པ་མཐོང་གྱུར་པ། །སད་ན་དེ་དག་མི་མཐོང་ལྟར། །དེ་
བཞིན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དག། །སྒོ་གྲོས་མིག་ནི་བྱེ་གྱུར་ཅིང་། །མི་ཤེས་གཉིད་
དང་བྲལ་གྱུར་ནས། །སད་པའི་ཆོ་ནི་མི་མཐོང་ངོ་། །དབེར་ན་མཚན་མོ་ལུན་
ཁོད་ན། །འབྱུང་བོ་ཡང་དག་མིན་མཐོང་བ། །ཉི་མ་ཤར་ཅིང་མིག་བྱེའི་
ཆོ། །སྤང་བར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ལྟར། །དེ་བཞིན་མཁས་པས་ཡང་དག་གི། ཤེས་
པའི་ཉི་མས་མི་ཤེས་པའི། །བག་ཆགས་མ་ལུས་བཅོམ་པའི་ཆོ། །སེམས་དང་
སེམས་བྱུང་ཡུལ་མི་མཐོང་། །ཞེས་དང་། ཡང་དེར། ཡོད་མེད་སྒོས་ནི་རྟོགས་བྱ་
བ། །བཀག་ཕྱིར་དེ་བཞིན་མཁས་རྣམས་ཀྱི། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་སྒོ་གྲོས་
ནི། །སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱེས། །ཞེས་དང་། ཡང་སངས་རྒྱས་ལ་རྟོག་པ་
མེད་པར་མ་ཟད། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་བའི་སྒྲོས་པ་ཡང་དབེན་པར་བཤད་
དེ། རི་རྒྱད་དུ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་དོན་ཡུལ་གྱི། །སྒོ་རྣམས་རྟོག་མེད་པ་ཡང་
བསྐྱེན། །བདག་མེད་ལ་སོགས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །དབེར་ན་རྣམ་རྟོག་བཅས་སྒོ་
བཞིན། །ཤེས་བྱ་རྣམ་ཀུན་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །གང་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི། །སྒོ་
ཡང་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བ། །དེ་ཉིད་མཉམ་མེད་དེས་མཁུན་གསུང་། །དེ་རྟོགས་
ཕྱིར་ན་༼༥༣བ༽གང་ཞིག་ལ། །སྒོ་སྐྱེ་མེད་པ་སངས་རྒྱས་དངོས། །རྣམ་རྟོག་
ཉིད་ནི་སངས་ཕྱིར་དང་། །རྟོག་པ་མེད་པ་རྒྱས་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་རང་རྒྱུད་

པའི་ལུགས་ལ་འབྲམས་གྲུས་པར་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ནའང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆེན་
སྒྲོས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཉིད་འཆོལ་བ་ན་ཀུན་
རྫོབ་ལ་བརྟེན་ཚུལ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཆོས་ཐ་སྙད་དུ་འཛོག་ཚུལ་ལ་ཐལ་རང་
གཉིས་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའང་རང་ཅག་མཚན་མ་
དང་བཅས་པའི་ཆོས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པོ་འདི་ཀུན་ཆོས་འདི་དག་ལ་དོན་བྱེད་པས་
ན་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་རང་བདེན་པའོ་ཞེས་ལྟན་སྤྱོད་གྱིས་འཛིན་པར་མ་
ཟད། ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པས་ཀྱང་ཞེན་པར་བྱེད་དོ། །འོན་དོན་བྱེད་པ་ལས་
དངོས་པོར་ལྟ་བའི་དོན་བྱེད་པ་ཅན་དེ་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་རང་བདེན་པར་ཞུགས་
པའི་སྟོབས་ལས་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ། དངོས་པོ་དེ་ཉིད་རང་བདེན་པར་མ་
ཞུགས་ཀྱང་བཏགས་ནས་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུང་བ་ཡིན་ཅེ་ན། དངོས་པོར་སྤྱོད་བ་
དག་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་རང་བདེན་པར་ཞུགས་པའི་སྟོབས་ལས་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ལྟར་དོན་བྱེད་པས་དངོས་པོ་དེའང་རང་བདེན་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ཉིད་དོན་
དམ་བདེན་པའང་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱང་རང་བདེན་པ་དངོས་སྟོབས་
གྱིས་ཞུགས་པས་དེ་ངོར་བསྐྱུ་བའང་མེད་པས་གང་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་གྱིས་
བདེན་པའི་ཆོས་དེ་དོན་དམ་པར་བདེན་ཅིང་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ཐོག་མེད་གྱི་
དངོས་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་སྒྲུང་དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཆོས་ནི་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པས་བདེན་
མེད་བརྟུན་པའོ་ཞེས་སྤྱོད་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སེམས་ཅམ་རྣམས་རྟུན་པས་

དབང་གེས་ཁ་ཕྱིར་བལྟའི་གཟུང་འཛིན་དང་བྲལ་བའི་ནང་ལྟ་གེས་ཙམ་རིག་
 ཙམ་གྱི་དངོས་པོ་༼༥༥༽དེ་ཉིད་རང་བདེན་པར་ཞུགས་སྟོབས་ལས་དེ་ཉིད་
 གསལ་ཞིང་རིག་པའི་དོན་བྱེད་པའང་དངོས་སྟོབས་གྱིས་འོང་བ་ཡིན་ལ། དེ་
 ལྟར་དོན་བྱས་པ་ལས་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་བདེན་གྲུབ་པའོ་
 ཞེས་སྒྲ་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་གེས་པ་ཚད་མ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པའི་ཚད་མ་སྟེ་སྒྲར་
 གཉིས་སྒྲར་གི་འབྲལ་བ་ཕྱིས་དེ་དང་བྲལ་བར་མ་གེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་དུ་
 གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ལོག་པར་རྟོག་པ་བཞིན་ནོ། །ཐལ་འགྱུར་དང་རང་རྒྱུད་སྒྲ་
 བའི་དབྱུ་མ་པ་གཉིས་ཀའང་དོན་དམ་བདེན་པར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་
 ཞུགས་གྱིས་དོན་བྱེད་པ་དང་། དོན་དེ་གང་གིས་གྲུབ་པའི་ཚད་མ་ནི་བདེན་པ་
 གཉིས་ཙམ་མེད་པར་མཐུན་པར་སྒྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་བདེན་པར་གྱུར་པའི་
 དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གེས་བྲལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དགོངས་སོ། །དེ་
 ལྟར་ནའང་རང་རྒྱུད་པས་ཀྱན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་གྱིས་དོན་བྱེད་
 ལུས་གྱི་ཆོས་དང་། དེ་གང་གིས་གྲུབ་པའི་ཚད་མ་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཀྱན་
 རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་ཀྱན་རྫོབ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་
 སྟོབས་ཞུགས་གྱི་དོན་བྱེད་ལུས་གྱི་ཆོས་དང་། དེ་གང་གིས་གྲུབ་པའི་ཚད་མ་
 དེར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་དང་གང་འཛིན་པ་
 དེ་ཐམས་ཅད་དོན་བྱེད་ལུས་སམ། མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་ཆ་ནས་དེར་འཛིན་

ལ། དེའི་དོན་བྱེད་པ་དང་མཚན་ཉིད་འཛིན་བྱེད་གྱི་ཆོས་གང་ཡིན་པའང་རང་
འཛིན་བྱེད་གྱི་དངོས་པོ་དེའི་སྟོབས་གྱིས་དོན་བྱེད་པ་དང་མཚན་ཉིད་འཛིན་པར་
བྱེད་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་བསྟོས་པའི་ཕྱིར། རྟོག་གོ་འབར་བར། ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་
རྣམས་གྱི་སྐས། །མེད་པར་ཡང་དག་ཁང་པ་ཡི། །སྟེང་དུ་འགོ་བར་བྱ་
། ༡༧ །བཞེད་ཀྱི་ཁྱེད། །མཁས་ལ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲུས་ཏེ། དེ་ཉིད་ཁང་
བཟང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐར་པའི་ཁང་བཟང་ས་གསུམ་གྱི་གནས་ལས་མངོན་པར་
འཕགས་པ་དགོ་བའི་བཟོ་བོད་པག་ཏུ་མེད་པས་བརྟེན་པ། བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་
ལག་གི་ཀ་བ་ཤིན་ཏུ་མཐོན་པོས་ལེགས་པར་བརྒྱན་པ། དགོ་བའི་ཆོས་མཐའ་
ཡས་པའི་དཀར་རྩིས་བྱགས་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་སྒྲུབ་པའི་ཞལ་གྱི་འོད་
ཟེར་གྱིས་སྒྲུང་བར་བྱས་པ། རབ་རིབ་གྱི་རིམས་མ་ལུས་པ་རྣམ་པར་བསལ་བ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གནས་སོ། །དེའི་ཐོག་ཏུ་འཛིན་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀྱན་
རྫོབ་གྱི་བདེན་པའི་ཐེམ་སྐས་བསྐལ་བ་གྲངས་མེད་པ་བདུན་པོ་དག་ཏུ་སྦྱད་པ་
མེད་པར་ལ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་། དབང་དང་མངོན་པར་གཤེས་པ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པས་བྱ་ཆོམ་ཁོ་ནར་རྒྱས་པར་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་
གྱིས་ཀྱང་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་ཆོས་རྣམས་མེད་པར་དོན་དམ་རྟོགས་པར་མི་རྒྱས་སོ་
ཞེས་གསུངས་སོ། །ཁང་བྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་
བདེན་པ་སྟོ་གོས་གྱིས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་བྱའོ། །ཀྱན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་

གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཀུན་རྒྱུ་པར་འབྱེད་པའི་དོན་གྱིས་
ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའོ། །དེ་ཉིད་བདེན་པ་སྟེ་རྒྱུ་པར་
བཞག་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འགོ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དང་པོ་
གཟུགས་ནི་རྒྱུ་པ་གཉིས་དང་རྒྱུ་པ་ཉི་ཤུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་ཡིག་འབྲུ་དང་། བསྟན་བཅོས་དང་། ལག་རྩིས་དང་། ཤོད་ཐབས་
དང་། རོར་བརྒྱད་པའི་རྒྱ་དང་། སྒྲུབ་དབྱེད་དང་རྩིས་དང་རིག་སྒྲགས་ལ་
སོགས་པ་གང་དག་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་རབ་རྒྱ་རྒྱུ་པར་དབྱེ་བར་བསྟན་
ཏེ། །དེ་ལ་༼༡༩༽ཚོས་རྒྱུ་པ་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་སུ་རུང་བ་དང་།
ཁྱོང་བ་དང་། མཚན་མར་འཛིན་པ་དང་། མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་། རྒྱུ་
པར་གཤམ་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི་མི་རྟག་པ་དང་སྤྱུག་
བསྐྱེད་པ་དང་སྤྱོད་པ་དང་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཡང་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ནི་སྟོན་པོ་དང་སེར་པོ་དང་རིང་པོ་དང་བྱང་དུ་ལ་སོགས་པ་དང་གཟུགས་སྒྲུ་
ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་འབྲུང་བ་ཀུན་རྫོབ་རྒྱ་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟོབས་
ཁྱེད་མ་བརྟགས་ཉམས་དགའི་ཚད་མ་ཉིད་འདི་བས་ཁས་ལེན་ཏེ། འབྲེལ་
རྒྱུ་ལས། མ་བརྟགས་གཅིག་སུ་ཉམས་དགའ་བ་ཉིད་དུ་རྒྱ་དང་འབྲས་སུའི་
འབྲེལ་པ་ཞེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་སྒྲུ་མ་ལྟ་སུའི་དངོས་པོ་
སྟོབས་ཁྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཚད་མ་ཁས་སྒྲུངས་ནས་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་

འཛིན་གྱི་དྲག་སེལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་དགོངས་སོ། །རང་རྒྱུད་དུ་སྒྲ་ཚུལ་འདི་
ལས་བརྒྱུམས་ཏེ། འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་རང་རྒྱུད་པ་ལ་སྒྲ་མ་རིགས་སྒྲུབ་སྒྲ་
བའི་དཔུ་མ་བ་ཞེས་སོ། །སྟེང་པ་ལོ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་རང་རྒྱུད་པའི་ཕྱོགས་ལ་དགེས་
བས་རང་རྒྱུད་པ་སྒྲ་མ་རིགས་པས་བདེན་པར་དོན་བྱེད་ལུས་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་
བས་སྒྲ་མ་རིགས་སྒྲུབ་གྱི་དཔུ་མ་བ་དེ་རང་རྒྱུད་པ་ནི་མ་ཡིན། ཐལ་འགྱུར་བ་ནི་
མ་ཡིན་པས་མྱོངས་པ་ངོ་མཚར་བསྐྱེད་པའི་དཔུ་མ་བ་ཞིག་གོ་ཞེས་གསུང་བ་
ཡང་རང་གི་གནོད་ཐོག་ལ་ཕོག་པའི་ཆིག་གཞན་དུ་བསྐྱུར་བ་ཡིན་ཅེས་སྒྲོ་གོས་
གྱི་ནོར་ཅན་སྟག་ཚང་ལོ་རྩ་ས། བྱེ་བྲག་གྲུ་སྒྲུབ་ལུགས་མཆོག་འཆད་པ་ལའང་
། །སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་སྤངས་དང་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་གཉིས་གྱིས། ཐལ་འགྱུར་ཅམ་
དང་རང་རྒྱུད་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུ་བཤེས། ཐལ་རང་གཉིས་སུ་མཁས་ལ་གྲགས་
ཤིང་གྲུབ། །དེ་ཉིད་རིམ་བཞིན་རབ་ཏུ་མི་གནས་དང་། སྒྲ་མ་རིགས་སྒྲུབ་པ་
ཞེས་འཕགས་ཡུལ་གྱི། །ཚད་ལྷན་དུ་མས་བཤད་ཕྱིར་དབྱེ་བ་དེ། །མྱོངས་པ་
མཚར་བསྐྱེད་ཡིན་ཅེས་གསུང་མི་རིགས། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་རང་རྒྱུད་དུ་
སྒྲ་བ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀྱན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་གྱི་ཆོས་དང་
། དེའི་ཚད་མ་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་སྒྲ་མ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་སྟོབས་
ཞུགས་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་འང་ཀྱན་རྫོབ་པའི་དངོས་
སྟོབས་གྱིས་ཞུགས་ཤིང་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དེར་མི་བསྐྱུ་བར་ཡོད་དགོས་ལ། དེར་

མི་བསྐྱོད་ཞིང་བདེན་པར་ཡོད་ན་ཀུན་རྫོང་པ་ཐམས་ཅད་འདུས་བྱས་བརྒྱན་པ་མ་
 ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཆོས་དང་དེ་
 ཚད་གྲུབ་ཏུ་ཁས་སྒྲུངས་པའང་རང་ཆོག་གཞོན་བཅས་ཡིན་ཏེ། སྐྱུ་མའི་རྟ་ལ་
 སོགས་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ན་སྐྱུ་མའི་རྟ་སྐྱུ་མ་མ་ཡིན་
 ཅིང་། དངོས་པོ་རང་རྒྱུད་པའི་རྟ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་སྐྱུ་མ་ལྟར་བདེན་པར་ཚད་མས་ཞེན་པར་བྱེད་པ་དེ་ལའང་སྒྲོས་མཚན་གྱི་
 འཛིན་པའི་ལྷག་ཅུང་ཟད་ལུས་པར་གསལ་ཏེ། མཁས་མཆོག་དཔའ་བོས་དོན་
 དམ་བྱང་སེམས་སྒྲོམ་པའི་མན་ངག་ཏུ། དེས་ན་མ་བརྟགས་ཉམས་དགའ་
 བར། །སེམས་ནི་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྟེ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱང་ནི་སྐྱུ་མ་འདྲ། །སྐྱུ་མ་ཙམ་དུ་
 བརྟགས་པས་བསྐྱས། །འདིས་ཀྱང་ཆོག་ཏུ་བརྗོད་སྤངས་པའི། །སྒྲོས་བྲལ་
 འཇམ་དབྱངས་མཐོང་བ་མིན། །སྐྱུ་མ་སྐྱུ་མ་ཙམ་མིན་ཏེ། །གལ་ཏེ་ཡིན་ན་དེ་མི་
 འགྲུབ། །གྲུབ་ན་གཞན་གྱི་གཞུང་། །རྟ་ལྟ་ལུགས་ཀྱང་། །སྐྱུ་མའི་ཆོས་སུ་ཐལ་
 བར་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་སྐྱུ་མའི་རང་བཞིན་ནི། །སྐྱུ་བཞིན་འདི་ཞེས་བརྗོད་དུ་
 མེད། །ཅིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །འོ་ན་རང་རྒྱུད་པའི་ཆོས་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་
 བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་རམ་ཞེན། མི་འགྱུར་ཏེ། ལྷག་སོགས་ཆོས་
 ཅན་ལ་བསྐྱབ་བྱ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་
 རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་སྐྱབ་བྱེད་དེ་དག་ཐ་སྟོན་དུ་རྗོད་པར་

བྱེད་ཀྱང་ཐ་སྟད་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ནི་ཐལ་རང་གི་བྱེད་
པར་ཡིན་ལ། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཐ་སྟད་དུ་གྲུབ་འཛིན་གྱི་སྟོ་དེ་རང་རྒྱད་པའི་
ལྷགས་དེར་ཡང་བྱི་ནས་དབུ་མའི་ལྷ་བགོམས་པའི་ཆོགས་སོག་གི་མཐུས་རང་
གིས་བསྐྱོག་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་དེ་ཉིད་འཆོལ་བ་ན། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ཚད་མ་
དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པ་ཞིག་ཁས་སྦངས་ནས་དེ་ཉིད་འཆོལ་བའི་
དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་ཙམ་དུ་འང་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་
ཆོས་དང་། དེའི་ཚད་མ་མེད་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་དང་བརྟན་བཙུག་སྐྱབ་དག་ལ་
གནས་སྐབས་ཇི་ལྟར་གྲགས་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཙམ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་བརྫོད་ནས་
དངོས་འཛིན་ཅན་དག་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་བཏགས་པའི་ཀྱན་རྫོབ་
ཀྱི་བདེན་པ་སོགས་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་ཆོས་
དང་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བྱིན་ཅི་ལོག་སེལ་བར་མཛད་པའི་
བྱིར། དེས་ན་བདེན་པ་གཉིས་ལས་བརྒྱམས་པའི་རང་ལྷགས་ལ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་
བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མེད་ཀྱང་། གཞན་གྱིས་བཏགས་པ་སེལ་བའི་ཆེད་ཀྱི་དགག་
སྐྱབ་འཛིག་རྟེན་དང་རྗེས་ཀྱི་མཐུན་དུ་བརྫོད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་
ལྷགས་ཡིན་ལ། དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་བརྒྱམས་པའི་རང་ལྷགས་ལ་བསྐྱབ་བྱ་
སྐྱབ་བྱེད་མེད་ཀྱང་ཀྱན་རྫོབ་ལས་བརྒྱམས་ནས་དེ་ཉིད་འཆོལ་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་

སྐྱབ་བྱེད་གྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྷན་གྱིས་གཞན་གྱི་བཏགས་པ་སེལ་བའི་དགག་
སྐྱབ་བྱེད་པར་ཅན་བརྗོད་པ་ནི་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་སོ་ཞེས་སྟོག་གནད་དུ་
གདམས་སོ། །མདོར་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀུན་རྫོབ་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དེ་
དེར་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པ་དང་། དེ་དེར་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་ཚད་མ་མེད་པ་ལ་
དེ་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་གྱི་ཆོས་དང་དེའི་ཚད་མ་འབད་ནས་བསྐྱབས་ན་
དོན་དམ་བདེན་པའི་ཚུལ་ལས་ཉམས་པར་མ་ཟད། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཚུལ་
ལས་ཀྱང་ཉམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་དག་གི་འབྲུལ་
ངོར་དེར་ཞེན་གྱིས་བདེན་པར་མོས་ཏེ་འཇོག་པར་ཟད་གྱི། དེའི་བདེན་ཚུལ་
དབྱེད་པ་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དེའི་དངོས་པོ་བདེན་པ་དང་བདེན་པར་འགྱུབ་
བྱེད་གྱི་ཚད་མ་ཡོད་པ་བཀག་པ་ལས་རང་རྒྱུད་པས་དེ་ལས་གཞན་དུ་ཀུན་རྫོབ་
གྱི་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཆོས་ལ་རིགས་
པས་དབྱེད་ནས་དེའི་བྱེ་བྲག་ལྷ་གཅིག་ལྟ་བུ་དངོས་སྟོབས་གྱིས་ཞུགས་པའི་
ཆོས་དང་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ལ། དེའི་བྱེ་བྲག་ལྷ་གཅིག་ལྟ་བུར་
དངོས་སྟོབས་གྱིས་མ་ཞུགས་པ་དང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་པའི་
ཕྱིར་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་འདིས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་སྟོབ་
དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྐྱབ་ཞབས་གྱི་དགོངས་པ་དབྱིས་ཕྱིན་པར་སྒྲོང་མ་
ལུས་སོ་ཞེས་ཆོག་གསལ་ལས། བྱོད་ནི་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་

ལ་མི་མཁས་པས་ལ་༼༥༥ན༽ལར་འཐད་པ་བརྒྱག་ནས་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་
ལས་དེ་འཛིག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཁོ་བོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རྣམ་པར་
འཛིག་པ་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་གནས་ཏེ། ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་བསལ་བའི་ཕྱིར་བཀོད་པའི་འཐད་པ་གཞན་གྱིས་སྒྲོག་
པར་བྱེད་ཅིང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤོན་རབས་ལྟར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ལས་
ཉམས་པ་བྱེད་ཁོ་ན་སྒྲོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྫོབ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་
ཕྱིར་གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཡིན་ན་ནི། དེའི་མཆོན་ཉིད་བཞིན་དུ་
མཆོན་གཞིར་ཡང་གདོན་མི་ཟ་བར་འགྱུར་བར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་
དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་འབྱུང་ལ། དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལ་
འཐད་པ་བརྒྱག་པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཆད་མས་དེ་དེར་གྲུབ་ན། ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་འང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་ནི་མི་འཛིག་
སྟེ། འོན་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་གཞག་འཛིག་རྟེན་
དང་མཐུན་པར་བཟོས་པ་ཙམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་པ་ཙམ་ཞིག་ནི་ཐར་འདོད་དག་
གནས་སྐབས་སུ་བྱང་དོར་གྱི་རྟེན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་ཆོག་གསལ་ལས། དེ་
བཞིན་དུ་རྣམ་པར་དབྱེད་ན་ས་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་སྒྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཐ་
དད་པའི་མཆོན་གཞི་མེད་ལ། མཆོན་གཞི་ལས་ཐ་དད་པར་རྟེན་མེད་པའི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱང་མེད་མོད་གྱི། དེ་ལྟར་ནའང་འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་དེ། དེས་

ན་སྒོ་བ་དཔོན་གྱིས་པན་ཚུན་བཏོས་པ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པར་
 རྒྱལ་པར་བཞག་པར་མཛད་དོ། །འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་
 གྲུང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་འཐད་པ་དང་ལྟན་པ་མ་ཡིན་
 བཅ། དེས་ན་རྒྱུ་ལོ་འདི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་གྱི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འགྱུར་
 རོ། །འཐད་པས་རྒྱལ་པར་དབྱེད་ན་མཆིག་གྲུ་ལ་སོགས་པ་དག་ཁོ་ན་མི་སྤྱིད་པ་
 བྱི་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་འཐད་པས་གཟུགས་དང་
 ཆོར་བ་ལ་སོགས་རྒྱལ་པར་ཡོད་པ་མིན་པས། དེ་དག་གྲུང་མཆིག་གྲུ་ལ་
 སོགས་པ་བཞིན་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཏུ་ཁས་གྲུངས་པར་
 འགྱུར་ན། དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་པས་འདི་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བརྟེན་ནས་
 བཏགས་པ་རྒྱལ་པར་བཞག་པ་འདི་ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་རྒྱས་པར་
 བསྟན་པས་དེ་ཉིད་ལས་ཡོངས་སུ་བཙལ་བར་བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་
 ཐལ་འགྱུར་བས་སྤྱི་རོལ་པའི་རྟོག་གེ་སྟེ་ལྟར་དང་། བར་གི་ལུ་སྟེགས་བྱེད་རྒྱལ་ས་
 གྱིས་མཐའ་བཞིའི་སྒྲེབ་སོགས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྒྲོ་སྒྲུར་དང་རྟག་ཆད་
 ཏུ་སྒྲུབ་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ལྟན་སྒྲེས་དང་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཆད་མར་གྲགས་པ་
 དང་ཁས་ལེན་གྱི་དབང་གིས་ཆད་མར་བཏགས་པ་ཙམ་དགག་སྒྲུབ་གྱི་ཆོག་གི་
 རྟེན་ཏུ་བཟུང་ནས་དེ་དག་གི་ལོག་རྟོག་ངན་པའི་དབལ་བཙལ་པར་བྱེད་པ་ནི་
 གཤེད་མ་རང་སྟོག་རང་གིས་གཙོད་ཏུ་འཇུག་པ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་

བུའི་རིགས་པ་ལ་བཞེན་ནས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་སྐོལ་བ་དེ་
དོར་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་བརྗོད་ཙམ་དུ་སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་མི་འཕེན་གྱི་ཐལ་
འགྱུར་དང་། ཐལ་དོན་དེ་དག་གི་སྐྱབ་བག་དང་། ཚུལ་སོ་སོར་བསྐྱབས་ནས་
རྗེས་སུ་དཔག་པའི་བག་འགོད་པ་དང་། དམ་བཅའ་བརྗོད་ནས་ཚུལ་སྐྱབ་པར་
བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཆོ་ཐལ་འགྱུར་བ་དེ་རང་རྒྱད་སྒྲ་བ་པོར་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔུ་
མ་པ་ཁོ་ན་འམ་འབའ་ཞིག་པར་སྒྲ་ན། བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རང་ལྷགས་ཀྱི་ཆད་
མས་གྲུབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་༼༥༥༽དང་། བསྐྱབ་བུའི་དངོས་ཆོས་དང་བཅས་པ་
ཁས་མི་ལེན་པ་གང་ཞིག། དེ་མི་ལེན་བཞིན་སྐོལ་བ་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་སུན་
འབྱིན་བྱེད་དུ་བག་རི་ལྟར་ཡང་བཀོད་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉགས་ཆོས་ལ་
སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཞེན་དོན་ཀྱང་གཞན་ཁོ་ནའི་སྤྱགས་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར།
རང་སྤྱགས་ལ་ནི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་འགལ་འབྲེལ་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་ལ་སྒྲིག་
རྒྱ་གོལ་བ་ལྟར་ཞིག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆེག་ཏུ་བརྗོད་པ་ནི་སྐྱེས་བུའི་འདོད་
པའི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ཡིན་གྱི། རང་མི་འདོད་བཞིན་བཀྱི་བྱེད་སྤང་ཆེན་གྱི་
ལྷགས་རྒྱ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཆེག་གསལ་ལས། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་
ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པའི་
ཕྱིར། འཛིམ་དུས་ཀྱི་བུམ་པ་ཡང་མདོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན་ཡོད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སྐྱེ་མི་དགོས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའང་ཐལ་འགྱུར་བས་གངས་ཅན་ལ་གཞན་

ལ་གྲགས་ཀྱི། རྗེས་དཔག་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རག་ཏུ་བཀོད་པ་ཡིན་
 ཏེ། ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན་ཁས་ལེན་མེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་བཞད་གད་དུ་འགྱུར་
 བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རག་སྐྱུར་བས་རང་རྒྱུད་དམ་རང་ལྷགས་ཀྱི་ཚད་
 མས་གྲུབ་པའི་བསྐྱུབ་བྱ་བསྐྱབས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་པ་རང་གི་རིགས་པ་
 ཚད་གྲུབ་རང་བདེན་པས་བཞག་པའི་སྤྱོད་མེད་པ་གཞིར་བྱས་ནས་ཚུད་པའི་
 རག་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་སྐྱབ་འབྱེན་ཁོ་ནར་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟའི་སྐྱབ་
 འབྱེན་ལ་ཐལ་བར་བརྟེན་པ་དང་། རྣལ་མར་བརྟེན་པ་ལས་དེ་སྐབས་ཀྱི་རག་
 དེ་སྤྱི་མར་སྤྲང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་རང་ལྷགས་དང་རང་སྤྱོད་མེད་ཅུང་ཡང་མ་
 བཞག་བཞིན་གཞན་ཁོ་ན་སྐྱབ་འབྱེན་པ་ནི་དགོས་པ་མེད་དེ། གཞན་
 ༼༥༥༽སྐྱབ་འབྱེན་པ་ལས་གྲུབ་པའི་དོན་མེད་པར་ཅོ་འདྲི་ཙམ་དུ་བྱ་བའི་
 ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་གྲུབ་སྟེ། གཞན་ལ་ཅོ་འདྲིའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཀྱི།
 གང་སྤྱོད་མེད་ལ་གནས་པའི་སྤྱོ་ཅན་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ལ།
 གང་སྤྱོད་མེད་ཐམས་ཅད་དེ་དོར་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་རིགས་པ་འཐད་ལྡན་
 གྱིས་བསལ་ནས་སྤྱོད་མེད་ལ་གནས་པའི་སྤྱོ་དང་བྲལ་བ་དེ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་
 རྒྱུད་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་
 དཔག་པར་བྱ་བ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་འདི་ལ་ཁོ་བོས་བཤད་པའི་
 གནད་ཟབ་མོ་འདི་མ་རྟོགས་པར་བོད་གངས་ཅན་པ་གྲགས་ལྡན་སྤྱི་མང་བོས་

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་ཉིད་འཆོལ་བའི་དགག་སྐྱབ་གིས་གདུལ་བྱ་ཆར་
གཙོད་རྗེས་འཛིན་བྱེད་པ་ན། སྐྱབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་སྐྱབ་རག་
ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་དང་གཞི་མཐུན་གྱི་རག་ཁོན་འགོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་
ངོར་གཞན་དག་གིས་མི་འདོད་པའི་སྟོགས་རང་གི་ཆིག་ཟེན་ལ་དམ་བཅའ་བ་
དང་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་འགོད་ན་དེ་
རང་རྒྱད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཞེས་སྐྱབ་དེ་ནི་སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་
དང་། སྐྱབ་གྲགས་པའི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་ཆེན་རྣམས་ཁོ་བོས་ཆར་གཅིག་ཙམ་
ཡང་མ་བཟུགས་པར་འཇུག་པའི་གཞུང་སྟུང་ཐོར་ཙམ་དང་། དེའི་སྟེ་མ་ཐལ་
ཙམ་ཞིག་གིས་སྟོ་ཆོམ་ནས་སྟུགས་ལྟ་བུ་མང་དུ་འདུས་པའི་དབུས་ན་དབུ་མའི་
འཆད་ཚུད་ཚུམ་པ་བྱེད་དོ་ཞེས་ང་རོ་ངན་པ་འདོན་པ་ནི་ཀུན་ཏུ་སྤོངས་པའི་
དབང་གིས་མི་སྟོགས་ཀ་མེད་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་མེ་ལོང་དུ་
སྒྲུང་ངོ་། །ཆིག་གསལ་དུ་སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་ལ་རྟོག་གོ་བ་འདིས་ནི་
{༥༧}ཞེས་པའང་སྟོབ་དཔོན་དེ་སྐྱེ་ཆད་སོགས་བྱི་ནང་གི་ལུགས་ཆེན་པོ་
རྣམས་ལ་སྟོ་ཤིན་ཏུ་བྱང་ནས་ཤེས་རབ་ཟབ་ཅིང་རྣོ་བའི་ཆ་ནས་དེར་བརྗོད་པ་
མ་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྫོབ་གྱི་དངོས་ཆོས་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་དེར་
འཛིན་གྱི་མངོན་ཞེན་དྲག་པོ་བྱེད་པའི་ཤན་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འང་ཀུན་རྫོབ་གྱི་
ཆོས་ལ་ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཆད་མས་གྲུབ་པས་གནས་སྐབས་སུ་གྲུབ་པའི་གོ་ཆད་དོ་

ཞེས་རྟོག་པར་བྱེད་པས་ན་རྟོག་གི་པ་ཞེས་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་
ན་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སློབ་དཔོན་དག་ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆིང་
གྲོལ་གྱི་ཆེད་དུ་སྤང་དོར་བྱེད་པ་ན། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ལ་རིགས་པས་དབྱེད་
བཟོད་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་ལ་སྤང་དོར་མི་བྱེད་པར་སྐྱེས་བུ་ཀུན་ལ་གྲགས་པ་
ཅོམ་གྱི་བཏྲོས་བཞག་གི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་འདོར་བ་དང་། རྣམ་
པར་བྱང་བའི་ཕྱོགས་སྤང་བར་བྱེད་པ་འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་མི་
སེམས་པར་མ་བརྟགས་པར་མཐུན་པར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། འཆིང་གྲོལ་གྱི་ཆེད་
གྱི་སྤང་དོར་རང་ལུགས་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཆད་མས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་
ནས་དེ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྤང་དོར་བྱེད་པ་མི་ལམ་དུ་འང་མི་མི་བའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་གྱི་
རྣམ་གཞག་རང་མི་བཞེད་ཀྱང་གཞན་གྱི་གྲགས་དོར་བསྐྱབ་ནས་འཛོག་པ་ནི་
སློབ་དཔོན་འདི་མ་ཟད། དཔལ་ཆོས་གྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་དེ་ལྟའི་ཐ་སྙད་རྣམ་
གཞག་འགའ་ཞིག་གཞན་དོར་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། སློབ་དག་རྣམ་
པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་། །མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་གྱིས། །གཟུང་དང་འཛིན་
པ་ལྟོང་བ་དག། ཐ་དད་ལྡན་བཞིན་རྟོགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། གཟུང་བ་
འཛིན་པ་རིག་པ་དག། ཡོད་པ་མིན་ཡང་གཞལ་བྱ་དང་། །འཇལ་བྱེད་འབྲས་
བུར་༼པལ་༽གནས་པ་ནི། །རི་ལྟར་རྗེས་སུ་སྤང་བཞིན་བྱས། །ཞེས་རང་མི་
བཞེད་ཀྱང་གཞན་དང་མཐུན་པར་སྐྱས་ཞེས་པ་དང་། སྤྲོད་ན་འདི་དང་གཞི་

མཐུན་ཉིད། །ཡོང་བ་མིན་ཀྱང་རི་ལྟ་བུར། །གྲགས་པ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པ་
སྟེ། །དངོས་ལ་འདི་ནི་མི་སྲིད་དོ། །ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རྣམས་གཞག་དང་། །ཐ་
དད་ཐ་དད་མིན་ཅི་འདྲ། །དེ་ཉིད་དོན་ནི་མ་བརྟགས་པར། །འཛིག་རྟེན་རི་ལྟ་
གྲགས་དེ་ལ། །དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་ནི། །བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པ་ཀྱན་བཞག་
པ། །དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་བྱའི་བྱིར། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པ་
ཡིན། །ཅིས་སྐྱོད་དོན་དེ་རང་མཚན་དངོས་མ་ཡིན་ཀྱང་དེར་བསྟན་ནས་གཞན་གྱི་
གོ་བྱར་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་དེ་ཉིད་འཚོལ་བའི་རྟེན་གྱི་དགག་སྐྱབ་
ཀྱན་རྫོབ་འཛིག་རྟེན་དང་མཐུན་པའི་གཞན་གྲགས་སུ་སྦྱོར། །འཛིག་རྟེན་རྒྱུར་
འཕེན་སོགས་དང་བ་ལང་རྩི་ལྟ་བུ་དབུ་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པའི་སྟོན་དུ་རེ་
ཞིག་མ་གྱུར་ནས་དེ་ཉིད་ཀྱི་བདུད་རྩི་འོ་རྩོ་མྱོང་མེད་པ་གང་ལ་དེའི་དགག་
སྐྱབ་ཀྱི་གཞན་གྲགས་དེ་ལ་མེད་པས། །དེ་དག་དེ་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ན་འཛིག་
རྟེན་སྐྱབ་པོ་དེར་གྲགས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཅིས་པ་ནི་
ཟོང་རྫོགས་པའི་ཆོག་གོ་ཞེ་ན། །འཛིག་རྟེན་པ་ནི་འདིར་དོར་མ་གྱོན་པའི་གྲྲ་གྲྲ་
མི་ཁོམ་པའི་གནས་སུ་སྦྱེས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ངེས་པར་མི་བཟུང་གི། །སྐྱབ་གཉིས་
ཀྱི་དབང་གིས་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་པའི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་རྟོག་པ་དང་
། །དེར་སྒྲུང་བ་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཚུལ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱབ་པས་མ་རྫོང་བར་
བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འཛིག་རྟེན་པ་ཞེས་བཟུང་སྟེ། །དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་

གྱི་སར་འཛིག་རྟེན་རང་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཀར་སྤར་གྲགས་དང་གྲགས་
རུང་ཐམས་ཅད་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་༼༡༠༩༽གྱི་ཐ་སྙད་ཅེས་རྫོད་
བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཀླུ་སྤྲས་ཞི་བ་ལྟ་ས། དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་ནམ་གཉིས་མཐོང་
། ། རྣལ་འབྱོར་པ་དང་པལ་པའོ། །དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་པལ་པ་ནི། རྣལ་འབྱོར་
འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་ཅིང་། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་སྒོ་བྱེད་གྱིས། གོང་མ་གོང་
མ་ནམས་གྱིས་གཞོད། ཅིས་འབྱུང་ལ། དེས་ན་ནམ་ཞིག་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་གྱི་གོ་འཕང་གྲུབ་པ་ན། གདུལ་བྱ་གཞན་ངོར་སྡོན་གྱི་ཚོགས་དང་སྡོན་ལམ་
གྱི་མཐུས་སྒྲི་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་འཆར་ཡང་སངས་རྒྱས་
རང་ངོར་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་པ་མཐའ་དག་གི་སྒྲོས་དམིགས་ཐམས་ཅད་ཉི་
བར་ཞི་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེས་པ་འདི་ནི་ཐལ་འགྱུར་བ་དག་གི་ལེགས་བཤད་གྱི་
སྟོག་བྱངས་ཆེན་པོའོ། །ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་མ་བྱའི་ཡིག་ཆར། ཁ་ཅིག་
དངོས་སྟོབས་ཞུགས་པའི་ཚད་མ་ཡིས། བྱོགས་གཉིས་དགག་སྒྲུབ་ངེས་པ་ཡིན་
ཅིས། ཞེས་དང་། ཡུལ་དངོས་སྟོབས་གྱིས་ཞུགས་པ་ཡི། ཚད་མས་དེ་ཉིད་
རྟོགས་སོ་ཞེས། ཚོས་གྱི་གྲགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་བའི། རྟོག་གི་པ་ནམས་སྒྲི་
བར་བྱེད། ཅིས་སོགས་འབྱུང་བ་ལ་དཔགས་ནས་སྤྱི་རབས་པ་ཁ་ཅིག། མདོ་
སེམས་གྱི་འདོད་པའི་ཚད་མ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རང་བདེན་པ་དོན་དམ་
བར་གྲུབ་པར་སྒྲི་བ་དེ་དཔུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་ནས་དགག་

སྐྱབ་བྱས་སོ་ཞེས་སྒྲ་རབས་པའི་དགོངས་པར་འཆད་པ་ནི་ནོར་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་
སེམས་སྤུན་མོང་དུ་གེས་པ་དང་། དེའི་རྣམ་པ་མ་འབྲུལ་བའི་དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་སེམས་ཙམ་གྱི་ངོ་བོས་དོན་དམ་བདེན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
ཁས་ལེན་ལ། རང་རྒྱད་པས་ནི་སྤྱི་ནང་གི་དངོས་པོའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་ཆོས་
འདི་དག་རང་གི་མཚན་ཉིད་༼༡༠༠༽ཀྱིས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་
སྟོབས་ཞུགས་སུ་འགའ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཆོས་འདི་དག་ཀུན་རྫོབ་
རྒྱུ་ཆོས་ཁོ་ནར་བཞག་པའི་སྤྱིར། འོ་ན་སྒྲ་རབས་པས་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ནི་
རང་རྒྱད་པས་ཆོས་འདི་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྟོ་
ནས་སྟོགས་གཉིས་ཀྱི་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་འཐད་ལྟན་དུ་སྒྲ་བ་དེ་འགོག་པའི་ཆེད་
དུ་སྟོགས་སྒྲར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། ཡང་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་རང་བདེན་པ་ཡོད་
དོ་ཞེས་མདོ་སེམས་དག་སྒྲ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚད་མའི་མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་
ནས་འབྱུང་བ་དེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེར་རིགས་
རྒྱུན་སྣང་བ་ལ་སོགས་པར་དགག་པར་མཛད་པ་ཡང་ལེགས་པར་འཐད་དེ།
ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་རང་བདེན་པ་འགོག་པའི་སྐད་དུ་སྟོབ་དཔོན་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་གྲུས་ཀྱང་ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པར་རྟོག་གའི་ཆོག་དོན་བརྟུ་དྲག་རྒྱས་
པར་བཀག་པའི་སྤྱིར། འོ་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འང་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་སྒྲ་

ན། གུན་རྫོབ་ཏུ་གུན་རྫོབ་གི་ལས་རྒྱ་འབྲས་དང་འཆིང་གོ་ལ་སོགས་ཀྱང་ཡེ་
མེད་ཏུ་སྤྲེལ་ཞེ་ན། མི་སྤྲེལ་སྟེ། དེ་ནི་རི་ལྷོ་མ་འོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་དོན་ཏུ་
གཉེར་བའི་སྤྲེལ་བུ་དམ་པ་དག་གིས་མ་དབྱེད་པའི་ངོར་གུན་རྫོབ་གི་རྣམ་གཞག་
རི་ལྷོ་བྱེད་པ་ལྷོ་ཁོ་བོས་ཀྱང་དེར་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། འོན་གུན་རྫོབ་གི་ལས་
རྒྱ་འབྲས་མ་གྲུབ་བཞིན་ཏུ་གུན་རྫོབ་གི་ལས་རྒྱ་འབྲས་རྣམ་པར་བཞག་པ་མི་
རིགས་སོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། མ་གྲུབ་བཞིན་དེ་དེ་ལྷོ་བྱེད་པ་དང་། དེ་དེ་
ལྷོ་མི་བྱེད་པའི་ཆོས་གི་འཇུག་པ་སྤྲོ་ཆོགས་པ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་ན་མི་བསྐྱོད་བར་
གྲགས་གིང་མྱོང་བ་ལ་ཐ་སྙད་འབྲུལ་ངོར་༼༧༩༩༽བསྐྱོན་མི་ལུས་སུ་སྤྲེལ་བའི་
ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་བརྒྱ་ལྷ་ལི་ཏས། འཇིག་རྟེན་གི་ཐ་སྙད་
གི་ཕྱིར། །ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན། །ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་
ཉིད། །ཅིས་དང་། འདི་ལྷོ་བ་བཙོམ་ལྷན་འདས་གིས་ཀྱང་། གང་འཇིག་རྟེན་ལ་
ཡོད་པར་གྲགས་པ་དེ་ང་ཡང་ཡོད་པར་སྤྲོའོ། །གང་འཇིག་རྟེན་ལ་མེད་པར་
གྲགས་པ་དེ་ང་ཡང་མེད་པར་སྤྲོའོ་ཞེས་གསུངས་པས། དེའི་ཕྱིར་གང་གི་ཆེ་
འཇིག་རྟེན་གི་ཐ་སྙད་བྱ་བ་དེའི་ཆེན་གང་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་དག་པ་ཉིད་ཏུ་
གྲགས་པ་དེ་བཙོམ་ལྷན་འདས་གིས་ཡང་དག་པ་ཉིད་ཏུ་གསུངས་སོ། །གང་
འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་གྲགས་པ་དེ་བཙོམ་ལྷན་འདས་གིས་
ཀྱང་ཡང་དག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གང་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་དག་པ་

ཉིད་དང་། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་གྲགས་པ་དེ་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
ཀྱང་ཡང་དག་པ་ཉིད་དང་། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་གྲོང་མི་གཉིས་ཤིག་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་
དོང་བ་ན། ལྷན་མའི་ཁྱིམ་ལྟ་ཁང་དུ་ཞུགས་ནས་རི་མོ་ལྟ་བུར་བརྩམས་པ་དང་
། དེ་ན་གཅིག་གིས་སྤྲོས་པ། ལག་ན་མདུང་རྩེ་གསུམ་པ་ཐོགས་པ་གང་ཡིན་པ་
འདི་ནི་སྟངས་མེད་ཀྱི་བྱུང་། །ལག་ན་འཁོར་ལོ་ཐོགས་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་
དབང་ལྷག་ཆེན་པོ་འོ། །ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་སྤྲོས་པ། ཁྱོད་ཀྱིས་ལོག་པར་བཟུང་སྟེ།
ལག་ན་མདུང་རྩེ་གསུམ་པ་ཐོགས་པ་ནི་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ་འོ། །ལག་ན་འཁོར་
ལོ་ཐོགས་པ་ནི་སྟངས་མེད་ཀྱི་བྱུང་། །ཞེས་དེ་གཉིས་ཚུད་པ་ན། ཉེ་འཁོར་ན་ཀྱང་
དུ་རྒྱ་ཞིག་འདུག་པའི་གན་དུ་དོང་སྟེ་ལྷག་འཆའ་ནས་རང་རང་བསམ་པ་སྤྲོས་པ་
དང་། དེས་གཅིག་༼ལ༽བ༼ལ༽ཁྱོད་ཟེར་བ་ནི་བདེན་ལོ་ཞེས་སྤྲོས། གཅིག་ཤོས་
ལ་མི་བདེན་ལོ་ཞེས་སྤྲོས། དེ་ལ་ཀྱང་དུ་རྒྱ་དེས་རི་ལྟར་འདི་ན་དབང་ལྷག་ཆེན་
པོ་འགའ་ཡང་མེད་ལ། སྟངས་མེད་ཀྱི་བྱ་ཡང་མེད་དེ། འདི་དག་ནི་རྩིག་པ་ལ་
བརྟེན་པའི་རི་མོ་གིས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་ཤེས་མོད་ཀྱི། འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཐ་
སྟོན་ཀྱི་དབང་གིས་འདི་ནི་བདེན་ལོ། །འདི་ན་མི་བདེན་ལོ་ཞེས་སྤྲོས་པ་ལ་རྩུན་
ཀྱི་ཆོག་གི་སྒྲིན་དུ་མི་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་དངོས་
པོ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པར་གཟིགས་ཀྱང་། འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཐ་སྟོན་ཀྱི་དབང་

གིས་འདི་ནི་ཡང་དག་པ་ཉིད་དོ། །འདི་ནི་ཡང་དག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་
ཡང་དག་པ་ཉིད་དང་ཡང་དག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་དམ་
པར་ནི། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཡང་དག་མིན། །དེ་ནི་སངས་རྒྱས་རྗེས་བསྟན་
པའོ། །དངོས་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་སྒྱུ་མ་དང་མི་ལམ་དང་སྒྲིག་རྒྱ་དང་གཟུགས་
བརྟན་དང་བྲག་ཆ་ལྟ་བུ་དག་ལ་རི་ལྟར་ཡང་དག་པ་ཉིད་དང་ཡང་དག་པ་ཉིད་
མ་ཡིན་པར་བརྟེན་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྟན་འདས་རྣམས་ཀྱི་
བསྟན་པ་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་དང་བྲལ་བ་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཐམས་
ཅད་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྲུང་
ངོ། །དེས་ན་ཁོ་བོའི་ཡབ་མཆོག་རྗེ་བཙུན་རས་པ་ཆེན་པོས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་ལས་རྒྱ་འབྲས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་དེར་ཡོད་པ་ལྟར་
སྤང་བ་དེ་གེས་ངོ་དེར་བསྟོས་ཀྱི་ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་པ་བཞག་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་། དེ་ཙམ་
ཀྱི་ཡོད་པས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་གོ་མི་ཆོད་དེ། ཆོད་ན་
ཡོད་པའི་སྟོས་མཐའ་སྟོས་མཐའ་མ་ཡིན་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀའ་སྩལ་
པ་འདི་ནི་སྟོས་བྲལ་༼༩༩༽འཆི་མེད་ཀྱི་གོ་འཕང་འདོད་པ་ལ་ཉེར་འཆོའི་
བདུད་རྩི་དམ་པར་གྲུབ་པོ། །ལེགས་པར་བསམ་ན་ཁོ་བོས་ནི་འདི་ལྟར་དུ་གོ་སྟེ།
མགོན་པོ་གྲུའི་རྩ་བའི་བསྟན་བཙུག་ཀྱིས་བདག་སྟེ་འགོག་པ་ན་དངོས་སྟོབ་
སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་དང་ལེགས་ལྟན་འབྱེད་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་

ཆོས་ཅན་སོགས་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཚད་མས་ཆོལ་བྱིར་ཆོལ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པ་
ཞིག་འགོད་མི་དགོས་པ་དང་དགོས་པར་སྒྲིབ་པས་ལྷགས་སོ་སོར་གྱེས་ཀྱང་།
བྱིས་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་གྲགས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དགག་སྒྲུབ་དེ་དགག་པ་ན།
སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཀྱི་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཞི་བ་འཆོད་ར་
ཡེ་ཤེས་སྟིང་པོས་ཀྱང་སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ནས་བརྒྱུད་པའི་ལྷ་བའི་
བཀའ་དྲིན་ཐོབ་པས་ཕྱོགས་འཛིན་པ་ནི་དེའི་གྲུབ་པ་ལ་གནས་ཀྱང་། སྒྲོབ་
དཔོན་ལྷ་བའི་དགག་པ་དེ་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ལ་སོང་བའི་དབང་གིས་དབུ་མ་པ་
དང་དངོས་སྒྲིབ་ཚུད་པའི་ཆོལ་བྱིར་ཆོལ་གཉིས་ཀས་མཐུན་པར་ཚད་མས་
གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་སོགས་ངེས་པར་འཛིན་དགོས་ཞེས་པའི་ཕྱོགས་འདི་བཏང་
ནས། དེ་མི་དགོས་སོ་ཞེས་ཐལ་འགྱུར་བས་ངེས་སྒྲིབ་ལྷ་ར་འཆད་པར་བྱེད་
དེ། དེའི་འཆད་ཚུལ་ནི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེན་ཆོས་ཅན་སོགས་དབུ་མ་པ་དང་
དངོས་སྒྲིབ་མཐུན་སྒྲུབ་མི་སྲིད་དེ། དབུ་མ་པས་གཞི་གཅིག་ལ་གཞན་གྲགས་
ཀྱི་ཚད་མས་བདེན་པ་འགོག་པ་དང་། དངོས་སྒྲིབ་ས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་
བདེན་པར་ཞེན་ཅིང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་། འོ་ན་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེན་གྱི་ཆོས་
ཅན་སོགས་ངེས་ལྷ་ར་བཞག་སྟུམ་ན། ལྷ་ར་ལོག་དང་བཏགས་ལོག་གི་ཀྱན་རྫོབ་
མ་ཡིན་པར་འཛིག་རྟེན་གྱིས་དོན་དམ་བདེན་པར་ཁས་སྐྱངས་ཤིང་།
༼༤༥བ༽དབུ་མ་པ་སྒྱིལ་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་བདད་བྱས་པའི་མཁས་པ་ནས་

གནག་རྗེའི་བར་མ་དབྱུང་པའི་སློ་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་ཤེས་ངོར་སྐོལ་བ་གཞན་གྲགས་
ཀྱི་བསམ་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྐྱུན་པའི་ཆོས་ཙན་སྤང་ཙམ་ཀྱི་མུ་གུ་སོགས་འཛིན་
བ་ལས་ཀྱུན་རྗེ་བ་ཀྱི་ཆོད་མས་རང་ལུགས་སུ་གྱུབ་པའི་ཆོས་ཙན་མུ་གུ་དང་ནང་
གི་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་འཛིན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་ཅ་འབྲེལ་ལས། རི་སྐད་དུ།
ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་ཁས་བླངས་ན་སྟོགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སོགས་པ་
རང་ལ་མ་གྱུབ་པའི་བྱིར་རྗེས་སུ་དབག་པ་དང་རྗེས་སུ་དབག་པར་བྱ་བའི་ཐ་
སྟོད་མི་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་བྱིར་རྗེས་སུ་དབག་པ་པོས་རི་ལྟར་གཏན་
ལ་དབབ། གལ་ཏེ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྱུབ་པའི་གཏན་
ཆིགས་མ་བརྗོད་ན། དེ་གཏན་ཆིགས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པའི་བྱིར་འདོད་པའི་
དོན་མི་འགྲུབ་པོ། ཅི་སྟེ་བརྗོད་ན་ནི་གཏན་ཆིགས་ཡོད་དེ་དེ་ལྟར་ནའང་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པས་འདོད་པའི་དོན་མི་འགྲུབ་
པོ། །འདི་ནི་གྱི་ན་སྟེ། འདི་ལྟར། གཞུང་གིས་བསྐྱེད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས། ཆོས་
ཙན་སྤངས་ནས་མཁས་པ་དང་། །བྱད་མེད་བྱིས་པའི་བར་དག་ལ། གྲགས་
པར་གྱུར་པའི་དངོས་རྣམས་ལ། །སྒྱུབ་དང་བསྒྱུབ་པའི་དངོས་པོ་འདི། །མ་ལུས་
ཡང་དག་འཇུག་པར་འགྱུར། །དེ་ལྟར་མིན་ན་གཞི་མ་གྱུབ། །ལ་སོགས་ལན་ནི་
རི་སྐད་གདབ། །བདག་ནི་སྤང་བའི་ངང་ཙན་གྱི། །དངོས་པོ་དགག་པར་མི་བྱེད་
དེ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་སྒྱུབ་པ་དང་། །བསྒྱུབ་བྱ་བཞག་པ་འབྲུགས་པ་མེད། །རྗེས་

སྤྱད་པོག་པ་དང་དཔག་པར་བྱ་བའི་ཐ་སྟོད་ཐམས་ཅད་པན་ཚུན་མི་མཐུན་པའི་
གྲུབ་པའི་མཐས་བསྐྱེད་༼༩༩༩༽པའི་ཆོས་ཅན་ཐ་དད་ཡོངས་སུ་བཏང་སྟེ།
མཁས་པ་དང་བྱད་མེད་དང་བྱིས་པའི་བར་གྱི་མིག་དང་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་
ཤེས་པ་ལ་སྤྱང་བའི་རང་ཅན་གྱི་ཚྭ་གས་སྒྲུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་བརྟེན་
ནས་འཇུག་གོ། དེ་ལྟར་མིན་ན་དུ་བ་དང་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་མི་རྟག་
ཉིད་ལ་སོགས་པ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་གཏན་ཆེགས་གཞི་གྲུབ་
པར་མི་འགྱུར་ཏེ། སྐྱབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡན་ལག་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་
སོགས་པའི་ངོ་བོ་རྣམས་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཆོས་གཉིས་ཀ་དང་
ལྟན་པའི་དཔེའི་ཆོས་ཅན་ཡང་མི་འགྱུབ་པ་ཉིད་དོ། །གལ་ཏེ་སྐྱབ་པ་དང་སྐྱབ་
པའི་ཐ་སྟོད་འདི་ལྟ་བུ་འདི་གཞན་དག་གྲུང་ཁས་ལེན་ན་ནི། དེ་ལྟར་ན་མཁས་
པ་བརྒྱལ་བའི་གྲགས་པ་འདི་ཅི་དགོས་ཏེ། འདི་ལྟར་རང་གི་ཚྭ་གས་ལ་ནི་མི་
བལྟ་བར་གཞན་གྱི་ཚྭ་གས་ཀྱི་ཉེས་པ་འདི་ཉིད་དུ་ཟད་དོ། །ཁོ་བོ་ཡང་མིག་ལ་
སོགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྤྱང་བའི་རང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་མི་སེལ་གྱི། ཤེས་རབ་
དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དབྱུད་ན་ཚུ་ཤིང་གི་སྤོང་པོ་བཞིན་དུ་སྟོང་པོ་བག་ཙམ་ཡང་མི་
སྤྱང་བས་དོན་དམ་པར་མི་འདོད་དོ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་སྤྱང་བའི་དོན་མ་བགག་པ་
ཉིད་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་སྐྱབ་པ་དང་སྐྱབ་པའི་ཐ་སྟོད་འཇུག་པའི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །རི་སྐད་

དུ། འཛིན་པ་དུག་པ་མི་བརྟེན་ན། །ཐ་སྙད་རབ་ཏུ་འགྲུབ་འབྱུང་ལ། །ཐ་སྙད་
 རྣམས་ལ་མཁའས་གྱུར་ན། །བསྟན་བཅོས་དོན་ལ་སྒྲོངས་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་
 པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་དང་། བདེན་གཉིས་ཅུ་འགྲེལ་ལས། འདི་ལྟར། རྒྱལ་བ་
 གཉིས་ཀའི་ཤེས་པ་ལ། །རི་ཙམ་སྒྲུང་བའི་ཆ་ཡོད་པ། །དེ་ཙམ་དེ་ལ་བརྟེན་
 །འཁྱེད་ཀྱིས་ནི། །ཆོས་ཅན་ཆོས་ལ་སོགས་པར་རྟོག། དེ་ཆོ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་
 འབྱུང་། །གང་གི་ཆོ་ན་གཞན་ན་མིན། །དེ་བས་རིགས་པར་སྒྲུབ་རྣམས། །དེ་
 རྒྱུད་སྒྲུབ་སུ་ཞིག་འགོག། རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བའི་ཐ་
 རྒྱུད་ནི་རྒྱལ་བ་དང་ཕྱིར་རྒྱལ་བ་དག་གི་སྒྲོལ་སྒྲུང་བའི་ཆ་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་
 དང་དཔེ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་འབྱུང་གི། །ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ལ་སོགས་པ་
 གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་འབྱུང་བ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།
 གཞན་ན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། །གཞུང་ལུགས་ཐ་དད་པ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ནི་གང་ལ་
 ཡང་སྒོ་མཚུངས་པ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཅན་དེ་ལྟ་བུ་ལ་གནས་པ་
 རྣམས་ནི་གཏན་ཆོགས་ལ་སོགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཁོ་ནས་ཡང་དག་པར་ན་ཡོད་དམ་
 མེད་ཅེས་སེམས་པར་བྱེད་པར་ཁས་སྒྲུང་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་རིགས་པར་
 སྒྲུབ་འཕང་དེ་ལྟར་རྗེས་སུ་དཔག་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་ན་སུ་ཞིག་འགོག་པར་
 འབྱུང་། འདི་ནི་མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པས་འདིར་ནི་སྐྱ་མི་
 བསྐྱོད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ། །དེས་ན་རང་རྒྱུད་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་མ་དག་

ཕྱོགས་དང་དེའི་ཆོས་སོགས་ཤོལ་བ་གཉིས་མཐུན་གྲུབ་མི་འབྱུང་བས་ཤོལ་བ་
གཉིས་ཀའི་མ་དབྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྒྲུང་བའི་ཐུག་སོགས་ལྟ་བུ་ཅོད་དོར་འཛིན་
ཞེས་དང་། ཐལ་འབྱུང་བས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་དང་དེ་ཆོས་ཤོལ་བ་
གཉིས་མཐུན་གྲུབ་མི་སྲིད་པས་འཛིན་རྟེན་གཞན་གྱིས་བརྗོད་པའི་ཕྱོགས་དང་
། དེའི་ཆོས་སོགས་ཅོད་དོར་ཤོལ་བ་དང་མཐུན་པར་ཤོལ་བ་གཉིས་པས་ཀྱང་
རྗེས་བརྗོད་དུ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི་ཆོག་གི་འདོན་ཚུལ་ཐ་དད་པ་མ་གཏོགས་
ཐུགས་རྩེ་གཏད་མཚམས་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་བརྒྱབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་༼༡༤༩༽ཐལ་རང་གི་སྟོབ་དཔོན་དག་
དགོངས་པ་མི་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་མཛོན་
སུམ་དུ་གཟིགས་ནས་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་དེ་ཁོ་ནར་གཞུག་པའི་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་སྟོས་ཅུང་ཟད་མི་མཐུན་པ་
ནི་སྟེན་པ་མཁས་པས་ནད་སྣ་ཆོགས་ཀྱིས་མནར་བའི་ནད་པ་ལ་མངར་སྦྱར་གྱི་
སྟེན་ཐ་དད་པ་བྱིན་ནས་ནད་སེལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར་དངོས་འཛིན་སྣ་ཆོགས་ཅན་
ལ་ཆོས་སྟོན་ཚུལ་ཐ་དད་པས་དངོས་འཛིན་སྣ་ཆོགས་དུངས་འབྱིན་པར་བྱེད་
པས་ཆོས་སྟོན་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་ཚུལ་དེས་སྟོབ་དཔོན་དེ་དག་གི་
དགོངས་པ་མི་མཐུན་པར་སུ་ཞིག་དོགས། དེས་ན་ཕྱོགས་བརྟུ་དུས་གསུམ་གྱི་
སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྟོང་སྒྲུང་མ་སྟེ། འཕགས་

པའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཚོས་དབྱིངས་སྒྲོས་བྲལ་བ་མོར་དགོངས་པ་གཅིག་
ཅིང་། དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བརྗོད་མེད་བརྗོད་པའི་གསུང་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
དབྱངས་གཅིག་མགིན་གཅིག་པའོ་ཞེས་ཀླུ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྟོབ་པ་
འཛིན་ཏེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་འབྲི་གྲུང་པས་བཀའ་སྩལ་པ་ཉིད་ལྟར་ལེགས་
སོ། །གསུམ་པ་ནི། རྗེ་བརྩུན་འཇམ་པའི་དཔལ་དངོས་སུ་བསྟེན་པའི་ཙོང་ཁ་པ་
ཚེན་པོ་བཞེད་པའི་དབུ་མའི་སྒོལ་དེར་ཐལ་རང་གི་འདོད་པ་གྱེས་ཚུལ་འཆད་པ་
ན། དེའི་སྤྲུལ་གྱི་བྱ་བོ་མཁས་གྲུབ་པའི་ཡི་གེའི་ངག་དོན་འདིར་བཀོད་པ་
ནི། ཐལ་འགྱུར་བས་ཚོས་ཅན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞལ་བྱ་འཇལ་བའི་
ཚད་མ་ཐ་སྟོད་དུ་འང་མེད་པ་དེའི་ཆ་ནས་ཚོས་ཅན་ཚད་མས་ཤོལ་བྱིར་ཤོལ་
མཐུན་གྲུབ་མི་སྲིད་ཀྱང་། སྤྱིར་ཚོས་ཅན་ཤོལ་བྱིར་ཤོལ་གཉིས་ཀལ་ཚད་མས་
གྲུབ་ཅིང་། ཚོས་ཅན་དང་སྟོགས་ཚོས་སོགས་༼༥༥༽བྱིར་ཤོལ་གྱི་ལྷགས་
ལའང་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཁས་སྤངས་ལ་འབྲིས་ནས་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་
ནི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དང་། ཐལ་འགྱུར་ཙམ་གྱིས་གཞན་ལ་བདེན་
མེད་གྱི་རྟོགས་པ་སྦྱེད་པར་བྱེད་ལ། རང་རྒྱུད་པས་ནི་ཡུལ་གྱི་སྟོད་ལྷགས་ནས་
རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་མ་འབྲུལ་བའི་རྟེན་དོན་ཤོལ་
བྱིར་ཤོལ་གཉིས་ཀའི་ལྷགས་ལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་
སྤྱིར་ཤོལ་གང་ལ་དཔག་འདོད་ལྷགས་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སྤྱབ་བྱེད་གྱི་གཏན་

ཆེགས་སུ་བཀོད་པ་རང་རྒྱད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་པར་སྣང་
ལ། ཡང་དེ་སྤྲོས་གྲུང་རུ་རྒྱལ་བཟང་གི་ཡི་གེའི་དག་དོན་བཀོད་པ་ནི་རྟགས་
ཆོས་དོན་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་དོན་བཅའ་ཏེ་ཆོལ་སྤྱིར་ཆོལ་གཉིས་ཀར་
མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ནི་རང་རྒྱད་ཀྱི་ལྷགས་
དང་། རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་གྱི་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་ཆད་མས་གྲུབ་པ་
མེད་ཀྱང་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མས་ཆོལ་སྤྱིར་ཆོལ་གཉིས་
ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་
བའི་ལྷགས་སོ་ཞེས་འཆད་པར་སྣང་ངོ་། །སྤྱི་མཆེད་དེ་གཉིས་ཀྱང་མཐུན་པར་
དཔལ་ཙོང་ཁ་པའི་དགོངས་པ་ལོན་པའི་བསྟན་འཛིན་དུ་གྲུབ་མོད། དེ་ལྟར་
ནའང་ཐལ་རང་གི་དོན་དེ་ལྟར་འཆད་ན། ཐལ་རང་གི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དག་
ལྷགས་དེ་ལྟར་བཞེད་པ་མི་ལམ་ཙམ་དུ་འང་མི་བསམ་པ་ཞིག་དེ་བས་བཞེད་དོ་
ཞེས་སློབ་ཏགས་ནས་རྫོང་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བའི་སློབ་དཔོན་
ཆེན་པོ་དག་ཆོལ་སྤྱིར་ཆོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་
དོན་གསུམ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་༼༡༧༩༽ཆད་མས་གྲུབ་པར་མི་བཞེད་
དེ། དོན་དམ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཆད་མ་དང་། འཕགས་པའི་མཉམ་
གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆད་མས་དེ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན། ཐ་སྙད་འཇལ་བྱེད་ཆད་མ་ནི་
ཐལ་འགྱུར་བས་ཆད་མ་ཉིད་དུ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་པར་སྤྱི་བའི་སྤྱིར།

ཏྲགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་དེ་གྲུབ་ན་ཏྲགས་ཚོས་དོན་གསུམ་དོན་དམ་བདེན་
 པར་སོང་བའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁྱབ་ཁྱེད་རང་གིས་ཁས་སྐྱེས། འདོད་མི་རུས།
 གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་བས་ཏྲགས་ཚོས་དོན་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་
 གཞན་དབང་འཛིག་རྟེན་ཀུན་རྫོང་པའི་དངོས་ཚོས་འཛིག་རྟེན་པའི་དོར་བདག་
 ཉིད་མི་འདོད་བཞིན་སྐྱབས་བར་བྱེད་ཀྱང་ཁྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཀུན་རྫོང་དེ་དག་ཐ་སྙད་
 པའི་ཚད་མས་དོན་བྱེད་པར་གྲུབ་པར་སྐྱབས་བ་དེ་ནི་དོན་དམ་པར་མ་ཟད། ཀུན་
 རྫོང་རྒྱུ་འཕྲུལ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རི་སྐད་
 དུ། རི་ལྟར་ཁྱེད་ཀྱིས་གཞན་དབང་དངོས་འདོད་ལྟར། ཀུན་རྫོང་ཀྱང་ནི་
 བདག་གིས་ཁས་མ་སྐྱེས། །འབྲས་ཕྱིར་འདི་དག་མེད་ཀྱང་ཡོད་དོ་
 ཞེས། །འཛིག་རྟེན་དོར་བྱས་བདག་ནི་སྐྱབས་བར་བྱེད། །རི་ལྟར་ཁྱེད་ཀྱི་རང་དབང་
 ཏུ་གནས་ནས་རང་གི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་དབང་གི་དོ་བོ་འཕགས་པའི་
 ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཐུགས་སུ་རྟུང་པར་བྱ་བ་ཞིག་སྐྱབས་བ་དེ་ལྟར་ཁོ་བོས་ཀུན་རྫོང་མ་
 ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པར་
 བྱུང་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་འཛིག་རྟེན་གྱི་དོ་ཁོ་ནར་བརྫོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་
 བརྫོད་པ་ནི་དེ་བསྐྱོག་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། བཙམ་ལྷན་
 འདས་ཀྱིས། འཛིག་རྟེན་ནི་ང་དང་ལྷན་ཅིག་ཅོད་ཀྱི། ང་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་མི་
 ཅོད་དེ། གང་འཛིག་། (༧༧) རྟེན་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ངས་ཀྱང་ཡོད་

པར་བཞེད་དོ། །ཀ་འཇིག་རྟེན་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ར་ཡང་མེད་པར་
བཞེད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཐལ་འབྱུར་བ་དང་དངོས་སྒྲུབ་དག་འཇིག་
རྟེན་ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་ཆོས་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མས་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་ཡི་
ཁས་ལེན་མི་སྲིད་དེ། ཐལ་འབྱུར་བས་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོ་བོ་རང་
ལུགས་ལ་ཡོད་པར་གཏན་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་བཞག་ན་དངོས་ཆོས་ཀྱི་
བྱུང་པར་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆད་མས་གྲུབ་པ་ལྟ་ག་ལ་
ཞིག། དེས་ན་སྟོན་པས་རང་ལུགས་ལ་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་
བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཐ་སྙད་རིགས་ཤེས་དང་། འཕགས་པའི་སོ་སོ་རང་རིག་གི་
ཡེ་ཤེས་གང་གིས་ཀྱང་ཆད་མས་གྲུབ་པ་འགོག་པར་གསུངས་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་
སྒྲག་ནས་བཙོམ་ལྡན་འདས་ལ་རྩོད་པ་ལ། བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཁོ་བོས་
བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དེའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བར་རྟོགས་ནས་དེ་ལྟར་བརྫོད་པ་
ཡིན་གྱི། བྱོད་ཀྱིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དེའི་གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་པར་བྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་མོས་ཏེ། ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་དོར་བྱེད་པ་
ན་ཁོ་བོས་ཀྱང་དེ་ངོར་རྗེས་སུ་རྫོད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་
འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་ཆོས་འདི་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འང་ཀུན་རྫོབ་ཐ་
སྙད་ཀྱི་ཆད་མས་ཐལ་འབྱུར་བ་རང་ལུགས་ལ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ལྟག་མེད་མུང་འདས་ལ་ཡུང་པོ་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པ་ཁོ་

ན་ལྟར་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། རི་ལྟར་སྤྲོ་བོ་སྤངས་ནས་ཞིར་ཞུགས་
 པ། །དག་བཙུམ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་མིན་དེ་ལྟར། །འཛིག་རྟེན་ལ་ཡང་མེད་ན་དེ་
 བཞིན་འདི། །འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་ཅེས་བདག་སྤྲོ་བོ་མི་སྤྲོ། །རི་ལྟར་
 དག་བཙུམ་པ་སྤང་བོ་ལྟག་མ་མེད་པའི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་
 ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱན་རྫོང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་
 དུ་གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ན་ནི། དེ་བཞིན་དུ་དག་
 བཙུམ་པའི་སྤང་བོ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་འདི་དག་ཡོད་དོ་ཞེས་འཛིག་རྟེན་ལ་
 བསྟོས་ནས་ཀྱང་ཁོ་བོ་མི་སྤྲོ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལ་རག་ལས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་
 བདག་གིས་ཀྱན་རྫོང་ཁས་སྤངས་ཀྱི་རང་དབང་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 མོ། །ཡང་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་ལུགས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོང་པའི་དངོས་ཚོས་
 ཐ་སྙད་ཚད་མས་བྱུང་པའི་རྟགས་ཚོས་དོན་གསུམ་སོགས་མི་འཛིག་ཀྱང་། དེའི་
 ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ན་འཛིག་རྟེན་པ་གང་གི་གཞན་གྲགས་ཁོ་ན་ལྟར་རྫོང་པར་བྱེད་
 དེ། དེ་ལས་བྱེད་དངོས་སྤྲོ་བས་ཀྱན་རྫོང་པའི་དངོས་ཚོས་དབྱུང་པ་དང་ཐ་སྙད་
 ཚད་བྱུང་ཀྱི་རང་ལུགས་སུ་བྱུང་པར་འཛིག་པ་ལྟར་བྱེད་ན་འཛིག་རྟེན་གཞན་
 གྲགས་དང་མི་མཐུན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱན་རྫོང་པ་ཉུང་མ་བྱུང་པ་མང་བོ་ཡོད་པར་
 ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བས། དེ་ལྟར་ན་བྱུང་མཐའ་སྤྲོ་བའི་དངོས་སྤྲོ་བ་
 བྱེད་དང་དེ་ལྟར་མི་སྤྲོ་བའི་འཛིག་རྟེན་པ་ཚོད་པར་གྱིས་ལ། དེ་ལྟར་བརྟུང་པ་

ན་ཐ་སྙད་དུ་སྒྲུང་དོར་གྱི་འབྲས་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེའི་རྗེས་སུ་ཐ་སྙད་གྱི་ཆེད་དུ་
བདག་ཐལ་འགྱུར་བའང་འཇུག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས། རི་སྐད་དུ། ཁས་ཀྱང་འཇིག་
རྟེན་ཁོ་ནས་སྒྲུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གང་གིས་ཁས་སྒྲུངས་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་
བཏོས་ནས་སེལ་བ་ན་བསལ་བར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་བཏོས་ནས་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། ཞེས་བཤད་པ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་འཇིག་རྟེན་མི་གཞོད་ན། འཇིག་
རྟེན་ཉིད་ལྟོས་༼༡༥༥༽འདི་ནི་དགག་པར་གྱིས། ཁྱོད་དང་འཇིག་རྟེན་འདིར་
ནི་ཚོད་གྱིས་དང་། ཁྱི་ནས་སྟོབ་ས་ལྡན་བདག་གིས་བརྟེན་པར་བྱ། ཁོ་བོ་ཅག་
ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀྱན་རྫོབ་བརློག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གྱི་རྟེན་ཆེགས་ཆེ་བར་
གནས་པར་འགྱུར་གྱི། ཁྱོད་གྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀྱན་རྫོབ་སོལ་ཅིག། གལ་ཏེ་
ཁྱོད་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པར་མི་འགྱུར་ན་ངས་ཁྱོད་ལ་སྟོང་གདབ་པར་
བྱའོ། འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བཏང་སྟོམས་ཉིད་ལ་
བརྟེན་པར་བྱའོ། ཁྱོད་དང་འཇིག་རྟེན་འདིར་ནི་ཚོད་གྱིས་དང་། དེ་ལ་གལ་ཏེ་
ཁྱོད་རྒྱལ་ན་ནི་དེའི་ཕྱི་འདི་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱོད་ལ་
བརྟེན་པར་བྱའོ། འོན་ཏེ་ཁྱོད་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཡམ་པར་བྱས་ན་ནི་དེའི་ཆེ་གིན་
ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་བདག་བརྟེན་པར་བྱའོ་ཞེས་འབྲུང་ངོ་
། གཞན་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བས་དངོས་སྒྲུབ་དང་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་མཐུན་
སྙད་དུ་གྲུབ་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། དངོས་པོ་

གཟུགས་བརྟན་དང་འབྲུ་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མེད་ཅིང་
 ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་མེད་ལ། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པའང་ཅི་ཞིག་
 ཡོད། འདིར་མངོན་སུམ་ནི་གཅིག་ཁོ་ནར་ཟད་དེ། གང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
 ཡེ་ཤེས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །ཁྱད་པར་སློབ་དཔོན་འདིས་བདེན་པ་གཉིས་
 ཀའ་བདེན་པ་གཉིས་ལ་བསྟོས་པའི་རིགས་ཤེས་དང་ཐ་སྙད་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་
 ཏྲགས་ཚོས་དོན་གསུམ་གྱི་དངོས་པོ་འཛིག་རྟེན་དང་མཐུན་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པར་
 འགར་ཡང་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། སངས་རྒྱས་ལྷ་མས་གྱིས་
 བོ། འགར་ཡང་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་མ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། འོ་ན་
 ཁྱོད་གྱི་དེ་རྒྱུན་ཉིད་འཚོལ་བ་ནི་འཛིག་རྟེན་གཞན་གྲགས་གྱི་དག་ལ་བརྟེན་
 བས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་
 པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཏྲགས་ཚོས་དོན་གསུམ་འཛིག་རྟེན་པས་གྲུབ་པ་ལྟར་
 མཐུན་སྒྲིལ་དུ་གྲུབ་པར་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་པར་
 འགྱུར་རོ་སྟམ་ན། འདི་ལྟ་བུའི་ལོག་རྟོག་སྒྲོན་ཉིད་ནས་འབྱུང་བར་མཁྱེན་ནས་
 མ་འོངས་ལུང་བསྟན་གྱི་ཚུལ་དུ་དེ་ལ་བྱབ་པ་མེད་པའི་ལན་མཛད་པ་ཡིན་
 ཏེ། དེ་ཉིད་འཚོལ་བའི་སྐབས་སུ་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་
 སྐབས་བྱེད་གྱི་དགག་སྐབས་ཐམས་ཅད་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་གང་
 གི་འང་ཚད་མ་རང་རྒྱད་པའམ་རང་དབང་གིས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་རང་གཞན་གྱི་

སྐོལ་བའི་བསམ་པ་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པའི་བལྟ་ས་འབྱུང་ཙམ་གྱིས་ཆོས་
མ་ཡིན་པའི་རྟོགས་པ་བསལ་ནས་ཡང་དག་པའི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་ངེས་དུ། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ཆོད་མ་ཡིན་ན་ནི། །འཇིག་རྟེན་དེ་ཉིད་
མཐོང་བས་འཕགས་གཞན་གྱིས། །ཅི་དགོས་འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཅི་ཞིག་
བྱ། །ཐུན་པོ་ཆོད་མར་རིགས་པ་འང་མ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་ཀུན་འཇིག་རྟེན་ཆོད་མིན་
དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གཞོད་པ་མེད། །ཅིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །ལྷག་པར་སྒྲོས་པ་དང་བུལ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་འཆོལ་བ་ན་དེའི་རྟེན་དུ་
གྱུར་པའི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཐ་སྟད་པའི་ཆོད་
མས་གྲུབ་པ་ཞིག་ངས་པར་བཟུང་དགོས་སོ་ཞེས་པ་ནི་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་པའི་དོན་མ་
དགོངས་ནས་སྒྲུས་པར་ཟད་དེ། དེས་དེ་ཉིད་འཆོལ་བའི་སྐབས་སུ་དེ་ཉིད་
འཆོལ་བའི་རྟེན་༼༡༥༩༽གྱི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྟགས་ཆོས་སོགས་ཐ་
སྟད་གྱི་ཆོད་མས་གྲུབ་པར་དབྱང་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་ཤེས་ཆོད་མས་འཇིག་
རྟེན་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྟགས་ཆོས་སོགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་ཐ་སྟད་ཆོད་
གྲུབ་ཏུ་མི་རྟོགས་པ་ཉིད་གྱིས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་འདོད་པ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ལ་བྱིད་ཅག་ཕྱིན་ལོག་ཏུ་འདོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངེས་དུ། གང་ཕྱིར་
དངོས་པོ་འདི་དག་རྣམ་དབྱེད་ན། །དེ་ཉིད་བདག་ཅན་དངོས་ལས་ཚུ་རོལ་

ཏྲ། །གནས་རྟེན་མ་ཡིན་དེ་བྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱི། །ཐ་སྙད་བདེན་ལ་ནམ་པར་
 དབྱད་མི་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལ་ཁྱེད་ཅག་རྒྱན་མས་སྤྱག་པོ་བསད་ནས་
 སྤྱག་པོའི་རོ་ཁུང་མེད་དུ་སྟེད་པ་ལྟར་བྱེད་པའི་བྱིར། །ལྷགས་འདི་པས་དེ་ཉིད་
 འཚོལ་བའི་རིགས་པར་སྒྲ་བའི་སྐབས་འདིར་དེ་ཉིད་དང་། དེ་ལྟར་འཚོལ་བའི་
 ཏྲགས་ཚོས་སོགས་ཐ་སྙད་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལྟ་ཞོག། སྐབས་དེར་འཛིག་རྟེན་
 ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཚོལ་བ་ལ་བཟོས་ཏེ་དེ་ཉིད་དབྱེད་པའི་རིགས་
 ཚུལ་གྱིས་ཐ་སྙད་དུ་དགག་པར་བྱས་ཀྱང་དོན་དམ་ལ་དགག་སྒྲུབ་གང་ཡང་མ་
 བྱས་པས། དེའི་ཆོད་གག་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་འཛིག་པ་
 ཡིན་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་བས་དབུ་མ་གཤམ་རབ་འཇུག་པ་ལས། དགག་སྒྲུབ་
 གཉིས་ཀ་དགག་འབའ་ཞིག། དངོས་ལ་དགག་སྒྲུབ་གང་ཡང་མེད། །དེ་ལྟ་བུ་ནི་
 གོམས་བྱས་ན། །ཚུན་སུམ་ཚོགས་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར་
 དང་། སྟོབ་དཔོན་འདིས་འཛིག་རྟེན་ན་འཛིག་རྟེན་པ་རང་ལ་གྲགས་པའི་མདོན་
 རྗེས་ཀྱི་ཚད་མ་སྒྲ་དོར་དེ་ལྟའི་ཚད་མ་སོགས་མ་བཏྲགས་ཉམས་དགའ་ཙམ་དུ་
 རྗེས་བརྗོད་དུ་བྱས་ནས་དེ་ཉིད་འཚོལ་བའི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱུ་རྗེ་རྟེན་དུ་བྱེད་
 ཀྱང་། དེ་ཉིད་འཚོལ་སྐབས་དེར་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཏྲགས་ཚོས་སོགས་ཐ་
 སྙད་ཚད་མས་ཚོལ་བྱིར་ཚོལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་བསྒྲུབས་ན་དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཏྲགས་
 ཚོས་དོན་གསུམ་འགོད་པ་མ་ཡིན་ཅེས་པའི་ཚོས་ཚུལ་འདི་ནི་དབུ་མ་པ་གཞན་

ལ་མེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་བར་འཛིག་ཆོས་འགྲན་ལྷ་དང་བལ་བ་ཞིག་སྟེ། དེར་།
མདོན་སྒྱུ་ལ་སོགས་འགལ་ཅི་ན། །མ་ཡིན་མ་བརྟགས་ཉམས་དགའ་
བའི། །དེ་ནི་བདག་གིས་བཀག་པ་མེད། །ཐ་སྙད་ཙམ་ཞིག་བསྐྱབ་པའི་
ཕྱིར། །དམ་བཅའ་གཏན་ཆོགས་ཉིད་མ་ཡིན། །ཅིས་འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་བོད་
གངས་ཅན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཁུ་མདོ་སྤེས་རྟོག་གེ་ཐོ་བར། ཆད་མ་མེད་
ཀྱང་ཁས་སྤངས་དང་། །འགལ་ཕྱིར་རང་གཞན་ལོག་རྟོག་སེལ། །ལོག་རྟོག་
ལོག་པ་ཙམ་ཞིག་ལ། །དེ་ཉིད་ངེས་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱས། །ཞེས་སོགས་མང་དུ་
སྒྲས་པའི་ཞེན་དོན་ཀྱང་འདི་ཙམ་ལ་བསྟེགས་ནས་ཕྱོགས་སྒྲུང་གྲགས་པའི་
ལྷགས་གྱི་ཐལ་འགྱུར་དང་སྒྲན་འབྱོན་གྱི་ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་ལ་དགག་པ་མང་
དུ་བྱས་པའང་སྟོས་བཅས་གྱི་དགག་སྐྱབ་རང་བདེན་པ་བདེན་གཉིས་གྱི་གནས་
ལྷགས་སུ་འདོད་པ་དབུ་མ་སྒྲ་བའི་སྐབས་འདིར་འགོག་པར་རིགས་ཀྱང་དབུ་མ་
པའི་དེ་ཉིད་འཆོལ་བ་ན། དབུ་མ་པས་ལྷགས་དེའི་དགག་སྐྱབ་གྱི་ཚུལ་དེ་གཞན་
ལ་གྲགས་སུ་བྱས་ནས་རང་གི་ཐལ་བ་དང་སྐྱབ་པའི་ངག་དེ་ལྟར་ཡེ་འགོད་པར་
མི་བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ནི་ཉ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་ངོ་། །ཁྱད་པར་ཆོག་གསལ་དུ་
སྒྲེ་བ་མེད་པ་དེ་ཆད་མ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གང་ལས་རྟོགས་ཞེས་ཁོང་ནས་
དོགས་པ་བསྐྱངས་ཏེ་བརྟུན་པ་ན། ལན་ནི་རི་སྐད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་
ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་ནི་༼༤༥༽པོ་དེ་

ཚད་མ་ལས་སྐྱེས་པའམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ན་ཡོད་པ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། འདིར་མ་ངེས་པ་ཡོད་ན་ནི་དེ་ལ་བསྟོས་གིང་
། དེའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་གང་གི་ཆེ་རེ་ཞིག་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མ་ངེས་པ་
ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ་ནི་དེ་དང་འགལ་བ་ངེས་པ་ཡོད་པར་ག་ལ་
འགྱུར། འབྲེལ་བ་ཅན་གཞན་ལ་མ་བསྟོས་པའི་སྤྱིར་བོང་བུའི་རྩ་རིང་པོ་དང་
བྱང་དུ་ཉིད་བཞིན་ནོ། །གང་གི་ཆེ་དེ་ལྟར་ངེས་པ་མེད་པ་དེའི་ཆེ་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་
པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་ཚད་མ་དག་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅེས་འབྱུང་ལ། འོ་ན་དེ་
སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རང་ལུགས་ལ་རྣམ་པར་མི་གཞག་ན་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་རི་
ལྟར་དམིགས་ཞེས་དོགས་པ་ལ་རི་སྐད་དུ། ངེས་པར་གྱུར་པའི་ངག་འདི་ནི་རང་
ལ་གྲུབ་པའི་འཐད་པའི་སྒོ་ནས་འཛིག་རྟེན་ལ་ཡོད་ཀྱི། འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། །ཅི་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་རིགས་པ་མི་མངའ་འམ་ཞེ་ན། ཡོད་
པའམ་མེད་པ་འདི་སྲས་སྦྱས། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ནི་ཅང་མི་
གསུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་གང་ལ་འཐད་པ་དང་འཐད་པ་མ་ཡིན་པ་མངའ་
བར་མི་འགྱུར་བ་དེ་དག་ལ་སྦྱོས་པ་མངའ་བར་ག་ལ་འགྱུར་ཞེས་སོ། །འོ་ན་
འཕགས་པས་དེ་ཉིད་འཚོལ་བའི་སྐབས་འདིར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཐ་སྙད་ཚད་
གྲུབ་ཀྱི་རིགས་པས་ནི་ཟབ་མཐོའི་དེ་ཉིད་སྐྱབ་པར་མི་མཛད་ན་དེ་ཐབས་ཅི་ཞིག་
གིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མཛད་ཅེ་ན། འཕགས་པས་འཛིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཚད་

གྲུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་དེ་ཉིད་སྐྱབ་པའི་འཐད་པ་མ་གསུངས་ཀྱང་། འཛིག་རྟེན་པས་
འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་གྲགས་པ་རི་ལྟར་བརྗོད་པ་ལྟར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་
དེ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མཛད་དོ་ཞེས་རི་སྐད་དུ། གལ་ཏེ་འཕགས་པ་རྣམས་
འཐད་པ་གསུང་། །ལེན། བར་མི་མཛད་ན། ད་ནི་ཅི་ཞིག་གིས་འཛིག་རྟེན་པས་
དོན་དམ་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མཛད་ཅི་ན། འཕགས་པ་རྣམས་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཐ་སྙད་ཀྱི་འཐད་པ་མི་གསུང་གི། འོན་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་རབ་དུ་གྲགས་
པའི་འཐད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་གཞན་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་
ནས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མཛད་དོ་ཞེས་སོགས་ཆོག་གསལ་
དུ། ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་ཆོས་རིགས་ཤེས་དང་ཐ་སྙད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆད་མ་
གང་གིས་ཀྱང་རང་ལུགས་ལ་རྣམ་པར་མ་བཞག་པར་དེ་ལྟར་དངོས་སྒྲུབ་པས་རང་
ལུགས་ལ་རྣམ་གཞག་གྱུ་ཆེར་བྱས་པ་དེ་མི་འཐད་པར་འབྱམས་གྲས་སུ་བཤད་
པ་དེ་དབལ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དཔོན་སྒྲོབ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པས་ཐུགས་
ལ་མ་ངས་པ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་དེ་སྒྲོར་གྱི་འགྲེལ་ཆོག་དེ་དབལ་ལྷན་ལྷ་བའི་
གསུང་མིན་ནོ་ཞེས་རྗེ་དབང་པོ་ཆོས་བྲན་གྱི་ཆོག་ལ་མི་ཉན་པ་ལྟར་འགྲེལ་ཆོག་
དེའི་དོན་བྱི་སྒྱུར་ཕག་སྒྱུར་ལ་གཏོང་བ་གང་ཡིན་ཅེས་བསམ་དགོས་པར་སྣང་ངོ་
། །ཁྱད་པར་རང་རྒྱད་པས་ཆོས་ཅན་ལ་སོགས་པས་ཆོས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་
དམ། ཡུལ་གྱི་སྒོད་ལུགས་ནས་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་དེ་དེ་ལྟར་མ་

འབྲུལ་བའི་ཚད་མས་རྟེན་པའི་དོན་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཅེས་སྒྲུབ་དེ་ལྟར་ན་རང་
 རྒྱུད་གྱི་སྒོལ་ཆེན་དང་པོར་འབྱེད་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ནི་
 དེ་ལྟར་མི་ལམ་དུ་ཡང་མི་གསུང་ན། དེ་ལྟར་གསུངས་སོ་ཞེས་གཞི་མེད་གྱི་སྒྲུབ་
 འདེབས་ཆེན་པོ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། འཕགས་པ་ལ་སྒྲུབ་པ་
 འདེབས་པ་ཡང་བ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་གྱི་དངོས་ཆོས་
 རང་མཚན་དུ་ཡོད་ན། རྟོག་གི་འབར་བར། ཀུན་རྫོབ་བཏགས་པའི་
 ༼༡༧༧༽དངོས་པོ་ཙམ་དུ་ནི་ཡོད་དེ། བདེ་བར་གཤེགས་པས་རི་སྐད་དུ། སྤྱིད་
 གསུམ་བཏགས་པ་ཙམ་ཉིད་དུ། ༼དངོས་པོའི་དོ་བོར་ཡོད་མ་ཡིན། ༽བཏགས་
 ལ་དངོས་པོ་དངོས་ཉིད་དུ། ༼རན་རྟོག་རྣམས་གྱིས་རྟོག་པར་བྱེད། ༽ཅེས་འབྱུང་
 བ་འདི་རི་ལྟར་འཆད་པར་བྱེད། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་ན་
 མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་གྱི་དོ་བོས་གྲུབ་དགོས་སམ་མི་དགོས། མི་དགོས་ན་
 དངོས་པོ་ཡུལ་གྱི་རང་དོན་ས་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར། དགོས་ན་དེར་
 རི་སྐད་དུ། རྒྱེ་སོགས་འདུས་བྱས་ཉིད་གྱིས་ན། ༼མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་ཉིད་མི་
 རིགས། ༽འདུས་བྱས་ཡིན་ཕྱིར་རྟོགས་བྱའི་ཕྱིར། ༼དེ་ལས་གཞན་པ་ཉིད་བཞིན་
 འོ། ༽ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱེ་བ་ལ་སོགས་དེ་དག་ནི་འདུས་བྱས་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གྱུར་
 བས་སུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་གཞིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་མི་རིགས་
 ཏེ། འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྒྱེ་བ་ལ་སོགས་

པའི་མཆན་ཉིད་དེ་ལས་གཞན་པའི་མཆན་གཞི་ཉིད་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བར་
བསམ་མོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེར་གང་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཡོད་པ་ཁོ་ན་
ཡིན་ཏེ་མཆན་ཉིད་ཡོད་པའི་བྱིར། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པ་དག་ལ་ནི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་དག་ཀྱང་མ་གྲུབ་
སྟེ། དངོས་རྣམས་མཆན་ཉིད་ཡོད་པའི་བྱིར། །ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་ཉིད་མི་
འདོད། །ཅེས་འབྱུང་ལ། དེར་མ་ཟད་རང་རྒྱུད་པས་རང་མཆན་དུ་གྲུབ་པར་
ཁས་ལེན་ན་རང་རྒྱུད་པ་ལ་ནང་འགལ་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལན་ནོ་
ཞེས། དེར། དེ་བྱིར་གཏན་ཆོགས་སུ་མ་གྲུབ། །དོན་འགལ་ཉིད་དུ་འང་གྱུར་པ་
ཡིན། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་བྱིར་དངོས་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་༼༡༠༠ན༽ཉིད་དུ་
སྒར་བསྟན་པ་དེའི་བྱིར། བ་རོལ་པོ་དག་གི་གཏན་ཆོགས་མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་
པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དབྱེས་པ་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་མཆན་
ཉིད་མེད་པའི་བྱིར། གཏན་ཆོགས་དེའི་དོན་འགལ་བར་འབྱུར་བའང་ཡིན་
ཏེ། ས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དག་ལ་སྒྲུབ་པ་ལ་མཆན་ཉིད་ཡོད་པར་
མི་མཐོང་ངོ་ཞེས་སོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་རང་མཆན་གྱིས་གྲུབ་ན། ས་རང་གི་
མཆན་ཉིད་སྤྱི་བའི་ཡུལ་རང་གི་སྟོད་ལུགས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་པས་གྲུབ་པར་འདོད་
དགོས་པ་ལས། དེ་ཡང་བཀག་པར་སྒྲུང་བའི་བྱིར། དེར། ས་ནི་ས་ཡི་མཆན་
ཉིད་ཀྱིས། །སྤྱི་བ་ཉིད་དུ་མཆོན་མི་རིགས། །ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རྒྱ་ཡིན་

བྱིར། །མེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མི་རིགས་པ་ཞིན། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་པ་ཉིད་འགོག་
 གྱེ། སའི་མཆོན་ཉིད་ནི་ས་ཉིད་ཀྱི་སྒ་བ་ཉིད་དུ་མཆོན་པར་མི་རིགས་ཏེ། ལུས་
 ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སྒྲེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་མའི་མཆོན་ཉིད་མེ་ཉིད་ཀྱི་
 མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་སྒ་བ་ཉིད་དུ་མཆོན་པར་མི་རིགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་།
 མཆོན་ཉིད་མཆོན་གཞི་ལས་ཐ་དད་དུ་འདོད་ཀྱང་དེར་མི་འགྲུབ་པོ་ཞེས། དེར།
 སྒྲུང་གི་མཆོན་ཉིད་སྒྲུང་ཉིད་ཀྱིས། །ནོག་དང་ལྷོག་ཤལ་སོགས་མི་
 འདོད། །བྱད་པར་ཅན་ཀྱི་སྒོས་བཏགས་བྱིར། །དཔེར་ན་བོང་བུའི་མཆོན་ཉིད་
 བཞིན། །ཞེས་བཀག་ནས་དངོས་པོ་རང་མཆོན་དུ་མ་འབྱུལ་པར་ཚད་མས་རྟེན་
 པའི་རྟེན་དོན་ཡོད་པ་བཀག་པའི་མདོར་བསྡུས་སུ། དེར། གཅིག་ན་རི་ལྷར་
 མཆོན་ཉིད་ཡིན། །དེ་ནི་དེ་ཉིད་མི་མཆོན་བྱིར། །གཞན་ན་རི་ལྷར་མཆོན་ཉིད་
 ཡིན། །གཞན་གྱིས་གཞན་ཉིད་མི་མཆོན་བྱིར། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་དང་མཐུན་
 པར་ཤེས་རབ་སྒྲོན་༼༡༠༠བ༽མར་ཡང་། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 ཅི། །རྒྱུན་ལ་སོགས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དངོས་པོ་
 རྣམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལོ། །རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
 རང་གི་བདག་ཉིད་དོ། །རྒྱུན་ལ་སོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱུག་ལ་སོགས་པ་
 ལའོ། །སོགས་པ་ཞེས་པའི་སྒྲས་ནི་ཆོགས་དང་དབང་ལྷུག་སོགས་གཞན་
 བསྡུའོ། །ཡོད་པ་མིན་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དགག་པའོ། །དེ་མེད་པའི་བྱིར་རྒྱུན་དེ་དག་

སུའི་རྒྱུན་དུ་འགྱུར། ཞེས་ཀྱུན་རྫོབ་པའི་མིག་གི་དངོས་པོ་ལ་དེའི་རང་བཞིན་ཏེ།
རང་གི་བདག་ཉིད་དམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་རང་གི་ངོ་བོས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་
ཅིང་། གཞན་གྱི་རྒྱུན་སྟོབས་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་ཅེས་འདི་
ཙམ་དུ་གསལ་ཞིང་གོ་བདེ་བ། མཉན་ན་གཟུང་སྒྲ་བའི་ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེ་
འདི་ལྟ་བུ་བོར་ནས་རང་རྒྱད་པའི་ལུགས་ལ་ཅི་ལྟར་བཅའ་ཀྱང་མི་རྟེན་པའི་
ཀྱུན་རྫོབ་དུ་དངོས་པོ་རང་མཚན་ཡུལ་གྱི་སྟོད་ལུགས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་བཞེད་
པ་ཡིན་ཞེས་ཆེར་ངལ་བ་བྱེད་པ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་ལ་རེ་བ་ཡོད། བྱད་པར་
རང་རྒྱད་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ནི་བ་འཛོམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱད་པའི་སྐབས་
འདིར་དོན་བྱེད་རྣམས་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཙམ་བྱབ་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་བཀག་
ནས། དེས་བྱབ་བྱུར་གྱུར་པའི་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་
ལུགས་ལ་ཁེགས་པར་བསྟན་པ་བཞེད་ནས། རྒྱན་ཅ་འགྲེལ་ལས། རི་སྐད་
དུ། འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་གིས་རྫོམ་སྟེ་སྦྱས་སུ་བྱེད་གྱི། དོན་བྱ་བ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ལ་ནི་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་
ཀྱིས་རྣམ་པར་དབྱད་པ་ན་དོན་ཅི་ཡང་མེད་དེ། དོན་བྱ་བར་རྣམ་པ་རྣམ་པར་
བརྟགས་པའི་ཡུལ་མིན་༼༡༠༩༽པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན། དོན་བྱེད་རྣམ་པ་མ་
ཡིན་ལ། ༼དོན་གཉིས་བརྟགས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། ༽མ་ནིང་གཟུགས་བཟང་མི་
བཟང་ཞེས། ༼འདོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་བརྟགས་ཅི་ཡན། ༼དེ་བས་ན་མཁས་པ་

ནམས་ཀྱིས་དོན་བྱེད་ལུས་པ་ལ་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་སྒྲུབ་། །དངོས་པོའི་
 རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་གང་ཟག་དང་ཚོས་ལ་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་སྟོན་ཅིང་
 ། དེ་ལས་བསྐྱོག་པར་སྟོ་བཏགས་པ་ནི་དགག་པར་བྱེད་དེ། སྐྱེས་བུའི་དོན་ཞེས་
 བརྗོད་པ་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ནི་འདི་ཉིད་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ནི་སྐྱབ་
 པ་ཡང་མེད་དགག་པ་ཡང་མེད་དེ། བཏང་སྟོམས་སུ་བྱ་བ་ཉིད་དུ་གནས་པའི་
 ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་མ་
 བསྟན་ཏེ་སྟུམ་དུ་མ་སེམས་ཤིག། ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ནི་བརྗོད་པར་
 འདོད་པའི་དོན་མ་ལུས་པ་ལ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྗོད་པར་འདོད་པ་ནི་དོན་
 བྱེད་ལུས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དོ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་དོན་བྱེད་ལུས་པ་ནི་སྐད་
 ཅིག་མ་ཉིད་དུ་ངེས་སོ། །གཞན་དུ་ན་རིམ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དོན་བྱེད་པར་མི་
 འཐད་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་སྐད་ཅིག་མའམ་སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་དུ་
 མེད་པ་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དེ། རྣམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་ལྟར་
 བསྐྱེམ་མི་དགོས་པར་གྲུབ་པོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་རང་རྒྱུད་པ་ཤར་པ་
 གཞན་གྱི་ལུང་ལས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཀུན་རྫོབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
 བདེན་དུ་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་རྒྱ་ཆེར་ཡོད་ཀྱང་སྟོས་པ་ཚོགས་གོ། མདོར་ན་
 གལ་པོ་ཆེ་ལ་ཡང་ཡང་སྐྱོར་བའི་དཔེས་ཐལ་འབྱུར་བས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་
 བྱིས་འཕགས་གང་གིས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དངོས་ཚོས་ལ་འདི་ལྟར་དམ་

༼༡༠༧༽བཅའ་དང་། གཏན་ཆོགས་འགོད་པར་བྱ་མེད་པས། ལྷགས་འདི་ལ་
ཕྱོགས་གང་ཡང་འཛིན་པ་དང་བུལ་བ་ལ་གཞན་དག་གིས། བྱོད་ནི་གང་ཡང་
དམ་མི་འཆའ་བའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་མེད་པ་བརྗོད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་ནན་གྱིས་
དགྱིས་ནས་དེ་ལྟར་ན་དེ་ཉིད་དམ་བཅའ་སོང་ངོ་ཞེས་སྟོན་འདོགས་པར་བྱེད་པ་
ཆེས་མང་དུ་བྱུང་མོད། ཁོ་བོ་ཅག་དངོས་ཆོས་ཀྱི་གཞི་འགར་ཡང་ཆད་མས་མ་
གྲུབ་པར་ཁོང་དུ་རྟུང་བའི་ཕྱིར་དེ་དག་སྒྲ་རྟོག་གི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དོན་མེད་ཀྱང་།
གཞན་དག་གི་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲུར་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་གཞན་ངོར་སྟན་འབྱེན་
བརྗོད་པའི་སྟོན་དུ་སྒྲ་རྟོག་གི་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་རྗོད་པར་བྱེད་ཀྱི། དེའི་ཆེད་
ཁོ་བོས་གང་དུ་འང་དམ་མི་འཆའ་བ་ཉིད་ཀྱི་ལོ་ཞེས་བསམས་པ་སྟེ་ཡིད་ལ་རྒྱ་བ་
ཅོམ་ཡང་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་མེད་པ་དམ་བཅའ་བརྗོད་པར་ཅི་ལྟར་
ཐལ། འོན་ཏེ་ཅག་ཆད་གྲུབ་ཀྱི་རང་ལྷགས་འཛོག་རྒྱ་མ་བུར་བས་གཞན་སྟན་
འབྱེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། དེ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དེ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཡོད་ན་ཐལ་འགྱུར་དེའི་བསྐྱོག་ཕྱོགས་ཀྱི་
དམ་བཅའ་ཡང་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲུབ་པར་མཚུངས་ལ། དེ་སྒྲེན་ཐལ་འགྱུར་
དེའི་བསྐྱོག་ཕྱོགས་ཞིག་སྒྲ་རྟོག་གི་དམ་མི་བཅའ་ཀ་མེད་དུ་འགྱུར་ངོ་ཞེ་ན། མི་
འགྱུར་ཏེ། གཞན་ཀྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་འདོད་ཡོད་ཀྱང་། རང་
གི་ལོག་པར་རྟོག་པའི་དམ་བཅའ་བ་མེད་ན་ཅི་སྟོབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཐལ་

འགྱུར་བས་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའམ། ཡང་ན་རྣམ་གསལ་གྱི་
 དཔེ་མིག་དང་ལྡན་པས་མིག་གྱུར་གྱིས་ཡིང་ཐོག་གིས་བཀའ་པའི་གཞན་གྱི་
 མིག་འབྱེད་འདོད་ཡོད་ཅིང་། འབྱེད་ཀྱང་མིག་ལྡན་༼༡༠༡༽རང་ཉིད་གྱི་མིག་
 འབྱེད་འདོད་ཡོད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །ལར་དམ་བཅའ་མེད་པ་དམ་བཅའ་
 འགྱུར་སྟམ་ན། དེ་ལྟར་སྟམ་པ་དེ་ལྷག་ལྟར་སྒྲགས་པ་ཞིག་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་མེད་
 དགག་དེ་ཀ་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། ཆར་མ་བབ་པ་དེ་ཀ་ཆར་བབ་
 བར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་སུ་སྤྱན་པོ་དེ་དག་རེ་བར་ཅིས་མི་འགྱུར། གཉིས་པ་
 ཐལ་རང་གྱིས་ནས་ཕན་ཚུན་ཚོད་པ་རིམ་ལྔར་བྱས་པ་ནི་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཆོག་
 གསལ་དུ། བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བ་དེ་འདིར་ཆོག་ཆོགས་ལ་མ་
 འཛེམ་པར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེར་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་གྱིས་ཞེས་
 པ་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་སློབ་བའི་རག་མ་གསུངས་པའི་བྱིར་ཞེས་པའི་བར་
 གྱིས་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་བསྟན། གཞན་ཡང་
 རྟོག་གོ་པ་འདིས་ཞེས་པ་ནས་དེ་སྐད་དུ་མ་སྒྲས་པའི་བྱིར་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
 ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་ལ་ཁས་སྒྲངས་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ཡོད་པར་བསྟན། གལ་
 ཉེ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཞེས་པ་ནས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་པས་ཆོག་གོ་ཞེས་པའི་
 བར་གྱིས་སྒྲ་བ་རང་ཉིད་ལ་འགལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་
 ལ། སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་གྱི་ལུགས་འགོད་པ། དེ་ལ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་གྱིས་

སུན་འབྱིན་བརྗོད་པ། དེ་མི་འཐད་པར་སྒྲ་བས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་བ་
དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་
དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཤིན་ཏུ་ཐལ་བར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་
བ་དགོས་པ་མེད་དོ། །ཅི་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་
ངོ། །ཞེས་༼༡༠༩༽གསུངས་སོ། །འདིའི་དོན་ལ་སྤྲ་རབས་པའི་ཡི་གེར། སྒྲ་བ་
དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱིས། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་
ཞེས་པ་རང་རྒྱུད་དུ་བཞུགས་ཀྱང་རུང་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཞུགས་ཀྱང་རུང་། གཞན་
སུན་འབྱིན་པའི་དམ་བཅའ་རྣལ་མ་ཡིན་ཀྱང་། ད་སུ་མ་པ་རང་ལུགས་འཛོག་
པའི་དམ་བཅའ་རྣལ་མ་མ་ཡིན། དེ་ལ་མུ་སྟེགས་གངས་ཅན་པ་བདག་སྐྱེ་འདོད་
པ་ལ་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། མངོན་གསལ་གྱི་
ལུས་པ་བཞིན། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དེ་ཉིད་དུ་ཁས་སྤངས་པས་སོ། །དེ་དག་ཅེས་
པ་དཔེ་རྟགས་གསལ་གསུམ་བཟུང་ལ། ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཆོག་གཉིས་བྱུང་ཡང་
རྟགས་མ་ཡིན་ལ། དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་ཅེས་སོགས་ནི་དེའི་རྒྱས་
བཤད་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་སྒྲོར་ཚུལ་འདི་ལེགས་ལྷན་གྱིས་མ་གོ་
བར་ཟད་དོ་ཞེས་བྲིས་སྤྲང་ངོ། །གཉིས་པ་ནི། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་སངས་རྒྱས་
བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་བདག་སྐྱེ་འགོག་ཚུལ་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་སྐྱེ་མེད་པ་

ལ་དོན་མེད་སོགས་བཀོད་པ་དེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་ཡིན་ནམ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་
 སྒྲིབ་བ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་ཞེས་གཏན་ཆོགས་ཏེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་དང་། ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་ཅེས་
 བྱུང་བ་མཆོན་པའི་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱིས་སྒྲུབ་པའི་ཉེས་པ་
 འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མི་སྐྱེ་ཞེས་སངས་རྒྱས་པས་བསྒྲུབས་ན་གྲུབ་
 ཟེན་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གངས་ཅན་གྱང་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་ལ།
 རྒྱའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས། འགལ་རྟགས་སུ་འགྲོ་
 གྱེ། སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་དང་རྟགས་ཀྱི་ཉེས་
 པ་མ་གསལ་༼༡༠༣ན༽པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན་ཐལ་བར་
 འགྱུར་བའི་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་ལས་བསྐྱོག་པས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་
 བ་དང་། དེའི་ཆོས་གཏན་ཆོགས་བསྐྱོག་པའི་དོན་འདི་དག་མཛོན་པར་འགྱུར་
 ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། སྐྱེ་བ་འབྲས་བུ་དང་
 བཅས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་
 ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་དབུ་མ་པས་གྲུབ་པའི་མཐའ་དེ་གསུམ་མི་བཞེད་པས་གྲུབ་
 མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྒྲོན་སྒྲུ་གྱེ། ཞེས་བརྗོད། འདིའི་ཐད་
 དུ། ལྷ་རབས་པའི་ཡི་གེར་ལེགས་ལྟན་འབྱེད་སོགས་དགག་པ་ལ་འགལ་བས་
 བྱུང་དགོས་པས་བདག་སྐྱེ་བསྐྱོག་ན་གཞན་སྐྱེ་བས་མི་ལེན་ཀ་མེད་དེ། ཐལ་བ་

ཉལ་སྒྲོད་འདི་གྲུབ་མཐའ་ཀྱན་ལ་གནས་ཞེས་སྒྲོམ་པ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྒྲོབ་
དཔོན་ཆེན་པོ་ཇོ་བོ་ཉ་གྲུ་མ་ཏི་བོད་དུ་བྱོན་དུས་བོད་སྟོན་ནམས་གྱིས་གྲུབ་
མཐའ་དབུ་མ་པ་རང་བཟང་བ་ལགས་སམ་ཞུས་པས། གྲུབ་མཐའ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར།
ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་སྤང་བྱ་ཡིན་པས་དབུ་མ་པ་ལ་ཐལ་བ་ཉལ་སྒྲོད་མི་འདོད་
བཞིན་མགོ་འཁོར་ཡོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཀྱན་ལ་བྱུང་བར་འབྱུང་བའི་རིགས་
ནད་ལྟ་བུ་ཞིག་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་ཙམ་ལ་གྲུབ་མཐའ་བཟང་ཞེས་ངན་མིང་
བཏགས་པར་སྣང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པས། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་སོགས་སྒྲུབ་
པའི་ཐལ་འགྱུར་ཁས་ལེན་པའི་བྱོགས་ལ་བཞྱོག་དོན་ལ་རང་རྒྱུད་འཕེན་པར་
བྱེད་པའི་ལུགས་སྣང་མོད། སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་སོགས་སུན་འབྲིན་
པའི་ཐལ་བ་བརྗོད་པ་ལ་ནི་དེའི་བཞྱོག་དོན་བརྗོད་པའི་འདོད་པ་དང་མ་འབྲེལ་
བས་བཞྱོག་ཀྱང་བཞྱོག་པར་མི་རུས་ཏེ། བམ་མཁའ་ནས་པར་ལ་མཆོན་ཆ་
འཕངས་ནས་སྒྲེས་བུའི་སྒོག་བརྟེན་པའི་༼༡༠༣༽གནད་བཅད་རྗེས་སྒྲེས་བུ་
དེས་ཚུར་ལ་བམ་མཁའ་གཙོད་པའི་མཆོན་ཆ་བཞྱོག་ཀྱང་བམ་མཁའ་གཙོད་མི་
རུས་པ་བཞིན་ནོ། །ལེགས་ལྡན་གྱིས་གནས་བརྟན་བརྒྱ་བུ་ལི་ཏའི་དགོངས་པ་
རྩ་བ་ནས་མ་ལོན་པར་དགག་པ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་དེས་བདག་ལས་
མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། དོན་མེད་པ་དང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཞེས་གྲངས་ཅན་པ་
ལ་འཕངས་སོ་སྟམ་པར་ཟད་དེ། སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ནི་དེར་

བཀོད་པའི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟར་བྱས་པ་དེ་མི་འདོད་པ་ཐལ་བར་འཕངས་
ནས་སྤར་ཁས་སྤངས་གཞན་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་གངས་ཅན་སུན་འབྱེན་པར་
མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྤྱིར་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་བསྐྱོག་པས་རང་རྒྱད་
གྱི་གཏན་ཆིགས་འཕེན་ལ། ཐལ་བའི་གཏན་ཆིགས་བསྐྱོག་པས་རང་རྒྱད་གྱི་
དམ་བཅའ་འཕེན་པ་རྟོག་གའི་ལུགས་ཡིན་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་
འབྲེད་གྱིས་འདིར་ཐལ་འགྱུར་གྱི་གཏན་ཆིགས་བསྐྱོག་ནས་རང་རྒྱད་གྱི་གཏན་
ཆིགས་དང་། ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་བསྐྱོག་ནས་རང་རྒྱད་གྱི་དམ་བཅའ་
འཕེན་པར་བྱེད་པ་འདི་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། བདེན་མོད་གྱི། བསྐྱོག་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་
རྟོག་གའི་པ་སྤྱིར་བས་པའི་རྣམ་གཞག་གི་རྩོད་པའི་ལུགས་ཡིན་པར་གྲགས་སོ་
ཞེས་བྲིས་སྤང་ངོ་། །འོད་བྱིས་བྱུང་ཁ་ཅིག་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ལྟ་
བུས་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་གྱི་བསམ་པ་མ་ལོན་པར་དགག་པ་བྱེད་དོ་ཞེས་སྤྱི་བ་
ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། མཁས་པ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟ་བུ་འཕངས་
པར་དགག་པའི་ནི་མ་ཤར་མི་སྤྱིར་པའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར་བར་གྲགས་པ་ལ།
གཟུར་གནས་གྱི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཁ་ཅིག་གི་གསུང་གིས་དེས་དེའི་བསམ་
པ་མ་ལོན་པར་དགག་པ་བྱས་སོ་ཞེས་སྤྱིར་བས་པའི་ཡིག་ཆར་གྲགས་གིང་། སྤྱི་
༡༡༠༩ན། རབས་དེའི་དུས་ཆོས་ཚུལ་འདིའི་བཤད་སྒྲུབ་གྱི་རྒྱུ་སྒྲུལ་པའི་ལོ་
བཅའ་བར་མ་ཆད་པའི་གསུང་རབ་ལ་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་དེ་མི་དག་ན་བྱི་མའི་དུས་

འདིར་དེ་ལྟའི་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཆད་ནས་རང་རང་སོ་སོའི་དཔེ་
བལྟས་ཅི་ཕྱོགས་བགྱིས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཐུས་སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྲེད་
ཀྱིས་སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱི་བསམ་པ་ལོན་ནས་དགག་པ་བྱས་པར་
ཁོ་བོས་ཉོགས་སོ་ཞེས་སྒྲུབ་དེའི་སྒྲིང་ལ་ཅི་ཞིག་གིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱུངས།
གསུམ་པ་ལ། རང་ལུགས་ཆད་གྲུབ་ཀྱི་རང་རྒྱད་མི་སྒྲུབ་ས་དཔེ་རྟགས་མ་
བརྗོད་པའི་སྒྲོན་མེད་ཚུལ། བརྒྱུག་དོན་རང་རྒྱད་འཕེན་པའི་ཐལ་བ་མ་བཞོད་
པས་ཁས་སྐྱུངས་མི་འགལ་བ། རང་ལུགས་ཆད་གྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་སོགས་མ་
བརྗོད་པས་སྐོལ་ངོར་བརྗོད་པའི་དམ་བཅའ་དང་གཏན་ཆིགས་ལ་ཉེས་པ་སེལ་
མི་དགོས་པ། རང་འདོད་མེད་ཀྱང་གཞན་སུམ་འབྱིན་ཀྱི་ཆད་དུ་གཏན་ཆིགས་
དཔེ་སོགས་ཡོད་པར་བརྟན་པ། ཐལ་འགྱུར་ཀྱི་བརྒྱུག་དོན་གཞན་གྲངས་ཅན་
སོགས་དང་འབྲེལ་བར་བརྟན་པ། གྲུ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞན་སུམ་འབྱིན་
པ་ན་ཐལ་འགྱུར་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་ཆར་གཙོད་པ་ཤས་ཆེ་བར་བརྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ལེགས་ལྡན་འབྲེད་ཀྱིས་བཞོད་པའི་སྒྲོན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རིགས་པ་མ་
ཡིན་པར་རྒྱ་བ་གྲགས་པ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་མཐོང་ངོ་། །རྗེ་ལྟར་རིགས་པ་མ་ཡིན་
ཅེ་ན། དེ་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་རེ་ཞིག་གཏན་ཆིགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་
པའི་བྱིར་དང་། ཞེས་གང་སྒྲུས་པ་དེ་ནི་མི་རིགས་སོ། །ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། རང་
ལུགས་ཆད་གྲུབ་ཀྱི་དེ་མ་བརྗོད་ཀྱང་ཆར་བཅད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་

གཉིས་ཀར་ཚད་མ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་གོལ་བའི་
༼༡༠༥བ༽ཕྱིར་དང་། གཞན་གྲགས་ཀྱི་དེ་མི་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་འོག་ནས་
འཆད་པའི་ཕྱིར་དང་། འདིར་ནི་ཁས་སྒྲངས་ནང་འགལ་གྱིས་གྲངས་ཅན་བདག་
སྐྱེ་འདོད་པའི་གྲུབ་པ་ལ་དྲི་བརྗོད་པར་བྱེད་པས་ཀྱང་དེའི་འོག་རྟོག་བསྐྱོག་ལུས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་བདག་ལས་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བ་གྲངས་ཅན་གྱིས་སྒྲས་པ་
དེའི་ཞེན་དོན་ནི་འབྲས་བུ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་ཡོད་པ་རྒྱ་ཉིད་དང་དེ་
ཉིད་སྐྱེའོ་ཞེས་སྒྲས་པ་ཡིན་ལ། བདག་ལས་སྐྱེ་སྟེ་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེ་
བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི་བྱབ་པ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་ཡང་
སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་སྐྱེ་ན་སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་མེད་པར་ཡང་མཐོང་བར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་པས་ཐལ་བ་དེ་ལ་འདོད་པར་ལུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
གྲངས་ཅན་ཁྱོད་གྱིས་སྐྱེས་པ་སྒྲར་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་ཅིང་། ཐུག་པ་མེད་པ་
ཡང་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གྲངས་ཅན་ཁྱོད་ཅག་གི་བདག་སྐྱེ་ཡོད་
པའི་རྩོད་པ་ནི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་འཐད་པ་དང་བལ་བ་དང་། ཡོད་པ་སྐྱེ་ན་སྐྱེ་བ་
དགོས་མེད་དང་ཐུག་མེད་དེ། འཐད་པ་མེད་པ་ལ་འཐད་པར་སྒྲན་ན་རང་གིས་
ཁས་སྒྲངས་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་རོལ་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་
འདོད་པ་ལ་སུན་འབྱིན་དུ་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོལ་བ་རང་རྒྱད་པ་གང་
ལས་རང་རྒྱད་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆོག་ས་དང་དཔེ་བཞེད་པས་བདག་

གྲུབ་པས་ཕ་རོལ་གྱི་འདོད་པ་ཁེགས་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཚོད་དུ་ཐལ་འགྱུར་
གྱིས་ཀྱང་རྣམ་ཏེ། སྐྱབ་བྱེད་ཁས་སྦྲངས་གྱིས་གྲུབ་པས་དེ་ཁེགས་པར་ཐལ་བ་
མགོ་མཚུངས་པའི་བྱིར་རོ། །རིགས་པའི་གཞོད་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པས་ཀྱང་མི་
ལྟོག་ན་ཁོ་བོ་ཅག་སྒྱུན་པ་དང་ལྟན་ཅིག་ཚུད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡང་སྒྲིས་ངོ་
ཚ་མེད་པ་དང་ཡང་བརྗོད་དོ། །དེའི་བྱིར་སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་ལྟན་འབྱེད་ནི་དབུ་
མ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་གང་གི་འང་གནས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་
ཡང་དེ་ལྟའི་གནས་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་རྗེས་སུ་༼༡༠༥༽བཤེད་པའ་ཚང་བར་
བྱེད་པ་ན་བདག་ཉིད་རིང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་དགའ་བ་
ཉིད་མངོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པར་དགའ་བ་ཅམ་དུ་ཟད་པ་ལས་
བདེན་པ་གཉིས་ཅར་དབྱེད་ནའང་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་རྣམ་པར་
འཛོག་རྒྱུར་རྟེན་པའི་ཚོས་ནི་འགའ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དབུ་
མ་པ་ཡིན་ན་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།
ཞེས་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པས་ཉེ་བར་བཞག་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་བྱའི་
ཏོགས་པ་འབྲུལ་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་འཛོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་འབྲུལ་པ་ལས་
ཕྱོགས་གཞན་འབྲུལ་པར་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཁས་སྦྲངས་པ་མེད་
པའི་བྱིར། དཔེར་ན་རང་ལུགས་སུ་ཡོད་པའི་རྗེས་དཔག་གཏིང་ཚུགས་འཛོག་
རྒྱུར་མི་རྟེན་དེ། དེ་རྟེན་པ་ལ་གཞན་ལུགས་ཀྱི་མེད་པའི་རྗེས་དཔག་གཏིང་

ཚུགས་འཛོག་དགོས་པ་ལས་ལྷགས་འདིར་དེ་ལྟར་འཛོག་པ་ཡང་དགག་བྱ་ཁོ་
ནར་གསུངས་པའི་མྱིར། དེ་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ལྷས། ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་
མེད་ཅེས། རྟོགས་ནི་གང་ལ་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ན་ཡུན་ནི་རིང་པོ་ནའང་། གྲུན་
ཀ་བརྗོད་པར་ནུས་མ་ཡིན། །ཅིས་བཤད་དོ། །ཚོད་པ་སྒྲོག་པ་ལས་ཀྱང་།
གལ་ཏེ་དབུ་མ་པ་ངས་རང་ལུ་གས་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཆད་མས་གྲུབ་
པའི་ཡོད་མེད་དངོས་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དམ་བཅའ་པ་འགའ་ཡོད་ན། དེས་ན་
ང་ལ་རྟགས་དབེ་མ་བཀོད་པ་དང་། གཞན་གྱིས་སྒྲུས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་
བའི་སྒྱུན་དེ་ཡོད་རིགས་ཀྱང་། དོན་དམ་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་ཞིང་
། ཀུན་རྗོབ་སྤང་ཅམ་བཟོས་བཞག་ལས་ང་ལ་བདེན་གཉིས་འདི་གྲུབ་ཀྱི་རང་
ལྷགས་ཆད་གྲུབ་༼༡༠༥༩༽ཀྱི་དམ་བཅའ་མེད་པས་ན། ང་ལ་ནི་བདག་སྒྲེ་མེད་
པའི་རྟགས་དབེ་མ་བཀོད་པའི་སྒྱུན་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་
སོགས་པའི་ཆད་མ་བཞི་པོས་དངོས་དོན་ཀྱི་ཆོས་འགའ་ཞིག་གྲུབ་པར་དམིགས་
ན་ནི། དེ་རང་ལྷགས་སུ་བསྒྲུབ་པའམ་རང་ལྷགས་ལས་བསྒྲོག་པར་བྱ་བ་ཞིག་
ཡོད་ན་འགྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་། དེ་འདྲ་མེད་མྱིར་དབུ་མ་པ་ང་ལ་རང་ལྷགས་ཀྱི་
རྟགས་དབེ་མ་བརྗོད་པ་སོགས་ཀྱི་གྲུན་ཀ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ཁ་
ཅིག་དབུ་མ་པ་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་མེད་ཅེས་པ་དེ་ཡོངས་གཙོད་སྒྲུབ་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་དེར་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་བཅད་དགག་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་

ནས་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཅད་དགག་ཙམ་ནི་ཡོད་མེད་གང་ཡང་མ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་པའི་བསྐྱབ་བྱའང་རྣམ་བཅད་མེད་དགག་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་
 ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །འོ་ན་དབུ་མ་པ་ལ་རྣམ་བཅད་དགག་པའི་དམ་བཅའ་ཡོད་
 པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་བཅད་དགག་ཙམ་གྱི་དམ་བཅའ་དེ་དམ་བཅར་ཡོད་
 པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲ་དེ་སྤྱི་ལོག་ནས་ཡོད་མེད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཡང་ན་དབུ་མ་པ་ལ་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྐྱབ་པའི་དམ་བཅའ་ཡོད་པར་
 ཐལ། དེ་ལ་རྣམ་བཅད་དགག་བྱའི་དམ་བཅའ་ཡོད། དེ་ཡོད་ན་དེས་རྣམ་པར་
 བཅད་པ་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་ཆོད་ལ། དེར་ཆོད་པའི་ཆད་མ་གཅིག་གི་བྱེད་པས་
 རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཡོངས་སུ་མ་ཆོད་པའི་བར་དེར་སྤང་གསུམ་སེལ་བར་བྱེད་
 པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་བོ་ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་པའི་རྒྱ་མཚན་མེད་དེ་བཟོས་པར་མཚུངས་
 པའི་ཕྱིར། དག་དོན་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆད་མས་ཀུན་
 རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཆད་གྲུབ་ལ་དེ་ལྟའི་ཆོས་དེའི་གནས་ལུགས་དང་། ༡༠༥བ། མཐུན་
 པའི་འཛིན་སྐྱངས་མ་འབྲུལ་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་ཡོད་པར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཞིག་
 ཡོད་ན་དེ་དབུ་མ་པ་ཡང་དག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འཛིན་སྐྱངས་མ་འབྲུལ་པ་ཅན་
 གྱི་ཆད་མ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཆད་མའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། མ་གྲུབ་ན་
 ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འད་དེ་ཆད་མར་མ་སོང་། གྲུབ་ན་དབུ་མའི་གཏན་ཆེགས་རྣམས་
 གྱིས་གཞིམ་བུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཁས་བླངས་པར་བྱས་པའི་

ཕྱིར་ཡ་རབས་མཐོན་པོའི་གྲལ་དུ་འདྲུག་ནས་མ་རབས་དམའ་བའི་བགྱི་བས་ཤ་
 ཐང་དུ་བྲེལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡིན། གསུམ་པ་ནི། གང་གི་ཆོ་རང་ལུགས་ཚད་གྲུབ་མི་
 འཛོག་པ་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་དབྱུང་པས་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མི་བརྟོད་
 པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་ཆོ། གཞན་གྲངས་ཅན་གྱིས་དམ་བཅའ་དང་རྟགས་ལ་ཉེས་
 པའི་ཆོར་མ་འདི་ལྟ་སྟེ། བདག་སྐྱེ་མེད་དོ་ཞེས་དམ་བཅའ་བའི་དོན་ནི་གང་ཡིན་
 ཅི་བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་
 སམ། འོན་ཏེ་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་གྲང་། དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར་
 གལ་ཏེ་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲིས་པ་ཡིན་ན་ནི་གྲུབ་པ་ལ་
 རྒྱབ་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲིས་པ་ཡིན་ན་ནི་
 འགལ་བའི་དོན་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེ་བ་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱུའི་བདག་
 ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བར། ཐལ་བ་པ་གང་ལ་བརྟོད་
 བས་ཉེས་པ་འདི་དག་སེལ་དགོས་སོ་ཞེས་སྒྲུབ་པའི་ཉེས་པ་དེ་སེལ་དགོས་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། ཁོ་བོས་བདག་སྐྱེ་ཡོད་པར་རང་ལུགས་ཚད་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་དེ་དགག་
 པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་སུན་འབྱེན་གྱི་བདག་སྐྱེ་མེད་ཅེས་སྒྲོས་ཀྱང་རང་
 ༼༡༠༥ན༽ལུགས་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར། གྲངས་
 ཅན་པ་དག་གིས་ཕྱིར་བསྐྱོག་པར་འགྱུར་བ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་བདག་ལས་
 སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་བྱ་བའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་བ་ལྟ་གལ་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་

ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་གང་ཞིག་གྲུབ་པ་ལ་བསྐྱབ་པ་ཉིད་དམ། འགལ་བའི་དོན་ཉིད་
 དུ་འགྱུར་ཞིང་། གྲུབ་པ་ལ་སྐྱབ་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་ཉིད་
 གང་ཡིན་པའི་ཉེས་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་འབད་བ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཆོག་ས་རང་ལུགས་ཆད་གྲུབ་གྱིས་བཞག་པའང་ག་
 ལ་ཡོད། དེ་མེད་ན་དེའི་སྐྱོན་སྤོང་ཅི་སྟེ་བྱེད་དེ་ལོ་རྟོག་མེད་པ་ལ་སེར་བ་བསྐྱང་
 མི་དགོས་པ་བཞིན། སྒྲོས་མ་ཐག་པའི་རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་གཞན་གྱིས་སྒྲུས་པའི་
 ཉེས་པར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་སྒྲོ་བ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་
 གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་སྐྱབ་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་འགལ་ལོ་ཞེས་པ་དེའི་ལན་
 བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འདིར་སྤྱད་བསམ་པའི་ཡིག་རྒྱུད་དུ། རང་རྒྱུད་པ་
 དག་འདིའི་ཉེས་པ་སྒྲོང་བ་ན་རྒྱ་འབྲས་རང་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་
 ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཀྱང་། རེད་དཔུ་མ་བ་ནི་ཐ་སྙད་བརྟུན་པ་སྐྱུ་མ་ཉྩ་ལུར་སྐྱེ་
 ཞིང་། དེ་ཉྩའི་སྐྱེ་བ་དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་བ་དང་མི་འགལ་ལ། སྐྱེ་བ་དེ་ལའང་
 རིགས་པས་དེ་ཉྩར་དབྱེད་ན་སྐྱེ་བ་མི་འགྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་སྒྲིབ་པ་ན། ཐ་སྙད་གྱི་
 ཆད་མས་རྟེན་པའི་སྐྱེ་སོགས་འཛོག་ལ། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་བདེན་པ་གཉིས་
 ཀར་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་མེད་སོགས་རང་ལུགས་ལ་
 དགག་སྐྱབ་གང་ཡང་མ་བྱས་ཤིང་། དེ་ཉྩར་བྱེད་པའི་དགག་སྐྱབ་གྱི་རྟེན་གྱི་
 ཆད་མའི་སྒྲོས་༼༡༠༧༩༽པ་འགའ་ཡང་མ་མཐོང་བས་སྐྱེ་ནི་སྐྱེ། སྐྱེ་ན་རྒྱ་འབྲས་

གང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེ་ཞེས་ཉེས་པ་འགོད་པ་སྐད་དུ་སྐོལ་བ་དེས་
ནི་དེ་སྐད་དུ་ཁས་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་སྐོལ་བ་ལས་ཁོ་བོ་ཐལ་བ་པ་ལ་ནི་
ལན་འདེབས་ཀྱི་གཉེར་རྒྱུ་འོ་ཞེས་བྲིས་སྤང་ངོ་། །བཞི་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཡང་དབྱ་
མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན་རང་ལུགས་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བའི་
ཕྱོགས་དང་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་དག་མ་གྲུབ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་
པ་མ་བརྟེན་པའི་སྤྱིར། རང་ལུགས་ལ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པའི་དམ་བཅའ་
བའི་དོན་སྐྱུབ་པ་དང་སྐོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་
པས་གཞན་གྲངས་ཅན་སོགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བ་བསལ་བར་མ་གྱུར་མོད། འོན་
ཀྱང་གྲངས་ཅན་སོགས་གཞན་ཀྱི་བདག་སྐྱེ་སོགས་དམ་བཅའ་བ་ལ་དམ་བཅའ་
བ་པོ་རང་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་འགལ་བ་བརྟེན་པར་ནི་བྱ་དགོས་པས་རྗེས་
དཔག་དེ་ལ་གྲངས་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ངོ་ལ་ཕྱོགས་ཏེ་དམ་བཅའ་དང་བྱུང་བ་
རྣམས་ལ་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེའི་སྒྲིབ་དང་བྲལ་བ་དག་ཡོད་པར་བྱ་དགོས་
སོ། །རྒྱ་མཚན་དེའི་སྤྱིར་རང་ལུགས་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་རྟགས་དཔེ་དེ་མ་བརྟེན་པའི་
སྤྱིར་དང་། དམ་བཅའ་དེའི་ཉེས་པ་སྟེ་ཆེར་མ་མ་བསལ་བའི་སྤྱིར། ད་དུང་
གཞན་གྱིས་ཚད་མར་ཁས་སྤངས་པའི་རྗེས་བརྟེན་བྱས་ནས་གཞན་འགོག་པའི་
རྟགས་དཔེ་མ་བཞོད་པ་དང་། དམ་བཅའ་ལ་ཆེར་མའམ་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་
ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན། དེའི་ལན་དུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། རང་ལུགས་

གྱིས་བཞག་པའི་རྟགས་དཔེ་མ་བཞོད་པ་དང་། དམ་བཅའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་
བའི་ཉེས་པ་དང་། གཞན་གྲགས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་༼༡༠༥༽ནས་དེ་ལྟར་སྒྲོན་
བརྗོད་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན།
བདག་སྐྱེ་སྐྱབ་པ་གང་གི་སྤྱིར་བདག་སྐྱེའི་དོན་གང་ཞིག། གངས་ཅན་གང་གིས་
དམ་བཅས་པ་དེ་ནི་གངས་ཅན་རང་ཉིད་གྱིས་ངེས་པ་བཞིན་དུ་དབུ་མ་པ་སོགས་
གཞན་དག་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པས་དོན་འདི་འཐད་པ་སྟེ། སྐྱབ་བྱེད་
གང་གི་སྒྲོ་ནས་ཁོང་དུ་ཚུད་པའི་འཐད་པ་སྟེ་སྐྱབ་བྱེད་དེ་ཉིད་བསྐྱབ་བྱ་དེ་རྟོགས་
པའི་ཆེད་དུ་གཞན་ལ་བསྟུན་པར་བྱ་དགོས་སོ། །བསྟུན་པར་བྱ་དགོས་པ་དེའི་
སྤྱིར་གངས་ཅན་རང་གིས་ཁས་སྒྲངས་པའི་བདག་སྐྱེ་དམ་བཅས་པའི་དོན་གྱི་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་པ་རོལ་པོ་གངས་ཅན་ཁོ་ནས་ཉེ་བར་འགོད་པར་བྱ་བ་གང་
ཡིན་པ་འདི་ནི་རེ་ཞིག་གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་ནམས་གྱི་ལུགས་ཡིན་ན་སྟེ། རི་སྐད་དུ།
གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི། །རང་གི་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད། ཅིས་
འགྱུར་བའི་སྤྱིར། དེས་ན་གངས་ཅན་རང་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཆོད་ལྟན་མེད་བཞིན་ཡོད་
པ་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་
ཐལ་བའི་གཞན་གྲགས་གྱི་རྟགས་དཔེ་བརྗོད་པའི་སུན་འབྱེན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ལ་
བྱབ་པའི་སྒྲོན་སེལ་དགོས་སོ། །ཞེས་པ་འདི་ནི་གཞན་དབུ་མ་པ་ལ་གངས་ཅན་
བདག་སྐྱེ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་བདག་སྐྱེ་

སྐྱབ་པ་ལ་སྐྱ་སོ་སོར་ངེས་པའམ་མེད་པ་མི་སྐྱེ་བས་ཡོད་པ་ལས་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་འདི་ནི་དབྱུ་མ་པ་སོགས་གཞན་ལ་གཏན་ཆོག་གས་ཀྱང་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའང་རྣམ་གྲངས་ཞིག་གོ། རང་གི་བདག་ཉིད་ཡོད་པ་ལས་རང་
གི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བའི་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་གྲངས་ཅན་རང་གིས་དམ་བཅས་
པའི་དོན་གྱི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་༼༡༠༥༽ཕྱོགས་ཆོས་བྱབ་པ་གྲངས་ཅན་རང་
ཁས་འཆེས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་འབའ་ཞིག་ཉེ་བར་བཞོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཀྱུན་
རྫོབ་འཛིག་ཏེན་སྐྱེ་མཐུན་ལ་དེ་དོར་གྲགས་གྲུབ་གང་ཡང་མེད་བཞིན་རང་གི་
བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཛིག་ཏེན་ལས་བསྐྱོག་སྟེ་གསར་ཙོམ་དུ་བྱེད་པ་
དེའི་ཕྱིར་འཐད་པ་སྟེ། སྐྱབ་བྱེད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱོགས་ཁས་སྒྲངས་པས་གྲངས་
ཅན་གྱི་སྐྱུར་པ་འདི་ནི་གྲངས་ཅན་བདག་ཉིད་ཁོ་ན་སྐྱུ་བར་བྱེད་པས་དབྱུ་མ་པ་
སོགས་གཞན་བདག་སྐྱེ་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་མི་རྣམས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་གཤམ་པར་
བྱའོ། །འོ་ན་གྲངས་ཅན་གྱི་འདོད་པ་དེ་སུན་ཇི་ལྟར་འབྱིན་ཞེན། གང་གྲངས་
ཅན་རང་གི་དམ་བཅའི་དོན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་དང་མཚུངས་པས་
བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་རྣམས་པ་མེད་པ་འདི་ཉིད་གྲངས་ཅན་གྱི་བདག་སྐྱེ་འདོད་པ་
འདིའི་ཆེས་སུན་འབྱིན་པ་གསལ་པོ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་གྲངས་ཅན་སུན་འབྱིན་
པའི་སྐབས་འདིར་རང་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་གཞོད་པ་བརྗོད་པ་ལ་
དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་དོ། །ཡང་གྲངས་ཅན་ལ་གྲངས་ཅན་རང་ལུགས་

གྱི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བ་བརྗོད་པས་བདག་སྐྱེ་ཡོད་ངེས་ཁེགས་ཚུག་མེད་
 ངེས་སུ་མི་འགྲུབ། དེ་མི་འགྲུབ་ན་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱི་ཐལ་ལག་
 དེས་གྲངས་ཅན་གྱི་ལོག་རྟོག་བསྐྱོག་མི་ལུས་པས་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་
 བསྐྱུངས་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལེགས་ལྟན་སྤྲོ་བ་དེ་དོན་ལ་
 ཞུགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་གི་རྗེས་སུ་དཔག་
 པས་འགལ་བ་གདོན་མི་ཟ་བར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། རང་ལུགས་
 ཚད་གྲུབ་ཀྱི་དེ་མ་བརྗོད་ཀྱང་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་གཞན་
 སྟོལ་བའི་སློང་འཇམ་བརྗོད་པའང་མ་ཡིན་ཅིང་། གྲུབ་པ་ལ་སྦྱབ་(༡༠༧ན)པའི་
 ཉེས་སེལ་ཀྱང་མ་མཛད་པ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་
 བསྐྱུངས་ཀྱིས་བརྗོད་པ་ཉིད་ཡིན་ལོ། རི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། དངོས་པོ་རྣམས་
 བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདུན་ན་
 གནས་པའི་མདོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་བཞེན་ཞེས་བྲགས་ལ་ཉེ་བར་བཞག་ནས་
 གང་གི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་དེས་ནི་འདི་སྐད་དུ། དེའི་
 བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་
 དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་བཤད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། རྟེན་ཅམ་ཞིག་འབྲེལ་བ་བརྟུན་པུ་ལི་ཏར་འབྱུང་མོད། དག་དེས་རྟགས་
 དཔེ་རི་ལྟར་སྟོན་ཅེ་ན། དག་དེའི་ཁོངས་ནས་འདོན་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དག་དེ་

ལ་དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་གཏན་ཆོག་ས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་འཛིན་
 པ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་ཡོད་པ་འཛིན་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་རང་གི་བདག་
 ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དག་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མདོར་
 བཞག་པའི་དག་དེའི་འགྲེལ་པའི་དག་དེའི་རྒྱས་བཤད་ཡིན་ལ། དག་འདིས་ནི་
 བདག་སྐྱེ་མེད་པའི་ཆོས་མཐུན་པའི་དཔེ་གཞན་གྲངས་ཅན་ལ་རབ་དུ་གྲགས་པ་
 མདོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་བདག་སྐྱེ་མེད་པ་དང་། སྐྱབ་
 པར་བྱེད་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡོད་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ཉེ་བར་བཟུང་བ་ཡིན་
 ནོ། །དེ་ལྟའི་བྱབ་པ་ཉེ་བར་བཟུང་བ་དེ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་
 བ་འདིས་ནི་གཏན་ཆོག་ས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་
 བའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་སྐྱོལ་ངོར་མི་འདོད་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་
 ཐལ་བར་འཕངས་ཏེ་འཛིན་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རི་ལྟར་སྐྱ་མི་རྟག་སྟེ།
 ༼༡༠༧བ༽བྱས་པ་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱས་པ་ནི་མི་རྟག་པར་མཐོང་སྟེ་དཔེར་
 བ་བུམ་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱ་ཡང་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བྱས་པ་
 ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདིར་ཉེ་བར་སྐྱར་བས་གསལ་བར་བྱས་
 པའི་བྱས་པ་གཏན་ཆོག་ས་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་སྐྱ་མི་རྟག་བསྐྱབ་ལ་སྐྱབ་
 བྱེད་དཔེ་རྟགས་ཅན་གྱི་དག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྟར་བཀོད་པ་དཔེར་བྱས་
 ནོ། །སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་འདིར་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་

མེད་དེ་ཞེས་པ་ནི་སྐྱེ་མི་རྟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ལ་
 ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི་བྱས་པ་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ན་རི་ལྟར་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་མདུན་ན་གནས་གིང་
 གསལ་བར་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་མི་བསྐྱོས་པར་མཐོང་
 བ་ཞེས་པ་ནི་བྱས་པ་ནི་མི་རྟག་པར་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཛིམ་པའི་གོང་བུ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་
 གལ་ཏེ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་དོ་སྟེ་མ་དུ་
 སེམས་ན་ནི་དེའི་ཆོ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 རོ་ཞེས་པ་ནི་སྐྱེ་ཡང་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་རྟག་པ་
 ཡིན་ནོ་ཞེས་ངག་སྒྱུར་བར་མཛད་ལ། སྦྱོར་བའི་ངག་འགོད་ཚུལ་ལ་དངོས་སྦྱ་
 བའི་རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་སྦྱོར་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། གཏམ་བརྒྱད་མ་སྟ་
 ཆོགས་པའི་སྟོ་ནས་གོ་གསལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཆོག་ཡན་ལག་ལཱའི་སྦྱོར་བ་
 དང་། སྦྱབ་པ་ངེས་ལྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོག་ཡན་ལག་གཉིས་ཀྱི་སྦྱོར་
 བའོ། །དང་པོ་ནི། དམ་བཅའ་དང་། རྟགས་དང་། དཔེ་དང་། རྟགས་བསྐྱབ་བྱ་
 ལ་ཉེར་སྦྱོར་དང་། མཐུག་སྤྲད་དེ་ཡན་ལག་༼༡༡༠ན༽ལྟ་བོ་འདི་ནི་རིམ་བཞིན་
 གྲུབ་བསལ་མེད་ལ་སྦྱབ་པར་འདོད་པ་དང་། རྟགས་སུ་བཞོད་པ་ལྟར་ཅོད་
 གཞིའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་དང་། གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྟན་པ་དང་།

གཏན་ཆོགས་དང་དམ་བཅའ་གསལ་བྱེད་གཉིས་ཏེ་ལྟོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁྱབ་
པ་དང་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟེ། རི་སྐད་དུ། ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་
ཡི། །ཞེས་འབྱུང་ལ། དངོས་སྒྲུབ་དག་རང་ལུགས་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་
པའི་དག་འགོད་ལ། འདིར་ནི་ཚུད་པའི་ཆེད་དུ་དག་ཀྱང་རང་ལུགས་ཀྱི་དེར་
གྲུབ་པ་ཞིག་འགོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་ཆེད་
གཞན་ཀྱི་རྟགས་དཔེས་གཞན་འདོད་སུན་འབྱིན་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་དག་ཡིན་
ལ། ཡན་ལག་ལྷ་ལྷན་ཀྱི་དག་འདིར་འགོད་པ་ནི་རྟོག་གེ་པ་སྒྲ་རབས་པ་ལ་དར་
ཆེ་བས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་སོ་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། རྟོག་གེ་པ་སྒྲ་བྱི་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་
ཐོགས་མེད་སྒྲུ་མཆེད་ཀྱི་དུས་སུ་གྲགས་པའི་རིགས་ཚུལ་ལ་སྒྲ་རབས་དང་།
ཕྱོགས་སྒྲུང་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཞིབ་མོར་དབྱེད་པའི་རིགས་ཚུལ་ལ་བྱི་རབས་
པའི་བརྟེན་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་ལོ་རྩུ་ཆེན་པོའི་གསུང་ངོ་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེ་ལྟར་
འཛིག་རྟེན་ན་ཚད་མར་གྲགས་པའི་གཏན་ཆོགས་ཏེ་བར་སྒྱུར་བས་བདག་སྒྲེ་
མེད་པ་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡང་བདག་ལས་སྒྲེ་བ་དགག་པ་ལ་མི་འབྲུལ་པ་ཡིན་
ཏེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་གྲངས་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁས་
ལེན་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་གྲངས་ཅན་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔགས་པས་འགལ་བ་
བརྗོད་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོལ་བ་དེ་ནི་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཆོགས་དང་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་བྱིར་དང་ཞེས་ཅི་སྟེ་

རྫོང་པར་བྱེད། སློབ་དཔོན་༼༡༡༠བ༽སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་མཁའ་གཏན་ཆོག་གས་
དང་། དཔེ་མ་བརྫོང་པ་མ་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། གཞན་གྲངས་ཅན་
གྱིས་སྤྲོས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །རྗེ་ལྷ་ར་ཉེས་པ་བསལ་ཅི་
ན། གྲངས་ཅན་པ་དག་མདུན་ན་གནས་པའི་བུམ་པ་མངོན་པར་གསལ་བའི་
རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཡང་མངོན་པར་གསལ་བར་མི་འདོད་ཅིང་། མངོན་གསལ་
གྱི་བུམ་པ་དེ་ཉིད་འདིར་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་དཔེ་ཉིད་ཏུ་གྲུབ་པའི་རོ་བོ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར་འགལ་བ་མ་ཡིན་ལ། མངོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་དེ་བསྐྱོད་པར་
ལུས་པ་རྒྱུའི་རོ་བོར་གྱུར་ཅིང་། མངོན་པར་གསལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་མ་ཡིན་
པའི་བུམ་པའི་རོ་བོར་ཡོད་པ་དེ་བྱུང་གཞི་གསེར་བུམ་གྱི་སྤྱིར་ཏུ་སྤྲོས་སྤྱི་བ་
བཀག་པས་བྱུང་པར་ཏུ་བུམ་པ་ནི་སྤྲོས་ཆོལ་བའི་རོར་གྲུབ་མ་ཟིན་པས་བསྐྱེད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར། གྲུབ་པ་ལ་སྐྱེད་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱོན་ཉིད་ཏུ་དོགས་
པའམ་གཏན་ཆོག་གསལ་བའི་དོན་ཉིད་ཏུ་དོགས་པ་ག་ལ་ཡོད་དེ། རྟགས་
མཐུན་དཔེ་ལ་ཡོད་པས་འགལ་བའི་སྤྱོན་མེད་ལ། ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་
བསལ་བས་གྲུབ་ཟིན་སྐྱེད་པའི་སྤྱོན་མེད་པའི་སྤྱིར། འགལ་བ་དང་གྲུབ་ཟིན་
སྐྱེད་པའི་སྤྱོན་མེད་པ་དེའི་སྤྱིར་ཆོལ་བ་རང་གིས་ཁས་སྤངས་པའི་རྗེས་སུ་
དཔགས་པས་ཁས་སྤངས་འགལ་བ་བརྫོང་པ་ན་ཡང་རྗེ་སྐྱོད་སྤྲོས་པའི་རྟགས་
དང་ཕྱོགས་སྤྱོན་གྱི་ཉེས་པ་བརྫོང་པ་སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་མཁའ་མེད་པའི་སྤྱིར།

གཞན་གྲངས་ཅན་གྱིས་སྦྲས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་སྦྱོན་མེད་པ་ཉིད་
དོ། །དེའི་ཕྱིར་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་གྱིས་སངས་རྒྱས་བརྒྱངས་ལ་སུན་འབྱིན་པ་
འདི་དག་ནི་སྦོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་བརྒྱངས་གྱི་བསམ་པ་མ་ཤེས་པར་
འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་བུམ་༼༡༡༡༽ནི་པ་ལ་
སོགས་པ་བདག་ལས་སྦྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྦྲས་ནི། ལྷ་མ་བུ་
ལ་སོགས་པ་དག་བདག་ལས་སྦྱེ་བས་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྦྱེ་
བར་འདོད་པའི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་བདག་ལས་སྦྱེ་བ་མེད་པར་བསྐྱུ་བར་འདོད་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདག་སྦྱེ་འགོག་པའི་གཏན་ཆོགས་དེ་འགལ་བ་དང་མ་ངེས་
པ་དང་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་སྤར་བརྗོད་པའི་སྦྱོར་བ་ལས་སྦྱོར་བ་འདི་
ནི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་ཤེས་བྱ་རྣམས་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལྔ་རེས་སོ་ཞེས་
སྦྲས་ནས་དེ་རྣམས་སྦྱ་བཞིར་འདོད་དེ། ཅུ་བའི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་འགྱུར་མིན་
ལ། ཆེན་པོ་སོགས་བདུན་རང་བཞིན་རྣམ་འགྱུར་ཞིང་། བརྟུ་དྲུག་པོ་ནི་རྣམ་
པར་འགྱུར་བ་སྟེ། སྦྱེས་བུ་རང་བཞིན་མ་ཡིན་རྣམ་འགྱུར་མིན། །ཅེས་པས་ཅུ་
བའི་རང་བཞིན་རྒྱ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ལ། ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་
བདུན་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཅིང་། ལྷ་ག་མ་བརྟུ་དྲུག་པོ་རྣམ་འགྱུར་ཁོ་ན་ཡིན་
གྱི། རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། སྦྱེས་བུ་ནི་རྒྱ་ཡང་མིན་ལ་འབྲས་བུ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
འདོད་པ་ལ་དེ་ངོར་སྦྱེས་བུ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཅུ་བའི་རང་བཞིན་ལས་སྦྱེ་བར་སྦྱ་

བའི་དོན་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞི་པོ་རྣམས་ནི་ཚོས་ཅན། བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སོ། །རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་
 བ་ནི་གཏན་ཚིགས་སོ། །སྐྱེས་བུ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དཔེར་བརྗོད་པའི་སྐྱེས་བུ་དང་
 ལེགས་ལྡན་གྱིས་བརྗོད་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ནི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས་
 གཞན་སུན་འབྱེན་པ་སྦྱོར་བའི་རག་གི་དཔེར་བརྗོད་པར་བྱའོ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ལ་
 བེམ་རིག་གཉིས་ལས་མེད་ཅིང་བེམ་པོ་རྣམས་ཚོས་ཅན་དུ་གྱུར་ལ། སྐྱེས་བུ་
 དཔེར་བྱས་པས་རྟགས་མ་ངས་པ་(༡༡)བཤེད་སྒྲམ་ནས་བརྗོད་པའོ། །གལ་
 ཉི་ཡང་འདི་སྒྲམ་དུ་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་འབྲས་བུ་མངོན་པར་གསལ་བའི་བུམ་པ་
 ལྟ་བུ་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཏེ་རྒྱ་མངོན་པར་མི་
 གསལ་བ་ནི་བདག་ལས་གསལ་བར་སྐྱེ་བ་རྟགས་དེས་མི་ཁེགས་སོ་སྒྲམ་པ་དེ་
 ལྟར་ནའང་འབྲས་བུ་མངོན་པར་གསལ་ཟིན་ལ་སྐྱེ་བ་འདི་བཀག་པས་རྒྱ་མངོན་
 པར་མི་གསལ་བ་བདག་ལས་གསལ་བར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་
 པ་མིན་པ་མིན་ནོ་སྟེ། འབྲས་བུ་མངོན་པར་གསལ་བའི་བུམ་པ་ལ་སྐྱེ་བའི་སྐྱ་
 སྐར་མེད་པར་བཏགས་ནས་སྒྲོན་མི་གསལ་བའམ་མ་དམིགས་པ་དང་། ཕྱི་མར་
 དམིགས་པར་ཚོས་མཐུན་པས་སྐྱེ་བའི་སྐྱས་མངོན་པར་གསལ་བ་སྐྱར་གསལ་བ་
 ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་དུ་མངོན་པར་མི་གསལ་བ་རྒྱ་དུས་
 སུ་ཡོད་པ་སྐྱར་བདག་ལས་འབྲས་དུས་སུ་གསལ་བར་སྐྱེ་བ་ཡང་ཁེགས་པར་

བྱས་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་ཆེན་འདི་ལ་སྒྲོར་ཚུལ་འདི་འདྲ་རྣམས་གཅིག་ཡིན་
ལ། གལ་ཏེ་ཡང་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་དེ་མངོན་པར་གསལ་བའི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ལ་གཞོད་
པར་བྱེད་པ་མིན་ནོ་སྐྱམ་པ་དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་ནི་མངོན་པར་གསལ་བའི་
བྱམ་པ་ལ་བཏགས་ནས་དེ་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་
འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སྒོན་མ་དམིགས་པ་ཕྱིས་དམིགས་པར་ཆོས་མཐུན་
པས་སྐྱེ་བའི་སྐྱས་མངོན་པར་གསལ་བའི་བྱམ་སོགས་ཉིད་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་
མངོན་གསལ་གྱི་བྱམ་པའི་སྐྱེ་བ་འདི་བཀག་པས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་
གསལ་གྱི་བདག་སྐྱེ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་
གངས་འདི་འདྲ་སྤྱིར་བཏགས་ཀྱི་མཆན་རྟེན་དང་འགྲེལ་བཤད་ལས་འབྱུང་ཞིང་
། ཡིག་རྟེན་ལ་ལར་༼༡༡༽ནོན་ནི་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱེད་ན་གོང་ནས་
གསལ་བ་ཞིག་གསལ་བར་བྱེད་དམ། མ་གསལ་བ་ཞིག་གསལ་བར་བྱེད། དང་
པོ་ལྟར་ན་དོན་མེད་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་རང་གསལ་གྱི་དམ་བཅའ་བྱེད། ཅེས་
བྱིས་སྤང་ངོ་། །ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱིས་འགལ་བརྗོད་ཀྱི་
ཐལ་འབྱུང་རྣམས་མ་དང་། རྒྱུ་བ་དག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྔ་ནི་སྐད་དུ་སྐྱས་པ་ལྟར་གྱི་
དོན་གྱི་རྗོད་པར་བྱེད་པ་མེད་པར་རྣམས་པར་དབྱོད་པ་འདི་ལྟ་བུའི་རྣམས་གཞག་
འདི་ལྷ་གཤམས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་རྟེན་ཅེན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སངས་རྒྱས་
བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་བ་དག་སོགས་དོན་ལ་རྟོན་པའི་དག་འདི་དག་ནི་ཆེན་ཉུང་ལ་དོན་

ཆེན་པོ་ཅན་ཡིན་པས་སྐྱབ་དག་སོགས་རི་རྒྱན་སྐྱས་པའི་དོན་ཚིག་ཏུ་བསྐྱས་ནས་
དོན་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་ལ་འདུག་པ་ཡིན་ལ། སྔོན་གྱི་སྒྲིབ་དཔོན་སངས་རྒྱུ་
བསྐྱངས་ཀྱི་སྒྲོལ་དག་གི་ཉེས་སྒྲོང་དེ་དག་ཀྱང་དོན་གྱིས་བཤད་ན། རི་རྒྱན་སྐྱས་
པའི་སྒྲོལ་དག་སོགས་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་དག་ཏུ་འབྱེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས།
གངས་ཅན་དང་རྩྱུད་པའི་སྐབས་འདིར་སྒྲིབ་དཔོན་སངས་རྒྱུ་བསྐྱངས་ཀྱིས་
སུན་འབྱེན་པའི་ཆེད་དུ་དག་སོགས་མ་བསྟན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྲིད་
དོ། །སྐབས་འདིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡིད་བཟང་ཅུ་བའི་གསུང་
གིས། འདིར་སངས་རྒྱུ་བསྐྱངས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དེ་གནས་མིན་པར་འཆང་བའི་
རྗེས་དཔག་མིན་ལ། ལེགས་ལྷན་གྱིས་དེར་བརྗོད་པ་དེ་གནས་མིན་པར་འཆང་
བའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་བྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་བརྗོད་
ཚུལ་གཉིས་ཀ་མཐུན་པར་སྐྱས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་དོགས་ན། བྱད་པར་འཐད་དེ།
ལེགས་ལྷན་གྱིས་དེའི་འགྲེལ་པར་དངོས་སུ་བཀོད་པས་གནས་མིན་པར་འཆང་
བའི་རྗེས་དཔགས་སུ་སོང་ལ། ༄།༡༡༥།སངས་རྒྱུ་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་
དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་དོན་གྱི་བསམ་པའི་ཤུགས་ལས་འཕངས་ཏེ་བརྗོད་པས་
གནས་མ་ཡིན་པར་འཆང་བའི་རྗེས་དཔགས་སུ་མ་སོང་བའི་སྤྱིར་ཞེས་ལན་
འདེབས་བྱས་སྒྲུང་མོད། དོགས་པ་དང་ལན་འདེབས་དེ་ལ་བརྟགས་ན་ཁོ་བོ་ལ་
དེ་འདྲའི་དོགས་པ་ཞིག་ཤར་བ་ལ་ལན་ཅི་ལྟར་བསམས་ཀྱང་མ་ཐེབས་པས་

མོང་མེད་པའི་ལན་འདེབས་འདི་མི་བྱེད་ཀ་མེད་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཞན་ལ་
སྟོན་པར་བྱེད་པའོ། །ལུ་པ་ནི། ཐལ་བར་འགྱུར་བ་བསྐྱོག་པའི་དོན་དང་ཡང་མ་
རོལ་གྲངས་ཅན་ཉིད་འབྲེལ་བ་ཡིན་གྱི། དཔུ་མ་པ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
རང་ལ་སྟོགས་བཞི་བོ་གང་ཡང་དམ་བཅའ་བ་དང་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་དྲགས་བྱུང་བས་ལ་
བ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཆོད་མས་འགར་ཡང་གྲུབ་པར་མ་བཞག་པའི་བྱིར། དེའི་བྱིར་
ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བ་ག་ལ་ཡོད། ཡོད་པའི་བྱིར་སྐྱེ་བ་
དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་ལས་བསྐྱོག་པ་བསྐྱབས་པས་མ་རོལ་བོ་ལ་ཁས་སྐྱངས་
དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་མང་བོ་ཇི་ཅམ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཅམ་ཁོ་བོ་ཅག་མངོན་པར་
འདོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། གང་ལས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་རག་འདི་ལ་གཞན་
དངོས་སྐྱེ་བས་སྐྱགས་ཆེད་པར་འགྱུར་བ་སྟོབ་དཔོན་སྐྱེ་བ་ཀྱི་ལུགས་སྟོན་ཅི་
མ་ལོག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་སྐྱགས་དང་
བཅས་པའི་ཆོག་གསུང་བ་ཉིད་ག་ལ་ཡོད། ཡང་ཐལ་བ་བརྗོད་མཁན་དཔུ་མ་པ་
ཡིན་པས། བསྐྱོག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཉེས་པ་དེ་ཡོད་དོ་སྟུམ་ན། རང་བཞིན་
མེད་པར་སྐྱེ་བའི་དཔུ་མ་པས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོར་སྐྱེ་བ་ལ་
ཐལ་བ་བསྐྱབ་པ་ན། ཐལ་བ་བརྗོད་མཁན་དཔུ་མ་པ་ལ་ཐལ་བ་ལས་བསྐྱོག་
པའི་དོན་ཅན་དུ་ཐལ་བ་ཡང་། ཉ་ཉ་ནོག་ལ་འགྱུར་ཏེ། བསྐྱོག་པ་འཕང་བར་
འདོད་ནས་སྐྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་བྱིར་པ་ནི་ཐལ་བ་བརྗོད་པའི་ཆོག་

གི་སྐྱ་རྣམས་ནི། དཔེར་ན་ཞགས་པ་ཅན་གྱིས་འགའ་ཞིག་དབང་མེད་དུ་དགྱི་
 བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་སྐྱ་བ་པོ་རང་དབང་མ་ཡིན་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །རི་
 སྐད་དུ། སྐྱ་ནི་བརྗོད་འདོད་རྗེས་འབྲང་བྱིར། །ཞེས་འབྲུང་བས། དོན་སྟོན་པའི་
 ལུས་པ་ཡོད་པའི་རག་ཡིན་ན་སྐྱ་བ་པོའི་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་
 ཡིན་ལོ། །རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ཐལ་བ་སྐྱབ་པ་ནང་འགལ་བ་རྗོད་པའི་བྱེད་པ་ནི་
 ཡ་ངོལ་པོའི་དམ་བཅའ་འགོག་པ་ཅམ་གྱི་འབྲས་སུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐལ་བ་
 རྗོད་པོ་དཔུ་མ་པ་ལ་ཐལ་བ་ལས་བསྐྱོག་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 ལོ། །དུག་པ་ནི། སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་གྱིས་ཐལ་བ་ཅམ་གྱིས་གཞན་སྤྱོད་གས་
 སེལ་བ་དེ་ལྟར་སྒོ་བ་དཔོན་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱང་མཛད་དེ། བམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་སྐྱ་
 རོལ་ན། །བམ་མཁའ་ཕྱང་ཟད་ཡོད་མ་ཡིན། །གལ་ཏེ་མཚན་ལས་སྐྱ་གྱུར་
 བ། །མཚན་ཉིད་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་དུ། གཟུགས་ཀྱི་རྒྱ་ནི་
 མ་གཏོགས་པ། །གཟུགས་ན་གཟུགས་ནི་རྒྱ་མེད་པར། །ཐལ་བར་འགྱུར་དེ་
 དོན་གང་ཡང་། །རྒྱ་མེད་པ་ནི་གང་ཡང་མེད། །ཅེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ།
 ལུང་ན་འདས་པ་དངོས་པོ་མིན། །ཁྱ་གིའི་མཚན་ཉིད་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཁྱ་དང་
 འཆི་བ་མེད་པ་ཡི། །དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་པལ་
 ཆེར་ཐལ་བ་སྐྱབ་པ་ཁོ་ནའི་སྒོ་ནས་གཞན་གྱི་སྤྱོད་གས་སེལ་བར་མཛད་དོ། །པལ་
 ཆེར་ཞེས་པས་སྐྱབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཁོ་མི་འདོད་པའི་ཐལ་དོན་དེ། དེ་ངོར་སྐྱ་

འབྲིན་གྱི་ཆེད་དུ་བསྐྱབ་བྱར་བྱས་ནས་ཁོ་རང་གི་ཁས་སྒྲངས་གྱི་ཕྱོགས་
༼༡༡༩༽བྱབ་བརྗོད་ནས་དགག་པར་ཡང་བྱེད་དེ། རི་སྐད་དུ། བཙམ་ལྷན་
འདས་གྱིས་ཆོས་གང་ཞིག། བསྐྱབ་དེ་ནི་རྩོམ་ཅེས་གསུངས། །འདུ་བྱེད་ཐམས་
ཅད་བསྐྱབ་པའི་ཆོས། །དེས་ན་དེ་དག་རྩོམ་པ་ཡིན། །ཅེས་པའི་འགྲེལ་བ་ཆོག་
གསལ་དུ་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་འདུ་
བྱེད་དེ་དག་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་བརྩུན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་བསྐྱབ་
པའི་ཆོས་ཅན་ནི་འདྲིད་པར་བྱེད་ཅིང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུང་བ་སྟེ་མགལ་མེའི་
འཁོར་ལོ་བཞིན་ནོ། །དེའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་གྱིས་ན་འདུ་བྱེད་ཐམས་
ཅད་བརྩུན་པ་སྟེ། བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲིག་རྒྱུའི་རྒྱ་བཞིན་
ནོ། །གང་ཞིག་བདེན་པ་དེ་ནི་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པ་བཞིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་བསྐྱབ་པའི་རིགས་པ་དང་ལུང་འདི་ལས་
དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོང་བ་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་པའི་རྩལ་གྱིས་སོ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །ཞེས་སོགས་མང་དུ་བྱུང་བས་དོན་འདི་ལོགས་པར་སོམས་ལ་
བོད་ཁ་ཅིག་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་པའི་ཐལ་བ་
དང་། དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་དག་འགོད་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་
དག་འགོད་པ་ནི་གཏན་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་རྒྱུད་སྐྱབ་པར་འགྱུར་

པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲ་བ་དེ་ནི་རང་ལ་བཏྲོས་པ་བཅས་པ་དག་ཡོང་ན་ཆ་མེད་པའི་
ཀུས་གཏམ་སྒྲས་པར་བཅད་པས་དེ་ལ་ཐིགས་ཆུད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ལེགས་
ལྷན་འབྲེད་འདི་སྒྲམ་དུ་རབ་བྱེད་དུག་པའི་འགྲེལ་པ་གཤམ་རབ་སྒྲོན་མེད། ཅི་སྟེ་
སྒྲོབ་དཔོན་གྲུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རག་ནམས་ནི་དངོས་སུ་ཐལ་བ་སྒྲོན་ཀྱང་དོན་གྱི་རག་
༼༡༡༩༩༽ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ཡིན་པས་རང་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོམ་བ་དུ་མའི་
རྒྱ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པོ་ཞེས་བཀོད་ནས། དེར་རྟོག་ན་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་
བསྐྱུངས་ཀྱི་རག་དག་ཀྱང་ཐལ་བ་དང་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོམ་བ་དུ་མར་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་
ཡོངས་སུ་མི་རྟོག། འོན་ཏེ་རྩ་བར་སྒྲུབ་རག་སོགས་མ་བཀོད་ཀྱང་སྒྲོམ་བའི་རག་
རྒྱས་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་འགྲེལ་པ་མཁའ་པོ་ནམས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུད་པ་བསྒྲོག་པའི་འགྲེལ་པ་
མཛད་པ་སྒྲོབ་དཔོན་གྲུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་རང་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོམ་བའི་རག་མ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡིད་བབས་ཅེ་བའི་གསུང་གིས། སངས་
རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱིས་བདག་སྐྱེ་དགག་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་སུ་རང་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོམ་བ་
མ་བྱས་པས་ཆར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ནོ་ཞེས་འགས་ལྷན་གྱིས་སྒྲས་པ་ལ། ཟླ་
བས་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱིས་དངོས་སུ་མ་སྒྲས་ཀྱང་དོན་གྱི་རག་གི་ལུགས་
ལས་རང་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོམ་བ་རྒྱས་པས་དེ་ཆར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་མ་སོང་
ཞིང་། སྒྲོབ་དཔོན་ཟླ་བས་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་འདིར་རང་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོམ་བ་རྒྱས་པ་

བཤད་པ་ཡིན་པས་ཐལ་རང་གི་བྱད་པར་ཡང་རང་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་དངོས་སུ་
བཀོད་མ་བཀོད་ཀྱི་དབང་ལས་དབུ་མ་ཐལ་རང་སོ་སོར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
འཆད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་དངོས་སུ་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་
རང་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་མ་བཀོད་པས་ཆར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་སོང་ཞེས་བརྗོད་པ་
ལ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་ལྷགས་ལ་བརྗོད་དོ་ཞེས་
སྒྲིམ་པས། ད་དུང་ཆར་བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་སོང་བའི་ཉེས་པ་སོ་ན་གནས་པ་
ལས་དེར་མ་སོང་བའི་གནས་ལས་སྒྲོང་མ་བྱུང་པས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཆར་
བཅད་ཀྱི་གནས་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་ལྟར་སྒྲིབ་དཔོན་ལྟར་བ་རང་དེར་འགྲོ་ཡི་
དོགས་ནས་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་འདིར་རང་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་དངོས་སུ་
རྒྱས་པར་བཀོད་པའི་ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་བ་ལས་ངོ་ལོག་ནས་རང་རྒྱད་པར་སོང་
བས། ད་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་ལས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་མ་གཏོགས་ཆེར་
མ་ལུས་པས་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་ནམས་ལྟ་དར་མི་དར་ལ་སོང་འདུག་གོ། འདིར་
ཟེ་ལུང་པ་ཤུག་ཆེན་པོ་ན་རེ། དོན་དམ་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཐ་སྙད་ཀྱི་
བདེན་པ་ཆད་མས་མི་གྲུབ་པ་ནི་ཐལ་རང་གི་སྒྲོབ་དཔོན་གཉིས་ཀའི་ལྷགས་ལ་
འབྲེལ་ང་། ལོགས་ལྟན་འབྱེད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་མཐའ་བཞིའི་
སྐྱེ་བ་དག་པ་ལ་རང་རྒྱད་ཀྱི་གཏན་ཆོག་མཛད་པ་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་གཏིང་
མ་ཚུགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིབ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་སྟ་བུ་བཀག་པའི་རིགས་པ་དྲི་

མ་མེད་པའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་ཐལ་འབྱུང་བས་སྦྱོད་པས་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཚེགས་ལ་འཇུག་པ་དེའི་ཆེ་རང་རྒྱད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་ཏེ།
མེད་པ་སྐྱུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་སེལ་ཚུལ་རང་སྡེ་དངོས་སྒྲིབ་དང་མཐུན་པར་
བཞེད་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ལས། ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་
འབྱུང་བའི་གནས། །མེད་ཉིད་རྣམ་པར་བརྒྱུག་ཟིན་གྱི། །རིགས་པ་གང་གིས་
ཡོད་པ་ཡང་། །བརྒྱུག་པར་འབྱུང་བ་མཉན་པར་བྱོས། །ཞེས་འབྱུང་བས་
སོ། །ཞེས་དངོས་སུ་བྱིས་གདའ་བས་དེའི་བྲགས་ལ་ལྟ་བུས་ཡེ་ཤེས་ཚེགས་
སོག་ལ་འཇུག་པ་ན། རང་རྒྱད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་ཞེས་པ་
ཞིག་ཀྱང་ཁས་ལེན་པར་སྒྲུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་སྒྲིབ་དེ་ལ་དབྱེད་ན། ཕྱོགས་རེ་
མཐོང་བ་ལ་མངོན་པར་ཕྱོགས་པའི་ཆེ་ཕྱོགས་རེ་མངོན་པར་ལྟག་ནས་སྒྲིབ་པ་
ལ་ཉེ་བ་ན། དེ་ལས་ཕྱོགས་༼༡༡༥༽གཞན་པ་ཞིག་ལྟག་སྟེ་དེ་ཡང་རི་ལྟ་བུར་
མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུའི་ཅལ་ཅལ་གྱི་ཚིག་ཏུ་གོ་སྟེ། ལེགས་ལྟན་གྱིས་མཐའ་
བཞིའི་སྒྲིབ་དགག་པ་ལ་རང་རྒྱད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཐ་སྟོད་ཀྱི་བདེན་པས་ཚད་
མས་གྲུབ་ཅེས་བྱ་བ་འདི་དོན་དམ་པར་ཚད་མས་གྲུབ་བཅ། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཀྱན་
རྫོབ་པའི་ཚད་མས་གྲུབ། དང་པོ་ལྟར་ན་ནི་ལེགས་ལྟན་གྱིས་མི་བཞེད་ལ།
གཉིས་པ་ལྟར་རོ་ཞེན་མི་རིགས་པ་མེད་ཀྱང་ཁྱེད་ཅག་འདི་ལྟ་བུའི་ལྟག་ཆ་མ་
རྟོགས་པར་རང་རྒྱད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་ཡིན་ལ་ཐལ་ཐལ་དུ་

ཤར་ཡང་ཞིབ་ཆ་ཁར་འབྲིན་མ་རྣམས་པས་ནོངས་སོ། །ཐལ་འགྱུར་བས་སྦྱོད་
བས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གསོག་ལ་འཇུག་པ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་
ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། མེད་པ་སྐྱར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་སེལ་ཚུལ་རང་སྡེ་དངོས་སྐྱ་
བ་དང་མཐུན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི་བྱབ་པ་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་
འགྱུར་བས་མེད་པ་སྐྱར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་སེལ་བ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་དངོས་སྐྱ་བའི་
རིགས་པས་སེལ་བ་ལྟར་སེལ་ཡང་། དེ་སེལ་བའི་གཏན་ཚིགས་དང་སྐྱབ་རག་
དང་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་འང་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་རང་ལུགས་
ལ་འཛོག་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་སྐྱ་བས་ཐ་སྙད་དུ་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡོད་པ་
དང་མེད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེ་དབྱུ་མ་པས་བརྫོད་པའི་ཆེ་རིགས་པ་དེ་
དངོས་པོ་རང་བདེན་དུ་གྲུབ་པར་དབྱུ་མ་པས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་
དགོས་པའི་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
དངོས་སྐྱ་བས་རིགས་པར་སྐྱ་བའི་རིགས་པ་དབྱུ་མ་པས་བརྫོད་ན། དབྱུ་མ་པས་
རིགས་པ་དེ་རང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་རང་བདེན་པར་ཁས་ལེན་པས་
བྱབ་པོ་སྐྱམ་པ་ནི་དབང་རྩལ་གྱི་ཤེས་(༡༡༥)བཤེས་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་འཇུག་པ་
ཕྱ་མོ་མ་མཐོང་བར་བྱད་དོ། །བྱད་པར་ཐལ་འགྱུར་བས་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་གསོག་
ལ་འཇུག་པ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་ཞེས་པ་བདེན་པ་
གཉིས་ཀར་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཞལ་གྱིས་མི་

བཞེས་པ་ཡིན་ནམ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་རང་རྒྱུད་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་གང་
ཡིན། དང་པོ་ལྟར་རོ་ཞེ་ན། ཁོ་བོས་ཀྱང་དེར་བརྗོད་པས་འཐད་དུ་ཆུག།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་ནི་ལྟ་བས་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་གསོག་ལ་འཇུག་པས་ན་མཐའ་བཞི་
ལས་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་འདིར་སྒྲ་གྲགས་ཀྱིས་གཞན་གྲགས་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྱུར་བའི་དག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྟན་དུ་བཀོད་པའི་བྱིར།
རང་རྒྱུད་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་མི་རིགས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ཐལ་
འགྱུར་བས་ཚོགས་གཉིས་གང་བསགས་པ་ལ་འཇུག་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་
རང་ལུགས་ཆད་གྲུབ་ཀྱི་རང་རྒྱུད་ནི་ནམ་ཡང་མི་བཞེད་ཀྱང་གཞན་གྱིས་བརྗོད་
པའི་རྗེས་བརྗོད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་ནི་རྒྱ་ཆེར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ་ཞེས་ལེགས་བཤད་
དུ་གྲུབ་ལ། ཁྱེད་ཅག་ཐལ་འགྱུར་བས་བསོད་ཚོགས་ལ་འཇུག་པ་ན་རང་རྒྱུད་
ཁས་ལེན། གཅིག་ཤོས་ལ་འཇུག་པ་ན་དེ་ཁས་མི་ལེན་ཅེས་མཁས་སུ་རེ་བའི་
ཞིབ་ཆ་ནི་ནམ་མཁའ་ཉི་མས་བསྐྱམས་པ་ན་འབྲུ་བ་ཁས་མི་ལེན་གྱི། ཆར་བས་
བངས་པ་ན་འབྲུ་བར་ཁས་ལེན་ཅེས་སྒྲ་བ་དང་ཁྱད་ཅི་ཡོད། གཉིས་པ་ལེགས་
ལྟན་རང་ལ་ཁས་སྒྲངས་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ཡོད་པ་བསྟན་པ་ལ། ལེགས་ལྟན་
ཀྱི་ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ལ་ཉེས་པ་དུ་མ་བརྗོད་པ་དང་། ཉེས་བརྗོད་དེ་
ལེགས་ལྟན་རང་གི་ཁས་སྒྲངས་དང་སྒྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་ལེགས་
ལྟན་འབྱེད་རྟོག་གེ་པ་འདིས་བདག་ཉིད་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ལ་གིན་དུ་

མཁས་པ་ཙམ་ཞིག་གཞན་ལ་བསྟན་པར་འདོད་ཀྱི་ལས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་བདག་མེད་པར་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་འང་དེ་སྟུབ་
པར་བྱེད་པའི་རང་རྒྱུད་དམ། རང་ལུགས་ཀྱི་ཆོད་མས་གྲུབ་པའི་སྒྲིབ་པའི་དག་
བཟོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་དུ་མའི་ཆོག་མཁས་ཀྱི་གནས་སུ་
རྟོགས་ཏེ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ལ་རེ་ཞིག་གང་འདི་སྐད་དུ་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་
སྐབས་འདིར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་ཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི། དོན་དམ་པར་ནང་གི་
སྐྱེ་མཆོད་ནམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ངས་ཏེ། ཡོད་པའི་སྤྱིར་དཔེར་ན་
གཤམ་པ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་ནོ་ཞེས་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞོད་དོ། །འདིར་རྟོག་
གའི་བསྟན་བཅོས་ལ་མཁས་པ་གཞན་ལ་བསྟན་འདོད་ནི་གོང་དུ་ཡང་དག་མིན་
རྟོག་ལ་ཞེན་པའི་རྟོག་གེ་བ་ཞེས་དགོངས་ནས་དེར་བཟོད་པ་ཡིན་ཅེས་སྒྲིབ་པ་
དེ་དང་མཐུན་པར་དངོས་སྒྲིབ་པའི་རྟོག་གེ་བ་དགག་སྟུབ་བྱེད་པ་ན་དགག་སྟུབ་
རང་བདེན་པར་སྟུབ་པའི་ཡང་དག་མིན་རྟོག་གི་བསྐྱེད་པ་ཆེར་བྱང་བ་ཡོད་
ལ། དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་རང་ལུགས་ཀྱི་བསྟུབ་བྱ་དམ་བཅས་ནས་རང་ལུགས་ཀྱི་
སྟུབ་བྱེད་འགོད་དགོས་པ་ནི་སྐྱེས་སུ་མཁས་པ་དག་གི་ལུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟོག་
གའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཡོད་པས་དེའི་གཞུང་འཇུགས་པའི་ཆོད་དུ་དབུ་མ་པ་ཡང་
དག་པར་སྒྲིབ་པ་ན། རང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཀས་གང་ཡང་མི་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ་
ལེགས་ལྟན་འབྱེད་སྟུབ་བྱེད་ཐ་སྟོད་དུ་འང་རང་བདེན་པའམ་རང་རྒྱུད་དེ་ལྟར་

སྒྱུར་བར་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐབས་འདིར་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་བྱེད་དོན་
 དམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱེད་པར་འདི་ཚོས་སམ་ཚོས་ཅན་གྱི་བྱེད་པར་གང་ལ་ཅིའི་
 བྱིར་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡིན། ཚོས་གྱི་བྱེད་པར་ཡིན་ན་ཉེས་པ་གསུམ་ལས། དང་
 བོ་ནི། གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་༼༡༡༥༽བཤད་གཤམས་སྒྱེ་བར་ཁས་
 སྒྲངས་པ་དབུ་མ་པས་དགག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་སྒྱེ་
 བ་འགོག་ན་ཡང་དབུ་མ་པས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་བདག་ལས་སྒྱེ་བ་ཅམ་ཁས་སྒྲངས་
 པས་གཞོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར་དོན་དམ་པར་ཞེས་སྒྱུར་རོ་ཞེ་
 བ། འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལས་སྒྱེ་བ་ནི་དབུ་མ་པས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་
 ཡང་ཁས་མ་སྒྲངས་པའི་བྱིར། རི་སྐད་དུ། སྤུ་ལུ་ལྷང་པའི་མདོ་ལས། ས་བོན་
 གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་མུ་གུ་དེ་ཡང་སྒྱེ་བ་ན་བདག་གིས་མ་བྱས། གཞན་གྱིས་མ་
 བྱས། གཉིས་ཀས་མ་བྱས། དབང་ཐུག་གིས་མ་བྱས། དུས་གྱིས་མ་བསྐྱུར། ལྷ་
 རབ་ལས་མ་བྱུང་། རོ་བོ་ཉིད་ལས་མ་བྱུང་། རྒྱུ་མེད་པ་ལས་མི་སྒྱེ་ཞེས་གསུངས་
 པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་རོལ་ལས། ས་བོན་ཡོད་ན་མུ་གུ་རི་བཞིན་ཏེ། ས་བོན་
 གང་ཡིན་མུ་གུ་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་གཞན་མིན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་
 ཏྲག་མིན་ཆད་མིན་ཚོས་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྩ་བ་འདི་ཉིད་ལས།
 གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་གཞན་
 པའང་མ་ཡིན་བྱིར། །དེ་བྱིར་ཆད་མིན་ཏྲག་པ་མིན། །ཞེས་འཆད་དོ། །འཛིག་

རྟེན་པས་ཀྱན་རྫོབ་རྩ་ཀྱན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་
སྟོན་ལ་འཇུག་པ་ན། དབུ་མ་པས་འཇིག་རྟེན་དང་མཐུན་པར་དེའི་རྗེས་བརྫོད་
བྱས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་བྱེད་པའི་ཆོ། དེ་དོར་སྐྱེས་ཙམ་མ་བཀག་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། འཇིག་རྟེན་པས་ཀྱན་རྫོབ་རྩ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ག་ལ་ཡིན། དབུ་
མ་པས་ཀྱན་རྫོབ་རྩ་འང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་འགར་ཡང་གར་བརྫོད། དེས་ན་
དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་སྐྱ་སྐྱར་བ་འབྲེལ་བ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་
གྲངས་ཙན་གྱིས་དོན་དམ་པར་༼༡༡༽པ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་
ལྷགས་དེ་ལ་བཟོས་ཏེ་དོན་དམ་པའི་བྱེད་པར་དུ་བྱས་སོ་ཞེ་ན། དེའང་རིགས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཙན་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་ཀྱན་རྫོབ་ཙམ་དུ་
ཡང་དབུ་མ་པས་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བདེན་པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་མཐོང་བ་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར་མུ་སྟེགས་པའི་འདོད་པ་དག་ནི་རི་ཙམ་དུ་
བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་དེ་སྤིང་རི་ཙམ་དུ་ན་ཡོན་ཏན་
ཉིད་ཡིན་པར་ལྷ་གྲགས་གྱིས་རྟོགས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞན་གྱི་གཞུང་ལ་བཟོས་
ཏེ་དོན་དམ་པའི་བྱེད་པར་བརྫོད་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་
ནི། འཇིག་རྟེན་རང་ག་བས་སྒོ་དོར་བདག་སྐྱེ་འདོད་པས་དེ་མི་འགོག་པས་དོན་
དམ་པར་ཞེས་སྐྱར་ཞེ་ན། རྒྱ་གང་ལས་དེ་ལ་བཟོས་ནས་ཀྱང་བྱེད་པར་འབྲས་
བྱ་དང་བཙས་པར་འབྱུང་བར་སྐྱ་བའི་འཇིག་རྟེན་པས་ཀྱང་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་

མི་རྟོགས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པས་ནི་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་
 ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་འཇུག་པ་མེད་པར་བྱས་
 བས། ཐུལ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་པ་ཡིན་
 བོ། །དེས་ན་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཡང་བདེན་པ་གཉིས་གང་ལས་སྐྱེ་སོགས་མི་དབྱེད་
 པར་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོང་གི་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་པ་ན་ཀུན་རྫོང་མ་བརྟགས་པ་དེ་
 ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
 དོན་དམ་པར་ཞེས་བྱུང་པར་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་སོ། །ཆོས་ཅན་གྱི་
 བྱུང་པར་དུ་དོན་དམ་པར་ཞེས་སྒྲུབ་ན་ཡང་མི་འཐད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གཞན་
 ཡང་གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོང་ཏུ་འང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པར་འདོད་ནས། དོན་
 དམ་པར་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཆོས་ཅན་ཞེས་ཆོས་ཅན་གྱི་༼༡༡༽པ་བྱུང་
 པར་དུ་འགོད་པར་བྱེད་ན་ནི་དེའི་ཆོ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་རང་ལ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་
 རྩོགས་གྱི་ཉེས་པ་འཇུག་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆོགས་གྱི་སྒྲོན་དུ་འགྱུར་ཏེ།
 ལེགས་ལྡན་འབྱེད་རང་གིས་དོན་དམ་པར་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་
 ཁས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཉེས་སྒྲོང་དུ་ཀུན་རྫོང་ཏུ་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་རྩོགས་གྱི་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དོན་དམ་པར་
 ཞེས་པ་འདི་ཆོས་ཅན་གྱི་བྱུང་པར་དུ་འང་མི་བཟུང་ན། དོན་དམ་པར་ཞེས་བྱ་བ་
 འདི་གང་གི་བྱུང་པར་ཡིན་ཅེས་འདྲི་བ་ལ་ལན་དུ་གལ་ཏེ་མིག་ལ་སོགས་པ་ཀུན་

རྫོག་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་དག་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་བྱིར་
དོན་དམ་པར་སྐྱོས་པ་ནི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་བྱུང་པར་ཡིན་ཅོ་ཞེ་ན། ལན་དུ་དེ་
ལྟར་ན་ནི་སྣང་གི་སྦྱོར་བ་དེ་ལྟར་འགོད་པར་མི་རིགས་ཏེ། འོ་ན་མིག་ལ་སོགས་
པ་ཀྱུན་རྫོག་པ་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་དེ་སྐད་བརྫོད་
པར་བྱ་བ་རིགས་པར་འགྱུར་ན། དེ་སྐད་དུ་ཡང་ལེགས་ལྡན་ཁྱོད་ཀྱིས་མ་སྦྱས་
པས་སྦྱོར་བ་སྣ་མའི་སྦྱོན་སྦྱང་དུ་མ་སོང་ངོ་། ཀྱུན་རྫོག་པའི་མིག་སོགས་ཆོས་
ཅན་དུ་སྦྱ་ན་ཡང་གངས་ཅན་སོགས་དང་། དངོས་སྦྱ་བ་པ་རོལ་པོ་དག་གིས་
མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྫས་སུ་སྟེ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་སྐྱངས་
པའི་བྱིར་དང་། བཏགས་པ་ཀྱུན་རྫོག་གི་ཡོད་པར་ཁས་མ་སྐྱངས་པའི་བྱིར་
གངས་ཅན་སོགས་གཞན་ལ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སྟོགས་གི་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་བས་
འདི་ནི་མི་རིགས་སོ། །དེས་ན་མིག་སོགས་དོན་དམ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་ན་རང་
ལ་མ་གྲུབ། ཀྱུན་རྫོག་པའི་མིག་སོགས་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་ན་གཞན་ལ་མ་གྲུབ་
པས་སྟོགས་གི་སྦྱོན་ལས་༼༡༡༽ན་༼མི་འདའོ་ཞེས་བརྫོད་པ་ན། དོན་དམ་པ་
དང་ཀྱུན་རྫོག་པའི་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པ་གང་ཡང་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འཛིན་གྱི། ཅི་སྟེ་
བྱུང་པར་དེ་པོར་བའི་སྦྱི་ཙམ་འཛིན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་རི་ལྟར་ན་སྦྱ་མི་
རྟག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་ཆོས་མི་རྟག་པ་དང་ཆོས་ཅན་སྦྱ་གཉིས་ཀའི་སྦྱི་སྦྱ་ཙམ་ཉིད་
བཟུང་བ་ཡིན་གྱི། བྱུང་པར་འཛིན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་བྱུང་པར་འཛིན་ན་

ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉགས་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་བསྐྱབ་བྱའི་ཐ་སྙད་
 ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་རྒྱས་པར་བཤད་
 བ། འདི་ལྟར་གཤམ་ཏེ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་གྱུར་པའི་སྐྱ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་
 བ་ནི་དེ་པ་རོལ་པོ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་མ་གྲུབ་པོ། འོན་ཏེ་ནམ་མཁའ་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐྱ་
 ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་ན་ནི་དེ་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ཇི་
 བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱང་སྤྱོད་ཤ་ར་པའི་ཆོག་གསལ་མཆན་མར་འདིར་
 བྱེ་བྲག་པ་ཟེར་བ་ཡོད་ཀྱང་། ལུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་མིན། ཉན་ཐོས་པའང་ཆ་
 མེད་གྱི་རྒྱལ་སོགས་བྱེ་བྲག་པ་དང་མཐུན་པར་སྐྱ་བས་བྱེ་སྐྱ་ཞེས་ཟེར་ལ། དེ་སྐྱ་
 བསྐྱས་པ་ན་ཉན་ཐོས་གྱི་བྱེ་བྲག་པ་ཞེས་བདུན་བྱེད་པ་ཡིན་ཅེས་བྲིས་སྟངས་
 ། །སྐྱ་བས་གངས་ཅན་ལ་སྐྱ་མི་ཉག་པར་དམ་བཅའ་བ་ན་ཡང་། བྱས་པའི་སྐྱ་
 ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་ན་དེ་གཞན་གངས་ཅན་ལ་མ་གྲུབ། འོན་ཏེ་སྤར་ཡོད་མདོན་
 བར་གསལ་བར་བྱ་བའི་སྐྱ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་ན་ནི་དེ་རང་བྱེ་སྐྱ་ལ་མ་
 གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཅན་ལ་བརྗོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ལའང་རི་ལྟར་རིགས་
 བར་སྐྱར་ཏེ། འཛིན་པ་ཡང་གཤམ་ཏེ་རྒྱ་དང་བཅས་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱེད་པ་
 ཡིན་ན་ནི་དེ་སངས་རྒྱས་པ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཏེ་འཛིན་པ་རྒྱ་མེད་
 པ་བསྐྱབ་ཆོས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ན་ནི་དེ་པ་རོལ་པོ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་
 །༡༡༥༥། །རྒྱ་མཆན་དེའི་བྱིར་རི་ལྟར་འདིར་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་སྤྱི་ཙམ་

ཞིག་འཛིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་དབུ་མ་པས་གངས་ཅན་ལ་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྐྱབ་
པའི་སྐྱབས་འདིར་ཡང་བདེན་རླུན་གྱི་ཁྱད་པར་དོར་བའི་ཆོས་ཅན་ནང་གི་སྐྱེ་
མཆེད་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞེན། ལན་ནི་ཆོས་ཅན་སྐྱེ་ཙམ་འཛིན་པ་དེ་
ནི་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྐྱབ་པ་དེ་ལྟར་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སྐྱབ་པ་ནང་དུ་རྟག་
མི་རྟག་དོར་བའི་སྐྱའི་དངོས་པོ་སྐྱེ་ཙམ་འཛིན་རྒྱ་སྐོལ་ཕྱིར་སྐོལ་མཐུན་གྲུབ་དུ་
རྟེན་པ་བཞིན་དབུ་མ་པ་དང་དངོས་སྐྱབ་པ་དེ་འབྲའི་དངོས་པོའི་སྐྱེ་མཐུན་སྣང་དུ་
གྲུབ་པར་འཛིན་རྒྱ་རྟེན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྲིད་ན་དངོས་པོ་ཙམ་དེ་དོན་དམ་
པ་དང་ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་རང་ཉིད་དུ་གྲུབ་དགོས་པ་ལས། དེ་འབྲ་དེ་
བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་དངོས་པོར་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་
པར་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་དབུ་མ་པས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འདི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་
པོ་ལེགས་ལྡན་འབྲེད་གྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་དེ་དག་
ཆོས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རྣམས་བཏགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བུལ་བར་
བཞེད་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལེགས་ལྡན་འབྲེད་གྱིས་འདི་ལྟར་གངས་
ཅན་ལ་བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་གང་གི་ཆེ་འདིར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་
འདོད་པ་དེའི་ཆེ་སྐྱེ་མེད་ཁོ་ནར་རྗེས་སུ་དབག་བྱ་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ནང་གི་སྐྱེ་
མཆེད་ཙམ་པོ་དེ་ཐ་སྙད་པའི་སྟོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱི་ཆོས་ཅན་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་
གྱི་བདག་ཉིད་གྱི་དངོས་པོ་རྟེན་པ་ནི་སྟོ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་

གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་ཆོས་ཅན་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རྗེས་བཏགས་ཀྱི་
 དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་དངོས་ཆོས་ལས་ཉམས་པར་གྱུར་པར་ལེགས་ལྷན་
 འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་སྒྲུངས་༼༡༡༧༽པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཐ་སྟངས་
 པའི་སྟོ་ཀུན་རྫོང་པ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ལྟ་བུ་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་
 ལོག་པ་རི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་སྟོ་དོན་དམ་པ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་སྟོས་པ་
 དང་བུལ་བ་དག་ནི་འཕྱུལ་མ་འཕྱུལ་ཀྱི་སྟོ་ངོར་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་པ་ཕྱིན་
 ཅི་ལོག་གི་ཡུལ་དུ་ཤེས་བྱའང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཅིག་ལས་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
 པ་དེའི་ཡུལ་དུ་གཏན་མི་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གང་གི་ཆོ་རབ་རིབ་ཅན་
 ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་ལས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པ་
 འཛིན་པ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡུལ་ཅན་ཀྱི་སྟོས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡུལ་ཡོད་པ་མ་
 ཡིན་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་དེའི་ཆོ་རི་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། རྗེས་
 བཏགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་དོན་ཆ་ཙམ་ཡང་དམིགས་པར་ག་
 ལ་འགྱུར། ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡུལ་དུ་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མངོན་
 དུ་འགྱུར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། གང་གི་ཆོ་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མིག་གིས་
 སྒྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་མ་དམིགས་པ་ལྟར་དབུ་མ་པས་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
 པས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲོ་མི་འདོགས་པ་དེའི་ཆོ་རི་ཡང་། དེ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་
 མ་ལོག་པ་རིགས་པའི་ཤེས་པ་གང་གིས་ཤེས་བྱ་ཡོད་པ་མིན་པ་ཡོད་པར་སྒྲོ་མི་

འདོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན། སློ་དེ་ངོ་ན་ནང་གི་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་པ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་སྒྲེ་ཤད་ལྟ་བུའི་དོན་ཅན་གྱི་ཆ་ཅམ་ཡང་
དམིགས་པ་ག་ལ་ཡོད། མིག་སོགས་དོན་དམ་པའང་ཆོས་ཅན་དུ་འཛོག་མི་
རིགས་ཏེ། བ་སྙད་དང་རིགས་ཤེས་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་གསུམ་གསལ་གྱི་
པའི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སློས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་མ་
གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ༼༡༡༧༽སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱིས། གཞན་
དག་གིས་གལ་ཏེ་ཚུར་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཆད་མས། དོན་གྱི་
གཞི་ཆོས་ཅན་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་སྟོང་པ་དང་བདག་
མེད་པའི་ཆོས་སྒྲུབ་པའམ། མི་སྟོང་པ་དང་བདག་གི་ཆོས་བསྐྱོག་པར་བྱ་བ་
མཐོང་ན་དེ་འདྲའི་དགག་སྒྲུབ་སྒྲུབ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ང་ལ་ཀླན་ཀ་མེད་ཅེས་
གསུངས་སོ། །བཤད་མ་ཐག་པ་གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ཐ་དད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེ་ངོ་ན་ཡུལ་ཁྲབ་བྱེད་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ན། དེའི་ཁྲབ་བྱ་གང་ཞིག་ཆོས་ཅན་ཉིད་དུ་
འགྱུར་བ་ནང་གི་སྒྲེ་མཆེད་མིག་ཀྱན་རྫོབ་པ་ག་ལ་ཡོད། རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་
གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་དང་། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་
བསྐྱོག་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ཐུན་མོང་དུ་གྲུབ་པའི་མིག་གི་སྒྲིབ་ཆོས་ཅན་དུ་

འཛིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུས་པ་འང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུ་བ་འདི་ལན་མ་ཡིན་
པ་ཉིད་དོ། །སྐབས་འདིར་ཤུག་ཀྱི་ཀླུ་པོའི་གདུལ་བྱར་གྱིར་ནས་དབུ་མ་པ་ཆེན་
པོ་ལྷ་གཤམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བའི་དབུ་མ་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་ཉན་ཅིག།
སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་བས་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལ་ནང་གི་སྒྲུ་
མ་ཆེད་མིག་སོགས་ཀྱི་རྫོང་པའི་དངོས་པོ་འང་དངོས་པོ་དེར་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ནི་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་འབྲུལ་ཤེས་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀག་ནས་ཀྱི་རྫོང་པའི་
དངོས་ཆོས་དོན་བྱེད་རྒྱས་གྱི་རང་རང་དོ་བོས་སྟོང་པས། དེའི་དོན་བྱེད་རྒྱས་གྱི་
དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་ཆ་ཐ་སྟོད་དང་རིགས་ཤེས་གྱི་ཆད་མ་གང་གིས་ཀྱང་མི་
གྲུབ་༼༡༥༠ན༽པའི་ཁར་གཞན་གཤམ་གྱི་ཆད་མ་སྟོད་དོ་འཆལ་གྱིས་ཀྱི་རྫོང་པ་
ཏུ་འང་ཀྱི་རྫོང་པར་དོན་བྱེད་རྒྱས་གྱི་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་སྟོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་
ཁོ་ནར་འཇུག་པ་འདི་ལྟའི་གསལ་མ་གསལ་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཉི་ལྔ་ལྟར་མ་བུ་བ་
པའི་སྟོན་ལས་གྱི་འོད་ཟེར་ལྟ་མ་མེ་ལྟ་ན་ནི་ལྟར་ངར་ཡོད་བཞིན། ཐལ་འགྱུར་
པའི་ལུགས་ལ་གཅིག་དུ་བལ་གྱི། རྟོགས་ཆོས་གྱི་གཞིར་བཟུང་བའི་མྱ་གུ་ལྟ་བུ་
ཐ་སྟོད་པའི་ཆད་མས་མྱ་གུ་རང་གི་བྱ་བ་ལ་དོན་བྱེད་པ་དེར་གྲུབ་ཏུ་བདེན་པས་
དེ་རིགས་ཤེས་ཆད་མས་དགག་བྱའི་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་པ་དེ་མ་ཡིན་གྱི། དེས་
དགག་བྱའི་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་པ་དེ་ཟབ་གསང་གི་མན་ངག་སྟན་བརྒྱད་མ་
ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་རག་གོ་ཞེས་སྒྲུ་བའི་སྟོ་གོས་དེ་ནི་སློབ་དཔོན་ལྷ་གཤམ་གྱི་

ནམ་དཀར་གྱི་སྒྲུང་བ་ཆེན་པོ་བལྟར་མི་བཟོད་པའི་ལྷག་པ་གཞོན་ནུའི་མིག་ཅན་
ལྟར་སོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེས་ཀྱང་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་བགྱི་བའི་ཁྱར་ཆེན་པོ་
ལོངས་ལ། དཔལ་ལྷན་ལྷ་གྲགས་ཀྱི་དབུ་མའི་བསྟན་པ་འབྲུལ་བྲལ་འདི་ལ་
ཟུར་བར་ཟུར་བར་ཞུགས་ཤིག། འོན་ཀྱང་རྩ་བ་ཀྱང་རྩ་བ་པའི་ཆོས་དོན་བྱེད་
ནུས་ཀྱི་དངོས་པོར་གྲུབ་མི་སྲིད་ན། ཀྱང་རྩ་བ་ཀྱང་རྩ་བ་པའི་དོན་བྱེད་ནུས་
ཀྱི་དངོས་པོར་ཀྱང་རྩ་བ་པའི་ཆོད་མར་གྲགས་པ་ལ་སྒྲུང་མྱོང་དང་དེ་ལ་བརྟེན་
པའི་སྒྲུང་དོར་སོགས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ཅེ་ན། དེ་ནི་འགལ་
ཁུབ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཀྱང་རྩ་བ་པའི་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་རང་བདེན་
པར་གྲུབ་ན། ཀྱང་རྩ་བ་ཀྱང་རྩ་བ་ཀྱི་ཆོད་མར་གྲགས་པ་ལ་སྒྲུང་མྱོང་དང་
། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲུང་དོར་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀྱང་རྩ་བ་ཀྱང་རྩ་བ་པའི་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་༼༡༠༠༽རང་
བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་བདེན་པར་མེད་བཞིན་ཀྱང་རྩ་བ་པའི་བཏོས་བཞག་ཀྱང་
བརྟགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོར་སྒྲུང་ཞིང་། སྒྲུང་དོར་ལ་བརྟེན་ནས་
སྒྲུང་དོར་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་པ་ཐ་སྙད་པར་བསྟོན་མི་ནུས་སུ་སྒྲུང་བའི་
ཕྱིར། ཀྱང་རྩ་བ་སྒྲུང་ཙམ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་ཞི་གཉིས་ལ་མི་གནས་པའི་བྱང་
འདས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་འདི་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱལ་བསྐྱུངས་
དང་ལྷ་བ་གྲགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ལས་ཆོས་གསལ་ཞིང་གོ་བདེ་བར་རྒྱས་

བར་ཡོད་བཞིན། ཆེས་བསམས་སྤྱད་གི་མཐུ་དམན་པའི་སྐྱེས་བུ་ལོག་ལྟ་ཅན་
 དག་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་སྐྱར་འདེབས་
 བྱེད་པ་དང་། བྱད་པར་བོད་སྤྱོད་བས་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་དག།
 ལས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་སྐྱར་འདེབས་བྱེད་པའི་ལོག་ལྟ་ཅན་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་སྒྲ་བ་སྤྱི་ཕྱིར་བྱོན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་འབྲུལ་པ་དང་བྲལ་བའི་དབུ་
 མའི་བརྟན་པ་བརྟན་འཛིན་དང་བཅས་པ་ལ་སྤྲིག་གསོག་པའི་ལས་ཅན་དུ་
 མཐོང་བས་སྐྱེས་བུ་དེ་དག་ནི་སྒོག་ལ་ཆོལ་བའི་གཡང་ས་ལྟར་རྒྱུད་རིང་དུ་
 འདོར་བར་རིགས་སོ། །དངོས་སྒྲ་བ་ནང་དུ་སྒྲའི་དངོས་པོ་སྤྱི་མཐུན་དཔེར་
 བཟུང་བ་དེ་དང་འདྲ་བར་དབུ་མ་པ་དང་དངོས་སྒྲ་བ་ཚུད་པ་ན་དངོས་པོར་ཡོད་
 པའི་ཆོས་མཐུན་གྲུབ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དངོས་སྒྲ་བ་ནང་དུ་ཚུད་པ་དེར་ནི་
 སྒྲའི་སྤྱི་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་བརྗོད་པར་འདོད་པ་དང་། རྟག་མི་རྟག་གིས་
 བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲ་བརྗོད་པར་མི་འདོད་པ་ཆོལ་བྱིར་ཆོལ་གཉིས་ཀའི་སྒོ་
 ལ་ཡང་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པར་ཡོད་ན། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་གཉིས་ཀྱིས་བྱད་
 བར་དུ་མ་བྱས་པའི་མིག་གི་དངོས་པོའི་སྤྱི་ཙམ་ཞིག་འཛིན་རྒྱ་གྲུབ་ན་
 ༼༡༡༡༽དེ་ལྟར་འབྲུབ་ཐུག་ཀྱང་། རྟོང་བ་ཉིད་དུ་སྒྲ་བ་དབུ་མ་པ་དང་རྟོང་བ་
 ཉིད་མ་ཡིན་པ་དངོས་པོར་སྒྲ་བ་དག་གིས་དེ་འདྲ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཐུན་མོང་
 དུ་གྲུབ་པར་དབུ་མ་བས་ཁས་མ་བླངས་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འང་ཀུན་རྫོབ་པའི་

མིག་སོགས་ཀྱན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོར་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན། དོན་དམ་པར་དོན་
དམ་པའི་མིག་གི་དངོས་པོ་ཡང་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པས། དངོས་སྒྲུབ་ནང་
དུ་རྩྱུང་པའི་དཔེ་དང་། དབུ་མ་བ་དང་དངོས་སྒྲུབ་རྩྱུང་དུས་ཀྱི་དཔེ་ལ་མཐུན་
སྒྲུབ་ཁས་ལེན་པ་ཡོད་པ་དང་མེད་པས་དཔེ་ལ་འབྲུབ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་
ན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཉེས་པ་བརྗོད་པའི་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་ནི་
ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་གཏཅ་ཆོགས་འདི་ལ་མ་གྲུབ་པའི་སྦྱོན་བརྗོད་པ་ལ་
ཡང་སྒྱུར་བར་བྱ་སྟེ། མིག་སོགས་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་རང་ལ་མ་
གྲུབ། ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཡོད་པ་གཞན་ལ་མ་གྲུབ་པོ། །སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་
འབྲེད་སྐབས་འདིར་ཀྱན་རྫོབ་པའི་མིག་ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཚད་མས་ཀྱན་རྫོབ་ཙམ་
དུ་རྩྱུང་གཞིར་བཟུང་བ་ལ། སློབ་དཔོན་ལྷ་གསལ་གྱིས་དེ་ལྟར་ན་ཚད་མ་དང་
ཁས་སྒྲུབ་གཉིས་ཀ་དང་འགལ་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་དོན་བྱེད་པའི་
དངོས་པོར་ཡོད་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་བྱེད་ཅུས་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་རང་གི་ངོ་
བོས་སྟོང་པར་ཁས་སྒྲུབ་པ་དང་འགལ་ཞིང་། བདེན་གཉིས་གང་གི་བྱེད་པར་
དུ་མ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་སྤྱི་ཙམ་གྲུབ་པར་འདོད་ན་དེ་འབྲེལ་
དངོས་པོ་ཤེས་བྱ་ལ་བྱིས་འཕགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་གསལ་
པས་བསལ་ཅིང་། སྦྱོན་པ་བདེ་བར་གསལ་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུང་ཚད་མ་
ལས་རྒྱ་ཆེར་བསལ་ལོ། །དེས་ན་ཐལ་རང་གི་༼༡༩༧༽གྲེས་མཚམས་ཀྱི་སློབ་

ཆེན་པོ་འདིར་བྱུག་ལ། གྲེས་མཚམས་འདིར་སློབ་དཔོན་སོ་སོའི་བཞེད་པ་
གསལ་མི་གསལ་འདི་ལྟར་ལ། གངས་ཅན་དུ་བྱུང་བའི་དབུ་མ་པར་སྒྲོམ་པའི་ལོ་
བཅ་མཁས་གྲུབ་སྤྱལ་སྤྱུ་གྲུབ་ཐོབ་ཏུ་གྲགས་པ་པལ་ཆེ་བ་ཐམས་ཅད་ཚུལ་
འདིར་སློཾ་ཁ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྟོགས་པར་དབུ་མ་ཐལ་རང་གི་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་ཤག་
རལ་དོན་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་བྱེད་པ་འདི་ནི་སྤྱི་ཞིག་གི་མཐུ་ལས་ཡིན་ཅེས་ཆེས་ཡ་
ང་བར་གྱུར་ཏོ། །གསུམ་པ་ཉིས་བརྗོད་དེ་ལེགས་ལྡན་རང་གི་ཁས་སྒྲངས་དང་
སྒྱུར་བ་ནི། འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་རི་སྐད་བསྟུང་བའི་གཞི་རྟགས་ཀྱི་
དོན་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་པ་དང་། མཐུན་སྣང་དུ་མ་གྲུབ་པ་འདི་ནི་ཉོག་
གོ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་སྒྲངས་པ་ཡིན་ནོ། །རི་ལྟར་ཁས་སྒྲངས་ཤིན། ཉན་
ཐོས་སྒྲེ་པས་ནང་གི་སྒྲིམ་ཆེད་ནམས་སྒྲིད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མིང་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་ནི་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མིང་
གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུན་གྱིས་སྒྲིམ་ཆེད་དུག་ཡོད་པར་གྲུབ་པོ་ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། གང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རི་སྐད་གསུངས་པ་དེ་
ནི་དེ་བཞིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་
གཞན་གྱི་བཀོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འདི་ལ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་དེའི་ལན་དུ་འདིར་ཉན་
ཐོས་སྒྲེ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཡོད་པ་ཞེས་པ་དེའི་དོན་དུ་འདོད་པ་གང་ཡིན།
གང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་སྐད་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དེར་བདེན་

ཟེར་རམ། འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དེར་བདེན་ཟེར། གལ་ཏེ་
 གྲུབ་རྫོང་ཏུ་ན་ནི་དངོས་སྒྲུབ་བྱེད་རང་ལ་གཏན་(༡༩༩༩)ཆིགས་ཀྱི་དོན་མ་
 གྲུབ་པ་ཉིད་དེ། བྱེད་ཅག་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དོན་དམ་པར་སྟོན་པས་བཞེད་པར་
 འདོད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་དེ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ་ཞེ་ན། དོན་དམ་
 པར་ནི་སྟོན་པས་དེ་སྐད་གསུངས་མི་སྲིད་དེ། གང་ཆེ་ཆོས་ནི་ཡོད་པ་དང་
 ། མེད་དང་ཡོད་མེད་མི་གྲུབ་པ། །དེའི་ཆེ་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡོད་པ་དང་
 མེད་པ་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྐྱེན་བསལ་བའི་ཕྱིར། རི་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱ་
 ཞེས་བྱ། །དེ་ལྟར་ཡིན་ན་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་འབྲུང་བས་དོན་དམ་པའི་ཡོད་པ་
 དེ་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངག་གི་དོན་ནོ། །རྒྱ་
 མཚན་བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པར་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྒྱ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་
 ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེར་གསུངས་པའི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དོན་དམ་
 པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བྱེད་རང་ཉན་ཐོས་པ་ལ་དོན་དམ་གཏན་ཆིགས་སུ་བྱེད་
 ན་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཉིད་དང་། གྲུབ་རྫོང་གཏན་ཆིགས་སུ་བྱེད་ན་འགལ་བའི་
 དོན་ཉིད་དོ་ཞེས་ལེགས་ལྡན་འདིས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བརྟགས་ནས་རང་
 གཞན་ལ་མ་གྲུབ་པའི་སྟོན་འདི་སྒྲས་པ་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ལེགས་ལྡན་རང་
 གིས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
 གསུངས་པ་ཙམ་རྟགས་སུ་བཀོད་བྱས་པ་ལ། དེ་བདེན་གཉིས་གང་གི་དབང་དུ་

བྱས་ནས་རྟགས་སུ་འགོད་ཅེས་དེ་ཡོད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་
 ཅམ་རྟགས་སུ་འགོད་རྒྱུ་མ་བྱུང་བར་སྒྲིམ་པ་དེ་ལྟར། དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས་ཀྱང་
 ལེགས་ལྷན་བྱོད་ཀྱིས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེས་པའི་
 སྤྱོད་པ་ཆོས་ཅམ་པོ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་བྱས་པ་ལ། དེ་བདེན་གཉིས་གང་གི་
 དབང་། ༡༡༡བ། རྟེན་བྱས་ནས་རྟགས་སུ་འགོད་ཅེས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཡོད་
 པའི་བྱིར་ཅམ་སྤྱོད་པ་དང་གཏན་ཆེགས་སུ་འགོད་རྒྱུ་མ་བྱུང་བས་དེ་ལྟར་བཀོད་
 པ་དང་། ཀུན་རྗེ་བ་ཏུ་ཀུན་རྗེ་བ་ཆད་བྱུང་ཀྱི་ཀུན་རྗེ་བ་པའི་སྤྱོད་པ་དང་གཏན་
 ཆེགས་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་ཡོད་པར་སྒྲིམ་པ་ཆོས་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་ལྷན་རང་
 གིས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཡོད་པར་
 གསུངས་པའི་ལུང་རང་ཅག་གཉིས་ཀར་མཐུན་བྱུང་ཏུ་མ་བྱུང་བོ་ཞེས་སྒྲིམ་པ་
 ལྟར། འདིར་ལེགས་ལྷན་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་སོགས་མཐུན་བྱུང་ཡོད་པར་སྒྲིམ་པ་ནི་
 རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་བྱུང་བོ་ཞེས་དགག་པར་མཛད་དོ། །འོ་ན་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་
 བ་རང་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེས་སོགས་སྤྱོད་པ་དང་། དེའི་ཆོས་
 སོགས་བྱངས་ཅན་གྱི་ངོར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྲོ་སྒྲུར་སྒྲོང་བའི་ཆེད་ཀྱི་ངག་གི་ཡན་
 ལག་ཏུ་བརྗོད་པ་ན་བདེན་གཉིས་མ་བྱེ་བའི་སྤྱི་བཟུང་བའམ། བྱེ་ནས་བྱུང་བར་
 བཟུང་སྟེ་དེར་བརྗོད་ཅེན། དེ་གང་དུ་འང་མི་བརྗོད་དེ། དེ་ཆོ་ངག་གི་ཡན་ལག་
 དེ་དག་མ་བརྟགས་གཞན་གྲགས་ཅམ་གྱི་གྲོལ་བ་དེ་ངོར་རྗེས་བརྗོད་བྱེད་པའི་

ཕྱིར། དཔེར་ན་གཞན་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་སྒྲིམ་བྱ་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་མིར་གྱུར་གྱི་
སྒྲིམ་བྱ་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པས་གཞན་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་སྒྲིམ་བྱའི་ལག་གི་མཚོན་
ཆས་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་སྒྲིམ་བྱའི་མགོ་གཅོད་དུ་འཇུག་པ་ན་མིར་གྱུར་གྱི་སྒྲིམ་
བྱའི་ལག་གི་མཚོན་ཆ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མ་བྱེ་བའི་སྒྱི་དང་བྱེ་བའི་ཁྱད་པར་
གང་གིས་ཀྱང་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་སྒྲིམ་བྱའི་མགོ་གཅོད་པར་མ་བྱས་པ་བཞིན་
ནོ། །བཤད་མ་ཐག་པ་གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ལེགས་ལྷན་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་
ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་ལ་བརྗོད་ཚུལ་འདིས་གཏན་ཆིགས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པ་
དེའི་ཕྱིར། ༼༡༡༩ན༽ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་དངོས་པོའི་ཆོས་གཏན་ཆིགས་སུ་
བཀོད་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཐམས་ཅད་གཏན་ཆིགས་ལ་སོགས་དོན་དམ་པར་
རང་ལ་མ་གྲུབ། ཀུན་རྗེ་བ་པར་གཞན་ལ་མ་གྲུབ། དེ་མ་གྲུབ་ན་གཏན་ཆིགས་
ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། རྒྱལ་བ་གཉིས་ཀ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཐམས་
ཅད་རྣམ་པར་འཛིག་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ལེགས་ལྷན་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་ལྟ་
སྟེ། དོན་དམ་པར་ནང་གི་སྒྱི་མཆེད་རྣམས་དེ་དག་སྐྱེན་གཞན་ལས་སྒྱི་བ་མེད་དེ།
གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡང་ན་དོན་དམ་
པར་གཞན་གྱིས་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་མིག་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་སྒྱི་མཆེད་
འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་མིང་དང་གཟུགས་དག་ཆོས་ཅན། སྒྱི་མཆེད་དུག་པོའི་སྐྱེན་

མ་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། ཉང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་ལས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
 སྤྲུལ་མ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིར་གཞན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
 པ་དོན་དམ་པར་རང་ཉིད་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་རི་ལྷ་ར་ལེགས་
 ལྷན་འདིས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ཉང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དེའི་
 ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ལྷན་པའི་སྐྱེ་བོ་འདུག་གོ། འགྲོའོ། །མཐོང་ངོ་། །ཐོས་སོ་
 ཞེས་ཐ་སྙད་བྱད་པར་ཅན་རྫོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་གཞན་
 གྱིས་བརྫོད་པའི་གཏན་ཆེགས་འདི་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གྲུབ་པར་
 བརྫོད་པ་ལ་མ་གྲུབ་པར་བརྫོད་པར་འདོད་པས་འདི་སྐད་དུ། ཉགས་དེ་ཀྱང་
 རྫོབ་ཏུ་ཡིན་ན་དངོས་སྤྱོད་པར་ལ་མ་གྲུབ་ལ། དོན་དམ་པར་རྣལ་འབྱོར་པ་
 མཉམ་པར་བཞག་༼༡༡༩༩༽པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་
 དག་པ་རི་ལྷ་བ་ཉིད་མཐོང་བའི་ཤེས་ངོར་སྐྱེ་བ་དང་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་
 ཡོད་པར་བསྐྱབས་ན་ནི། དེའི་ཆེ་སྲོ་དེའི་ངོ་བོར་དེ་དག་གི་ཡུལ་དང་ལྷན་པའི་ཐ་
 སྙད་བྱད་པར་ཅན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཆེགས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་དེ་
 ཉིད་སྤྱོད་དེའི་ངོ་བོར་འགྲོ་བ་ཡང་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ཁོ་ནས་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་
 སྤྲུལ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་དབྱེད་པའི་ཚུལ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གིས་
 བྱས་པའི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་དབུ་མ་པའི་གཏན་ཆེགས་ལ་ཡང་དོན་དམ་པར་མ་
 སོང་བ་ལ་འགྲོ་བ་མེད་དེ། ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སོང་བའི་ལམ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་

བའི་གཏན་ཆེགས་ལམ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དོན་དམ་པར་རང་ཉིད་ལ་མ་གྲུབ་པའི་
དོན་དུ་སྦྱར་བར་བྱ་ལ། དོན་དམ་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བརྟེན་པ་དང་བཅས་
པའི་མིག་ནི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བར་མི་བྱེད་དེ། མིག་གི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་དེ་དང་མཚུངས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མིག་
ཙམ་ནི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བར་མི་བྱེད་དེ། འབྲུང་བ་ལས་ཟུར་བ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་གཟུགས་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ས་ནི་སྤྱི་བའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་
ཏེ་འབྲུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྒྱུང་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་
ཏུ་ཡང་གཏན་ཆེགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་རང་ཉིད་ལ་མ་
གྲུབ་པར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཡང་ལེགས་ལྟན་ཁྲིད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་
བའི་གཏན་ཆེགས་འདི་ཡང་པ་རོལ་པོ་གངས་ཅན་པ་ལྟར་ན། ཕྱི་ནང་གི་སྒྲེ་
མཆེད་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ལྟར་བདག་ལས་མི་སྒྲེ་བ་ཞིག་
གམ། འོན་ཏེ་བུམ་པ་ལ་སོགས་བཞིན་དུ་བདག་ལས་མི་སྒྲེ་བ་ཞིག་ཡིན་ཅེས་ཐེ་
ཆོམ་༼༡༩༥ན༽ཟེངས་རྟེན་འགྲོ་མ་ངས་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་བུམ་པ་ལ་
སོགས་པ་ཡང་བདག་སྒྲེ་མེད་པར་བསྒྲུབ་བྱར་དངོས་སུ་མ་བརྟན་ཀྱང་ཤུགས་
ལས་གྲུབ་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་མ་ངས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེན། སྤྱི་བ་དེ་ནི་དེ་
ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིའི་སྒྲེ་མཆེད་རྣམས་ཆོས་ཅན་དུ་བབྱུང་ནས་དེ་སྐད་དུ་མ་སྦྱས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་སྤྱི་བ་རང་ཉིད་ལ་འགལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་པར་བརྟན་

པ་ནི། གལ་ཏེ་གཞན་ལེགས་ལྟན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་ལ་སྐྱོན་རི་སྐད་དུ་
 སྒྲས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་གྲགས་ཁྱེད་རང་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་ཡང་རི་སྐད་སྒྲས་
 པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བས་གཞི་བྱན་མོང་དུ་མ་གྲུབ་པ་དང་གཏན་ཆོགས་མ་གྲུབ་
 པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་གང་ལེགས་
 ལྟན་དང་སྒྲ་གྲགས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ན་སྒྲ་གྲགས་དེས་ནི། ཅིག་
 ཤོས་ལེགས་ལྟན་ལ་བཀལ་བར་མི་བྱ་སྟེ། དེས་ན་སྐྱོན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་མི་
 རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ལན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། བྱོགས་ཆོས་དང་བྱབ་པ་
 བྱན་མོང་དུ་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་རང་གི་རྒྱུད་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་སྒྲ་བ་དག་ལ་
 གཞི་རྟགས་བྱན་མོང་དུ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཉེས་པ་འདིར་འགྱུར་གྱི། ཁོ་བོ་
 ཅག་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་ལུགས་ཙམ་གྱི་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་
 མི་སྐྱོར་ན་གཞན་གྱི་ལུགས་དང་བྱན་མོང་དུ་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད་གྱི་རྗེས་
 སུ་དཔག་པ་མི་ལམ་དུ་འང་མི་སྐྱོར་ཏེ། ཁོ་བོས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་བརྗོད་པ་
 བྱི་གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་བ་འགོག་པ་ཙམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཅན་གཞན་གྱི་སྒྲོ་ལ་སྐྱོ་
 རྒྱར་གཙོད་པར་བྱེད་པ་སུན་འབྱིན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ལ། ད་སུ་མ་པ་བདག་
 ཉིད་ལ་ངག་དེ་ལྟར་༼༡༩༩༩༽བརྗོད་པས་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་གང་དུ་འང་བརྗོད་པར་
 འདོད་པའི་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཐལ་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་གཞན་སུན་འབྱིན་པའི་
 ཐལ་འགྱུར་རྗེས་དཔག་རི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། འདི་ལྟར་ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་ཁ་ཅིག་

གཞན་མིག་བལྟའོ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོག་པ་དེ་ནི། མིག་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་མི་ལྟ་
བའི་ཆོས་ཀྱང་འདོད་ལ། དེའི་ཆོ་རྒྱལ་བ་དེས་སྟོགས་ཆོས་ཁས་སྤངས། སྟོན་པོ་
ལ་སོགས་གཞན་ལ་བལྟ་བའི་ཆོས་དེ་རང་ལ་ལྟ་བ་མེད་ན་གཞན་ལ་བལྟ་བ་མི་
འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་འང་དཔེ་བུམ་པའི་སྟེང་དུ་ཁས་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆོ་བྱུང་
པ་ཁས་སྤངས། དེ་ལྟར་ཁས་སྤངས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་བཟོད་ནས་རང་གི་དམ་
བཅའ་སུན་འབྱིན་པའི་ཐལ་འབྱུང་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་རྒྱ་མཚན་དེའི་སྤྱིར་
གང་དང་གང་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་བལྟ་བ་མེད་པ་དེ་དང་དེ་ལ་ནི་གཞན་ལ་
བལྟ་བའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ནོ། །མིག་ལ་འང་རང་གི་
བདག་ཉིད་མི་བལྟ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་གཞན་བལྟ་བའང་འདི་ལ་མེད་
དོ། །དེའི་སྤྱིར་རང་གི་བདག་ཉིད་མི་བལྟ་བ་དང་འགལ་བ། སྟོན་པོ་ལ་སོགས་
པ་གཞན་བལྟ་བ་དེ་སྟོགས་ཆོས་བྱུང་པ་ཁོ་རང་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་
དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱོད་པ་དེ་ལ་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་
དེའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྟོན་མི་མཚུངས་པ་གང་གི་
སྤྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་གིས་གཞན་སྟོགས་དགག་པ་འདི་ཙམ་ཞིག་བཟོད་
བར་བྱ་བ་ཡིན་པས། རེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གང་ལ་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་འབྱུང་བ་ཁོ་བོ་
ཙག་ཐལ་འབྱུང་བའི་སྟོགས་ལ་རྗེ་སྒྲིབ་བསྟོན་པའི་གཞི་རྟགས་བུན་མོང་དུ་ཆད་
མས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོན་འཇུག་པའི་གོ་སྐབས་གལ་ཡོད། ཡང་རྟོལ་སྤྱིར་རྟོལ་ཅི་

གང་ཡང་རུང་བ་ལ་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་སྐོན་ནས་༼༡༥༧༽ཀྱང་རྗེས་སུ་
 དཔག་ས་པས་གཞོད་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། དེའང་སྐོལ་བ་རང་ཉིད་ལ་
 ཁས་སྒྲུངས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཉིད་ཀྱིས་གཞོད་པ་ཡིན་གྱི། སྐོལ་བ་
 གཞན་ལ་གྲུབ་པས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་དུ་མཐོང་བའི་
 བྱིར། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་ནི་གཞན་འབྱེད་པ་ན་རེས་འགའ་དབང་པོ་སྐོལ་
 བ་དང་བྱིར་སྐོལ་གཉིས་ཀྱིས་ཚད་མར་བྱས་པའི་དབང་པོའི་ཆིག་དང་མི་འགལ་
 ན་རྒྱལ་བའམ་འགལ་ན་པམ་པར་འགྱུར་ལ། རེས་འགའ་ནི་རང་གི་ཆིག་མི་
 བདེན་པ་ཁོ་ནར་སྒྲུབ་ས་རང་པམ་པར་འགྱུར་གྱི། རང་གིས་འགལ་བ་མེད་པ་
 བདེན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞན་གྱི་ཆིག་གིས་ཁྱོད་ཀྱི་དེ་དོན་དང་མཐུན་པར་མི་
 གནས་སོ་ཞེས་པའམ། དེ་ལས་བསྐྱོད་ཀྱི་འགལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་པས་ནི་རྗོད་པོ་
 རྣམས་རྒྱལ་བའམ་པམ་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འཛིག་རྟེན་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་
 ཀྱང་རིགས་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འཛིག་རྟེན་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་
 པ་དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡང་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཁོ་ནར་
 རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པ་དེ་རིགས་པའི་
 བརྟན་བཅོས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བབས་པས་ཉེ་བར་སྒྱུར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་དུ་
 འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་ངོར་རིགས་པ་དང་མི་
 རིགས་པའི་འཐད་པ་དང་མི་འཐད་པ་བཞག་ཏུ་ག་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཐལ་

འགྱུར་བས་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་སུན་འབྲིན་
པ་དང་མི་འདོད་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བུཌླ་ལྷ་ལི་ཏ་བཞེད་
པ་དེ་ལ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ཐུགས་མ་རངས་པར་རྒྱུ་མཆན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།
སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ངེ་སྐད་དུ། འགའ་ཞིག་གིས་གཞན་
༼༡༥༥༽ལ་གྲགས་པའི་དབང་གིས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་གཞོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
གཞན་ལ་གྲགས་པ་ཉིད་དཔག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་དང་
མཐུན་པར་སྟོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས། གང་ཞིག་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པར་བརྗོད་པ་དེ་ནི་
སྐྱབ་པའམ་སུན་འབྲིན་པ་ཡིན་གྱི། གང་ཡང་རུང་བ་ལ་གྲུབ་པའམ་ཐེ་ཆོས་ཟ་
བར་སྐྱབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོགས་ཆོས་དང་བྱབ་པ་གཉིས་ཀས་ཁས་སྐྱངས་
ནས་ཚུད་པས་རྒྱལ་པམ་དུ་འགྱུར་གྱི། རྟོལ་བ་གཅིག་གིས་ཁས་སྐྱངས། ཅིག་
ཤོས་ཀྱིས་མ་སྐྱངས་པས་དེར་མི་འགྱུར་རོ་སྟུམ་དུ་སེམས་པ་དེས་ཀྱང་སེམས་
པར་ཟད་མོད། རིགས་པ་དང་འབྲེལ་བར་སྐྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་ཀྱང་
འཛིག་རྟེན་ན་འཛིག་རྟེན་པ་དང་རིགས་པ་སྐྱབ་པ་ཚུད་ན། འཛིག་རྟེན་ན་ངེ་ལྟར་
གྲགས་པའི་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐལ་
བའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་རྒྱལ་སོགས་རང་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་གཞན་ལ་གྲུབ་པས་ཆོག་
པ་ངེ་སྐད་སྐྱས་པའི་རྒྱལ་འདི་ཉིད་ཁས་སྐྱང་བར་བྱ་བར་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ལྟར་མ་ཡིན་ན་འདི་ལྟར་ལུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་གི་གཞོད་པ་ནི་ལུ་སྟེགས་དང་

སངས་རྒྱལ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་པས། མུ་སྟེགས་པ་ལ་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལུང་
གཞོད་སྐྱབ་ཏུ་འགོད་པ་ན་སངས་རྒྱལ་པ་དང་མུ་སྟེགས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་
པའི་ལུང་ཁོ་ནའི་སྒོ་ནས་གཞོད་བྱེད་བརྗོད་པ་མིན་ཏེ། འོ་ན་ལུང་དེས་གཞོད་
བྱེད་རིམ་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། སངས་རྒྱལ་པ་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ལུང་དེ་མུ་སྟེགས་རང་
ལ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་མུ་སྟེགས་ཀྱི་འདོད་པ་སྟུན་འབྲེན་པར་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་
ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབུ་མ་པ་དང་དངོས་སྒྲུབ་ཅོད་པ་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་ལུང་དངོས་
པོར་གྲུབ་པའི་བཀའ་ཡང་དབུ་མ་ལ་དྲང་དོན་དང་དངོས་སྒྲུབ་པ་ལ་ངེས་དོན་དུ་
སངས་བསྐྱེད་ཀྱི་གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། སངས་རྒྱལ་པས་དངོས་སྒྲུབ་
ལ་དངོས་སྒྲུབ་པའི་འདོད་པའི་བྱེད་པར་འགའ་ཞིག་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་
པོར་གྲུབ་པའི་བཀའ་གཞོད་བྱེད་དུ་མི་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །རང་གི་
དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དབག་པར་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་རང་ལ་
གྲུབ་པའི་དུ་བ་མཐོང་བ་ཉིད་མེ་ལ་མི་བསྐྱེད་པར་གཙོ་བོ་བརྒྱུད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་
ཀྱི། གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པ་ནི་དེར་ཚད་མར་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་བརྒྱུད་པ་དེ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་དེ་དང་ལྟན་ཅིག་འཁོད་པའི་དམུས་ལོང་གིས་དུ་བ་དེ་མ་མཐོང་
ཡང་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དུ་བའི་རྟགས་ལས་དེར་རྟོགས་པ་ལ་གཞོད་པ་མི་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྟགས་ཚུལ་ཐུན་མོང་དུ་གྲུབ་པའི་རྟོག་གའི་
མཚན་ཉིད་བརྗོད་པ་ནི་དགོས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་

བརྗོད་དགོས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་དགོས་པ་ལས་མ་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲུག་མི་སྤྲུག་གཙང་མི་གཙང་གང་ཡང་ཉེ་བར་
མི་འཛིན་ཀྱང་ཆགས་ཅན་རང་ལ་སྤྲུག་མི་སྤྲུག་གཙང་མི་གཙང་ནི་ལྟར་གྲགས་
པའི་འཐད་པས་ལུས་གཙང་བ་མ་ཡིན་པར་མི་གཙང་བར་བརྟན་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་མི་ཤེས་པའི་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་ལ་ཕན་བཏགས་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་བརྗོད་
ལ། དེ་བཞིན་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་མཐའ་བཞི་སྐྱེ་བ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀའི་སྐྱ་
བསམ་བརྗོད་པ་དང་བྲལ་ཡང་མཐའ་བཞིར་སྐྱེ་བར་རྟོག་པའི་གྲོ་ལ་བ་ལ་གྲོ་ལ་
བ་རང་གི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཚད་མའི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་
འགོག་པར་བྱེད་དོ། །ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ། འདིར་སྤྲོས་པ། ཐལ་འགྱུར་
དབུ་མ་སྐྱ་དེས་སྟོང་པ་ཉིད། །བརྗོད་བྲལ་བརྗོད་ཆེད་ཀྱན་རྫོབ་ཆོས་རྣམས་
༼༡༥༥༽ཀྱན། །བཏགས་ཡོད་གཞན་གྲགས་ཙམ་དུ་བཞག་ནས་ནི། །ཐ་སྙད་
ཙམ་གྱི་སྒྲུང་དོར་དེ་ངོ་རུ། །བགྱིས་ཀྱང་ཐ་སྙད་མིང་ཙམ་བདེན་གཉིས་
ཀྱི། །སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་གང་གིའང་རང་ལུགས་སུ། །སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་པ་གཤིས་ལ་
གནས་པ་ནི། །འགར་ཡང་བསམ་བརྗོད་མེད་པའི་བརྟུལ་ལྷགས་ཀྱི། །ལུགས་
བཟང་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་འཆད་བྱེད་པོ། །དཔལ་ལྷན་མར་མེ་མཛད་ཞབས་
ཞལ་སྤྲད་། །དེ་སྤྲས་ནག་ཆོ་ཚུལ་བྲིམས་རྒྱལ་བ་དང་། །འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་
བའི་འབྱུང་གནས་མཆོག་གཉིས་བྱུང་། །འབྲོམ་སྟོན་ལས་འཕེལ་སྐྱ་མཆེད་རྣམ་

གསུམ་དང་། འག་ཚེ་ལས་འཕེལ་རིང་པ་ཕྱག་སོར་བ། འདི་ལས་རིང་པ་ཕྱ་
བཞིར་འཕེལ་བ་ཡིས། བཀའ་གདམས་འོག་མའི་བཀའ་བརྒྱད་ཚུད་མེད་དང་
། སྐྱེ་མཆེད་ལས་འཕེལ་བཀའ་གདམས་ཐལ་འགྱུར་གྱི། གཞུང་བཤད་མན་
ངག་ཉམས་བྲིད་ཅི་སྟེད་དང་། བྱུང་པར་ལོ་ཆེན་པ་ཚབ་ཞལ་སྡེ་དང་། འདི་སྐས་
མཁས་བཞིས་ལེགས་པར་བཀྲལ་བ་ཡི། ཐལ་འགྱུར་དབུ་མ་སྐྱ་བའི་ཆིག་དོན་
ནི། འབྲུལ་མེད་ཁོ་བོས་སྐྱས་པ་འདི་ལས་གཞན། སྐྱར་སྐྱོམ་མངོན་པའི་ང་
རྒྱལ་ཅན་དེ་དག། ཡལ་གྱིས་དོན་འདིའི་ཕྱོགས་ཙམ་མ་མཐོང་ཞིང་། ལལ་ལ་
ཕྱོགས་ཙམ་མཐོང་བར་ཉེ་བ་ན། འདི་སྐྱིབ་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་འཆལ་བ་
ཡི། ཉོག་དང་དཔྱེད་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བསྐྱད་ནས། ཐལ་བ་པ་ཡིས་མི་འདོད་
དོན་ཐམས་ཅད། ཐལ་འགྱུར་བ་ཡི་དགོངས་པར་འཆད་པ་དང་། ཐལ་འགྱུར་
བས་བཞེད་ཐལ་བས་མི་འདོད་ཅེས། སྐྱ་བའི་སྒྲིགས་བམ་བཙན་དུག་ལྟ་བུ་
ལ། སྐྱེ་བོ་ཡལ་ཆེར་བདུད་ཅི་མཆོག་ཉིད་ལྟར། ལེན་པའི་ཐུན་པ་ཆེན་བོས་
ནམ་པར་དགྱིགས། འདི་ཆེ་རྣལ་འབྱོར་དབང་། ༡༢༥ བྱུག་སངས་རྒྱས་
ཆེ། མཉན་པ་རས་ཆེན་མཁྱེན་པའི་བཀའ་བསྐྱལ་ནས། འགྲོ་ལ་དབང་མེད་
བརྩེ་ཆེན་འབར་བའི་མཐུས། གཞན་བྲིང་མེད་པའི་སྒྲོབས་པས་ལེགས་བཤད་
དག། བདག་སྟོང་མ་པས་འཇམ་པོར་བརྟལ་བ་ཡི། གཤམ་དང་དེས་པའི་བྱང་
སེམས་རྒྱ་མཚོ་ལས། འབྲུངས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་མེ་ཉོག་འབྲས་བཟང་

དགར། །ཞེས་བརྗོད་པར་བྱས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། རང་དང་། གཞན་དང་།
གཉིས་ཀ་དང་། རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་བཞི་
ལས། དང་པོ་ལ། བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་དགག་པ་དང་། སུན་འབྲིན་གྱི་ལམ་
གཞན་བརྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། དོན་དམ་པར་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་དང་
། ཐ་སྙད་དུ་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་དང་། བཀག་པའི་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ།
རང་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་དང་། རིགས་པ་དང་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་
ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །གྲངས་ཅན་པ་དག་རྒྱ་
འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་དུ་ཡོད་དེ། རྒྱ་དུས་ན་འབྲས་བུ་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་
བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་ལ། འབྲས་བུའི་དུས་ན་མངོན་པར་གསལ་བའོ་ཞེས་
ཟེར། འདི་མི་འཐད་པར་བརྟན་པ་ནི། ཡོད་པའི་མྱ་གུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ས་བོན་
རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་མྱ་གུ་དེ་ལས་འབྱུང་བ་སྟེ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་ལྟར་མིན་པར་དེ་ལས་དེ་འབྱུང་ན་ཡོན་ཏན་ནམ་དགོས་པ་ལྟག་པ་
འགའ་ཡང་སྟེ་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཡོད་པ་ནི་སྤར་ནས་ཐོབ་
ཟིན་པའི་བྱིར། མངོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། དམ་བཅའ་
བ་དང་། འཐད་པ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱེས་པར་གྱུར་པ་སྤྲར་ཡང་སྐྱེ་བར་
རིགས་པ་འདར་མ་ཡིན་ཉིད། །ཡང་འདི་ལྟར་བརྗོད་དེ། ས་བོན་དུ་གྲུབ་ཟིན་ལས་
ས་བོན་དུ་གྲུབ་ཟིན་སྐྱེ་བར་ཐལ། ས་བོན་ལ་ཡོད་པའི་མྱ་གུ་ལས་སྤྲར་མྱ་གུ་སྐྱེ་

བའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས་སྤངས། བྱ་བ་༼༡༥༽བཤེད་ན་ས་བོན་ལ་ཡོད་པའི་
 ལྷ་གྲུ་ལས་སྤར་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་ན། ས་ལྷ་གྲུ་རྩ་ས་གཅིག་ཡིན་པ་བྱུང། འདོད་ན། སྐྱེས་
 བར་གྱུར་པའི་ས་བོན་སྤར་ཡང་འདེབས་ནས་སྐྱེ་བར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་པ་
 ཉིད་དེ། དེའི་འཐད་པ་ནི། གཉིས་པ་ལ། གྲགས་པ་དང་འགལ་ཅིང་ཐུག་མེད་
 ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། མཚན་ཉིད་ཐ་དད་མི་དད་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་དང་། སྒོ་
 ལ་སྤར་མི་སྤར་མཚུངས་པར་འགྱུར་བའོ། །དང་བོ་ནི། སྐྱེས་ཟིན་སྤར་ཡང་སྐྱེ་
 བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་འགྱུར་ན་ནི། །ལྷ་གྲུ་ལ་སོགས་ནམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འདིར་
 རྟེན་མི་འགྱུར་ཞིང་། །ས་བོན་སྤིད་མཐར་ཐུག་པར་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཏུ་
 འགྱུར། །རི་ལྟར་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྣམ་པར་འཛིག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། །སྐྱེས་
 ཟིན་ས་བོན་སྤར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་སྤིད་ན་ནི་
 ཚོས་ཅན། ལྷ་གྲུ་དང་སྤོང་བུ་དང་སྤྲུབས་འཆའ་བ་ལ་སོགས་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་
 རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་འདིར་གཏན་ཉིད་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ས་བོན་
 ལས་ས་བོན་སོགས་སྐྱེ་བ་གནས་སྐབས་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་མ་འགགས་པར་བྱི་མ་བྱི་མ་
 མི་སྐྱེ་ལ། སྒོ་བུར་ཏུ་ས་བོན་རང་རང་སྐྱེ་བ་བཀག་ནས་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་འོ་ཞེན་འང་མི་
 རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རང་སྐྱེ་ལ་གཤམ་མེད་པས་ནམ་ཡང་ས་བོན་
 ཉིད་ལས་ས་བོན་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ས་བོན་སྤིད་པ་སྟེ་
 འཁོར་བ་སྤོང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། རང་

ལས་སྒྲིལ་རང་སྒྲིལ་པའི་རྒྱལ་ནམ་ཡང་མ་ཆང་བ་མེད་ཅིང་གོགས་མེད་པས་ས་
བོན་འགགས་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལྷ་གྲུའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ཆུ་
དང་དུས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱ་ས་བོན་འགྱུར་བར་བྱེད་ཅིང་འབྲས་བུ་ལྷ་གྲུ་སྒྲིལ་བར་
བྱེད་ལ། འབྲས་བུ་ལྷ་གྲུ་ཡང་རང་བསྒྲིལ་བར་བྱེད་པོ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་
པས་རྒྱ་དེས་ས་བོན་དེ་འཛིག་པར་བྱེད་ཅིང་འབྲས་བུས་ལྷ་གྲུ་འབྱུང་བས་ས་བོན་
སྤྱིད་མཐར་ཐུག་པའི་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ནའང་ས་ལྷག་རྩིས་གཞན་མིན་
པས་བདག་སྒྲིལ་བ་བོ་ཞེ་ན། རི་ལྟར་ས་བོན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
༼༡༥༧༽པའི་ལྷ་གྲུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་བདག་ཉིད་གྱི་ས་བོན་དེ་རྣམ་པར་
འཛིག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཉེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ས་ལྷག་རྩིས་གཞན་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ས་བོན་རང་གི་བདག་ཉིད་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱེད་རྒྱུ་ས་བོན་
གྱི་ལས་ཐ་དད་ལྷ་གྲུའི་དབྱིབས་དང་ནི། །ཁ་དོག་རོ་རྩས་སྒྲིལ་པའི་ཐ་དད་ཁྱོད་
ལ་མེད་པར་འགྱུར། །གལ་ཉེ་སྤར་གྱི་བདག་གི་དངོས་པོ་བསལ་ནས་དེ་ལས་
གཞན། །དོ་བོར་འགྱུར་ན་དེ་ཆེ་དེ་ཡི་དེ་ཉིད་རི་ལྟར་འགྱུར། །ས་ལྷག་རང་
བཞིན་གཅིག་ན་ལྷ་གྲུ་སྒྲིལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ས་བོན་གྱི་དབྱིབས་སོགས་ཆོས་ལྷ་
ལས་ཐ་དད་པར་ལྷ་གྲུའི་དབྱིབས་དང་ནི། །ཁ་དོག་རོ་རྩས་སྒྲིལ་པའི་ཐ་དད་པ་
གངས་ཅན་ཁྱོད་ལ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ས་ལྷག་བདག་གཅིག་གི་རྩིས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་ལྷག་གི་དབྱིབས་སོགས་ཐ་དད་མིན་པར་འདོད་ན། ས་བོན་

གྱི་དབྱིབས་སོགས་མ་མཐོང་བ་ལྟར་མྱུག་དབྱིབས་སོགས་ཀྱང་མཐོང་མི་རུང་
བར་འགྱུར་བས་དེ་ལྟ་འང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་གྱི་དབྱིབས་སོགས་ལས་མྱ་
གྱུའི་དབྱིབས་སོགས་གཞན་དུ་རིགས་ཏེ། སྒོག་སྒྱུའི་ས་བོན་ལས་ཚུ་གིང་གི་མྱ་
གྱུ་གཞན་བཞིན་ནོ། །ཡང་གྲངས་ཅན་ན་རེ། མ་ཁྱབ་སྟེ། ས་བོན་གྱི་དབྱིབས་
སོགས་བཏང་ནས་མྱུག་སོགས་གྱི་དབྱིབས་སོགས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ས་མྱུག་
དེའི་རྩ་ས་གཅིག་པ་སྟེ་ཐ་མི་དད་པ་དེ་ཉིད་དུ་རི་ལྟར་འགྱུར་བར་ཐལ། གལ་ཏེ་
སྤར་ས་བོན་གྱི་དབྱིབས་སོགས་གྱི་བདག་གི་དངོས་པོ་བསལ་ནས་དེ་ལས་
གཞན་མྱ་གྱུའི་དབྱིབས་སོགས་གྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་ན་དེ་ཆེ་ས་བོན་གྱི་ངོ་བོར་
འགལ་བའི་ཕྱིར། གྱེ་བྲག་པས་ས་མྱུག་གི་དབྱིབས་སོགས་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐ་དད་
པ་ཙམ་གྱིས་རྩ་ས་གཅིག་པ་མི་འདོར་བས་ཁྱབ་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ས་མྱུག་གི་
དབྱིབས་སོགས་ལས་གཞན་པའི་རྩ་ས་མི་རིགས་ཏེ། ཡོན་ཏན་དབྱིབས་སོགས་
མ་བཟུང་བར་དེའི་རྩ་ས་འཛིན་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
གལ་ཏེ་ཁྱོད་གྱི་ས་བོན་མྱ་གྱུ་འདིར་གཞན་མ་ཡིན་ན། །ས་བོན་བཞིན་དུ་མྱ་གྱུ་
ཞེས་བྱ་དེ་གཟུང་མེད་པའམ། །ཡང་ན་དེ་དག་གཅིག་པས་རི་ལྟར་མྱ་གྱུ་འདི་
བཞིན་དུ། །དེ་ཡང་གཟུང་དུ་ཡོད་འགྱུར་དེ་ཕྱིར་འདི་ནི་ཁས་མི་སྤང་། །གང་
ཕྱིར་རྒྱ་ཞིག་ན་ཡང་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །དེ་དག་གཅིག་པ་ཡིན་
ཞེས་འཛིན་ཏེན་གྱིས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན། །གལ་ཏེ་ཁྱོད་གྱི་ས་བོན་ལས་མྱ་གྱུ་

བདག་སྐྱེ་འདོད་པའི་༼༡༩༥༽སྐབས་འདིར་གཞན་མ་ཡིན་ན་ཆོས་ཅན། ལྷ་
གྲུའི་གནས་སྐབས་ན་ས་བོན་བཞིན་དུ་ལྷ་གྲུ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ངོ་བོ་འང་བཟུང་དུ་
མེད་པའམ། ཡང་ན་ས་ལྷ་གྲུ་དེ་དག་གཅིག་པས་ཇི་ལྟར་ལྷ་གྲུ་བཟུང་དུ་ཡོད་པ་
འདི་བཞིན་དུ་ས་བོན་གྱི་ངོ་བོ་དེ་ཡང་བཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།
གཅིག་ལ་བཟུང་མ་བཟུང་གི་ཆ་གཉིས་འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་འདི་མི་
འདོད་པ་དག་གིས་ས་ལྷ་གྲུ་གཅིག་པ་འདི་ནི་ཁས་མི་སྒྲུང་ངོ་། །འོ་ན་རྒྱ་འབྲས་
གཞན་མིན་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཉེས་པ་དེ་འབྱུང་ན་དབུ་མ་པ་ལ་འང་ཉེས་པ་དེ་ཅིས་མི་
འབྱུང་ཞེན། མི་འབྱུང་སྟེ། དབུ་མ་པས་རྒྱ་འབྲས་གཅིག་པ་དང་གཞན་པ་གང་
དུ་འང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱད་གཞི་རྒྱ་འབྲས་ཉིད་དབྱེད་ན་མི་རྟེན་པ་ལ་
བྱད་ཆོས་གཞན་དང་གཞན་མིན་གྱི་ཕྱོགས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐ་སྙད་
དུ་རྒྱ་འབྲས་སོགས་གཞན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་ཆོ་གཞན་ཡིན་པར་འདོད་པ་དག་
གི་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ཙམ་དུ་འགོག་པ་ཡིན་ལ། རོན་ལ་གཞན་ཡིན་པ་འགོག་
པའང་མ་ཡིན་ཅིང་། གཞན་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་
དགག་སྒྲུབ་གྱི་ནམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་བ་འདི་ནི་ཐལ་རང་གི་དབུ་མ་སྒྲུབ་
བ་དག་གི་སྒྱི་ལུགས་ཡིན་གྱི། བོད་ཁ་ཅིག་ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་ཀྱང་གཅིག་
འགོག་པ་ན་ཐ་དད་ངེས་པར་བསྒྲུབ་དགོས་ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་དབུ་མ་རང་
རྒྱུད་པས་དོན་དམ་པར་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀ་མེད་ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་དུ་དོན་དམ་

པར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་སྐྱབ་པ་མེད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་དགག་བྱ་དགག་པའི་
དགག་པ་ཙམ་ཡོད་དེ། མེད་ན་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་
པ་དང་། དེ་གེས་བྱ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་ཞེས་ཞིབ་
ཆར་སྐྱབ་པ་༼༡༩༧༽དེ་དག་གིས་ཐལ་རང་གི་ལྷགས་བཟང་པོ་རྒྱང་རིང་ནས་
དོར་བར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་རང་གི་གཞུང་ཐམས་ཅད་དུ་བདེན་གཉིས་གང་
ལས་བརྩམས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མི་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་འབྱུང་ན་ལྷགས་དེ་དབུ་མ་
པའི་ལྷགས་ཡིན་པར་རྒྱ་ཆེར་དགག་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བའི་སྤྱིར། བྱང་པར་
དགག་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་ན། དོན་དམ་པར་བདེན་པར་ཡོད་དམ་རྒྱུན་པར་
ཡོད། གཉིས་པ་ལྟར་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་འགལ། དང་པོ་ལྟར་ན་དབུ་
མ་པའི་ལྷགས་ལ་དབྱུང་བཟོད་པའི་ཆོས་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལྟའི་དགག་པ་དེ་
དོན་དམ་པར་བདེན་པར་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་ཐར་པའི་དེ་ཉིད་འཆོལ་བར་
འདོད་པ་གངས་ཅན་གྱི་ལྷགས་ལ་བདག་སྐྱེ་བཀག་ནས་དེ་མི་འདོད་པའི་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ངོར་ཡང་བདག་སྐྱེ་མི་འཐད་པར་ནི་རྒྱ་འབྲས་དེ་དག་གཅིག་པ་ཡིན་ཅེས་
འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། གང་གི་སྤྱིར་ན་རྒྱ་ཞིག་ན་ཡང་དེའི་
འབྲས་བུ་མཐོང་བའི་སྤྱིར། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་རྒྱ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་ཡང་མི་
མཐོང་བར་ཐལ། དེ་དག་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་སྤྱིར་དངོས་
པོ་བདག་ལས་འབྱུང་ཞེས་རབ་རྒྱ་བརྟགས་པ་འདི། །དེ་ཉིད་དང་ནི་འཛིག་རྟེན་

དུ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གངས་ཅན་གྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་
འབྱུང་ཞེས་རབ་རྩ་བརྟགས་པ་འདི་ནི་དོན་དམ་བདེན་པའི་དེ་ཉིད་དང་ནི་འཛིག་
ཏེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ། རྒྱ་མཚན་
གོང་དུ་རིགས་པ་དང་འགལ་བར་བཤད་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར། འདིར་སྟོབ་
དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ལ་དོན་དམ་པར་
གྱི་རྣམ་བཅད་བྱེད་དགོས་ཞེས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲངས་ཁ་ཅིག་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་
བ་ན་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་
ནི། དོན་དམ་གྱི་རྣམ་བཅད་བྱ་བ་དབུ་མ་པ་དང་། གངས་ཅན་པ་དང་། འཛིག་
ཏེན་༼༡༩༧༽པ་དང་། རང་རྒྱུད་པ་རང་གི་ལྷགས་གྱི་སྒྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་
བས་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་གོང་དུ་འདིའི་ཐད་གྱི་ཆོག་གསལ་ལ་འགྲེལ་བ་ཞིབ་
བསེད་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པས་ལེགས་པར་གྲུབ་མོད། ཐ་སྙད་དུ་གཞན་
ལས་སྐྱེ་ན་མི་འཐད་དེ། འཐད་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱུད་ཆད་པར་ཐལ་བ་
སོགས་སྒྲུབ་ཡབ་སྐུ་གྱི་རིགས་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བདག་
ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དང་། །ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་
ཡང་གཅིག་ཉིད་འགྱུར་ན་དེ་དག་ནི། །གཅིག་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ན་བདག་ལས་
སྐྱེ་བར་ཁས་སྒྲུབ་བར། །བྱ་མིན་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་
ཕྱིར་རོ། །འབྲས་སུ་དེ་དག་ནི་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་མི་རིགས་ཏེ།

བསྐྱོད་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱོད་པར་བྱེད་པ་དང་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ཡང་གཅིག་ཉིད་
དུ་འགྱུར་བ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར། མི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་རིགས་པ་དེ་ལྟར་ན་པ་བྱ་
དང་མེ་དང་བྱད་གིང་སོགས་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བ་ལས། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་
པས་ན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དོན་འབྲུལ་མེད་ལ་འཇུག་ན་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་
ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་སྲུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱིས། རྒྱ་དང་འབྲས་
བྲུག་གཅིག་ཉིད་དུ། ཁམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། རྒྱ་དང་འབྲས་བྲུག་གཅིག་
ཉིད་ན། བསྐྱོད་དང་སྐྱོད་པ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེར་
བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་
དངོས་དང་། ཞར་ལས་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་དགག་པའོ། ཏང་པོ་ལ། ཕྱོགས་
སྒྲ་མ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། ཏང་པོ་ནི། འདིར་རང་གི་སྡེ་པ་རྣམས་ན་
རེ། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་པ་ནི་རིགས་ཏེ།
རང་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པའང་རིགས་
ཏེ། ཡན་ལག་གཅིག་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱོགས་ནི་གིན་ཏུ་ཐ་ཆད་པ་
ཡིན་པས་དེ་རྣམས་དགག་པ་ཡང་རིགས་ན། གང་འདི་སྐྱད་དུ། གཞན་དག་
ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞེས་༼༡༩༠༩༽ཅེས་སྒྲ་བ་དེ་ནི་མི་རིགས་སོ། འདི་ལྟར་གཞན་
དུ་གྱུར་པའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་རྒྱ་དང་དམིགས་པ་དང་དེ་མ་ཐག་པ་དང་བདག་པོའི་
རྒྱུ་རྣམས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱོད་པར་བྱེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་གསུང་རབས་ལ་

བརྟེན་ནས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ལས་བྱང་བར་བྱའོ། །དེ་
ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱུ་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དྲུག་གི་ནང་ནས་བྱེད་རྒྱ་མ་གཏོགས་པའི་རྒྱ་ལྔ་
སྟེ། ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། སྐལ་མཉམ་དང་། མཚུངས་ལྡན་དང་། ཀྱན་འགྲོ་
དང་། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་རྒྱ་རྣམས་དེར་ངེས་པའི་བྱིར། མཛོད་ལས། རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་
ལྔ་ཡིན། ཅེས་སོ། །རྣམ་ཤེས་དྲུག་གིས་སོ་སོར་ཅི་རིགས་པར་དམིགས་པར་བྱ་
བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དམིགས་པའི་རྒྱུ་ཏེ། མཛོད་ལས། དམིགས་པ་ཆོས་
རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ། །ཞེས་སོ། །ལྟག་མེད་བྱང་འདས་ལ་འཇུག་ཀའི་སེམས་
ལས་གཞན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཏེ།
མཛོད་ལས། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་སྐྱེས་པ་རྣམས། །ཐ་མ་མིན་མཚུངས་དེ་མ་
ཐག། ཅེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། བྱེད་རྒྱ་ནི་བདག་པོའི་རྒྱུ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་དྲུག་
རྒྱུ་བཞིར་སྒྲུབ་བྱེ་སྒྲུབ་འཕགས་སོ། །རྒྱུ་བཞི་རྒྱུང་བ་ལས་དངོས་པོ་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་
བ་མདོ་སྟེ་བ་གཞན་དག་ན་རེ། རྒྱུ་བྱེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ལས་སམ་སྐྱེད་བྱེད་
ས་པོན་གྱི་ངོ་པོར་གནས་པ་ནི་རྒྱུའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། སྐྱེས་སུ་རྒྱུ་པོ་འཁར་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་ལྡང་བ་ལྟར། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བཞིན་པ་
གང་གིས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་དམིགས་པའི་རྒྱུ་ཏེ་སྐྱེ་བཞིན་པའི་ཆོས་
ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་འགགས་མ་ཐག་པ་ནི་འབྲས་སུ་སྐྱེ་བའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་
ཏེ། ས་པོན་འགགས་མ་ཐག་པའི་ཞིག་པ་ལྟ་བུའི་དེ་མ་ཐག་༼༡༽ ༣༠བ་རྒྱུ་

ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལ་བྱེ་སྤྲུལ་སེམས་སེམས་བྱུང་རང་གི་རིས་འདྲ་
 ལྷ་མ་འཛིག་པའི་དངོས་པོ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་། མདོ་སྡེ་པས་སེམས་སེམས་བྱུང་
 རང་གི་རིགས་འདྲ་ལྷ་མ་འགགས་པའི་ཞིག་པ་དངོས་མེད་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་
 འཛིག་མོད། གྲུབ་མཐའ་ལྷ་མ་བཟང་སྟེ། འོ་ན་ཙོང་ཁ་པས། ཞིག་པ་དངོས་
 པོར་སྤྲོ་བ་དེ་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། མདོ་སྡེ་པས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་ཞིག་པ་
 དངོས་པོར་སྤྲོ་བའི་སྤྱིར་སྟུང་ན། ཁས་ལེན་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། བྱེ་སྤྲུལ་དངོས་པོ་སྤྱི་
 མའི་དེ་མ་ཐག་གི་དངོས་པོ་ལྷ་མ་རང་དུས་སུ་འཛིག་གི། སྤྱི་མ་སྤྱོ་བའི་གོ་འབྱེད་
 བྱེད་དེ་སྤྱི་མའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་། དེ་ཉིད་ཞིག་པའི་མལ་དུ་སྤྱི་མའི་དངོས་པོ་
 ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འཛིག་གི། ཞིག་པོ་ཉིད་དངོས་
 པོར་མི་འཛིག་ཅིང་། མདོ་སྡེ་པས་ཞིག་པ་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པས། དངོས་
 པོར་མི་འདོད་ལ་དངོས་མེད་ཀྱི་ཞིག་པས་དངོས་རྒྱུན་བྱེད་པ་རྣམས་འབྱོར་སྤྱོད་
 པའི་རིགས་པས་བཀག་པ་སྤོན་གྱི་སྤོབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་དུ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་
 འོ། །དངོས་མེད་དངོས་པོའི་རྒྱུན་དུ་མི་འོང་བའི་སྤྱིར། གང་ཡོད་ན་གང་འབྱུང་
 བ་དེ་ནི་བདག་པོའི་རྒྱུན་ཏེ་རྒྱ་དུག་གི་ནང་གི་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཉིད་རྒྱུན་དུ་བསྐྱུ་ན་
 བདག་རྒྱུན་དུ་བསྐྱུ་འོ། །ཡང་རྒྱུན་གཞན་ལྟ་ན་ཅིག་ཏུ་སྤྱོ་བ་ལྟ་བུ་དང་། ལྟ་བུའི་
 གྲིབ་མ་དང་། མར་མེ་དང་མར་མའི་འོད་ལྟ་བུ་ནི་བདག་རྒྱུན་གྱི་ཁོངས་སུ་འདུ།
 སྤྱིས་ནས་སྤྱོ་བའི་ཤེས་བྱ་མ་འོངས་པ་རྣམས་ཤེས་ད་ལྟ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་དང་།

། འབྲས་བུ་རྒྱུ་ལྷ་སྐྱེ་བ་བྱ་འཛོམ་བ་དང་། ཉ་འཕར་བ་ནི་ནམ་ལངས་པ་དང་
ཆར་འབབ་པའི་རྒྱས་བྱས་པས་རྒྱུ་ལྷ་སྐྱེ་གྱི་ཁོངས་སུ་འདུ་ལ། དབང་ལྷག་
སོགས་ནི་དངོས་པོ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱུ་ལྷ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་དངོས་པོ་བསྐྱེད་
པ་ལ་རིམ་དང་གཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲུབ། གཉིས་
པ་ལ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དགག་པ་དང་། བཀག་པས་
༼༡༩༩༽ཁྱབ་པའི་དོན་དང་། བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ།
གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་ཁོ་ནར་དགག་པ་དང་། བསྟོད་དུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ།
རྒྱ་འབྲས་དོན་གཞན་ཡིན་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བ་བརྗོད། ལྷ་བྱི་དུས་མཉམ་ལ་རྒྱ་
འབྲས་དོན་གཞན་མི་སྤྱིད་པར་བསྟོན། མཐའ་བཞིར་བརྟགས་ཏེ་འབྲས་བུ་རྒྱ་
ལ་བཟོས་པའི་དུས་མི་སྤྱིད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཏེ་ཅང་ཐལ་བ་དངོས་དང་།
ཉིས་སྟོང་གི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་གཞན་
ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། །འོ་ན་མེ་ལྷེ་ལས་ཀྱང་ཐུན་པ་འབྲུག་པོར་འབྱུང་
འགྱུར་ཞིང་། །ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་གང་གི་
ཕྱིར། །སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་མ་ལུས་ལ་ཡང་གཞན་ཉིད་མཚུངས། །འདིར་
གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་མངོན་པ་
ལ་སོགས་པར་རྒྱུན་བཞི་ལས་སྐྱེས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དགོས་པའི་དབང་གིས་
དྲང་དོན་ཐ་སྟོད་ཅམ་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་སྤྲོད་པ་མིན་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་རྒྱུན་དངོས་པོ་བ་
 འགའ་ཡང་གར་སྤྲོད་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་ངེས་པར་གཞན་ལས་
 སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 རྟེན་པ་གཞན་དག་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པའི་རྒྱུན་བཞི་འདོད་ནས་དེ་གཞན་སྐྱེར་སྐྱེ་
 བཞི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་མིན་ཏེ་ལུང་རིགས་དང་འགའ་བའི་ཕྱིར།
 རྒྱ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་
 བོ། འོ་ན་མེ་ལྷེ་ལས་ཀྱང་ལྷན་པ་འབྲུག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་དེར་ཐལ།
 གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་རྣམས་པའང་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མཐོང་བས་
 བསལ་བའི་ཕྱིར། སྐྱོབ་དཔོན་གྱིས། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་དུ། །ནམ་
 ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་ན། །རྒྱ་དང་རྒྱ་མིན་
 མཚུངས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱ་དང་རྒྱ་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་
 །༡༩༡༠།དེ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་འབྲས་བུ་མིན་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་
 འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སྐྱེ་ལུང་ལྟ་བུའི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མིན་པ་མེད་ངས་ལ་བ་
 སོགས་མ་ལུས་པ་ལའང་སྐྱེ་ལུང་ལྟ་བུ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ་མཚུངས་པའི་
 ཕྱིར། སྐྱེ་ལུང་ལྟ་བུ་ལས་སྐྱེ་ལུང་ས་བོན་གཞན་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །འདོད་དོ་ཞེ་
 བ། མདོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བས་གལ་འགྲུབ། གཉིས་པ་ལ། ཉེས་སྤོང་གི་
 ལན་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རབ་རྩ་བར་རྣམས་པ་དེ་ཕྱིར་འབྲས་

བུར་ངེས་བརྗོད་ཅིང་། །གང་ཞིག་དེ་སྐྱེད་ལུས་པ་དེ་ནི་གཞན་ནང་རྒྱ་ཡིན་
ལ། །རྒྱ་གཅིག་གཏོགས་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །སྤྲུའི་ལྷ་
གྲུ་ནས་ལ་སོགས་ལས་དེ་ལྟར་མིན་ཞེ་ན། །རྒྱ་འབྲས་གཞན་ཡིན་ཀྱང་ཐམས་
ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་མི་འབྱུང་སྟེ། །རྒྱ་འབྲས་ངེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །རྒྱ་གང་
གིས་རབ་རྩ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བར་ལུས་པ་དེའི་ཕྱིར་ངེས་དེ་བསྐྱེད་པ་ནི་
དེའི་འབྲས་བུར་ངེས་པར་བརྗོད་ཅིང་། །འབྲས་བུ་གང་ཞིག་དེ་བསྐྱེད་པར་ལུས་
པ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་ལས་གཞན་ཡིན་ན་ཡང་རྒྱ་ཡིན་ལ། །ངེས་ན་གཞན་ཁྱད་པར་
ཅན་ཁོ་ནས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་འགྱུར་གྱི། །གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྤྱི་ཙམ་རྒྱར་བཟུང་
ནས་གཞན་པའི་སྤྱི་ལྷོག་གིས་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་ནི་མ་སྤྲོས་གིང་
། །དེ་ཡང་སྤྲུའི་ལྷ་གྲུ་ལྟར་རྒྱ་གཅིག་གཏོགས་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ཅིག་སྐྱེད་
པར་བྱེད་པ་སྐྱེད་ཅིག་བར་མ་ཆོད་པའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར་སྤྲུའི་ལྷ་གྲུ་
སོགས་ནས་གྱིས་བོན་སོགས་ལས་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། །གཉིས་པ་
ནི། །ཇི་ལྟར་ནས་དང་གེ་སར་དང་ནི་ཀོང་བྲུ་ཀ་ལ་སོགས། །སྤྲུའི་ལྷ་གྲུའི་སྐྱེད་
པར་བྱེད་པར་འདོད་མིན་ལུས་ལྟར་མིན། །རྒྱ་གཅིག་ཁོངས་སུ་གཏོགས་མིན་
འདྲ་བ་མ་ཡིན་ཉིད་དེ་བཞིན། །སྤྲུའི་ས་བོན་ཡང་ནི་དེ་ཡི་མིན་ཏེ་གཞན་ཉིད་
ཕྱིར། །འདི་མི་རིགས་ཏེ་སྤྲུའི་ལྷ་གྲུའི་རྒྱ་ནི་སྤྲུའི་ས་བོན་དང་། །སྤྲུའི་ས་
བོན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྤྲུའི་ལྷ་གྲུ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། །གཞན་ནས་སོགས་ལས་སྐྱེ་བ་

མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་འདི་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེས་པ་མཐོང་བའི་བྱིར་ཞེས་
 པ་ནི་བསྒྲུབ་བྱེད་དང་མཚུངས་པའི་བྱིར་མ་གྲུབ་ལ། གྲུབ་སྟེ་མིག་གིས་མངོན་
 སུམ་དུ་མཐོང་བའི་བྱིར་ཞེན། མིག་གིས་སྤྲུའི་ས་བོན་དང་མུ་གུ་ཙམ་མཐོང་
 དུ་ལྟ། ༼༡༩༣༽ས་མུག་རྩ་ས་གཞན་དེ་ལས་དེ་སྟེ་བར་མཐོང་བ་མ་གྲུབ་སྟེ།
 མཐོང་ན་ས་བོན་ཞིག་ནས་སྟེའམ་མ་ཞིག་པར་སྟེ། མ་ཞིག་པར་སྟེ་ན་ཏྲག་པར་
 འབྱར་ལ། ཞིག་ནས་སྟེ་ན་ཆད་པར་འབྱར་བའི་བྱིར། གལ་ཏེ་ཅ་ཏྲགས་གྲུབ་ཏུ་
 ལྟ། དེ་ཙམ་གྱིས་རྒྱ་འབྲས་རྩ་ས་གཞན་བསྐྱུ་མེད་སོ་སོར་དེས་པས་མ་བྱུང་
 སྟེ། འབྱུང་བ་དང་ནི་འཛིག་པ་དག། མཐོང་ངོ་སྤྲུམ་དུ་བྱོད་སེམས་ན། ༼འབྱུང་
 བ་དང་ནི་འཛིག་པ་དག། གཏི་མུག་གཉིད་གྱིས་མཐོང་བ་ཡིན། ༼ཅེས་འབྱུང་
 བའི་བྱིར། ༼བྱད་པར་གཞན་གྱི་སྟེ་མ་བཟུང་གི། ༼བྱད་པར་བཟུང་ངོ་ཞེས་པས་ནི་
 ༼བྱད་པར་བཟུང་བ་མི་འགལ་སྟེ། ༼བྱབ་བྱེད་གཞན་གྱི་སྟེ་བཀག་ན་དེའི་བྱབ་བྱེད་
 གཞན་བྱད་པར་བ་དག་ཀྱང་མི་འབྲུབ་པའི་བྱིར་ཞེས་སྤྲུའི་ས་བོན་ཡང་ནི་སྤྲུ་
 ལུའི་མུ་གུ་དེའི་སྟེད་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་། ལུས་ལྡན་མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱད་
 གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེས་འདྲ་མིན་པར་འབྱར་ཏེ། སྤྲུའི་མུ་
 གུ་ལས་གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། རི་ལྟར་ནས་དང་བསྐྱེད་གོ་སར་དང་ནི་མི་
 ཏོག་ཀིང་བྱ་ཀ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྤྲུའི་མུ་གུ་སྟེད་པར་བྱེད་པར་འདོད་པ་
 མིན་ཏེ། སྤྲུའི་མུ་གུ་བསྟེད་པའི་ལུས་ལྡན་མིན་པ་དང་། རྒྱད་གཅིག་ཁོངས་སུ་

གཏོགས་པ་མིན་པ་དང་། རིགས་འདྲ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་དེ་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་ནོ། །འདིར་སློབ་དཔོན་བྱ་བ་ལ་ན་རེ། དངོས་སྒྲུབ་སྐྱེས་འབྲས་སུ་བསྐྱེད་ན་འབྲས་སུ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བྱས་ཀྱི། གཞན་ལས་སྐྱེ་ན་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པའི་བྱ་བ་པ་ཁས་མ་སྒྲངས་པས་སློབ་དཔོན་ལྷ་བས་མེ་ཕྱེ་ལས་ཀྱང་ཐུན་པ་འབྲུག་པོ་འབྱུང་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་དེ་དངོས་སྐྱོན་དུ་མ་སོང་ངོ་ཞེས་སྒྲུབ། །དེ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞན་༼༡༩༩༧༽གྲགས་བརྗོད་པའི་རིགས་པའི་གནད་མ་གོ་བའི་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྒྲིམ་པར་ཟད་དེ། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་རྒྱས་འབྲས་སུ་བསྐྱེད་ན་འབྲས་སུ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱས་བསྐྱེད་པར་གྲོལ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་སྒྲངས་ན། རྒྱ་གཞན་གྱིས་འབྲས་སུ་གཞན་བསྐྱེད་ན་དངོས་པོའི་འབྲས་སུ་གང་དག་དེ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཁྱོད་རང་གིས་ཆིག་ཟིན་ལ་ཁར་འབྲིན་མི་འབྲིན་ཅི་ཡིན་ཀྱང་། བྱ་བ་པ་སྒྲ་མ་ཁས་ལེན་པ་རིགས་ན། བྱ་བ་པ་ཕྱི་མ་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་མགོ་སྒྲིམས་ཀྱིས་ཁྱོད་རང་དངོས་སྒྲུབ་པ་ལ་དོན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ནས་མེ་ཕྱེ་ལས་ཐུན་པ་འབྲུག་པོ་འབྱུང་བར་ཐལ། གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཀྱི། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་དངོས་སྒྲུབའི་བྱ་བ་པ་སྒྲ་ཕྱི་དེ་འདྲ་གར་ཡང་རང་ལྷགས་ཀྱིས་ཁས་མ་སྒྲངས་གིང་། དེ་ལྟར་ན་སློབ་དཔོན་ལྷ་བས་འདི་སྐབས་དངོས་སྒྲུབ་པ་ལ་དངོས་སྐྱོན་བརྗོད་པར་ཡང་གཞོད་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབུ་མ་

ཐལ་འགྱུར་བས་འཛིགས་མེད་སང་གའི་སྐྱ་ཆེན་རྩི་ཙམ་བསྐྱགས་ཀྱང་རྟོག་གའི་
སྤོང་བྱ་དག་གི་རྒྱ་བར་ཡེ་མི་ཐོས་པ་ནི་དབུ་མ་པའི་སྐྱོན་མིན་གྱི། རྟོག་གའི་བར་
གི་སྐལ་བ་དམན་པའི་སྐྱོན་ནོ། །དབུ་མར་སྐྱ་བའི་སྐབས་འདིར་གཞན་སྐྱེ་བདེན་
པ་གཉིས་ཀར་དགག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ལ། བོད་གང་དག་དབུ་མ་པས་
ཡུལ་རང་ངོས་ནས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། དབུ་མ་
པས་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཆོད་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱེ་བ་སྐྱ་བ་དང་བསྐྱུན་ན་བདག་སྐྱེ་སོགས་གསུམ་
ཁས་བྲུང་བར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆོ་གཞན་སྐྱེ་ཁས་ལེན་པ་ལས་འོས་
མེད་དོ་ཞེས་སྐྱ་བ་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤོ་གོས་དུག་ཅན་ཞིག་གིས་ཟོལ་
ཆིག་ཏུ་སྐྱས་པར་སྐྱར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཟོལ་ཆིག་ཏུ་ཉེ་མོ་སྐྱས་ན་དངོས་
བསྐྱུན་ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་མ་སྐྱ་བ་དང་བསྐྱུན་ནས་གཞན་སྐྱེ་ཁས་ལེན་གྱི། སྐྱེ་བ་
གཞན་ཁས་མི་ལེན་ལ། ཆིག་དེའི་བྱགས་ལས་རིགས་པས་དབྱུང་དོར་གཞན་སྐྱེ་
ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེས་སྐྱས་མོད། དེ་ལྟར་སྐྱས་པས་ནི་ཞེན་དོན་ལ་དབྱུང་དོར་
གཞན་སྐྱེ་ཁས་དོན་གྱིས་ལེན་པར་འདོད་ནས་དེ་སྐད་དུ་སྐྱས་པར་གསལ་ཏེ། ཐ་
སྙད་ཀྱི་ཆོད་མས་སྐྱེ་བ་གཞན་གསུམ་མི་འགྲུབ་ལ། གཞན་སྐྱེ་འགྲུབ་པར་
རིགས་པར་སྐྱས་བས་སྐྱ་བ་དེ་ཉིད་རིགས་པས་དབྱུང་ནས་གཞན་སྐྱེ་སྐྱ་བར་སོང་
བའི་ཕྱིར། རིགས་པས་དབྱུང་ནས་དེར་བརྗོད་པ་མིན་ན་ཐ་སྙད་ཆོད་མས་སྐྱེ་བ་
གཞན་གསུམ་མི་འཐད་ལ། གཞན་སྐྱེ་འཐད་པའི་བྱད་པར་ཡང་མི་འགྲུབ་པའི་

ཕྱིར། དེས་ན་བྱེད་ཅག་དབྱེད་པའི་སྐྱེ་བ་དོན་ལ་ཁས་ལེན་པ་སྐྱེད་པའི་ཟོལ་
ཆིག་ཏུ་ཐ་སྟོང་ཚད་མའི་དོར་ཐ་སྟོང་དུ་སྐྱེ་ན་གཞན་ལས་སྐྱེ་དགོས་ཞེས་སོགས་
སྐྱེ་བ་འདི་ནི་དཔལ་མགོན་སྤྱུ་ཞབས་ཀྱི་དབུ་མའི་དགོངས་དོན་མཐར་ཐུག་
དབྱིས་ཕྱིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་གྲ་ལྟ་བུ་བདག་གཞན་གང་ལས་སྐྱེ་ཞེས་དབྱེད་
པའི་རིགས་དོར་ལྷ་གྲ་མི་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་པ་མགོན་པོ་སྤྱི་དགོངས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད། །ཅེས་པ་དང་
འགལ་ཏེ། ཐ་སྟོང་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་གཞན་སྐྱེ་དབུ་མ་པའི་ལྷགས་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
མདོར་ན་དབུ་མར་སྐྱེ་བའི་ལྷགས་ལ་གཞན་སྐྱེ་ཁས་ལེན་པ་དེ་ལ་ནི་དབྱེད་པའི་
སྐྱེ་བ་དང་། རིགས་དོར་སྐྱེ་བ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་
དང་རྒྱ་འབྲས་རྩིས་ཐ་དད་དང་། བན་ཚུན་བརྟེན་པ་མེད་པ་དང་། དབྱེད་དོན་
གཞན་དང་། རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་རྒྱ་མེད་དུ་
འགྱུར་བ་སོགས་སྟོན་(༡) ༣ ༣བ། མཐའ་ཡས་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་སྤྱུ་སྐྱེ་བ་
ཡབ་སྐུས་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་ལྷགས་བཟང་ལས་བསྐྱེག་པར་སྐྱེ་བའི་
དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་གང་ན་ཡོད་ཀྱང་དོ་མཚར་མི་ཆེའམ། རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་
ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རང་སྤེལ་སོགས་པ་
དང་ཐུན་མོང་དུ་བཀའ་སྤྱུལ་པས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ་ཞེན། དེ་ཡང་མི་
རིགས་ཏེ། གང་ལ་བརྟེན་ནས་གང་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་

ལས་གཞན་ཡང་མ་ཡིན་ཕྱིར། །དེ་ཕྱིར་ཆད་མིན་རྟག་པའང་མིན། །ཅེས་དང་།
 རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་ན། །རྒྱ་དང་རྒྱ་མིན་མཚུངས་པར་འབྱུང་། །གལ་ཏེ་
 ཤིང་ལས་མི་གཞན་ན། །ཤིང་མེད་པར་ཡང་འབྱུང་བར་འབྱུང་། །ཞེས་སོགས་
 དང་། ཆད་དང་ལས་རྒྱམས་ཚུད་ཟེ་དང་། །གཞན་གྱིས་བྱས་པའི་ལས་རྒྱམས་
 བོ། །གཞན་གྱིས་སོ་སོར་སྦྱང་བ་དང་། །དེ་ལ་སོགས་པ་ཐལ་བར་
 འབྱུང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱ་འབྲས་གཞན་དུ་འདོད་པ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་སྒྱོན་
 མཐའ་ཡས་པ་གསུངས་པ་རྒྱམས་རང་རྒྱད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །འོན་ཏེ་ཐ་
 རྟེན་ལ་རིགས་པའི་དབྱུང་པ་མི་འཇུག་སྟེ། མ་བརྟགས་གཅིག་ཤུར་ཉམས་
 དགའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟམ་ན། །དེ་ལྟར་ན་ཐ་སྟོད་བདེན་པ་གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་དང་
 རྫོང་བསྐྱེད་དོན་ཡང་མེད་པས་ཀྱུན་རྫོང་ཐ་སྟོད་པར་གཞན་སྟེ། །ཁས་ལེན་པའི་དོན་
 ཡང་མེད་ལ། །དུས་མ་པས་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྟོད་ལྟར་མ་བརྟགས་གཅིག་ཤུར་
 ཉམས་དགར་སྒྲུབ། །བདག་གཞན་གྱི་སྟེ་བ་འཐད་མི་འཐད་སོགས་གང་ཡང་མི་
 དཔྱོད་པར་སྟེ་བ་དགག་གོ་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་སྒྲུབ་སམ་གྱིས་བརྗོད་ནས་བླང་
 དོར་བྱས་པས་དེ་ཙམ་གྱིས་དགོས་དོན་འབྱུང་པས་དེ་ཉིད་གྱིས་ཆོག་པ་དེ་ལས་
 གཞན་བཙལ་ཅི་དགོས། །༡༣༤༥།གཉིས་པ་ལ། རྒྱ་ཕྱི་ལ་གཞན་མི་སྲིད་པས་
 གཞན་སྟེ་མི་འཐད་པ་དང་། །དུས་མཉམ་ལ་སྟེ་བ་མི་སྲིད་པས་གཞན་སྟེ་མི་
 འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ། །དངོས་དང་། །ཉེས་སྤོང་གི་དཔེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་

ནི། ལྷ་གྲུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ཉིད་མེད་པར་
ས་བོན་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ག་ལ་འགྱུར། དེས་ན་ལྷ་གྲུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་འགྱུར་
པར་འགྱུར་མིན་པས། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་འདི་གཏོང་
བར་བྱོས། དེ་ལྟར་གཞན་སྐྱེ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐར་རྗེས་བརྗོད་དུ་བྱས་
ནས་སུན་འབྱིན་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། ད་ནི་རྒྱ་འབྲས་གཞན་མི་སྤྲོད་པའི་ཕྱིར་སྟོན་
ཏེ། འདིར་དངོས་སྤྱོད་པའི་རྟོག་གོ་བ་ཁ་ཅིག་རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་མི་འདོད་
དེ། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་ན་དགོས་ལུས་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲས་བུ་
མ་གྲུབ་ན་རྒྱ་ཡང་མ་གྲུབ། རྒྱ་གྲུབ་ན་འབྲས་བུ་ཡང་གྲུབ་ཟིན་པས་ཕན་ཚུན་
བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མ་སོང་ངོ་རྣམ་མོ། །ལྷགས་དེར་རྒྱ་འབྲས་གཞན་མི་སྤྲོད་
དེ། དུམས་པ་དང་ཉེར་སྤྲས་ཕན་ཚུན་བརྟོས་ནས་གཞན་ཙམ་དུ་བཞག་ཀྱང་དེ་
འབྲ་ལ་གཞན་གྱུར་གྱི་རྒྱ་འབྲས་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ལྷ་གྲུ་ས་བོན་དང་ནི་
གཅིག་ཅར་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བོན་མ་འགྱུར་བར་ལྷ་གྲུ་མེད་
པའི་ཕྱིར། ས་བོན་དེ་ཆོ་གཞན་ལྷ་གྲུ་ཉིད་མེད་པར་ས་བོན་ལས་གཞན་པ་
ཉིད་དུ་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དང་གཞན་དུ་གྱུར་བ་དེར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་
ན་ལྷ་གྲུ་ས་བོན་དོན་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འགྱུར་པར་འགྱུར་བ་མིན་པས་དེའི་ཕྱིར་
དངོས་པོ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཅེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་ནི་བཏང་བར་བྱོས་ཤིག་
གོ། དེས་ན། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། རྐྱེན་ལ་སོགས་ལ་ཡོད་མ་

ཡིན། །བདག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་མིན་ན། །གཞན་དངོས་ཡོད་པར་ག་ལ་
 འགྱུར། །རྒྱུན་ལ་སོགས་ལ་ཞེས་པའི་ལ་སྒྲུ་ནི་བདུན་པ་གནས་གཞི་སྟེ་རྒྱུན་
 སོགས་རྒྱ་རྒྱུན་སོ་སོ་བའམ་ཚོགས་པ་འཁར་གཞིང་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་དངོས་པོ་
 རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་(༡)༣༧(པོའི་རང་བཞིན་དུ་
 རྣམ་པར་མ་གྱུར་ན་ནི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་མ་ཡིན་
 བ་དངོས་པོ་དེ་མ་སྒྲུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུན་ལ་སོགས་ལ་དེ་ཡོད་པར་ག་ལ་རུང་
 པའི་བྱིར། གང་དངོས་པོ་གང་ཞིག་ཡུལ་དུས་གང་ན་མེད་པ་དེ་ནི་རྒྱུན་སོགས་
 ཡོད་པ་དེ་ལས་སྒྲུབ་མིན་ཏེ། བྱེ་མ་དག་ལ་ཉིལ་མར་བཞིན། ཅི་སྟེ་དེ་ནི་མེད་
 པར་ཡང་། རྒྱུན་དེ་དག་ལས་སྒྲུབ་འགྱུར་ན། རྒྱུན་མ་ཡིན་པ་དག་ལས་ཀྱང་
 ། ཅི་ཡི་བྱིར་ན་སྒྲུབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་
 དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་པན་ཚུན་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ན་
 བྱེ་ཡང་རྒྱ་འབྲས་དུས་མི་མཉམ་པའི་རྩྱགས་བཏང་བར་བྱ་དགོས་སོ། །གཉིས་
 པ་ལ། ཉིས་སྤྱོད་གི་དཔེ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་སྤང་གི་
 མདའ་གཉིས་མཐོ་བ་དང་ནི་དམའ་བ་དག། དུས་མཉམ་མ་ཡིན་པར་ནི་མིན་
 པར་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། །བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དག་གི་སྐྱེ་འགག་
 འགྱུར་ཞེ་ན། །ཡང་ས་མུག་དུས་མཉམ་དུ་མེད་དོ་ཞེས་པ་དེ་མི་རིགས་ཏེ།
 བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་འབྲས་བུ་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་རྒྱ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་

དུས་མཉམ་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཆེ་ས་ཐོན་འགགས་ཆེ་མུ་གུ་སྟེ་བའི་
ཕྱིར། ས་མུག་དུས་མཉམ་གཞན་དུ་གྲུབ་སྟེ། རི་ལྷར་སྤང་གི་མདའི་མགོ་མཇུག་
གཉིས་མཐོ་བ་དང་ནི་དམའ་བ་དག་གཅིག་ཅར་དུས་མཉམ་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་མ་
ཡིན་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་གེས་པར་བྱའོ་ཞེན། གཉིས་
པ་ལ། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་
ཐོ་ལ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་ཐོ་ནི། གལ་ཏེ་གཅིག་ཆེ་ཡིན་ན་
འདིར་དུས་གཅིག་མེད་དེ་ཡོད་མིན། །གལ་ཏེ་སྤང་གི་དཔེས་རྒྱ་འབྲས་སྟེ་
འཇིག་དུས་མཉམ་པར་རྟོགས་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་གཉིས་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དཔེ་སྤང་མདའི་མཐོ་དམའ་དུས་གཅིག་ཅར་གྱི་ཆེ་བྱེད་པ་ཡིན་ན་ཡང་
འདིར་དོན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྟེ་འགག་དུས་གཅིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དཔེ་དེས་དོན་དེ་
ཡོད་ཏེ། ཨ་མོ་ཅེས་ལན་འདེབས་བྱེད་པ་ནི་བཟང་པོ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི།
གལ་ཏེ་སྟེ་བཞིན་པ་དེ་སྟེ་ལ་སྟོགས་པས་ཡོད་མིན་ཞིང་། །འགག་བཞིན་པ་ནི་
ཡོད་ཀྱང་འཇིག་ལ་སྟོགས་པར་འདོད་གྱུར་པ། །དེ་ཆེ་འདི་ནི་རི་ལྷ་བྱུར་ན་སྤང་
དང་མཚུངས་པ་ཡིན། །དོན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྟེ་འགག་དུས་གཅིག་པ་ཡོད་པ་མིན་
ཅིང་ཞེས་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་མུ་གུ་སྟེ་བཞིན་པ་དེ་ནི་སྟེ་བ་ལ་
མདོན་དུ་སྟོགས་པ་མ་འོངས་པ་ཡིན་པས། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་
ཐོན་འགག་བཞིན་པ་ནི་ད་ལྷར་བ་ཡིན་པས་ཡོད་ཀྱང་འཇིག་པ་ལ་མདོན་དུ་

སྤྱོགས་པར་འདོད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲས་བུར་མ་གྱུར་པ་ནི་མ་སྤྱོས་པ་
 ཡིན་པས་དེ་ད་ལྟར་མེད་ལ། རྒྱ་ཡོད་པ་ཉིད་ད་ལྟ་བུ་འགག་བཞིན་པ་དེ་ནི་སྤྱོ་བ་
 ལ་སྤྱོགས་པ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་དེའི་ཆེ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་སྤྱོ་འགག་
 གཅིག་ཅར་འདི་ནི་རི་ལྟ་བུར་ན་སྤང་མདའི་མཐོ་དམན་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
 མི་མཚུངས་པར་ཐལ། སྤང་རྩོལ་ཐེན་པའི་རྒྱུ་འདས་པ་ལས་འབྲས་བུ་སྤང་
 མདའ་མཐོ་དམན་གཉིས་གཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་ད་ལྟ་བུའི་དུས་གཅིག་ཀྱང་། རྒྱ་
 འབྲས་ཀྱི་སྤྱོ་འགག་གི་བྱ་བ་ད་ལྟར་དུས་མཉམ་དུ་སྤྲིད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་ནི། སྤྱོ་བ་འདི་ནི་བྱེད་པོ་མེད་པར་རིགས་པའི་ངོ་བོ་འང་མིན། །ས་
 ལྷག་གི་ཆོས་དག་དུས་མི་མཉམ་ཡང་སྤྱོ་འགག་གི་བྱ་བ་དུས་མཉམ་མོ་ཞེན། མི་
 རུང་སྟེ། བྱ་བ་ཆོས་ལས་ཐ་དད་པར་མ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ལྷ་གྲ་སྤྱོ་
 བའི་བྱ་བ་འདི་ནི་བྱེད་པོ་ལྷ་གྲ་མེད་པར་ས་བོན་འགགས་པའི་ཆེ་ཆོས་
 ཅན། ཡོད་པར་རིགས་པའི་ངོ་བོ་འང་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་བོ་ལྷ་གྲ་
 ནི་མ་འོངས་པ་ཡིན་པས་མེད་ལ། དེ་མེད་ན་རྟེན་བྱེད་པོ་མེད་པར་བརྟེན་པ་བྱ་
 བ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱོ་འགག་གི་བྱ་བ་དུས་མཉམ་པར་མི་འགྲུབ་བོ། །འོ་ན་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་བའི་མདོར། སྤང་མདའི་མཐོ་དམན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་སྤྲད་ཅིག་གང་ལ་ས་
 བོན་འགག་པ་དེ་ཉིད་ལ་ལྷ་གྲ་སྤྱོའོ། །༡༩༥༥། ཞེས་གསུངས་པ་མིན་ནམ་ཞེ་
 བ། གསུངས་མོད། དེ་ནི་དངོས་པོ་གཞན་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོ་བ་

བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པས་གཅིག་ཅང་བཏོས་ནས་འབྱུང་བ། མ་བརྟགས་
པར་གྲུབ་པ་སྦྱ་མ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ཡིན་
ཏེ། རི་སྐད་དུ། ས་བོན་ཞིག་དང་མ་ཞིག་ལས། །མྱ་གུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་
པས། །ཁྱོད་ཀྱིས་སྦྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ནི། །སྦྱ་མ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་
གསུངས། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་མིག་གི་སྒོ་ལ་རང་གི་སྤྱེད་བྱེད་
དུས་གཅིག་པ། །མིག་ལ་སོགས་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་
ལས། །གཞན་ཉིད་ཡོད་ན་ཡོད་ལ་འབྱུང་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཅི་སྟེ་དེ་
མེད་ཅེ་ན་འདི་ལ་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །བྱེ་སྦྱའི་ཆོས་མངོན་པ་བ་རྣམས་རྒྱ་
དུག་གི་སྐལ་མཉམ་ཀྱན་འགོ་རྣམ་སྦྱིན་གྱི་རྒྱ་རྣམས་འབྲས་བུ་དང་དུས་མི་
མཉམ་ཞིང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་མཚུངས་ལྟན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་བུ་དང་དུས་
མཉམ་པ་དང་། བྱེད་རྒྱུ་ལ་དུས་མཉམ་མི་མཉམ་གཉིས་ཀ་དང་། དུས་ཀྱིས་མ་
བསྟུས་པའང་ཡོད་ཟེར། རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་མངོན་པ་བ་ཁ་ཅིག་རྒྱ་འབྲས་
དུས་མཉམ་པར་འདོད། ཁ་ཅིག་མི་མཉམ་པར་འདོད། ཁ་ཅིག་གཉིས་ཀ་འདོད་
ཅིང་། དེ་དག་ལ་ཐོགས་མེད་སྦྱ་མཆེད་ཀྱི་ཡུང་གིས་ཟིན་སོ་གསུམ་ག་ལ་ཡོད་
ཀྱང་། སྦྱ་མཆེད་ཀྱི་བཞེད་པ་ནི་གཙོ་བོར་རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་པར་དགོངས་ཏེ།
རྒྱའི་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་པ་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་བཞེད་ཅིང་། དེ་དང་དེ་ལ་བག་
ཆགས་འཛིག་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། ཀྱན་གཞི་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཐམས་

ཅད་དུས་མཉམ་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་འབྲས་སྔ་ཕྱི་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་སྟེ་བའི་ཆོ་
 རྒྱ་འགག་པས་མེད་པ་ལས་སྟེ་བར་འབྱུང་བའི་སྟོན་ཡོད་སྟུང་དུ་དགོངས་
 པའོ། །དེས་ན་བྱེ་སྟེ་སོགས་རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་འདོད་པ་དག་གི་བསམ་པ་
 ལ། ས་སྟུག་གཅིག་ཅར་མེད་ན་གཞན་ཉིད་མི་འབྱུང་བས་སྟེ་བར་མི་རིགས་ལ།
 གང་དུ་གཅིག་ཅར་ཡོད་པ་དེར་གཞན་ཉིད་ཡོད་པས་སྟེ་བ་ཡོད་པར་
 རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྱུང་ཏེ། དཔེར་ན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དང་། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་
 ཞིང་མཚུངས་ལྟ་བུ་གྱི་ཆོར་སོགས་སེམས་བྱུང་བས་ཅད་པའི་ཚུན་དུས་མཉམ་
 གྱི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །མིག་དང་གཟུགས་དང་ཆོར་སོགས་ལྷན་ཅིག་
 འབྱུང་བ་རྣམས་དུས་མཉམ་ཁོ་ནར་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་མིག་
 སོགས་དང་སེམས་སོགས་ཀྱང་དུས་མཉམ་ཁོ་ནར་ཆོར་སོགས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་དུ་
 འབྱུང་རོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་མིག་གི་སྟོ་ལ་རང་གི་སྟེད་བྱེད་རང་དང་དུས་
 གཅིག་པའི་མིག་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་དང་། རང་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་
 འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་སེམས་སེམས་འབྱུང་རྣམས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་
 གཞན་ཉིད་དུ་ཡོད་ན་མིག་གི་ཤེས་པ་དེ་ཡོད་དགོས་ཏེ། མེད་ན་དེ་ལས་གཞན་
 དུ་འཛོག་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་འབྲས་བུར་བྱུང་བའི་ཡོད་པ་ལ་ཡང་
 འབྱུང་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་བཤམ། རྟེན་ཟེན་པའི་ཡོད་པར་
 བྱུང་ན་མིག་དང་འདུ་ཤེས་སོགས་སྟེད་བྱེད་དུ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་སྟེ་བ་

མེད་པར་མི་འདོད་པས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་སྐད་སྒྲུབ་པ་འདི་ལ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོ་ལས་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཞན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཉེས་
པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཞེས་པའི་
བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྒྲུབ་ཅམ་འབའ་ཞིག་ལུས་པར་ཟད་དེ། དུས་
མཉམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་གཞན་སྤྱིད་དུ་ཆུག་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མི་སྤྱིད། དེ་མི་སྤྱིད་པས་གཉིས་
ཀ་མི་སྤྱིད་ཅིང་། རྒྱ་ཕྱི་ལྟ་བུ་གཉིས་ལ་སྐྱེ་བ་སྤྱིད་དུ་ཆུག་ཀྱང་གཞན་མི་སྤྱིད། དེ་
མི་སྤྱིད་པས་གཉིས་ཀ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་བསྐྱེད་
བྱ་གཞན་སྐྱེད་པ་དེ་རྒྱ་ཡིན་ན། །ཡོད་པའམ་འོན་ཏེ་མེད་དང་གཉི་ག་གཉིས་
བྲལ་ཞིག་སྐྱེད་གང་། །ཡོད་ན་སྐྱེད་བྱེད་ཅི་དགོས་མེད་ལའང་དེས་ནི་ཅི་ཞིག་
བྱ། །གཉིས་ཉིད་ལ་དེས་ཅི་བྱ་གཉིས་དང་བྲལ་ལའང་དེས་ཅི་བྱ། །རྒྱ་འབྲས་
གཉིས་ལས་འབྲས་བུ་རྒྱ་ལ་བལྟོས་པའི་དུས་ཡོད་(༡༩༥བ)པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
པ་ནི། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་གང་གིས་བསྐྱེད་བྱ་རང་ལས་དོན་གཞན་སྐྱེད་པར་བྱེད་
པ་དེ་རྒྱ་ཡིན་པར་གང་ན་བསྐྱེད་བྱ་ཡོད་པའམ། འོན་ཏེ་མེད་པ་དང་གཉིས་
ཀ་འམ་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་བསྐྱེད་གང་། དེས་དེ་བསྐྱེད་པ་ན་དེ་ལས་
རྣམ་པ་གཞན་དུ་བསྐྱེད་མི་རུང་བ་ལས། གངས་ཅན་དང་། བྱེ་སྒྲུབ་དང་། གངས་
ཅན་པ་ཁ་ཅིག་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་སྐྱེ་བར་འདོད་ཅིང་། བྱེ་བྲག་པ་དང་། མདོ་སྡེ་
པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྐྱོད་པ་བ་རྣམས་མེད་པ་སྐྱེ་བར་འདོད་ལ། གཅེར་བུ་པ་ལ་

སོགས་པ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་སྐྱེ་བར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡོད་པ་སྐྱེ་མི་རིགས་
 ཏེ། ཡོད་ན་སྐྱེད་བྱེད་ཅི་དགོས་ཏེ་སྐྱེས་ཟིན་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར།
 མེད་པ་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་ཏེ། བསྐྱེད་བྱ་མེད་ན་འདྲ་སྐྱེད་བྱེད་དེས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ་
 རྟེན་བོང་བུའི་རྩ་ལྟར་བྱེད་པའི་རྩས་ཡུལ་མིན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པ་ལས། འབྲས་བུ་
 ཡོད་པར་གང་འདོད་དང་། འབྲས་བུ་མེད་པར་གང་འདོད་ལ། །ཁྱིམ་གྱི་དོན་དུ་
 ཀ་བ་སོགས། །བརྒྱན་པའི་དོན་ཡང་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་བཤད་དོ། །དབུ་
 མ་ལས་ཀྱང་། འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་ན། །རྒྱས་ནི་ཅི་ཞིག་སྐྱེད་པར་
 བྱེད། །འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ན། །རྒྱ་ཡིས་ཅི་ཞིག་སྐྱེད་པར་བྱེད། །སྐྱེ་བ་
 ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །རྒྱ་ཉིད་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །རྒྱ་ཉིད་འཐད་པ་ཡོད་
 མིན་ན། །འབྲས་བུ་གང་གི་ཡིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བསྐྱེད་བྱ་
 ཡོད་མེད་གཉིས་ཉིད་ལ་འཐད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རྒྱུན་དེས་ཅི་
 ཞིག་བྱ་རྟེན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་ཉེས་པ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཡོད་དང་མེད་པའི་ངོ་བོ་
 གཉིས་ནི་གཅིག་ལ་གཅིག་མི་སྤྲིད་པས་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་
 །༡༩༧༩། དངོས་པོ་ནི་མི་སྤྲིད་པས་རྒྱུན་གྱི་རྩས་ཡུལ་མིན་པའི་ཕྱིར། བརྟན་
 བཅོས་ལས། བྱ་ངན་འདས་པ་དངོས་པོ་དང་། །དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་རི་ལྟར་
 འགྱུར། །ཞེས་དང་། བྱེད་པ་པོར་གྱུར་མ་གྱུར་པ། །གྱུར་མ་གྱུར་དེ་མི་བྱེད་
 དོ། །ཡིན་དང་མ་ཡིན་གྱུར་གཅིག་ལ། །ཕན་ཚུན་འགལ་བས་གལ་ཞིག། ཅེས་

གསུངས་སོ། །བསྐྱེད་བྱ་གཉིས་བྲལ་གྱི་དངོས་པོ་སྐྱེ་མི་རིགས་ཏེ། གཉིས་བྲལ་
དེ་ལའང་རྒྱན་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགག་བྱ་ཡོད་མེད་གཉིས་མི་སྲིད་ན་དེ་བཀག་པའི་གཉིས་
ཀ་མ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་ལས། དངོས་མིན་དངོས་པོ་མེད་
མིན་པ། །ཁྱ་ངན་འདས་པར་གང་སྟོན་པ། །དངོས་མེད་པ་དང་དངོས་པོ་
དེ། །བྱུང་ན་དེ་ནི་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞུང་དེ་དག་གིས་
ནི་གཞན་སྐྱེ་ཁོ་ན་ལ་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བའི་འབྲས་བུ་མི་རུང་བར་མ་ཟད་རང་
དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱ་མེད་དང་གཅི་བོ་དང་དབང་ལྷག་སོགས་ལས་སྐྱེ་བར་སྒྲིབ་
ལ་ཡང་འབྲས་བུའི་མཐའ་བཞི་བོ་གང་ཡང་མི་རུང་ལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་བ་ལ་
ཡང་སྒྲིབ་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བར་བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ལ། བྱོགས་སྒྲ་མ་དང་
། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་གིས་རང་ལྟ་ལ་གནས་འཛིག་རྟེན་ཚད་མར་
འདོད་པས་ན། །འདིར་ནི་རིགས་པ་སྤྲས་པ་ཉིད་གྱིས་ལྟ་གོ་ཅི་ཞིག་བྱ། །གཞན་
ལས་གཞན་འབྱུང་བ་ཡང་འཛིག་རྟེན་པ་ཡིས་རྟོགས་འགྱུར་ཏེ། །དེས་ན་གཞན་
ལས་སྐྱེ་ཡོད་འདིར་ནི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་དགོས། །ཁོ་བོས་གཞན་སྐྱེ་རྒྱུ་བ་པའི་
རིགས་པ་གང་སྤྲས་དེ་དག་བྱུང་གིང་སྤུམ་གྱིས་བྲན་པ་ལྟར་ཁྱོད་གྱི་སྒྲོའི་མེས་མ་
ལུས་པར་བསྐྱེད་པས། །ཁྱོད་གྱི་ཤེས་རབ་གྱི་མེ་སྟོར་བ་ལྟར་བྱེད་པའི་རིགས་
པའི་བྱུང་གིང་བསྐྱེད་པ་དགོས་པ་མེད་པས་ཚག་གོ། །དེས་ན་རིགས་པས་མ་

གྲུབ་ཀྱང་རང་གི་འདོད་དོན་གྲུབ་པ་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་དེ་
 རིགས་པས་གཞོད་པར་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་༼༡༽༣༧བ༽མཐོང་
 བ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་གང་གི་རིགས་
 མི་རིགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མ་ཞུགས་པར་རང་གི་མཐོང་བ་སྟེ་ལྟ་བུ་ལ་གནས་ནས་
 ཡུལ་ལ་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་བྱས་པས་དོན་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་
 རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་པས་ན། གཞན་སྐྱེ་བར་འཐད་པ་བརྟོན་པ་
 འདིར་ནི་དེ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་སྐྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་གོ་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་བྱ་མི་
 དགོས་ཏེ། རྒྱ་གཞན་ལས་འབྲས་སུ་གཞན་འབྱུང་བའང་འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་
 སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རིགས་པས་བསྐྱབ་མི་དགོས་
 བར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་གྲུབ་པས་འདིར་ནི་རིགས་པས་འབད་ནས་ཅི་
 ཞིག་སྐྱབ་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་པར་ཐལ། རིགས་པ་ནི་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་མིན་
 བ་ལ་བརྟོན་པར་འོས་ཀྱི། མངོན་སུམ་ལ་མི་འོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ།
 གཞན་སྐྱེ་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོད་པའི་སྐྱབས་སུ་མི་གཞོད་པ་དང་། གཞན་
 ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ཡང་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཞར་བྱུང་བདེན་པ་
 གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག། དཀྱུས་མ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མི་གཞོད་པར་བསྟན་
 པའོ། །དང་པོ་ལ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྦྱིར་བསྟན། སོ་སའི་ངོ་བོ་རྒྱས་
 བར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་ལ་མཐོང་བ་བརྟུན་པའི་དབྱེ་

བ་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་ཀྱིན་ཡང་དག་བརྟུན་པ་མཐོང་བ་
ཡིས། །དངོས་རྟེན་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། །ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་
གང་དེ་དེ་ཉིད་དེ། །མཐོང་བ་རྟུན་པ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས། །རྟེན་
འབྱུང་ཟབ་མོ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་གྱི་དོན་མ་རྟོགས་པར། དངོས་འཛིན་གྱི་
བག་ཆགས་སྒྲིན་པས་དངོས་པོར་ཞེན་ཅིང་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་རང་བཞིན་
གྱིས་སྟོང་པར་མ་ཐོས་པས་འཛིག་རྟེན་ན་གཞན་སྟེ་ཡོད་ལ། གཞན་སྟེ་མེད་ན་
འཛིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་དོ་ཞེས་མ་རིག་པའི་གཉིད་གྱི་དབང་གིས་
བརྟོལ་ཐབས་སྒྲུབ་པ་༼༡༩༩༽པ་ལ། འཛིག་རྟེན་འདི་ལ་འབྱུལ་མ་འབྱུལ་གྱི་
དབང་གིས་གནས་སྐབས་བདེན་རྟུན་གྱི་ཐ་སྟད་རི་ལྟར་གྲགས་པ་དང་། དེ་ཁོ་
ནར་བདེན་རྟུན་གྱི་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་བརྟོན་པ་དང་བྲལ་ཚུལ་མ་བཤད་ན་
འཛིག་རྟེན་གྱི་སྒྲུབ་རྟོལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཞེན་དོན་བསལ་མི་རུས་པས། འཛིག་རྟེན་གྱི་
མངོན་སུམ་གྱིས་གཞན་སྟེ་ལ་གཞོད་པ་ཡིན་མིན་སོགས་གྱི་བྱུང་པར་བསྟན་
པའི་ཆེད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པ་གཉིས་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་འདི་ལྟ་
བུའི་དབང་གིས་འདི་ལྟར་གཞོད་ཡུལ་ཡིན་མིན་དུ་འཛིག་གོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི་
བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་སྤྲུག་སོགས་བྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཀྱན་ལ་བདེན་པ་གཉིས་
སུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལས། དོན་དམ་པ་ནི་འཕགས་པ་ཡང་དག་པ་གཟིགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ངོར་ཡུལ་ཡང་དག་པར་འཛིག་གོ་ཞེས་བརྟོན་པར་ཟད་གྱི། རང་

གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུབ་པ་ཞིག་སྒྲོས་ནི་ད་བྱུང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་ནི་སོ་
 སྐྱེ་མ་རིག་པའི་ལིང་ཏྲོག་གིས་སྒྲོ་མིག་མ་ལུས་པ་ཁེབས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོ་ངོར་
 ཡུལ་བརླུན་པ་མཐོང་བ་ཡིས་སྒྲོར་འཛིན་གོ། །སྒྲོ་དེས་མཐོང་བའི་འཛིན་སྐྱེད་ས་
 དང་མཐུན་པར་ཡུལ་དེ་ལྟར་གྱུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་རྟེན་དོ་
 ཅོག་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་
 འགྱུར་རོ། །དེ་གཉིས་ལས་འཕགས་པ་ཡང་དག་པ་མཐོང་བའི་ཡུལ་གང་ཡིན་
 པ་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་དོན་དམ་བདེན་པའོ། །མཐོང་བ་བརླུན་པའི་ཡུལ་གང་
 ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་སྟོན་པས་གསུངས་སོ། །འདིར་བདེན་པ་
 གཉིས་ལས་བརྒྱམས་པའི་འཕྲོས་དོན་ཅུང་ཟད་ཅིག་བརྗོད་ན། གངས་ཅན་གྱི་
 ལྗོངས་འདིར་དུས་ཁྱིས་དབུ་མར་སྐྱ་བ་ཐལ་རང་གི་ལྷགས་དེ་གཉིས་ལས་གང་
 དར་རྒྱས་ཆེ་ཞེ་ན། དཔལ་༼༡༣༥༽ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས། རྗེ་བཙུན་འཇམ་
 པའི་དབྱངས་དངོས་སུ་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་བསྟེན་པའི་ལེགས་བཤད་
 གསར་པའི་མཐུ་ལས། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་ཉིད་དར་རྒྱས་ཆེ་ནའང་། ཐལ་
 འགྱུར་བའི་ལྷགས་འདི་ལ་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་དུ་ཁས་
 ལེན་པ་དང་། ཅི་ཅོང་ཁ་བས། མ་རིག་པས་བསྐྱེད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་
 འབྲུལ་བལ་གྱི་སྒྲིང་བར་མི་འདོད་དེ། མ་རིག་པས་བསྐྱེད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
 ཆོས་ནི་ཐ་སྟོན་ཚད་མས་གྱུབ་པ་འདི་ལ་མི་བཟུང་གི། རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་

བདག་ལྟའི་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་འབྲུལ་བཅས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་
ཉིད་མ་རིག་པའི་བསྐྱད་ཆོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྒྲུལ་ན། བྱེད་དག་ཅི་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལ་
རག་མོད། ཏྲགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་ཡུལ་ཅན་དེ་འཛིན་གྱི་མ་རིག་
པའི་གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་པའི་མ་རིག་པའི་རྒྱ་ཞིག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་མ་
བསྐྱད་ན་ནི། དེ་ལྟའི་མ་རིག་པས་དེ་ལྟའི་ཆོས་བསྐྱད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཞིང་།
བསྐྱད་ན་ནི་དེ་ལྟའི་མ་རིག་པའི་ཡུལ་དུ་ཏྲགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་གཞུང་བྱའི་ཤེས་
བྱ་གཞི་གྲུབ་ཏུ་སོང་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟར་སོང་བས་ཀུན་རྫོབ་བསྐྱད་ཆོས་ཀྱི་
འབྲུལ་རྒྱུན་ལའང་ཏྲགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་གཞུང་འཛིན་གྱི་བདེན་སྒྲུང་གི་འབྲུལ་
པ་གཞི་གྲུབ་ཏུ་འབྲུལ་ངོར་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། བྱེད་ཅག་ཏྲགས་ཀྱི་དགག་
བྱའི་བདག་ཤེས་བྱར་གཞི་མ་གྲུབ་པོ། །ཞེས་སྒྲུས་པའང་དོན་ལ་གཞི་གྲུབ་ཏུ་
སོང་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན། མ་དབྱེད་པ་ན་ཏྲགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་མ་རིག་པའི་
ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་བྱའི་རྒྱ་མས་འབྲས་བུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་འབྲུལ་པར་
བསྐྱད་པས་སྒྲུ་ཡང་། དབྱེད་པ་ན། སྐད་བྱེད་ཀྱི་མ་རིག་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དེ་
ཉིད་ཤེས་བྱར་མ་གྲུབ་ན། དེའི་བསྐྱད་ཆོས་ཀྱི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དབྱེད་བཟོད་ཏུ་
ཤེས་བྱར་ཡོད་པ་ག་ལ་བཟོད། ཅེས་པ་ནི་མཐའ་བུལ་དབུ་མའི་སང་གའི་སྒྲུ་བྲ་
ན་མེད་པའོ། །དེས་ན་འཁོར་ལོ་བར་མའི་ངེས་པ་དོན་གྱི་མདོ་བསྟན་བཅོས་
རྣམས་སུ་ད་ལྟའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་ཆོས་འདས་པ་འདི་ལྟར་དོན་བྱེད་པ་བསྒྲུ་

རྒྱུན་དུ་མ་རྟོགས་པར་བདེན་དངོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་དུ་སྤང་བ་ནི་མ་
༼༡༩༧༩༽འིག་པའི་བསྐྱོད་ཆོས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གསུངས་པས། ཆོས་དེ་ཉིད་
འབྲུལ་བཅས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པ་ལ། བྱེད་དེ་འབྲུལ་བྲལ་ཀྱི་ཆོས་སུ་བསྐྱབས་
ནས། དེ་ལས་གཞན་དུ་འབྲུལ་བཅས་ཀྱི་ཆོས་ཡོད་པ་བསྐྱབ་པ་ནི་འབྲུལ་པའི་
དྲི་མ་གཏན་སྤོང་བར་མི་འདོད་པའི་ཆེད་དུ་བྱས་པར་ཟད་པས། དགོས་པ་བྱུང་
བར་ཅན་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་སྤོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ཚུལ་དུ་
འགྱུར་ཉན་ཆེད། །རང་མཆོག་། དེ་ལྟར་ཁས་སྤྲངས་ནས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དོ་བོ་
ཆད་གྲུབ་རང་ལུགས་ལ་འཛིག་པ་དང་། མ་འོངས་པས་བསྐྱོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྲུལ་པ་དང་བྲལ་བའི་སྤང་བར་བཤད་པ་དང་། མ་བརྟགས་
ཉམས་དགའི་ཀུན་རྫོབ་མཆོན་སྤྱོད་འཛིན་པ་དང་ལམ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་མ་
ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་སློང་ལུང་གསུམ་པས་བདེན་
པར་བཟུང་བའི་གང་ཟག་དང་། ཆོས་དེ་མེད་པར་གཏན་ལ་ཐབ་ན་རྒྱ་འབྲས་
བྱུང་གསོད་ཀྱི་ཆད་ལྟ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་དང་། ཉན་མོངས་པ་ཅན་ཡིན་མིན་ཀྱི་
མ་འོངས་པས་བསྐྱོད་པའི་འབྲུལ་པའི་འབྲུལ་ཆ་མི་འདྲ་བ་ཐམས་ཅད་མ་འབྲུལ་
པ་ཆད་གྲུབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་མེད་པར་འདོད་པ་དང་། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱང་
ལས་སྤང་དེ་གཟིགས་པ་ན། དཔུལ་སོགས་ཀྱི་ཆོར་སོགས་དེར་སྤང་འཁོར་
གསུམ་དུ་རྟོག་པ་ལྟར་འཛིན་པ་དང་། དེ་ལྟར་འཛིན་ཀྱང་ཆོར་སོགས་ལ་འཁོར་

གསུམ་གྱིས་བདེན་པར་མི་འཛིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རྟགས་ཀྱི་དགག་
བྱའི་ཞེན་སྣང་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་དང་། ལོག་པའི་སློ་དང་ཆད་
མའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་སྤྱོད་དང་། དངོས་པོ་རྒྱན་ཆད་ཞིག་ལས་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་འབྱུང་བས་རྒྱའི་དངོས་པོར་འབད་བ་དུ་མས་བསྐྱབ་པ་དང་། མདོར་
ན་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་སར་དངོས་པོ་
༼༡༩༥༽དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་བདེན་པའི་བདེན་གྲུབ་ཞེན་དོན་ལ་ཁས་སྤངས་
ནས་དེ་སྤྱིར་བྱེད་དུ་ཡུལ་རང་དོན་སྤོང་ལུགས་ཀྱིས་བདེན་པར་གྲུབ་པས་
གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྟོང་
པའི་སྟོང་ཉིད་མ་གཤེས་པར་གཟུགས་སོགས་རང་རང་དོན་སྟོང་པ་བྱབ་མོ་སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་འཆད་ན། ཁོ་ཁོ་རང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་གཤེས་
བྱ་ལ་གཞི་གྲུབ་གྱི་ཆོས་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བས་རྒྱུང་འཕེན་གྱི་ལུགས་ལས་
ཀྱང་ལུགས་དེ་ཐ་གཤེས་ཞིང་། ལུགས་འདི་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་ལུགས་
རྟགས་པ་མི་སྤིང་པས་ལྟ་འདི་མ་ལོག་གི་བར་བྱང་རྒྱབ་གསུམ་གྱི་ཐར་པ་
གང་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཆོས་རྒྱལ་འདི་འབྲམས་གླུ་འཕེལ་ནས། དཔལ་ལྷན་
ཨ་ཏི་ཤ་ཡབ་སྲས་པ་ཆབ་ལོ་ཙྰ་སྟོབ་བརྒྱད་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་ཐལ་
འགྱུར་བ་སྤྱོད་པས་པའི་ལུགས་དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་མཁན་པོ་དུ་གང་དང་། ལྷག་རྒྱ་
པ་ཁ་ཅིག་དང་། རྫོགས་ཆེན་པའི་ལུགས་ལྟར་དོན་ལ་འཕངས་པས་དེའི་དབང་

གིས་ལུགས་དེ་རིལ་ལུབ་ཏུ་ཉེ་བ་ན། ཐལ་འགྱུར་བ་སྒྲ་རབས་པའི་ལུགས་དེ་
འབྲུལ་མེད་དུ་འཛིན་པ་ནི་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲུལ་སྒྲུ་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་
། དེ་དག་གི་ཞལ་སྒྲོབ་ཉོགས་ལྡན་ནལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ་ཁ་གསལ་
དང་། འོ་ཆེན་སྒྲུབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་པོ་དང་། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་
ཆེན་པོ་དང་། སྟག་ཚང་འོ་ལྷ་སོགས་ཉིན་མོའི་སྐར་མ་ལྟར་ཉུང་གསལ་ལས་མ་
བྱུང་བར་སྒྲུང་ངོ་། །དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་གསར་བ་བཀའ་གདམས་གསར་མ་
བར་གྲགས་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ལུགས་དེ་མི་བཟང་བ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱང་
བཏང་སྟོམས་སུ་བྱས་ཏེ། རྫོང་པོའི་བཀའ་བརྒྱད་སོགས་ཐལ་འགྱུར་བ་སྒྲ་རབས་
༼༡༧༠ན༽པ་སྒྲི་དང་། ལྷན་པར་པ་ཚབ་བྱ་བཞིས་རི་ལྟར་འཆད་པ་དང་། དེ་
དག་ལས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མ་བྱ་བ་བྱང་ཆུབ་བཙུན་འབྲས་ཀྱི་བཞེད་པའི་དབུ་
མའི་བརྗེད་བྱང་ཆེན་མོ་ལས་རི་ལྟར་འབྱུང་བ་ལྟར་སྒྲ་རབས་པའི་སྒྲེས་བྲུ་དམ་
པ་དེ་དག་གིས་དགོངས་པ་བསྐྱང་བའི་ཆེད་དུ་འདི་སྐད་སྒྲོས་ཏེ། གཟུགས་ནས་
རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་འདི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་རྟག་པ་དང་
ཆད་པ་དང་གཤམ་པ་དང་གཤམ་བྱ་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་པའི་
མཆོན་མ་ཐམས་ཅད་དང་གདོད་ནས་བྲལ་བ་ལ། འཕགས་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་
མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་གཤམ་གྱིས་སྒྲོས་པ་དང་མཆོན་མ་ཐམས་
ཅད་འགའ་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་གཤམ་

གྲིས་གཟིགས་པ་ལ་ནི་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་ཐ་སྟོན་བཏགས་པར་ཟད་གྱི། འཕགས་པའི་
མཉམ་གཞག་ལ་མ་བཟློས་པའམ། དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་དོན་དུ་གྲུབ་པ་ནི་མ་
ཡིན་ཅིང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་
གཞག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་
རྣམས་ལ་བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་གྲིས་གཟུགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་གཟུགས་སུ་
རུང་བ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མཆོན་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་
བར་དོ་བོད་པ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་དང་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་
པ་དང་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ཁྱད་པར་དུ་མ་བོག་མ་མེད་པ་ནས་
གོམས་པའི་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་མ་རིག་པས་གང་ཟག་དང་ཆོས་སུ་
ཐ་སྟོན་ཇི་སྟེན་བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཀྱན་
རྩོད་༼༡༧༠བ༽ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ཀྱང་རྟོག་མཁན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་ལས་
ལོགས་སུ་ཐ་དད་པར་གྲུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། མ་རིག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་
མོད་གྱི། མ་དབྱེད་ན་མ་བཏགས་གཅིག་སྤར་ཉམས་དགའ་བ། ཅུང་ཟད་དབྱེད་
ན་རྒྱ་རྒྱེན་རྟེན་འབྲེལ་ཆོགས་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་བདེན་པར་མེད་པ་
རྩོད་བྱེད་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཐ་སྟོན་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པའི་སྤྱིར་
མིང་ཅམ་བད་ཅམ་ཐ་སྟོན་ཅམ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅམ་སྒྲོ་བཏགས་ཅམ་ཡིན་ཅིང་།

། ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་དབྱུང་ན་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་ཚོས་དེ་དག་
ཉིད་གདོད་མ་ནས་སྒྲོས་པ་དང་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ཉི་བར་ཞི་བ་ཡིན་
གྱི། འཕགས་པས་གཟིགས་པས་སྒྲོས་བྲལ་དུ་སོང་བའམ། རིགས་པས་དབྱུང་
པས་སྒྲོས་བྲལ་དུ་སོང་བའམ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོས་བྲལ་དུ་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ནི་མ་
ཡིན་ལོ། །དེ་ལ་མ་དབྱུང་པ་དང་ཅུང་ཟད་དབྱུང་པའི་སྒྲོ་ངོར་རྟེན་པའི་ཚོས་
རྣམས་ལ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་ལ། ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་དབྱུང་པ་དང་། འཕགས་
པའི་མཉམ་གཞག་གིས་རྟེན་པ་ལ་ནི་དོན་དམ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་
བྱམ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལའང་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཟུང་པར་དུ་
སྒྲོ་བཏགས་རྒྱ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་རྟེན་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་། འཕགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གང་དུ་ཡང་མ་གཟིགས་པས་འགའ་ཡང་མཐོང་མེད་གྱི་
ཚུལ་དུ་མཐོང་བ་དེ་ལ་དོན་དམ་མཐོང་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱས་པས་བདེན་པ་གཉིས་པོ་
དེ་དོན་ལ་ཐ་དད་མ་ཡིན་གྱི། འབྲུལ་པ་དང་མ་འབྲུལ་པའི་སྒྲོ་ལ་བལྟས་ཏེ་སོ་
སོར་དབྱེ་བ་བྱས་པ་ཙམ་མོ། །དབྱེ་བ་བྱས་པ་ཡང་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོ་ངོར་བྱིས་
པས་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་བརྟུན་པ་བསྐྱུ་བའི་ཚོས་ཅན་ཡིན་(༡༧)ན་ཞོ་ཞེས་
བཞག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཀུན་རྫོབ་དང་། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་མཐོང་ཞིང་
བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགའ་ཡང་མ་གཟིགས་པས་
འཕགས་པས་མ་གཟིགས་ཤིང་མ་རྟེན་པ་དེ་དོན་ལ་གནས་སོ་ཞེས་དོན་དམ་དུ་

བཞག་པས་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་བྱིས་པའི་སྒོ་ལ་བཟོས་ཏེ་དགོས་དབང་གིས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། འཇགས་པས་བདེན་པ་གཉིས་གཟིགས་པ་དང་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་དྲུག་ཙུ་པ་ལས། དེ་ཉིད་མ་མཐོང་འཛིག་ཏེན་དང་། ལྷ་ངན་འདས་པར་སྒྲོམ་སེམས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། རྒྱལ་འདི་དང་མི་མཐུན་པར་དོལ་སྤུ་བ་ཆེན་པོ་ན་རེ། དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་དང་། དུམས་ཆོས་སྤྱི་མ་རྣམས་དང་། ཐོགས་མེད་སྤྱུ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ངེས་དོན་སྒྲི་རི་ལྟ་བུར་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བདག་མེད་ཙམ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་མེད་ཙམ་ལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་མི་འཛོག་གི། ཆོས་རྣམས་ལས་དོན་ལ་ཐ་དད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཁས་སྐྱེས་ནས་བདེན་གཉིས་ཐ་དད་པར་དོན་ལ་གནས་པར་སྒྲུབ་ནི། རང་གིས་ངེས་དོན་དུ་ཁས་སྐྱེས་པའི་ལུང་རྣམས་དང་ཡང་འགལ་ན། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་སོགས་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབས་རྣམས་དང་། ལྷ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་གསུང་དང་འགལ་བ་ལྟ་སྒྲོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། དེ་ནི་གནས་མ་གུ་བ་ནས་མདོ་སྤེལ་པའི་བར་ཉན་ཐོས་སྤེལ་དང་། རྒྱང་འཕེན་ནས་གྲངས་ཅན་གྱི་བར་ཆོས་འདི་པ་ལས་སྤྱི་རོལ་དུ་གྱུར་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་རང་གིས་ཁས་སྐྱེས་པའི་ལུང་ལ་འགོམ་མི་རུས་གིང་། ཆོས་རྣམས་ལ་རིགས་པས་ཀྱང་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་༼༡༧༽བཟུང་། བདེན་གཉིས་དོན་ལ་

ཐ་དད་ཡིན་ན། འཕགས་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྦྱང་བར་འགྱུར་ཞིང་། འདོད་ན་
འཕགས་པ་འང་འདུ་བྱེད་གྱི་མཚན་མ་དང་མ་བྲལ་བར་འགྱུར་བས་མུང་འདས་
དང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་གཏན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས།
གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་དག་ཐ་དད་པ་
ཡིན་པར་གྱུར་ན་ནི། དེས་ན་བདེན་པ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱང་འདུ་བྱེད་གྱི་མཚན་
མ་དང་མ་བྲལ་བར་འགྱུར། འདུ་བྱེད་གྱི་མཚན་མ་དང་མ་བྲལ་བའི་ཕྱིར་བདེན་
པ་མཐོང་བ་མཚན་མའི་འཆིང་བ་ལས་རྣམ་པར་མ་གྲོལ་བར་ཡང་འགྱུར།
མཚན་མའི་འཆིང་བ་ལས་རྣམ་པར་མ་གྲོལ་ན་གནས་ངན་ལེན་གྱི་འཆིང་བ་
ལས་ཀྱང་མ་གྲོལ་བར་འགྱུར། འཆིང་བ་དེ་གཉིས་ལས་རྣམ་པར་མ་གྲོལ་ན་
བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་སྤྲོ་ན་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་
ཐོབ་པར་ཡང་མི་འགྱུར། སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་བྱ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་
བཀའ་བསྩལ་ནས། མཐར་དེ་ལ་གང་དག་འདི་སྐད་ཅེས། འདུ་བྱེད་གྱི་མཚན་
ཉིད་དང་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་དག་ནི་རྣམ་གྲངས་
དེས་ན་ཁྱོད་གྱིས་འདི་ལྟར་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་གྱི། ཚུལ་
བཞིན་དུ་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །ཡང་དོན་དམ་པ་དེ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་ཆོས་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་

པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ལས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡིན་ཀྱང་ཆོས་
ཉིད་ཡིན་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་ཉ་ཅང་ཐལ་
ལོ། །དགོངས་འགྲེལ་ལས། སློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གལ་ཏེ་༼༡༧༩ན༽འདུ་
བྱེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་དོན་དམ་པའི་མཆན་ཉིད་ཐ་དད་པ་ཡིན་པར་གྱུར་ན་
ཡང་། དེས་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པའི་མཆན་ཉིད་
སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་
སོ། །འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ཉིད་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅམ་ལ་དོན་དམ་
དུ་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་
གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་མཆན་ཉིད་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། བདེན་གཉིས་
དོན་ལ་ཐ་དད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་
མཆན་ཉིད་དང་དོན་དམ་པའི་མཆན་ཉིད་ཐ་དད་ཡིན་པར་གྱུར་ན་ནི་དེས་ན་འདུ་
བྱེད་རྣམས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ཅམ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཅམ་ཉིད་དོན་དམ་
པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པར་ཡང་མི་འགྱུར། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་མཆན་ཉིད་
དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་དུས་གཅིག་ཏུ་མཆན་ཉིད་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་
པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་གསུམ་ག་ཁས་
སྤངས་ཏེ། ལུང་དེ་དག་ངེས་དོན་སྒྲིལ་བཞིན་དུ་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་དོན་དམ་པ་ཀུན་རྫོབ་ལས་གཞན་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། ཆོས་ཅན་

གཏན་ནས་མེད་པའི་ཚོས་ཉིད་འདོད་པའང་གིན་ཏུ་འབྱུང་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་
ལས། དུང་གི་དཀར་པོ་དང་དུང་དང་གསེར་གྱི་སེར་པོ་དང་གསེར་དང་པི་མང་
གི་སྒྲུའི་སྟན་པ་དང་པི་མང་གི་སྒྲུ་དང་ཨ་ག་རུ་ནག་པོའི་བྲི་ཞིམ་པ་དང་། ཨ་ག་
རུ་ནག་པོ་དང་། ན་ལེ་ཤམ་གྱི་ཚ་བ་དང་། ན་ལེ་ཤམ་དང་། ཨ་རུ་རའི་བསྐྱ་བ་
དང་། ཨ་རུ་ར་དང་། ཤིང་བལ་གྱི་འདབ་མའི་འཇམ་པ་དང་། ཤིང་བལ་གྱི་
འདབ་མ་དང་། མར་གྱི་ཉིང་ཁུ་དང་། མར་དང་། འདུ་བྱེད་ཐམས་
༼༡༤༥བ༽ཅད་ལ་མི་རྟག་པ་ཉིད་དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་
སྟུག་བསྐལ་བ་ཉིད་དང་། ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཉིད་
ཀྱང་དེ་དག་དང་། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཏི་མུག་གི་མ་ཞི་བའི་མཚན་
ཉིད་དང་། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་
སྤང་དང་གཏི་མུག་རྣམས་ཏེ་དེ་དག་གི་སྤྲ་མ་རྣམས་ལ་ཉིད་ཀྱང་ཞེས་སྦྱར་ཏེ།
མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའམ། མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པར་གདགས་པར་སྦྱ་
བ་མ་ཡིན་ནོ། །སློ་གྲོས་གིན་ཏུ་རྣམ་དག་དེ་བཞིན་དུ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
དང་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའམ། མཚན་ཉིད་ཐ་དད་
དུ་གདགས་པར་མི་བཟོད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། འདུ་བྱེད་ཁམས་དང་དོན་དམ་
མཚན་ཉིད་ནི། །གཅིག་དང་ཐ་དད་བྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་དེ། །གཅིག་དང་ཐ་
དད་ཉིད་དུ་གང་རྟོག་པ། །དེ་དག་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཞུགས་པ་ཡིན། །ཅིས་

གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་མདོ་སྤེལ་གྱི་ལས། ཡོད་མིན་
མེད་མིན་དེ་བཞིན་མིན་གཞན་མིན། །ཞེས་དང་། དབུས་མཐའ་ལས། ཡོད་པ་
མ་ཡིན་མེད་པ་མིན། །ཐ་དད་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་མིན། །ཅེས་དང་། ཆོས་
ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ལས། གཉིས་པོ་དེ་དག་གཅིག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཅིང་། སོ་སོ་བ་
ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དག་བྱེད་པར་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་བྱིར་
ཞེས་དང་། ཐེག་བསྐྱུས་ལས། རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་པོ་འདི་དག་ཚུལ་ཅི། ཐ་དད་པ་
ཞིག་གས། འོན་ཏེ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཅིན། ཐ་དད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་ཐ་
དད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། སུམ་རྩ་བ་
ལས། དེ་བྱིར་དེ་ཉིད་གཞན་༼༡༤༩༽དབང་ལས། །གཞན་མིན་གཞན་མིན་
པ་ཡང་མིན། །མི་རྟག་ལ་སོགས་བཞིན་དུ་བརྗོད། །ཅེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
མདོན་པ་རྒྱན་ལས་བརྟན་དང་། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་དང་
། རྒྱུ་བ་སོགས་གྱིས་བདེན་གཉིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཡང་ཡང་
གསུངས་པ་དང་འགལ་ཏེ། བྱེད་རང་གིས་མདོ་བསྟན་བཅོས་དེ་དག་དབུ་མའི་
ངས་དོན་དང་སློབ་དཔོན་དེ་དག་དབུ་མའི་སྐྱེས་བུ་ཆོད་ལྷན་དུ་ཁས་སྤངས་པའི་
བྱིར་རོ། །ཤར་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་སོགས་བདེན་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་དུ་བཞེད་པ་
ཡང་སྤར་གྱི་མདོ་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་ཆོད་མར་བྱེད་པ་དང་འགལ་
ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། སློ་གྲོས་ཤིན་དུ་རྣམ་དག། གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་གྱི་

མཚན་ཉིད་དང་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ན་
ནི། དེས་ན་བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་མཐོང་བ་ཡིན་པར་ཡང་
འགྱུར་རོ། །སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཁོ་ནར་གྱུར་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་སྤྲོ་བ་མེད་པའི་
མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་ཡང་འགྱུར། སྤྲོ་བ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་
། དེ་བཞིན་དུ། དེས་ན་རི་ལྟར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་
པའི་མཚན་ཉིད་དུ་རྫོགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཀྱན་
ནས་ཉོན་མོངས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོགས་དང་
། དེས་ན་རི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཐམས་
ཅད་ལ་བྱེ་བྲག་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱེ་
བྲག་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་དག་འདུ་བྱེད་རྣམས་ལ་རི་ལྟར་
མཐོང་བ་དང་། རྒྱུ་ལྡན་པའི་རི་ལྟར་ཐོས་པ་དང་། རི་ལྟར་བྱེ་བྲག་བྱེད་པ་དང་
། རི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་གང་དུ་དོན་དམ་པ་ཡོངས་སུ་འཛོལ་བར་མི་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་དང་། སྤྲུལ་གྱི་དབེ་མང་བོ་དང་སྤྲུལ་བའི་མདོ་བསྟན་
བཅོས་རྣམས་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ན་
ཀྱན་རྫོབ་དོན་དམ་དུ་གཅིག་པས་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་བྱེ་བྲག་མེད་པ་དང་བྱང་
པར་མེད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་སོགས་སུ་འགྱུར་ལ། དོན་དམ་ཀྱན་རྫོབ་དུ་

གཅིག་པས། རོན་དམ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སུ་འགྱུར་བའི་སྒྲིན་དུ་འགྱུར་
ངོ། །ཁ་ཅིག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ངོ་བོ་གཅིག་ཅེས་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཅེས་
སྒྲུབ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་རིགས་པས་དབྱུད་ནས་སྒྲུས་པའི་ཕྱིར་སྤར་གྱི་
སྒྲིན་ཐམས་ཅད་ལས་མ་འདས་སོ། །ཁ་ཅིག་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་རོན་ལ་ཡོད་
བར་བྱས་ནས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་སྒྲུབ་དང་། གཞན་ཡང་
གཉིས་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་མེད་པ་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་ནི་གཅིར་བྱ་བ་དང་གནས་མ་བྱ་སོགས་
ཀྱི་ལུགས་ལ་མཛེས་པ་ཡིན་ཏེ། རོན་ལ་མ་གྲུབ་པར་ཡོད་པར་ཟོལ་གྱིས་སྒྲུས་
ནས་གཞན་དག་ལ་ལོག་ཏེ་ག་བསྐྱེད་དུ་གཞུག་པའི་ཕྱིར། རོན་ལ་གཉིས་ཀ་ངོ་
བོས་གྲུབ་ཅིང་། ངོ་བོ་གཅིག་མ་ཡིན་ན་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་ཤིང་། ཐ་དད་མ་
ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་དགོས་ཏེ། གཅིག་དང་དུ་མ་ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དཔུ་མ་རྒྱན་ལས། གཅིག་དང་དུ་མ་མ་གཏོགས་པའི། རྣམ་པ་གཞན་
དང་ལྡན་པ་ཡི། །དངོས་པོ་མི་རུང་འདི་གཉིས་ནི། །ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་
ཕྱིར་ངོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འདི་ལས་གཞན་དངོས་ཡོད་མ་
ཡིན། ཅིས་དང་། འདི་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་པ་འདང་མེད། ཅིས་སོགས་མཐའ་
ཡས་སོ། །དེས་ཀྱི་༡༧༩༽ན་དངོས་པོར་སྒྲུབ་དག་གི་རོན་ལ་ཡོད་པ་དང་
། རོན་གང་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ལྷན་བྲངས་པའི་རོན་མེད་པ་དང་། དེ་ལྟའི་རོན་
ཡོད་མེད་གཉིས་ཡིན་དང་གཉིས་མིན་གྱི་ལུང་གསུམ་སོགས་ཁས་གང་གིས་

སྤངས་པ་ནི་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་དུ་སྒྲིབ་པའི་མཐའ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་གས་བཞི་ལ་
གནས་པ་ཡིན་ལ། རོན་གྱི་ཡོད་མེད་ཁས་ལེན་པའི་དངོས་སྒྲིབ་པ་ལ་དབུ་མ་
བས། རོན་གྱི་ཡོད་ན་ནི་རོན་གྱི་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་དང་། རོན་གྱི་
མེད་ན་རོན་གྱི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྤྱོད་གས་དེ་ལ་ཁས་སྤངས་
འགལ་བའི་གཞོད་བྱེད་བརྗོད་པ་ཆེས་མང་སྟེ། ཚུད་སྒྲོག་ལས། རང་བཞིན་
མེད་པ་ཉིད་ལོག་ན། །རང་བཞིན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་འབྱུང་
བའི་བྱིར། དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ན་འང་དབུ་མ་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་ནི་རོན་གྱི་ཡོད་
མེད་སོགས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་ན་རོན་གྱི་ཡོད་ན་རོན་གྱི་མེད་པ་བྱད།
རང་ལུགས་སུ་མི་ལམ་དུ་འང་བརྗོད་པར་མི་མི་ཡང་དེར་བརྗོད་པ་ནི་གཞན་གྱིས་
མི་རིགས་པར་སྒྲིས་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲིབ་པོ་རང་གི་རག་གིས་ཀྱང་གཞོད་པའི་རག་
གཞན་གྲགས་ཤིག་དེར་རྗེས་བརྗོད་བྱས་ཏེ་དེ་ལྟར་སྒྲིབ་པ་དེ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཆར་བཅད་པ་ཡིན་ནོ། །རག་རོན་བདེན་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ན་ཐ་དད་མ་
ཡིན་དགོས་ཤིང་། ཐ་དད་ན་གཅིག་མ་ཡིན་དགོས་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་པ་གང་
བདེན་གཉིས་གཞི་གྲུབ་པར་འདོད་ན་དེར་འགྱུར་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞི་
གྲུབ་གྱི་ཆོས་ལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་གཞི་མ་གྲུབ་ན་གཞི་གྲུབ་པར་མི་
འགྱུར་བའི་བྱིར། འོ་ན་དབུ་མ་པ་ལ་འང་བདེན་གཉིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་
རུང་དུ་ཁས་ལེན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས། མི་འགྱུར་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་མ་པ་ལ་ནི་

ནམ་པར་དབྱང་། ༡༧༧བ། བ་ན་བདེན་གཉིས་གཞི་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པ་གང་
དུ་ཡང་སྒྲ་བསམ་བརྗོད་པ་དང་བུལ་བའི་ཕྱིར། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་
ཐ་དད་གང་དུའང་རྟོག་པར་ག་ལ་བྱེད་ཅེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་ཅོང་ཁ་པ་
ཆེན་པོ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་གསུང་གིས། ཐ་སྙད་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་
དོན་གྱིས་ཡོད་མེད་སོགས་དེ་ངོར་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་ན་རྒྱ་འབྲས་ལ་སྐྱར་པ་བཏབ་
བས་ཆད་ལྟ་སྒྲ་ན་མེད་པར་སོང་བ་དང་། བྱད་པར་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་
གཞན་གྱི་འདོད་པའི་རིགས་མི་རིགས་དག་ག་སྐྱབ་གྱི་སྐྱབས་སུ་རང་ལྷགས་ལ་
དོན་གྱི་ཡོད་ན་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དོན་གྱི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་མེད་པ་ཡིན་
པར་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། ཅོད་སྒྲོག་ལས། རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་
ལོག་ན། །རང་བཞིན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་
ཉིད་གྱི་དོན་བདེན་པར་གཞི་མ་གྲུབ་ན་བདེན་མེད་དུ་གཞི་གྲུབ་དགོས་ཞེས་དང་
། དེའི་དོན་བདེན་པར་མེད་ན་བདེན་མེད་དུ་ཡོད་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་
གང་ལའང་ཆད་མས་ཡིད་རྟོན་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲའོ། །དེ་ནི་མི་
འཐད་དེ། བྱེད་གྱི་དེ་ལྟར་ན་ཅོད་སྒྲོག་གི་ལུང་དེ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་དོན་
གྱི་ཡོད་མེད་ངེས་པར་རང་ལྷགས་ལ་འགལ་བར་ཁས་ལེན་པའི་དབང་གིས་དོན་
གྱི་ཡོད་མེད་ཀྱང་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལྷགས་ལ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་
དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དོན་གྱི་ཡོད་མེད་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་ཐལ་

འགྱུར་བ་དེ་དབུ་མ་པ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་གསལ་བའི་བྱིར་ཏེ། རོན་གྱིས་
 ཡོད་མེད་གྱི་མཐའ་ཁས་ལེན་པ་དེ་ལ་དངོས་སྒྲིབ་བར་གྲགས་གིང་གྲུབ་ལ། རོན་
 གྱི་ཡོད་མེད་སོགས་རིགས་པས་ཚར་བཅད་ནས་རོན་གྱི་ཡོད་མེད་སོགས་གང་
 ཏུ་འང་འཛིག་པའི་སྒྲིབ་(༡༧༥)ཀྱི་བསམ་གྱི་བརྗོད་པ་དང་བྲལ་བའི་གང་ཟག་དེ་
 ལ་དབུ་མ་པར་འཛིག་པའི་བྱིར། དེས་ན་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལྷགས་ལ་
 རོན་གྱི་ཡོད་པ་སྒྲིག་ན་རོན་གྱི་མེད་པ་ཁས་ལེན་དགོས་སོ་ཞེས་སྒྲིབ་འདི་ཆིག་ཏུ་
 དབུ་མར་སྒྲིབ་ཀྱང་རོན་ལ་དངོས་པོར་སྒྲིབ་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཟི་ལུང་
 ལྷ་གྲུ་པ་ཆེན་པོ་ན་ཤེ། ཚུད་སྒྲིག་གི་ལུང་དེ་དབུ་མ་པས་རང་ལྷགས་སུ་ཁས་ལེན་
 མི་ལེན་གྱི་སྐབས་གཉིས་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། བར་དུ་བདག་སྒྲིག་གི་སྐབས་སུ་རོན་
 གྱི་ཡོད་པ་བཀག་ན་རོན་གྱི་མེད་པ་ཁས་ལེན་ལ། ཐ་མ་ལྷ་ཞིག་ཀྱང་སྒྲིག་གི་
 སྐབས་སུ་རོན་གྱི་བདག་བདེན་སོགས་ཡོད་པ་བཀག་ནས་རོན་གྱི་བདག་བདེན་
 སོགས་མེད་པར་མི་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་བྱི་མ་འདི་ནི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལས་ཐལ་
 འགྱུར་བ་བྱུང་པར་འཕགས་ཆོས་ཀྱི་རང་ལྷགས་སྒྲིབ་ན་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་
 བྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །མི་འཐད་དེ། རོན་གྱི་ཡོད་མེད་དང་དེ་གཞིར་བྱས་གྱི་དངོས་
 འགལ་སོགས་རང་ལྷགས་ལ་རོན་ལ་ཡོད་པར་སྒྲིབ་པ་ནི་དངོས་པོར་སྒྲིབ་པ་ཉིད་
 ཡིན་ལ། དབུ་མ་པས་བར་དུ་བདག་སྒྲིག་གི་སྐབས་སུ་ཡང་དངོས་པོར་སྒྲིབ་པའི་
 བྱོགས་ལ་གནས་པའི་སྐབས་ཡོད་པ་མིན་པའི་བྱིར་དང་། དེར་དབུ་མ་པས་

དངོས་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིགས་ལ་གནས་ནས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་རིགས་ན། ལྷ་ཞིག་ཀུན་
སྒྲིག་གི་སྐབས་སུ་ཡང་དེའི་སྒྲིགས་ལ་གནས་ནས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ལ་མི་
རིགས་པའི་འཐད་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་སྒྲིབ། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བདག་སྒྲིག་གི་
སྐབས་སུ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡོད་མེད་སོགས་མཐའ་བཞིའི་བདག་མ་བཀག་ན་
བདག་བསྒྲིག་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྒྲིབ་ཏེ། སྟེང་པོ་དེར་དོན་དུ་གྱུར་པའི་
བདག་ཡོད་བཀག་ནས་དོན་གྱི་བདག་མེད་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་ན་དོན་དུ་གྱུར་པའི་
བདག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་སྒྲིབ་ཏེ། དོན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་མེད་
ཡོད་ན་དེས་བཀག་པའི་དོན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་
སྒྲིབ། དོན་དུ་གྱུར་པའི་མེས་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གང་རིག་བཀག་ནས་མེད་པར་
བྱས་པ་བཞིན། བྱེད་ལྟར་ལྷ་ཞིག་ཀུན་གཙོ་བོར་བསྒྲིག་པའི་དགོས་པ་དོན་དུ་
གྱུར་པའི་བདག་ཡོད་བདག་སྒྲིག་གི་སྐབས་སུ་བཀག་ཟེན་ནས། འདིར་དོན་དུ་
གྱུར་པའི་བདག་མེད་ཡོད་པ་འགོག་པར་བྱེད་དོ་སྟེ་ཕ་པ་དེ་ནི་ལུན་སྒྲུལ་དུ་ཟད་དེ།
བར་དུ་བདག་སྒྲིག་གི་སྐབས་སུ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་དོན་དུ་གྱུར་
པའི་བདག་བདེན་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མི་རིགས་པར་ཆར་བཅད་
ནས། ཐ་མ་ལྷ་ཞིག་ཀུན་སྒྲིག་གི་སྐབས་སུ་དོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་རྟོག་པས་བཞག་
པའི་དགག་སྒྲུབ་གྱི་མཆོན་མ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་སྒྲིབ་སམ་གྱི་བརྗོད་པ་དང་བྲལ་
བར་བཀའ་བརྒྱད་དྲགས་པོ་ལྟ་རྒྱུད་པའི་ལྟར་ན། རང་བབས་མ་བཅོས་

ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་དེ་ཉིད་དུ་ལ་སྒྲོ་བར་བྱེད་པའི་བྱིས། དེ་
 ལྟར་སྒྲོས་བྲལ་གྱི་དབྱིངས་དེར་ལ་དོར་དུ་སོང་བ་དེ་ལ་ལྟ་ཞིག་ཀྱན་སྒྲོག་ཅེས་
 སྒྲ་དྲགས་གྱི་མིང་བདགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །བར་དུ་བདག་བསྒྲོག་གི་སྐབས་
 སུ་དོན་གྱི་བདག་ཡོད་བཀག་ནས་དོན་གྱི་བདག་མེད་པར་མི་བསྐྱབ་པ་འདི་ནི་
 དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་ལས་ཐལ་འགྱུར་བ་ཆེས་ཁྱད་འཕགས་སུ་འཛོག་བྱེད་གྱི་རང་
 ལྷགས་ཡིན་ཅེས་པ་འདི་ནི་རྩུན་ཆེན་པོ་སྤྲས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་རང་ཡང་སྐབས་
 རེས་འགར་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་ལྷགས་(༡༧༩ན)གང་ཡང་མ་བཞག་ཅིང་།
 རང་ལྷགས་བཞག་ན་སྐབ་པར་སོང་བས་རང་ལྷགས་གང་ཡང་མེད་ཟེར་བ་དེ་
 བདེན་ན་ནི། འདིར་དེས་རང་ལྷགས་རྣམ་པར་བཞག་གོ་ཞེས་མི་རྩུན་ཀ་མེད་
 པའི་བྱིས། ཡང་བྱེད་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་གི་ལྷགས་ལ་རང་ལྷགས་
 འཛོག་མི་འཛོག་གི་རང་ལྷགས་མང་པོ་ཡོད་དོ་སྟུམ་ན། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་
 ལ་རང་ལྷགས་འདི་ཡིན་མེད་དོ་ཞེས་བྱེད་ཅག་གིས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའི་སྟིང་པོར་
 བྱས་ནས་གཞན་འགོག་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་བ་རང་གི་ལྷགས་
 ལ་རང་ལྷགས་འཛོག་མི་འཛོག་གི་རང་ལྷགས་མང་པོ་ཡོད་པའི་བྱིས། ལེགས་
 བར་སོམས་ལ་རང་གིས་ངེ་ལྟར་ཞིབ་མོར་དབྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་དུ་སྒྲོམ་པ་
 དེ་ནི་བྱིས་པ་དག་བྱེ་མའི་ཁང་བུ་ལ་གསེར་ལས་གྲུབ་པའི་ཀ་གདུང་སོགས་གྱིས་
 བརྒྱན་པའི་འབད་བ་བྱེད་པ་ལྟར་རོ། །ཁ་ཅིག་བདེན་པ་གཉིས་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་

དུ་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་ངོ་བོ་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་ཟེར་བ་ཡང་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་
ལྷོག་པ་ཐ་དད་དུ་འདོད་པར་སྣང་སྟེ། དེ་ལྟར་ནའང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ལ་སྒྲིན་
བརྗོད་ཟེན་ཅིང་། དེ་དག་གི་ལྷགས་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པའང་མི་རུང་སྟེ། བདེན་
གཉིས་དོན་ལ་ངོ་བོར་གྲུབ་ཅིང་ལྷོག་པ་དོན་ལ་མ་རེག་པ་རྟོག་བྱ་གས་འབའ་
ཞིག་ཡིན་པས། རྟོག་པས་ལྷོག་པ་ཐ་དད་དུ་བཟུང་ཡང་བདེན་གཉིས་དོན་ལ་ཐ་
དད་པར་མ་སོང་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་། ཐ་མི་དད་ཀྱི་གཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་
རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་ཟེར་བའང་ནང་འགལ་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཐ་མི་དད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་
འགྱུར་ཏེ་རྗེས་སུ་གྲུབ་ཅིང་། རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་། འཁོར་གསུམ་ཁས་
༼༡༤༥བ༽སྒྲུངས་སོ། །རྫོང་པ་ཁ་ཅིག་དེ་གཉིས་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་
དད་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་གིན་ཏུ་ནང་འགལ་ཏེ། གུན་གཞི་དང་གུན་གཞིའི་ཆོས་ཉིད་
ལྟ་བུ་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་དུས་གཅིག་ཅར་སྤང་བའི་རིགས་པ་དང་གཉེན་
པོའི་རིག་པའམ་གུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་དང་། དེའི་མི་མཐུན་སྤྱོད་ཀྱི་རིག་པ་
ཡོད་པར་འདོད་པའི་སྤྱིར་། རྒྱབ་སྟེ། གུན་གཞི་དང་གུན་གཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ་
བདེན་པ་གཉིས་ལས་གཅིག་བཀག་པའི་ཆེ་དེ་གཉིས་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་
ལ་དུས་གཅིག་ཅར་ཐ་དད་པར་ཡོད་པར་སྒྲིད་གོས་པ་གང་ཞིག་། དེ་གཉིས་གང་
ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཐ་དད་པར་ཡོད་ན་བདེན་གཉིས་ཡ་བྲལ་དུ་སོང་བས་
དེར་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་འདོད་པའི་སྤྱིར་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཅེས་བའང་

མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་གྱི་སྐྱབས་སུ་རྣམ་ངེས་ལས། འདིར་ཐ་དད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ཐ་མི་དད་པ་བཀག་པ་ཉིད་དུ་ལྟེན། ཡུལ་དུ་མ་ཉིད་དུ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་དག་གིས་ཐ་སྙད་བྱས་
པར་བཅད་ལ། ལུང་དེ་དང་སྒྲོ་བསྟུན་པའི་བདེན་གཉིས་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་
དད་དུ་འདོད་ན་ལུང་དེའི་བསྟུན་དོན་དང་འགལ་ཏེ། ལུང་དེས་སྣང་ཡུལ་གཅིག་
པ་བཀག་ནས་སྣང་ཡུལ་ཐ་དད་པར་མེད་ཅེས་པ་ལྟར་བདེན་གཉིས་ཐ་དད་པ་
བཀག་ནས་བདེན་གཉིས་དོན་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པར་འཆད་དགོས་སྒྲུ་ཡིན་པ་ལ། བྱོད་ཀྱིས་ལུང་དེའི་དོན་ལས་བསྐྱོག་ནས་
བདེན་གཉིས་དོན་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་ཡུལ་ཐ་དད་ན་ཡོད་པར་འདོད་པའི་བྱིར་
རོ། །དེ་ལྟར་ན་བདེན་པ་གཉིས་པོ་དེ་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཅེ་ན། གཉིས་ཀ་མ་
ཡིན་ཏེ། བྱིས་པའི་སློ་ལ་བསྟོས་ནས་གཅིག་ཀྱང་༼༡༧༩༽མ་ཡིན་ཏེ་དོན་དམ་
མི་སྣང་བའི་བྱིར། ཐ་དད་པའང་མ་ཡིན་ཏེ་ཐ་དད་དུ་མ་མཐོང་བའི་
བྱིར། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ལ་བསྟོས་ནས་ཀྱང་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་
རྫོབ་སྣ་ཚོགས་པའི་སྣང་བ་འདི་མི་སྣང་བའི་བྱིར་དང་། ཐ་དད་པའང་མ་ཡིན་ཏེ་
ཐ་དད་དུ་མ་གཟིགས་པའི་བྱིར། གཟིགས་ནས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་སྣང་
བའི་བྱིར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་དང་མ་བུལ་བ་དང་། དེའི་བྱིར་མཚན་མའི་
འཆིང་བ་ལས་མ་གྲོལ་བ་དང་། དེའི་བྱིར་གནས་ངན་ལེན་གྱི་འཆིང་བ་ལས་མ་

གྲོལ་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་གཉིས་ལས་མ་གྲོལ་ན་མུང་འདས་དང་རྫོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་གཏན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་། དེས་ན་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་
བྱང་གཞི་འདི་དག་ཉིད་ཀྱང་མ་གཟིགས་ན་བྱང་ཆོས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་
དོགས་པ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། བྱིས་པའི་སྟོ་ལ་བལྟོས་ནས་དེ་ཉིད་དང་
གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་འཛོག་སྟེ། འདི་དག་ཕན་ཚུན་བདེན་པ་ལ་བལྟོས་
ནས་བརྟུན་པ་དང་། བརྟུན་པ་ལ་བལྟོས་ནས་བདེན་པར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་
བྱིར་ཏེ། གཅིག་ལ་བལྟོས་ནས་གཅིག་རྣམ་པར་འཛོག་པའི་བྱིར་། གང་ཞིག་
གང་ལ་བལྟོས་པ་དེ་ནི་དེ་དང་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་ལ་བལྟོས་ས་བལྟོས་
ཆོས་གཉིས་འགལ་བའི་བྱིར་། གཞན་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། ལྟོས་པ་པོ་མ་གྲུབ་
ན་གཞན་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ། བལྟོས་པར་ཡང་མི་རུང་བའི་བྱིར་། གྲུབ་ན་
གཞན་ལ་བལྟོས་མི་དགོས་པའི་བྱིར་། འོ་ན་བྱིས་པའི་སྟོ་དོར་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་
བརྗོད་དུ་མེད་པ་དེས་ན་ཐ་དད་དུ་སོང་ངོ་སྟམ་པ་དང་། གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་
པ་དེས་ན་དེ་ཉིད་དུ་སོང་ངོ་སྟམ་ན། དེར་མི་འགོ་སྟེ། རྟོག་དོའི་གསེར་བུམ་
དབུལ་བུམ་དེ་ཉིད་༼༡༧༩༩༽དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ན་ཐ་དད་དུ་མི་འགོ་ཞིང་། ཐ་
དད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ན་དེ་ཉིད་དུ་མི་འགོ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ནའང་བྱིས་
པའི་སྟོ་དོར་བདེན་གཉིས་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་པར་བཏགས་ནས་ལོག་པར་
རྟོག་པ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལྟར་རྟོག་པ་ནའང་བདེན་གཉིས་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་

པར་སོང་བའི་སྐབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། དེས་ན་རྣམ་དཔྱད་ཅན་དག་བདེན་གཉིས་གཅིག་པ་མིན་ན་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ་དང་། ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ན་གཅིག་པ་མ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡང་བལྟོས་ནས་བཞག་པའི་ཆོས་སུ་རིགས་པའི་ཕྱིར། གང་བལྟོས་ནས་བཞག་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཅིག་དང་ཐ་དད་པའི་ཆོས་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་སྤྲོས་པ་གང་ཡང་མི་འཛིན་ཅིང་། སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དེ་ཉིད་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་དེ་དོན་དམ་བདེན་པར་མ་གྱུབ་བཞིན་དོན་དམ་བདེན་པར་བཏགས་ནས་དེ་ལ་སྐྱེ་འཛིག་མེད་པར་སྤྲོ་བཏགས་ཏེ་བརྗོད་པ་དང་། བདག་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་བློ་མ་རིག་པ་སྤྲོས་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ལས་གཞན་མིན་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་མ་གྱུབ་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་བཏགས་ནས་དེ་ལ་སྐྱེ་འཛིག་ཅན་དུ་སྤྲོ་བཏགས་ཏེ་བརྗོད་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ནི་དོན་ལ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་དགོངས་ནས། བཀའ་བརྒྱད་རིན་པོ་ཆེས་རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐྱེ་དང་འཁོར་བ་ལྟར་འདས་དང་ཉོན་མོངས་ཡེ་ཤེས་སུ་གསུང་གི། དེ་ལྟར་གསུང་བ་ནའང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཅན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐྱེ་འཁོར་འདས་སོགས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པར་བསྐྱབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐྱེ་སོགས་༼༡༧༥༩༽དོན་ལ་ཐ་དད་བཀག་པས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡང་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་

མེད་བསྐྱབ་ཏུ་མི་བཏུབ་སྟུམ། །ཡོད་ན་སྤྲོ་མ་དགོན་མཆོག་མཆོད། །མེད་ན་
 ཤེས་པ་སྐྱོད་ནས་ཉོལ། །པ་འཛམ་ ༡༧༥༧ །སྤྱིང་གྲགས་པ་དེ་སྐད་གསུང་
 ། །ཞེས་དང་། རྗེ་དུས་གསུམ་མཁུན་པའི་ཞལ་ནས། འཁོར་འདས་གཉིས་སུ་
 མེད་པར་འདུག། དེ་དོགས་གཉིས་དང་བྲལ་ལམ་སེམས། །རྒྱང་སེམས་གཉིས་
 སུ་མེད་པར་འདུག། ཅ་རྒྱང་སྒྲོམ་པ་ཤོལ་ལམ་སེམས། །སྒྲང་སེམས་གཉིས་སུ་
 མེད་པར་འདུག། གཟུང་འཛིན་གཉིས་དང་བྲལ་ལམ་སེམས། །ཞེས་དང་།
 བདེ་གཤེགས་པ་མོ་གྲུ་པས། བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཅ་གྲོང་དེ། །དུས་
 གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན། །རྣམ་རྟོག་མ་དེག་ཐུན་པ་དེ། །སྒྲོམ་བྲལ་
 འོད་གསལ་ཆེན་པོ་ཡིན། །ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་འབར་བ་དེ། །ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
 བའི་དགྱིལ་འཁོར་ཡིན། །འཁོར་བ་སྤྲུག་བསྐྱལ་རྒྱ་མཆོ་དེ། །མྱ་ངན་འདས་
 པའི་ཁང་བཟང་ཡིན། །རྣམ་རྟོག་གཟུང་འཛིན་ཅ་རྒྱབས་དེ། །དུས་གསུམ་
 འགྱུར་མེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཡིན། །ཅེས་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་འབྱུང་ལ། དེ་ལ་
 ཁ་ཅིག་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། དྲངས་མ་ཐག་པའི་ལུང་དེ་དག་གིས་བདེན་གཉིས་
 ལས་བརྒྱམས་པའི་རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐྱོ་སོགས་ཐ་དད་ཡིན་པ་བཀག་པ་བདེན་མོད་
 གྱི། དེ་དག་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པ་མ་བཀག་པར་ཆོག་ཟེན་ལྟར་ན་ངོ་བོ་གཅིག་
 ཡིན་པར་འཆད་པ་ལ་བསྟོན་མི་ལུས་པར་སྤྲང་ངོ་སྟུམ་ན། བདེན་མོད། རྗེ་
 བཙུན་གོང་མ་འདི་དག་གིས་རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐྱོ་སྟེ་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་

ལྟར་གསུངས་པ་ནི་གང་ཟག་དངོས་འཛིན་གྱི་ནད་ཆེས་སྒྲུག་པ་དག་བདེན་
གཉིས་དང་འཁོར་འདས་དང་ནམ་ཉིད་ཆོས་སྒྲུ་སོགས་ལ་དོན་གནས་གྱི་དངོས་
སྟོབས་ལ་བབས་ངན་དང་མཆོག་དམན་ཆེས་ཆེན་པོ་ཡོད་དོ་སྒྲུམ་པའི་དངོས་
འཛིན་ཅན་ལ་འཁོར་འདས་སོགས་གྱི་དངོས་པོ་དེ་དག་ལ་མཆོག་དམན་དང་
བབས་༼༡༧༩ན༽ངན་དང་ལེགས་ཉིས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་
གྱུར་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་ངང་ཚུལ་གཅིག་པ་ཉིད་དང་
རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉིད་དང་ཐ་མི་དད་པར་མཚུངས་པ་ཉིད་དང་ཐ་མི་དད་པ་
དང་གཞན་མ་ཡིན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་ཚུལ་གཅིག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་
གྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་འཁོར་འདས་སོགས་གྱི་དངོས་དོན་ངོ་བོ་གཅིག་དུ་
གསུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚུལ་ལ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་གཅིག་
པའི་སྒྲུ་སྒྱུར་བ་འདི་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་སོགས་ངེས་དོན་
ཟབ་མོ་སྟོན་པའི་གསུང་རབས་ཐམས་ཅད་གྱི་ཆོག་ཟིན་ལ་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་ཡོད་
པའི་སྤྱིར། ཡོད་པ་དེའང་སྒྲུ་རི་བཞིན་པར་གཟུང་དགོས་སོ་ཞེས་པ་ནི། ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་དབུ་མའི་ངེས་དོན་གསལ་བྱེད་དུ་རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་པ་མགོན་པོ་གྲུ་
སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་ལུགས་ལས་འབྱུང་བའི་
སྤྱིར། དེས་ན་དྲངས་མ་ཐག་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ལུང་གིས་ཟིན་སོ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྐལ་བ་མེད་པ་དག་བདེན་གཉིས་དང་ནམ་ཉིད་ཆོས་སྒྲུ་ལ་སོགས་དོན་ལ་

གནས་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་རྟོག་པ་དག་སྤིང་པ་མ་
 བཀག་མོད། སྐལ་བ་དང་ལྷན་པ་དག་ལ་ནི་ལུང་གི་དངོས་བསྟན་གྱིས་ཟིན་སོ་
 དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ན་བདེན་གཉིས་ལ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་
 དུ་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་རང་སར་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་དག་གིས་ཆོས་བསྟན་པའི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་པས་གདུལ་
 བྱ་སྒྲོ་རིགས་སྣ་ཆོགས་པ་ལ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་དོན་ཆེན་པོ་
 སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོག་འབྱུ་ཉི་ཆེ་བ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་རྟོགས་
 བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྒྲགས་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅད་ནས་
 ཆོས་སྟོན་ཅིང་། དེ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལ་རྟོན་པ་བཞི་ལྷན་ཁོ་ན་ལ་
 བསྒྲགས་པའི་ཕྱིར་ན་དྲངས་མ་ཐག་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ལུང་གིས་ཟིན་སོ་ལ་
 འབྲུལ་བ་སྐྱེ་བའི་སྐབས་ཀྱང་སྐལ་ལྷན་ལ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། ཡོད་
 དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་དང་། གཤེས་མིན་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བ་སྟེ། བད་ཀྱི་དབང་
 གིས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། སྒྲན་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་མིན་ནམ། ཞེས་འབྱུང་བའི་
 ཕྱིར། བཤད་མ་ཐག་པའི་དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་ས་སྐྱུ་པ་གྲགས་པའི་མཚན་
 ཅན་གྱི་ཞལ་སྒྲན་ནས། དཔུལ་བ་ལྷགས་བསྟེགས་ས་གཞི་དེ། ཡང་དག་དོན་གྱི་
 འོག་མིན་ཡིན། ཁོ་གང་སྟུག་བསྟུལ་འབར་བ་དེ། སྒྲོས་དང་བུལ་བའི་ཆོས་སྐྱུ་
 ཡིན། བྱི་རོལ་སུ་སྟེགས་ལྟ་བ་དེ། ཡང་དག་དོན་གྱི་དབུ་མ་ཡིན། ཅེས་འབྱུང་

ལ། ལྷ་དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཆོག་ཟིན་ལ་སྤྱན་པོ་ལས་མཁས་པ་སུ་ཞིག་ལ་
འབྲུལ་པ་སྐྱེ་མི་སྤྱད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་འབྲུལ་པའི་
དྲི་མ་མེད་པའི་སྤྱན་ཐོབ་པ་རྗེ་བཙུན་སངས་རྒྱས་མཉན་པ་རས་ཆེན་ལ་སོགས་
བཀའ་བརྒྱད་མཆོག་དེ་དག་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་རྟེན་འབྱུང་ཙམ་ལས་
བཞག་པ་མ་གཏོགས་དངོས་ཆོས་འགའ་ཡང་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཞང་རིན་
པོ་ཆེའི་ཞལ་སྤྲུལ་ས། ཞེ་མ་རྟོ་ཞང་གི་སྤྱང་བན་བདག། རང་གི་སེམས་ལ་ཚུར་
བསྟན་པས། གཞི་རྩ་དོས་བབྱང་གང་ཡང་མེད། རྟག་པ་ཐེར་བྱས་དོགས་དང་
བྲལ། །རང་གསལ་ཅིར་ཡང་སྤྲང་ཞིང་གདལ། །མ་བསྐྱིབས་འགགས་པ་མེད་
པའི་རང་། །དུས་གསུམ་ཀུན་ཏུ་འཕོ་འགྱུར་མེད། །ཆད་ལྟ་ཕྱལ་བའི་དོགས་དང་
བྲལ། །ཞེ་མ་རྟོ་རང་སེམས་ཆོས་ཀྱི་སྒྱ། །སྒྱ་གསུམ་རང་ཆས་རྩལ་དང་
བྲལ། །འདི་དང་པ་གི་ཕྱོགས་ཆ་མེད། །ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་༼༡༥༠ན༽མཐའ་
དབུས་མེད། །ཞེ་མ་རྟོ་རང་སེམས་སྟོང་པའི་རང་། །ཕྱི་ནང་ཀུན་ན་དམིགས་པ་
མེད། །ཅི་ཡང་མ་ཡིན་ཅིར་ཡང་གསལ། །དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོས་པ་མེད། །ལྟན་
ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་བྱུགས་དང་
མཉམ། །སེམས་ཅན་མ་ལུས་ཀུན་གྱི་ཡིད། །སར་གནས་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་
བྱུགས། །ཡེ་ནས་མ་གྲུབ་སྐྱེ་བ་མེད། །ཕྱིན་པ་མེད་ཅིང་བསྐྱད་པ་མེད། །འགོ་
བ་མེད་ཅིང་འོང་བ་མེད། །གནས་པ་མི་དམིགས་དུས་ཆོད་མེད། །ཞེ་མ་རྟོ་གཞི་

ཅ་མེད་པའི་ཅ་བྲལ་སེམས། རྟོགས་བཅུ་གར་བལྟས་དེ་ཉིད་ངང་། མི་ལམ་སྣ་
 ཚོགས་ཉམས་སུ་མྱོང་། སྒྱུ་མའི་སྒྲིལ་བུས་བྱིས་པ་བསྐྱུས། སྤྱི་ཟེའི་གྲོང་ན་
 ལོངས་སྐྱོད་བྱེད། སྒྲིག་རྒྱུའི་ར་ལ་ཐམས་ཅད་གཡངས། མིག་ཡོར་སྤྲིན་པོའི་
 ཁ་ལ་ཚུད། མཁས་པས་གང་ཡང་མཐོང་བ་མེད། མི་མཁས་བྱིས་པས་སྐད་
 ངན་འདོན། ཡང་དག་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ལ། མཁས་དང་མི་མཁས་གང་ཡང་
 མེད། ཁར་སྣང་སྟོང་པའི་འཇའ་ཚོན་ལ། འཇུ་ཚུར་བརྟེན་པས་ཐོག་པ་
 མེད། རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་གཟའ་སྐར་རྣམས། སྤར་གྱིས་བཙགས་ཀྱང་ཟིན་པ་
 མེད། ཞེ་མ་རྟོ་རང་རིག་གསལ་བའི་སེམས། ཐོག་མེད་དུས་ནས་འགྲིབ་མ་
 མྱོང་། ཉིན་མཚན་མེད་པར་རབ་རྒྱ་གསལ། ཡངས་དོག་དཀར་ནག་མེད་པར་
 གསལ། བདུད་དང་སྤྲིན་པོ་གཞོད་སྤྲིན་སོགས། བྱེ་བ་དཔག་མེད་རྣམས་གྱིས་
 ཀྱང་། བདག་ལ་གཞོད་པ་བྱས་ཀྱང་ཀྱང་། རང་རིག་གསལ་བའི་སེམས་ཉིད་
 འདི། སྐྱུས་ཀྱང་འཕྲོག་པར་རུས་མི་སྤིད། སྤྲུལ་སོགས་སྤྲུག་བསྐྱེད་མང་
 པོས་ཀྱང་། རང་རིག་གསལ་འདི་བསུབས་པ་མེད། ཞེ་མ་རྟོ་༼༡༥༠བ༽རྒྱན་
 ཚད་མེད་པའི་སེམས། གཉིད་ལོག་མྱོས་དང་བག་མེད་ཀྱང་། རྣམ་པར་སྤྲིན་
 པའི་ལུས་འདི་ལ། བརྟེན་པས་དང་བཅིངས་དང་བསད་ཀྱང་ཅིང་། རྒྱར་
 བསུབས་མེ་ལ་བསྐྱེད་པས་བྱས་ཏེ། སྤྱད་འགྲོ་ལྷ་མི་ལ་སོགས་པའི། ལུས་པོ་དུ་
 མ་བོར་ལགས་ཀྱང་། ཡུལ་གཞན་འཕོས་པ་མ་གཏོགས་པའི། རང་རིག་བཅུ་

པོར་འགྱུར་མ་མྱོང་། སློམ་བྲལ་གཏུག་མའི་དོན་རྟོགས་ན། རྣམ་རྟོག་འོད་
གསལ་རང་སར་དག། བདག་འཛིན་དག་པོ་རང་བརྒྱག་ནས། བྱ་རན་འདས་
པའི་དབྱིངས་སུ་གྲོལ། འཁོར་འདས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཐིམ། གཉིས་འཛིན་
གདོན་རྣམས་རྩད་ནས་བཅད། མ་རིག་གཉིད་ལས་སད་གྱུར་གྱང་། རང་རིག་
བེམ་པོར་འགྱུར་མ་མྱོང་། ཞེ་མ་རྟོད་ངོས་པོ་མེད་པའི་སེམས། རང་རིག་རང་
གསལ་ངོ་བོ་ལས། རྟག་དང་སྙིང་པོ་གང་ཡང་མེད། ཆེ་ཆུང་རིང་ཐུང་སོགས་
དང་བྲལ། དཀར་ནག་དམར་སེར་ལ་སོགས་པའི། ཁ་དོག་མེད་ཅིང་དབྱིབས་
ལས་འདས། སེམས་མེད་སེམས་ལས་འདས་པའང་མེད། རང་རིག་ནམ་
མཁའི་ངོ་བོ་ཉིད། ཡོད་མེད་སྒྲིབ་སེམས་བརྗོད་ལས་འདས། དཔེ་མེད་མཆོན་
བྱ་རྣམས་དང་བྲལ། བརྟོས་ཆོས་མ་ལུས་ཀྱན་ལས་དབེན། ཁོ་བོས་གང་སྒྲིབ་
ལས་གྱང་དབེན། ཞེ་མ་རྟོ་རང་སེམས་ཀྱན་གྱི་གཞི། དེ་རྟོགས་ཡེ་ཤེས་བདེན་
ཆེན་གཏེར། རྣམ་རྟོགས་སྒྲུག་བསྐྱེད་བཅོན་ཁང་ཡིན། བདེ་ཆེན་ཐང་ལ་
བསྟེགས་འདོད་ན། ལྷ་མ་རྟག་ཏུ་བསྟེན་བྱས་ལ། ལྷ་ཆོགས་ཚུལ་གྱིས་མཉེས་
པར་བྱ། དད་གུས་གདུང་བས་གསོལ་བཏབ་ལ། འགྲོ་བའི་དོན་དུ་སེམས་
བསྐྱེད་དེ། རང་སེམས་གཏུག་མ་དྲངས་སུ་གཞུག། བརྟག་དབྱུང་རབ་རིབ་མ་
མང་བར། ལྟོད་གྱིས་སྟོད་ལ་རང་གར་ཞོག། ༼༡༥༽ན་སྟོད་ལམ་དུས་བཞི་མ་
ཡེངས་ཤིག། ཆོགས་དུག་ཡུལ་ལ་མ་ཞེན་པར། མ་དགག་སྒྲུག་པར་ཐད་ལ་

ཐོངས། སྤྱང་པོ་ཞང་གི་སྤྱིང་གཏམ་ལགས། ཁྱིའ་སྤྱང་ཐར་ལམ་གྲོགས་སུ་
ཆེ། ཞེས་འབྲུང་ངོ་། ཁྱེད་ཀྱི་དྲངས་མ་ཐག་པའི་ལུང་དེར་སེམས་ཉིད་འཕོ་
འགྱུར་མེད་པ་སོགས་སེམས་ཉིད་སྦྱེ་འགག་མེད་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ལྟར་
བཤད་སྤྱང་བས་སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ལས་དབུ་མའི་རིང་ལུགས་ལ་མ་ཞུགས་སོ་
ཞེས་དོགས་ན། མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་གྱིས་མཚོན་ནས་སྤྱང་ཉིད་རྟེན་འབྲུང་གི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་ངོ་བོ་མ་མཆིས་པ་ལས་འཕོ་འགྱུར་མེད་བཞིན།
སྤྱོས་བཞག་གིས་རང་སེམས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་ཆོས་ལྟར་སྤྱང་ཅིར་ཡང་སྤྱང་
བ་དང་གསལ་བར་རུང་ངོ་ཞེས་དབུ་མའི་ཟབ་དོན་ཁོ་ནར་འཆད་པའི་བྱིར། འོ་
ན་སེམས་གྱི་ཆོས་ཁོ་ན་ལ་དེ་ལྟར་སྤྱོར་ཞིང་ལྷག་སོགས་གྱི་ཆོས་སོགས་ལ་ཅི་སྟེ་
མི་སྤྱོར་ཞེ་ན། ལྷག་སོགས་ལའང་སྤྱོར་མེད་གྱི། ཆེད་དུ་སེམས་ལ་སྤྱོར་ཏེ་
བཤད་པ་ནི། དངོས་ཆོས་ལྟར་སྤྱང་འདི་སེམས་རྟོག་པས་བརྟགས་པའི་ཆོས་
ལས་རང་དབང་དུ་མ་གྲུབ་པས། སེམས་ལ་སྤྱོང་བ་དང་རྟེན་འབྲུང་གི་རང་ཚུལ་
ཅན་དེར་ཁོང་དུ་ཆུད་ན་དངོས་ཆོས་ལྟར་སྤྱང་གཞན་ཐམས་ཅད་ལའང་དེ་ལྟར་
ཁོང་དུ་ཆུད་པར་སྤྲུལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱོང་བ་དང་རྟེན་འབྲུང་གི་ཚུལ་དུ་
རྟོགས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་
ནས་འདུ་བྱེད་གྱི་མཚན་མ་མཐའ་དག་ལས་འདས་ཏེ་མི་གནས་པའི་ལྷ་རན་ལས་
འདས་པར་འགྱུར་ངོ་། ཁྱང་དག་བྱེ་སྤྱོད་ནས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་བར་གྲུབ་

མཐའ་སོ་སོ་དང་གཞུང་ལུགས་སོ་སོའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་མི་འདྲ་
བ་མཐའ་ཡས་པ་རང་ལུགས་(༡༧)བཤེལ་འགོད་པར་བྱེད་པ་ནི་རིགས་པའི་
གནད་མ་གཤིས་ཤིང་། མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞིའི་གན་མ་བྱེད་པ་སྟེ། གྲུབ་
མཐའ་གོང་འོག་རྣམས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ལ་མི་མཐུན་པ་ཡིན་
ཏེ། འོག་མ་འོག་མའི་དོན་དམ་དུ་སྟོབ་བཏགས་པའི་མཚན་གཞི་རྣམས་གོང་མ་
གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་པས་འགོག་པའི་བྱིར། མཚན་ཉིད་དང་མཚན་བྱ་བདེན་
གཉིས་ཞེས་མིང་དུ་གདགས་པ་ཙམ་ལ་ནི་མི་མཐུན་པ་མེད་དེ། གལ་ཏེ་མི་
མཐུན་ན་ཐུན་མོང་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཀྱི་སྟོན་མཚན་གཞི་ཡིན་མིན་རྣམས་ལ་
དགག་སྒྲུབ་བྱ་མི་རུས་པར་ཐལ་བའི་བྱིར། དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ལུགས་གང་ལ་རིགས་པས་གཞོད་པ་མེད་ཅིང་དབྱེད་བཟོད་པ་དེ་ནི་དོན་
དམ་དང་། དེ་ལས་བསྐྱོག་པ་ཀུན་རྫོབ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་མི་བསྐྱུ་བར་དོན་ལ་
གནས་པ་དོན་དམ་དང་དེ་ལས་བསྐྱོག་པ་ཀུན་རྫོབ་དང་། ཡུལ་ཅན་མ་ལའུལ་
བའི་ཡུལ་དོན་དམ་དང་། ལའུལ་བའི་ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་ཐམས་ཅད་
མཐུན་ནོ། །མཚན་གཞི་ནི་དངོས་སྒྲུབ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་ནི་རིགས་པས་དབྱེད་
བཟོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་དེ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་
ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་རྗེས་སུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །བཏགས་པའི་ཡོད་
པར་བརྗོད་པ་བྱ་ཞེ་ན། སྒྲུབ་པ་རྗེས་སུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དོན་དམ་

པས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་
 འགོག་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་དོན་དམ་རྫས་ཡོད་སྟེན་ན་སངས་རྒྱུ་མི་སྟོན་ལ། སངས་
 རྒྱུ་སྟོན་ནའང་དེ་མི་སྟོན་དེ། ཚེས་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་རིགས་པས་དབྱེད་
 བཟོད་པའི་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཅུང་ཟད་སྟོན་ནའང་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་དང་།
 ༼༡༥༩ན༽ཚེས་དང་ཚེས་མ་ཡིན་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་
 དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཐ་སྟན་མཐའ་དག་མི་རུང་བའི་སྤྱིར་ཏེ། རང་
 བཞིན་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བ་ནམ་ཡང་མི་རིགས་པའི་སྤྱིར། དེ་ཡང་དངོས་སྒྲིབ་པའི་
 དོན་དམ་གྱི་མཚན་གཞི་འདིར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡང་རང་རྒྱུད་གྱི་གཞུང་
 ལས། གཞན་གྱི་མར་འདོད་གང་ཡིན་པ། །འདི་ནི་བདག་གི་ཆུང་མར་
 འདོད། །ཅིས་འབྱུང་ངོ་། །འོ་ན་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ཀྱི་བདེན་
 གཉིས་ལ་མཚན་མཚན་གྱི་རྣམ་གཞག་སུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་བཞག་ཏུ་ཡོད་
 དམ་ཞེན། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྤྱི་ལོལ་པ་དང་རང་སྤེལ་གྱི་སྒྲིབ་ནས་དབུ་མ་
 རང་རྒྱུད་པའི་བར་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གྲུབ་པ་སྒྲིབ་པའི་སྐོལ་བ་དག་གི་སྒྲོ་ངོའི་
 འབྲུལ་པ་སེལ་བ་ན། དེ་དག་གི་དོན་དམ་རྫས་ཀྱི་རང་བཞིན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
 འདོད་པའི་མཚན་གཞི་ཅན་དེ་ལ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་
 ཉིད་ཏུ་འདོད་པ་དེ་མཚན་གཞི་དེ་ལ་མ་ཞུགས་པར་ངེས་པའི་གནོད་པ་བསྟན་
 རས་པ་རོལ་པོའི་ལོག་རྟོག་སྒྲོག་པར་བྱེད་ཅིང་། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་གི་

ཀྱན་རྫོབ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་དོར་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ན། དེ་ལ་རང་ལྷགས་
གྱིས་གྲུབ་པའི་མཚན་མཚོན་གཞི་ཚས་སྦྱར་ནས་ཐ་སྟོད་ལ་མི་འཇུག་པར་མ་
བརྟགས་འཇིག་རྟེན་དང་མཐུན་པའི་ཡང་ལོག་གི་ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཐ་སྟོད་དང་
བསྟུན་ནས་སྤང་དོར་ལ་འཇུག་ཅིང་། དེས་རང་གི་ལྷགས་ལ་བརྟགས་བཞག་
ཙམ་ལས་དབྱེད་དོར་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་ཙམ་ཡང་མ་གྲུབ་ན་དེའི་
མཚན་ཉིད་མི་རྟོན་ལ། དེའི་ཆོ་མཚན་ཉིད་དེས་མཚོན་པ་ལྟར་བཙོས་པའི་
མཚོན་བྱ་མིང་ཙམ་ཞིག་ལུས་ཀྱང་། མིང་དེ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སྟོང་
བས་དོན་༼༡༥༡བ༽དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ཚུལ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཡུལ་
ལས་ཀྱང་རབ་རྒྱ་འདས་པ་འདི་ལ་སྤྲུའིག་གིས་མཚན་ཉིད་གྱི་ངོ་བོ་རྗེ་ལྟར་རྟོན་
བར་འགྱུར་རྟེ། དོན་འདིར་དགོངས་ནས་མདོ་སྤྲུགས་གྱི་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་
ལས། ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་དེ། །ནམ་མཁའ་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་
བྲལ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། གནད་འདི་ལྟ་བུ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ན་ཁ་ཅིག་གིས་དོན་
དམ་བདེན་པ་མེད་དགག་དབྱེད་བཟོད་དམ་མི་བཟོད། མི་གཟོད་ན་སྟོང་ཉིད་
མེད་དགག་མ་ཡིན་དགག་རྒྱ་འགྱུར། དབྱེད་བཟོད་ན་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་
བདེན་གྲུབ་རྒྱ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་དོགས་པ་གཞི་མེད་དུ་སྦྱེས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་
སྤྲུལ་མདུད་ནམ་མཁའ་ཞིག་པ་ལྟར་འགྱུར་རོ་ཞེས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཆེན་
པོ་མཉན་པ་རས་ཆེན་གྱི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་བཀའ་སྤྲུལ་རྟེ། །འོ་ན་དོན་དམ་བདེན་

པའི་མཚན་ཉིད་ལ་རིགས་པས་གཞོད་པ་མེད་ཅིང་དབྱུང་བཅོལ་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་མི་བསྐྱོད་བར་དོན་ལ་གནས་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་མ་འབྲུལ་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཤིག་དོན་ལ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་པར་སྒྲིག་བྱེད་ཅག་དངོས་སྒྲིག་བར་འགྱུར། མེད་ན་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟའི་དོན་ཅན་ཡིན་མིན་ལ་དོན་དམ་པར་འཛིག་པ་དང་མི་འཛིག་པའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཐལ་འགྱུར་བ་ཁོ་བོ་ཅག་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟན་གྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་དོན་ལ་ཡོད་པར་མི་སྒྲིག་སྟེ། དེ་ལས་བསྐྱོད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དོན་ལ་ཡོད་པར་མི་སྒྲིག་པའི་སྒྱིར། ཟུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་བསྟོས་བཞག་ཡིན་པའི་སྒྱིར། ཚུལ་འདིའི་འཐད་པ་ཁོ་བོས་དགོངས་གཅིག་གི་ལུང་དང་པོ་དང་བཞི་པར་རྒྱ་ཆེར་བཤད་ཡོད་པས་ཤེས་འདོད་དག་དེར་རྟོགས་ཤིག། དེ་ལྟར་དོན་ལ་༼༡༥༩༽མཚན་ཉིད་དེ་ལྟ་བུ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་ཅིག་ཡོད་པར་ཆད་མ་གང་གིས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་མོད། དེ་ལྟར་ན་འང་སྤྲིད་མཐའ་བཟུང་ནས་དོན་དམ་བདེན་པ་དོན་ལ་གྲུབ་ན་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་ཞུགས་པའི་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་ཅིག་དགོས་པ་ལས། ཐལ་འགྱུར་བ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་ལ་རིགས་པའི་དབྱུང་པས་གཞོད་པས་ན་དེར་ཡང་མི་འགྲུབ་ལ། དེར་མ་གྲུབ་པས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་གཞོད་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་ཆད་འབྲས་གཞལ་

གསུམ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོས་པའི་རྒྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རབ་རྟུ་དབེན་པ་
ནམ་མཁར་ཡིག་སོགས་འགོད་མི་རྣམས་པ་ལྟར་སོང་བའི་སྤྱོད་བསམ་བཞེད་བྲལ་
དེ་ལ་བྱིས་པ་སྟེ་འཛིག་རྟེན་པ་དག་གི་ངོར་ཐ་སྙད་དུ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་སྒྲ་
དྲགས་ཅམ་དུ་སྒྲོས་ཏེ་རྣམ་གཞག་བྱེད་པས། བདེན་གྲུབ་སོགས་སྒྲོས་བཅས་
མཚན་མའི་བདེན་གཉིས་ཤེས་བྱའི་གཤིས་ལ་ཞུགས་པར་གནས་སོ་སྟུམ་པའི་
ལོག་རྟོག་ཆེན་པོ་བསྒྲོག་པའི་དགོས་པ་ཁྱད་ཅན་ཡོད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་དང་། དཔལ་མགོན་ཀླུ་སྤྱབ་ཞབས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཤད་
དེ། རི་སྐད་དུ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ། །བདེན་པ་གཉིས་ལ་
ཡང་དག་བརྟེན། །ཅིས་དང་། །ཁྱད་པར་དོན་དམ་བདེན་པའི་བདེན་པ་ནི་བདེན་
པ་གཉིས་ཀར་བདེན་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོས་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་དེའི་རྣམ་གཞག་མ་
བྱས་ན་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་མི་ཁྱད་དོ་ཞེས་མདོར། རིགས་ཀྱི་བྱ་གལ་
ཏེ་དོན་དམ་པ་ཡོད་པར་མ་གྱུར་ན་ནི་ཆངས་པར་སྒྲིད་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་
ཞིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་འབྱུང་བ་དོན་མེད་པར་༼༡༥༩བ༽འགྱུར་
རོ། །གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
དོན་དམ་ལ་མཁས་པའོ་ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ལྟའི་བདེན་གཉིས་ཀྱང་འཕགས་
པའི་གཟིགས་ངོར་དོན་ལ་གཞི་གྲུབ་ནས་དེ་ལྟར་བཞེད་པ་མིན་གྱི། འཛིག་རྟེན་
པ་གང་དག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་ཆེད་དུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་བདེན་བརྟུན་གྱི་ཐ་སྙད་

སོགས་དང་སྒོ་བསྐྱུན་ནས་དེ་ངོར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་མཛད་ཀྱི། དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས། རི་
སྐད་དུ། འཛིག་རྟེན་ནི་ང་དང་ཚོད་པར་བྱེད་ཀྱི། ང་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་ལྷན་ཅིག་
ཚོད་པར་མི་བྱེད་དེ། འཛིག་རྟེན་ནི་གང་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་ང་ཡང་ཡོད་
པར་འདོད་དོ། །འཛིག་རྟེན་ནི་གང་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་ང་ཡང་མེད་པར་
འདོད་དོ་ཞེས་བཀའ་སྤྲུལ་དོ། །དེས་ན་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་
དོན་དམ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་ནི་དབྱུང་བཟོད་པ་དང་མི་
བཟོད་པ་གཉིས་ཀས་དབེན་ཞིང་། དེར་བརྗོད་པ་དང་བྲལ་ཡང་རྣམ་གྲངས་
པའི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དོན་དམ་པ་འཛིག་རྟེན་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་ཡུལ་
དུ་གྱུར་པ་དེ་ནི་འགའ་ཡང་དབྱུང་བཟོད་པ་ཅན་མ་ཡིན་གྱང་། དབུ་མ་པས་དོན་
དམ་བདེན་པ་ཞེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དེ་ལ་མིང་མེད་མིང་དུ་བཏགས་ནས་
བརྗོད་པའི་དཔེས་ཐ་སྟེད་དུ་དོན་དམ་བདེན་པ་གཏན་བརྗོད་མི་ལུས་པའང་མ་
ཡིན་པ་འདི་ལྟ་བུའི་ཟབ་གནད་ཆེན་པོ་ཆེས་ལྷ་བ་ནི་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་འདིར་
ཕྱིས་སྤྱང་བའི་ལོག་བཏགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྩིང་པོས་རྟོགས་པ་ལྟ་གཤམ་ཞིག་
གངས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པའི་བྱ་མཚན་གྱི་པ་དང་གཙང་ནག་པ་ལྟ་བུ་ལའང་དོན་འདི་
ལ་ངེས་པ་འབྲུལ་མེད་མ་འབྲུངས་པར་འདི་༼༡༥༧༽སྐད་དུ་བརྗོད་ཅིས་ཐོས་
ཏེ། རིགས་པའི་དབང་ལྷན་གྱི་པའི་ཞལ་སྤྲུ་ནས། དོན་དམ་བདེན་པའི་རང་

ལྷོག་རིགས་པས་དབྱད་མི་བཟོད་ཀྱང་། མཚན་གཞི་བུམ་སོགས་བདེན་པའི་
དངོས་པོ་ནི་དབྱད་བཟོད་ལ། དེ་ཡང་མེད་པར་དགག་པ་དབྱད་བཟོད་པ་ཡིན་གྱི།
མ་ཡིན་པར་དགག་པ་དབྱད་བཟོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སྒྲིབ་
དཔོན་གཙང་ནག་པས། མདེུ་རྩེས་ནམ་མཁའ་འབྲིགས་པར་མི་རྣམས་ཀྱང་དེ་
ལ་མདའ་བཟོད་དོ་ཞེས་མི་ཟེར་བ་བཞིན་དུ་མེད་དགག་ལ་དབྱད་ན་མེད་དགག་
ཉིད་དུ་ཟད་པས་དབྱད་བཟོད་ཀྱི་དོན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། མཐའ་བཞིའི་ཡོད་སྒྲུབ་
ལ་དབྱད་པ་ན་དབྱད་བཟོད་པ་འགའ་ཡང་མེད་པར་མཐའ་བཞིའི་ཡོད་སྒྲུབ་
མེད་པར་སོང་བ་ལ་མེད་དགག་ཅེས་བརྗོད་པར་ཟད་གྱི། དེའི་ཆེ་རྒྱུ་བཅད་
མེད་དགག་དེ་དགག་པའི་ཆོས་རང་དབང་ཅན་དུ་རིགས་གང་གིས་ཀྱང་དབྱད་
མི་བཟོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་
ནའང་མེད་དགག་ཙམ་ལ་འཛོག་མ་རྣམས་ནས་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་གཏན་དུ་
བརྗོད་མི་རྣམས་སོ་ཟེར་ཞིང་། སྒྲིབ་དཔོན་གྱི་པའི་བཞེད་པ་དེ་ལ་ནི། སྟོང་པ་
མཚན་མར་བལྟ་བའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་ཁ་ཟེར་བར་བྱེད་མོད། ཕྱགས་སྒྲ་ཕྱི་གཉིས་
ཀ་ལྟར་ཡང་མི་ལེགས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་དབྱད་བཟོད་དང་། དོན་དམ་
བདེན་པ་གདུལ་བྱའི་ངོར་གཏན་བརྗོད་མི་རྣམས་པར་འདོད་པ་འདི་ལྟར་ན་བདེན་
གྲུབ་འགོག་པའི་དབུ་མ་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་སྟོན་པའི་དབུ་
མ་པ་དེ་གཞན་གྲགས་ཙམ་དུ་དབུ་མ་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

རོ། །འདིར་དོན་དམ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པར་བཤད་པ་དང་།
མདོ་བསྟན་(༡༥༧)བཅོས་གཞན་དག་ལས་དོན་དམ་སྒྲུབ་སྐྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་
པར་བཤད་པ་མི་འགལ་ཏེ། འདིར་རྣམ་བཅད་དུ་འགའ་ཡང་མ་མཐོང་བ་ལ་
ཅིར་ཡང་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་པ་ཡིན་ལ། གཞན་
དུ་ཡོངས་གཅོད་དུ་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་མ་མཐོང་བ་
ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །འདིར་སྒྲས་པ། གྲུ་སྒྲུབ་དོ་རྗེ་ཅན་གྱིས་བདེན་པ་
གཉིས། འཛིག་རྟེན་རོང་བྱས་རྣམ་པར་འཛིག་ཚུལ་ལ། རྒྱ་བོད་དབྱེད་ཅན་
གསལ་དང་ལྡན་རྣམས་ཀྱང་། རི་བཞིན་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་མི་གསལ་
ན། ཁོ་བོའི་སྒྲོ་མིག་སྤྱོད་འོད་ལྟ་བུས། ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྣང་བར་
བྱེད་ལུས་སམ། རྟེན་ལྡར་ན་ཡང་དམ་པའི་སྣང་བྱེད་མཐུས། རྟེན་འོད་འབུམ་ཅན་
ལེགས་བཤད་འདི་གར་ཏོ། ཞེས་སོ། གཉིས་པ་ལ། མཐོང་བ་བརྟུན་པའི་
དབྱེ་བ་དངོས་དང་། དེ་ཉིད་ལ་འཛིག་རྟེན་པས་མི་གཞོད་པར་བསྟན་
པའོ། རང་པོ་ལ། ཡུལ་ཅན་དང་། ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བའོ། རང་པོ་ནི།
མཐོང་བ་བརྟུན་པའང་རྣམ་པ་གཉིས་འདོད་དེ། རང་བོ་གསལ་དང་དབང་པོ་
སྒྲོན་ལྡན་ནོ། སྒྲོན་ལྡན་དབང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི། རང་བོ་ལེགས་
གྱུར་ཤེས་ལྟོས་ལོག་པར་འདོད། རྟེན་ལྡར་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་
བཞག་ནས་མཐོང་བ་བརྟུན་པ་ལའང་ཡང་དག་དང་བརྟུན་པ་གཉིས་ཡོད་

བས། དེའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་བརྟན་པའི་ཆེད་དུ་མཐོང་བ་བརྟན་པའང་རྣམ་པ་
གཉིས་འདོད་དེ། དབང་པོ་དུག་པོ་རབ་རིབ་དང་མིག་སེར་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་
འབྲུལ་རྒྱས་ཉམས་པར་མ་གྱུར་པ་གསལ་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་འཛིག་རྟེན་
ན་ཡུལ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པར་གྲགས་པ་རྣམས་དང་། དབང་པོ་དུག་འབྲུལ་
རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་སྐྱོན་ལྡན་གཉིས་སོ། །གང་ཟག་གང་ཞིག་སྐྱོན་ལྡན་དབང་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་དབང་པོ་དུག་པོ་མ་བསྐྱེད་པའི་ལེགས་པར་གནས་པའི་
ཤེས་པ་ལ་བཏོས་ནས་ལོག་པའི་ཤེས་པར་༼༡༥༥༽འདོད་དོ། །གཉིས་པ་
ལ། ཡུལ་ལ་བདེན་བརྟན་གཉིས་སུ་སྒྱིར་དབྱེ་བ་དང་། ཡུལ་བརྟན་པའི་དབྱེ་
བ་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དུག་རྣམས་
ཀྱིས། །གཟུང་བ་གང་ཞིག་འཛིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་ཏེ། །འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལས་
བདེན་ཡིན་ལྟག་མ་ནི། །འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་རྣམ་པར་
བཞག། འཛིག་རྟེན་པའི་མཐོང་བ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར་
ཡུལ་ལའང་ཡོད་དོ་ཞེས་ཕྱི་ནང་གི་བསྐྱེད་བས་གཞོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དུག་
རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་བར་བྱ་བ་གང་ཞིག་འཛིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་
འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་རོར་དེར་སྣང་ལ་བདེན་
པར་ཞེན་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་མི་བསྐྱུ་བའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་ལ་ནི་དེ་བདེན་པ་མིན་ཏེ།
མཉམ་གཞག་རྩ་འགའ་ཡང་མ་གཟིགས་ཤིང་རྗེས་སྐྱོབ་རྩ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ནི་

འབྲུལ་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་དབང་པོ་གཞོན་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སྐྱང་བ་
 བྱི་འཛིག་རྟེན་ཉིད་ཀྱི་བདེན་བརྗོད་ལ་བལྟོས་ནས་ལོག་པར་རྣམ་པར་བཞག་
 གྱི། འཛིག་རྟེན་པ་དག་དེ་ལྟའི་ཡུལ་ལ་ལ་སྐྱང་བ་ཡོད་ཀྱང་བདེན་ཞེན་མེད་
 ལ། ལ་ལ་བདེན་ཞེན་ཡོད་ཀྱང་སྐྱང་བ་མེད་པས་ཐུན་མོང་གི་སྤྱང་དོར་གྱི་ཡུལ་
 དུ་ཐ་སྟད་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རབ་རིབ་དང་མིག་སེར་སོགས་དང་ད་རྩ་ར་
 ཟོས་པ་རྣམས་མེད་དབང་པོ་ལ་གཞོན་པའི་འབྲུལ་རྒྱ་ནང་ན་ཡོད་པའོ། ཉི་ལ་མར་
 སོགས་དང་བྲག་ལྷག་སོགས་དང་མུ་རམ་གྱི་ཡུལ་ལ་དབྱིད་དུས་ཉི་མའི་འོད་ཉེ་
 བཞི་དབང་པོའི་འབྲུལ་རྒྱ་ཕྱི་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་ནང་གི་འབྲུལ་རྒྱ་
 མེད་པར་ཡང་ཤེས་པ་ལ་གཟུགས་བརྟན་དང་བྲག་ཆ་དང་སྒྲིག་རྒྱའི་རྒྱར་འཛིན་
 ལ་སོགས་པར་སྐྱང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་མིག་འབྲུལ་མཁན་སོགས་
 གྱིས་སྦྱར་བའི་སྒྲན་དང་སྒྲགས་ཀྱང་ཕྱིའི་རྒྱེན་ཡིན་ནོ། །ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་
 འབྲུལ་རྒྱ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་མུ་སྟེགས་བྱེད་སོགས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་གིས་བྱུང་བ་
 །༡༡༥༥།པའམ་ལྟན་སྒྲེས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་དང་མ་བཏགས་པ་ལ་
 བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟར་སྐྱང་ངོ་། །འདིར་བོད་གང་དག་ཐལ་རང་གི་བྱང་
 བར་ལ་རང་ལུགས་སུ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ཡང་ལོག་གི་བྱང་པར་འདོད་མི་འདོད་
 གྱིས་འཛོག་ཟེར་བ་དང་། ཐལ་འབྱར་བའི་ལུགས་ལའང་ཡང་ལོག་གི་བྱང་པར་
 རང་ལུགས་ལ་ཡོད་ཟེར་བ་དང་། ཐ་སྟད་དུ་ཡང་མེད་ཟེར་བ་རྣམས་མི་འཐད་དེ།

རང་རྒྱུད་པའི་རང་ལུགས་ལ་འང་ད་ལྟར་གྱི་སྣང་བ་དང་མི་ལམ་གྱི་སྣང་བ་གཉིས་
ལ་ཡང་ལོག་གི་བྱུང་བར་གཏན་ནས་མེད་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་ལུགས་ལ་
ཡང་ལོག་གི་བྱུང་བར་ཡོད་པ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཡང་ལོག་
གི་དབྱེ་བ་འཛིག་རྟེན་ལ་བཟློས་ནས་མི་འཛོག་ན་གཞུང་ཚིགས་བཅད་གསུམ་རྩ་
འགྲེལ་དང་བཅས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུད་པས་རང་ལུགས་ལ་ཡང་
ལོག་གི་ཐ་སྙད་མི་འདོད་ན། བདེན་གཉིས་ལས། སྣང་དུ་འབྱུང་ཡང་དོན་བྱེད་
དག། རྣམ་པའི་ཕྱིར་དང་མི་རྣམས་ཕྱིར། །ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རང་རྒྱུད་
པས་དེ་ལྟར་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ་བྱས་མོད། དེ་ནི་དབུ་མ་པའི་རང་ལུགས་ལ་མ་
ཡིན་གྱི། འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་བཞིན་དུ་བརྗོད་དེ། དེའི་འགྲེལ་པར། ཟུ་ལ་
སོགས་པ་དང་སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་དག་འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཡང་དག་པ་དང་ཡང་
དག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་སོ། །དངོས་སུ་ན་གཉིས་ནི་ངོ་བོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་
མཚུངས་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་བཤད་དུ། གལ་ཏེ་ཡང་དག་པ་དང་
ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་ན། འོ་ན་ནི་དངོས་པོ་དག་ངོ་བོ་ཉིད་མ་
ཡིན་ནོ་སྟུམ་པ་ལ། དངོས་སུ་ན་གཉིས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། །ཇི་
ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་མཚུངས་ཞེ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་༼༡༥༥༽མེད་པ་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་
སྟོས་སོ། །ཞེས་དང་། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དོན་བྱེད་པ་དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་

ལམ་དང་སྐྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱུན་པའི་དཔེ་དུ་མས་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་
 མེད་པར་བསྐྱབ་པ་རྗེ་ལྟར་འཐད་དེ། དཔེ་དང་དོན་ལ་འདྲ་བ་མེད་པའི་སྤྱིར་
 རོ། །འོན་རང་རྒྱད་པས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་ངོར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་
 མས་གྲུབ་པར་འདོད་དེ། སྐྱུ་མའི་སྒྲགས་ཀྱིས་མིག་བསྐྱད་པའི་ཏ་སྤྱང་བསྐྱད་
 ངོར་ཤེས་པ་དེ་ཡིས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་སྤྱིར། ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའང་ཡང་
 དག་དོན་ལ་རང་ལྷགས་སུ་གྲུབ་པར་ཅིས་མི་བཞེད་སྟམ་ན། རང་རྒྱད་པ་དག་
 དེར་མི་བཞེད་དེ། ཁྱེད་ཀྱིས་བཀོད་པ་དེ་ལྟའི་སྤྱིར་བ་ལ་བྱབ་པ་མི་འཆང་བའི་
 སྤྱིར། དེས་དེ་ལ་བྱབ་པ་མི་འཆངོ་ཞེས་པ་ལ་ཐལ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལྷ་བ་གྲགས་
 པ་ན་རེ། དེ་སྐད་དུ་རང་རྒྱད་པས་སྐྱུ་ན་མ་བྱབ་པར་མ་ཟད་འགལ་བྱབ་ཏུ་སྐྱས་
 པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཐ་སྙད་ཚད་མ་
 སྟེ་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་། གྲུབ་པར་བྱ་བའོ་ཞེས་སྐྱུ་མི་
 རིགས་པར་ཐལ། ཁྱེད་ཀྱིས་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་
 དག་པར་གྲུབ་པའམ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའམ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
 མེད་པར་སྐྱས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་ཆོག་གསལ་དུ། གང་གི་སྤྱིར་དེ་ལྟར་འདིས་རང་
 ཉིད་ཀྱི་བརྗོད་ཚུལ་འདིས་གཏན་ཆོགས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་སྤངས་པ་དེའི་སྤྱིར་
 དངོས་པོའི་ཚོས་གཏན་ཆོགས་སུ་བཀོད་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཐམས་ཅད་
 གཏན་ཆོགས་ལ་སོགས་རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ནམ་

པར་འཛིག་པར་༼༡༥༥བ༽འགྱུར་རོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལ་འང་རང་རྒྱུད་པ་
དག་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་རམ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཅེས་སྒྲིམ་པས་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུ་ཅི་དགོས་སྒྲིམ་ན། ཐལ་འགྱུར་བ་དག་གིས་དེ་ལྟར་
སྒྲུ་བ་དེ་ནི་རིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་རག་སྟེ། རྩལ་བྱེད་ཡང་དག་པར་རམ་དོན་
དམ་པར་བདེན་པ་མེད་ན་ཐ་སྙད་དུ་འང་ཆད་གྲུབ་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་
པའི་སྤྱིར། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སྒྲུ་གད་འཛིག་སྒྲུང་བཞེན་ཞེས་རང་རྒྱུད་པའི་
ལྷགས་དེ་རྒྱ་ཆེར་དགག་པར་མཛད་པའི་དབང་གིས་འཛམ་བུའི་སྤྱིར་འདིར་དབུ་
མ་པ་ལ་ཐལ་འགྱུར་དང་རང་རྒྱུད་པའི་ལྷགས་ཞེས་སྟོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་གྲུས་
པར་སྒྲུང་བས་ཁོ་བོ་ནི་ཐལ་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་འདི་ཁོ་ན་
ལ་ཐུག་པར་འདོད་དེ། རང་རྒྱུད་པས་འདི་ལྟར་འདོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རྒྱུད་
ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་སོ་སོ་བ་དག་གིས་ཐ་སྙད་ཆད་མས་ཐ་སྙད་པའི་ཆོས་ཀུན་གཞི་
སོགས་ཐ་སྙད་དུ་འང་ལ་ལས་ཆད་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། ལ་ལས་མེད་པར་འདོད་
པ་མང་དུ་བྱུང་བ་ལས་ཡོད་པར་འདོད་པ་དག་ལ་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སྟོབ་པས་
དགག་པ་དམིགས་སུ་ག་ཏུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །རི་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཡང་ལོག་
རང་རྒྱུད་པས་འདོད་པ་དེ་དང་ཐལ་འགྱུར་བས་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དེ།
སྒྲུང་ཙམ་མ་བརྟགས་པར་གཉིས་ཀ་ཡོད་ལ། དབྱུད་ན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མི་གེས་གཉིད་ཀྱིས་རབ་བསྐྱེད་སུ་སྟེགས་

ཅན། ། རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཉིད་རི་བཞིན་བརྟགས་པ་དང་། །སྤྱི་མ་
སྤྱི་ག་རྒྱ་སོགས་ལ་བརྟགས་པ་གང་། །དེ་དག་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་མིན་
ཉིད། །མི་ཤེས་པའི་གཉིད་ཀྱིས་རབ་རྩ་བསྐྱོད་པའི་ཕྱི་ནང་གི་ཐུ་སྟེགས་ཅན་
རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་གཞུང་ལས་བདག་དང་གཙོ་བོ་དང་རྩལ་ཐུན་དང་ཀུན་
གཞི་སོགས་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་བདག་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་གནས་པར་
བརྟགས་པ་དང་། དབང་བོ་བསྐྱེད་པའི་སྤྱི་མ་སྤྱི་ག་རྒྱ་ལ་སོགས་ལ་། ༡༥༥ བློ་
སྤང་ལ་སོགས་པར་བརྟགས་པ་གང་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པ་ཉིད་ན་དོན་དམ་པར་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པ་དག་དེ་དག་གི་
སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐུ་སྟེགས་ཅན་གྱིས་བརྟགས་པ་དེ་དག་
དོན་ལ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་རྟོག་ངོར་དེ་ཡོད་དམ་སྟུམ་ན། དེས་དེ་ལྟར་རྟོག་པ་དེ་
ནི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཕྱོགས་བཏང་ནས་འཇིག་རྟེན་ལ་
མེད་པའི་ཚོས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་དོར་བྱེད་སྐྱད་པ་དེ་གིང་གི་སྟེང་དུ་འགོ་བར་
འདོད་ནས་ཡལ་ག་སྤྲ་མ་བཏང་ནས་ཕྱི་མ་མ་བཟུང་ན་ལྟ་ངན་གྱི་རི་སུལ་དུ་ལྟུང་
སྟེ་བདེན་གཉིས་མཐོང་བ་དང་བྲལ་བས་འབྲས་བུ་མི་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཁ་
ཅིག་འདི་སྟུམ་དུ་ཕྱི་ནང་གི་ཐུ་སྟེགས་བྱེད་དག་གིས་རྟོག་བརྟགས་དང་དབང་
ཤེས་བསྐྱེད་སྤང་ལ་བདེན་ཞེན་ཡོད་ཀྱི་བར་སྟོ་དེ་ངོར་བདེན་པའང་ཡིན་ལ། དེ་
དག་འཇིག་རྟེན་པ་ཡང་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་སྟོ་ལ་

བཏོས་གཉིས་ཆར་བདེན་པ་སྟེ། །དོན་གསལ་མཐོང་ལ་གཉིས་ཀའང་བརྟུན་པ་
ཡིན། །ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་སྟུམ་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། །དོན་དམ་བདེན་པ་འཇགས་
པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་པ་ལ་ཏོས་ནས་འཛིག་པ་ལྟར་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་
བདེན་པ་ཡང་འཛིག་རྟེན་སྦྱིར་གྲགས་པ་དང་མཐོང་བ་ལ་བཏོས་ནས་བཞག་པ་
ཡིན་པས། རྒྱ་མ་སྟོག་རྒྱ་སྟགས་འཛིག་རྟེན་ན་དོན་བྱེད་པར་གྲགས་གྲུབ་མེད་
ཅིང་། ལུ་སྟེགས་ནམས་ཀྱིས་བརྟགས་པ་ལ་ནི་འཛིག་རྟེན་ན་ཐ་སྟོད་ཀྱི་སྒྲུང་དོར་
ཀྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གཅིག་གིས་དོན་མིན་པར་སྒྲོ་བརྟགས་
བའམ་མཐོང་བ་དེ་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་འདོགས་པ་དང་མཐོང་བ་
མིན་ཅིང་། གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐ་སྟོད་ལྟོད་དང་འགལ་ན་གང་ཟག་
སྔ་མ་དེའི་བརྟགས་མཐོང་གི་ཆ་བརྟུན་པ་དེ་གྲགས་པ་དང་འགལ་བས་འདོར་
དགོས་པར་གཞུང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྟོ་ལ་ཏོས་ཞེས་པའི་
གཞུང་འདི་བསྟོག་སྟོགས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ལུང་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཡང་ལོག་གཉིས་བདེན་ན་བདེན་མཉམ་
དང་། བརྟུན་ན་བརྟུན་མཉམ་དུ་མཚུངས་པར་སྟོན་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། ལུང་
འདིར་ནི་ཀྱན་རྫོབ་ཙམ་ལ་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་བསྟུན་ནས་ཡང་ལོག་
གཉིས་སུ་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མིག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་
ཀྱིས་དམིགས་པ་ཡིས། །རབ་རིབ་མེད་གེས་ལ་གཞོད་མིན་ཇི་ལྟར། །དེ་བཞིན་

དྲི་མེད་ཡེ་ཤེས་སྤངས་པའི་སྒོས། དྲི་མེད་སྒོ་ལ་གཞོད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །འདིར་
 གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པ་མེད་དེ། ཀུན་
 རྫོང་བདེན་པའི་དབྱེ་བ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བདེན་བརྟན་
 རྗེས་བརྟེན་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་མཐོང་བ་ཁོ་
 ཉར་གནས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བཀག་པ་མ་ཡིན་གྱི། འཕགས་པའི་
 གཟིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཀག་པའི་སྤྱིར་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། མིག་ནི་རབ་
 རིབ་ཅན་གྱི་དམིགས་པ་ཡི་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་དེས་ནི་རབ་རིབ་མེད་པའི་ཤེས་
 པ་ལ་འབྱུང་བ་བསྐྱེད་པའི་གཞོད་པ་མ་ཡིན་པ་རྗེ་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ་དྲི་མེད་ཡེ་
 ཤེས་སྤངས་པའི་བྱིས་པའི་སྒོས་འབྱུང་ནས་གཞན་སྐྱེ་མཐོང་ཡང་འཕགས་པ་དྲི་
 མེད་སྒོ་ལ་འབྱུང་པར་བསྐྱེད་པའི་གཞོད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སོ་སྐྱེའི་མཐོང་
 བདེན་ནི་འཕགས་པས་མ་གཟིགས་པས་ཡ་མ་བརྒྱ་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཀྱི་སྤྱིར་
 རོ། །གཉིས་པ་ལ། ཀུན་རྫོང་དང་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་
 ལས། དང་པོ་ནི། གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྐྱིབ་སྤྱིར་ཀུན་རྫོང་སྟེ། །དེས་གང་
 བཅོས་མ་བདེན་པར་སྒྲུང་དེ་ནི། །ཀུན་རྫོང་བདེན་ཞེས་བྱབ་པ་དེས་གསུངས་
 ཏེ། །བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་ནི་ཀུན་རྫོང་ཏུའོ། །དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་པ་
 གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་བརྟེན་ནས་འཛིག་རྟེན་ཀུན་རྫོང་གྱི་བདེན་པ་བརྟན་པ་ནི།
 གཏི་མུག་ནི་༼༡༥༥༽ཞེས་ཅན་ཅན་གནས་ལུགས་ལ་སྐྱོངས་པར་བྱེད་

པའམ། གནས་ལུགས་ལས་གཞན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་གནས་ལུགས་གྱི་རང་
བཞིན་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་
བྱང་འཛིག་སྟེ་རྒྱུ་མཆན་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཏི་མུག་གི་རང་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་དེས་
དངོས་པོ་གང་རང་བཞིན་མེད་བཞིན་ཡོད་པར་ཞེན་ནས་དོན་ལ་མ་ཞུགས་ཀྱང་
བཅོས་མར་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་གིས་བདེན་པར་སྣང་བ་དེ་ནི་
ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱུང་བ་དེས་གསུངས་ཏེ། དེའང་རྟེན་འབྲེལ་གི་
གཟུགས་བརྟན་སོགས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི་བྱིས་པས་ཀྱང་བརྟུན་པར་རྟོགས་
ལ། སྒྲོན་པོ་སོགས་ནི་བདེན་པར་སྣང་ཞིང་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དེ་ལ་སྒྲིབ་
བྲལ་དུ་མི་སྣང་བས་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི་ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པ་མེན་ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་ནི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གིས་
བསྐྱས་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པས་རྣམ་པར་བྱེ་བའོ། །སྐབས་འདིའི་
འཇུག་འགྲེལ་གྱི་ཆོག་གི་ཟིན་སོ་བཅའ་པར་བྱས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འཛིན་
སྟོ་ཡིན་ན་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་གསལ་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་སྣང་
བར་འཛིག་བྱེད་སྲིད་རྩའི་མ་རིག་པ་གང་ཞིག། དེ་མ་ལོག་པའི་བྱིས་པ་ལ་ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པར་སྣང་ཞིང་། དེ་ལོག་པའི་འཕགས་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་མི་
སྣང་བར་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསལ་བར་བཤད་སྣང་བས།
བདེན་འཛིན་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་གྱིས་བྱུང་བ་ལྷན་གྲགས་གྱི་དགོངས་པ་གཏན་མེན་

ཞེས་རྟུབ་རྟུབ་པོར་རིངས་པོ་རིངས་པོས་ཁ་ཚུན་གཅིད་པའང་ཆེས་སྤྲུལ་པར་
 འགྱུར་གྱི་དོགས་སོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
 ༼༡༥༥༽རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉན་ཐོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་
 སྤངས་པ་འདྲ་བྱེད་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པའི་ཡོད་པ་ཉིད་དང་འདྲ་བར་
 གཟེགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་ནི་རང་
 བཞིན་ཡིན་གྱི། བདེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ་བདེན་པར་སྒྲོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱིས་པ་
 རྣམས་ལ་ནི་སྤྲུལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་སྤྲུལ་མ་ཉན་
 འབྱུང་ཉིད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ། །ཀུན་རྫོབ་ཙམ་པོ་དེ་ཡང་གཤམ་བྱའི་
 སྤྲིབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཙམ་ཀུན་ཏུ་སྐྱོད་པའི་ཕྱིར་སྤང་བ་དང་
 བཅས་པའི་སྐྱོད་ཡུལ་ཅན་གྱི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ལ་སྤང་གི། སྤང་
 བ་མེད་པའི་སྐྱོད་ཡུལ་མངའ་བ་མཉམ་གཞག་གི་གནས་སྐབས་སུ་མ་ཡིན་ཏེ།
 སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར། འདིར་སྤྲུལ་བས་པའི་ཡིག་རྟེན་
 ལས། དབུ་མའི་གསུང་རབ་མང་པོར་མཉམ་གཞག་སྤང་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
 བས་འཕགས་ཆུང་འོག་མ་གསུམ་གྱི་རྗེས་ཐོབ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་མེད་ཀྱང་
 བདེན་པར་སྤང་བ་ཡོད་ལ། སངས་རྒྱས་ལ་ནི་བདེན་པར་ཞེན་སྤང་གཉིས་ཀ་
 མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྤང་བ་ཙམ་ཡོད་ཟེར་བ་སྤྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་
 ལྷ་བའི་དགོངས་པ་ལྟར་ན་མི་འཐད་དེ། འཕགས་ཆུང་འོག་མ་གསུམ་ལ་ཀུན་

རྫོགས་སྤངས་ན་ཀུན་རྫོགས་བདེན་པར་སྤངས་མི་སྲིད་ལ། ཀུན་རྫོགས་ཙམ་པོ་ཞིག་སྤངས་
བས་བྱུང་ཅིང་། སངས་རྒྱས་ལ་ཀུན་རྫོགས་བདེན་པ་དང་ཀུན་རྫོགས་ཙམ་པོ་གཉིས་
ཀར་སྤངས་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་ཀ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་ཙན་ཡིན་མིན་གྱི་
མ་རིག་པས་བཟོས་ཆོས་ཀྱིས་བཞག་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་གྱི་འགལ་ལྷན་གྱིས་
བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱོན་ས་སྤྲུལ་མས་དེ་ལྟར་སྤྲུབ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སངས་
ཀུན་རྫོགས་༼༡༥༩༽ཡོད་པའི་བྱོན་ས་ལ་མཛོས་སོ། །ཞེས་གསལ་བར་བཀོད་
བའང་ལེགས་བཤད་དུ་མཛོད་ནོ། །འཇུག་འགྲེལ་གྱི་དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་ནས་སྤངས་བ་མེད་པའི་སྡོད་ཡུལ་མངའ་བ་རྣམས་ལ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་པའི་བར་འཕགས་པ་དེ་དག་ལ་ཀུན་རྫོགས་ལ་བདེན་འཛིན་མེད་ཀྱང་
ཀུན་རྫོགས་བརྟུན་པར་འཛིན་པ་ཡོད་ལ། དེ་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཞལ་གསལ་
གྱི་ཡུང་འདི་ལྟ་བུ་ལ་ཟི་ཡུང་ཤུག་བ་ཆེན་པོས་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ཕྱ་
མོ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པ་ཙན་གྱི་མ་རིག་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྒྱུད་སྤོས་སོ་
ཞེས་སྤྲུབ་ནི་རང་གི་བྱུང་མཐའ་གཞུང་དོན་ལས་བསྒྲིག་ནས་འདོན་པའི་སྒྱུ་ཆོག་
ཡིན་ཏེ། དེར་བདེན་འཛིན་ཕྱ་མོ་ཡོད་ན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉོན་མོངས་པ་ཙན་གྱི་མ་རིག་པ་སྤངས་ཏེ། འདུ་བྱེད་
གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པའི་ཡོད་པ་ཉིད་དང་འདྲ་བར་གཟིགས་པ་རྣམས་ལ་
ཞེས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྒྱུར་བ་དེ་བསྒྲིག་ནས་འདི་ལྟར་འདོན་རིགས་པའི་

བྱིར་ཏེ། ཉམ་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉོན་མོངས་
 པ་ཅན་མིན་པའི་མ་རིག་པ་དང་མ་བྱལ་བས་འདྲ་བྱེད་བྱེད་བཞིན་ལ་སོགས་
 པའི་ཡོད་པ་ཉིད་དང་འབྲ་བར་གཟིགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཞེས་འདོན་པར་བྱ་
 དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ལུགས་འདི་ལ་གཞུང་ཚོམ་པ་པོ་ལས། ཉིད་ཅག་དབང་
 བཅན་པར་འགྱུར་བས་ཁྱེད་གྱི་ལུགས་འདི་ནི་ཅིར་ཡང་མི་རུང་བའོ། །དེས་ན་
 མགོན་པོ་ཁྱུ་སྐྱབ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་དག་གིས་གདགས་གཞི་ཕུང་
 སོགས་གྱི་ཆོས་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པར་བཏགས་ཆོས་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་མི་རྟོགས་བྱ་བ་འདི་ལྟར་ན་བདེན་འཛིན་འཁོར་རྩའི་མ་རིག་པར་
 ༼༡༥༧༽གསུངས་ཤིང་། རྒྱ་མཚན་དེས་འཕགས་པ་ཡིན་ན་དེའི་རྒྱུད་ལ་
 བདེན་འཛིན་མེད་པར་འཆད་པའི་བྱིར་བདེན་འཛིན་ལ་ཉོན་སྐྱབ་གྱིས་བྱུང་པར་
 འཆད་པ་ན་ཐལ་འགྱུར་སྒྲིབ་པའི་ལུགས་ནོངས་མེད་ཡིན་པ་ལ། ཟེ་ལུང་མཚོག་
 ལུན་པ་དང་རྟ་ནག་གོ་ཆེན་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་སུ་འདི་ལྟར་འཆད་ན་
 ཆེས་ཉེས་པ་ཆེའོ་ཞེས་ཟེར་ནས། ཅོང་ཁ་པ་ལ་སྒྱོན་བརྗོད་པ་སྐད་བྱེད་པ་དེ་ནི་
 ཁྱ་ཏས་མི་གཙང་བ་ཐོས་པའི་མཆུ་ས་གཙང་དག་ལ་འབད་དེ་འཕྱི་བར་བྱེད་པ་
 ལས་གཞན་དུ་ཅིར་འགྱུར། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་བརྟོས་པའི་དངོས་ཆོས་དེ་
 དེར་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བདེན་རྟག་དེ་ཉིད་ཉོན་སྐྱབ་གྱི་མ་རིག་
 པར་གསུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཉོན་སྐྱབ་གྱི་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་ན་དེ་ལས་རྟོན་

འགྲེལ་ཡན་ལག་བཙུ་གཉིས་འབྱུང་བར་ཡང་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མི་འབྱུང་བ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། རྒྱ་རྒྱུན་ལ་བཟོས་དངོས་པོ་
རྣམས། །ཡང་དག་ཉིད་དུ་རྣམ་ཏྟག་པ། །དེ་ཉིད་སྟོན་པས་མ་རིག་
གསུངས། །དེ་ལས་ཡན་ལག་བཙུ་གཉིས་འབྱུང་། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་།
བདེན་འཛིན་དེ་ལྟ་བུ་དེས་གཙོ་བོར་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་སྒྲིབ་པས་ཉོན་སྒྲིབ་དང་།
བདེན་འཛིན་དེའི་བག་ཆགས་དང་ལུང་པོ་བདེན་མེད་སྒྱུ་མ་ལྟར་ཞེན་པའི་སྒོ་ནི་
གཙོ་བོར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་སྒྲིབ་པས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འཛིག་སྟེ།
རྒྱད་གྲར། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་ཏྟག་པ་གང་། །དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པར་
འདོད། །ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྲང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་རྒྱུ་པའི་ཕྱིར་སེམས་དང་སེམས་
ལས་༼༡༩༠༩༽བྱུང་བའི་རྒྱ་བ་གཏན་ལོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཉོན་མོངས་པ་
ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་མཐུ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་གཉིས་སུ་གསུངས་སོ། །དེ་ལས་སོ་སྒྲིས་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་མཐོང་བ་དེ་འཕགས་པས་ཀུན་རྫོབ་སྤྲང་ཙམ་དུ་བརྟུན་
པར་གཞིགས་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་པོ་དེའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་འཕགས་
པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོར་དོན་དམ་པའོ། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དོན་དམ་

བསྐྱུ་མེད་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཟིགས་གྱི། བྱིས་པ་ནི་ཀུན་རྫོང་བ་བདེན་པ་བསྐྱུ་
 ཚོས་ཁོ་ནར་དམིགས་པར་བྱེད་དོ། །དེས་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་རྒྱ་ཉན་
 མོངས་པ་ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་གཉིས་ཀ་འགགས་པས་འབྲས་བུ་ཀུན་
 རྫོང་བདེན་པ་དང་ཀུན་རྫོང་ཅམ་པོ་གཉིས་ཀ་ལོག་པ་འདྲིའི་གནད་གྱིས། རྗེ་
 བཙུན་མེད་མདའ་བའི་གསུང་གིས། གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་
 ཡང་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་མངའ་ན་འབྲུལ་པ་མ་སྤངས་པར་འགྱུར་
 ཏེ། ཡུལ་བརྒྱན་པ་སྣང་བའི་ཕྱིར་མི་ལམ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། །ཅི་
 རྟེ་སྣང་ཡང་བདེན་ཞེན་མེད་པའི་ཕྱིར་འབྲུལ་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རབ་རིབ་
 ཅན་གྱིས་ནམ་མཁའ་རྒྱ་ཤད་དང་ལྷ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ན། འདི་དག་
 བྱི་ཡང་དག་པའི་རྒྱ་ཤད་དང་ལྷ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནམ་སྟམ་དུ་མངོན་
 པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མ་འབྲུལ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཅི་རྟེ་ས་རྫོ་སོགས་གྱི་
 གཟུགས་མ་དག་པའི་སྣང་བ་ནི་མ་རིག་པའི་རྒྱ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་མི་སྣང་གི་རྣམ་པར་དག་པའི་གསེར་གྱི་ས་གཞི་དང་རིན་
 པོ་ཆེའི་གཞལ་མེད་ཁང་སོགས་ནི་ཡེ་ཤེས་གྱི་རང་སྣང་། ༡༩༠བ། འགག་མེད་གྱི་
 རྩལ་ལ་ཤར་བའི་ཕྱིར་དེ་ཡོད་པས་འབྲུལ་པ་མངའ་བར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། དག་
 པའི་སྣང་བ་དེ་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷོན་ལམ་དང་ཞིང་སྦྱོང་བ་ལ་
 སོགས་པའི་དག་པའི་རྩ་བ་ལས་བྱུང་བས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་དག་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལས་མ་བྱུང་བར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པ་ཡིན་ན་ཕྱི་རོལ་པ་གང་དག། ཁ་བ་རྒྱ་སྒྲོས་མེ་ཏྲག་དང་། །བ་ཞོ་བ་མོ་མུ་ཏྲིག་
མདོག། གདུགས་བཀའ་བཟུང་བའི་དབྱིབས་འདྲ་བ། །ཐར་པ་ཡིན་པར་རྒྱལ་
བས་བཤད། །ཅིས་འཛིག་རྟེན་གསུམ་བཤལ་བ་ན་གདུགས་དཀར་པོ་གྱེན་དུ་
བསྐྱང་བ་དང་འདྲ་བའི་ཐར་པ་འདོད་པ་དང་མཚུངས་པས་བསྟན་པ་འདི་ལས་ཕྱི་
རོལ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་ལ་ཀུན་རྫོབ་མི་སྤང་ཡང་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་ངེས་ཉིད་མཁུན་པ་དང་ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་བ་སོགས་མཛད་པ་མི་འགལ་
ཏེ། དེས་དེ་ལྟར་མཛད་པའི་རྒྱ་བསོད་ཆོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་སྤར་བྱང་ཁུབ་ཀྱི་
སྦྱོད་པའི་དུས་སུ་ཡང་དག་པར་སྦྱད་པའི་འབྲས་སུ་རྒྱུད་མི་ཟ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ལ་ཀུན་རྫོབ་སྤང་བ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་སློ་མེད་པར་
བཞེད་པའི་ཕྱོགས་ལ་གཟུ་བོར་གནས་པའི་ལེགས་བཤད་དུ་མཐོང་ངོ་། །རྟ་
ནག་གོ་བོས་བྱས་པའི་འཇུག་པའི་ཡི་གེར། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན་ཡོད་
པས་མ་ཁུབ་ཅིང་། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་ཁུབ་ཅིས་དང་། ཀུན་
རྫོབ་རྟ་ཡོད་ན་ཡོད་པས་མ་ཁུབ་ཅིང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ན་ཡོད་པས་ཁུབ་ཅིས་
དང་། དེང་སང་སྒྲོས་རང་དགའ་བ་རེ་རེའི་རྗེས་སུ་སྒྲུ་བོ་མང་པོ་ཁ་མཐུན་རོར་
མི་བདེ་ཡང་། དེས་མའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མགོ་མཇུག་བསྒྲིགས་ན་འདི་ལས་
གཞན་དུ་སྒྲུ་ཐབས་ཨི་འདུག་ལེགས་པར་དཔྱོད་ཅིས་བྲིས་སོ། །སློ་ཅི་གཏད་

མཚམས་༼༡༩༡༽ན་ཁྱེད་ཟད་ཀྱང་མེད་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད་པར་བྱས་ཏེ། ཁྱེད་
 གྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་ཅིས་པ་དེ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་
 ལ་བསམས་ནས་སྒྲིམ་མོད། དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་
 བདེན་པར་འདོད་པ་དེ་ད་ལྟ་འཆད་བཞིན་པའི་གཞུང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བསལ་བ་
 ཡིན་ཏེ། འདིའི་འགྲེལ་པར། དེ་དང་གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་བརྟུན་པ་ནི་
 ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལ་ཆར་གཅིག་ཙམ་ཡང་
 བཏྲགས་ནས་ཏོག་པ་ཨེན་ཙམ་མ་བཅུག་པར་དབུ་མ་འཇུག་པ་ལ་ཡིག་འཛིག་
 བྱས་པར་བྱས་པའི་སྤྱིར་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ན་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པ་དང་ཐ་
 རྟེན་ཏུ་ཡོད་ན་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་ལུགས་སུ་འཛིག་པ་མི་
 ལམ་དུ་འང་མི་མི་ཞིང་། ཁྱེད་པར་དེ་ལྟར་རང་ལུགས་ཀྱི་ཆོད་མས་གྲུབ་པར་སྒྲི་
 བའི་ཕྱོགས་ལ་དགག་པ་དམིགས་ཀྱིས་ཐུག་ནས་མཛད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་
 རྒྱལ་འདི་ལ་སྒྲོས་མཐའ་ཐམས་ཅད་དགག་པར་རིགས་པའི་སྤྱིར་དང་། སྒྲོས་པ་
 རང་ལུགས་ལ་སྒྲིམ་ཁས་སྒྲུངས་ན་འང་སྒྲོས་མཐར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར། དེས་ན་
 དབྱུད་ངོ་ན་གཉིས་ཀ་མེད་མཉམ་དང་། མ་དབྱུད་པའི་ངོ་ན་ཡོད་མཉམ་དང་
 ། དེ་ལྟར་མ་དབྱུད་པའི་ཆོན་འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་ངོར་ཀུན་རྫོབ་འཛིག་རྟེན་པ་
 དེ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འཛིག་རྟེན་པས་འཛིག་པའི་རྗེས་བརྗོད་བྱས་པ་ལས།
 གཞན་དུ་རང་ལུགས་ཀྱི་དེར་དབྱེ་བ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟའི་དོན་ཁྱེད་

གྱིས་སྟོགས་ཅམ་ཡང་མ་འཆའ་བར་སྒྲུང་བཞིན་དུ་དབུ་མའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་
དོན་མགོ་མཇུག་ཁྱེད་ལ་བསྒྲིག་དུ་བཙུག་ན་ད་དུང་འདི་ལས་གཞན་དུ་སྒྲུ་བབས་
མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་བ་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་བླ་མ་གྱི་དུམ་བུ་ཐོ་རེ་ཡོང་རེ་ཡོང་ཉེན་
ཆེད། །ཡང་ཏྲ་ནག་གོ་ཆེན་པས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་
པ་ནི་སྒྲུ་བར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
འདིས་རྗེ་ས་པཎ་གྱིས་ཐལ་རང་གི་བྱེད་པར་གསུངས་པ་དོན་ལ་གནས་པར་
གྲུབ་པོ་ཞེས་བྲིས་གང་འབས། ཁྱེད་ཀྱི་ཆེག་དེའི་དངོས་བསྟན་ལྟར་ལྟར་ན་རང་རྒྱུད་
པས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། ཐལ་
འགྱུར་བས་དེ་མི་འདོད་པ་ཐལ་རང་གི་བྱེད་ཡིན་པར་བཤད་སྒྲུང་བས་དེ་ལྟར་ན་
ཅིར་འགྱུར་སོམས། ས་པཎ་གྱིས་ཐལ་རང་གི་བྱེད་པར་བཞག་ཅིས་ཁྱེད་ཅག་
འདོན་པའི་ལུང་དེ་ས་པཎ་གྱིས་ཐལ་རང་གི་བྱེད་པར་སྟོན་པའི་ལུང་མ་ཡིན་པ་
དང་། ཡིན་པ་སྲིད་ནའང་ས་པཎ་གྱིས་ཐལ་རང་གི་བྱེད་པར་སྟེས་པའི་ཞར་ལ་
རང་རྒྱུད་དང་ཆད་མ་མཐུན་ཚུལ་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲུ་རི་བཞིན་པ་དེ་ལྟར་འཆད་ན་ཉིད་
ཅག་ས་པཎ་གྱི་སྟོགས་སྒྲུང་བ་ཆེན་པོར་འདོད་བཞིན་དེའི་ལུགས་གསལ་བྱེད་
སྒྲུས་པར་བྱེད་དེ། རི་སྐད་དུ། དབུ་ཆད་གྲུབ་མཐའི་ནམ་དབྱེ་ནི། །ཤུས་པས་
ཁྱེད་ལ་ཁྱེད་སྐད། །འདི་དོན་སྒྲུ་བ་མང་ན་ཡང་། །འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱིས་
རྗེས་བཟུང་བས། །དོན་བཞིན་རྟོགས་པ་ཁོ་པོ་ཅམ། །ཐ་སྙད་དུ་ནི་མི་བསྒྲུ་

བར། །འདོད་པ་དེ་ནི་ཚད་མའི་ལུགས། །རང་རྒྱུད་དེ་དང་ཆ་མཐུན་ལ། །ཐལ་
 འབྱུང་བ་དག་ཐ་སྙད་དུ། །བདེན་པ་མི་འདོད་མདོར་བསྐྱུས་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་
 བའི་ཆོགས་བཅད་དེར་ནི་དབུ་ཚད་གྱི་བྱད་པར་ལས། །ཐལ་རང་གི་བྱད་པར་མི་
 གསལ་བའི་བྱིར་དང་། །ཚད་མ་དང་རང་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་མཐུན་ཅེས་གསུངས་
 བའི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་མི་བསྐྱུ་བའི་དངོས་པོ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཡོད་པར་མཐུན་
 ཅེས་པ་༼༡༩༥༥༽ས་པཎ་གྱི་དགོངས་པར་འཆད་པ་ན་འང་མི་རུང་བའི་བྱིར་ཏེ།
 བྱེ་མདོའི་ཚད་མ་བ་དག། དོན་དམ་པར་མི་བསྐྱུ་བའི་དངོས་པོ་ཚད་མས་གྲུབ་
 བར་འདོད་གྱི། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་གྱིས་བཏགས་པའི་
 ཆོས་ལ་བསྐྱུ་མེད་ཁས་མི་ལེན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཚད་མ་བསྐྱུ་མེད་ཅན་གཤམ་
 པ། །དོན་བྱེད་རྒྱས་པར་གནས་པ་ནི། །མི་བསྐྱུ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར་དང་།
 རང་རྒྱུད་པས་ནི་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་མི་བསྐྱུ་བར་ཚད་གྲུབ་འདོད་པ་
 །ལྟ་ག་ལ་ཞིག་དེ་དགག་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་དགག་པའི་བྱིར། །བྱེད་ཅག་
 ཆོས་རྗེ་ས་པཎ་གྱི་ལུང་དེ་ས་སྐྱུ་པའི་བསྟན་པ་ལ་པན་ངོ་གཤམ་པའི་འབྲུལ་པ་
 མེད་པ་ཞིག་བརྗོད་རྒྱ་ཡོད་ན་རུང་གི། དེ་ལྟར་མིན་པའི་ས་སྐྱུ་པ་རང་གི་ལུང་
 རིགས་གང་གིས་ཀྱང་གསུང་རབ་དང་མཐུན་པར་བསྐྱུ་བའི་རྒྱས་པ་ཞིག་ས་སྐྱུ་
 པའི་ལུགས་སུ་སྒྲས་ཏེ་ངལ་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ནི་ཆེ་བསོད་ནམས་ལ་གཟན་ཆེས་
 ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྒྲ་ཤད་ལ་སོགས་པའི། །ངོ་

བོ་ལོག་པ་གང་ཞིག་རྣམ་བརྟགས་པ། །དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་གང་དུ་མིག་དག་
པས། །མཐོང་དེ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་འདིར་གཤམ་གྱིས། །བདེན་པ་དང་པོ་བརྗོད་
ནས་གཉིས་པ་བརྟན་པར་བཞེད་པ་ལ། །དེ་ནི་ཡིད་དང་སྒྲུའི་དངོས་ལུལ་མིན་
པའི་ཕྱིར། །སྒྱེ་བོ་རྣམས་ལ་མཐུན་པར་སྦྱོང་བའི་དཔེས་བརྟན་པ་ནི། །རབ་རིབ་
ཅན་གྱིས་རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་བཟང་བཏུང་གི་སྟོང་དུ་སྒྲུ་ཤད་ལ་སོགས་པའི་ངོ་
བོ་ལོག་པ་གང་ཞིག་ཡོད་པར་རྣམ་པར་བརྟགས་ནས། །དེ་སེལ་བར་འདོད་ནས་
སྟོང་དེ་འགྲེ་ཕྱོག་བྱེད་པར་ཆེར་ངལ་བ་ན། །མིག་དག་པས་དེའི་གན་དུ་ཕྱིན་ནས་
སྟོང་དེར་བྱད་གཞི་སྒྲུ་ཤད་ཉིད་མ་དམིགས་ན་དེའི་བྱད་ཆོས་དངོས་པོ་དངོས་
མེད་སྒྲུ་ཤད་ཡིན་མིན་དེའི་མདོག་མཐོན་ཀ་ལྟར་སྒྲུ་མི་སྒྲུར་མི་རྟོག་གོ། །དེས་ན་
མིག་མ་དག་པ་ལ་མིག་དག་པས་སྟོང་འདིར་སྒྲུ་ཤད་ཡོད་པ་ (༡༩༥) མ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་སྒྲུས་པས་སྒྲུ་བོ་ལ་སྒྲུར་འདེབས་ཀྱི་ཉེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྒྲུ་ཤད་
སོགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ནི་སྟོང་གང་དུ་བདག་ཉིད་མིག་དག་པ་གང་གིས་མཐོང་བ་དེ་
དེའི་དེ་ཉིད་ཡིན་གྱི། །མ་དག་པས་མཐོང་བ་ནི་དེའི་དེ་ཉིད་མིན་པ་དེ་བཞིན་
བདེན་གཉིས་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་མ་རིག་པས་དེ་ཉིད་མ་མཐོང་
བས་སུང་སོགས་དམིགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོང་བོ། །མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བུལ་
བའི་རྫོགས་སངས་ཀྱིས་སྒྲུ་ཤད་ལྟ་སུའི་སུང་སོགས་གཟིགས་པ་མེད་པར་དེའི་
རང་བཞིན་མཐོང་བ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པར་གཤམ་པ་གྱིས་གིག། །དེའི་ཕྱིར་

སངས་རྒྱལ་གྱི་སངས་མ་རིག་པ་གཉིས་གྱིས་བསྐྱེད་པ་གཏན་འཁེབས་པས་ཀྱན་རྫོབ་
གྱི་སྒྲུང་བ་མི་འཆར་བ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །འོན་
རྗེས་སངས་རྒྱལ་གྱིས་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་སོགས་གཟིགས་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན།
སྒྲོལ་པ་ཅི་ཡང་མ་གཟིགས་པ་ལ་དེའི་གནས་ཀླུ་ལ་གཟིགས་པར་བརྟེན་དེ། གང་
ནམ་མཁའ་ལ་ཡི་གེ་འགོད་པར་རྒྱས་མི་རྒྱས་དོགས་པ་ལ་འགོད་པར་རྒྱས་པར་
མ་མཐོང་བས་འགོད་པར་མི་རྒྱས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མཐོང་བ་ལྟ་བུའི་
ཕྱིར། འཕགས་པ་བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་ལས། རི་སྐད་དུ། ལྟའི་བྱ་གལ་
ཏེ་དོན་དམ་པར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་གྱི་ཡུལ་གྱི་
རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་ན་ནི། དེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གངས་སུ་མི་
འགོ་སྟེ། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་ལྟའི་བྱ་དོན་དམ་པར་
ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ་བྱེ་བྲག་མེད་པ་
མ་སྐྱེས་པ་མ་འགགས་པ་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་སྒྲུབ་དང་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་ཤེས་པ་
དང་བྲལ་བའོ། །ལྟའི་བྱ་དོན་དམ་པའི་༼༡༩༩༽བདེན་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་གྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཡུལ་གྱི་བར་ལས་
འདས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དོན་དམ་བདེན་པའོ་ཞེས་བརྟེན་པ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བརྟུན་པ་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་སོ། །ལྟའི་བྱ་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་ནི་བསྟན་པར་མི་རྒྱས་སོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གིས་སྟོན་པ་དང་

ཅི་སྟོན་པ་དང་གང་ལས་སྟོན་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་དོན་དམ་པར་ནི་
རབ་རྒྱུ་མ་སྦྱེས་པའོ། །རབ་རྒྱུ་མ་སྦྱེས་པའི་ཆོས་རྣམས་གྱིས་ནི་རབ་རྒྱུ་མ་སྦྱེས་
པའི་ཆོས་རྣམས་བཤད་པར་མི་བྱས་སོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ལ་དེའི་ཡུལ་ཅན་དངོས་པོ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། རང་གི་དངོས་
པོ་དང་། གཞན་གྱི་དངོས་པོ་དང་། བདེན་པ་དང་། བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་།
རྟག་པ་དང་། ཆད་པ་དང་། རྟག་པ་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། བདེ་བ་དང་། ལྷག་
བསྐྱལ་བ་དང་། གཙང་བ་དང་། མི་གཙང་བ་དང་། བདག་དང་། བདག་མེད་
པ་དང་། སྟོང་བ་དང་། མི་སྟོང་བ་དང་། མཆན་ཉིད་དང་། མཆན་གཞི་དང་།
གཅིག་ཉིད་དང་། གཞན་ཉིད་དང་། རྒྱུ་བ་དང་། འགག་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་
པར་དག་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་མ་དམིགས་པའི་བྱིར། དེས་ན་དེ་
ཉིད་བསམ་པ་ལ་འཕགས་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ཆད་མ་ཡིན་གྱི། འཕགས་པ་མ་ཡིན་
པ་དག་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྒྱས་པར་སྟོས་པ་དེས་ནི་དོན་དམ་སྟོའི་ཡུལ་མིན་པ་
དང་། སྟོ་དང་ཡིད་དང་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་འདུ་བྱེད་རྣམ་རིག་
ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པ་ལ་འཇུག་པ་ན་ཉི་བར་ཞི་བ་ལས་སྐད་ཅིག་གི་རྒྱ་བ་ཙམ་
ཡང་བཟོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། དོན་དམ་སྟོ་ཡི་སྟོད་ཡུལ་མིན། །སྟོ་ནི་
ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད། །༡༩༥༣བ།ཅེས་སོ། །ཚུལ་འདི་ནི་མདོ་སྐད་སྐད་གྱི་
ངེས་དོན་མཐའ་དག་གི་སྟོག་གནད་ལུ་དུ་དབྱེད་དུ་མེད་པར་དགོངས་ཏེ། རི་

བཙུན་ས་ར་ཉ་དང་། དཔལ་ལྷན་ག་ཕ་རི་དབང་ཕྱག་ནས་རྗེ་བཙུན་མར་པ་མི་
ལ་སོགས་ལས་ཉེ་བར་བརྒྱད་པའི་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སྟོང་འདས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་
ཆོས་ཚུལ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། བྱིས་ཀྱི་དུས་ཆོས་ཚུལ་འདི་ཆེས་ཆེར་
གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་སྤྱན་རས་གཟིགས་མི་ཏུ་རྫོགས་ཁྲོ་ཕུ་ལོ་ཙཱ་བ་ལ་
གདམས་པའི་མདོ་སྤྲལ་གྱི་རེས་དོན་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་
གདམས་སྟོར་མཐའ་ཡས་པ་འབྱུང་བའི་ལུགས་འདི་ལ་དང་སངས་སྐུ་བོ་མང་པོ་ཁ་
མཐུན་པ་རྒྱ་ནག་དུ་ཤར་གི་ལུགས་ཡིན་ཅོ་ཞེས་སྟོབ་པ་དེ་ལ་ནི་ཁོང་པར་སྟོང་དང་
། དབྱལ་བར་མིག་དང་། དུན་པ་སོ་ན་གནས་པ་ཞིག་ཇི་ལྟར་ཡོད། གཉིས་པ་
ལ། འཛིག་རྟེན་ཚད་མ་མིན་པའི་རྒྱ་མཚན། དེས་ན་དེ་ཉིད་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་
མི་གཞོད། ཞར་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པའི་ཡུལ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི། །འཛིག་རྟེན་དེ་ཉིད་མཐོང་བས་འཕགས་
གཞན་གྱིས། །ཅི་དགོས་འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། །སྤྱན་བོ་ཚད་མར་
རིགས་པའང་མ་ཡིན་ཅོ། །གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་དབྱེད་པའི་སྐབས་འདིར་འཛིག་རྟེན་
གྱི་མཐོང་བ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི་ཆོས་ཅན། དེ་ཉིད་སྟོན་པའི་འཕགས་པ་གཞན་
གྱིས་མཐུན་པ་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་པར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་པས་དངོས་
པོའི་དེ་ཉིད་ཚད་མས་གྲུབ་པར་མཐོང་བས་མ་རིགས་པ་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་
བྱིར། འདི་ལ་འདོད་ལན་འདེབས་པའི་དབུ་མ་པ་ནི་མ་བྱུང་ལ། རྟགས་བྱབ་

འགོད་ཚུལ་ལ་རི་བོ་དག་ལྟ་བུ་པ་དག་འཇིག་རྟེན་པས་དངོས་པོའི་དེ་ཉིད་ཚད་
གྲུབ་ཏུ་མཐོང་བ་ཞེས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོའི་དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་
ཚད་མས་གྲུབ་པར་མཐོང་བ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཞེས་འགོད་པ་མིན་གྱི། འཇིག་རྟེན་
པས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདེན་སྙད་འཇིག་རྟེན་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་
༼༡༥༥ན༽མཐོང་བ་དེ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཞེས་འགོད་རྒྱ་ཡིན་ལ། དེས་ན་བདེན་
སྙད་ལ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་འབྲུལ་པའི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་བདེན་སྙད་དང་། མ་
འབྲུལ་བའི་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ནུས་ཅམ་དུ་བདེན་པའི་བདེན་སྙད་གཉིས་
ལས། སྔ་མ་ནི་སྤང་བྱ་དང་། བྱི་མ་ནི་སྤང་དོར་གྱི་རྟེན་དུ་བརྒྱབ་བྱ་ཡང་དག་
པའོ། །དེས་ན་རྟགས་འགོད་ཚུལ་ངེད་ཀྱི་འདི་ལྟར་ན་རྟགས་བྱབ་འགྲུབ་གྱི། དེ་
ལྟར་མིན་པར་སྔ་རབས་པ་དག་གི་རྟགས་འགོད་ལུགས་དེ་ལྟར་ན། སྦྱོར་བ་དེའི་
རྟགས་བྱབ་མི་འགྲུབ་པོ་ཞེས་རྗེས་འབྲངས་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་ཆ་དུ་མས་ལེགས་
པར་བརྒྱན་ཏེ་བཤད་ནས་ཚུལ་འདི་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་དང་། རྗེ་
བཙུན་འཇམ་པའི་དཔལ་གྱི་གསུང་གི་བདུད་རྩི་དོན་མོའོ་ཞེས་སྒྲུ་མོད། དེ་ནི་ཁོ་
པོའི་སྒྲོ་བར་རབ་ཏུ་མི་འཛིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་
པའི་སྒྲོས་ཚད་མར་སོང་བའི་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ཏུ་བདེན་པའི་བདེན་སྙད་དང་
། འབྲུལ་བའི་ཞེན་ཡུལ་དུ་བདེན་པའི་བདེན་སྙད་གི་བདེན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་
དང་། དེ་ལས་ཕྱོག་པ་ཐ་དད་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་བཅས་པའི་བདེན་པ་

གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ལྷ་བས་འཛིག་རྟེན་རྗེས་བརྗོད་དུ་བདེན་གཉིས་དབྱེ་བ་བྱས་པ་ན། དངོས་རྟེན་དོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་མི་འབྱུང་བར། དངོས་རྟེན་དོ་བོ་གསུམ་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ཅ་འགྲེལ་དེ་དག་ཏུ་བདེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འབྱུང་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་འདིར་འགྱུར་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི་ཞེས་པའི་འཛིག་རྟེན་ཚད་མ་དེ་ཕྱི་དང་ནང་གི་སྒྲིམ་ཆེད་བཅུ་གཉིས་འཕམ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་གནོད་མེད་དུ་བྱས་པ་འདི་ལས་གཞན་པའི་འཛིག་རྟེན་(༡༥༧)ཚད་མ་ཁྱེད་གྱིས་བཏགས་པའི་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་འཛིན་པའི་འཛིག་རྟེན་ལ་བྱེད་རིགས་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་འདྲའི་འཛིག་རྟེན་ཚད་མ་ནི་འཛིག་རྟེན་ན་མ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་རང་དངོས་ནས་སྔོན་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་འཛིག་རྟེན་ན་མ་གྲུབ་ན་དེ་འཛིན་གྱི་ཚད་མ་འཛིག་རྟེན་ན་འགའ་ཡང་མི་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་ཅམ་གྱི་དོན་ཅན་དུ་སྒྲོམ་པ་གཞིར་བྱས་ལ། འཛིག་རྟེན་ན་ཡང་དག་མིན་རྟོག་གི་དབང་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་ཚད་མར་གྲགས་པས་བདེན་རྟེན་དུ་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་གནས་ལུགས་སེམས་པའི་སྐྱབས་འདིར་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལས། ཀུན་རྫོབ་གྱི་དངོས་པོ་ཡོད་པའི་དོན་ཅན་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་སྒྲོ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་ཆོག་འབྲུ་གཅིག་ཅམ་ཡང་མ་གསུངས་ཏེ། གསུངས་ན་དེའི་དགོངས་པ་སྒྲོང་།

བའི་སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་སྒྲུབ་ཡབ་སྐུ་རྒྱུ་ལྡན་པའི་འབྲངས་དང་བཅས་པས་དེ་ལྟར་
གསུངས་རིགས་པ་ལས། མ་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་དག་གིས་དེ་
ལྟར་གསུངས་སོ་ཞེས་ཆོག་གསལ་ཁ་ཡོད་པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ཙམ་ཡང་འཐད་པ་
འདྲེན་གྱི་མ་ཉིད་པའི་སྤྱིར་ཟབ་ཆོས་དེའི་ལུང་གྲུབ་ཏུ། འཇམ་དབྱངས་ཁོ་ནའི་
གསུང་ལས་གཞན་འདྲེན་བྱར་མ་བྱུང་ངོ་། །དེས་ན་ཡང་གཤེགས་ལས། དངོས་
པོ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་ནི། །རི་ལྟར་གྱིས་པས་རྣམ་བརྟགས་བཞིན། །དེས་དེ་
མཐོང་ཞིང་དེ་ཡོད་ན། །ཐམས་ཅད་ཡང་དག་མཐོང་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་།
རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། །རི་ལྟར་གྱིས་པས་རྣམ་བརྟགས་བཞིན། །དངོས་པོ་
གལ་ཏེ་བདེན་གྱུར་ན། །དེ་དངོས་མེད་པར་རྣམ་ཐར་དུ། །གང་གིས་མི་འདོད་
གྱུ་ཅི་ཞིག། །༡༥༥།ནི་ཅེས་འབྱུང་ངོ་། །ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚད་མས་དེ་ཉིད་
མཐོང་ཡང་ད་དུང་ཐབས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པའི་ཐོས་པ་དང་ཚུལ་བྲིམས་ལ་སོགས་
པའི་འཕགས་ལམ་ལ་བརྟེན་པས་ཅི་སྟོ་སྟུམ་ན། །དེ་ལྟར་ན་འཕགས་པའི་ལམ་
ཐོས་སོགས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། །དེར་བསྐྱེམས་པས་འབྲས་བུ་དོན་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་མིག་སོགས་ཚད་མས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་གང་
ཞིག། །དེ་ལྟར་རྟོགས་ན་གྲོལ་བ་ལ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོག་པས་འཕགས་ལམ་གཞན་
ཀུན་མི་དགོས་པའི་སྤྱིར། །ཡང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཚད་མས་དེ་ཉིད་མཐོང་ཡང་མ་
རིག་མ་སྤངས་པས་འཕགས་པར་མ་གྱུར་ཏེ་ཞེས་དོགས་ན། །འོ་ན་མ་རིག་པས་

སྤྱན་པོར་གྱུར་པའི་སྤོ་ཚད་མར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ། ཡུལ་གང་ལ་ཡུལ་
 ཅན་གང་མ་རྟོགས་པ་དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རོར་བུ་མཁན་པོ་མིན་པས་
 རོར་བུ་མི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཉིང་རྒྱལ་ལས། མིག་དང་ན་བ་སྟ་ཡང་
 ཚད་མ་མིན། །ལྟེ་དང་ལུས་དང་སེམས་ཀྱང་ཚད་མ་མིན། །གལ་ཏེ་དབང་པོ་
 འདི་དག་ཚད་ཡིན་ན། །འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་སུ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ། །གང་སྤྱིར་
 དབང་པོ་འདི་དག་ཚད་མིན་ཏེ། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བཅ་པོ་ལུང་མ་བསྟན། །དེ་སྤྱིར་
 བྱ་ངན་འདས་པའི་ལམ་འདོད་གང་། །དེས་ནི་འཕགས་པའི་ལམ་གྱི་བྱ་བ་
 བྱོས། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །ཁ་ཅིག་ལུང་འདིས་འཛིག་རྟོན་པའི་དབང་པོ་ཚད་མ་མ་
 ཡིན་པར་བསྟན་གྱི། དབང་ཤེས་ཚད་མ་མིན་པ་བསྟན་པའི་ལུང་མ་ཡིན་
 ཏེ། འདིར་བཅ་པོ་དང་ཚད་མའི་གཞི་མཐུན་བཀར་ནས་མི་འགྲུབ་པར་བསྟན་
 པའི་སྤྱིར་སྟུམ་ན། མ་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་དེར་སེམས་ཀྱང་ཚད་མ་མིན་ཏེ་བཅ་
 པོ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སྤྱིར་ཞེས་སྒྲས་ཟེན་ལ་བཤད་གང་འབས་༼༡༥༥བ༽ཁྱེད་
 ལྟར་ན་ལུང་དེས་སེམས་བཅ་པོར་གསུངས་པའི་སྒྲོན་ཡང་ཡོད་དོ། །ཁོ་བོ་ཅག་
 ཁྱེད་ཀྱིས་ལོག་པར་ཞེན་པ་དེ་ལྟར་དགོངས་པ་མི་ལེན་ཏེ། འཛིག་རྟོན་པའི་མིག་
 སོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཚད་མར་གྲགས་པ་དེ་འང་ཡུལ་གཟུགས་དང་བདག་སྟེན་
 དབང་པོ་ལས་སྤྱི་བར་གྲགས་ན་དེ་དག་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་
 ཡིན་ན་དེ་རྒྱུར་བྱས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཚད་མ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དགེ་མི་དགའི་འབྲས་སུ་ཅན་

དུ་ག་ལ་རིགས་ཏེ། རྒྱ་ཁིགས་ན་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བའི་ཁྱིམ་ཞེས་དགོངས་
སོ། །ངག་དོན། ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་དང་། དེའི་
ཁྱིགས་སུ་བསྐྱན་པའི་ཁྱིམ་གྱི་ཐལ་འབྱུར་སྐྱ་བ་པལ་མོ་ཆེ་དང་། འདི་ལྟར་ཐ་
སྟན་དུ་ཡོད་པས་ཡོད་པའི་གོ་ཚད་ཟེར་བ་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་
སྟེ་འགག་སོགས་མཐའ་བརྒྱད་དང་བུལ་བ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱན་རྫོང་དུ་སྦྲོས་པ་དང་བཅས་པས་སྦྲོས་བཅས་ཀྱི་གོ་ཚད་ཅིང་
། དོན་དམ་པར་སྦྲོས་དང་བུལ་བས་སྦྲོས་བུལ་གྱི་གོ་མི་ཚད་དོ་ཟེར་བ་དང་།
བདེན་གཉིས་དང་སྟོང་མི་སྟོང་དང་འདུས་བྱས་མ་བྱས་ཆོས་ཅན་ཆོས་ཉིད་
སོགས་གཉིས་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་དད་དུ་དོན་ལ་གནས་པ་དང་། དེ་
ལྟར་གནས་པ་དེ་སྦྲོས་མཐར་འབྱུར་བའི་ཆེད་དུ་སྦྲོས་བརྟགས་ངོ་ན་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རིགས་ཤེས་དང་ཐ་སྟན་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལྟར་
མི་བསྐྱུ་བར་བདེན་པའི་དོན་ཅན་དུ་གྲུབ་པོ་ཞེས་སྐལ་དམན་ཆོག་ལ་རྟོན་པ་
དག་བརྟགས་དོན་ཞེས་པའི་སྒྲས་སྟོ་རྩུང་འབྲུལ་པ་སྦྱིད་པར་བྱེད་པ་དང་།
གཉིས་ཆོས་དེ་དག་མཉམ་ཉིད་དུ་བཤད་པ་སོགས་དོན་ལ་མི་གནས་པས་དེ་
ལྟར་བཤད་པ་དེ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་བདེན་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་མཉམ་པར་
འཆད་དགོས་ཞེས་སྒྲར་ལྟན་༼༡༥༥༽ནི་པ་བཏབ་ནས་སྐྱ་བ་དང་། དྲང་བའི་དོན་
གྱི་གསུང་རབས་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་རང་ལུགས་ལ་བཟུང་ནས་ཁས་ལེན་ཅིང་

། དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་བདེན་པ་གྲུབ་
མ་གྲུབ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དེའི་ཚྭ་གྲུགས་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
རང་དོ་བོས་སྟོང་ཞིང་། བདག་གི་དོ་བོ་མ་མཆིས་པར་གསུངས་སོ་འཆལ་ཏེ་ཅོག་
དྲང་དོན་སྐྱ་རི་བཞིན་མིན་པར་སྒྲིམ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དུ་སྒྲིམ་མི་སྟོང་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དོགས་ནས། མདོར་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལས་བརྒྱམས་ནས་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་དང་བཅུ་དྲུག་སོགས་བྱུང་པའི་
སྟོང་པ་ཉིད་ལེགས་པར་བཀའ་བརྩམས་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ལ་ཁས་ལེན་ལ། ལ་
ལ་མི་ལེན་ཏེ། སྒྲངས་ན་སྟོན་པ་ཉིད་ལ་ཁོངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བདེ་བར་
གཤེགས་པའི་བཀའ་ལ་གཟུ་ལུམས་རས་ཆོད་དུ་བྱེད་པ་དང་། མདོར་ན་ཆོས་
འདི་པར་སྒྲིམ་ན་བརྟན་པ་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་མམ་བཞི་ཁས་ལེན་
དགོས་པ་ལས། ལུགས་འདི་པས་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གྲུབ་མཐའ་སྒྲིབ་བཞི་གང་
གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཀྱང་སྤྲིའི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ་ལས་
བཞེད་ནས་སྒྲིབ་པར་བྱེད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་སློ་ལྟན་སྒྲིམ་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་
རང་རང་གི་ཤེས་རོར་འཕྲལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་མ་བསྐྱེད་པའི་ཆོད་མས་གྲུབ་པའི་
བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དང་། བདེན་པ་དེ་བདེན་གཉིས་གང་གི་སྐབས་སུ་འང་
བདག་བདེན་དུ་མེད་པར་མི་བརྒྱབ་པར་བདག་བདེན་དུ་མེད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་
དུ་བརྒྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཤིག་སྤྲུལ་ཤེས་བྱར་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་སྐྱེད་དུ་འཆོལ་

ཞིང་འཛོལ་ཡང་རྟེན་མི་སྤྱིད་པ་དེ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ། སྟོང་ཉིད་སྟོས་
༼༡༩༩བ༽བྲལ་དེའང་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སྟོང་གྲུབ་ཀྱི་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་
བདེན་མེད་ཡིན་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དུ་གཞི་གྲུབ་ཅིང་། སྟོང་པ་ཉིད་དང་
བདེན་མེད་པ་དང་དེར་བདེན་པ་དང་། བདེན་མེད་བདེན་མེད་དུ་བདེན་པར་
ཡོད་པས་བདེན་གྲུབ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་གྲུབ་པ་འགོག་གོ་ཞེས་ཆོག་གི་ཟློལ་
གྱིས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་དག་ལུས་སུ་མ་ཆོག་པ་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་
རྟོག་གཏི་ཆོག་སྟོང་པ་མེད་པས་འབྲིད་ཅིང་། བསྐྱེད་དུ་ཆོས་ཚུལ་འདི་ནི་ཆེས་
བསགས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པས་རྟོགས་པར་མི་རུས་སོ་ཞེས་འདོན་པར་བྱེད་
དོ། །འདོན་པ་འདི་ནི་ཐར་འདོད་དག་ལ་འཆི་ལྟས་ཀྱི་སྐྱེ་ལྟར་བས་པས་དེའི་
ཆེད་དུ་བརྟེན་ན། ལྷགས་དེ་ལྟར་ན་དེས་ངེ་ལྟར་སྐྱས་ཀྱང་དེའི་ཞེན་དོན་དང་
དེས་སྐྱས་ཟིན་བརྟེན་པའི་ཟློལ་ཆོག་རྣམས་ཀྱང་བསྐྱེད་པའི་བསམ་པ་བསྐྱངས་
ན་འདིར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་མཐོང་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བའམ་
བརྟགས་པ་ཁོ་ན་ཆོད་མར་འགྱུར་ཞིང་། འཕགས་པ་རྣམས་དེ་ལས་བསྐྱོག་པ་
དང་། བྱིས་པས་དེ་ཉིད་མཐོང་ཞིང་འཕགས་པས་དེ་ཉིད་མ་གཟིགས་པར་
འགྱུར་བ་དང་། རྣམ་ཤེས་རྣམས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལྷགས་ལ་ཞུགས་པས་མ་
འབྲུལ་བ་དང་། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་རྣམས་འབྲུལ་བ་དང་།
རིགས་པས་མ་དབྱེད་པར་ཡོད་པ་དང་། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། ཐ་སྟོང་དུ་

ཡོད་པ་དང་། བཏགས་པར་ཡོད་པ་དང་། བརྟུན་པར་ཡོད་པ་དང་། བསྐྱུ་བར་
 ཡོད་པ་དང་། འབྱུལ་ངོར་ཡོད་པ་དང་། མ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་དང་། བྱིས་
 པའི་ངོར་ཡོད་པ་སོགས་དོན་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་དག་གི་བསྐྱོག་ཆ་
 རྣམས་དོན་ལ་མི་གནས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ༼༡༩༥༡༽ཚེས་ཐམས་ཅད་སྐྱུ་མ་
 དང་མི་ལམ་དང་ཁྱེ་དང་གཟུགས་བརྟན་དང་མིག་ཡོར་དང་བྲག་ཆ་དང་སྒྲིག་
 རྒྱུའི་ཁྱེ་དང་ཁྱེ་བུར་དང་ཁྱེ་ཤིང་དང་། དབུ་བརྩོས་པ་ལྟ་བུ་དང་སྒྲོག་དང་སྒྲིན་
 དང་འཇའ་ཚོན་དང་དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་སྐྱ་ཤད་དང་ཆུ་གཉིས་དང་སྐུལ་པ་ལ་
 སོགས་པ་བཞེན་སྒྲུང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ་
 འཚལ་ཏེ་ཅོག་ཐམས་ཅད་སྐྱར་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་དང་ཡོད་པ་མིན་ཅིང་། སྐྱེ་འགག་
 དང་ཏྲག་ཆད་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་སོགས་སྒྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་
 བྲལ་བར་སྟོན་པ་ངེས་དོན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཚེས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་
 བྱིས་མེད་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་དང་གཞོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་
 བཞེན་བྱིས་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་སོགས་གདོད་མ་ནས་སྒྲོས་པ་དང་
 མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་སྟོན་པའི་གསུང་རབས་གང་ཡིན་པ་ཐམས་
 ཅད་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་ལས་བསྐྱོག་པ་ཏྲག་ཆད་
 དང་བདེན་རྟུན་སོགས་སྣ་ཚོགས་སུ་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་དོན་སྐྱེ་ཇི་
 བཞེན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་གྲགས་ཙམ་དུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་

ཡོད་མེད་དང་སྒྲི་འགག་དང་འགྲོ་འོང་དང་རྟག་ཆད་དང་གཅིག་ཐ་དད་ལ་
སོགས་སྒྲིམ་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དབྱེ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གང་
ཡིན་ཅོར་བ་དང་། ཡོད་མེད་དང་རྟག་ཆད་སོགས་སྒྲིམ་པའི་སྒྲི་ནང་གི་སྒྲི་
སྒྲིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་གང་ཡིན་མ་ཅོར་བར་འགྱུར་བ་དང་། འཁོར་
འདས་དང་སྤང་གཉེན་དང་ཡོད་མེད་དུས་གསུམ་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ཆོས་ཅན་ཆོས་ཉིད་ལ་བྱེ་བྲག་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་མཉམ་ཉིད་དུ་གཟིགས་
༼༡༩༥༩༽པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འབྲུལ་ལ། དེ་དག་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་
མཛོན་ཞེན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོ་མ་འབྲུལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་མཚན་རང་གི་འདོད་
པ་ཉིད་རྟགས་སྒྲིམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིར། བྱད་པར་བྱེད་རང་ལུགས་ཀྱི་ཞིབ་ཆའི་
དབང་དུ་བྱས་ནའང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འབྲུལ་བར་འགྱུར་
ཏེ། དེས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་ཆད་མས་མཉམ་པར་འཛིག་
པ་ནི་ཆད་མ་དེས་དེའི་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་གང་ཡང་མ་གཟིགས་ཤིང་། ཆད་
མས་བསལ་ཞིང་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་དེ་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་སྒྲིར་ཆད་མས་གྲུབ་
པར་ཡོད་པ་གང་ཞིག། ཆད་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་དེ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པར་རྟགས་སོ་
ཞེས་སྒྲོ་མ་ན་ཡང་དེ་འབྲུལ་ཤེས་ལས་འོས་མེད་པའི་སྒྲིར། ཞེས་པའི་རྟགས་སྒྲི་
མ་ཁས་སྤངས། རྟགས་སྒྲི་མ་མ་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་དོན་དམ་བདེན་པའི་དོན་ལ་མཉམ་པར་གཞག་གི། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་

དོན་ལ་མཉམ་པ་བཞག་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་ཚོས་མ་གྲུབ་པར་ཚད་
 མས་བསལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱམ་ན། འོན་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དོན་
 དམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ངོར། ཀུན་རྫོབ་བསྐྱུ་རྒྱུ་ཀྱི་བདེན་པ་དེའི་སྒྲུང་བ་མི་
 ལྟོག་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཚད་མས་ནི་གྲུབ། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་དེའི་
 ཚེ་དེ་ཚད་མས་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དམ་
 ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚོས་ལ་བརྟེན་ནས་མཉམ་གཞག་ལ་
 འཇུག་པར་བྱེད་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ་ཐ་
 སྐྱད་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྟེན་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་མི་
 འཇུག་པར་ཀུན་རྫོབ་དེ་༼༡༥༥ན༽ཡན་གར་རས་སུ་བོར་ཏེ་བཞག་ནས་
 འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་ཀུན་རྫོབ་དེའི་ཚོས་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་མེད་
 དགག་ལ་དམར་འཇུས་བྱས་ནས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚོས་ལ་འབྲུལ་པའི་སྒྲོ་འདོགས་
 བསལ་ནས་མ་འབྲུལ་བའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཞིག་མི་སྲིད་པར་
 ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་
 ཉོན་མོངས་པ་ལ་སོགས་སྒྲོས་པའི་འཆིང་བ་མཐའ་དག་བསྐྱོག་མི་ལུས་པར་
 ཐལ། དེས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཚོས་ལ་འབྲུལ་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གང་ཡང་མ་བསལ་
 བའི་ཕྱིར། ཡང་མ་གྲུབ་བོ་སྐྱམ་ན་གྲུབ་པར་ཐལ། རིགས་ཤེས་ཚད་མ་དང་

འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་དག་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཡོད་མེད་
དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡོད་
མེད་ལ་དགག་སྐྱབ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པར་སྒྲས་པའི་སྤྱིར། བྱེད་ཀྱི་
ལྷགས་འདི་ལྟར་ན་འཕགས་པས་ཇི་ལྟ་བུ་དོན་དམ་བདེན་པ་གཟིགས་ངོ་ན་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཉིད་མ་གཟིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་དང་པོར་ཀྱན་
རྫོབ་ཀྱི་དེ་ཉིད་མ་གཟིགས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་གཟིགས་བྱེད་ཇི་སྟེད་མཁུན་སྟོ་ཐ་
སྟེད་ཚད་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག། དེ་དོན་དམ་ཇི་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ལ་མི་འཇུག་པའི་
སྤྱིར། རྟགས་བྱབ་བྱེད་རང་གིས་ཁས་སྤྲངས། དོན་དམ་པའི་དེ་ཉིད་མ་
གཟིགས་ཏེ། དོན་དམ་པ་ནི་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཆ་དེ་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོ་རང་
གིས་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་
མཁུན་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་དུ་བྱས་པར་དབུ་མའི་གསུང་རབས་ལས་
འབྱུང་བ་༼༡༩༥བ༽དེ་ལྟར་ན་ཆད་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་བྱེད་མི་འདོད་ལ། ཀྱན་
རྫོབ་བདེན་པ་ཁོ་ཁོ་རང་གིས་མི་སྟོང་ཡང་། ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སྟོད་ལྷགས་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་གཟིགས་པས་འཕགས་པས་
དོན་དམ་བདེན་པའི་དེ་ཉིད་གཟིགས་པར་འདོད་པ་གང་ཞིག། དེ་ལྟའི་སྟོང་ཉིད་
དེ་དོན་དམ་ཀྱི་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་ཀྱན་རྫོབ་ཁོ་ཁོ་རང་གི་ངོ་
བོས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན། དེ་ལས་གཞན་པའི་

ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་གཞི་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་ཅིང་། དེ་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་
ཤེས་བྱ་ལ་བཟོས་འབྱུང་གིས་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཆད་སྟོང་རི་བོང་གི་རྩ་ལྟ་བུ་
ཞིག་ལ་མོས་པར་བྱེད་ཀྱང་དེས་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་གོ་མི་
ཆད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འབྲའི་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་དེའི་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་འབྲེལ་
མེད་གྱི་ཆོས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱེད་རང་འདོད་པའི་རྟགས་གྱི་
དགག་བྱའི་བུམ་པའི་བདེན་སྣང་དང་ཐ་སྣད་ཆད་གྲུབ་པའི་བུམ་པའི་བདེན་སྣང་
གཉིས་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དེ་འབྲེལ་མེད་གྱི་
ཆོས་གཞན་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་བོ་སྟུམ་ན། གྲུབ་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་དོན་བྱེད་
པར་བདེན་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་ཅན་ཆད་གྲུབ་དང་། ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སྟོང་ལུགས་
གྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་སྟོང་མཐའ་བཀག་ནས་བྱེད་གྱིས་བབྱང་བའི་
ཆེ་ཆོས་ཅན་སྟེ་མ་རང་རང་ངོ་བོ་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དམ་ཆོས་ཉིད་ནི་བྱེད་མི་
འདོད་ལ། ཆོས་ཅན་བྱི་མ་དེ་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་ནི་ཆོས་ཅན་
སྟེ་མ་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པས་སྟོང་། ༡༩༩ བྱེད་དེ་
ཆོས་ཅན་སྟེ་མའི་ཆོས་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་ལ། སྟོང་མཐའ་བབྱང་བའི་
བདེན་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་དེ་ནི་བྱེད་རང་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པར་འདོད་ན། ཤེས་བྱ་
ལ་གཏན་མེད་གྱི་ཆོས་ལ་བཟོས་ཆོས་ལ་མི་སྟོང་པས་ཆོས་ཅན་དེ་ལ་བཟོས་

པའི་བཏྲོས་ཆོས་སྟོང་ཉིད་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་གཤམ་བྱ་ལ་མི་འགྲུབ་ལ། མི་
འགྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་ཆོས་ཉིད་དེ་འདྲ་དེ་གཤམ་བྱ་ལ་
བདེན་གཉིས་སུ་བཞག་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དེའི་རང་བཞིན་དང་ཆོས་ཉིད་
དུ་ཐ་དད་པར་གཞན་དུ་མེད་པར་འབྲེལ་བར་འགྱུར་བའི་གནས་ཡོད་པར་གར་
སྤྲིད་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་དེ་དོན་ལ་གནས་ན་འཕགས་པའི་
མཉམ་གཞག་གི་མཁུན་པ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་དེ་ཉིད་ལ་སྒྲུབ་པ་མ་
རིག་པའི་ཡིང་ཉོག་གིས་ཁེབས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །མདོར་
ན་རིགས་པས་མ་དབྱེད་པ་དང་། འབྲུལ་ངོར་ཡོད་པས་ཡོད་པའི་གོ་ཆོད་ཅིང་།
རིགས་པས་དབྱེད་པ་དང་། མ་འབྲུལ་བའི་ངོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་པའི་གོ་མི་ཆོད་ཟེར་བ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དབུ་མའི་བཀའ་བསྟན་བཅོས་
ཀྱི་གསུང་རབས་ལས། གཞན་གྲགས་ཙམ་དུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་སོགས་ཀུན་
རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་རྣམ་པར་གཞག་ཀྱང་བདེན་གཉིས་དབྱེད་བཟོད་དུ་བདེན་
པ་གཉིས་གང་གི་སྐབས་སུ་འང་རང་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་བ་རབ་དང་། ཤེས་པ་སྐྱད་
ཅིག་ཆ་མེད་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ས་ཡ་སྟོང་གི་ཆར་བགོས་པའི་ཆ་ཤས་ཕྱ་མོ་ཙམ་ཡང་
ཡོད་པ་དང་གྲུབ་པའི་གྲགས་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་མ་རྟེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱི་མིང་ཅན་ཀྱི་ཆོས་དེ་ནི་གཞར་ཡང་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གང་གི་འང་
གཞིར་མ་གྲུབ་པས་ཆོས་དབྱིངས་སྒྲོས་མཚན་དང་། ༡༥༧ བཟོ་བྲལ་ལོ་ཞེས་རྗེ་

བཅུན་ཆེན་པོ་མི་ལས། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་དབང་དུ་ནི། །ཐམས་ཅད་ཡོད་
 ཅེས་བྱུང་བས་གསུངས། །དོན་དམ་བདེན་པའི་དབང་བྱས་ན། །བགེགས་ལས་
 སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱང་མེད། །ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཡོད་པ་ནི་བརྟུན་
 པའི་ཡོད་པ་སྟེ། དེར་ཡོད་པས་ཡོད་པར་མ་གྱུབ་ཅིང་རང་ལུགས་ལ་ཡོད་པར་
 བཞག་མ་བྱུང་བ་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་མིང་དུ་གདགས་པའི་ཡོད་པ་མ་
 ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི་མེད་པར་དགག་ཅིང་ལས་དེ་ལ་རིགས་པས་དབྱེད་བཟོད་པར་
 གྱུར་ནས་སྤྲོད་ཡོད་པར་གྱུབ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་བདག་བདེན་དུ་
 འབྱུང་བ་སྤྲིད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གར་མ་འོང་ནས།
 བྱེད་ཞེ་བས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་དེ་དོན་ལ་མི་གནས་པར་ཀྱན་
 རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་སར་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པ་ཡོད་པ་དང་
 ། སྟོང་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་དོན་དམ་བདེན་པ་བདེན་སྟོང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་
 བདེན་སྟོང་གི་ཆོས་རང་གི་ངོ་བོས་མི་འདོར་བར་ཡོད་པ་དང་གཞི་མ་གྱུབ་
 པས། དག་དོན་བདག་བདེན་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་སྟོང་ཉིད་རང་
 བཞིན་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་དོན་བྱེད་ལུས་ཀྱི་བྱ་བ་ཅན་དུ་བསྐྱབས་ནས། མཐར་
 ཤེས་བྱ་འདིར་བདེན་གཉིས་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཞེ་འདོད་ལ་
 ཟོལ་ཐབས་ཀྱི་དངོས་པོར་བསྐྱབས་ནས། དངོས་པོའི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་ཟབ་མོ་
 སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་འདིས་གྲུལ་མི་བྱུང་བོ་ཞེས་བཀག་སྟེ་བདེན་པ་གཉིས་ལས་

བརྒྱམས་པའི་བྱིས་པའི་སྒོ་ཡུལ་བཅས་ཀྱི་རྟོག་མེད་དང་རྟོག་པ་ལ་ཤར་བའི་
སྒོས་མཚན་རང་རྒྱད་པ་འདི་བདེན་པར་དོན་བྱེད་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་སྒོལ་དཔོན་
ཆེན་པོ་གྲུ་རྒྱུབ་ཀྱི་དགོངས་པའོ། །ཞེས་ནན་༼༡༥༠ན༽གྱིས་སྒྲུབ་རྩེད་ཅིང་
། དེའི་ཆེད་དུ་བྱེད་ཅག་ལ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་
གྲུབ་པ་སྐར་འཛམ་གླིང་གི་དབུ་མ་པ་ལ་མ་གཤགས་པའི་བཤད་སྒོལ་ཡ་མཚན་ཆེ་
བ་མང་པོས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་མོད། དེ་ལྟར་ནའང་འགྲུབ་པར་མི་སེམས་ཏེ།
ལུགས་དེ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་གང་གི་འང་ལུགས་མ་ཡིན་ཞིང་
། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་ཡང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་
བརྟན་ཤར་བའི་སྒོན་པོ་དང་སེར་པོ་དང་མི་དང་རྟ་སྒྲུང་དང་སེམས་ཅན་དང་རི་
དང་ནགས་ཚལ་འབབ་ཆུ་སོགས་དབང་གཤམ་ལ་སྒྲུང་ཡང་དེ་དག་ཏུ་ཐ་སྙད་བྱེད་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བདེན་པ་མིན་པ་བསྒྲུ་རྒྱུན་དུ་ཡོད་པ་དང་གྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་
ཡོད་པ་དེ་ཡོད་པ་གོ་ཆོད་པོ་ཡིན་པ་དང་། བསྒྲུབ་དང་བརྒྱུན་པ་མིན་པར་
བདེན་ངེས་པའི་མེད་པ་དང་མ་གྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་མེད་པ་དེ་མེད་པ་གོ་ཆོད་པ་
མིན་ནོ་ཞེས་ཕྱི་ནང་གི་ལུང་རིགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཁར་འབྲེན་པ་མ་སྒོལ་པ་ཏེ་
གྲུབ་མཐའ་འཛོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཁར་འབྲེན་ན་མཁས་པ་ནས་གང་
རྩི་མོའི་བར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟོན་འདོར་གྱི་ངག་ཏུ་རྟོགས་པ་ལས་ཚུལ་འདི་ནི་
བརྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུགས་སོ་སྟམ་དུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་དག་

ནི་རང་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་འཐད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་དོན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་
 ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་གང་སྒྲིམ་པས་མེད་པ་སོགས་གྱིས་མེད་གོ་ཚད་ལ།
 གཞན་གྱིས་སྒྲིམ་པ་དེ་ཐམས་ཅད་མི་བདེན་པའི་དོན་ཅན་གྱི་བརྟུན་པས་ཡོད་པ་
 སོགས་གང་སྒྲིམ་ཀྱང་ཡོད་གོ་མ་ཚད་ཅེས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ལས། གཞན་དུ་
 གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་དག་རང་ལུགས་བཞག་ནས་གཞན་ལུགས་འགོག་པའི་ཐབས་
 གཞན་༼༡༥༠བ༽མེད་ལ། དེའི་ཆེ་བརྟུན་པའི་དོན་ཅན་གྱི་ཡོད་པ་སོགས་
 བདེན་པར་ཡོད། བདེན་པའི་དོན་ཅན་གྱི་མེད་པ་སོགས་ནི་བདེན་པའི་དོན་ཅན་
 དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྒྲིམ་པས་བརྟུན་པ་བདེན་པ་དང་། བདེན་པ་རྟུན་
 པར་ཁས་ལེན་པར་འགྱུར་ལ། བདེན་རྟུན་གྱི་ཚུལ་དེ་ལྟར་སྒྲུ་ཞིང་རིགས་པ་
 ཁས་ལེན་པ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་སུའི་ལུགས་ལའང་མི་འབྱུང་བས་དེ་
 ལྟར་འདོད་པ་མི་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་སྒྲིམ་པ། གཟུར་གནས་སྒོ་ཡིས་རིང་
 མོ་ནས། །ལེགས་པར་དབྱུད་པས་ཤེས་བྱའི་དོན། །འབྲུལ་མེད་སྟོན་པའི་
 དགོངས་པ་ནི། །གཞན་བྱིང་མེད་པར་འདིར་བཤད་ལ། །སྤྱིས་བྱ་སྒོ་ནོར་མི་
 ལྟན་པའི། །རིགས་པས་དབུལ་འགས་གསུང་རབས་ཀྱི། །ཕུན་ཚོགས་རྒྱ་མཚོའི་
 དཔལ་འདི་ལ། །མི་བཟོད་ཐུག་དོག་བཏང་བ་ན། །འདི་དང་ཕྱི་མའི་དགོ་
 ལེགས་ཀྱི། །དོན་ཆེན་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་གྱུ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་
 ཀུན་འཛིག་ཏེན་ཚད་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་འཛིག་ཏེན་གཞོད་པ་

མེད། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པར་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་
མེད་དེ། དེའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་དབྱེད་སྐབས་སུ་རྣམ་ཀློན་འཛིག་རྟེན་ཚད་མ་མ་
ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། འབྲུལ་ཤེས་གྱི་མཐོང་བས་མ་འབྲུལ་བའི་མཐོང་བ་ལ་གཞོད་
པ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་དོན་ནི་འཛིག་རྟེན་གྲགས་ཉིད་
གྱིས། །གལ་ཏེ་སེལ་ན་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་འགྱུར། །འོ་ན་འཛིག་རྟེན་གྱིས་
གཞོད་པ་གང་དུ་འཇུག་ཅེ་ན། འཛིག་རྟེན་གྲགས་པ་ཉིད་གྱིས་འཛིག་རྟེན་ལ་
གྲགས་པའི་དོན་ནི་གལ་ཏེ་སེལ་བར་བྱེད་ན་རྒྱ་དེའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་
བར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་ཁ་ཅིག་གིས་ངའི་རྩ་སྟོགས་སོ་ཞེས་སྒྲིམ་པ་དང་།
གཅིག་ཤོས་གྱིས་རྩ་སྟོགས་ཅི་ཞིག་ཡིན། དེས་སྒྲིམ་པ། ལུས་པའོ་ཞེས་སྒྲིམ་པ་
ལ། དེས། ལུས་པ་ནི་རྩ་སྟོགས་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་ལམ་གྱི་
ལུས་པ་བཞིན་༼༡༡༽ན་ཞེས་སུ་འབྲིན་པ་ལྟ་བུ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་
དེ། འཛིག་རྟེན་ན་སང་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་ལུས་པ་བདེན་པར་འདོད་ཅིང་།
མི་ལམ་གྱི་ལུས་པ་བདེན་པར་མི་འདོད་པས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་།
རིགས་པའི་དབྱེད་པ་ཞིབ་མོ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། གང་གི་ཆོའཕགས་པའི་
གཟིགས་པ་ལ་གནས་ཏེ་སྒྲེ་བོ་མཁས་པ་ཚད་མར་བྱེད་པ་དེའི་ཆོའཛིག་རྟེན་
གྱིས་གཞོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མཁས་པས་སྟོགས་འདི་ལྟར་གཞན་ལ་འང་རིགས་
འགྲེ་སྟེ། དཔེར་ན་གང་རང་གི་བདག་ཉིད་མི་མཐོང་བ་དེས་གཞན་ཡང་མི་

མཐོང་སྟེ། བུམ་པ་བཞིན་མིག་གིས་ཀྱང་རང་ཉིད་མི་མཐོང་བའོ་ཞེས་སྒྲུས་པ་ལ།
 མིག་གིས་གཞན་མཐོང་བ་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་སོ་ཞེས་སོགས་གྲགས་པ་ཚད་
 མར་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་པས་འཕགས་པའི་གཟིགས་པ་ལ་མི་གཞོད་
 ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་ས་བོན་ཙམ་བཟུང་ནས། །བདག་གིས་
 བུ་འདི་བསྐྱོད་ཅེས་སྒྲུ་བྱེད་ཅིང་། །ཤིང་ཡང་བཅུགས་སོ་སྒྲུམ་དུ་རྟོགས་དེས་
 བ། །གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད། །འཛིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་
 དང་བསྐྱེད་ནས་རྗེས་བརྗོད་བྱས་ཀྱང་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མི་
 གཞོད་པ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་ཁོ་ནར་ལྟ་ཞོག། འཛིག་རྟེན་
 ལས་ཀྱང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། གང་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་པ་དག་མའི་མངལ་དུ་
 ས་བོན་ཙམ་བཟུང་ནས་བྱིས་པོ་དབང་དང་ལྷན་པ་ཞིག་བཙས་པ་ན་བདག་གི་བུ་
 འདི་བསྐྱོད་ཅེས་སྒྲུ་བར་བྱེད་ཅིང་། ཡ་ལྷའི་ས་བོན་ཙམ་བཅུགས་ནས་བྱིས་ཤིང་
 སྟོང་ཆེར་སྐྱེས་པ་ན་འདི་ཡང་བདག་གིས་བཅུགས་སོ་སྒྲུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་
 གྱི། ས་བོན་དང་འབྲས་བུ་རྗེས་གཞན་དུ་ལྟ་བར་མི་བྱེད་པ་དེས་ནི་ཕྱིར། དེ་
 ལས་གཞན་རང་གི་བུ་ལུས་ལས་བཏོན་ནས་མངལ་དུ་འཇུག་འབྱིན་དང་། ཤིང་
 ཡང་ས་བོན་འདེབས་ཆེ་ཡལ་འདབ་རྒྱས་པ་ཙན་༼༡༥༽བཤེར་བཅུགས་པ་ནི་མ་
 ཡིན་པས་འཛིག་རྟེན་ན་རྒྱ་འབྲས་གཅིག་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། རྒྱ་མཚན་སྒྲུ་མ་
 ལྟར་བདག་གི་བུ་དང་བདག་གིས་ཤིང་བསྐྱོད་པར་བྱས་སོ་ཞེས་བརྗོད་གྱི། དེ་

ལྟར་མིན་པར་གཞན་གྱིས་གཞན་བསྐྱེད་ན་བདག་གི་བྱ་སོགས་ཉི་པར་སྟོན་པའི་
སྐབས་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་རྟག་ཆད་མེད་པར་གྲུབ་པའི་ཡོན་
ཏན་བསྟན། རོ་བོར་གྲུབ་ན་སྟོང་ཉིད་སྐྱར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བའི་སྟོན་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་སྐྱ་གུ་ས་བོན་ལས་གཞན་མིན། །དེ་ཕྱིར་སྐྱ་གུ་ཆེ་ས་
བོན་ཞིག་པ་མེད། །གང་ཕྱིར་གཅིག་ཉིད་ཡོད་མིན་དེ་ཕྱིར་ཡང་། །སྐྱ་གུ་ཆེ་ས་
བོན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་མི་བྱ། །འདིར་ས་སྐྱ་གུ་གཞན་པར་གྱུར་ན་ཆོས་ཅན། སྐྱ་གུ་
སྐྱེས་པའི་ཆེན་ས་བོན་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བ་མེན་
ཡོད་པས་བ་ལང་གི་ཡང་བ་མེན་རྒྱན་མ་ཆད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། སོ་སྐྱེ་ཡོད་
པས་འཕགས་པ་ཕྱ་རན་ལས་མ་འདས་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྐྱ་གུ་
སྐྱེས་པའི་ཆེ་ས་བོན་ཞིག་ཅིང་རྒྱན་ཆད་པ་མེད་དེ། གང་ཕྱིར་སྐྱ་གུ་ས་བོན་ལས་
གཞན་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རྩལ་དེས་ཆད་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །སྐྱ་གུ་ཆེ་ས་བོན་
ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ས་སྐྱ་གུ་གཅིག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །རྩལ་དེས་རྟག་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །རི་རྒྱུད་
དུ། ས་བོན་ཡོད་ན་སྐྱ་གུ་ངི་བཞིན་ནོ། །ས་བོན་གང་ཡིན་སྐྱ་གུའི་དེ་ཉིད་
མིན། །དེ་ལས་གཞན་མིན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་རྟག་མིན་ཆད་མིན་ཆོས་
ཉིད་དོ། །ཞེས་པས། ས་སྐྱ་གུ་གཞན་མིན་ཏེ། ས་བོན་ཡོད་ན་སྐྱ་གུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་དང་། ས་བོན་གང་ཡིན་སྐྱ་གུ་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་དང་གཞན་དང་

གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ས་མུག་བལྟོས་ནས་སྐྱེ་ལག་བྱེད་པ་ནི་དུས་དྲག་པར་འབྱུང་བའི་དྲག་པ་
 དང་ཡེ་མི་༼༡༧༩ན༽འབྱུང་བའི་ཆད་པ་དང་བྲལ་བའོ། །དེས་ན་ས་མུག་དག་ལ་
 རང་བཞིན་ཡོད་ན་གཅིག་དང་ཐ་དད་པའི་རང་བཞིན་ལས་རྣམ་པ་གཞན་མེད་
 གྱུར་དེ་མེད་པས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ས་མུག་གི་འབྲེལ་པ་ནི་སྒྲོས་
 བཏགས་ཙམ་དུ་ཟད་པས། མི་ལམ་གྱི་ས་མུག་ལྟར་གཅིག་དང་གཞན་དུ་ག་ལ་
 འགྱུར། དེའི་ཆེད་དུ་མདོ་ལས། འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་མ་རིག་སྐྱེན་ཅན་ཏེ། །འདུ་
 བྱེད་དེ་དག་དེ་ཉིད་དུ་ཡོད་མིན། །འདུ་བྱེད་མ་རིག་འདི་གཉིས་སྟོང་པ་
 རྟེ། །རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གཡོ་བ་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་དང་། བསྟན་བཅོས་
 ལས་གྱུར། གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་
 ལས་གཞན་པའང་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཕྱིར་དྲག་མིན་ཆད་པ་མིན། །ཅེས་དང་
 ། འཕགས་པ་ལྟས། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདུག་འགྱུར་བ། །དེས་ན་ཆད་པར་མི་
 འགྱུར་ཞིང་། །གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་ལྟོག་འགྱུར་བ། །དེས་ན་དྲག་པར་མི་འགྱུར་
 རོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྟེན་འགྱུར་ན། །དེ་
 ལ་སྐྱུར་བས་དངོས་པོ་འདིག་པའི་ཕྱིར། །སྟོང་ཉིད་དངོས་པོ་འདིག་པའི་རྒྱར་
 འགྱུར་ན། །དེ་ནི་རིགས་མིན་དེ་ཕྱིར་དངོས་ཡོད་མིན། །དེས་ན་དངོས་པོ་འགའ་
 ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རེས་པར་གདོན་མི་

ཟ་བར་ཁས་སྒྲུང་བར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་གལ་ཏེ་གཟུགས་ནས་
རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲོས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་དེ་རང་གི་ངོ་བོའི་རྒྱ་དང་རྒྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའམ་སྟེ་བར་
འབྱུང་ན་སྟོང་ཉིད་དེས་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མེད་པར་སྒྲིམ་པས་དངོས་
པོ་འཇིག་པའི་རྒྱར་འབྱུང་བར་ཐལ། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་མཐོང་
བ་ན། དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟེ་བ་དེ་ལ་སྦྱར་བ་བཏབ་པས་
དངོས་པོ་འཇིག་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར། ཐོ་བས་བུམ་པ་འཇིག་པ་
༼༡༧༩བ༽བཞིན་ནོ། །འདོད་པ་དེ་ལྟར་ན། དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་
པོ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་སྤྱིར་
ཏེ། དགོན་བརྟེགས་ལས། འོད་སྒྱུང་གཞན་ཡང་དབུ་མའི་ལམ་ཆོས་རྣམས་ལ་
ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི་གང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་སྟོང་པར་མི་
བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྟོང་པ་དང་། གང་མཚན་མ་མེད་པས་ཆོས་རྣམས་
མཚན་མ་མེད་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། གང་
སྟོན་པ་མེད་པས་ཆོས་རྣམས་སྟོན་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྟོན་པ་མེད་
པ་དང་། གང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པས་ཆོས་རྣམས་མངོན་པར་འདུ་མི་
བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་། གང་མ་སྟེས་
པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་མ་སྟེས་པ་ཉིད་དུ་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་མ་སྟེས་པ་

དང་གང་མ་བྱུང་བས་ཆོས་རྣམས་མ་བྱུང་བར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་མ་
བྱུང་བ་དང་ཞེས་ཀྱང་ཆེར་གསུངས་སོ། །འདིར་གར་ཙོང་ཁ་པའི་དབུ་མའི་སྒྲོལ་
ཆེན་པོར། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཚུལ་ལ་བུམ་པ་བུམ་
པས་མི་སྟོང་ལ། བུམ་པ་བདེན་པས་སྟོང་པ་བུམ་པ་རང་སྟོང་པའི་དོན་ཡིན་ཅེས་
སྒྲུས་པ་དེ་ནི་གཞུང་འདི་རྩ་འགྲེལ་སོགས་དབུ་མའི་གསུང་རབས་རབ་འབུམས་
ཀྱིས་གང་བཀག་པའི་སྟོགས་སྣ་དེ་ཉིད་འདིར་ཁས་སྐྱངས་པ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྷ་ར་
ཁས་སྐྱངས་ན་ལུགས་འདིར་ནི་ཉི་ཆོ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
གོ་ཆོད་པ་ལེགས་པར་བཀག་ནས་བྱབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལེགས་པར་
བསྟན་ལ། བྱེད་ཀྱིས་ནི་ལུགས་འདིར་དེ་ལས་བསྐྱོད་ནས་སྒྲུས་པའི་
བྱིར། འདིས་ཉི་ཆོ་བའི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྒྲུབ་(༡)༧༣༤།འགོག་
པ་ནི། དཔེར་ན། སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་རྣམ་རིག་གི་སྟོང་དུ་གཟུང་
འཛིན་ཀྱན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་སྒྲུ་ཡང་། གཞན་དབང་རྣམ་རིག་
གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པར་འདོད་པ་ལ། བྱོད་འདོད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུ་
དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དབྱིས་བྱིན་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
བདེན་པ་གཉིས་ལས་དོན་དམ་པར་མི་སྟོང་པའི་ཆོས་གི་ལྷག་མར་ལུས་པས་
སྟོང་ཉིད་ཉི་ཆོ་བར་སྒྲུབ་པའི་བྱིར་ཞེས་དངོས་པོར་སྒྲུབ་ལ་ནོངས་པ་མར་ལ་
བསྐྱར་བར་མཛད་པ་ཡིན་ལ། བྱེད་འདོད་པའི་དབུ་མའི་ལུགས་དེ་ལྟ་རྒྱུ་

ན། སེམས་ཙམ་པ་སོགས་དངོས་སྒྲུབ་པ་ལ་ནོངས་པ་ཡར་ལ་བསྐྱར་བ་དེ་ཚུར་ལ་
ལོག་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱེད་ཅག་དབུ་མ་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་སྒྲུབ་དེའི་
ཆོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཁས་ལེན་ནོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། རུམ་པ་ཆོས་ཡིན་པ་ནི་གང་ཞིག། དེ་དེ་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་
པར་ལྷག་མར་ལུས་ལ། རུམ་པ་སྟོང་ལུགས་ཀྱིས་བདེན་གྲུབ་ཉི་ཆོ་བས་སྟོང་
ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་ན། བྱེད་ཀྱི་
ལུགས་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་དབུ་མ་པ་དེ་རྟགས་གསལ་བྱབ་པ་གང་ལ་འང་ལན་འདེབས་
ཀྱི་སྒྲ་བཞོང་བར་མི་འགྱུར་རམ། བྱེད་ཀྱི་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ན། རུམ་པ་རང་གི་ངོ་
བོས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ནམ་མིན། མ་ཡིན་པར་འཆད་མི་རུས་ཏེ། བྱེད་ཀྱི་དབུ་
མའི་འཆད་ཚུལ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སྒྲུའི་དབུ་མ་པར་ཁས་ལེན་གྱིན་འདུག་པའི་
ཕྱིར། ཡིན་ན་རུམ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་དེ་ཚུ་སྟོར་ཞབས་ཁུམ་ལྟོ་ལྟོར་གྱི་དོན་བྱེད་
པའི་མཚན་ཉིད་༼༡༧༩བ༽ཅན་གྱི་དངོས་པོ་དེ་ཡིན་ནམ། སྟོང་ལུགས་ཀྱིས་
གྲུབ་པའི་བདེན་གྲུབ་པ་དེ་ཡིན། གཉིས་པ་ལྟར་ཡིན་པ་མི་སྲིད་དེ། དེ་འབྲ་དེ་
ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྟར་ན། བྱེད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དངོས་པོའི་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་དབུ་མའི་ལུགས་སྒྲུབ་པོར་གཏན་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།
རུམ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་ཚུ་སྟོར་ཞབས་ཁུམ་ལྟོ་ལྟོར་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་
ཅན་གྱི་དངོས་པོ་དེ་ཡིན་པ་གང་ཞིག། དེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སྤྱིའི་དབུ་མའི་ལྷགས་འདིར་འཇུག་པ་ན། སྤྱི་བ་དང་
 ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སྤྱིའི་དབུ་མ་པས་འདི་ལྟར་འདོད་དོ་ཞེས་
 སྤྱི་བའི་སྤྱི་ནི་རང་གཞན་སུའི་ཡང་ན་ལམ་དུ་གྲགས་པར་མ་གྱུར་ན་ཅི་མ་རུང་
 ལྟམ་སྟེ། འདི་ལྟར་གྲགས་ན་རྟོགས་པ་མཆོག་བསྐྱེད་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཅིང་།
 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབས་སུན་འབྱེན་པའི་སྤྲིག་ཆེན་
 དོས་གོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བུམ་པ་བུམ་པས་
 རྟོང་པ་ལས་བུམ་པ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཤིག་གིས་རྟོང་པས་བུམ་པ་རྟོང་པའི་
 གོ་མི་ཆོད་པར་ནན་གྱིས་ངེས་དོན་དུ་བཀའ་བསྩལ་པ་དེ། བྱེད་ཀྱིས་དེ་ལས་
 བསྐྱོག་སྟེ་སྤྱིས་པའི་ཕྱིར། དཀོན་བརྩེགས་ལས། གཟུགས་ཀྱི་རྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་
 གཟུགས་རྟོང་པ་མ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་ཉིད་རྟོང་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོགས་དང་
 འགལ་ཞིང་། བུམ་སོགས་རང་རང་གིས་མི་རྟོང་ན་བུམ་པ་བུམ་པར་དོན་རྟོང་ན་
 གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། བུམ་པ་ངེགས་པས་དབྱུང་ཆེ་རྟེན་པར་འགྱུར་
 ཞིང་། ཏྲུ་ལ་འདོད་ན། བུམ་པའི་རྩལ་ཕྲན་སོ་སོ་བ་དང་ཆོགས་པ་གང་
 རུང་བུམ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་བུམ་སོགས་རགས་པ་ངེགས་
 པས་དབྱུང་བཟོད་དུ་བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ན་དབུ་མ་པས་ལྟ་ག་
 ལ་ཞིག། རྩལ་ཕྲན་སོ་སོ་བ་བུམ་པར་མི་ངེགས་ཏེ། རྩལ་ཕྲ་རབ་རགས་པར་
 གཏན་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་ན་དེ། གཞན་རྒྱ་

ཀྱེན་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྣམ་རིག་དོན་དམ་པར་ཁས་
སྒངས་ནས་ཕྱི་དོན་ཀྱན་བརྟགས་པའི་གཟུང་བ་དང་། དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ཟུང་
པར་འཛིན་པའི་སེམས་དང་། སེམས་ལས་བྱུང་བའི་འཛིན་པས་སྟོང་པའི་ཡོངས་
སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནི་རྣམ་པར་རིག་པ་དོན་དམ་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དེ་
དང་རྒྱ་འབྲས་དང་། གཅིག་ཐ་དད་སོགས་བྱས་པ་དང་། མི་རྟག་པ་ལྟར་དེ་ཉིད་
དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་ལ། གཞན་དབང་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་
དུ་སྒྲུང་བ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟུང་འཛིན་ཀྱན་
བརྟགས་གིས་སྟོང་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དབང་རང་གི་ངོ་བོ་གདོད་ནས་སྟོང་པ་
ཉིད་མ་ཡིན་ཞེས་སྒྲུའོ། །འདི་ལྟར་འདོད་པ་ལ་ནི་ཐར་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
བཞི་བརྒྱུ་པ་ལས། སྟོང་མིན་སྟོང་ལྡན་མཐོང་མིན་ཏེ། ཟུང་འདས་བདག་གིར་
གྱུར་ཅིག་ཅིས། །ལོག་ལྟས་ཟུང་ན་མི་འདའ་བར། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
རྣམས་གིས་གསུངས། །ཞེས་དང་། བསྟན་བཅོས་ལས། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་ཐམས་
ཅད་ནི། །ངེས་པར་འབྱེན་པར་རྒྱལ་བས་གསུངས། །གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་
བ། །༡༧༥༥།དེ་དག་སྐྱབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར་
ལུང་དོན་གཉིས་པ་གོ་སྒྲུ་ལ། ལུང་དོན་དང་པོ་ནི་ཐ་སྐད་ཅམ་དུ་འང་གཏན་མེད་
པའི་རི་བོང་གི་རྩ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཕྱི་དོན་སོགས་རྟོག་པས་སྟོང་བརྟགས་གྱི་ཆ་ཡེ་མེད་
གྱི་ཆད་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པར་གཞག་ཏུ་མེད་དེ། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བལྟས་ཆོས་

མི་སྟོང་པ་ལྟར་སྤང་བའི་རྟེན་ཆོས་ཤིག་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་མིན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
 ཆོས་ཀྱིས་རབ་དུ་ཕྱེན་ས་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་འཛིག་རྟེན་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོང་དུ་
 རྟུན་པར་བྱའོ་ཞེས་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྟན་གྱི་
 བྱད་བཞིན་སྤང་ཅམ་ན་བྱད་བཞིན་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པས་གཟུགས་བརྟན་ལ་
 བྱད་བཞིན་གྱི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུར་མཐོང་ལ། དེ་ལྟར་
 མ་ཡིན་པར་དངོས་པོ་རྟག་པ་དང་དངོས་མེད་ཆད་པ་ལ་ནི་ཡང་དག་པའི་གཤམ་
 རབ་དང་བྲལ་བས་སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོས་སུ་ཁོང་དུ་རྟུན་པར་མི་འགྱུར་
 བས། དེ་འབྲེལ་ཆད་སྟོང་དེ་དངོས་པོ་གང་ལའང་ལྟན་པ་མ་ཡིན་པས། དངོས་
 པོ་རྣམ་རིག་དེ་ཀྱན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཉིད་དང་གཞན་མ་
 ཡིན་པར་དེར་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་འགྱུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་འགྱུབ་ན་གསེར་བུམ་
 ལ་རི་བོང་གི་སྤེལ་བས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གསེར་བུམ་གྱི་བྱས་མི་རྟག་ལྟར་
 དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་དེར་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་རིགས་
 པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དག་དོན་དངོས་པོར་སྒྲ་བ་འདི་དག་གིས་གང་དངོས་པོར་
 ཡོད་པ་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་། དངོས་པོར་མེད་པ་གཤམ་བྱ་ལ་ཡེ་ཆད་རང་གི་
 ངོ་བོ་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་སྟོང་པ་༼༡༥༥༽ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་སྒྲ་བ་ན། དངོས་པོ་
 རྟག་པ་དང་དངོས་མེད་ཆད་པར་སྒྲ་བའི་ཕྱོགས་དེར་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་
 ལ་སྟོ་ཁ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཕྱོགས་པར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་དངོས་པོར་ཡོད་པ་

དང་མེད་པ་དོན་ལ་ཡོད་པ་དང་གྲུབ་ན་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཏུ་
འགྱུར་ཏེ། དེ་ལས་མི་སྟོང་པ་གང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དོན་ལ་རྟག་པ་དང་ཆད་
པའི་ཆོས་ལ་སྒྲག་པ་མེད་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་ཆོས་ལ་བྱེད་མོས་པར་
བྱེད་པ་ནི་ལྟ་དགའ་བར་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱེད་པར་དངོས་པོ་
མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོ་ལ་ལྟན་པར་འདོད་ན། ཡོད་པ་ལ་མེད་པ་ལྟན་པའི་
རྣམ་གཞག་དེ་ལྟར་ན། དེ་ལྟར་ལྟན་བྱེད་ཀྱི་ལྟན་པ་དངོས་པོ་འཇུག་དངོས་མེད་
གང་ཡིན། གང་ཡང་ཡིན་པ་དང་མིན་པའི་ལྟན་པའི་རྣམ་ཞིག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པར་སྒྲ་ན་ནི་བྱེད་བྱག་པ་ལྟར་འདོད་པས་ངོ་ཚ་བ་དང་བྲལ་བ་སྟེ། དེས་ན་
གངས་ཅན་གྱི་ལྟོངས་འདིར་ཡང་དབྱུང་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་སུ་སྒྲ་བར་སྒྲོམ་
ནས། ལྷམ་ཡོད་ལ་བྲམ་པ་བདེན་མེད་ཀྱི་མེད་པ་དེ་བྲམ་ཡོད་ཀྱི་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་
ལ་བྱས་མི་རྟག་ལྟར་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་ཡོད་པ་ལ་མེད་ཆོས་ཇི་ལྟར་ཡོད།
མེད་པ་ཡོད་པ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སོང་ན་མེད་པ་དེ་མེད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་
ལེགས་པར་བསམ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །མུང་འདས་བདག་གིར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་
སེམས་ཙམ་པ་སོགས་ཀྱན་གཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་གནས་ངན་ལེན་མི་འཛིན་
པ་ན་མུང་འདས་འདས་པར་འགྱུར་ངོ་ཞེས་ཁས་ལེན་ལ། དེ་ལྟར་ན་དངོས་གྱུར་
གྱི་མུང་འདས་ཁས་སྒྲུངས་པས་གང་དངོས་པོར་སྒྲ་བའི་སྟོགས་ལ་རང་
༼༡༥༥༽བཞིན་གྱི་མུང་འདས་མེད་ན་མི་གནས་པའི་མུང་འདས་འབྱུང་བའི་

སྐབས་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་རེ་བ་འབྲས་བུ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་
པ་ལ། ཀུན་རྫོག་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། མཐོང་བ་དང་འགལ་བ་དང་།
ལས་འབྲས་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཀུན་རྫོག་དབྱུང་ནས་བཞག་
བྱ་མིན་པ། དབྱུང་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཅར་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་
པོ་ནི། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་རྣམ་དབྱུང་ན། །དེ་ཉིད་བདག་ཅན་དངོས་
ལས་ཚུ་རོལ་ཏུ། །གནས་རྟེན་མ་ཡིན་དེ་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱི། །ཐ་སྙད་བདེན་ལ་
རྣམ་པར་དབྱུང་མི་བྱ། །འཕགས་པ་འཛིན་ལ་འབྱོར་བས་དོན་དམ་ལ་མཉམ་པར་
གཞག་པ་ན། བདག་གཞན་གྱི་སྐྱེ་བ་དགག་པ་རིགས་ཚུགས་སྟེ། དེར་སྐྱེ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོག་ཏུ་ནི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་གདོན་མི་ཟ་བར་
གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་སོགས་མངོན་རྗེས་དག་གི་ཚད་མས་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོག་ཚད་གྲུབ་མི་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ན་ནི་བདེན་པ་
གཉིས་མི་བརྗོད་པར་བདེན་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །བདེན་གཅིག་མར་
འདོད་མི་རུས་པ་དེའི་ཕྱིར་གཞན་སྐྱེ་ཀུན་རྫོག་ཏུ་ཡོད་པར་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། བདེན་
པ་གཉིས་ཞེས་པ་འང་བཟོས་ནས་བཞག་གི། བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲུབ་ནས་
གཉིས་སུ་བཞག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཟོས་བཞག་གི་ཆོན་ཡང་བདེན་པ་དང་བརྟུན་
པའི་བདེན་པ་གཉིས་ལས། འཛིག་རྟེན་ན་བརྟུན་པའི་བདེན་པ་ཞེས་འགལ་
འདྲའི་ཆོག་ལ་སུ་ཡང་ངེས་པ་མི་འདྲེན་པས། བདེན་པ་བདེན་ཞེས་པ་ལ་རང་

ཆིག་འགལ་བ་མེད་པ་ཙམ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པར་ཡིད་ཆེས་སུ་རྫོམ་པའི་སྒོ་རོ་
དང་བསྐྱུན་ནས། བརྒྱན་པ་མི་བདེན་པས་དེར་བཏོས་ཀྱི་མི་བརྒྱན་པ་བདེན་ནོ་
ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་འཛིག་རྟེན་དང་མཐུན་པར་རྗེས་བརྗོད་དུ་སྒྲུ་ཡི། ཐལ་འགྱུར་
བ་རང་ལྷགས་སུ་བདེན་པ་གཅིག་པར་བཞེད་པ་ནི་མ་ཡིན་། ཉུལ་ནོལའི་ཕྱིར།
གྲགས་ངོར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན་བདེན་གཅིག་མར་བརྗོད་པའང་ཡོད་དེ། བཙམ་
ལྷན་འདས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དག་སྒྲོང་
དག་བདེན་པ་དམ་པ་འདི་ནི་གཅིག་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མི་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཙན་མུ་
ངན་ལས་འདས་པའོ། །འདུ་བྱེད་ཐམས་ཙན་ནི་བརྒྱན་པ་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཙན་ནོ་
ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་པ་དང་བསྐྱུན་ནས་ཀྱན་རྫོབ་ལའང་
འབྲལ་གྱི་འབྲལ་རྒྱས་བསྐྱད་མ་བསྐྱད་ཀྱི་དབང་ལས་མ་བསྐྱད་པའི་ཀྱན་རྫོབ་
ཀྱི་ཆ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་གཅིག་མར་འདོད་ལ། ཅིག་ཤོས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུའང་
བདེན་པར་མི་འདོད་པས་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །གནད་འདི་
ལྟ་བུ་ནི་རྗེ་བཙུན་སྒྲུ་མ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་མཉན་པ་རས་ཆེན་གྱི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་ཉེ་
བར་བརྒྱད་དེ། ཁོ་བའི་སྒྲིང་གི་པདྨ་རབ་ཏུ་སང་པ་ལྟ་བུ་ལས་གངས་ཙན་གྱི་
སྒོངས་འདིར་གསལ་བར་རྟོགས་པ་ཆེས་ཉུང་ངོ་། །འདིར་བློ་ལུང་པཎ་ཆེན་ན་
རེ། དོན་དམ་བདེན་གཅིག་མར་བསྐྱུབ་པ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་བར་དུ་
བདག་སྒྲོག་གི་སྐབས་སུ་འཛོག་ལ། ཐ་མར་ལྟ་ཞིག་ཀྱན་སྒྲོག་གི་སྐབས་སུ་ནི་

འཛིག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དགོས་པ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་དེ།
བར་དུ་བདག་ལྷོག་གི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་སུ་དེ་
ལྟར་ཁས་ལེན་པ་དང་འཛིག་པ་ཡིན་ནམ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་བརྗོད་ཙམ་དུ་
དེར་འཛིག་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་རང་ལུགས་ཀྱི་དགག་
སྒྲུབ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། རིགས་པས་དབྱུད་ནས་རང་ལུགས་ལ་བདེན་
གཅིག་བདེན་གསུམ་སོགས་ཀྱི་བདེན་པ་འཛིག་པ་དབུ་མ་པའི་
༼༡༥༥༽དགག་བྱ་དངོས་ཡིན་ལ། དེ་ཁས་ལེན་ན་དེ་ལས་མི་རིགས་པ་ཅི་
ཞིག་ཡོད། གཉིས་པ་ལྟར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་ཙམ་ཞིག་ནི་ལྟ་ཞིག་ཀྱང་ལྷོག་གི་
སྐབས་སུ་འང་འཛིག་རྟེན་པ་དག་དང་མ་དབྱུད་པར་གཏམ་དུ་སྒྲུབ་ན། གཞན་
གྲགས་ཀྱི་རྗེས་བརྗོད་དུ་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ལ། སྤྱིར་བར་དུ་བདག་ལྷོག་དང་ཐ་མར་ལྟ་ཞིག་ཀྱང་ལྷོག་གང་གི་སྐབས་
སུ་འང་འཛིག་རྟེན་པས་མ་དབྱུད་གཞན་གྲགས་ཙམ་དང་པོར་རྗེས་བརྗོད་བྱས་
ནས། དེ་ནས་དེའི་དེ་ཉིད་རིགས་པས་དབྱུད་ནས་དང་པོར་ཆོས་ཅན་གང་ཟག་
དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་ཙམ་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བར་བྱས་ཏེ་བྱིས་
ཆོས་ཅན་གང་ཟག་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་རང་གི་ངོ་བོ་མ་མཆིས་པའི་བདག་མེད་
ལ་སོགས་པའང་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུབ་པའི་སྒྲོ་འདོགས་རང་གར་ཞི་བར་འགྱུར་བ་
དང་། དབང་རྒྱལ་ཁ་ཅིག་ལ་མ་ཞིན་ཞི་བའི་ཆད་དུ་དེ་ལྟར་སྒྲོ་སྒྲུབ་བསལ་བ་

ཡིན་གྱི། བྱེད་འདོད་པའི་བར་དུ་བདག་ལྷོག་དང་ཐ་མར་ལྷ་ཞིག་ཀྱན་ལྷོག་
སོགས་ནི་དང་པོར་བདེན་ཡོད་བཀག་ནས་བདེན་མེད་མེད་དགག་མིང་རྒྱང་
རྒྱུ། དེ་ནས་མེད་དགག་མིང་རྒྱང་བཀག་ནས་ཆད་མཐའ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་
འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱེད་པའི་བརྒྱབ་བྱ་རྒྱབ་བྱེད་ཐམས་
ཅད་ལས་རིང་དུ་གྱུར་ཏེ། སྒྲོས་པའི་ཆོགས་འགོག་པའི་སྤྲད་དུ་སྒྲོས་པ་མང་པོ་
ཆེད་དུ་སྒྲོས་ཏེ་དེར་ལྷ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་གྲུང་ཆེན་གྱི་བྱས་དང་འདྲའོ། །འོ་ན་
འཇིག་རྟེན་ན་བདེན་རྒྱུན་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲགས་པ་ལས། གཅིག་ཁོ་ན་
འཇིག་རྟེན་པའི་ངོར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་ཆེད་དུ་རྗེས་བརྗོད་དུ་སྒྲིབ་ས་ཆོག་གམ་
སྙམ་ན་མི་༼༡༩༩༽ཆོག་སྟེ། དོན་དམ་པར་རམ་ཡང་དག་པར་བདེན་པ་ཞིག་
གི་ཆོས་འཛོག་ན་དེར་ལྷོས་ཀྱི་ཡང་དག་པར་རམ། ཀྱན་ནས་བརྒྱུན་པར་བདེན་
པའི་ཆོས་ཤིག་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་བཞག་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་
འཇུག་པའི་ཐབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་བརྒྱུན་པ་མེད་པ་དེར་ནི་བདེན་
པའང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་དོན་དམ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་
པའི་ཐབས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མ་དབྱེད་པའི་ངོར་འཇིག་རྟེན་
པ་དག་སུ་ནི་པ་བདག་གིས་བསྐྱེད་ནས་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ཡང་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་མ་
གཞན་གྱི་མངལ་ནས་ཀྱང་བསྐྱེད་དེ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དོ། །དེས་
ནི་གང་ཕྱིར་ཀྱན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་འདི་དག་རྣམ་པར་དབྱེད་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

དོན་དམ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དངོས་ཚུལ་སྐྱེ་འགག་དང་བྲལ་བ་ལས། ཚུ་
 རོལ་གཞན་དུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་འགག་དུ་གྲུབ་པའི་གནས་རྟེན་པ་མ་ཡིན་པ་
 དེའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སེམས་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཚུལ་ལ་དབྱེད་
 གྱི། འཛིག་རྟེན་པས་ཀུན་རྫོབ་ལ་མ་དབྱེད་པར་འཛིག་པ་ན་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་
 སྟད་བདེན་པ་ལ་ནུམ་པར་དབྱེད་པ་མི་བྱའོ། །དེས་ན་མ་དབྱེད་པ་ན་འཛིག་རྟེན་
 པས་མཐོང་བ་འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་གཞན་གྱི་རྗེས་བརྗོད་དུ་
 བྱ་བ་འཐད་དེ། དེའི་སྤང་དོར་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཉིད་ལ་འཇུག་དགོས་པའི་
 ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། རི་ལྟར་གྲུ་གྲོ་སྐད་གཞན་གྱིས། །བཟུང་བར་མི་རུས་དེ་
 བཞིན་དུ། །འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་མ་གཏོགས་པར། །འཛིག་རྟེན་བཟུང་བར་རུས་མ་
 ཡིན། །ཅེས་དང་། བསྟན་བཅོས་ལས། ཐ་སྟད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་
 པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །དམ་ཀློང་བའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །མྱ་
 ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚུལ་དབྱེད་པ་
 ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་དོར་ཐ་སྟད་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་འགྱུར་ཏེ། མདོ་
 ལས། དཔེར་ན་གིང་དང་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་བྱས་ནས། །ལག་པས་རྩྱལ་བ་བྱས་པ་
 གསུམ་ཚོགས་ན། །སློག་བྱེད་པི་མང་གླིང་བྱ་ལ་སོགས་ལས། །དེ་དག་ལས་
 སྐྱེས་སྐྱེ་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར། །དེས་ན་མཁས་པ་ལ་ལས་བརྟགས་བྱས་
 ཏེ། །དེ་ནི་གང་ནས་འོང་ལ་གང་སོང་ཞེས། །ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཚམས་ཀུན་

ཏུ་བརྟགས་བྱས་ན། སྒྲུ་ཡི་འགོ་བའམ་འོང་བ་རྟེན་མི་འགྱུར། །དེ་ལྟར་རྒྱ་དག་
དང་ནི་རྒྱུན་དག་ལས། །འདུ་བྱེད་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་སྟེ། །ཡང་དག་
མཐོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཡིས་ནི། །འདུ་བྱེད་སྟོང་པ་གཡོ་བ་མེད་པར་མཐོང་
། །ཡུང་པོ་དག་དང་སྒྲེམ་ཆེད་ཁམས་རྣམས་ནི། །ནང་ཡང་སྟོང་ལ་བྱི་རོལ་སྟོང་
བ་སྟེ། །སེམས་ཅན་དག་གིས་སྟོང་ཞིང་གནས་མེད་ལ། །ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་
འབྱུང་རོ། །ངག་དོན་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་ཁས་སྤངས་ནས་དེར་
འཇུག་པ་ན་དབྱད་ནས་དེར་ཁས་སྤང་བར་བྱ་བ་མིན་ཏེ། དབྱད་ན་མི་རྟེན་པས་
ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གང་ཡང་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བའི་བྱིར་རོ། །ཡང་ཐ་སྙད་ཀྱི་
མཚན་མས་འཆིང་བར་འགྱུར་བའི་ཆོ་ན་ནི་ཐ་སྙད་ལ་རིགས་པས་བརྟགས་ཤིང་
དབྱད་ནས་སྒྲོས་མཚན་ཞི་བའི་ཆེད་དུ་འབད་བར་བྱའོ། །གང་ཐ་སྙད་ལ་རིགས་
པས་དབྱད་ནས་འཛོག་པ་རྣམས་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཞག་
པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་རིགས་པས་དབྱད་ནས་རྟེན་ན་དོན་དམ་དུ་
འགྱུར་གྱི། ཐ་སྙད་དུ་མི་རུང་ལ། མ་རྟེན་ཏུ་ཡོད་ན་ནི་ཐ་སྙད་སྟོང་ཞིང་དོན་
དམ་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་
ཞིག་གིས། །བདག་དང་གཞན་ལས་སྒྲེབ་རིགས་མིན་པ། །རིགས་དེས་ཐ་སྙད་
དུ་ཡང་རིགས་མིན་པས། །ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲེབ་གང་གིས་ཡིན་པར་འགྱུར། །དངོས་པོ་
ལ་ཞེན་ལྟ་ཅན་དག་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་པ་

རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་ཆད་ཀྱི་དོགས་པས་བྱེད་དེ་ལམོར་འདས་དང་
 ཀྱུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་། རྣམ་བྱང་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་རྣམས་ཀྱི་རོ་བོར་གྲུབ་པའི་
 ཆོས་ཤིག་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ། དེ་ལྟར་ཡོད་དོ་ཞེས་ཆིག་ཏུ་སྒྲུབ་ཀྱང་གནས་ཆོད་
 ལ་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པས། དོན་དམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་སྐྱབས་སུ་རི་སྐད་
 བཤད་པའི་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་
 བ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པའི་རིགས་པ་དེས་ཐ་སྐྱད་དུ་ཡང་བདག་གཞན་
 ལས་སྐྱེ་བ་སོགས་རིགས་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱོད་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་སྐྱེ་བ་གང་
 གི་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་སྐྱེ་བར་མི་འགྲུབ་པོ། །བདེན་པ་གཉིས་ཀར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་
 འདི་འང་རྣལ་འབྱོར་པའི་སྒོ་ལ་བསྟོས་ཏེ་སྐྱེ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་ཉི་ལྔ་བར་ཞིའོ་
 ཞེས་བཞག་གི། གཞན་དུ་ན་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་མཚན་མེད་ཅེས་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ལྟར་
 འཛིག་བྱེད་ཀྱང་མེད་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདུ་ཙམ་ལས་སྤྱིང་བོར་གྱུར་པ་
 འགའ་ཙམ་ཡང་གར་ཡོད། ཡང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཁ་ཅིག། འབྲུལ་སྤངས་སྤྱུ་མ་
 ལྟ་བུ་འདི་དབྱེད་ན་ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བར་བརྟེན་བཞིན་དུ་ཀྱུན་
 རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་སོགས་མི་འགོག་ཅེས་སྒྲུབ་ནི་འཛིག་རྟེན་པ་དེ་ཉིད་ལ་གཞུག་ཆེད་
 དང་། ལས་དང་པོའི་སྐྱོད་པ་ཉམས་ལེན་ལ་ཞིབ་ཏུ་རེ་ནས་དེ་ལྟར་འཆད་པར་
 བྱེད་མོད། དེའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་མི་དགོས་པ་དང་། དགོས་ན་འདུག་ཀྱིས་
 རང་ལ་ནང་འགལ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྒྲོན་རྒྱས་པར་བརྟེན་ཟིན་པའི་བྱིར་མི་

འཐད་ལ་༼༡༥༥༽ཁྱད་པར་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་
 སྒོམ་པས་ཉམས་སུ་བྱེད་བའི་ཆོ་སྒྲོས་མཚན་མ་ལུས་པ་བཅད་ནས་དེ་ཉིད་ལ་
 འཇུག་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྱེ་སོགས་མི་འགོག་གོ་ཞེས་མཚན་མར་ཞེན་པ་དེ་ལས་
 ཐུག་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཡང་སྟོབ་ཏུན་སོགས་ཁ་ཅིག། བདག་ལས་མ་ཡིན་ཅེས་
 སོགས་ཀྱིས་སྟོབ་དཔོན་གྱི་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷ་བ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་
 བཀག་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་པ་མིན་པར་སྒྲུ་ཞིང་།
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་མ་སྒྱེས་པ་དང་།
 མ་འགགས་པ་དང་། གཞེད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བྱ་
 རན་ལས་འདས་པ་ལ་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དབང་དེ་ལ་དགོངས་
 བས་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ་ལྷ་བ་ཉམས་པའི་རྣམ་རིག་པ་ཁ་ཅིག་དང་། དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་
 བརྟག་པ་འགོག་གི་སྒྲུབ་བ་དགག་མི་རུས་ཤིང་། དགག་ན་རང་ལ་མངོན་སུམ་
 སོགས་ཀྱིས་གཞོད་ཟེར་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས། སྒྲུབ་བའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་
 པ། །དེ་ནི་འགོག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཉམས་སུ་བྱེད་བ་གང་ཡང་ནི། །དགག་པར་
 རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྒྲེ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་གང་། །སྒྲུབ་བ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་
 ནི། །ཡང་དག་པར་ཞེས་བྱ་སོགས་པར། །གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་
 འགོག། དེ་བས་འདིར་ནི་དེ་ལྷ་བུའི། །བརྟགས་པ་ཁོ་ན་དགག་པར་

རིགས། །བདགས་པ་མ་ཡིན་འགོག་པ་འདི། །བདག་ལ་གཞོན་འགྱུར་འབང་
 ཞིག་གོ། ཞེས་དང་། འགྲེལ་པར། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྒྲུང་བའི། །གཙོ་བོ་ལ་
 རོགས་ཡང་དག་པར། །༡༧༥༥། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པ། །གཞན་
 གྱིས་བདགས་གང་དེ་འགོག་གོ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ་ཞེན། དེ་ལྟར་འདོད་པ་
 ལ་སྐྱབ་བྱེད་མེད་པས་བདག་མི་བཟོད་ལ། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་སྲིད་པ་དག་
 གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་དང་སྒྲུང་ཙམ་བསྐྱེད་ཏུ་འདོད་པ་ལ་ཡང་གཞུང་འདི་
 ཉིད་འདོན་པ་བསྐྱར་ཏེ། །ཀུན་བདགས་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་
 གིས། །བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་རིགས་མིན་པའི། །རིགས་དེས་གཞན་
 དབང་ལ་ཡང་རིགས་མིན་པས། །གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་གང་གིས་ཡིན་པར་
 འགྱུར། །ཀུན་བདགས་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །སློབ་དང་མཚན་
 མ་ཐམས་ཅད་ཉིད་ཞེ་བའི། །རིགས་དེས་གཞན་དབང་ལ་ཡང་མཚུངས་མིན་ནམ།
 གཞན་དབང་སློབ་པ་གང་གིས་རྟེན་པར་འགྱུར། །གཞན་དབང་སྐབས་སུ་
 རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་མིན་
 པའི། །རིགས་དེས་སྒྲུང་ཙམ་ལ་ཡང་རིགས་མིན་པས། །བསྟོན་མེད་སྒྲུང་ཙམ་
 གང་གི་ཡིན་པར་འགྱུར། །གཞན་དབང་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་
 གིས། །སློབ་དང་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ཉིད་ཞེ་བའི། །རིགས་དེས་སྒྲུང་པ་ལ་
 ཡང་མཚུངས་མིན་ནམ། །སྒྲུང་ཙམ་སློབ་པ་གང་གིས་རྟེན་པར་འགྱུར། །ཞེས་

སྐྱུར་ཏེ། བ་སྙད་དུ་འང་གཞན་སྐྱེ་སོགས་པ་གསུང་བ་འདི་གཞན་དབང་དང་སྐྱུར་
 ཅམ་སོགས་སྐྱོས་ཆོས་ཀྱི་ལྷག་མ་གཞར་ཡང་སྐྱེགས་མེད་པར་དངོས་པོར་ལྷ་
 བའི་ཆེད་མ་དུངས་ནས་འབྱེན་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་བ་གྲགས་པས་
 ལེགས་པར་གསུངས་པ་ལ། དཔལ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། དབུ་མའི་གསུང་
 རབས་རབ་འབྱམས་ཀྱི་རིགས་པའི་༼༡༥༤༽དགག་བྱ་ནི་ཡུལ་རང་གི་ངོ་བོ་
 སྟོན་ཡུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདེན་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། བ་སྙད་ཆད་གྲུབ་འདི་ནི་
 རིགས་པའི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་ཆད་མཐའ་ཆེན་པོར་ལྷང་བའི་ཕྱིར་
 ཞེས་སྒྲ་བ་ནི། སྐྱོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་བ་གྲགས་པ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིང་རྩེ་
 ཆེན་པོ་མངའ་བ་དེས་གཞུང་རྩ་འགྲེལ་འདིར་གང་བཀག་པའི་ཕྱོགས་དེ་ནི་ད་
 བར་བྱང་ནས་སྐྱོབ་དཔོན་འདི་འགོག་པར་བྱུང་དེ། ས་པཎ་གྱིས། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་
 པའི་གཞུང་བརྒྱུད་ནས། །བདག་ནི་དཔོན་པོའི་རིགས་པ་འགོག། བགས་ལ་
 གནས་པའི་སྤྱུ་དག། ལྷོན་པའི་གིང་ལ་མི་གཙང་འཕྱོར། །ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར།
 ལྷ་བ་གྲགས་ཡུགས་བཟང་འཆད་དོ་ཞེས། །ལྷ་བ་གྲགས་དགོངས་དོན་ཟབ་མོ་
 རྣམས། །དངོས་འཛིན་དྲག་པོའི་སྤང་སེམས་ཀྱིས། །འབད་དེ་རབ་ཏུ་འགོག་
 བྱེད་མཛར། །དེས་ན་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བའི་ཞབས་ཀྱི་རིགས་པ་དྲི་མེད་སྟོན་པའི་
 གཞུང་འདི་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོར་སྐྱོབ་པའི་ཡུགས་དེ་ལ་འདོན་པ་བསྐྱུར་ནས་འདོན་
 རིགས་པས། བདེན་གྲུབ་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །བདག་དང་

གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་མིན་པའི། རིགས་དེས་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་རིགས་མིན་
 པས། ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་གང་གིས་ཡིན་པར་འགྱུར། བདེན་གྲུབ་སྐབས་སུ་
 རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། སློས་དང་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ཉིར་ཞི་
 པའི། རིགས་དེས་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ཅིས་མི་མཆུངས། ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་གང་
 གིས་ཉིད་པར་འགྱུར། ཐ་སྙད་ཚད་མས་གྲུབ་པར་བྱེད་ཅིས་པའི། སྐྱབ་བྱེད་
 དེ་ནི་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བ་དེས། ཐལ་འགྱུར་ལུགས་འདིར་སྐྱབ་བྱེད་བསྐྱབ་བྱ་
 དང་། མཆུངས་པར་གྲུབ་མིན་ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་དགག། གྱེ་མ་བྱེད་ཅག་ཐལ་
 འགྱུར་སྒྲོའོ་ཞེས། ཐལ་འགྱུར་གཞུང་བཟང་གང་། ༼༡༥༠ན༽ལས་འགྱུར་བའི་
 དོན། ཐལ་འགྱུར་བ་ཡི་དགོངས་པར་མི་འཆད་ཅིང་། ཇི་ཡིས་གང་བཀག་དེ་
 ཡིས་བཞེད་ཅིས་ཅི། ཞེས་སྒྲུས་སོ། གཉིས་པ་ལ། སློས་པ་དང་བྲལ་ཡང་རྒྱ་
 འབྲས་སུ་སྒྲུང་བ་མི་འགལ་བའི་ཚུལ། དེས་རྟག་ཆད་དང་བྲལ་བར་བསྟན་
 པའོ། ཇང་པོ་ནི། དངོས་པོ་སྟོང་པ་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ། ཚོགས་ལ་
 ལྟོས་རྣམས་མ་གྲགས་པ་ཡང་མིན། ཇི་ལྟར་དེར་ནི་གཟུགས་བརྟན་སོགས་སྟོང་
 ལས། ཤེས་པ་དེ་ཡི་རྣམ་པ་སྐྱེ་འགྱུར་ལྟར། ཇི་བཞིན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
 སྟོང་ན་ཡང་། སྟོང་ཉིད་དག་ལས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། བདེན་པ་གཉིས་
 ཀར་རང་གི་ངོ་བོས་སྐྱེ་བ་མེད་ན་སྐྱེ་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཇིག་རྟེན་དུ་རི་ལྟར་
 དམིགས་ཤེན། སྐྱེ་སོགས་འཇིག་རྟེན་དུ་དམིགས་པས་འཇིག་རྟེན་དུ་བདེན་པ་

གཉིས་ཀར་སྐྱེ་སོགས་གྲུབ་བདེན་དུ་ཡོད་པ་ཆེས་འགལ་བར་སྒྲིམ་པ་འོ། །ཞེས་
སྟོན་པ་ནི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་གཟུགས་བརྟན་དང་སྒྲིམ་པ་ལ་སོགས་
པ་ནི་མེ་ལོང་དང་བྱད་བཞིན་དང་གིང་བུ་དེའུ་དང་སྒྲགས་སོགས་སྐྱེ་བྱེན་གྱི་
ཆོགས་པ་ལ་བསྟོས་ནས་འབྱུང་ཞིང་། དམིགས་པ་རྣམས་འཛིག་རྟེན་ན་མ་
གྲགས་པའང་མ་ཡིན་ལ། འབྲས་བུ་རང་བདེན་པ་མིན་པ་འབྲས་བུ་ལྟར་སྒྲང་བ་
ལ་སྐྱེ་བྱེན་ལ་བསྟོས་ནས་འཛིག་ཀྱང་སྐྱེ་བྱེན་རང་བདེན་པར་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། རི་ལྟར་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པ་དེར་ནི་དམིགས་བྱེན་གཟུགས་བརྟན་ལ་
སོགས་པའི་སྐྱེ་བྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལས་ཡུལ་ཅན་དེའི་འབྲས་བུ་གཤམ་པ་
གཟུགས་བརྟན་དེའི་རྣམ་པར་སྐྱེ་འགྱུར་དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱིར། དཔེ་དེ་བཞིན་སྐྱེ་
འབྲས་གཉིས་ཀར་རང་བཞིན་པ་མིན་ཏེ། སྒྲུལ་པ་ལས་སྒྲུལ་པ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའི་
སྦྱིར། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤམ་སྒྲུལ་སྟོང་། སྒྲུལ་
པས་སྒྲུལ་པ་སྟོས་ཅི་དགོས། ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲིམ་པ་ལ་སོགས་པ་བརྟུན་
པའི་དཔེ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྱུར་ཏེ་གཤམ་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་གཟུགས་སོགས་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བྱེན་ཀྱི་འབྲས་ཐ་དད་དུ་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱི་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་ན་ཡང་རང་གི་སྐྱེ་བྱེན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དག་ལས་རང་བཞིན་
གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ངོར་ཐ་སྟོན་ཅམ་དུ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་
འགྱུར་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་གྲགས་སོ། །དེས་ན་སེམས་འགྲེལ་ལས། མདོར་ན་

སྟོང་པའི་ཚེས་ལས་ནི། སྟོང་པའི་ཚེས་རྣམས་འབྱུང་བ་ཡིན། བྱེད་པོ་ལས་དང་
འབྲས་མེད་བ། །ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐུལ་བས་བསྟན། །ཁང་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་རྟེན་
འབྱུང་ཡང་། །ཚོགས་པ་དག་ལས་འབྱུང་བ་ཡི། །རྩ་ལྷོ་དང་ལྷུ་གུ་བཞིན། །མི་
ལམ་སྐྱུ་མ་ཡིན་པར་འདོད། །ཚོས་རྣམས་ཐུ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། །ཅུང་ཟད་འགལ་
བར་མི་འབྱུང་ཏེ། །ཐུ་ནི་ཐུ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་བ། །སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་
རྟོགས། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་གཟུགས་བརྟན་གྱི་ཚོས་ཀྱི་ཐུ་འབྲས་ལ་རང་བཞིན་
མེད་པར་ཤེས་བཞིན་མཁས་པ་སུ་ཞིག་གཟུགས་སོགས་ཐུ་འབྲས་ཐ་དད་དུ་མ་
གྲུབ་པ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྣང་ཅམ་དུ་དམིགས་པས་དེ་ལ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་
ངས་པ་ག་ལ་བྱེད་རིགས་ཏེ། །ཡོད་པར་སྣང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར། །རི་སྐད་དུ། །མེ་ལོང་གིན་ཏུ་ཡོངས་དག་ལ། །རི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་
ཡི། །གཟུགས་བརྟན་སྣང་བ་དེ་བཞིན་དུ། །ལྷོན་པ་ཚོས་རྣམས་ཤེས་པར་
གྱིས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། །བདེན་པ་གཉིས་སུ་འང་རང་བཞིན་
མེད་པའི་ཕྱིར། །དེ་དག་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཆད་པ་འང་མིན། །རྟེན་འབྱུང་གི་ཚོས་དེ་
དག་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཆད་པ་འང་མ་ཡིན་ཏེ། །བདེན་པ་གཉིས་སུ་འང་རང་གི་རོ་བོ་
ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་བརྟན་ལྟར་རོ། །དེས་ན་འདི་ལས་
གཞན་དུ་དཔལ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་ལ་འདི་འདྲི་བར་
བགྱི་སྟེ། །བྱེད་ཅག་རང་། །༡༩༡༩། །ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་ལ་རང་བཞིན་དང་

མཚན་ཉིད་ལེགས་པར་འཛོག་གིན་འདུག་པས་དེ་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་དང་རང་
བཞིན་ཡོད་མེད་ཅན་དུ་སྦྱས་ཀྱང་མཐར་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་སྦྱ་ཞིང་སེམས་པར་སོང་
བས་རྟག་ཆད་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བའི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་འདི་རྒྱང་
རིང་པོ་ནས་དོར་བར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཐ་སྟད་
ཆད་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཁས་ལེན། དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་རིགས་ཤེས་
ཆད་མས་བདེན་མེད་དང་བདག་མེད་དུ་གྱུབ་ཅིང་། ཡོད་པར་དོན་དམ་དུ་ཁས་
ལེན་པའི་སྒྲིལ། དེ་ལྟར་ན་གཞུང་རྩ་འགྲེལ་འདི་དག་གི་སྟོགས་སྒྲར་གང་བཞག་
པ་དེ་རང་ལུགས་སུ་ཁས་སྤངས་པར་འགྱུར་ཏེ། བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རང་
བཞིན་ཁས་སྤངས་པའི་སྒྲིལ་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་དང་
། དོན་དམ་པ་ནི་བདེན་པར་མེད་པ་ཞེས་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཁས་སྤངས་པའི་
སྒྲིལ། དེ་ལ་རང་བཞིན་ཁས་མ་སྤངས་ཏེ། རང་བཞིན་ནི་ཡུལ་རང་ངོས་རང་
དབང་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཛོག་གི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་མེད་ཙམ་
ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་རང་གི་ངོ་བོ་བཞག་པས་རང་བཞིན་ཁས་སྤངས་པར་མི་
འགྱུར་བའི་སྒྲིལ། ཞེས་ཟེར་རོ། །བདེན་པ་གཉིས་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
དང་། དཔལ་མགོན་ཐུ་སྦྱབ་སོགས་ཀྱིས་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་དབྱེད་པར་
མཛད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་ཐ་སྟད་ཀྱིས་འཇུག་པའི་འཛོག་རྟེན་གྲགས་པའི་ངོར་
བྱས་ཀྱི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་འམ་རང་བཞིན་ལ་ངོ་བོ་དང་རང་བཞིན་ཡོད་

མེད་དབྱུང་པར་མཛད་པ་ལས་གཞན་དུ་ཤེས་བྱར་མེད་པའི་རི་བོང་གི་རྩ་དང་མོ་
གཤམ་གྱི་བྱ་དང་འབྲ་བའི་ཆོས་ཤིག་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་དབྱུང་
༼༡༥༡བ༽པར་མཛད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མཛད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་།
བྱུང་པར་ཅོང་ཁ་པ་བཞེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདེན་གྲུབ་དེ་བདེན་
གཉིས་གང་གི་འང་སྤང་ཙམ་འཛིག་རྟེན་པའི་ངོར་ཡང་ངོ་བོ་དང་རང་བཞིན་མ་
ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུ་དེའི་རང་ངོ་སྟོང་པས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པར་མི་
འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། རི་བོང་གི་རྩ་མ་སྦྱས་པས་ལྷ་ལྷ་མ་སྦྱས་པར་མི་འགྲུར་བ་དང་།
མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ཆོ་དང་མི་ལྟན་པས་སྦྱས་བྱ་ལྟས་བྱིན་ཆོ་དང་མི་ལྟན་པར་མི་
འགྲུར་བ་བཞིན་ནོ། །དེར་མ་ཟད་བྱེད་ལྟར་ན་རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་
ཡུལ་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོད་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གྲུབ་ཁོ་ན་ལ་འཛིག་རིགས་པར་ཐལ།
རང་བཞིན་མེད་པ་ཞེས་བ་དེ་ཡུལ་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོད་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པར་མ་
གྲུབ་པ་ཁོ་ན་ལ་བཟོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས། བྱུང་པ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་
གྲུབ། འདོད་ན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ལ་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་མཚན་ཉིད་དང་ངོ་བོ་རང་ལུགས་ལ་ཆད་གྲུབ་
ཏུ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་རང་བཞིན་ལ་བདེན་གྲུབ་གྱིས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཐ་སྟོན་ཆད་གྲུབ་ཀྱི་ལས་རྒྱ་འབྲས་བསྐྱུ་མེད་རིགས་པས་གནོད་
ཡུལ་མིན་པར་ཡོད་པ་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟའི་དངོས་པོ་རྟག་པར་ཐལ། དེ་ལྟའི་

དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ཆ་དེ་དབུ་མའི་རིགས་པས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རྟགས་གྱི་
དགག་བྱའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཅིང་། དེ་མ་ཡིན་ན་ཐ་སྟད་ཆོད་མས་དེ་ཡོད་པར་གྲུབ་
པས་མེད་པའི་ཆད་པ་ཉིད་དུ་མ་དམིགས་ལ། ཡོད་པའམ་རྟག་ན་མེད་པ་དང་
ཆད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས། བྱབ་པ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་
གྲུབ། འདོད་(༡༨༥)ན་ཅིར་འགྱུར། ཡང་གང་དུ་དངོས་པོ་ཆོད་གྲུབ་གྱི་ཡོད་
པ་རང་བདེན་པར་མི་བསྐྱབ་དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཅན། རྟེན་འབྱུང་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་
དངོས་ཆོས་རྒྱུ་ཆད་པར་ཐལ། ཐ་སྟད་ཆོད་གྲུབ་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་མི་བདེན་པའི་
རྒྱ་རྒྱུན་བཅོས་མ་ལས་དངོས་ཆོས་གྱི་འབྲས་བུ་བཅོས་མ་བསྐྱུ་ཆོས་ཐ་སྟད་
དུའང་བརྟུན་པ་མི་འབྱུང་བར་ཐ་སྟད་ཆོད་གྲུབ་གྱི་རྒྱ་འབྲས་རང་བདེན་པ་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས། བྱབ་པ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གྲུབ། ཅེས་སྐྱབ་སྐྱབ་
གྱིས་སྟོན་ཉིད་ནས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ། བྱབ་པ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གྲུབ་ཅེས་
པ་འདི་ནི་མི་བྱ་བ་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་བརྩོན་འགྲུས་གྱིས་དབུ་མའི་སྟོང་ཐུན་ཆུང་
བར། རི་སྐད་དུ། གང་དབུ་མ་དག་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། ལྷོག་པར་སྐྱབ་བ་
དག་ནི་འཛིག་རྟེན་པ་ཉིད་གྱིས་ཁས་སྤངས་པ་ཡིན་ལ། འཛིག་རྟེན་དང་མཐུན་
པར་འཇུག་སྟེ་གྲོལ་བ་ན། ཚུད་མེད་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྟོབ་དཔོན་སྐྱབ་
སྐྱབ་དང་། ལྷ་གསལ་སོགས་ཀྱང་དེའི་རྗེས་བརྗོད་མཛད་པ་ཙམ་དུ་བྱང་བའི་
ཕྱིར། གཞན་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་ནི་གང་དུའང་ཁས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་

སོ། །མདོར་ན་ཡོད་མེད་གྱི་ཚོས་གང་ཡང་དབྱུ་མ་པས་རང་ལུགས་ལ་འཛོག་པ་
 མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འཛོག་ཅིང་ཁས་སྒྲངས་ན་རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་ཆེན་པོར་རྟོག་
 བར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་ཞེས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་སྤྱུ་སྤྱུབ་ཞབས་སོགས་
 བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་
 བློ་གཟུགས་རྟག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མི་རྟག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་མ་དམིགས་ཏེ། དེ་
 གཟུགས་ཉིད་ཀྱང་མི་དམིགས་ན་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པ་ལྟ་ག་ལ་འགྱུར།
 ༼༡༥༥༽དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གསུངས་ལ། བསྟན་བཅོས་
 ལས། ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་འཛིན། མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཆད་པར་བཟླ། ༼དེ་
 སྤྱིར་ཡོད་དང་མེད་པ་ལ། མཁས་པས་གནས་པར་མི་བྱའོ། །གང་ཞིག་རང་
 བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། ༼དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པས་རྟག། རྫོན་བྱུང་ད་ལྟར་མེད་ཅེས་
 པ། ༼དེས་ན་ཆད་པར་ལྟ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། དངོས་པོ་ཡོད་པར་ཁས་
 གྲངས་ན། ༼རྟག་དང་ཆད་པར་བཟླ་བ་ནི། །ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ་དངོས་དེ་
 བློ། ༼རྟག་དང་མི་རྟག་འགྱུར་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་འགྱུར་ལ། དེས་ན་རང་
 ལུགས་ལ་དངོས་པོ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཁས་སྒྲངས་པས་ཅིར་སོང་སྟེ་ན།
 རྟག་པ་དང་ཆད་པ་གང་ཡང་རུང་བར་དོན་ལ་ཁས་སྒྲངས་པར་སོང་ལ། དེར་མ་
 ཟད་ཡོད་མེད་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་རང་ལུགས་ལ་ཁས་སྒྲངས་པ་དེའི་ཆེ་རྟག་པ་
 དང་ཆད་པ་གཉིས་ཀ་དོན་གྱིས་ཁས་སྒྲངས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཚོས་མེད་པ་ཁས་

སྒྲངས་པ་དེས་ནི་ཆོས་དེ་ཆད་པར་སོང་ལ། དེ་མེད་ན་མེད་པ་དེར་བཟོས་ཀྱི་
ཡོད་པའི་ཆོས་ཤིག་སྤྲིད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་གྱི་ཡོད་པ་དེ་མེད་པའི་ཆད་
པ་དེར་བཟོས་ནས་རྟག་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་ཅིང་། གང་ཡོད་པའི་ཆོས་ཁས་སྒྲངས་
པ་དེས་ནི་ཆོས་ཏེ་རྟག་པར་སོང་ལ་དེ་ཡོད་ན་དེར་བཟོས་ཀྱི་མེད་པའི་ཆོས་ཤིག་
སྤྲིད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་གྱི་མེད་པ་དེ་ཡོད་པ་རྟག་པ་དེར་བཟོས་ནས་ཆད་
པ་ཉིད་དུ་རྟོག་པར་འཛིན་རྟེན་དེ་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་དག་གིས་ཤིན་ཏུ་ཞེན་པར་
བྱེད་པའི་བྱིར། ཡང་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆད་
མས་གྲུབ་པ་དང་། དེ་དག་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ནི་མཐའ་གཉིས་ཀ་
ཁས་སྒྲངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་(༡)༤༣ནོར་མས་རང་གི་ངོ་བོ་མི་སྟོང་པར་ཆད་
གྲུབ་ཏུ་ཁས་སྒྲངས་པས་རྟག་མཐའ་དང་། དེ་རྣམས་དབྱེད་པའི་ཆེ་བདེན་མེད་
དུ་སོང་བར་ཁས་སྒྲངས་པས་ཆད་མཐའ་ཁས་སྒྲངས་པར་སོང་བའི་བྱིར་ཏེ།
གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པས་རྟག། རྟོན་བྱུང་ད་
ལྟར་མེད་ཅེས་པ། །དེས་ན་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །དེས་ན་བཅོམ་ལྷན་
འདས་དང་བརྟན་བཅོས་མཁན་པོ་ཀུན་གྱི་ལུང་གསལ་པོ་འདི་འདྲ་བྱིན་ཅི་ལོག་
ཏུ་བཀྲལ་ནས་རང་ལུགས་ལ་ཡོད་མེད་གྱི་ཆོས་ཁས་སྒྲངས་ཏེ། རྟག་ཆད་གྱི་
ཐོགས་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་གནས་པར་མ་མཛད་ཅིག། འདིར་རྗེ་བརྩན་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་མཉན་པ་རས་ཆེན་གྱི་མགྲར་ལས། བདེན་པ་གཉིས་གྱི་རང་

བཞིན་ལ། བདེན་རླུན་གཉིས་སུ་བདེན་པ་ཡི། རང་གི་ངོ་བོར་གནས་པའི་
 ཚས། རང་བཞིན་ཞིག་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་། བསྟན་བཅོས་སྤྱོད་མས་མོས་པར་
 བྱེད། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཡུམ་སོགས་ལས། བདེན་གཉིས་སོ་སོར་བདེན་
 རླུང་། བདེན་པའི་བདེན་པ་གཉིས་པོ་དེའི། རང་བཞིན་དང་ནི་མཚན་ཉིད་
 དང་། རང་ངོ་དམིགས་སུ་མ་བཟོད་ཅེས། ཡང་ནས་ཡང་དུ་བཀའ་ནན་
 བསྟུལ། ཇི་ལྟར་དམིགས་སུ་མེད་པ་ལ། རང་བཞིན་ཞིག་ནི་སུ་ཞིག་
 འདོགས། ཇིར་ཡང་འདོགས་སུ་མི་རུང་སྟེ། མིང་མེད་མིང་དུ་བབྱང་བ་
 ཡིས། སྤྱོད་མཚན་ཅན་གྱི་སྤྱན་པོ་ལ། ཁོ་བོ་རས་པ་མཚར་དུ་བཅི། ཞེས་
 གསུང་གི་བདུད་ཅི་མཚོག་འདི་དྲན་པར་བྱའོ། ཇིས་ན་རི་རྒྱད་དུ་རི་ལྟར། རྟོན་
 བས་༼༡༨༩བ༽སྤྱལ་བས་སྤྱལ་བ་ནི། རླུང་ལྷུལ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་སྤྱལ་ཞིང་
 ། སྤྱལ་བ་དེས་ཀྱང་སྤྱལ་བ་ནི། སྤྱང་ཡང་གཞན་ནི་སྤྱལ་བ་ལྟར། ཇི་བཞིན་
 བྱེད་པོ་དེས་ལས་གང་། བྱས་པ་སྤྱལ་པའི་རྣམ་པ་བཞིན། ཇི་བེར་ན་སྤྱལ་བས་
 སྤྱལ་གཞན་ཞིག། སྤྱལ་བ་མཛད་པ་དེ་བཞིན་ནོ། ཉོན་མོངས་ལས་དང་ལུས་
 རྣམས་དང་། བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་དག། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་བུ་དང་
 ། སྤྲིག་རྒྱ་མི་ལམ་འདྲ་བ་ཡིན། ཅེས་སྤྱལ་སོགས་ཀྱི་དཔེས་བདེན་པ་གཉིས་
 ཀར་སྤང་ཅམ་གྱི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཚོས་དེ་དག་རང་བཞིན་མེད་པ་
 ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་ན་སྤྱོད་འགག་སྤྱོད་ཚོགས་

པར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་བསྟན་ཏོ། །གསུམ་པ་ལ། དངོས་
དང་། ཞར་ལ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གསུངས་པ་བྱང་དོན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་
ལ། རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཐད་པ་དང་། དོན་དེ་ཉིད་
དཔེའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་དང་། དེ་ལ་ཐུག་མེད་དུ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་
པོ་ལ། རང་ལུགས་བསྟན་པ་དང་། གཞན་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གང་སྤྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་དེ་མི་འགག་པ། །དེ་སྤྱིར་ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་འདི་ལྟས་
སྤྱིར། །ལ་ལར་ལས་འགགས་ཡུན་རིང་ལོན་ལས་ཀྱང་། །འབྲས་བུ་ཡང་དག་
འབྱུང་བར་རིག་པར་གྱིས། །དེས་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རང་བཞིན་མེད་པའི་
སྤྱིར་རྟག་ཆད་དུ་བལྟ་བ་ལས་གྲོ་ལ་བར་མ་ཟད། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ལས་
འགགས་ནས་ཡུན་རིང་ལོན་ཡང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་ཆེད་དུ་ཀུན་གཞི་
སོགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་ནི་དོན་མེད་དེ། དེ་འབྲེལ་
དངོས་པོ་རྣམས་གྲུབ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། དེ་ཡང་རྩ་བ་ལས།
གལ་ཏེ་སྤྲིན་པའི་དུས་བར་དུ། །གནས་ན་ལས་དེ་རྟག་པར་འབྱུང་། །གལ་ཏེ་
འགགས་ན་འགགས་གྱུར་པས། །རིམ་མཉམས་ལྟར་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པར་
འབྱུང་། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། །ལས་རྣམས་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་དུས་ཀྱི་བར་དུ་
གནས་སམ། །འོན་ཏེ་སྤྲིན་མ་ཐག་འགག་པའི་སྤྱིར་མི་གནས་པ་གང་ཡིན། །གང་
དུ་སྤྲིན་ཀྱང་དངོས་པོ་རྟག་ཆད་ཅན་དུ་སྤྲད་གོས་པར་འབྱུང་པོ། །ཞེས་བརྟན་པ་

ལ། བྱི་རོལ་པ་ལས་འབྲས་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་གང་ཟག་གི་བདག་རྟག་པར་
ཡོད་པ་དེ་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཉམས་སུ་ཁྱོད་བའི་བྱིར། ལས་འབྲས་དང་། མཐོ་
རིས་དང་། ཐར་པ་ལ་སོགས་འཐད་ཀྱི། སངས་རྒྱས་པ་ལྟར་ན་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་ཅིང་། སུང་པོ་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པས་ལས་འབྲས་དང་མཐོ་
རིས་དང་ཐར་པ་སོགས་མི་རུང་སྟེ། ལས་མ་བྱས་པ་དང་འཐད་པ་དང་། བྱས་པ་
རྒྱད་ཟོས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་བསགས་པ་གཞན་གྱིས་ཁྱོད་བ་སོགས་ལས་
འབྲས་འཆོལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ། སུང་པོ་སྐད་ཅིག་སྒྲ་བ་ཡི། །ཤྲུ་པ་
རྣམས་བདག་མེད་ན། །མཐོ་རིས་ཐར་པ་ལ་དགོས་པའི། །འབད་པ་དོན་མེད་
ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཞེས་སྒྲའོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟོན་
བདག་རྟག་པ་ཡོད་པ་ལ་འཆད་འགྱུར་གྱི་རིགས་པས་གནོད་པའི་བྱིར་དང་།
རྟག་པས་ལས་འབྲས་ཁྱོད་ན་ལས་འབྲས་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཅར་ཁྱོད་
བའམ། ཡང་ན་ནམ་ཡང་མི་ཁྱོད་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར། རྟག་པས་རྣམ་སྐྱེན་ཁྱོད་
བ་རྒྱུན་ལ་མི་བཟོས་པའི་བྱིར་དང་། རྟག་པ་གཅིག་ཉིད་བདེ་སྒྲུག་དང་། དན་
སོང་དང་། མཐོ་རིས་དང་། ཐར་པ་སོགས་སྒྲ་ཆོགས་སུ་འགྱུར་བ་འགལ་བའི་
བྱིར་དང་། བདག་ཀྱི་ཉལ་ཡོད་ན་བདག་འཛིན་སྤང་དུ་མི་རུང་ཞིང་། དེ་
ལས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཐར་པ་མི་འཐད་པ་སོགས་སྐྱོན་
མཐའ་ཡས་པ་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། །ཆོས་འདི་པ་རྣམས་ནི་དེ་སྐད་བཤད་པའི་

ཉེས་པར་ཐལ་བས། རྟག་པའི་བདག་དང་ལས་ཁས་མི་ལེན་ལ། དེ་ལ་གནས་
མ་བུ་པ་རྣམས་ནི་མི་རྟག་ན་ཡང་སྤྱི་རོལ་པས་འཕངས་པའི་ཉེས་པ་འབྱུང་བར་
བསམས་ནས། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་སྤང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་
མེད་ཅིང་། རྟག་མི་རྟག་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་
དོ། །དེའང་མི་རིགས་ཏེ། འཆད་འགྱུར་གྱི་རིགས་པས་གནོད་པའི་སྤྱིར་དང་།
ལྷག་མེད་དུ་བྱ་བའི་ལས་འདས་པ་ན་བདག་ཡོད་ན་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་ཡོད་པར་
འགྱུར་ཏེ། སྤང་པོ་ཞིག་གྱུང་བདག་མ་ཞིག་པའི་སྤྱིར། དེའི་སྤྱིར་རྟག་པར་ཡང་
འགྱུར་རོ། །བདག་མེད་ན་སྤང་པོ་ཞིག་པ་ན་བདག་གྱུང་ཞིག་པའི་སྤྱིར་མི་རྟག་
པར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་སྤྱིར་དེ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །རྣམ་
འགྲེལ་ལས། མི་རྟག་ཉིད་དུ་བརྗོད་མེད་པ། །དེ་ནི་འགའ་ཡིའང་རྒྱ་མ་
ཡིན། །བརྗོད་བྱ་མིན་ལ་བཅིངས་དང་ཐར། །རི་ལྷ་བུར་ཡང་ཡོད་མ་
ཡིན། །ཅེས་པ་ལྷར་ཐ་སྣད་དུ་ཡང་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་ན་རྒྱུར་མི་
རུང་ཞིང་། བཅིངས་པ་དང་གོལ་བ་ཡང་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར། དེ་ལས་གཞན་
པའི་དངོས་སྤྱོད་པ་རྣམས་ནི་ལས་དང་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་མི་རྟག་པར་ཁས་ལེན་
ཅིང་འགགས་ཟིན་པའི་ལས་ལས་འབྲས་བུ་རི་ལྷར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་ཅོད་
པའི་ལན་དུ། དེ་དག་མི་རྟག་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་གྱང་འབྲས་བུ་མ་སྤྲིན་གྱི་བར་དུ་
སྣད་ཀྱི་ཕྱོག་ལ་ཅིག་སྤྲོ་མ་ལས་སྤྱི་མ་འབྱུང་བའི་རྒྱན་མ་ཆད་པའི་སྤྱིར་ལས་

འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཐད་ལ། སྡེ་མ་འགགས་པའི་ཕྱིར་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཅིང་།
 ཕྱི་མ་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་ཆད་པ་ཡང་མེད་ལ། སྡེ་ཕྱི་རྒྱན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་
 བྱས་པ་དང་ཕྱད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་ཡང་མེད་དོ་ཟེར། དེ་ལ་མང་བཀུར་བ་
 ཁ་ཅིག། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་སྲུང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་གང་ཟག་དང་སེམས་
 ཅན་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ཀྱང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཆད་འབྱུར་གྱི་ལུང་རིགས་
 ཀྱིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་དང་བདག་ཡོད་ན་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་བཞི་དང་འགལ་ཞིང་ཐར་
 པ་མི་ཐོབ་པས་སྟོན་པའི་བསྟན་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། སྡེ་མ་དང་འདྲི་གཉིས་
 ཀྱིས་གང་ཟག་རྫས་གྲུབ་ཁས་ལེན་པ་ནི་མི་འཐད་དོ། །འོ་ན་བདག་ཁས་ལེན་
 པའི་རང་སྡེ་དེ་དག་གི་བསྟན་པ་དེ་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེ་མ་
 ཡིན་ན་སྡེ་པ་དེ་དག་རང་གི་སྡེ་པར་མི་རུང་བ་ཉིད་དང་། སྡེ་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཐེག་
 དམན་བྱེ་མདོའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྒྲིབ་པའི་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
 སྒྲུབ་པ་ལ། རེད་མདའ་བ་ན་རེ། གང་བདག་ཏུ་སྒྲིབ་བ་དེ་དག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 བསྟན་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་
 པ་ནི་བདག་མེད་སྟོན་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདག་ཏུ་སྒྲིབ་བ་དེ་ནི་
 སྟོན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲིབ་བའང་མ་ཡིན་ལོ། །འོ་ན་སྡེ་པ་དེ་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་བསྟན་པར་བསྐྱས་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
 བསྟན་པ་ནི་ཚུལ་བྱིམས་ནམ་དག་དང་ལྟ་བ་ནམ་དག་གཉིས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་

ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར་སྡེ་པ་བཙུང་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལྷག་པ་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་
བསྐྱབ་པ་༼༡༥༥༽མ་ཉམས་པའི་སྤྱིར་། ཀྱན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར་
བསྐྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལས་གང་དག་ལྷ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྷན་པ་མ་
ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་
པའི་མཐའ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ནི་ལྷ་བ་ཐ་དད་པས་རབ་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་
ལྟར་ན་ལྷག་པ་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྷན་པ་ནི་སྡེ་པ་
བཙུང་པ་ཡིན་ལ། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དང་ལྷན་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་
སྤྱོད་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་གང་ཟག་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྡེ་པ་དེ་དག་ནི་ལྷག་པ་ཚུལ་
བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་མ་ཉམས་པའི་སྤྱིར་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་
པར་བསྐྱས་ལ། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལས་ཉམས་པའི་སྤྱིར་ཡང་དག་
པར་སྤྱོད་པོ་ལ་པ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་དོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཐལ་བ་ལ་འདོད་ལན་
དང་། ཉགས་དང་པོ་ལ་རྣམ་པར་སྤྱོད་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་། མ་གྲུབ་པའི་ལན་དང་།
ཉགས་སྤྱི་མ་ལ་རྣམ་པར་སྤྱོད་པ་མེད་པར་མ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནར་ལན་གདབ་པར་བྱེད་
མོད། དེ་ལྟར་ན་འདའ་དོན་ལ་གང་ཟག་རྫས་གྲུབ་ཏུ་ཞེན་པ་དེས་བདག་མེད་
རྟོགས་པ་ལ་གཤེགས་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཐར་པའི་ལམ་ལས་སྤྱོད་
པོ་ལ་ཏུ་གྱུར་ཀྱང་། སྤྱོད་པས་འདོད་པ་ལྟར་སྤང་པོ་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་
གི་ངོ་བོའི་རྫས་རང་དབང་ཅན་དུ་ཁས་མ་སྤངས་པས་ཚོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞི་དང་ཡང་

འགལ་བར་མི་འགྱུར་པས་རང་གི་སྤེལ་དང་ཚོས་འདི་པར་ཡང་བཞག་ལ། རང་གི་སྤེལ་དང་ཚོས་འདི་པ་ཙམ་དུ་ཞུགས་ན་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ཡང་དག་པར་གྱུར་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་རིག་པའི་བསྟན་པ་ཅི་རིགས་པ་ལའང་དངོས་པོར་སྟོན་པའི་བསྟན་པའི་ཆ་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་༼༡༥༥༽པ་ཡང་དག་པར་མི་རུང་བ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་ཟེར་རོ། །ཉན་ཐོས་ཁ་ཅིག། ལས་བྱས་པའི་དུས་དེ་ཉིད་དུ་ཆུད་མི་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་བྱ་ལོན་གྱི་ཡི་གེ་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ་ལ། ཡི་གེ་ཡོད་པས་བྱ་ལོན་སྟུང་དུ་ཟིན་ཀྱང་ནོར་བདག་གི་ནོར་ཆུད་མི་ཟ་བ་བསྟེད་དང་བཅས་པ་འགྲུགས་པ་བཞིན་དུ་བྱ་ལོན་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་འགགས་སུ་ཟིན་ཀྱང་ཆུད་མི་ཟ་བའི་རྒྱུ་ཡོད་པས་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཐད་ཟེར་ལ། ཡང་བྱེ་བྲག་དུ་སྟོན་པ་དག་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཚོས་དགོ་མི་དགོ་ལུང་མ་བསྟན་རྣམས་ཀྱི་ཐོབ་རྒྱས་ཐོབ་ནས་གཏོང་རྒྱས་མ་བཏང་གི་བར་དུ་ཚོས་དེ་དག་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་རུང་མེད་རུང་ཚོས་དེ་དག་དང་ལྷན་པར་འཛོག་པའི་རྣམས་ཤིག་སྟེ་ལ། དེའི་རྒྱུ་ལ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཛོག་ཟེར་རོ། །དེ་དག་མི་རིགས་ཏེ། ཆུད་མི་ཟ་བ་དང་ཐོབ་པ་ནི་ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་གྲུབ་དུ་འདོད་པར་སྣང་ལ། དེ་ནི་གཟུགས་དང་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ལས་གཞན་དུ་ཚད་མ་གསུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་མི་འཐད་ལ། འཐད་ན་འདུ་བྱེད་ཏྲག་པ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆུད་མི་ཟ་བ་དང་ཐོབ་པ་དེ་འདུ་བྱེད་

ནམས་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་རྒྱལ་ལོ་ནམ། མི་འབྲལ་བའི་རྒྱལ་ལོ། དང་པོ་མི་འཐད་
དེ། འདྲུ་བྱེད་ནམས་མ་སྐྱེས་པར་དེ་དག་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པས་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་
འགྱུར་བའི་སྤྱིར་དང་འདྲུ་བྱེད་ནམས་སྐྱེ་བ་ལ་དེ་དག་གི་རྣམས་པ་གང་ཡང་མ་
མཐོང་བའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་དེ། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་
དུས་གཅིག་ཅར་དུ་དགོ་མི་དགོ་དང་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་དང་སྤང་བྱ་དང་
གཉེན་པོ་སོགས་ལྟར་ཅིག་མི་གནས་༼༡༥༽བཤམས་ནམས་ལྟར་ཅིག་ཏུ་ཡོད་
པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར། མདོ་སྤེལ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་དགོ་མི་དགོ་ལུང་མ་བསྟན་
ནམས་ཀྱིས་སེམས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱོས་པའི་བག་ཆགས་དང་ས་བོན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ལས་
འབྲས་ཀྱི་ནམ་གཞག་འཛོག་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་ནམས་ན་
རེ། སྤེལ་ནམས་མི་རིགས་ཤིང་ས་བོན་དང་བག་ཆགས་ལ་འཛོག་པ་ནི་ལེགས་
མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཀུན་གཞི་མེད་ན་ས་བོན་དང་བག་ཆགས་ཉིད་མི་རུང་
སྟེ། འཇུག་པའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ནམས་ནི་རྒྱུན་མི་བརྟན་པས་དེ་དག་ལ་བག་
ཆགས་བསྐྱོ་བ་དོན་མེད་པའི་སྤྱིར། དོན་ཡོད་ན་ཞིག་ནས་ཡུན་རིང་དུ་ལོན་པའི་
ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱིན་པས་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་བའམ་འདས་པ་རྣམས་སུ་གྲུབ་པར་
འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །འཇུག་ཤེས་ནམས་ནི་དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བ་དང་ཟག་
བཅས་དང་ཟག་མེད་སོགས་ལུང་དུ་བསྟན་ཅིང་། ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ་བར་སྐྱེ་བས་དེ་
དག་དང་མི་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་སྤྱིར་དང་། ཡིད་ཤེས་

དགོ་བ་དང་ཟག་མེད་དུ་སྒྲིམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་བར་བྱེད་པ་རྣམས་རང་ལས་
 གཞན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དང་། རང་ཉིད་གང་ལ་ཡང་བག་
 ཆགས་སྒོ་བར་བྱེད་པ་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར་དང་། སྤྲོ་མས་སྤྱི་མ་ལ་བག་ཆགས་
 བསྒོ་ན་གང་རུང་གཅིག་དངོས་པོས་མེད་པས་བསྒོ་བྱ་དང་བསྒོ་གཞིར་མི་རུང་
 བའི་སྤྱིར་དང་། དུས་མཉམ་པ་ལ་བསྒོ་ན་སྒོ་བྱེད་ཀྱི་ཡིད་ཤེས་དགོ་མི་དགོ་ཡུང་
 མ་བསྟན་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡིད་ཤེས་གཞན་དང་ལྟན་ཅིག་སྒྲིཊ་ལགག་བྱེད་པ་མི་སྤྱིར་
 བའི་སྤྱིར་དང་། བརྒྱལ་བ་དང་གཉིད་མཐུག་པོ་ལོག་པ་དང་སེམས་མེད་པའི་
 སྒྲོམས་པར་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་འགགས་༼༡༩༧༽ནས་ཡུན་
 རིང་དུ་ལོན་པའི་རིགས་པ་ལས་རིགས་པ་བྱི་མ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པ་སོགས་
 སྒྲོན་དུ་མ་སྒྲུབ། །དེས་ན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་
 པ་ནས་ལྟག་མ་མེད་པའི་ཟུང་ན་ལས་འདས་པའི་བར་དུ་རྒྱན་ནམ་ཡང་ཆད་དེ་
 མེད་ཅིང་ཡུང་དུ་མ་བསྟན་ལ། རྣམ་པ་མི་གསལ་བས་དགོ་མི་དགོ་ཡུང་མ་
 བསྟན་སོགས་ཆོས་གང་དང་ཡང་རྒྱད་གཅིག་ལ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མི་འགལ་ལ། རྣམ་
 མཁའ་དང་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ལྟ་བུར་འབྱུང་བ་མེད་པ་ཡང་མ་
 ཡིན་ཅིང་། སྒོ་བྱེད་དགོ་མི་དགོ་ཡུང་མ་བསྟན་གྱི་ཆོས་རྣམས་དང་རྒྱད་གཅིག་ལ་
 ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྒྲིཊ་ལགག་བྱས་པས་བག་ཆགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་རུང་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་
 ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་ལས་རྒྱུན་རི་ལྟ་བུ་བ་བཞིན་དུ་རྒྱ་མཐུན་པ་དང་རྣམ་

སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་རྣམས་མཐོང་བའི་ཆོས་དང་། སྒྲིས་ནས་དང་ལན་གྲངས་
གཞན་ལ་སྦྱོང་བར་འགྱུར་བ་རྣམས་དུས་རིམ་བ་དེ་བཞིན་དུ་འབྱིན་པར་བྱེད་
དེ། ཐེག་བསྐྱས་ལས། བརྟན་ལུང་མ་བརྟན་བསྒོ་བྱ་བ། །སྒོ་བར་བྱེད་དང་
འབྲེལ་བ་ལས། །སྒོ་བར་བྱེད་གྱི་གཞན་དུ་མིན། །འདི་ནི་བག་ཆགས་མཚན་
ཉིད་དོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་
ཤེས་ཡོད་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་མེད་པའི་བྱིར་དང་། ཡོད་ན་བདག་དང་དབང་ལྷན་
སོགས་ཀྱང་དགག་པར་མི་རིགས་པའི་བྱིར་དང་། རང་གཞན་གང་གིས་མ་རིག་
པའི་ཤེས་པ་རྫས་གྲུབ་འགལ་བའི་བྱིར་དང་། དག་མི་དག་ལུང་མ་བརྟན་གྱི་
ཆོས་རྣམས་དེ་དང་འབྲེལ་བ་མ་མཐོང་བའི་བྱིར་དང་། རྟེན་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལ་བྱི་རོལ་པ་
༼༡༥༥༽རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡང་རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར་མི་
འཐད་ཅིང་། དེ་དག་དང་གནས་མ་བུ་པའི་འདོད་པ་ནི་ཆོས་འདི་པས་རྣམ་པ་
བརྒྱ་སྟོང་དུ་བཀག་ཟིན་ལ། གང་ཟག་མི་རྟག་པ་ནས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
བར་རྣམས་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་རྫས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུང་
བས་བཤད་ཟིན་པ་དང་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པ་མཐའ་དག་གིས་
གཞོད་པའི་བྱིར་དང་། རྟེན་ཁས་སྤངས་ཀྱང་སྒྲིད་ཅིག་ཟུ་བྱི་རྣམས་གཞན་དུ་
འདོད་པས་མ་བྱས་པ་དང་ཡུད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་མི་སྒྲོང་བར་སྒྲུང་བས་མི་འཐད་

དོ། །སྤྱོད་འཇུག་ལས། རྒྱལ་གཅིག་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་པོ་ཞེས་
བྱར་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་དེ་ནི་གྲགས་ངོ་ཙམ་གྱི་རྗེས་བརྗོད་ཙམ་ལས་
རྒྱལ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་མཐུ་ཅན་གྱི་ལས་རྗེས་རང་བདེན་
པ་ཡོད་པའང་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་སྤྱུ་སྤྱུ་བ་ཡབ་སྤྱུ་བ་ཀྱི་དགོངས་པར་མི་
འོང་ངོ་། །དེས་ན་ལས་འབྲས་དང་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པའི་
རང་བཞིན་དང་ངོ་བོ་ཅན་དུ་གྱུ་བ་པར་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་སེང་གོ་སྤྱོད་
པའི་གྲོང་བྱེད་ཞིག་གི་དོགས་ནས་ཡིད་འབྱུང་བས་ངལ་བའི་ཆོགས་ཆེན་པོས་
དེའི་རྩ་འཛིན་བྱེད་པར་སྤྱོད་པར་ཟད་དེ། ལས་འབྲས་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་
སྤྱོད་པ་ཉིད་སྤྱོད་འགགས་དང་བྲལ་བ་ལ་རྟག་ཆད་དུ་སྤྱོད་བཏགས་ནས་རང་ངོས་མ་
གྱུ་བ་པ་ལ་གྱུ་བ་པར་འབད་ནས་རྩོད་པའི་ཕྱིར་དོན་མེད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས། ལས་
ཀྱི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་དེ་མི་འགག་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཞེ་
ན། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱོད་འགག་མེད་པའི་མ་
ཞིག་པ་དེ་འདྲས་མ་བྱས་པ་ཐ་སྟོན་རྒྱུ་ཏེ། སྤྱོད་པ་ཉིད་དང་བསྐྱེད་པ་ལས་འབྲས་
ཀྱི་འབྲས་བུ་འདྲས་བྱས་འབྱུང་མི་རུང་བའམ། མི་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་
ཀུན་གཞི་སོགས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དངོས་པོ་རང་བདེན་པ་མེད་ཀྱང་འདས་
པའི་ལས་ལས་མ་འོངས་པའི་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་བར་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་དུས་
ལ་ལར་ལས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་ལོན་པ་ལས་ཀྱང་ནུས་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་

ཡང་དག་འབྱུང་བར་འགལ་བ་མེད་པར་རིག་པར་གྱིས་ཤིག། དེས་ན་ལས་ཀྱི་
དངོས་པོ་ཞིག་པ་དང་མ་ཞིག་པའི་འགག་པ་དང་གནས་པ་ལས། ལས་འབྲས་
ཀྱི་འབྲེལ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མིན་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ་གདོད་ནས་མ་
སྐྱེས་པ་ལ་བལྟས་བཞག་གི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྒོ་བྱར་བ་ནི་གང་གིས་
བཏགས་པའི་བཏགས་ངོར་ཆུད་མི་ཟ་བ་འདི་དོན་ལ་མི་གནས་པ་བསྐྱེ་ཆོས་
བརྟུན་པའི་བདེན་པ་ཙམ་ཞིག་ནི་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་སོ་ཞེས། བརྟུན་བཙོས་
ལས། གང་ཕྱིར་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་མེད། །འདི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་དེའི་
ཕྱིར། །གང་ཕྱིར་དེ་ནི་མ་སྐྱེས་པ། །དེ་ཕྱིར་ཆུད་ཟར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་
། ལྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། སེམས་ཅན་རང་གི་ལས་དང་ནི། །ལས་རྣམས་
ཆུད་ཟ་མིན་པར་གསུངས། །ལས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་གསུངས་ཏེ། །མ་སྐྱེས་
གང་དེ་ཆུད་མི་ཟ། །ཞེས་དང་། མདོ་ལས། མི་ཡི་ཆེ་ཆད་ལོ་བརྒྱ་ལྟེ། །དེ་ཕྱིར་
འཆོ་ཞེས་བརྗོད་མོད་ཀྱི། །ལོ་ལ་སྤང་པོར་སྤངས་མེད་པ། །སྤྱབ་པ་དེ་ཡང་དེ་
དང་མཆུངས། །ཟད་པ་མེད་ཅེས་གང་སྒྲིས་དང་། །ལས་ཟད་ཅེས་ནི་གང་སྒྲིས་
པ། །ལྟོང་པའི་ཚུལ་དུ་ཟད་པ་མེད། །ཐ་སྙད་ཚུལ་དུ་ཟད་པར་བརྟན། །ཅིས་
གསུངས་སོ། །དེས་ན་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། ལུས་(ྱྱ་པ་པ་)ཅན་དག་གི་
ལས་རྣམས་ནི། །བསྐལ་པ་བརྒྱར་ཡང་ཆུད་མི་ཟ། །ཆོགས་ཤིང་དུས་ལ་བབ་པ་
ན། །འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་སྐྱེན་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ཆུད་མི་ཟ་བའི་རྒྱ་

མཚན་ནི། དངོས་སྒྲུབ་ནམས་ཀྱིས་གང་ཟག་ནས་ཀུན་གཞིའི་བར་རང་རང་གིས་བཏགས་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཡོད་པ་ཚུད་མི་ཟ་བར་འདོད་ལ། འདིར་ནི་རང་བཞིན་མེད་པས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་མ་འགག་པ་འམ་མ་ཞིག་ལ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་གང་ལ་ཚུད་ཟ་བ་མི་སྲིད་ཅིང་། བ་སྒྲུབ་དུ་སྐྱེ་འགག་གིས་སྟོང་པའི་སྐྱེ་འགག་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བརྟུན་སྟོའི་ངོར་མི་འཐད་པ་མེད་དོ་ཞེས་གཞན་ངོར་སྒྲུབ། །རང་ལུགས་ལ་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ནི་འདིར་གཏན་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདིར་དངོས་པོ་ལ་སྐྱེ་འགག་གི་འཐད་པ་ནི་རང་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པ་ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པས་དེར་ཁས་ལེན་གང་དང་ཡང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བསྐྱུ་བ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་གཞན་ངོར་ལས་འབྲས་མི་འཐད་དོ་ཞེས་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་གྲགས་བརྗོད་ཅུ་མ་དུ་ཟད་དོ། །འོ་ན་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འགའ་ཡང་མ་གཟིགས་ན་ངེ་ལྟར་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་བསལ་བར་བྱ་ཞེན། བདེན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པ་ནམས་ཀྱི་བྱ་ཚུལ་སྤུ་ལས་འབྲས་ལ་སྐྱུར་བ་བཏབ་ནས་སྤང་དོར་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པས་ངན་སོང་གི་གཡང་ས་ཆེན་པོར་ལྷུང་བ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་གཞི་ལ་སོགས་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཁས་མ་སྤངས་ཀྱང་། གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་མི་རུས་པ་འང་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་གཞི་སོགས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཁས་ལེན་པ་ནམས་ཀྱང་རྟེན་ཡོད་ན་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་(༡༥ན)འགག་པའི་

ཕྱིར་མ་འགག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱེན་པ་འཐད་པར་འདོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་
སྒྲུང་ལ། འདིར་ཡང་ལས་འབྲས་ལ་སྐྱེ་འགག་སོགས་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་
བའམ་མ་འགག་པའི་ཕྱིར་ཆུད་མི་ཟ་བ་ལ་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མི་འགལ་བར་
གཞན་གྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། ལས་མ་སྐྱེས་པས་མི་འགག་ཏུ་ཆུག་
མོད། མ་སྐྱེས་པའི་ལས་འབྲས་བུ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་ཇི་སྟེད་
ཅིག་འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཞིང་། མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ལས་
འབྱུང་བར་གོང་དུ་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་དུ་མས་བརྟན་ཅིང་།
རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་ལ་རྒྱ་འབྲས་འཐད་ཀྱི། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་
སྐྱེས་ན་ལས་འབྲས་དང་ཐ་སྟོད་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་
གཞུང་འདི་དག་གི་དགོངས་པ་འབྲུལ་པ་མེད་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་
གངས་ཅན་དུ་སྒྲར་བྱོན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཚད་མར་གྱུར་པ་དག་གི་གསུང་ཆེག་རང་
ཆེག་གི་ལྟར་མ་བཅུག་པར་བྲིས་པ་ཡིན་པས་སྐལ་ལྷན་དག་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་
སུ་བྱུངས་གིག། འདིར་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་ན་ཤེ། ཕྱི་
ནང་གི་མུ་སྟེགས་བྱེད་དག་གིས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཐ་སྟོད་ཚད་མས་མི་འགྱུར་པས་མི་འཐད་ལ། དེ་ལྟར་ནའང་ལས་འབྲས་
ཀྱི་རྟེན་ཞིག་པ་དངོས་པོ་བ་ཞིག་གིས་བྱེད་པ་འདི་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་
གསལ་གྱི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་སུ་བྱམ་མོང་མིན་པའི་བྱད་ཆོས་གིག་ཡིན་ནོ་

ཞེས་སྒྲུབ་ཤོ། །དེ་སྐད་དུ་སྒྲུབ་དེས་ནི་སློབ་དཔོན་ལྷ་བ་ལ་སྒྲུབ་པ་བཏབ་པར་སོང་
 བ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་འདིས་གང་བཀག་པ་དེ་ཉིད་སློབ་དཔོན་འདིའི་བཞེད་
 བར་སྒྲུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སློབ་(༡༥༧)དཔོན་འདིས་ལས་འབྲས་ལ་ཡོད་མེད་
 དང་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོད་པར་བརྗོད་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
 ཏྲག་ཆད་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཀག་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་ནང་གི་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱིས་
 ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཆད་དོགས་ནས་དེའི་རྟེན་གྱི་དངོས་ཆོས་རང་བདེན་པ་
 བཞག་པ་རྣམས་འགའ་ཡང་གྲུབ་པ་མེད་དོ་ཞེས་འདིར་གཞུང་བཙུགས་ནས་
 ཀུས་པར་བརྟན་པ་ལས། སྒྲུབ་འདིར་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་
 རྟེན་དུ་དངོས་ཆོས་རང་བདེན་པ་ཞིག་འབད་པ་ཆེན་པོས་བསྐྱབ་པའི་གནས་
 མེད་པ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་སྐྱབ་པོ་ཞེས་ཏྲགས་སྒྱུར་དུ་མ་ཞིག་བྱེད་ཀྱིས་
 བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ལ་བྱུགས་ཀྱང་འགོར་མི་བཏུབ་པའི་ཏྲགས་
 སྒྱུར་མང་དུ་བྱས་པ་ལས་ཉེས་པ་ཅིར་འགྱུར་ཞེན། སློབ་དཔོན་འདིས་ཕྱི་ནང་གི་
 མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱིས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དངོས་ཆོས་ཁས་ལེན་པ་དེ་དག་ལ་
 གཞོད་བྱེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པ་ལ་འབབ་
 བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་པར་སློབ་དཔོན་འདིས་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་གྲུ་
 སྐྱབ་ཞབས་ཀྱི་དགོངས་པ་སྒྲོང་བ་ན་ལས་འབྲས་དང་། དེའི་རྟེན་སོགས་དངོས་
 པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཡང་དག་པར་བསལ་ནས་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ལས་

འབྲས་དང་དེའི་རྟེན་སོགས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཆུན་སྣང་གི་དོ་བོར་བསྟོས་འབྱུང་ཙམ་
ཞིག་གྲགས་པར་འཛིག་གོ་ཞེས་ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་བཤད་པར་མཛད་པ་ཡིན་པ་
ལས། ལས་ཞིག་པ་དངོས་པོའི་དོ་བོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་འབད་པ་ཆེན་པོས་སྟོབ་
དཔོན་འདིས་བསྐྱབས་ན་སྟོབ་དཔོན་ལྷ་གྲགས་དངོས་པོར་སྟོབ་པའི་གཞུང་
འཇུགས་པའི་ཕྱིར་དབུ་མ་པའི་དྲི་ཙམ་ཡང་བྱོ་བར་མི་འགྱུར་བས། བྱེད་ཅག་
སྟོབ་༼༡༧༠༠ན༽དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་བ་གྲགས་པ་དབུ་མའི་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་ལུ་
ཆེན་པོར་སྟོབ་བཞིན། དེའི་རིང་ལུགས་གཞན་དུ་འདྲན་པར་མི་མཛད་འཆལ་
ལོ། །མདོར་ན་དབུ་མ་པ་ལ་གཞན་དག་གིས་ཐ་སྟན་དུ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་
རྟེན་རི་ལྟར་འཛིག་ཅེས་དྲིས་པ་ན། བརྟགས་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྐྱེ་འགག་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་། དོན་གྱི་དབང་འདི་དང་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་མ་
བརྟགས་པ་ན་རྒྱ་ལས་མ་འགགས་པའམ། མ་ཞིག་པ་ལས་འབྲས་ལུ་འབྱུང་རུང་
སྟེ། དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་འཛིག་རྟེན་གྱི་སྟོ་གཞོད་མེད་ལ་སྣང་བ་ལ་མི་མཐུན་པ་
མེད་པར་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པས་དེ་ཙམ་ཞིག་འདིར་གཞན་དོར་རྫོང་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དེ་སྐབས་སུ་རྒྱ་ལས་རྣམས་ཀྱི་མཐུ་རྣམས་མི་འཛིག་པ་སྟེ།
མ་ཞིག་པ་ཉིད་ལས་འབྲས་ལུ་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཐད་པར་
འཛིག་གོ་ཞེས་དེ་ཙམ་ཞིག་ལན་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཐད་ཀྱི་རང་འབྲེལ་
ལས། གང་གི་ལྟར་ན་ལས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དེའི་ལྟར་ན་

ནི། དེ་འགག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཅིང་། མ་ཞིག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མི་
 སྲིད་པ་འང་མ་ཡིན་པས་ལས་རྒྱམས་མི་འཛིག་པས་ལས་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་
 བ་ཆེས་གིན་ཏུ་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། འདི་ལ་མ་གྱུ་བའི་
 མཆན་ཡིག་ཏུ། དེ་འགག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཅིང་མ་ཞིག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་
 བ་མི་སྲིད་པ་འང་མ་ཡིན་པས་ཞེས་པ་ལ། དེ་འགག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་མ་
 ཞིག་པ་ཞེས་ལས་འབྲས་དེ་དག་གི་དོན་དམ་དུ་ན་འགག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་
 དང་། ༼༡༧༠བ༽མ་ཞིག་པ་ནི་མེད་དགག་ལ་སྒྱུར་ལ། ལས་འབྲས་དེ་དག་གི་
 ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ན་འགག་པ་ཡོད་པ་མིན་པ་དང་། མ་ཞིག་པ་ནི་མ་བརྟགས་གྲགས་
 ངོའི་མ་ཡིན་དགག་ལ་སྒྱུར་བ་ཉིད་སྐབས་དོན་དང་སྒྱུར་བར་བྱའོ་ཞེས་འབྱུང་
 བའང་ལེགས་པར་བཤད་པ་སྤྱོད་མེད་པ་འོ། །དེ་ལས་བྱིད་ལྟར་ཐ་སྟད་དུ་རྒྱ་
 ལས་ཞིག་པའི་དངོས་པོས་འབྲས་བུ་དངོས་པོ་བསྐྱེད་པར་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་
 འདིས་བཞེད་ན་འབྲེལ་པ་འདིར་ངེ་སྐད་དུ། ཞིག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་མི་
 སྲིད་པ་འང་མ་ཡིན་པས་ལས་རྒྱམས་འཛིག་པ་སྟེ་ཞིག་པ་ལས་ལས་དང་འབྲས་
 བུའི་འབྲེལ་བ་ཆེས་གིན་ཏུ་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འབྱུང་རིགས་པར་འགྱུར་
 བ་ལས་དེ་ལྟར་ཡང་མ་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞིག་པ་དངོས་པོ་བའི་རྒྱ་ལས་དངོས་
 འབྲས་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་སྐབས་ཡེ་མེད་པ་ལ། བྱིད་དེ་ལྟར་རྩ་
 འབྲེལ་འདིས་བསྟན་ཏེ་ཞེས་བསྟོན་འདོར་འདེབས་པ་འདིའི་ཞེན་དོན་ནི་བྱིད་

ཅག་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་རྟེན་གྱི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཞིག་མེད་ན། དོན་བྱེད་
ལུས་པའི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་
འཇུག་པ་མ་བཟོད་པར་ལས་འབྲས་སོགས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཆས་ཚུར་མཐོང་ལ་དོན་བྱེད་
པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རང་བདེན་པ་འདི་ལྟར་བསྐྱེད་མེད་ཀྱི་ཐ་སྟོན་པའི་ཆོད་མས་
སྒྲུབ་པོ་ཞེས་མོས་པར་བྱེད་པ་འདི་ནི། དངོས་འཛིན་གྱི་གདོན་ནད་དམ་པོས་རེ་
ཞིག་བཏང་བར་མི་འགྱུར་བའི་གཞན་དབང་ཉིད་ཀྱིས་འདིར་གྱུར་པ་སྟེ། ཚུལ་
འདི་འང་སྟོན་བསགས་དམན་པའི་དབང་གི་ཕྱིར། གྱེ་བྱེད་ཅག་དེར་ཕྱིན་ཆད་
བསགས་སྒྲུབ་གི་བགྱི་བ་བྱེད་དོ་ཅོག་ཐམས་ཅད་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་
མཉན་པའི་སྟོན་རུང་དུ་བཟོད་པར་གྱུར་ཅིག་པའི་༼༡༩༽ནི་སྟོན་ལམ་ཡང་དག་
པར་འདེབས་ན་ལེགས་སྟུང་དམ་པར་འགྱུར་རོ། །མདོར་ན་ལས་དགེ་མི་དགའི་
རྒྱ་ལས་འབྲས་བྱ་བདེ་སྟུག་དང་། རྒྱ་ཀྱན་བྱང་ལས་འབྲས་བྱ་ལའོར་འདས་ལ་
སོགས་པར་བཞག་པ་འདི་དག་ནི་མ་དབྱེད་པར་རི་སྲིད་ཚུར་མཐོང་ནས་ས་བརྒྱ་
པའི་རྗེས་ཐོབ་དག་པ་བ་འཛིག་རྟེན་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ངོ་ནས་བཞག་
གི། རྒྱ་དེ་དག་ལས་འབྲས་བྱ་འབྱུང་ན་རྒྱ་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་ལས་འབྲས་བྱ་
འབྱུང་ངམ། མ་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་ལས་འབྲས་བྱ་འབྱུང་ཞེས་དབྱེད་ན་ནི། དེ་
ལྟར་དབྱེད་ནས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྒྱ་འབྲས་འཛོག་པར་སོང་ལ། རིགས་
པས་དབྱེད་ནས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྒྱ་འབྲས་ལ་འདི་ནི་རིགས་པ་ཆོད་མས་

དབྱུང་བཟོད་དུ་གྲུབ་ལ། འདི་ནི་མ་སྐྱབ་པོ་ཞེས་པ་ནི་དངོས་པོར་སྐྱབ་པ་དག་གིས་སྐྱོ་སྐྱར་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དབུ་མ་པས་ནི་དབྱུང་ནས་ཀྱན་རྗེ་བ་གྱི་བདེན་པ་འཛིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འཛིག་ན་དབྱུང་བཟོད་གྱི་ཚོས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཉེས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པས་གོས་པའི་ཕྱིར། བྱད་པར་དབྱུང་ན་རྒྱ་ཞིག་མ་ཞིག་གང་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མིན་ཏེ། རྒྱ་ཞིག་ནས་འབྲས་བུ་འབྱུང་ན་ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་འབྱུང་བར་ཐལ་བ་དང་། མ་ཞིག་པར་འབྱུང་ན་འབྲས་བུ་རྒྱེན་ལ་མི་བསྐྱོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རྒྱ་ཞིག་ནས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་སྐྱོམ་པ་དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་ཕྱི་མ་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་བ་དང་། མ་ཞིག་པར་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་སྐྱོམ་པ་དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཅུ་རྟག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞིག་པ་རྒྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། མ་ཞིག་པ་རྟག་པའང་རྒྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དབྱུང་པ་ན་རྒྱ་འབྲས་གྱི་འབྲེལ་བ་༼༡༧༽བོ་དང་། དེའི་རྟེན་ལ་སོགས་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུའང་འགར་བ་ཞག་བརྟུབ་པའི་སྒྲོས་པའི་བརྗེ་བ་མེད་པ་འདི་ནི་ཚོས་ཚུལ་འདིའི་མཛད་དུ་བྱུང་བའི་རིང་ལུགས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ད་ནི་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་རིགས་པ་དང་བྲལ་བར་བརྗོད། སྐྱིར་དངོས་པོ་འཛིག་ཞིག་འཛིག་རྟེན་དང་དངོས་སྐྱབ་པའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོ་དག་གི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་བྱེད་ཚུལ། ཐ་སྙད་དུའང་ཞིག་པ་དངོས་པོར་གཏན་མི་རིགས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། ཅོང་།

ཁ་པ་ན་རེ། ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། ཞིག་མ་ཞིག་གི་ལས་གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། ཞིག་པ་ལ་རྒྱ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་གྲུབ་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྟོད་པ་ལ་རྒྱ་
ཡོད་པ་གང་ཞིག། དེ་ཡོད་ན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མ་བསྟན་པ་ལ་འང་རྒྱ་ཡོད་
པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ལྷ་གྲུ་དུས་དང་པོར་སྐྱེས་པའི་རྒྱའི་ཕན་
འདོགས་ཀྱིས་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པའི་དངོས་འབྲས་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་
དང་། ལྷ་གྲུ་ཞིག་པ་ད་གཞོད་རྒྱས་བསྐྱེད་མི་རུས་ཀྱང་ཞིག་པ་དེ་ཉིད་རྒྱས་བྱས་
པས་རྒྱ་ཡོད་དོ། ཞེས་དང་། ཡང་ས་བོན་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ས་
བོན་འགགས་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་སྟེ། ལྷ་གྲུ་སྐྱེས་པ་དང་ས་བོན་
འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བ་ལ་སྟོགས་པ་དང་། ས་
བོན་འགགས་པ་ལ་སྟོགས་པ་དུས་མཉམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷ་གྲུ་སྐྱེས་པ་
དང་ས་བོན་འགགས་པ་དུས་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལྷ་གྲུ་ས་བོན་གྱི་དུས་
༼༡༩༥༩༽ན་མེད་ལ། ཕྱིས་ཡོད་པས་རྒྱ་བཅས་སུ་གྲུབ་པ་བཞིན་ལྷ་གྲུའི་ཞིག་
པ་ཡང་སྐར་ལྷ་གྲུའི་དུས་ན་མེད་ལ། ཕྱིས་ཡོད་པས་རྒྱ་བཅས་སུ་གྲུབ་པོ། ཞེས་
དང་། ས་བརྟུ་པ་ལས། སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ཆ་གི་ཞེས་གི་བ་ནི་གང་གི་བའི་
སེམས་ཅན་དེ་ཞིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་
། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འཆི་བ་ཡང་བྱ་བ་གཉིས་སུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་

ཏེ། འདུ་བྱེད་འཛིག་པར་བྱེད་པ་དང་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་ཡང་འབྱིན་
 པའོ། །ཞེས་འཆི་བས་བྱ་བ་གཉིས་ཏེ། ཤི་བའི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་། ཤི་བས་མ་རིག་
 པ་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པས། ཞིག་པ་ལ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡོད་པ་དང་ཞིག་པས་
 འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ལུས་པའོ། །དེས་ན། དངོས་དང་དངོས་མེད་འདུས་བྱས་
 ཡིན། །ཅིས་དང་། རི་སྐད་དུ། རྒྱ་ཟད་ཉིད་ལས་ཞི་བ་ནི། །ཟད་ཅིས་བྱ་བ་
 དམིགས་པ་སྟེ། །ཞེས་ལྷག་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་། དེ་ཞིག་པའི་དངོས་པོར་
 མེད་པ་གཉིས་ཀ་འདུས་བྱས་དང་། ལྷུ་ལྷ་ལུའི་རྒྱ་ཟད་པ་ནི་མར་མེ་ལྷ་ལུའི་
 འབྲས་བུ་ཟད་པའི་རྒྱར་གསུངས་སོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དེ་
 ཐམས་ཅད་ལྷག་ཆོད་དང་ལུང་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་མེད་ཁོ་ནར་ཟད་དེ། དང་པོར་
 ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ཏྲགས་སྐྱབ་པ་ན་གཉིས་བྱས་པའི་མཐར་།
 རྒྱད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྟོད་པ་ལ་རྒྱ་ཡོད་ན་རྒྱད་ཅིག་གཉིས་པར་མ་བསྐྱད་པ་
 ལའང་རྒྱ་ཡོད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་མཚུངས་པ་བསྐྱབས་ན། རྒྱས་བསྐྱེད་
 པའི་དངོས་པོར་དངོས་པོ་ཡོད་ན། རྒྱས་བསྐྱེད་ནས་༼༡༩༡༧༽འགགས་ཟིན་
 པའི་དངོས་པོ་དངོས་པོར་ཡོད་དགོས་པར་མཚུངས་སོ་ཞེས་སྒྲུ་ན། བྱེད་ཅག་
 ཅིས་འགོག། ཡང་ལྷ་གྲུ་དུས་དང་པོར་སྐྱེས་པའི་རྒྱས་པན་བཏགས་པ་ལས། ལྷ་
 གྲུ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པའི་དངོས་འབྲས་བསྐྱེད་པར་སྟོན་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་།
 ལྷག་དངོས་དུས་ཕྱི་མ་གཉིས་པར་སྐྱེ་བ་ལ་ལྷག་དངོས་དུས་དང་པོར་ཞིག་པས་

ཀྱང་ཡན་འདོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་ལྷག་དངོས་ཀྱི་
སྐྱེ་བ་ལྷག་དངོས་ཞིག་པའི་རྒྱ་དང་། ལྷག་དངོས་ཀྱི་ཞིག་པ་ལྷག་དངོས་སྐྱེ་བའི་
རྒྱར་ཡང་འགྱུར་ཞིང་། འདོད་ན། སྐྱེ་བ་དེ་འགག་པའི་རྒྱ་དང་། འགག་པ་དེ་སྐྱེ་
བའི་རྒྱ་དང་། འཆི་བ་དེ་མི་འཆི་བའི་རྒྱ་དང་། མི་འཆི་བ་དེ་འཆི་བའི་རྒྱ་དང་།
གསོན་པ་དེ་མི་གསོན་པའི་རྒྱ་དང་། མི་གསོན་པ་དེ་གསོན་པའི་རྒྱར་ཡང་འགྱུར་
ལ། དེ་ལྟར་འདོད་ན་མི་འཆི་བ་དང་གསོན་པའི་རྒྱ་ལྟའི་བདུད་རྩི་དང་འཆི་མེད་
ཆེའི་རིག་འཛིན་གྱི་དངོས་གྲུབ་ཀྱང་འཆི་བ་དང་མི་གསོན་པའི་རྒྱར་ཡང་འགྱུར་
རོ། །དེར་མ་ཟད་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་ཞིག་ཀྱང་ཁྱེད་ལྟར་ན་དུས་སྔ་ཕྱིའི་རྒྱ་འབྲས་སུ་འཛོག་
མི་རིགས་པར་བལ། ལྷ་གྲུའི་ཞིག་པ་དངོས་པོ་དང་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀ་དངོས་
པོ་ཡིན་པ་ལ་རིས་འདྲ་མི་འདྲའི་དངོས་པོ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་དངོས་
པོར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེ་གཉིས་དངོས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་སུ་མ་གྲུབ་པར་
བལ། རྒྱ་འབྲས་དེ་གཉིས་བར་གཞན་གྱིས་ཆོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་མ་ཁྱབ་པོ་
སྟུམ་ན། དུས་སྔ་ཕྱིར་འཛོག་པ་ལ་དངོས་པོས་བར་དུ་ཆོད་མི་དགོས་ན་ནམ་
མཁའ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལའང་དུས་སྔ་ཕྱི་འཛོག་རིགས་པར་འགྱུར་
རོ། །གཞན་ཡང་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱས་ཞིག་པའི་༼༡༩༩༽དངོས་འབྲས་དེ་ལྷ་གྲུའི་
དངོས་པོར་བསྐྱེད་དམ། ལྷ་གྲུ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོར་བསྐྱེད། དང་པོ་ལྟར་
ན་ལྷ་གྲུ་ཞིག་པར་མ་སོང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་དངོས་པོ་

གང་བསྐྱེད། མེད་པའི་དངོས་པོ་བསྐྱེད་པར་མི་རིགས་ཏེ། མེད་ན་དངོས་པོར་
 འགལ་བའི་ཕྱིར། ཡོད་པར་བསྐྱེད་ན་ཐུ་གུ་དུས་དང་པོར་སྐྱེས་པས་དུས་གཉིས་
 པ་དེ་ཞིག་པའི་འབྲས་བུ་མ་བསྐྱེད་པར་ཐལ། དེ་མ་ཞིག་པའི་ཡོད་པར་བསྐྱེད་
 པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཡོད་པར་བསྐྱེད་ཀྱང་མ་ཞིག་པའི་ཡོད་པར་
 མི་བསྐྱེད་པར་ཞིག་པའི་ཡོད་པ་ཉིད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་ཐུ་གུ་ཞིག་
 པའི་ཡོད་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཞིག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 མ་བྱུང་ན། ཐུ་གུ་ཡོད་ཅིང་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་
 ཐལ། ཁྱོད་ཡོད་པའམ་མ་ཞིག་པར་སྟོད་མ་བྱུང་པར་ཞིག་པ་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་
 ཡོད་པར་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཞིག་པ་ལས་གཞན་དུ་བྱར་མེད་ཀྱང་ཞིག་
 པ་ཉིད་ཡོད་པ་ཡིན་པས། ཡོད་པར་སྟོད་མ་བྱུང་པ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཡོད་
 པ་ལ་སྐྱེ་འཇིག་གི་གནས་སྐབས་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཞིག་པ་ཉིད་ཡོད་པ་ཡིན་
 པ་ལས་ཡོད་པ་གཞན་དུ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་པ་མེད་ན་ཡོད་པའི་སྐྱེ་བ་
 དང་གནས་པ་མ་ཞིག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞིག་པ་ཉིད་ཡོད་པ་ཡིན་ཅིང་
 ། ཡོད་པའི་སྐྱེ་བའང་ཞིག་ཡོད་པ་ལས་གཞན་དུ་བྱར་མེད་ཅིང་། གང་ཞིག་པ་དེ་
 མ་ཞིག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོད་པའི་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་སྐྱེ་བ་དང་
 གནས་པ་ཉིད་དུ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། མ་ཞིག་པ་མ་ཡིན་པར་ཞིག་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཡང་ཁྱེད་ཐུ་གུ་ཀྱང་ཞིག་པ་དག་ཟོད་རྒྱས་བསྐྱེད་མི་རུས་ཀྱང་ཞིག་

པ་དེ་ཉིད་རྒྱས་བྱས་པས་རྒྱ་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱས་བསྐྱེད་མི་རུས་པའི་འབྲས་བུ་
དེ་རྒྱ་དེར་བསྟོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་སྟོན་པ་ལས་སུ་ཞིག་གིས་ཁས་ལེན་པར་
བྱེད་དེ། ད་གཞོན་དེ་གསར་དུ་རྒྱས་བསྐྱེད་མི་རུས་ཀྱང་འབྲས་བུར་འཛིག་ན་དེ་
དར་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་མིན་འཛིག་ཏུ་མེད་པའི་སྤྱིར་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་ནམ་གཞག་ཐམས་ཅད་རྒྱབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་བྱེད་ཞིག་པ་དངོས་
པོ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། ས་བོན་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ས་བོན་
འགགས་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གྲུབ་སྟེ། ལྷ་གྲུ་སྐྱེས་པ་དང་ས་བོན་
འགགས་པ་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་སྒྲུབ་འདི་ལ་དབྱེད་དུ་
ཡོད་དེ། འགགས་པ་ལ་འཛིག་པའི་འགགས་པ་དང་། ཞིག་པའི་འགགས་པ་
གཉིས་ལས། འཛིག་པའི་འགགས་པ་དངོས་པོ་བ་ལ་དེ་ལྟའི་ཆེ་སྐྱེ་འགག་དུས་
མཉམ་གྲུབ་ཏུ་རྒྱག་ཀྱང་ཞིག་པའི་འགགས་པ་དངོས་མེད་ལ་དུས་མཉམ་མི་རུང་
སྟེ། དངོས་མེད་ལ་དུས་མཉམ་གྱི་ཡོད་པ་རྩ་རྒྱ་ལྟར་པན་ཚུན་འཛིག་ཏུ་མེད་པའི་
སྤྱིར། ཡང་བྱེད་ལྷ་གྲུ་ས་བོན་གྱི་དུས་མེད་ལ་སྤྱིས་ཡོད་པ་བཞིན་ལྷ་གྲུའི་ཞིག་པ་
ལྷ་གྲུའི་དུས་ན་མེད་ལ་སྤྱིས་ཡོད་པས་རྒྱ་བཙས་སུ་གྲུབ་པོ་ཞེས་སྒྲུབ་འདི་ལྟར་ན།
ལྷ་གྲུའི་ཞིག་པ་ལྷ་གྲུའི་དུས་སུ་མེད་ན་ཆོས་ཅན། ལྷ་གྲུའི་ཞིག་པས་ལྷ་གྲུ་ཞིག་
པར་མ་བྱས་པར་ཐལ། ལྷ་གྲུའི་དུས་ན་ལྷ་གྲུའི་ཞིག་པ་མེད་པའི་སྤྱིར། རྒྱབ་པ་
མེད་ན་ལྷ་གྲུའི་ཞིག་པའི་ཞིག་བྱེད་མ་འོངས་པས་ཞིག་བྱ་ལྷ་གྲུ་འདས་པ་ཞིག་

པར་བྱེད་སྤྱིད་པར་ཐལ། མ་བྱབ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཞིག་བྱ་ལྟ་གུ་འདས་པ་
 ཚས་ཅན། བྱོད་ཞིག་པ་མ་འོངས་པས་ཞིག་པར་བྱེད་མི་དགོས་པར་
 རྟོག་ཅིག་ཐལ། ཞིག་བྱ་འདས་པ་དེ་ཞིག་ཟིན་པས་སྤྱར་ཞིག་མི་དགོས་པའི་
 ཕྱིར། ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བྱངས་པ་དེ་ཡང་མ་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ནི། སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་
 གྱིས་ཀྱི་གི་ཞེས་འབྱུང་བའི་ལུང་དོན་བྱེད་ཀྱིས་རྒྱ་དངོས་པོ་རང་བདེན་པས་
 འབྲས་བུ་རང་བདེན་པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་དངོས་པོར་སྤྱོད་པའི་ལུགས་ལྟར་
 དབུ་མ་པས་འདོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་བའི་བལྟོས་ཚེས་ཀྱི་རྒྱུན་ཙམ་གྱིས་ཀྱི་གི་
 སོགས་འཛོག་པས་ལས་རྒྱ་འབྲས་བདེན་པར་མེད་བཞིན་རྒྱུན་ཚེས་ཙམ་དུ་ཀྱུན་
 རྒྱུ་བ་པར་མི་བསྐྱེད་པའི་བདེན་པ་ལྟར་སྤྱར་དོ་ཞེས་འཆད་པ་དང་། འཆི་བས་བྱ་བ་
 གཉིས་བྱེད་པའི་ལུང་དོན་ཀྱང་འཆི་བས་ཞེས་པ་འཆི་བའི་འཛིག་པའི་བྱ་བ་ལ་
 བྱ་ཡི། ཞིག་པའི་བྱ་བ་ལ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞིག་པས་བྱ་བ་བྱེད་མི་ལུས་པའི་
 ཕྱིར། དེའང་འཆི་བའི་འཛིག་པས་མི་འཆི་བའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མའི་རྒྱུན་གཙོད་
 པས་མི་འཆི་བར་མ་བཟུང་བ་ལས་འདྲ་བྱེད་འགྱུར་བའི་བྱ་བ་བྱས་པ་དང་། འཆི་
 སེམས་ཉིད་སེམས་བྱུང་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྟན་གྱི་ཚོངས་པའི་དོ་བོར་སྐྱེས་
 བྱ་བ་ཡིན་ལ། བྱེད་ལྟར་འཆི་བས་གི་བ་དང་མ་རིག་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་གཉིས་
 བྱས་ཞེས་པའི་དབང་དུ་ན། འཆི་བའང་ཞིག་པ་ལ་བྱེད་ཀྱིས་བསམས་པར་སྤྱར་
 མོད། དེ་ལྟར་ཞིག་པའང་གི་བའི་དོན་དུ་ཟད་ལ། དེའི་ཆོ་སྤྱོད་ཚོད་འཆི་བ་ཞེས་

བརྗོད་ཀྱང་སོང་ཆོད་ཤི་བར་སོང་ལ་ཤི་བས་ཤི་བའི་བྱ་བ་བྱེད་ན་རང་གིས་རང་
ཉིད་ལ་བྱ་བྱེད་གཉིས་འགལ་བ་དང་། ཞིག་པས་སྤྲར་ཤི་བ་སྟེ་ཞིག་པ་ཞིག་པར་
བྱེད་ན་མ་ཞིག་པར་འགྱུར་བའམ། ཡང་ན་བྱེད་འདོད་པའི་ཞིག་དངོས་དེའི་
དངོས་སྒྲུབ་གཅོད་པར་འགྱུར་བས་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་པ་ལས་ཉམས་བྱེད་
དུ་འགྱུར་རོ། །༡༧༥བ། ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་པའི་ལུང་དུ། དངོས་དང་
དངོས་མེད་འདུས་བྱས་ཡིན། ཅས་ཞིག་པ་དངོས་མེད་དངོས་དོན་དུ་འཆད་པ་
འདི་ནི་ལུང་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཆེས་ཐོངས་ནས་འདི་ལྟར་བརྗོད་མོད། ཐ་ཆད་པར་སྤྲས་
པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་འདིར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དངོས་མེད་ཆོས་ཅན། དངོས་
པོར་ཐལ། གྲུ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱིས་དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ཕན་ཚུན་
བཏོས་ནས་འདུས་བྱས་པར་འཛིག་པས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཅམ་ལས། དངོས་
པོ་དང་དངོས་མེད་རང་བདེན་པ་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་དབང་མ་བཅོན་པར་
བྱེད་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པ་དེར་བདེན་དུ་འདོད་པ་དང་། བྱེད་པར་དངོས་པོ་ཞིག་
པའི་དངོས་མེད་ཀྱང་དངོས་པོར་འདོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། འདོད་པ་ལས་འོས་
མེད། དེ་ལྟར་ན་ཐ་སྙད་དུ་འང་གེས་བྱ་ལ་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་སུ་
བརྗོད་བྱར་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་མེད་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་མེད་ཀྱང་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་ཁས་སྤངས་པའི་
ཕྱིར། ཡང་སྒྲ་ཟད་ཀྱི་ལུང་ནི། ཉོན་མོངས་ཟད་པས་ཐར་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་

དོན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རིམས་ནད་དང་བྲལ་བ་ན་འགོ་ནད་ལས་གྲོལ་བར་
 བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འགོ་ནད་ལས་གྲོལ་བ་ནི་འགོ་ནད་མེད་
 བར་སོང་བས་ནད་ལས་གྲོལ་བ་དེ་ནད་ཀྱི་དངོས་པོར་སྐྱར་རྒྱས་བསྐྱེད་མི་
 དགོས་ལ། ཁྱེད་ཀྱི་ཡུང་དོན་ལྟར་བཤད་ན་དེའི་ཆེ་འདིར་འགྱུར་ཏེ། འགོ་ནད་
 ཟད་པའམ་ཞིག་པས་བསྐྱེད་པའི་ནད་ལས་གྲོལ་བའི་ཟད་པའམ་ཞིག་པས་
 བཞག་པའི་ཟད་པ་དང་ཞིག་པ་དེ་སྐྱར་ནད་ཀྱི་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་
 ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཟད་ཞིག་དེ་དག་༼༡༥༥༽དངོས་པོ་ཡིན་པ་གང་ཞིག། དེ་
 ཡིན་ན་ནད་ཀྱི་དངོས་རྒྱན་ལས་གཞན་པའི་དངོས་རྒྱན་བར་དེར་འཆངས་ནས་
 འོངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁྱེད་སྐྱུམ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་ཟད་པས་མར་མེ་ལྟ་བུའི་
 འབྲས་བུ་ཟད་པའི་རྒྱ་འབྲས་འཛོག་ཅིས་པ་འདི་ལྟར་ན་མེ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་
 དུ་བ་མ་དམིགས་པའི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པར་ཡང་མཚུངས་ལ། དེ་འདོད་ན།
 མཚན་མེའི་རྒྱ་མཚོར་དུ་བ་འགོག་པ་ལ་རྒྱ་མེ་མེད་ཏྲགས་སུ་སྐྱོར་བའི་ཆེ་དེ་མ་
 དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་དེ་རྒྱས་འབྲས་བུ་
 བསྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་སུ་སོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་དེར་མེ་མ་དམིགས་པའི་
 རྒྱས་འབྲས་བུ་དུ་མེད་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱུང་བར་སྐྱར་བའི་ཕྱིར།
 ཕ་བར་འདོད་ན་དེ་འབྲེལ་གཏན་ཆིགས་དེ་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་མ་
 ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག། རྒྱས་འབྲས་བུ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལེགས་པར་སོམས་ལ་རན་པར་སྒྲོས་ཤིག། སྤྱིར་དེར་མེ་
དངོས་སུ་མ་དམིགས་པས་དུ་བ་མ་དམིགས་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། ཆར་མ་བབ་
པས་ལོ་ཉྟག་མ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་དངོས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་མ་ཡིན་ཀྱང་ཆ་མཐུན་གྱི་ཁོངས་
སུ་བསྐྱེད་ཞེས་མདོ་སེམས་ཐུན་མོང་པའི་དངོས་པོར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་གྲང་གཤགས་
པའི་ཉྟག་གའི་གཞུང་ལས་ཀྱང་འབྱུང་མོད། སྤྱིར་ཆོས་གང་དང་གང་འབྱུང་བ་ལ་
གཤགས་མི་བྱེད་པ་ཙམ་ལ་སྒོ་ཅེ་གཏང་ནས་དེ་ལྟའི་ཆོས་དེ་ཆོས་གཞན་གྱི་རྒྱར་
འཛོག་ན་བྱེས་པ་འདོད་པ་ལྟར་བུམ་པ་སྐྱེ་བའི་བྱེད་རྒྱར་བརྟགས་འགོག་འཛོག་པ་
ལྟར་ཁས་སྒྲངས་ཀྱང་མི་རུང་བ་མེད་པར་འགྱུར། གཞན་ཡང་སྤུམ་ཟད་པ་ནི་
མར་མའི་རྒྱན་མི་ཟད་༼༡༧༥༽པ་འགོག་ཀྱང་མར་མའི་རྒྱན་ཟད་པ་དེ་སྐྱེད་
བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མི་ཟད་པ་དེ་འབྲས་བུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་གྱི། རྒྱ་ཟད་པ་དེ་
འབྲས་བུ་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིན་ན་རྒྱ་ས་བོན་གྱིས་ལྷ་གྲུབ་སྐྱེད་པའི་
ལྷས་པ་ཟད་པ་དེ་འང་འབྲས་བུ་ལྷ་གྲུབ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱར་འགྱུར་བའི་སྒྲོན་ཡོད་
དོ། །འདོད་ན། ལྷ་གྲུབ་མི་སྐྱེ་བ་དེ་མི་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷ་གྲུབ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་
སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་རྒྱ་ཟད་པ་འབྲས་བུ་ཟད་བྱེད་ཡིན་ཅིས་
བའང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ན་ཆོས་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཟད་
བའམ་འདས་པའི་བྲལ་དུ་འབྲས་བུ་ད་ལྟར་བ་དང་མ་འོངས་པ་མི་ཟད་པར་སྐྱེ་
བར་མཛོན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་གྲུབ་ས་བོན་ཉིད་ཟད་པ་ལས་ལྷ་གྲུབ་ཉིད་མི་ཟད་པར་

འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་འང་ས་བོན་ཞིག་པས་མུ་གུ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་
གྱི། ས་བོན་ཞིག་པས་མུ་གུ་སྐྱེ་བའི་གོ་ས་ཕྱི་བའོ། །འདི་ཙམ་འདི་གནད་མ་
རྟོགས་བཞིན་དུ་རྒྱལ་བའི་དགོངས་དོན་ལ་གཟུ་ལུམ་དང་རས་ཆོད་བྱེད་པ་ནི་
ཆེས་ཡ་ར་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་འཛིག་ཞིག་ལ་འཛིག་རྟེན་པ་དག་ནི།
རྒྱན་གྱི་འབྱུང་བ་རགས་པར་མངོན་པ་ཙམ་ལས་དངོས་པོའི་འཛིག་པ་ཕྱ་བའི་མི་
རྟག་པའི་རྒྱལ་ལ་དཔྱོད་པ་མ་ཡིན་ལ། དངོས་སྤྱོད་པའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོ་
དག་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱོད་པ་སོགས་ཉན་ཐོས་སྟེ་བཙེ་བརྒྱད་པོ་སོ་སོ་དག་ལ་ཕྱ་
བའི་རྒྱན་ཅིག་དང་མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ལ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་རྒྱན་ཅིག་ལ་
འཛིག་པར་འདོད་པ་དང་མི་འཛིག་པར་འདོད་པ་མང་དུ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་
ན་འང་དངོས་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་འཛིག་པ་དང་ཡོད་པ་དངོས་པོར་
འདོད་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་དང་ཞིག་པ་དང་མེད་པ་༼༡༩༥༽དངོས་མེད་དུ་འདོད་
པ་ལ་ནི་མི་མཐུན་པ་མེད་ལ། དེ་འང་མདོ་སེམས་སྟན་མོང་བའི་དངོས་པོ་ལ་
འཛིག་པ་དང་། རྒྱན་ཅིག་གི་རྣམ་གཞག་རི་ལྟར་བྱེད་པ་ལྟར་བརྗོད་ན། འཛིག་
པ་དང་མི་རྟག་པ་ནི་དབང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དོན་བྱེད་པ་
ཅན་གྱི་འདུས་བྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་ཡོད་པ་ལ་འཛིག་གི། འཛིག་པ་དང་མི་རྟག་
པ་དབང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དངོས་
མེད་དང་། ཞིག་པ་སྟེ་མེད་པ་ལ་མི་འཛིག་པའི་བྱིར། འཛིག་པ་དང་མི་རྟག་

པས་དངོས་པོ་ད་ལྟར་བ་རང་དུས་སུ་ཟ་བར་བྱས་ནས་དེ་ཤུལ་དུ་དངོས་པོ་སྤྱི་མ་
འབྱུང་བའི་གོ་སྤྱོད་བ་ཡིན་ལ། དེའང་སྐྱེ་བའི་འཇིག་པས་ནི་སྐྱེ་བའི་རྒྱན་མི་
འགོག་པར་སྐྱེ་བ་བསྐྱེད་བཞིན་པར་འཇིག་ལ། འགག་པའི་འཇིག་པ་ནི་སྐྱེ་བའི་
རྒྱན་སྤྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་དང་བཅས་པར་མི་འཇིག་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་ཆོས་དེ་འགག་
བྱེད་ཀྱི་འཇིག་པ་དང་མི་རྟག་པར་གྲུབ་པོ། །དེས་ན་སྐྱེ་བའི་འཇིག་པ་དང་
འགག་པའི་འཇིག་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་འཇིག་པར་འདྲ་ཡང་གཅིག་ནི་སྐྱེ་
བའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཅན་དང་། ཅིག་ཤོས་ནི་རང་ཉིད་འཇིག་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་མ་
བལྟས་པར་འཇིག་པའི་བྱ་བ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་འཇིག་པ་ཅན་ཀྱི་བྱེད་
པོར་མ་གྱུར་པའི་སྤྱིར། སྐྱེ་བའི་འཇིག་པ་སྤྱི་མས་ནི་སྐྱེ་བའི་འཇིག་པ་སྤྱི་མ་
བསྐྱེད་པ་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་ལ། འགག་པའི་འཇིག་པ་སྤྱི་མས་ནི་སྐྱེ་
བའི་འཇིག་པ་སྤྱི་མ་ལ་ཕན་མི་འདོགས་པས་སྐྱེ་བའི་འཇིག་པ་སྤྱི་མ་མི་སྐྱེ་བར་
སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་སྤྱི་མའི་དངོས་རྒྱན་ཞིག་ཟད་ལས་གཞན་པའི་
དངོས་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་དོ། །༡༩༥༥བཤེད་འཇགས་པའི་འཇིག་
པའམ་འགགས་བྱེད་ཀྱི་འཇིག་པ་ནི་འགགས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། འགགས་པ་
ཉིད་ནི་འགག་པའི་འཇིག་པར་མི་རུང་བའི་སྤྱིར་དང་། འགགས་ཞིག་དངོས་
མེད་ནི་དབང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། མེད་
དགག་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འཇིག་པ་དང་མི་རྟག་པའི་དངོས་

འབྲས་འཛིག་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་འཛིག་རྒྱ་དོན་གཞན་གྱིས་འཛིག་པར་བྱ་བ་
མ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་འཛིག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱལ་འཛིག་ཉིད་དུ་གྲུབ་
ལ། རང་ཉིད་འཛིག་པའི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་ན་གཞན་དུ་འཛིག་བྱེད་གཞན་གྱིས་
གཞན་འཛིག་པའི་ངོ་བོར་བྱེད་མི་ལུས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དགག་སྐྱབ་འབྲེལ་མེད་
གཞན་གྱུར་གྱི་ཆོས་ལ་ཕན་གཤོང་གྱི་བྱ་བ་ཕན་ཚུན་རྗེས་འགོ་མེད་པའི་
སྤྱིར། དེས་ན་འཛིག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་རྒྱ་ཡོད་དེ། འཛིག་པ་དང་མི་རྟག་པ་
ཡོད་པ་ལ་འཛིག་ན་རྒྱ་མེད་པར་འགལ་བའི་སྤྱིར། ཞིག་པ་ལ་ནི་རྒྱ་མེད་དེ། དེ་
དངོས་པོ་ཉི་བར་སྤང་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟར་ན་འང་ཞིག་པ་ལ་ནི་
དངོས་པོ་སྤྲ་མ་རྒྱན་ཆད་ཅིང་། སྤྱི་མར་མ་གྱུར་གྱུར་སྤྲ་མ་རྒྱན་ཆད་ཅམ་ལ་
དགོངས་ནས་འཛིག་པའི་སྐྱ་སྐྱར་བ་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་ན་འང་ཞིག་པ་ལ་ནི་ཕན་
གདགས་བྱའི་དངོས་པོ་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོས་ཕན་གདགས་སུ་
མེད་པའི་སྤྱིར་རང་གཞན་གྱི་འཛིག་རྒྱ་གཉིས་ཀ་མེད་ལ། འཛིག་པ་ལ་འཛིག་
རྒྱ་དོན་གཞན་མེད་གྱུར་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་འཛིག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱར་ཡང་
བལྟས་མེད་དུ་གྲུབ་པོ་ཞེས་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་བརྗེ་ཏུས་རིགས་གཏེར་རྩ་འབྲེལ་
ལས། འཛིག་པར་བྱ་རྒྱའི་དངོས་པོ་དང་། །༡༩༥༣། ཞིག་པ་དངོས་མེད་
གཉིས་ཀ་ལ། །འཛིག་པའི་སྐྱ་དོན་འབྱུང་མེད་ཀྱི། །གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་རྒྱ་མི་
དགོས། །འཛིག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་དེ་འཛིག་རྒྱ་བུམ་པའམ་གྱིང་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་

ལ་ཡང་འཇུག། ཞིག་ནས་མེད་པ་ལ་ཡང་འཇུག་པ་ལས་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་
འཛིག་པར་བྱ་རྒྱུ་དངོས་པོའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་མེད་དུ་གསུངས་པ་ནི། འཛིག་པ་ཉིད་
དངོས་པོ་ཡིན་པས་དངོས་པོ་བསྐྱེད་པ་ལས་རྒྱ་གཞན་ལ་མ་བཟོས་པ་ལ་
དགོངས་ལ། ཞིག་ནས་མེད་པ་ལ་འཛིག་པར་དོགས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་མེད་ནི་
རྒྱ་གཏན་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཏེ། འཛིག་པ་དེ་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར།
གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་འཛིག་པ་ལ་རྒྱ་མི་དགོས་པར་གསལ་ལོ། །འདིའི་དགོངས་
པ་མ་གཤིས་ན་གཞུང་འཆད་པ་འདྲེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལེགས་པར་བཤད་པ་
ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་སྔ་མ་ཞིག་པའམ་འགག་པའི་འཛིག་པ་རྩོམ་པའི་
སྐབས་སུ་དངོས་པོ་སྤྱི་མ་སྟེ་བའི་འཛིག་པ་རྩོམ་པར་བྱེད་ལ། དངོས་པོ་སྔ་མ་
འགགས་ཞིག་དངོས་པོར་མེད་པས་དེས་གོ་མ་བཀག་པའི་ཤུལ་དུ་དངོས་པོ་སྤྱི་
མ་སྟེ་འཛིག་ཅན་གྱི་སྟེ་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་གྱི། དབྱེད་ན་སྟེ་འགག་དུས་མཉམ་
ལ་སྟེ་བ་མི་འགྲུབ་སྟེ། འགགས་ཞིག་དུས་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་པའི་བྱིར། འོ་ན་
འགག་འཛིག་དང་སྟེ་འཛིག་གཉིས་གཅིག་ཅར་འཛིག་རྣམས་གཉིས་སུ་ཡོད་དམ་
ཞེན། དེ་ལྟར་མེད་ཀྱང་སྟེ་འཛིག་ལ་འཛིག་པ་རང་གི་བྱ་བ་རང་ཉིད་འཛིག་པ་
དང་འཛིག་དངོས་གཞན་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་གཉིས་དང་ལྡན་ལ། འགག་འཛིག་ནི་
འགག་པའི་འཛིག་པ་རང་གི་བྱ་བ་རང་ཉིད་འཛིག་པ་ཙམ་གྱི་བྱ་བ་གཅིག་དང་
ལྡན་པའི་བྱེད་པར་གྱིས་རབ་དུ་བྱེདོ། །༡༧༥བ།དེས་ན་དངོས་པོའི་ཞིག་པ་

དངོས་པོ་ཉིད་ཞིག་པ་ཡིན་ཀྱང་། དངོས་པོ་ཉིད་ཞིག་པ་དངོས་པོའི་ཚོས་བཏང་
བའི་ཞིག་པ་དགག་ཀྱང་དེ་ནི་དངོས་པོར་མ་སོང་སྟེ། དེས་དོན་བྱེད་པ་ཐམས་
ཅད་དང་བྲལ་བའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་ཞིག་པ་དེ་དངོས་མེད་དུ་བཏགས་ནས་
བརྗོད་པ་ཙམ་ལས་ཞིག་པ་དེ་དངོས་མེད་ཀྱི་གཞི་གྲུབ་ཀྱི་ཡིན་ཡོད་དུ་འང་ཁས་
སྲུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། དངོས་པོ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ནི། །དངོས་
མེད་ཡིན་པར་སྐྱེ་བོ་སྟེ། །ཞེས་འདི་ག་རྟེན་དུ་འང་དངོས་པོར་མེད་པ་ཙམ་ལ་
དངོས་མེད་ཅེས་སྐྱེ་བོ་དག་སྟེ། བྱི་ནང་གི་མུ་སྟེགས་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་ལྟ་བུའི་
དངོས་མེད་རྗེས་གྲུབ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་དབུ་མའི་གསུང་རབས་ལས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་
འབྱུང་ངོ་། །གསུམ་པ་ལ། རིགས་པ་དང་འགལ་བས་གཏན་མི་རིགས་པ་དང་།
ལུང་དང་འགལ་བས་གཏན་མི་རིགས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཞིག་པ་དངོས་
པོ་བ་མ་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་བྱི་མའི་རྒྱ་ཡིན་ན། མ་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་སྟེ་བྱིའི་
བར་དུ་ཞིག་དངོས་པོ་འབྱུང་བར་ཐལ། ཞིག་པ་དངོས་པོ་བ་དེ་དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་
ཅན་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཞིག་དངོས་དེ་སྤར་ཡང་ཞིག་པ་ལས་
མ་ཞིག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོ་ཞིག་པའི་མཐའ་ཅན་ཡིན་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། ཞིག་དངོས་དེ་མ་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་གཏན་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོ་ཞིག་པའི་ཞིག་དངོས་དེ་ཞིག་པ་ལས་མ་ཞིག་པར་མི་
འགྱུར་བའི་བྱིར། དེ་ལ་མ་བྱུང་སྟེ། ཞིག་དངོས་རང་ཉིད་ཞིག་པའི་དངོས་པོར་

སྤྱིའང་མ་ཞིག་པའི་དངོས་གཞན་སྤྱིད་བྱེད་དུ་གྲུབ་པོ་སྒྲམ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། རང་
ཉིད་དངོས་པོར་མེད་པས་༼༡༩༥ན༽གཞན་དངོས་པོར་བྱ་མི་རྒྱས་པའི་སྤྱིར་
རོ། །དེར་མ་ཟད་དངོས་ཆོས་རྒྱན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་བ་ལ་ཞིག་པ་དངོས་པོར་
འབྱུང་བ་མ་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་བར་མ་ཆད་དུ་ཡོད་ན་ནི་ཞིག་པ་དང་མ་ཞིག་
པའི་དངོས་པོ་གཉིས་གཅིག་ཅར་འབྱུང་བའམ་མ་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་བར་ཆད་
དེ་ཡོད་ན་ཞིག་མ་ཞིག་གི་དངོས་པོ་སྤྱེལ་ནས་འབྱུང་བ་གང་རུང་དུ་འབྱུང་ལ།
ནམ་གཞག་འདི་འདྲ་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་གང་ལའང་སྡོན་ཆད་
མ་གྲགས་པས་དུས་ཀྱི་མཐུ་ལས་སྤྱོད་ལ་དུ་བྱུང་བར་གོར་མ་ཆག་གོ། ཞིག་པ་
དངོས་པོར་སྤྱིད་ན་ཞིག་དངོས་ཞིག་པའི་མཐའ་ཅན་ཡིན་ལ། དེའི་ཞིག་པའང་
དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཞིག་པའི་སྤྱིད་ཅིག་གཅིག་གི་དངོས་པོའི་དངོས་པོའང་བྱེ་
སྤྱིའི་ཐོབ་པ་ལྟར་རྫས་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་ཏུ་རྟོག་པས་བཏགས་ནས་སྤྱོད་གོས་
བར་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟར་སྤྱོད་ནའང་འདྲ་ཤེས་གཞན་བསྐྱུར་གྱི་རྒྱུན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་
བའི་ལས་ལས་གཞན་དུ་ཉེ་བར་མ་ཐོ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཡང་ཞིག་མ་ཞིག་གི་
དངོས་པོ་སྤྱེལ་གྱིན་འབྱུང་བའི་སྤྱིར། མ་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་སྤྱིའི་རྒྱ་འབྲས་
བར་དུ་ཆོད་བཞིན་འབྱུང་བར་འབྱུང་ལ། དེ་འདོད་ན་དེའི་སྤྱིར་ཞིག་པའི་དངོས་
པོ་སྤྱིའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱང་བར་ཆོད་བཞིན་འབྱུང་བར་འབྱུང་ཞིང་། འདོད་ན། ཐ་
སྤྱིད་དུ་རྒྱ་འབྲས་གྱི་དངོས་པོ་འདོག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱ་འབྲས་རིས་མི་མཐུན་

པས་བར་ཚོད་ཅིང་རྒྱ་འབྲས་སུ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་པ་ནི་ཞེན་པ་ཙམ་ལས་རྒྱ་འབྲས་
 སུ་འབྱུང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་
 རྒྱར་བ་བཏབ་པ་འདི་ལ་བྱེད་འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་རེ། ཡང་པ་ཤི་བ་བུ་སྟེ་བའི་རྒྱར་
 ཡང་༼༡༩༥༧༽འབྱུར་ཏེ། ཞིག་པ་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་བའི་དངོས་པོ་མ་རིག་པ་སྟེ་
 བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་གང་ཞིག། དེ་ཉིད་འདིར་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འདོད་
 ན་ནི་ཅི་ལྟར་འབྱུར། ཡང་ཞིག་དངོས་དེ་མ་སྟེས་པའི་དངོས་པོ་དང་། སྟེ་བའི་
 དངོས་པོ་གང་ཡིན། སྟེ་བའི་དངོས་པོར་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ཞིག་པའི་ཚོས་ཅན་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་པོ་སྟམ་ན། ཁྱོད་ཞིག་དངོས་མ་ཡིན་པར་སྟེ་དངོས་ཡིན་
 པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་པར་སྟམ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟེ་འགག་དངོས་འགལ་མ་
 ཡིན་པར་ཐལ། ཞིག་དངོས་དེ་སྟེ་དངོས་དང་མི་འགལ་བའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཞིག་དངོས་མ་སྟེས་པའི་དངོས་པོའོ་ཞེ་ན། ཞིག་དངོས་
 ཚོས་ཅན། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་སྟེས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཞིག་དངོས་
 དུས་གསུམ་གྱི་དངོས་པོ་གང་དུ་བཞག། ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པའི་དངོས་པོར་
 འཛིག་གོ་ཞེ་ན། མི་རུང་སྟེ། ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པའི་དངོས་པོ་ནི་འཛིག་
 བཞིན་དང་སྟེ་བཞིན་ཡིན་པ་ལས། ཞིག་པ་ནི་འཛིག་བཞིན་དང་སྟེ་བཞིན་རྒྱན་
 བཅད་དེ་ཞིག་པར་བྱས་ནས་ད་ལྟར་བ་དང་མ་འོངས་པའི་དངོས་པོའི་སྐབས་
 བསྐྱུག་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། འདས་པ་དངོས་སུ་འཛིག་གོ་ཞེ་ན། མི་རུང་

སྟེ། འདས་པ་དོན་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཡང་
དངོས་པོར་འདོད་ན་དུས་གསུམ་རྫས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ལྟར་དངོས་པོར་སྒྲིན་ན་ཁོ་
བོས་བྱ་ཐབས་ཅི་ཡོད། ཡང་ཞིག་པ་དངོས་པོ་འདས་པས་འབྲས་བུ་དངོས་པོ་ད་
ལྟ་བུ་བསྐྱེད་རིགས་ན་ཆོས་ཅན། ཞིག་པ་དངོས་པོ་མ་འོངས་པས་འབྲས་བུ་ད་
ལྟའི་དངོས་པོ་བསྐྱེད་རིགས་པར་ཐལ། ཞིག་པ་མ་སྐྱེས་པ་དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་
དངོས་པོར་སྒྲིན་བཏགས་ནས་དེར་སྐྱེ་༼༡༧༩ན༽བ་སྤྱིད་ན་དེ་ལྟའི་དངོས་པོ་སྐྱེ་
བའང་སྤྱིད་པར་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚུངས་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་མེད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ལ་སྒྲ་ཕྱི་མི་དགོས་པར་
ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་འབྲས་སྒྲ་ཕྱི་གོ་ལོག་ཏུ་སྒྲས་པས་རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་བས་ཁྱེད་ཅག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་
པ་འཛིན་པའི་བྱུགས་བསྐྱེད་བཟང་པོ་འདི་ལ་བསྟན་པའི་འཛིག་ལུགས་ཆེས་
བཟང་བར་སྒྲུང་ངོ། །ཡང་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཞིག་པ་ཞིག་ཟིན་
ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་ཡིན་ནམ། དངོས་མེད་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་དེ་ལས་
བསྐྱོག་པའི་དངོས་པོ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཞིག་པ་དེ་མ་ཞིག་པར་འགྱུར་
བའམ་ཞིག་པ་དེ་དངོས་པོར་མི་འགྱུར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཞིག་པའི་དངོས་པོ་
དེ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། མ་ཞིག་པའི་དངོས་པོར་ཐལ། དངོས་མེད་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་
དེ་ལས་བསྐྱོག་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་མ་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་གཉིས་

གྱི་བར་དུ་སྤྲོད་པའི་ཞིག་དངོས་ཚུལ་ཅན། ཁྱོད་དངོས་པོའི་རྒྱ་འབྲས་གང་དུ་འང་
 མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་སྤྲེལ་གས་ན་མ་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཁྱོད་
 གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཅིང་། ཁྱོད་གྱི་སྤྲེལ་གས་ན་མ་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་དེ་ནི་
 ཁྱོད་གྱི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲུབ་ན་ཞིག་དངོས་ཚུལ་ཅན། ཁྱོད་ཞིག་
 དངོས་སུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་སྦྱེད་བྱེད་གྱི་རྒྱ་དང་། ཁྱོད་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་
 འབྲས་བུ་གཉིས་ཀ་མ་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲུབ་ན། ཁྱོད་སྦྱེད་
 བྱེད་གྱི་རྒྱ་དང་། ཁྱོད་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་མ་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན།
 ཁྱོད་ཞིག་པ་དང་། ཧྲེལ་བོ་ཞིག་དངོས་ཡིན་པ་བྱུང་ཅེས་ས་གསུམ་གཡོ་བར་
 བྱེད་པའི་ལྷ་འོ་རྩ་བོ་ཆེ་བརྟུང་བ་དང་། ལྷ་ན་ཅིག་སྤྲུགས་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་
 རྒྱལ་མཚན་ཆེན་པོ་སྦྱང་བར་བྱེད་དོ། །ཡང་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་དེ་དངོས་པོ་ཞིག་
 པ་ལ་ཡོད་དམ། དངོས་པོ་མ་ཞིག་པ་ལ་ཡོད། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཞིག་དངོས་
 ཚུལ་ཅན། མ་ཞིག་པར་ཐལ། མ་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་ཉིད་ལ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དང་པོ་ལྟར་ན། ཞིག་དངོས་ཚུལ་ཅན། དངོས་པོར་མེད་པར་
 ཐལ། དངོས་པོར་ཞིག་པ་ནི་དངོས་པོའི་ཚུལ་གྱི་མཐས་སྦྱང་པ་ཡིན་པས་དངོས་
 པོར་ཡོད་རུང་ངོ་ཞེས་སྒྲིབ་ཏུ་གས་ནས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲུབ་བོ་ཞེ་ན། ཁྲུབ་
 པར་ཐལ། དངོས་ཞིག་ལ་ཡོད་པའི་ཞིག་དངོས་དེ་དངོས་ཚུལ་གྱི་མཐས་སྦྱང་
 པར་བྱེད་པ་ལས་དངོས་ཚུལ་གཞན་བརྟེན་བྱའི་གནས་ཐོད་པ་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྲུའི་དངོས་པོ་ཞིག་ནས་མེད་པ་ལ་ག་ཁ་སོགས་དབྱེངས་གསལ་
གྱི་དངོས་པོ་ཡོད་པར་མི་བརྟེན་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། འགགས་པ་འམ་
ཞིག་པ་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་ཏེ། འགགས་ཞིག་སོགས་མེད་པའི་ཆོས་དེ་རྒྱེན་དུ་
མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་བར། འགགས་ན་རྒྱེན་ཡང་གང་ཞིག་ཡིན། ཟིས་
སོ། །ཡང་དངོས་པོ་རང་ཞིག་པ་འམ་ཡོད་པར་མ་གྲུབ་ན་དེར་བལྟོས་གྱི་དངོས་
མེད་ཀྱང་འཛིག་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར། དངོས་ཞིག་དངོས་པོར་ལྷ་ག་ལ་འགྱུར་
ཏེ། རི་སྐད་དུ། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་མ་གྲུབ་ན། །དངོས་མེད་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་དང་། ཟད་ཞིག་ལ་དངོས་ཆོས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འགགས་ཆད་ལ་
རྒྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། ཟད་ལ་འབྱུང་བ་ཡོད་མ་
ཡིན། །ཞེས་དང་། ཟད་ཞིག་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་ཏེ། །ཞིག་༼༡༠༠ན༽པ་
འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །རི་སྐད་དུ། ཟད་ལ་འཛིག་པ་ཡོད་མ་ཡིན། ཟིས་
དང་། ལྷ་བར་རྒྱེ་བ་ཞིག་དངོས་གྱིས་ག་གིའི་དངོས་པོ་བརྒྱུད་པ་ནི་ཆེས་མི་
རིགས་ཏེ། བདུན་ཅུ་པ་ལས། རྟེན་འབྱུང་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་གང་། །སྤྲུག་
བསྐྱལ་འབྲས་ཅན་དེ་མ་རྒྱུས། །སེམས་གཅིག་ལ་ཡང་མི་འཐད་ལ། །དུ་མ་ལ་
ཡང་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། གང་གི་ལྷ་ར་སེམས་གཅིག་ཡིན་པ་
དེའི་ལྷ་ར་ན་འབྲས་བུ་རྒྱ་དང་ལྷ་ར་ཅིག་པར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ལྷ་ར་སེམས་ཐ་
དད་པ་ཡིན་པ་དེའི་ལྷ་ར་ན་ཡན་ལག་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ཞིག་པ་བྱི་མ་བྱི་མའི་རྒྱ་མ་ཡིན་

ནོ། །ཞེས་འབྲུང་ངོ། །ཡང་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་ནི་དེ་
 ཉིད་ཚོགས་པ་ལ་གོགས་དབང་གིས་ཞིག་པའི་ཚོས་དེ་ནི་དངོས་པོར་ཡོད་པ་མིན་
 བོ་ཞེས་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལགས་ལྡན་བྱེད་གྱིས་རྟོག་གོ་འབར་བར། སྟོང་ཉིད་
 ལྟ་བུ་གོམས་བྱས་པས། །ཉོན་མོངས་འཇུག་པ་བཅོམ་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བར་
 གྲུས་ཏེ། རྒྱ་དང་རྒྱུན་ཚོགས་པ་དང་ཐ་དད་པའི་དངོས་པོ་དང་ཞིག་པ་དག་ལ་
 དངོས་པོ་མི་དམིགས་པའི་སྤྱིར། གང་ལ་འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྱོད་དང་གཉི་
 ལུག་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པའི་སྤྱིད་པ་ལ་
 བརྟེན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞོད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་།
 ཞིག་པ་དངོས་པོར་མེད་པའི་སྤྱིར་ཚོས་གང་གི་འདར་རྒྱུ་དུ་བརྟེན་པར་མི་འབྲེལ་
 ཞེས། དེར། གལ་ཏེ་དངོས་མེད་གཞན་བརྟེན་འགྱུར། །དངོས་པོ་མེད་སྤྱིར་ཞིག་
 པ་བཞིན། །དེ་ནི་གཉེན་པོར་མི་འདོད་དེ། །གཞན་ལ་བརྟེན་སྤྱིར་ཞིག་བཞིན་
 བོ། །ཞེས་འབྲུང་ལ། གཞན་ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་༼༡༠༠བ༽པོ་ཞི་བ་འཚོས།
 ཚད་མའི་བསྐྱུས་ཆེན་ལས། དངོས་པོ་བརྟན་པ་བཀག་པའི་སྐབས་སུ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་
 ཁ་ཅིག། ལུས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལྟ་བུ་མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་དང་། རྩལ་ཕྱ་
 རབ་དང་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་རྟག་པའི་དངོས་པོ་གཉིས་སུ་འདོད་པ་ལས་འཕྲོས་
 བས་ཞིག་འགྱུར་ཞེས་པའི་འགྱུར་སྒྲུ་ལས་ཞིག་པ་མི་རྟག་པའི་དངོས་པོར་འགྱུར་
 བ་དང་། ཞིག་པ་ཉིད་ལས་དངོས་པོ་གཞན་འབྲུང་བས་ཞིག་པ་དངོས་པོར་

འགྱུར་སྒྲམ་ན། ཞིག་པ་མ་ཞིག་པའི་བདག་དངོས་སུ་མེད་པས། དེ་ལས་དེ་མ་
ཐག་བྱང་གི་དངོས་པོར་མེད་ལ། ཞིག་འགྱུར་གྱི་འགྱུར་སྒྲམ་མི་རྟག་པའི་དངོས་
པོ་མི་སྟོན་ཏེ། མི་ལ་བོང་བྱར་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་བོང་བྱ་མི་འགྱུར་ཏེ།
ཞིག་པ་དངོས་མེད་སྒྲར་དངོས་པོར་མི་ལྟོག་ཅིས་དེར། རི་སྐད་དུ། ཞིག་པ་ཉིད་
ནི་བདག་མེད་མྱིར། །དེ་མ་ཐག་བྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །མ་བྱང་བྱང་བ་ལྟན་པ་ཡང་
། །ནམ་མཁའི་བརྒྱལ་སོགས་བཞིན། །ཞིག་འགྱུར་ཞེས་བྱ་དེ་ལྟར་
འདིར། །དངོས་པོར་མ་གྱུར་ཞེས་བྱ་བའི། །དོན་འདི་རྟོགས་པར་བྱེད་ཡིན་
གྱི། །སྒྲུབ་པ་འགའ་ཡང་མི་འདོད་དོ། །མི་འགའ་ཞིག་ལ་བོང་བྱ་ཞེས། །དེ་
ལྟར་མིང་ཙམ་བྱས་པ་ན། །བོང་བྱའི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི། །འདི་ལ་ཐོབ་
འགྱུར་མ་ཡིན་ནོ། །ཞིག་པ་ཞེས་བྱའི་དངོས་པོ་ནི། །དངོས་པོ་བཙམ་པ་ཞེས་བྱ་
བ། །སྒྲུབ་པ་ན་ཡང་དངོས་འདི་ལ། །ཅུང་ཟད་ཀྱང་ནི་སྦྱེ་མེད་མྱིར། །འདི་ནི་རི་
ལྟར་ལྟོག་པར་འགྱུར། །འཇིག་པ་དངོས་པོ་ཞིག་བདག་ཉིད། །རི་ལྟར་དངོས་
པོའི་ངོ་བོ་དང་། །བྲལ་མྱིར་མེད་པ་ཉིད་འདོད་གྱི། །དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཡིན་མྱིར་
མིན། །འདི་ལ་ལྟོག་པའི་དངོས་ཉིད་ཀྱང་། །སྒྲུབ་པའི་སྒྲོ་ནས་། ༡༠༧ །བརྗོད་
མི་བྱེད། །དངོས་པོ་ཡི་ནི་རྗེས་འཇུག་པ། །སྐད་ཅིག་ལས་མྱིར་འགོགས་པར་
བྱེད། །མྱིར་འདི་ཡི་ནི་རྣམ་གཞག་གི། །ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་མེད། །དེ་མྱིར་
འདི་ལ་རྟག་པ་ཡི། །རྣམ་རྟོག་བྱེད་པ་གནས་མེད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་བས། ལྟ་

སྟེགས་པ་ཁ་ཅིག། མི་རྟག་པའི་འཛིག་དངོས་ཞིག་པ་ན་རྟག་དངོས་སུ་འགྱུར་
 རོ། །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་དགག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ལ། རྟག་པ་རན་པ་འདི་ལྟ་བུའི་
 རྗེས་སུ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དཔལ་དང་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་འབྲང་བར་ག་
 ལ་རིགས་ཏེ། ཉིད་ཅག་ནང་པའི་བསྟན་འཛིན་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་ཅི་
 ཙོང་ཁ་པ་བྱིད་ཅག་རང་གི་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་དུས་གསུམ་རྗེས་གྲུབ་ཏུ་སྦྱ་བ་ལྟར་རི་
 སྐད་དུ། མཛོད་ལས། གཅིག་ནི་འདས་པས་འབྱེན་པར་བྱེད། ཅེས་འདས་མ་
 འོངས་པ་ཞིག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པས་དོན་བྱེད་པ་ལྟར་སྦྱ་ནའང་མི་འཐད་དེ། ཆད་
 ཆེན་ལས། དུས་གསུམ་བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་ཉེར་དུག་པར། དེའི་དཀའ་འགྲུལ་
 དུ། གཞན་ཡང་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་འདི་དག་དོན་བྱེད་པར་རྣམས་པ་ཞིག་
 གམ། མི་རྣམས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་བྱོགས་རྣམས་པ་གཉིས་སོ། །གལ་ཏེ་རྣམས་ན་དེའི་
 ཆེ་རྣམས་པ་ཡོད་ན་ད་ལྟ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཚུད་པའི་གཞིར་མ་གྱུར་པའི་ད་ལྟ་བ་
 བཞིན་ནོ། །སྦྱོར་བ་ནི་གང་དག་དོན་བྱ་བ་བྱེད་པར་རྣམས་པ་དེ་དག་ནི་འདི་ལྟར་
 ཡིན་ཏེ། ཚུད་པའི་གཞིར་མ་གྱུར་པ་ད་ལྟར་བ་བཞིན་ནོ། །འདས་པ་ལ་སོགས་
 པ་ཡང་དོན་བྱེད་པར་རྣམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་
 ཆོགས་གྱི་ཐལ་བར་འགྱུར་བའོ། །འདི་མ་ངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ད་ལྟ་བ་
 འོགས་ན་ཞིག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་
 ཏེ་ནམ་༼༡༠༧༽མཁའ་པ་ལྟ་བུ་བཞིན་ནོ། །སྦྱོར་བ་ནི་གང་དག་ད་ལྟར་བྱུང་བ་མ་

ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་བྱས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ་ནམ་མཁའ་པར་བསྐྱ་
བཞིན་ནོ། །འདས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ད་ལྟར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་
བཞི་བྱབ་པར་བྱེད་པ་མ་དམིགས་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་བས། ཆོས་ཀྱི་སྦྱོན་དང་
ལྷན་པའི་སྒོན་གྱི་སྒོ་བ་དཔོན་དེ་དག་གིས་ལུགས་ངན་དེ་དག་ཆེས་ཆེར་བཀག་
ཟིན་ཅིང་། བྱད་པར་རང་སྤྲེ་ཞིག་དངོས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོར་སྦྱ་བའི་ལུགས་
ངན་དེ་ལྟ་བུ་དབྱུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་བྱད་ཆོས་སུ་སྦྱ་བ་འདི་ལྟ་བུ་རི་ལྟར་འགྱུར།
བྱེད་ཅག་འདས་ཞིག་གི་རྫས་ཁས་མི་ལེན་ནོ་སྟུམ་ན། འདས་ཞིག་གི་དངོས་པོ་
དེ་དོན་བྱེད་པར་ཁས་སྤངས་པས་ཆོག་རི་ལྟར་བརྗོད་ཀྱང་། དོན་རང་གི་སྤྲེ་བ་
དངོས་པོར་སྦྱ་བའི་འདོད་པ་ལྟ་བུ་ལས་གཞན་དུ་མི་སྣང་ངོ་། །བྱད་པར་ཞིག་པ་
དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལྷན་གྲགས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་སམ། སྒོས་ཆོས་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ནི་སྒོ་བ་
དཔོན་དེ་མི་འདོད་བཞིན་ནན་གྱིས་ཁལ་དུ་བསྐྱར་བར་ཟད་དེ། སྒོ་བ་དཔོན་
དེས་དངོས་པོ་འདས་པ་དང་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་འདས་པའི་དངོས་པོ་སྦྱེས་
ཟིན་གྱི་ཞིག་པ་འདང་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འཆད་རིགས་པ་ལས། དེའང་དམིགས་
གྱིས་ལུག་ནས་ནན་ཏན་དུ་བཀག་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རི་སྐད་དུ། སྦྱེས་
ཟིན་སྐར་ཡང་སྦྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ན་ནི། །ལྷ་གྲུ་ལ་སོགས་
རྣམས་ཀྱི་སྦྱེ་བ་འདིར་རྟེན་མི་འགྱུར་ཞིང་། །ས་བོན་སྤྱིད་མཐར་ལུག་པར་རབ་
ཏུ་སྦྱེ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྒོ་བ་དཔོན་ལྷན་གྲགས་ནི་

མ་དབྱུང་པ་ན་ལྷ་གྲུ་ཞིག་མ་ཞིག་གང་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ལྟར་ནའང་
 འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྷ་རྒྱུ་ལོ་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་། ༡༠༡ན། ཀྱི།
 གཞན་གྲགས་ཀྱིས་དབྱུང་པ་ན་ནི་ཞིག་པ་འདས་པ་དང་མ་ཞིག་པ་མ་འོངས་པ་
 དང་འཛིག་བཞིན་ད་ལྟ་བ་གསུམ་ག་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ཙམ་ཡང་བཀག་ན་སྐྱེ་བ་
 ལྷ་ག་ལ་ཞིག། སྟོང་ཉིད་བཅོ་ལྔ་པ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་འགྲེལ་བར། འདིར་
 འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་ཞིག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ལ་ད་ལྟ་བ་མི་
 གནས་པའི་ཕྱིར་དུས་གསུམ་ཆར་ཡང་མེད་དོ། །དེ་ལ་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
 བྱི་གང་དུས་གསུམ་དུ་མི་དམིགས་པའོ། །ཞེས་འབྲུང་ངོ་། །ཁྱེད་ཅག་སྟོབ་
 དཔོན་ལྷ་བ་ལ་གྲུས་འདུད་ཀྱི་ཕྱོགས་འཛིན་འདི་ཙམ་ཡོད་བཞིན་སྟོབ་དཔོན་ལྷ་
 བ་ལ་སྐྱར་ཡང་སྦྱད་སྟོག་མགོ་དགྱིས་ཀྱི་འདུ་འགོད་སྟོར་ཚུལ་སྟོ་དུ་མ་ནས་བྱེད་
 པ་ཅི་ལྟར་ཡིན་བསམ་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །འདིར་སྐྱས་པ། དཔལ་ལྷན་དོ་རྗེ་
 ཐེག་པ་གྲུབ་པའི་དཔལ། །རྗེ་བཙུན་སངས་རྒྱས་ཆེན་པོ་མཉན་པ་དེར། །ཡང་
 ཡང་བཀའ་འདྲིན་དྲན་པས་ཕྱག་བགྱིས་ཏེ། །འབྲུལ་མེད་ལེགས་བཤད་སྟོབ་ཅི་
 ཡང་བྱས། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། མི་ལམ་དམིགས་པའི་ཡུལ་དག་མཐོང་
 བས་ནི། །སད་ཀྱང་སྐྱེན་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །དེ་བཞིན་འགགས་གིང་
 རང་བཞིན་ཡོད་མིན་པའི། །ལས་ལས་ཀྱང་ནི་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་ཡིན། །དོན་
 དམ་པར་ལས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་། ཀུན་རྗོབ་ཏུ་ལས་འགགས་པ་གང་ཡང་

རུང་བ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འབྱུང་མི་རིགས་ན་གཉིས་ཀ་ལས་ལྟ་ཅི་སྒོས་ཞེ་
ན། རི་སྐད་བསྟན་པའི་དོན་ཉིད་དཔེའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ནི། འགགས་ནས་
ཡུན་རིང་དུ་ལོན་ཅིང་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལས་ཀྱང་ནི་རྣམ་སྒྲིན་
གྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མི་ལམ་དུ་དམིགས་པའི་ཡུལ་
འདོད་དོན་དག་དང་། བྱད་མེད་བཟང་མོ་དང་ལྟན་ཅིག་འདོད་པ་སྦྱོད་པ་མཐོང་
ནས་ནི་སྤྲར་སང་པ་ན། མི་ལམ་གྱི་བྱད་མེད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་
འགགས་སུ་ཟེན་ཀྱང་སྒྲུན་པོ་འགའ་ཞིག་དེ་ལ་འདོད་། ༡༠༡བ། པའི་ཆགས་པ་
སྒྲེ་བའི་རྒྱར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་མཚུངས་སོ། །འདིའི་དཔེ་དོན་
རྒྱས་པར་སྤྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་རང་འགྲེལ་ན་བཀོད་ཡོད་
དོ། །གསུམ་པ་ལ། ཐུག་མེད་དུ་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། སྟོང་ཡང་ལས་
འབྲས་སོ་སོར་ངེས་ཤིང་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྟར་ཡུལ་ནི་
ཡོད་ཉིད་མིན་མཚུངས་ཀྱང་། །རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྒྲ་ཤད་རྣམ་པར་ནི། །མཐོང་
གི་དངོས་གཞན་རྣམ་པར་མ་ཡིན་ལྟར། །དེ་བཞིན་སྒྲིན་ལས་སྤྲར་སྒྲིན་མིན་
ཤེས་གྱིས། །ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྒྲིས་པ་ལ་ཟད་འགག་མེད་པའི་བྱིར།
རྣམ་སྒྲིན་འབྱུང་བར་འདོད་ན་རི་ལྟར་རྣམ་སྒྲིན་མ་བསྒྲེད་པའི་ལས་ལྟར་རྣམ་
སྒྲིན་ལྟར་ཟེན་པས་ཀྱང་འབྲས་བུའི་འབྱིན་པར་འགྱུར་ཏེ། མ་འགགས་པའི་བྱིར་
ཞེ་ན། རི་ལྟར་ཡུལ་སྒྲ་ཤད་དང་རི་བོང་གི་རྩ་སོགས་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་

མཚུངས་ཀྱང་། རབ་རིབ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་མིག་ཅན་གྱིས་ནམ་མཁར་སྐྱེ་ཤད་
 སོགས་གྱི་རྣམ་པར་ནི་མཐོང་གི། བོང་བྱའི་རྩ་དང་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་སོགས་དངོས་
 བོ་གཞན་གྱི་རྣམ་པར་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པ་ལྟར་རྣམ་སྤྲིན་ཕྱུང་བེན་པ་དང་མ་བེན་
 པའི་ལས་དག་ཀྱང་མ་འགགས་ཤིང་རང་བཞིན་མེད་པར་མཚུངས་ཀྱང་། སྤར་
 འབྲས་བྱ་ཕྱུང་བེན་པའི་ལས་གྱིས་རྣམ་པར་སྤྲིན་བེན་པའི་ལས་ལས་སྤར་ཡང་
 འབྲས་བྱ་སྤྲིན་པ་མིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་སྟེ་དཔེ་སྤྲུལ་མ་དེ་བཞིན་
 འོ། །འདིའང་རང་ལུགས་ལ་སྒྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་གྱི་སྒོ་
 རས་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ཅུ་སྟེ། རི་བོང་གི་རྩ་དང་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་སོགས་མེད་
 པར་འདོད་པའི་བྱིར། ལང་གཤེགས་ལས། རམ་མཁར་རི་བོང་རྩ་དག་དང་
 ། མོ་གཤམ་གྱི་ནི་བྱ་དག་ཀྱང་། མེད་བཞིན་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་ལྟར། དངོས་
 ལ་རྟོག་པའང་དེ་བཞིན་འོ། །ཞེས་དེ་དག་མེད་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་
 བ། དེར་ཡང་ཡོད་པའི་༼༡༠༩༽རྟོག་པ་བཀག་པ་ཅུ་མ་ཡིན་གྱི། མེད་པར་
 རྟོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་ཉིད་མ་གྲུབ་ན་མེད་པའང་མི་འཐད་པའི་བྱིར།
 གཉིས་པ་ནི། དེ་བྱིར་རྣམ་སྤྲིན་མི་དགེ་ནག་པོའི་ལས། རྣམ་སྤྲིན་དགེ་ཉིད་
 དགེ་ལས་ཡིན་མཐོང་ཞིང་། དགེ་མི་དགེ་མེད་སྟོ་ཅན་ཐར་འབྱུང་ཏེ། ལས་
 འབྲས་རྣམས་ལ་སེམས་པའང་དགག་པ་མཛད། དཔེ་འདིས་ལས་རྣམས་རྣམ་
 སྤྲིན་མ་ངེས་པ་མ་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་བྱེད་གྱི། སོ་སོར་ངེས་པའང་མ་ཡིན་

ཏེ། སྐྱ་ཤད་སོགས་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་ངེས་པ་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དགོ་
མི་དགོའི་ལས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན་ཀྱང་རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མི་དགོ་
བའི་རྒྱ་ནི་ནག་པོའི་ལས་མི་དགོ་བ་ཉིད་ལས་ཡིན་གྱི། དགོ་བ་ལས་མ་ཡིན་ལ།
རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་དགོ་བ་ཉིད་ནི་དགོ་བའི་ལས་ལས་ཡིན་པར་མཐོང་གི།
མི་དགོ་བ་ལས་མ་ཡིན་ཅིང་། མཁས་པ་གང་ཞིག། དགོ་མི་དགོའི་ལས་གཉིས་
ཀ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སློ་ཅན་ནི་ཐར་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་རང་
བཞིན་མེད་པའི་ལས་གྱིས་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་དང་། རྣམ་སྤྲིན་སོ་སོར་ངེས་པའི་
ཚུལ་གྱིན་ཏུ་རྟོགས་དགའ་བའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་གྱིན་ཏུ་
ལས་འབྲས་ལ་ངེས་པར་དཔྱོད་པ་རྣམས་ལ་ལས་འབྲས་སྐྱར་པ་བཏབ་པ་ལས་
ཀྱན་རྫོབ་འཛིག་པར་འགྱུར་དུ་འོང་ངོ་སྟུམ་སྟེ་སྒྲག་པ་ཅན་དེ་ངོར། ལས་རྣམས་
ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་བོ་ཞེས་ལས་འབྲས་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་རྣམས་ལ་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་པའང་དགག་པར་མཛད་དེ། རྒྱ་
འདི་ལས་འབྲས་བུ་འདི་སྐྱེའོ་ཞེས་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཚུ་རྩལ་མཐོང་བས་
མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་བསྐྱུ་མེད་དུ་
སོ་སོར་བདེན་པར་སྒྲུང་བ་ནི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་པའི་
མཐུ་ལས་ཡིན་གྱི། རང་དགར་བསམས་ན་༼༡༠༩བ༽འགལ་བ་ཉིད་དུ་རྟོག་པ་
ལས་སྒྲོའི་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བར་ངེས་པ་སྟེ་གཟུང་བྱར་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་ཕྱིར་

རོ། །གཉིས་པ་ལ། གུན་གཞི་སོགས་གསུངས་པ་བྱང་དོན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་བྱང་དོན་དུ་བསྟན་པ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། གུན་གཞི་ཡོད་ཅིང་གང་ཟག་ཉིད་ཡོད་ལ། །ཡུང་པོ་འདི་
དག་འབའ་ཞིག་ཉིད་ཡོད་ཅིས། །བསྟན་པ་འདི་ནི་དེ་ལྟར་ཆེས་ཟབ་
དོན། །རིག་པར་མི་འགྱུར་གང་ཡིན་དེ་ལོ། །ཅི་ལས་འབྲས་རང་བཞིན་མེད་
པ་ལ་ལས་འབྲས་རྣམ་པར་འཛོག་ན། །ལང་གཤེགས་སོགས་ལས། གུན་གཞིའི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པའི་རྣམ་པའི་བྱུང་པར་གྱི་བསྐྱོད་གཞི་ས་བོན་
ཐམས་ཅད་པ་རྒྱ་མཚོ་ལས་རྒྱབས་ལྟར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་རྒྱར་
གསུངས་པ་དེ་ཅི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་ཞིག་གམ་ཞེ་ན། །གང་ཟག་ཁ་
ཅིག་ཞེན་པའི་སྒོ་ངོ་དེར་བལྟོས་ནས་དེར་མོས་པར་བྱེད་པ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་
བསམས་ནས་དེ་ངོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་རི་བཞིན་པ་
མིན་པས་དགོས་པ་དེ་སྐད་དུ་བསྟན་པས་གདུལ་བྱ་ལ་དེ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་དེ་སྐད་དུ་གསུངས་ན་དེའི་དགོངས་གཞི་ནི་གང་ཞེ་
ན། སྟོང་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་དགོངས་ཏེ་གུན་གཞི་ཞེས་པའི་དངོས་པོ་བཞིག་ཡོད་པ་
སྐད་དུ་བསྟན་ཏེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་མདོ་སྡེ་གང་དུ་གུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཡོད་
ཅིང་གདུལ་བྱའི་ངོར་གང་ཟག་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པར་གསུངས་པ། རི་སྐད་དུ། དགོ་

སྒོང་དག་ཕུང་པོ་ལྷ་ནི་ཁུར་རོ། །ཁུར་ཁུར་བ་ནི་གང་ཟག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་
དང་། ཁ་ཅིག་ལ་ནི་བདག་དང་བྲལ་བའི་ཕུང་པོ་འདི་དག་འབའ་ཞིག་ཉིད་ཡོད་
ཅེས་བསྟན་པ་འདི་ནི་དགོས་པ་དངོས་པོར་ལྟ་བ་ཅན་དག་ལ་དེ་ལྟར་ཆེས་ཟབ་
པའི་༼ ༡༠༧ ན ༽ རྟོན་སྒོང་པ་ཉིད་རིག་པར་མི་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ལ་
བསྟན་པ་རིམ་འཇུག་གི་ཆེད་དུ་ཀུན་གཞི་སོགས་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ཡོད་པར་བསྟན་
པ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་བྱིན་ལོག་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པ་ནི་ཀུན་
གཞི་སོགས་ལ་ཞེན་པའང་སྒོང་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལས་
ཡོན་ཏན་འབྱུང་གི་སྒྲིབ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་བསྐྱལ་བའི་དུས་
དང་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་དབགས་ནས་སྒྲིབ་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། རི་སྐད་དུ།
གང་ཞིག་གང་གང་ལ་དགའ་བ། །དེ་ཡི་དེ་དེ་སྒར་བཤད་བྱ། །ཉམས་པར་
འགྱུར་བ་དམ་ཆོས་ཀྱི། །སྒོད་ནི་ཅིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །གཉིས་
པ་ནི། འཇིག་ཆོགས་ལྟ་དང་བྲལ་ཡང་སངས་རྒྱལ་གྱིས། །རི་ལྟར་ང་དང་ང་ཡི་
བསྟན་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་མོད་ཀྱི། །ཡོད་ཅེས་
བྱང་དོན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན། །བསྟན་པ་མཆོག་ལ་གདུལ་བྱ་དགྱི་ཆེད་དུ་ཀུན་
གཞི་བསྟན་པར་མ་ཟད། འཇིག་ཆོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཀྱང་ང་དང་
ང་ཡི་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་ཆེད་དུ་སངས་
རྒྱལ་གྱིས་ང་དེའི་ཆེ་དེའི་དུས་ན་ཞེས་སོགས་རི་ལྟར་ང་དང་ང་ཡི་བསྟན་པ་ལྟར་

དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱུ་བ་པ་མེད་མོད་ཀྱི། འོན་ཟབ་མོ་ཁོང་
 དུ་ཆུད་ཆེད་དུ་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཡོད་ཅེས་
 དང་དོན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་བདེན་པ་བཞི་དང་གཉིས་དང་ངོ་བོ་
 ཉིད་གསུམ་སོགས་བསྟན་པ་མཐའ་དག་ལ་འདོན་པ་བསྒྱུར་རོ། །དེས་ན་ཤར་
 རིའི་སྤེ་བ་དང་མཐུན་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པར། གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་རྣམ་འབྲེན་
 རྣམས། །འཛིག་རྟེན་མཐུན་པར་མི་འཇུག་ན། །སངས་རྒྱས་ཆོས་ཉིད་གང་ཡིན་
 དང་། །སངས་རྒྱས་སུས་ཀྱང་ཤེས་མི་འགྱུར། །ཡུང་བོ་དག་དང་ཁམས་རྣམས་
 དང་། །༡༩༠༧བོ་སྐྱེ་མཆེད་རང་བཞིན་གཅིག་བཞེད་ལ། །ཁམས་གསུམ་པོ་
 དག་སྟོན་མཛད་པ། །འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་ཡིན། །མིང་མེད་པ་ཡི་
 ཆོས་རྣམས་ནི། །བསམ་དུ་མེད་པའི་མིང་དག་གིས། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་
 ཡོངས་བརྗོད་པ། །འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་ཡིན། །དངོས་མེད་ཉི་བར་
 སྟོན་མཛད་ཅིང་། །སངས་རྒྱས་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པས། །དངོས་མེད་འགའ་
 ཡང་འདིར་མེད་པ། །འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་ཡིན། །དོན་དང་དོན་
 མེད་མི་གཟིགས་ལ། །འགོག་པ་དང་ནི་དམ་པའི་དོན། །སྤྱོད་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་
 གསུངས་པ། །འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་ཡིན། །ཞིག་པ་མེད་ཅིང་སྐྱེ་མེད་
 ལ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་མཉམ་གྱུར་གྱང་། །སྤྱི་བའི་བསྐྱེད་པ་སྟོན་མཛད་
 པ། །འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་ཡིན། །དུས་གསུམ་དག་དུ་སེམས་ཅན་

གྱི། །རང་བཞིན་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ལ། །འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཀྱང་སྟོན་མཛད་
པ། །འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་ཡིན། །ཅེས་འཇིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་གི་
ཚུལ་དེ་གང་ཞེན། དཔུ་མ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཇིག་རྟེན་པའི་སྟོ་དང་མཐུན་
པར་བདེན་རྒྱུ་གྱི་སྟོ་སོ་སོའི་དོར་བདེན་པའི་འཇིན་སྤངས་དང་མཐུན་པར་
བདེན་པ་གཉིས་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་ལྟར་མཐུན་པར་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་སྦྱས་
ནས། དེ་ལྟར་ནའང་འདིར་འཇིག་རྟེན་རང་གི་སྟོ་མཐུན་གྱི་འཇུག་པའི་རིགས་
པས་དབྱེད་ན་འདིར་འགྱུར་ཏེ། བརྒྱུན་པའི་བདེན་པ་ལ་བདེན་པ་དོན་ལ་མི་
གནས་ཤིང་བདེན་པའི་བདེན་པའང་དོན་ལ་མི་འགྱུར་སྟེ། བརྒྱུན་པའི་བདེན་
པའམ་བརྒྱུན་པར་བདེན་པའང་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་བདེན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱས་
པའི་གཟུགས་༼ ༡༠༥ ༽ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན་དང་
དངོས་མེད་ཆོས་ཉིད་ལ་སོགས་པར་སྟོ་སྦྱར་དུ་བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་དོ་
བོས་མ་གྲུབ་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པར་མཛད་ལ། དེས་ན་སྟོས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
གྱི་ཡོད་མེད་སོགས་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ནི་འདིར་གཏུལ་བྱའི་དོར་མཐུན་འཇུག་
ཙམ་དུ་སྦྱས་ཞེས་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་རྗེས་བརྗོད་ཙམ་དུ་བྱས་སོ་ཞེས་པ་འདི་
ཉིད་ཀྱིས་དཔུ་མ་ཐལ་རང་གི་བྱེད་པར་ཡང་བྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔུ་མ་རང་རྒྱུད་
པས་ནི་དགག་སྦྱབ་གྱི་ཆོད་མ་འཇིག་རྟེན་ན་ཆོད་མར་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་
དུ་ཆོད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་སྤངས་པའི་སྟོ་ནས་མཐུན་པར་འཇུག་སྟེ་དངོས་པོའི་

རང་བཞིན་འགོག་པར་བྱེད་ལ། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་དགག་སྒྲུབ་གི་ཚད་མ་
 འཛིག་རྟེན་ན་ཚད་མར་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་དུ་འང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་
 འཛིག་རྟེན་ན་དེ་ལྟར་གྲགས་པའི་རྗེས་བརྗོད་ཙམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཛིག་རྟེན་དང་
 ཅོད་སྐབས་བྱེ་བའི་མཐུན་འཕྲུག་ཏུ་སྒྲས་ནས་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འགོག་པར་
 བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདི་ནི་བཀའ་བརྒྱུད་དྲགས་སྒྲོར་བའི་རྣམ་པར་བཤད་
 པ་ལ་འབྲུལ་བ་དང་བྲལ་བའོ། །གཉིས་པ་ལ། བྱོགས་སྒྲུ་མ་དང་། དེ་དགག་པ་
 གཉིས། དང་པོ་ལ། གསུང་རབ་གི་དོན་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། དེས་རང་
 ལྷགས་གི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱལ་སྐས་གིས་སྤིང་གསུམ་
 རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཚན། བྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ཤེས་པའི་རྒྱ་བསྟན་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུང་བ་མེད་པར་འཛིན་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། སྤིང་གསུམ་
 རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་རབ་རྟོགས་པས། །ཤེས་རབ་ལ་གནས་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་
 དེས། །རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར། །རྣམ་རིག་ཏུ་སྒྲུབ་དག་
 གིས་དབུ་མའི་ལྷགས་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་མི་བཟོད་པས་རང་གི་རྟོག་བཟོའི་ལྷགས་
 འཛིག་པར་བྱེད་པ་དེ་འདྲིར་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་ན། ཤེས་རབ་གི་པ་རོལ་
 ༼༡༠༥བ༽ཏུ་བྱིན་པ་སྒྲོམ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་ས་དྲུག་པ་བ་
 དེས་ཆོས་རྣམས་གི་དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་རྟོགས་པར་
 འགྱུར་ཏེ། སེམས་ལ་གཟུང་བ་མེད་པར་རྟོགས་པས་དེར་བསྟོན་གི་འཛིན་པ་

ཡང་མ་མཐོང་ཞིང་། སྤྱིད་གསུམ་འདི་དག་གི་རྩོལ་དོན་གྱིས་དབེན་པར་ཤེས་པ་
ཙམ་མོ། །ཞེས་ཡུན་དུ་གོམས་པ་ལས་གཟུང་འཛིན་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་བརྗོད་མེད་ཙམ་དུ་སོ་སོ་རང་རིག་གི་ཚུལ་གྱིས་རབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་རྒྱུད་གིས་བསྐྱུལ་བའི་རྒྱ་མཚོ་ནི། །ཆེ་ལས་ཆུ་རྒྱབས་
འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། །ཀྱུན་གྱི་ས་བོན་ཀྱུན་གཞི་ཞེས་བྱ་ལས། །རང་གི་རྩས་
པས་རྣམ་ཤེས་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་། །ཅི་དོན་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་ཟད་ན་
གཟུགས་སོགས་དོན་སྣང་གི་རྣམ་ཤེས་རི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེ་ན། རི་ལྟར་རྒྱུད་གིས་
བསྐྱུལ་བས་རྒྱ་མཚོ་ནི་ཆེན་པོ་ལས་ཆུ་རྒྱབས་ཆེ་ཆུང་རྣམས་སྐྱེན་རི་ལྟ་བུར་འབྱུང་
བ་དེ་བཞིན་དུ་ཀྱུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་ཀྱུན་གྱི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ་ཀྱུན་
གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཐོག་མེད་ནས་ཞུགས་པ་སྐྱད་ཅིག་གིས་བརྒྱད་པ་
གཟུང་འཛིན་དུ་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྦྲིན་པ་ལས་བདག་ཉིད་ཀྱི་
དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཐོབ་པ་འགག་བཞིན་པས། །ཀྱུན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་ཀྱི་བྱུང་
བར་རང་གི་རྣམ་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་རང་
གི་རྩས་པ་ལ་ཡོངས་སུ་སྦྲིན་པའི་སྐྱེན་གྱིས་མ་དག་པ་གཞན་དབང་གི་རྣམ་ཤེས་
ཙམ་ཞིག་འབྱུང་བ་ཉིད་ལ་བྱིས་པས་གཟུང་འཛིན་དུ་རྟོག་གི། །ཤེས་པ་ལས་ཐ་
དད་པའི་གཟུང་བ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དབེན་ན་དབང་ལྷག་
རྒྱུར་སྐྱབ་པ་ནི། བ་ནི་བ་བལ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ། །ཁུ་ཤེལ་ཆུ་རྣམས་ཀྱི་བཞིན་དང་

། །སྒྲུག་ཡལ་ག་རྣམས་ཀྱི་ལྷ་ར། །དེ་ནི་ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་རྒྱ། །ཞེས་དབང་ཐུག་
འགོ་བའི་བྱེད་པོར་འདོད་པ་བཞིན། །ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་སྒྲུབ་ས་ཀྱང་ཀུན་
། ༡༠༥ །ན། །གཞི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་འབྱུང་བའི་ས་བོན་གྱི་རྒྱར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་
ལ། །དབང་ཐུག་ཏྲག་ལ་ཀུན་གཞི་མི་ཏྲག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་ནི་བྱེད་པར་
རོ། །གཉིས་པ་ནི། །དེ་སྤྱིར་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་གང་། །དངོས་པོ་བཏགས་
པར་ཡོད་པའི་རྒྱར་འབྱུང་ཞིང་། །སྤྱི་རོལ་གཟུང་བ་མེད་པར་འབྱུང་འབྱུར་
ལ། །ཡོད་དང་སྒྲོམ་ཀུན་ཡལ་མིན་རང་བཞིན་ཡོད། །ཀུན་གཞི་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་
བྱེད་ནི་གསུང་རབ་ཀྱིས་འདི་ལྷ་ར་རྣམ་པར་གཞག་གོ་ཞེས་གྲགས་པ་དེའི་སྤྱིར་
བརྗོད་ན། །གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་གང་ཞིག་བདག་གཉིས་ཀྱི་དངོས་པོ་སྒྲོ་
བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྒྱར་འབྱུང་ཞིང་། །དེར་ཁས་སྦྲངས་དགོས་ཏེ། །རྟོག་པའི་
བྱ་བ་ཀུན་གྱི་གཞིར་འདོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། །གཞན་དུ་འབྱུང་གཞི་མེད་པས་འགའ་
ཡང་བདག་གཉིས་སུ་འབྱུང་བར་མི་རུང་བའི་སྤྱིར། །དཔེར་ན་སྒྲུལ་དུ་འབྱུང་པ་
ཐག་པའི་རྒྱ་དང་། །བུམ་པ་ལ་སོགས་པར་འབྱུང་པའི་རྒྱ་ས་སོགས་ལ་མ་བརྟོས་
པར་མཐའ་སོགས་སུ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྤྱི་དོན་མེད་ཀྱང་སྒྲོན་པོ་
སོགས་ལ་རྟོག་པ་ཚེས་ཅན། །བྱོད་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་དབང་ཉིད་ལ་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ།
བྱོད་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་གི་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། །དེས་ན་ལུང་
ལས། །གང་ལ་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ལ།

གང་ཞིག་འདིར་ལྷག་མར་ལུས་པར་གྱུར་པ་དེ་འདི་ན་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཡང་དག་པར་ངེ་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་གཤེས་པ་དེ་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་ཐིན་ཅི་མ་
ལོག་པར་འཇུག་པའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ལེགས་པར་བཟུང་བའོ། །ལུང་
འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རྣམས་སྤུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་བདག་དང་
གང་ཟག་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་གི། ལྷག་མ་སྤུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་དང་བདག་མེད་ནི་
རང་བཞིན་གྱིས་རྣམས་སུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་རིག་པས་གཞན་དབང་ལ་
ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་གི། །༡༠༥༥།གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་མི་
སྟོང་ཞེས་སྐྱོ་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྟོང་གི། ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་རང་
གིས་མི་སྟོང་པར་སྒྲུབོ། །བོད་ཁ་ཅིག་དངོས་སྒྲས་ངེས་དོན་དུ་འདོད་པའི་ལུང་
འདི་ངེས་དོན་དུ་ཁས་སྒྲངས་ནས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་སྟོང་པར་འདོད་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པ་འདོད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དངོས་མེད་
མེད་དགག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་དངོས་སྒྲ་བ་དང་དབུ་མ་པ་གང་གི་འད་གྲུབ་མཐའ་མ་
ཡིན་ནོ། །ངེས་ན་གཞན་དབང་འདི་ནི་གསུམ་དུ་བཞག་སྟེ། བྱི་རོལ་གཟུང་བ་
མེད་པར་རང་ཉིད་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གཉིས་སྒྲ་ཅན་དུ་འབྱུང་བར་
འགྱུར་ལ། བདག་གཉིས་སུ་སྐྱོ་བཏགས་པའི་གཞིར་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་དང་། སྒྲིས་
པ་སྒྲ་རྟོག་ཀུན་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། མངོན་པར་
བརྟོད་པའི་སྒྲ་རྟོག་རྣམས་ནི་སྐྱོ་བཏགས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་པས་དངོས་པོའི་

ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་བཏགས་པ་ཡོད་པའི་རྒྱ་གཞན་དབང་
 ཉིད་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲུབ་པས་གསུམ་ལས་ཐ་དད་དུ་མ་སྒྲོས་ལ། དེ་ནི་
 སེམས་ཅམ་རྣམ་བཤེན་པ་དག་རྗེས་ཐོབ་དག་པ་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲིད་ཡུལ་དུ་
 ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་དམིགས་བྱར་རུང་ཞེས་དང་། རྣམ་རྒྱུན་པ་དག་རང་ཉིད་
 ལ་རང་རིག་པའི་ངོ་བོར་གཞལ་ཡང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་རྒྱབ་པའོ་ཞེས་མི་
 མཐུན་པར་སྒྲུའོ། །གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། བཀག་པ་ལ་འགལ་བ་
 སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཤེས་པ་དགག། གཉིས་མེད་གཞན་
 དབང་རྗེས་བྱུང་དགག། སྒྲོས་པ་ཀྱན་གྱི་ཡུལ་མིན་པར་ཡོད་པ་དགག། ཀྱན་
 རྩོམ་པའི་རྒྱུར་ཡོད་པ་དགག་པ་དང་བཞིའོ། །༡༩༠༧། དང་པོ་ལ། མི་ལམ་གྱི་
 མཐུན་དཔེ་དགག། རབ་རིབ་གྱི་མཐུན་དཔེ་དགག། ཀེང་རུས་གྱི་མཐུན་དཔེ་
 དགག། འབྲུལ་པའི་དཔེ་གཞན་ཡང་དགག། རོན་བསྐྱུ་བ་དང་ལྔའོ། །དང་པོ་ལ།
 མི་ལམ་དུ་སེམས་མི་འབྲུབ། དན་པས་འབྲུབ་ན་ཡུལ་ཡང་འབྲུབ། དེའི་ཉེས་
 སྤང་གི་ལན་དགག་པ་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་མེད་སེམས་དཔེ་ནི་གང་
 དུ་ཡོད། །མི་ལམ་ཇི་བཞིན་ཞེན་དེ་བསམ་བྱ། །གང་ཆེ་ང་ལ་མི་ལམ་ན་ཡང་
 སེམས། །ཡོད་མིན་དེ་ཆེ་ཁྱོད་གྱི་དཔེ་ཡོད་མིན། །ཡུལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་མི་
 སྤིད་དེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡུལ་རིག་པས་རབ་རྒྱ་བྱེ་བའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་
 མེད་ཀྱང་སེམས་ཡོད་པའི་དཔེ་ནི་གང་དུ་ཡོད་ཅེས་དྲིས་པ་ལ་མི་ལམ་ཇི་ལྟ་བ་

བཞིན་ཏེ། ཁང་མིག་ཆུང་དུར་གཉིད་ལོག་པ་ན་དེར་གླང་པོ་ཆེའི་བྱ་འབྲིགས་པ་
མིས་པའི་ཆོ་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བུ་མེད་དེ། དེར་དེ་ཤོང་བ་མེད་ཀྱང་དེར་འཛིན་པའི་མི་
ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། མི་ལམ་ན་ཡུལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་
མེད་དེ་བསམ་བྱ་འཕམ་བརྟག་བྱ་ཡིན་ཏེ། གང་ཆོད་བྱ་མ་པ་ང་ལ་སང་པའི་སྐབས་
སུ་མ་ཟད་མི་ལམ་ན་ཡང་སེམས་ནི་ཡུལ་ལྟར་ཡོད་མིན་དེའི་ཆོ་རྒྱལ་རིག་པ་ཁྱོད་
ཀྱིས་ཡུལ་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་དབེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་
ནི། གལ་ཏེ་སང་ཆོ་མི་ལམ་དུན་ལས་ཡིད། ཡོད་ན་བྱི་རོལ་ཡུལ་ཡང་དེ་བཞིན་
འགྱུར། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་ངས་མཐོང་སྟམ་དུན་པ། ཇེ་འདྲ་བྱི་རོལ་ལ་ཡང་ཡོད་
པ་ཡིན། ཡང་མི་ལམ་དུ་འབྱུལ་ཤེས་ཡོད་དེ། མེད་ན་སང་ཆོ་མི་ལམ་དུ་ཁྱོད་བ་
དུན་པར་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྲབ་པ་ནི་གལ་ཏེ་སང་ཆོ་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་
པ་འབྱུལ་བ་ཁྱོད་བའི་དུན་པ་ལས་ཡིད་ཡོད་པར་གྲུབ་ན་བྱི་རོལ་ཡུལ་ཡང་དེ་
བཞིན་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་སང་པའི་སྐབས་ན་ངས་མཐོང་ངོ་
སྟམ་དུ་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དུན་པ་ལས་ཤེས་པ་ཡོད་པ་དེ་འདྲར་གླང་ཆེན་སོགས་
བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཁྱོད་བ་ལ་ཡང་དུན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་མ་ཁྲབ་ན་ཤེས་
པའང་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་༼༡༠༧༽བོ། །འདིར་ཤར་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དཔོན་
སྟོབ་དག། མི་ལམ་ན་སྣང་བའི་གླང་པོ་ཆེ་མེད་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ཡང་
མེད་པར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་

སྟོན་པ་ལ་ངེས་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་གཤམ་བྱ་དང་གཤམ་པ་ཡོད་མེད་
མགོ་མཚུངས་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་དགག་བྱའི་བྱད་པར་གྱི་སྟེང་ནས་གཤམ་
པར་བྱའོ་ཞེས་སྒྲུབ་ནི། རིགས་པས་དབྱུད་པའམ་ཡི་དམ་ལྟས་བཀའ་སྤྱུལ་བའི་
ཞིབ་ཆར་འདུག་ཀྱང་སྒར་གྲགས་ཀྱི་དབུ་མའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ལས་
སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་དོ་བོས་སྟོང་པའི་རང་
བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐུན་དཔེར་མི་ལམ་དང་སྒྱུ་མ་དང་གཟུགས་བརྟན་ལ་
སོགས་པའི་གཤམ་པ་ཡུལ་བཅས་སྒྲུང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་དཔེར་བཟུང་བ་ལས་
ལོག་པ་ཉིད་ཏུ་བསྒྲུབ་པའི་སྤྱིར་ཏེ། བྱིད་དཔེ་དེ་དག་ལ་བདེན་མེད་ཀྱི་དོན་སྒྲུས་
ཆོད་ཡུལ་རང་དོ་ནས་སྟོད་ལུགས་ཚུགས་སུ་བ་ཀྱི་བདེན་གྲུབ་ཅེས་སྒར་སྟོན་པ་
འདིའི་བརྟན་པ་ལ་ཡེ་མ་གྲགས་པའི་ཟོལ་ཆོག་གསར་པ་ཞིག་དྲན་རྒྱ་ཆེས་པའི་
ནམ་འགྱུར་གྱིས་བསྟོན་པར་བཏབ་ནས་དེ་འདྲའི་བདེན་གྲུབ་ལ་བསམས་ནས་
རང་གི་དོ་བོ་དང་རང་བཞིན་གྱི་དང་རྒྱས་ཀྱི་དོ་བོ་དང་དངོས་པོའི་དོ་བོ་ཉིད་མེད་
དོ་ཞེས་སྒྲུས་ཀྱང་། མོང་ཆོད་ལ་མི་ལམ་དང་སྒྱུ་མ་དང་གཟུགས་བརྟན་སོགས་
ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་དོན་བྱེད་ལུས་སུ་བརྟུན་ཅིང་ཡོད་པ་མིན་པ།
བསྐྱེད་སྒྲུང་གིས་དེར་མེད་ཀྱང་དེར་སྒྲུང་བ་ཐམས་ཅད་བྱིད་ཀྱིས་སྒྲུང་བ་ལྟར་
དོན་བྱེད་པ་ཅན་ཏུ་མི་བསྐྱོད་པའི་དངོས་པོར་སྒྲུས་པས་རང་རང་དོ་བོས་སྟོང་པའི་
ཐབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐུན་༼ ༡༠༥ ༽དཔེར་བཟུང་དོ་ཙྰག་མི་མཐུན་པའི་དཔེ་

ཉིད་དུ་དོན་ལ་ཞེན་ནས་ཤུགས་ཀྱིས་སྦྲས་པར་སོང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་བཙམ་
ལུན་འདས་དང་འཕགས་པ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱིས་སྐྱེས་ཀྱི་ཆེད་གཞན་གྲགས་ཀྱི་མཐུན་
འཇུག་གི་དོར་གཅིག་དུ་བྲལ་སོགས་ཀྱིས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་
གསུམ་ཚད་བར་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་ལྟ་གཞི་དུ་ཀྱི་རིགས་པར་སྦྲ་བར་བྱས་ནས་
སྐྱབ་བྱེད་དེ་དག་གིས་བསྐྱབ་བྱ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་སྐྱབ་པ་འབྲུལ་བཅས་སུ་
ངལ་བ་ཆེན་པོས་བཤད་ནས་ཤུགས་ལ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་འགོག་
པར་བྱེད་པ་འདི་ཡང་ལྷ་བརྒྱ་ཐ་མའི་དུས་དང་ཉེ་བ་ན་ཆེས་སུ་སྐྱེས་ཆོགས་
པར་གྱུར་ཏོ། །གསུམ་པ་ལ། ཉེས་སྟོང་གི་ལན་དང་། དེ་དག་གི་པ་གཉིས། དང་
པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཉིད་ནང་མིག་སྒྲོ་མི་སྤིང་བས། ཡོད་མིན་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཁོ་
ན་ཡོད། །དེ་ཡི་རྣམ་པ་ཕྱི་རོལ་ཉིད་དུ་ཞེན། །མི་ལམ་རི་ལྷ་དེ་བཞིན་འདིར་
འདོད་ན། །གལ་ཏེ་གཉིད་ཀྱི་ནང་ན་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེར་གཉིད་ཀྱིས་མིག་སྒྲོ་སོགས་ཉམས་པར་བྱས་པས་དབང་ཤེས་
རྣམས་མི་སྤིང་བར་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །འོན་ཀྱང་གཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་
ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་དུ་སྦྲང་བ་ཁོ་ན་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་དེ་ཡི་རྣམ་པ་ལ་མི་ལམ་གྱི་
ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་ཉིད་དུ་ཞེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་མི་ལམ་དུ་ཡུལ་མེད་པར་ཤེས་
པ་ཡོད་པ་རི་ལྷ་བཤེས་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་འདོད་དོ་ཞེན། གཉིས་པ་ལ། མི་ལམ་དུ་
ཁམས་བཙུང་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་བརྟུན་པར་བསྟན། ཚུལ་དེ་སང་པའི་གནས་

སྐབས་ལ་ཡང་མཚུངས། དེས་ན་དོན་གཤམ་ཡོད་མེད་དཔེ་དོན་མཚུངས་པར་
བརྟན་པ་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྷ་ར་ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱི་ཡུལ་མི་ལམ་དུ། །མ་སྐྱེས་
དེ་བཞིན་ཡིད་ཀྱང་སྐྱེས་མ་ཡིན། །མིག་དང་མིག་གི་ཡུལ་དང་དེས་སྐྱོད་
སེམས། །གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་བརྟུན་པ་ཡིན། །ན་སོགས་ལྷག་མ་
གསུམ་པོ་འདྲ་བ་མེད། །རི་ལྷ་ར་རྣམ་རིག་པ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྷགས་ལ་མི་ལམ་དུ་ཕྱི་
གཟུགས་སོགས་ཡུལ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་བཞིན་ཡིད་གཤམ་ཀྱང་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
དག་སྐྱེས་མ་སྐྱེས་༼༡༠༥༽ཀྱི་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་ལམ་གྱི་འབྲུལ་
ངོར་ནི་གཉིས་ཀ་ཡོད་ལ། སད་ན་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སད་ཆོ་
གཟུགས་མཐོང་བ་ན། མིག་དང་གཟུགས་དང་རྣམ་གཤམ་གསུམ་དམིགས་པ་
བཞིན་མི་ལམ་དུ་འདྲ་བ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་ན་མིག་དང་མིག་གི་ཡུལ་དང་དེས་
བསྐྱོད་པའི་སེམས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་འདུས་པར་འབྲུལ་སྒྲིང་དེའི་
ངོར་ཡོད་པ་ལྷ་ར་སྒྲིང་ཡང་། དབྱེད་ན་དེར་མིག་དང་གཟུགས་མེད་པ་བཞིན་
སེམས་ཀྱང་མེད་པས་གསུམ་ག་བརྟུན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྷ་ར་མི་ལམ་དུ་ན་བ་དང་
སོགས་པས་སྒྲིང་ན་བའི་རྣམ་གཤམ་ནས། ཡིད་དང་ཆོས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་གཤམ་
ཀྱི་བར་ཡུལ་དབང་རྣམ་གཤམ་གསུམ་པོ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། སྒྲིང་
ཅམ་དུ་ནི་ཐམས་ཅད་མཚུངས་ལ། དབྱེད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲིང་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་མི་ལམ་དུ་ཁམས་བཙོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་བརྟུན་པའི་ཕྱིར་ཡིད་

གྱི་རྣམ་ཤེས་བདེན་པར་ཅིས་འགྲུབ། སེམས་ཙམ་པ་འགོག་སྐབས་འདིར་
ལེགས་ལྷན་བྱེད་ཡུལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་དེ། མི་ལམ་ན་ཡིད་
ཤེས་གྱི་གཟུང་བྱའི་ཆོས་གྱི་སྒྲེ་མཆེད་དུ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཡོད་པའི་སྤྱིར་
ཞེས་སྒྲུབ་ཡང་རིགས་པ་མིན་ཏེ། མི་ལམ་ན་གཟུགས་མེད་ན་ཆོས་གྱི་སྒྲེ་མཆེད་
པའི་གཟུགས་མི་སྤྱིད་པའི་སྤྱིར། ཅི་སྟེ་སེམས་ཙམ་པས་བྱི་རོལ་ས་ཚུ་སོགས་གྱི་
དོན་ལས་བྱུང་བའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་མེད་པར་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལས་དེ་
ལྟར་འབྱུང་བ་དབུ་མ་པས་དགག་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་ན་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ།
གཞན་ལ་གཞོད་པར་མི་རྒྱས་པའི་ཁར་གཞན་ངོར་རང་གི་གྲགས་བརྗོད་
༼༡༠༧༩༽གྱི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གྲགས་པ་དང་འགའ་བར་བརྗོད་པས་
གཞན་ལ་ལོག་རྟོག་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་ཏེ། མི་ལམ་དེ་སང་པའི་ཡུལ་
དབང་ཡིད་བྱེད་བདེན་མེད་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་མཐུན་དཔེར་བཟུང་བ་དོན་མེད་པར་
འགྱུར་བའི་སྤྱིར་ཏེ། མི་ལམ་གྱི་དེ་གསུམ་བདེན་མེད་བརྟུན་པ་མ་ཡིན་པ་དེར་
ཡོད་པར་བདེན་པའི་དོན་བྱེད་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མ་ཁྲབ་བོ་ཞེ་ན། ཁྲབ་པར་
ཐལ། མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་དབང་ཡིད་བྱེད་དོན་བྱེད་རྒྱས་པར་བདེན་ན། དཔེ་དེས་
བསྐྱབས་པའི་གཟུགས་སོགས་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་བདེན་
པར་མེད་པ་བརྟུན་པའི་རང་ཚུལ་ཅན་དུ་མི་འགྲུབ་པའི་སྤྱིར། བུམ་པ་མ་བྱས་
པར་གྲུབ་ན་སྒྲུབ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་མི་རུང་བ་བཞིན་ཞེས་པ་འདི་

ནི་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བའི་རིགས་པ་དྲི་མ་དང་བུལ་བ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་
 བྱེད་ནི་ཐ་སྟོད་དུའང་གཟུགས་སོགས་སྤྱོད་ན་ལས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཀུན་
 གཞིའི་ནུམ་ཤེས་ལས་འབྱུང་བར་འདོད་པ་དེ་བཀག་ནས་ཐ་སྟོད་ཙམ་དུ་
 གཟུགས་སོགས་སྤྱོད་ན་ལས་འབྱུང་བ་ཙམ་ཞིག་བསྐྱབས་ཏེ་དོན་དམ་པར་
 གཟུགས་སོགས་སྤྱོད་ཐོལ་གྱི་ཡུལ་ཡང་རང་རང་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པ་སྟོང་བར་
 བཞེད་པ་ལ། ལུགས་འདིས་ཐ་སྟོད་དུའང་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་ན་དབུ་མའི་རིང་
 ལུགས་ལས་ཉམས་ཞེས་སྟོན་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ལ། ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་
 དབུ་མ་ཐལ་འབྱུང་བའི་རང་ལུགས་ལ་མི་ལམ་དུ་སྤྱང་ཆེན་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་དང་
 ཡུལ་ཅན་མེད་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་ཞེ་
 བས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དེ། དེར་སྒྲུང་གི་འབྲུལ་ཡུལ་ལ་
 ཤེས་པ་དེ་བསྐྱེད་དུ་འདོད་པའི་༼༡༠༧༽བྱིར་དང་། དེ་ལྟར་འདོད་པས་མི་
 ལམ་གྱི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་བདེན་པར་དོན་གྱིས་ཁས་
 གྲུངས་ཤིང་། ཡང་བྱེད་ཐལ་འབྱུང་བས་བདེན་གྲུབ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་
 བཀག་ནས་བདེན་མེད་དུ་བརྗོད་པའི་དབང་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་བྱེད་
 གྱིས་ཞེ་བས་ཁས་གྲུངས་པའི་མི་ལམ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པས། འཛིག་རྟེན་པས་
 དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པའི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་སྟོ་ལྷན་སྟེས་ཀྱི་
 ངོར་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འཛིག་རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་བྱིར།

གཏན་ཆོགས་དང་དཔེ་དེས་འཛིག་རྟེན་པ་དག་གིས་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོང་བདེན་
པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་བྱེད་ལྟར་ན་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། མཐུན་དཔེ་
དང་བསྐྱབ་བྱ་གཉིས་ཀ་ཀྱན་རྫོང་ཏུ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་ན་གྲུབ་མཉམ་དང་།
མ་གྲུབ་ན་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེ་ལྟར་བརྗོད་པས་སྐྱབ་བྱེད་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྐབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། བྱེད་ཀྱིས་
གསར་དུ་བྱེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་དེ་ལྟར་ན། སྐྱབ་བྱེད་དེ་ལྟས་བསྐྱབ་
བྱ་བདེན་མེད་བསྐྱབ་ཅིང་། བདེན་གྲུབ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་འགོག་གོ་ཞེས་
སྒྲས་པ་དེ་ཆོག་ཙམ་ལས་དོན་ལ་དེ་ལྟར་མ་སྒྲས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཡང་
བཤད་པའི་གྲུབ་དོན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྟན་བྱེད་ལྟ་བུས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་
ཉིད་དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ་མི་ལམ་མཐུན་དཔེར་ལེན་ཚུལ་དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཟླ་
གཤམ་གྱིས་དེ་ནི་ནོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་མི་ལམ་ཡུལ་བཅས་ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་
པར་༼༡༠ན༽བདེན་པར་ཁས་སྒྲངས་པའི་བྱིར་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པ་ལ།
གངས་ཅན་གྱི་སྟོངས་འདིར་ནི་སློབ་དཔོན་ཟླ་གཤམ་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་སྐྱབ་བྱེད་
གྱི་མཐུན་དཔེར་མི་ལམ་ལེན་པ་དེ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སྟོད་གྲུབ་གྱི་བདེན་གྲུབ་
ཏུ་མེད་པ་དཔེར་བྱས་གྱི། མི་ལམ་ཡུལ་བཅས་མི་ལམ་དུ་དོན་བྱེད་རྣམས་སུ་བདེན་
པས་ཐ་སྟད་དུ་འང་མེད་པ་དཔེར་ལེན་པ་མིན་ཅེས་སྒྲུབ་ལ། ཡིད་ཆེས་གྱི་
གནས་སུ་འཛིན་པ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན། ཆོས་ཚུལ་འདིར་དབྱེད་པ་ན་སློབ་དཔོན་

ཟླ་གྲགས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་ལ་སློན་བརྗོད་མཛད་མི་རིགས་པར་
 འབྱུང་ཏེ། དེ་ལྟར་སླུ་བ་དེ་སློན་ཅན་དང་འབྲུལ་པར་ཟད་ན། ཟླ་གྲགས་ཀྱི་
 བཞེད་པ་དེའང་འབྲུལ་པ་དང་སློན་ཅན་དུ་སོང་བའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མི་
 ལམ་རིམ་ལྟ་དེ་བཞིན་སང་འདིར་ཡང་། །དངོས་རྣམས་བརྟུན་ཡིན་སེམས་དེ་ཡོད་
 མ་ཡིན། །སློད་ཡུལ་མེད་ཅིང་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱང་མེད། །མི་ལམ་ན་གསུམ་ག་
 མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སང་པ་ནའང་གསུམ་ག་གྲུབ་པ་བསྐྱོག་པར་བྱ་བ་ནི། མི་
 ལམ་ན་ཡུལ་དབང་གེས་པ་གསུམ་ག་བརྟུན་པ་རིམ་ལྟ་དེ་བཞིན་སང་པ་འི་
 སྐབས་འདིར་ཡང་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་བརྟུན་
 པ་ཡིན་ཅིང་། དངོས་པོ་དེ་དག་དམིགས་བྱེད་སེམས་དེ་ཡོད་པ་མིན་ལ། དེའི་
 དམིགས་བྱེད་སློད་ཡུལ་མེད་ཅིང་། རྟེན་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་
 ཀར་སྤང་ཞེན་ལྟར་གྲུབ་པ་མེད་དེ། མདོ་ལས། རིམ་ལྟ་མཁུན་སེམས་ཅན་
 དམིགས་པ་ལྟར། །སྤང་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་ན་ཡང་དག་མིན། །སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་མི་ལམ་
 དང་འདྲ་བ། །དེ་ལྟའི་ཆོས་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བསྟན། །ཞེས་དང་། མིན་
 པ་འགོ་། ༡༡༠བ། །བ་མི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟེ། །འདི་ལ་སུ་ཡང་མི་སྐྱེ་འཆི་བ་
 མེད། །སེམས་ཅན་མིང་དང་སྟོག་ཀྱང་མི་རྟོག་དེ། །ཆོས་འདི་རྣམས་ནི་དབྱེད་
 ཅུ་ཤིང་འདྲ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །གསུམ་པ་ནི། འདི་ན་རིམ་ལྟ་སང་བཞིན་རི་
 མིན་དུ། །མ་སང་དེ་མིན་དེ་ལ་གསུམ་པོ་ཡོད། །སང་པར་གྱུར་ན་གསུམ་ཆར་

ཡོད་མིན་ལྟར། གཏི་མུག་གཉིད་སང་ལས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། །འཛིག་རྟེན་འདི་
ན་ཇི་ལྟར་སང་པའི་གནས་སྐབས་ན་མ་རིག་པའི་གཉིད་ཆེན་གྱིས་ཡུལ་དབང་
རྣམ་གཤམ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་ཇི་སྲིད་དུ་འབྲལ་གྱི་སེམས་བྱུང་གཉིད་རྒྱུ་
ལས་མ་སང་པ་དེ་སྲིད་དུ་མི་པོའི་སྒྱིས་བྱུ་དེ་ལ་ཡུལ་དབང་རྣམ་གཤམ་གསུམ་པོ་
ཡོད་དེ། གསུམ་དུ་སྒྲུང་བ་ཡོད་ཅིང་། སྒྲུང་བ་ལྟར་ཞེན་པ་ཡང་ཡོད་པའི་
སྒྱིར། སེམས་འབྲེལ་ལས། མི་ལམ་སང་པའི་གནས་སྐབས་དག། རོན་བྱེད་པ་
ལ་བྱུང་མེད་དེ། མི་ལམ་ན་ནི་མིས་པ་བཞིན། རོན་བྱེད་མཚུངས་པར་རང་
བཞིན་མེད། ཅེས་འབྱུང་བས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་དཔལ་མགོན་ཐུ་སྐྱབ་
སོགས་དབུ་མ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་སྤར་བྱོན་པ་དེ་དག་གིས་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་
དམིགས་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་ཆོས་དེ་བོད་སྤྱི་མ་དག་གིས་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་
ཉིད་དོན་བྱེད་རྣམས་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་ཆེས་ལོག་རྟོག་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ནི་
འཛིག་རྟེན་པས་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་དོན་བྱེད་རྣམས་བདེན་པའི་ཆོས་སུ་སྒྲོ་
ལྟན་སྒྱུས་གྱིས་བཟུང་བའི་སྒྱིར། དེ་ལྟར་སྒྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པ་ནི་སྒྲོ་འབྲལ་པ་
ཡིན་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནར་ངེས་ཏེ། གང་དངོས་ཆོས་མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་ལྟར་
དོན་བྱེད་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པ་དེས་ནི་བདེན་པ་གཉིས་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཟབ་མོ་སྒྲོང་བ་ཉིད་རང་བཞིན་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ལས་གཞར་ཡང་
༼༡༡༩༽གཡོ་བའམ་འཕོ་འབྱུར་མེད་བཞིན་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་

བྱེད་པ་ལྟར་མི་དེ་པའི་སྐྱེ་ལག་ག་སོགས་ཀྱང་རྩལ་དོ་དང་བསྐྱད་དོ་དང་འབྲུལ་
དོར་འབྱུང་རུང་ལ། དེ་ལྟར་འབྱུང་རུང་བའི་དངོས་པོ་དེ་ནི་ཡང་དག་པར་བདེན་
པ་གཉིས་ཀར་དོན་ལ་གནས་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་
ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པར་འཛིན་པ་ནི་གཤམ་བྱའི་སྐྱིབ་པ་
ཉིད་དུ་ངེས་སོ་ཞེས་འཆད་པ་ཡིན་ལ། ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནི་དེ་ལྟར་ན་ཆོས་
ཐམས་ཅད་མི་ལམ་དང་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་དཔེ་དོན་སྒྲུར་ཚུལ་ཡང་ལོག་པར་སོང་བར་
མ་ཟད། ཐ་སྙད་དུ་འདེད་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་
སྒྲུར་པ་བཏབ་པས་ལོག་པའི་ལྟ་བ་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངན་སོང་གི་གཡང་ས་
ཆེན་པོར་ལྟར་བར་འབྱུང་བས་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་དམིགས་ཞེས་པའི་ངོ་བོ་
ནི་རྒྱ་བོད་སྐད་ཀྱང་སྒྲར་གསལ་བར་ཁར་འབྲིན་མ་ནུས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་
བྱ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་
དངོས་སུ་གསུངས་པ་དེད་ཀྱི་ལུགས་ལས་འབྱུང་བ་མ་གཏོགས་བོད་སྐད་རབས་
པའི་དབྱུ་མ་པ་སོགས་སྐལ་མེད་རྣམས་ཀྱིས་མི་རྟོགས་པས། གངས་ཅན་དུ་སྒྲར་
བྱོན་གྱི་དབྱུ་མ་པ་ཞང་ཐང་སག་པ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་གཏོང་བ་སོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་སྐྱེས་བྱ་དམ་
པར་གྱུར་ཀྱང་། དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དབྱུ་མའི་ལྟ་སྒྲོམ་ནི་རྒྱ་ནག་དུ་
གང་ལྟར་ཞོར་བས་བྱིན་ཅད་སྐྱེས་བྱ་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་ནོར་ཅན་དག་ལུགས་དེའི་རྗེས་

སྤྱེའབྱང་བར་མ་བྱེད་ཅིག། བྱེད་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་༼༡༡༽མཁུན་
པའི་ལམ་གཏན་མེད་དོ་ཞེས་ཡ་གི་ཁ་ཆེན་ས་མ་གི་རྒྱ་ནག་པོ་བྱང་ཏས་ཏུ་ཡན་
ཆད་དུ་བྱིལ་བསྐྱགས་ནས་དེང་སང་རི་བོ་དགེ་ལུན་པ་རྣམས་ཙོང་ཁ་པའི་སྤྱིན་
ཆེ་ཤོས་ཀྱི་རྩ་བའི་སྒྲ་མ་རྩེ་བཙུན་པེད་མདའ་བ་ལའང་སྤྱི་ཆེ་དེར་ལྟ་སྒྲུལ་སྤྱི་
རབས་དབུ་མའི་ལྷགས་དེ་ཙམ་ལས་དབུ་མའི་ལྟ་སྒྲུལ་ཞོར་མེད་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་
ཆེན་པོས་རྟོགས་པ་དེ་བྱགས་ལ་མ་འབྱུངས་སོ་ཞེས་མོས་པར་བྱེད་ལ། དེས་ན་
བོད་ཀྱི་དབུ་མ་ཐལ་འབྱུང་བ་སྤྱི་བྱིལ་ལྷགས་གཉིས་པོ་དག་སྤྱང་མུན་ལྟར་སྤྱོལ་
ཐ་དད་དུ་སྤྱང་བས་སྤྱི་སྤྱི་ཡབ་སྤྱི་ཀྱི་གསུང་རབས་རྣམས་ལ་ཐོས་བསམ་
བགྱིས་ཏེ། བྱོགས་ལྟར་ཞེན་ལྟ་དང་བྲལ་བར་གཟུ་བོའི་སྒྲོས་དབྱེད་ནས། གང་
འབྱུལ་བ་དང་བྲལ་བ་དེའི་རྩེས་སྤྱེའབྱང་བའི་དུས་ལ་བབ་ཀྱི། རང་རང་གི་
རིགས་བརྒྱད་གང་མོས་ཀྱི་བྱོགས་འཛིན་དང་། ཐོག་མར་ཆོས་སྒྲོར་ཆུད་སྤྱི་
སྒྲོལ་སྤྱི་བཙན་ཀྱི་ཞེན་བྱོགས་ཙམ་དང་། གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་པ་མང་ཏུང་དང་
། དེང་སང་མདོ་དབུས་མངའ་རིས་ན་ཁས་བཙན་དཔའ་བཟློང་སྤྱུག་འབྱོར་གང་
ཆེ་ལ་འབྱུལ་བྲལ་དུ་ཡིད་གདོང་བཙས་ནས་བྱོགས་གཅིག་པར་ཁ་ཆེན་བཙན་ན་
བྱོགས་ལྟར་གི་ལྟ་བར་འགྲོ་ཉན་ཆེ་བར་གདའོ། །དེས་ན་གཞུང་འདིས་ཀྱང་མི་
ལམ་དུ་ཁམས་བཙོ་བརྒྱད་པོ་ཐ་སྤྱད་དུའང་ཡོད་མཉམ་དུ་སྟོན་པ་མིན་ཀྱི། སད་
མ་སད་ཀྱི་ཁམས་བཙོ་བརྒྱད་པོ་དོན་གནས་ལ་བདེན་རྒྱུ་བྱད་མེད་དུ་བརྟུན་

མཉམ་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིད་ཚུང་སང་པར་གྱུར་ན་མི་ལམ་གྱི་
གསུམ་པོ་ཡོད་པ་མིན་པ་ལྟར་གཏི་མུག་མ་དེག་པའི་གཉིད་ཆེན་སང་པ་ལས་
ཆོས་དབྱིངས་མངོན་དུ་གྱུར་ན་འབྲེལ་གྱི་འབྲེལ་རྒྱས་མ་༼༡༩༩༽བསྐྱད་པའི་
གསུམ་པོ་དེ་མི་ལམ་གྱི་གསུམ་པོ་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེས་ན་ཡུལ་
མེད་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་མི་དེགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། དེའི་
ཉིས་སྒྲིང་གི་ལན་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཡུལ་ཤེས་བདེན་རྒྱུན་མཚུངས་
པ་དང་། དེ་ལྟར་མིན་ན་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མཐོང་བར་ཐལ་བ་གཉིས། དང་པོ་
ནི། དབང་པོ་རབ་དེབ་བཅས་པ་སྟོ་གང་གིས། །རབ་དེབ་མཐུ་ལས་སྐྱ་རྣམས་
གང་མཐོང་བ། །དེ་སྟོ་ལ་ལྟོས་གཉིས་ཆར་བདེན་པ་སྟེ། །དོན་གསལ་མཐོང་ལ་
གཉིས་ཀའང་བརྒྱན་པ་ཡིན། །ཡང་བྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་ཡོད་དེ། རབ་
དེབ་ཅན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་སྐྱ་ཤད་སོགས་དམིགས་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། མི་
འཐད་དེ། མི་ལམ་ཁོ་ན་དང་འདྲ་བའི་བྱིར་ཏེ། མིག་གི་དབང་པོ་རབ་དེབ་
བཅས་པའི་སྟོ་གང་གིས་རབ་དེབ་གྱིས་བསྐྱད་པའི་མཐུ་ལས་སྐྱ་ཤད་སོགས་
རྣམས་གང་མཐོང་བ་དེ་སྟོ་འབྲེལ་པ་དེ་ལ་བལྟོས་ནས་སྐྱ་ཤད་གྱི་རྣམ་པའང་
སྒྲིང་བས། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཅར་བདེན་པ་སྟེ་རབ་དེབ་དང་བྲལ་བའི་དོན་
གསལ་མཐོང་ལ་གཉིས་ཀའང་བརྒྱན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཡུལ་མེད་པའི་ཡུལ་
ཅན་གྱི་ཤེས་པ་མི་འབྲུབ་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་བྱ་མེད་པར་སྟོ་

ཡོད་ན། སྐྱ་དེའི་ཡུལ་དང་མིག་ནི་རྗེས་འབྲེལ་བའི། རབ་རིབ་མེད་ལའང་སྐྱ་
 བད་སྒོར་འགྱུར་ན། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་དེ་བྱིར་དེ་ཡོད་མིན། ཁ་གྲུབ་བོ་ཞེན་གྲུབ་
 བར་བསྟན་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་སྐྱ་བད་མེད་པར་དེར་སྒྲུང་བའི་སྒོ་
 ཡོད་ན་སྐྱ་བད་དེའི་ཡུལ་དང་། མིག་ནི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ལམར་གཞོང་ལ་
 རོགས་པའི་ཡུལ་དེར་རབ་རིབ་མེད་པའི་མིག་ཅན་གྱིས་མིག་གཏང་པ་ན་ཡང་དེ་
 དང་འབྲེལ་བར་སྐྱ་བད་དུ་སྒྲུང་བའི་སྒོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་མེད་པར་མཚུངས་
 པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཐལ་བ་ལས། རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་སྐྱ་སྒོ་སྐྱེ་བ་དེ་ལྟར་མ་
 ཡིན་པ་དེའི་བྱིར་ཡུལ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་སྐྱེ་བ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 རོ། །གཉིས་པ་ལ། ལུས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་༼༡༩༽པ་དང་། ལུས་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་གྲུབ་མཐའ་འཛོག་ཚུལ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཉེས་སྒོར་གི་
 ལན་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་བྱིར་མཐོང་བ་དག་ལ་སྒོ་ལུས་
 ནི། སྒྲིན་མེད་དེ་བྱིར་དེ་ལ་སྒོ་མི་འགྱུར། །ཤེས་བྱ་ཡོད་དངོས་བྲལ་བས་མིན་
 ཞེན། །ཡུལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པས་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བར་ངེས་ན་དེ་ལྟར་
 འགྱུར་དུ་ཚུགས་ཀྱང་། སྐྱར་གྱི་ཤེས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པ་དང་མ་
 སྒྲིན་པས་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་གང་གི་བྱིར་ཤེས་པ་སྐྱ་མའི་
 སྐྱར་སྒྲུང་གི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་ལ་སྐྱ་བད་མེད་ཀྱང་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་
 གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེའི། རབ་རིབ་མེད་པ་མཐོང་བ་དག་པ་ལ་ཤེས་པ་སྐྱ་མས་སྐྱར་སྐྱར་

བའི་བག་ཆགས་མ་བཞག་པས་སྒྲར་སྒྲར་གི་སྒོ་སྒྲེ་བའི་རྒྱས་པ་ནི་སྒྲིན་པ་མེད་པ་
 དེའི་ཕྱིར་རབ་རིབ་མེད་པ་དེ་ལ་སྒྲར་སྒྲར་གི་སྒོ་མི་འབྱུང་བས་ཡུལ་ཤེས་བྱ་ཡོད་
 བའི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་བས་དེ་འཛིན་གྱི་སྒོ་མི་སྒྲེ་བ་མིན་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ལ།
 བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱས་དེ་མེད་པས་འདི་ནི་འབྲུབ་མ་
 ཡིན། །གལ་ཏེ་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་སྒྲིན་མ་སྒྲིན་ལས་ཤེས་
 པ་སྒྲེ་མི་སྒྲེར་འབྱུར་བ་ཞིག་ན། འཆད་འབྱུར་གྱི་རིགས་པས་རྒྱས་པ་དེ་མེད་
 བས་རྒྱས་པ་འདི་ནི་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། རྒྱས་གསུམ་ལ་རྒྱས་པ་
 མི་སྲིད་པ་སྒྲིར་བསྟན། འདས་མ་འོངས་ལ་མི་སྲིད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་
 གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲིས་ལ་རྒྱས་པ་སྲིད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །མ་སྒྲིས་ངོ་བོ་ལ་ཡང་
 རྒྱས་ཡོད་མིན། །རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་
 འབྲེལ་བའི་རྒྱས་པ་ཅན་ཞིག་གམ། འདས་མ་འོངས་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱས་པ་
 ཅན་ཞིག་ཏུ་འདོད། དང་པོ་ལྟར་རོ་ཞེ་ན། རྣམ་ཤེས་སྒྲིས་པ་ད་ལྟ་བུ་རང་ལ་
 རྒྱས་པ་སྲིད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཆོ་རྒྱས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བྱུག་པ་
 འབྲེལ་བ་བརྗོད་པ་༼༡༽༣༽ཡིན་ན་རྒྱས་པ་རྣམ་ཤེས་ལས་གཞན་མིན་པའི་
 ཕྱིར་དང་། རྣམ་ཤེས་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་ད་ལྟ་བུ་རྒྱ་ཉིད་དུ་ཡོད་ཅེས་བྱར་མི་
 རིགས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟ་བུ་རྒྱ་ཡིན་ན། འབྲས་བུའི་རྣམ་ཤེས་
 རྒྱ་མེད་པར་འབྱུར་ཏེ། རྒྱས་པ་ད་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་རྒྱར་མི་རུང་བ་གང་ཞིག། ཡང་

ན་དེའི་རྒྱས་པ་རང་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་ན།
རྒྱས་པ་ད་ལྟ་བཙོས་ཅན། ཁྱོད་ད་ལྟ་བར་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱོད་རང་
གི་རྒྱ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས་སྒངས། མ་བྱབ་ན་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཀྱིས་ཁྱོད་བསྐྱེད་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ད་ལྟ་བཙོས་
པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྒྱས་པ་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟ་བཙོས་གཞན་མིན་ན་ཆོས་
ཅན། ལྷ་གྲུ་སྐྱེས་པ་ན་ཡང་ས་བོན་མི་འཛིག་པར་ཐལ། རྒྱ་འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་
པའི་ཕྱིར། ཡང་རྒྱས་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟ་བཙོས་ཞེས་ལྟ་བུ་འབྱུང་ཁུངས་
བརྗོད་པ་ཡིན་ན། རྣམ་ཤེས་སྐྱེས་པ་ད་ལྟ་བཙོས་པ་ལས་འབྱུང་བ་མི་རིགས་
ཏེ། ད་ལྟར་ཡོད་པ་གཞན་ལ་མ་རིག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། འདས་མ་
འོངས་ཀྱི་མི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ལ་ཡང་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པས་གནོད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། མ་འོངས་པ་དང་། འདས་པ་ལ་རྒྱས་པ་མི་འཐད་པ་
གཉིས། དང་པོ་ལ། ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཁྱད་ཅན་མི་འཐད་པ་དང་། དེའི་ལན་
དགག་པ་དང་། བརྟོས་པས་མ་གྲུབ་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁྱད་པར་མེད་པར་
ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་མིན། ཁོ་གཤམ་བྱ་ལའང་དེ་ནི་ཡོད་པར་ཐལ། ཡང་རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་རྒྱས་པ་ཞེས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། རྒྱས་པ་ཁྱད་
པར་གྱི་གཞི་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ་ཁྱད་པར་འབྲས་བྱ་རྣམ་ཤེས་མ་འོངས་པ་མེད་པར་
དེས་ཁྱད་པར་༼༡༡༩༽དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་རྒྱས་པ་དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

ཁྱད་པར་མ་བཟུང་བར་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིའི་སློ་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུས་
དབུག་པ་མ་བཟུང་བར་དབུག་པ་ཅན་གྱི་སློ་མི་འདུག་པ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་
རྣམ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་རྒྱས་པ་དེ་འདོད་ན། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལ་འང་རྒྱས་པ་དེ་ནི་
ཡོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། མ་སྐྱེས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
གལ་ཏེ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་བསྟན་འདོད་ན། །རྒྱས་པ་མེད་པར་འདི་ཡི་
འབྱུང་འགྱུར་མེད། །གལ་ཏེ་རྒྱས་པ་ལས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རྣམ་ཤེས་མ་འོངས་པ་
ལ་བསམས་ནས་རྣམ་ཤེས་འདིའི་རྒྱས་པ་འདི་འོ་ཞེས་འདི་ལས་འདི་འབྱུང་བར་
འགྱུར་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་ཁྱད་གཞིར་བསྟན་དུ་རུང་སྟེ། དཔེར་ན་
འབྲས་ཆན་ཆོས་ཤིག། སྣལ་མ་འདི་ལ་རས་ཡུག་ཐོགས་ཤིག་ཅེས་སྒྲ་བ་ལྟར་
འདོད་ན། དེར་ཡང་མི་རུང་སྟེ། རྒྱས་པ་ཡོད་ན་དེ་ལས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རྣམ་
ཤེས་མ་འོངས་པ་སློའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། རྣམ་ཤེས་མ་འོངས་པ་མེད་
པས་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་
བཞིན་རྒྱས་པ་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་འདིའི་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ཡང་མེད་པ་ཡིན་
ནོ། །འདིས་ནི་འབྲས་ཆན་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་དག་གྱུང་བཀག་པ་ཡིན་
ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡན་ཚུན་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་འགྲུབ་པ་ནི། །བྲུབ་མིན་ཉིད་
ཅེས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། །ཡང་རྒྱས་པ་དང་རྣམ་ཤེས་ཡན་ཚུན་བརྟེན་
པའི་རྒྱ་འབྲས་ལས་གཅིག་རྒྱ་གཅིག་གིས་ཡན་ཚུན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་རྒྱས་པ་

ལས་འབྲས་སུ་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲེ་བ་དང་
གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་རིང་པོ་དང་བྱང་དུ་དང་མ་
རོལ་དང་ཚུ་རོལ་ལྟ་བུ་པན་ཚུན་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་འཛོག་པའི་གྲུབ་པ་རྣམས་ནི་
ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པ་ཉིད་ཅིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
༼༡༧༩༽གཟིགས་པའི་དམ་པ་འཕགས་པ་རྣམས་གྱིས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། འཕགས་པ་ལྟས། འབྲས་སུ་མེད་པར་རྒྱུ་ཡི་ནི། རྒྱུ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་འབྲས་སུ་ཀྱང་། རྒྱུ་ཉིད་དུ་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་།
བརྟན་བཅོས་ལས། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་གང་བཟོས་གྲུབ། །དེ་ཉིད་ལ་ཡང་
བཟོས་ནས་ནི། །བཟོས་བྱ་གང་ཡིན་དེ་གྲུབ་ན། །གང་ལ་བཟོས་ནས་གང་ཞིག་
འགྲུབ། །ཅིས་འབྱུང་བས་ལུང་དེ་དག་གི་དོན་ནི། རུས་པ་མ་གྲུབ་པར་རྣམ་ཤེས་
འགྲུབ་པ་མིན་ཏེ། རུས་པ་ནི་རྣམ་པ་ཤེས་པའི་རྒྱར་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་
པར་ཤེས་པ་མ་གྲུབ་པར་ཡང་རུས་པ་མི་འགྲུབ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རུས་པ་ཞེས་
རུས་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཉིས་ཀ་
དུས་གཅིག་དུ་གྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་ནི་གཉིས་ཀ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང་།
གཅིག་མ་གྲུབ་ན་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུ་གྲུབ་པའི་དངོས་
པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གཞར་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་
བཟོས་གྲུབ་གང་ཡིན་པ། །དེ་མ་གྲུབ་ན་ངེ་ལྟར་བཟོས། །ཅི་སྟེ་གྲུབ་པ་བཟོས་

ཞེན། །དེ་ནི་བཟོས་པར་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་དེའི་དོན་ནོ། །རྣམ་ཤེས་
 རྣམ་པ་ལ་བཟོས་ནས་གྲུབ་ན་མ་གྲུབ་པའམ། གྲུབ་པ་ཞིག་བཟོས། དང་པོ་
 ལྟར་ན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བོང་བུའི་རྩ་ལྟར་རྣམ་པ་ལ་མི་བཟོས་སོ། །གཉིས་པ་
 ལྟར་ན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དེར་བཟོས་པར་མི་རུང་ངོ་། །གཉིས་པ་ལ། གཞན་ལས་
 གཞན་འབྱུང་ཞིང་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། དེའི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པ་
 གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་འགགས་པའི་རྣམ་སྤྲིན་ལས་འགྱུར་ན། གཞན་གྱི་
 རྣམ་པ་ལས་གཞན་འབྱུང་བར་འགྱུར། །རྒྱུ་ཅན་རྣམས་དེར་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་
 ཡོད། །དེ་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ཀྱན་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར། །དེ་ནི་འདས་པ་ལ་རྣམ་
 པ་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་༼༡༧༩༽པ་གལ་ཏེ་སྤྲིན་ནས་འགག་བཞིན་
 པའི་རྣམ་ཤེས་གྱིས་འབྲས་བུའི་དོན་དུ་ཀྱན་གཞི་ལ་རྣམ་པའི་བྱད་པར་བཞག་
 པ་རྣམ་ཤེས་འགགས་པའི་རྣམ་པ་སྤྲིན་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་
 བ། དེ་ལ་ཀྱན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་དག་ནི་རྣམ་པ་ད་ལྟར་བ་ལས་འབྱུང་བར་
 འདོད་ལ། མི་ལེན་པའི་རྣམ་རིག་པ་དག་ནི་འདས་པའི་རྣམ་པ་ལས་འབྱུང་བར་
 འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་རྣམ་ཤེས་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་གཞན་འབྱུང་
 བར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་སྟེ་ཕྱི་རྒྱུ་མ་ཆད་པར་འཇུག་པའི་
 རྒྱུ་ཅན་སྐྱད་ཅིག་སྟེ་ཕྱི་རྣམས་རྒྱུ་དེར་ཕན་ཚུན་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཐ་དད་
 ཅིང་། གཞན་ཉིད་དུ་ཡོད་པར་གཞན་གྱིས་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།

གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། །འོ་ན་མེ་མེ་
ལས་ཀྱང་མུན་པ་འབྲུག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་སུ་བཀག་ཟིན་པའི་
མྱིར། གཞན་ཉིད་དུ་བྱུང་བར་མེད་པ་དེའི་མྱིར་དངོས་པོ་ཀུན་ལས་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་རྒྱུན་གྱི་རྒྱད་དོད་ཏུ་མྱེད་ཕྱིར་ས་ཏ་ཏུ་
རྒྱས་པ་ལའོ། །ཞེས་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བས་རྒྱུན་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་གི་རྩ་ས་སྒྲ་
མྱི་རྒྱད་ཅིག་ཐ་དད་ལ་ཡོད་པའི་ལྷས་པ་གཞན་གྱིས་འབྲས་བུ་གཞན་བསྐྱེད་པ་
འགོག་པའི་དོན་ཏེ། དོན་ལ་ས་བོན་སྒྲ་མས་སྒྲ་གྲུ་མྱི་མ་བསྐྱེད་པ་དགག་
པའོ། །འདི་ལྟ་བུའི་གནད་མ་རྟོགས་པར་བོད་མྱི་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལྷགས་
གྱིས་སྒྲ་གྲུ་ས་བོན་གྱི་དངོས་པོ་ལས་སྐྱེ་བ་འབད་ནས་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
ལྷགས་བཟང་པོ་ལ་བསྟོན་འདོར་བྱེད་པ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན། གཉིས་པ་ལ། ཉེས་
སྟོང་གི་ལན་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དེར་ནི་རྒྱུན་ཅན་ཐ་
དད་གྱི། །དེ་དག་ལ་རྒྱུན་ཐ་དད་མེད་དེའི་མྱིར། །ཉེས་མེད་ཅེ་ན། གལ་ཏེ་ནམ་
༼༡༧༽ །ཉེས་རྒྱུན་གྱི་འཇུག་པའི་རྒྱབས་དེར་ནི་རྒྱུན་ཅན་ཡོད་པའི་རྩ་ས་གྱི་
རྒྱད་ཅིག་སྒྲ་མྱི་རྒྱམས་པན་ཚུན་ཐ་དད་དུ་ཡོད་མོད་གྱི། རྒྱད་ཅིག་སྒྲ་མྱི་དེ་དག་
ལ་རྒྱུན་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་ཐ་དད་མེད་པ་དེའི་མྱིར་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་
སྐྱེ་བའི་ཉེས་པ་མེད་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་བསྐྱབ་བྱ་ཞིག། ཐམི་དད་རྒྱུན་
རྒྱབས་མི་རིགས་མྱིར་རོ། །བྱམས་པ་ཉེར་སྤྲས་ལ་བརྟེན་ཆོས་རྒྱམས་

ནི། །གཞན་ཉིད་ཕྱིར་ན་རྒྱུད་གཅིག་གཏོགས་མིན་ཏེ། །གང་དག་རང་མཚན་
 ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོ་བ། །དེ་དག་རྒྱུད་གཅིག་གཏོགས་པ་རིགས་མ་ཡིན། །དེ་ལྟར་
 ཡིན་ན་ཉེས་པ་མེད་ཀྱང་དེ་མ་གྲུབ་པས་འདི་ནི་བསྐྱབ་བྱ་ཞིག་གོ་སྟེ། ཐ་མི་དད་
 པའི་རྒྱུན་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་ཤེས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་རྣམ་ཐ་དད་
 རྣམས་ལ་ཐ་མི་དད་རྒྱུན་གཅིག་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་གོ་སྐབས་མི་རིགས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །བྱམས་པ་དང་ཉེར་སྤྲུལ་ལྟ་བུ་གཞན་དང་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་
 རྣམས་ནི་གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་རྒྱུད་གཅིག་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་
 ཏེ། རྣམ་ཤེས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་གང་དག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་
 དེ་དག་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པར་རིགས་པ་མིན་ཏེ་གཞན་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དེས་ན་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པ་དང་མ་སྤྲིན་པ་ལས་ཤེས་པ་སྦྱེ་བ་དང་མི་
 སྦྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དེས་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་མེད་དོ་
 ཞེས་པ་འདི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། རྩོགས་སྔ་མ་དང་། དེ་དགག་པ་
 གཉིས། དང་པོ་ལ། དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ། ཡུལ་མེད་
 ཀྱང་རྣམ་པ་ལས་ཤེས་པ་འབྱུང་བ། དཔེས་བསྟན་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། མིག་
 སྔོ་སྦྱེ་བ་རང་རྣམ་གང་ཞིག་ལས། །དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཀྱན་ནས་སྦྱེ་འབྱུང་ཞིང་། །རང་
 གི་རྣམ་ཤེས་རྟེན་གྱི་རྣམ་དེ་ལ། །དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་མིག་ཅེས་བྱ་བར་
 ཏོགས། །རྣམ་རིག་པས་རྣམ་པ་ལ་དབང་པོ་དང་ཡུལ་དུ་བཏགས་ནས་གཞུགས་

སྤྱུ་གྲུབ་པའི་ཡུལ་དབང་མེད་ཀྱང་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་དོན་གྲུབ་པོ་ཞེས།
མིག་གི་དབང་པོའི་སྒོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་རང་གི་རྩམ་པ་གང་ཞིག་རིས་མཐུན་
གྱི་རྣམ་ཤེས་སྤྲ་མ་༼༡༧༽བཤེད་པའི་ལག་བཞིན་པས་བཞག་པ་སྤྱི་མར་ཡོངས་སྤྱི་
སྤྱིན་པ་ལས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ངེ་ལྟར་ཡུལ་དབང་གི་བག་ཆགས་བཞག་པ་དེ་ལྟའི་
རྣམ་པའི་རྗེས་སྤྱི་བྱེད་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱན་ནས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། རྣམ་ཤེས་
དེ་སྐྱེ་བའི་རྩམ་པ་བར་མ་ཆད་པ་གང་ཞིག་ལས་སྐྱེས་པའི་མིག་རང་གི་རྣམ་ཤེས་
ཀྱི་རྟེན་གྱི་རྩམ་པ་དེ་ལ་གཏི་ཐུག་གི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་ན་དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་མིག་ཅེས་རྟོགས་ཤིང་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱི། རྣམ་ཤེས་ལས་ཐ་དད་པའི་
མིག་ནའི་དབང་པོ་སོགས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། འདི་ན་དབང་པོ་
ལས་བྱུང་རྣམ་པར་རིག། བྱི་གཟུང་མེད་པར་རང་གི་ས་བོན་ལས། །སྒོ་སོགས་
སྤྲང་ཉིད་འབྱུང་བར་མ་རྟོགས་ནས། །སྐྱེ་བོས་བྱི་རོལ་བཟུང་བར་སེམས་ཁས་
ལེན། །རྣམ་ཤེས་ལས་ཐ་དད་པའི་དབང་པོ་མེད་ཅིང་ཡུལ་ཡང་ཤེས་པ་ལས་ཐ་
མི་དད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། འདི་ན་བན་རྩུ་ཀ་དང་ཀིང་ལྷ་ཀ་སོགས་དམར་པོའི་
རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་ནི་བསྐྱར་ཤེས་བཞིན་བྱི་རོལ་གྱི་ཆོན་གྱིས་བསྐྱར་བ་ལ་མི་
བལྟོས་པར་རང་རྒྱུད་དམར་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་བཞིན། མིག་སོགས་ཀྱི་
དབང་པོ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་རྣམས་སྒོ་སོགས་བྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བ་
ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་ཐོག་མེད་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་རང་གི་ས་བོན་གྱིས་

འཕངས་པའི་རྒྱལ་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ལས་སྡོ་སོགས་ཡུལ་དུ་སྤང་བ་ཉིད་
འབྱུང་བར་མ་རྟོགས་ནས་འཛིག་རྟོན་གྱི་སྐྱེ་བོས་ཤེས་པ་ལ་སྤང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་
བབྱང་བར་སེམས་ཤིང་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་མཆོ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་
པའི་མཐར་སྐྱེས་པའི་ཤིང་གི་ཡལ་ག་ལ་བཏགས་པའི་ནོར་བུའི་གཟུགས་བརྟན་
ཅུ་ནང་དུ་ཤར་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ནོར་བུ་ལྟར་དམིགས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་
དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་དོན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་ཡང་རྣམ་ཤེས་ལས་ཐ་དད་
དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སེམས་ཙམ་པས་བཙོམ་ལྟན་(༡༩)ཀྱི་འདས་
གྱིས་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དྲང་དོན་ཡིན་པ་དང་
། དེས་དོན་གཟུགས་སོགས་སུ་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱལ་པ་སྤྲོན་པས་མར་
མི་ལས་འོད་འབྱུང་བ་ལྟར་ཤེས་པ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དབང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་ཤར་
བ་དབང་ཡུལ་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འདོད་པས་ཡུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཞིང་། བང་དང་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞིའི་ཆོས་
ཅན་ཡང་དེ་ཡིན་ལ། དེས་ན་གཟུགས་སོགས་འགོག་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་ཀྱན་ཏུ་
བཏགས་པའི་གཟུགས་སོགས་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་བཏགས་དང་ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་གཟུགས་སོགས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་
ལ་ཀྱན་བཏགས་དང་། རྣམ་བཏགས་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་གསུམ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྒྲུལ་དུ་བསམ་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། མི་ལམ་ན་ནི་

གཟུགས་དོན་གཞན་མེད་པར། །རང་རྒྱས་སྒྲིན་ལས་དེ་ཡི་རྣམ་ཅན་
སེམས། །འབྱུང་བ་རི་ལྷ་དེ་བཞིན་སང་ལའང་འདིར། །སྤྱི་རོལ་མེད་པར་ཡིད་
ནི་ཡོད་ཅེ་ན། །འདིར་སང་པའི་གནས་སྐབས་ལའང་སྤྱི་རོལ་མེད་པ་ཡིད་གྱི་
རྣམ་ཤེས་ནི་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མི་ལམ་ན་ནི་གཟུགས་སོགས་དོན་གཞན་
མེད་པར་རང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱས་པ་སྒྲིན་པ་ལས། གཟུགས་སོགས་
ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་གྱི་སེམས་འབྱུང་བ་རི་ལྷ་བ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ། གནོད་བྱེད་ཡོད་པ་དང་། རླབ་བྱེད་མེད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ།
རྒྱས་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་སྒྱེ་ན་ལོང་བ་ལ་མིག་ཤེས་སྒྱེ་བར་ཐལ་བ་དང་། མི་ལམ་
ན་ཡུལ་དབང་ཡོད་མེད་མཚུངས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རི་ལྷ་ར་མིག་མེད་པར་
ནི་མི་ལམ་དུ། །སྤྱི་སོགས་སྤྱང་བའི་ཡིད་སེམས་འབྱུང་དེ་ལྟར། །མིག་དབང་
མེད་པར་རང་གི་ས་བོན་ནི། །སྒྲིན་ལས་ལོང་བ་ལ་འདིར་ཅིས་མི་སྒྱེ། །རི་ལྷ་ར་
མིག་དང་གཟུགས་མེད་པར་ནི་མི་ལམ་དུ་རང་གི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པ་ལས། །སྤྱི་
སོགས་ཡུལ་དུ་སྤྱང་བའི་ཡིད་གྱི་སེམས་མིག་ཤེས་དང་། །རྗེས་སུ་མཐུན་པ་
འབྱུང་ན་ཆོས་ཅན། །དེ་ལྟར་། ༡༡༥ བ། །སང་སྐབས་ཀྱི་ལོང་བ་ལ་ཡང་མ་ལོང་བ་
ལྟར། །རང་གི་ས་བོན་ནི་སྒྲིན་པ་ལས་སང་སྐབས་འདིར་རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་སྤྱོད་པོ་
འཛིན་པའི་ཡིད་སེམས་ཅིས་མི་སྒྱེ་སྒྱེ་བར་ཐལ། །གནིད་ལོག་པ་དང་ལོང་བ་
གཉིས་ཀ་ཡང་མིག་དབང་མེད་པར་འདྲ་བའི་བྱིར། །གཉིས་པ་ལ། དབྱེད་ན་མི་

ལམ་དུ་རུས་པ་མི་འཐད། མ་དབྱེད་ན་མིག་ཀྱང་ཡོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ།
རུས་པའི་ངོ་བོ་དང་། རྒྱ་མི་འཐད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལྟར་མི་
ལམ་དུག་པ་ཡི། །རུས་པ་སྒྲིན་ཡོད་སད་པར་མེད་གྱུར་ན། །དུག་པའི་རུས་སྒྲིན་
ཇི་ལྟ་འདྲིར་མེད་པ། །དེ་ལྟར་མི་ཆོ་མེད་ཅེས་ཅིས་མི་རིགས། །ཅི་སྒྲོན་པའི་ནམ་
པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ནི་ཕྱི་དོན་གྱི་དབང་ཡུལ་མེད་ཀྱང་ཡོད་དེ། རུས་པ་
སྒྲིན་པ་ལས་དེ་ལྟའི་ཡིད་ཤེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེའང་གཉིད་སྐྱོན་གྱིས་མི་ལམ་
ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི། སད་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་སྒྲུལ་ན་མི་འཐད་དོ་ཞེས། གལ་ཏེ་
ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་མི་ལམ་ན་ནམ་པ་དེ་ལྟའི་དུག་པའི་ཤེས་པ་རུས་པ་སྒྲིན་པ་ཡོད་
ལ། སད་པར་གྱུར་པ་ན་མེད་པས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་
ན། དེད་ཀྱི་ལྟར་ན་འདི་ལྟར་རྫོད་པར་བྱེད་དེ། མི་ལམ་གྱི་ཆོ་དེ་ལྟའི་ནམ་ལྔ་ན་
གྱི་ཤེས་པ་ཡང་མེད་ཅེས་ཅིས་མི་རིགས་ཏེ་རིགས་པར་ཐལ། དུག་པའི་རུས་པ་
སྒྲིན་པ་ཇི་ལྟར་སད་སྐབས་འདྲིར་ལོང་བ་ལ་མེད་པ་དེ་ལྟ་བུར་མཚུངས་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་མིག་མེད་འདི་ཡི་རྒྱ་མིན་ལྟར། །མི་ལམ་དུ་ཡང་གཉིད་ནི་
རྒྱ་མ་ཡིན། །སད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཇི་ལྟར་མིག་མེད་པ་ལོང་བ་འདིའི་རྒྱད་
ལ་སྒྲོ་སོགས་སྒྲུང་བའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་རུས་པ་སྒྲིན་པའི་རྒྱ་མིན་པ་ལྟར་མི་ལམ་དུ་
ཡང་གཉིད་ནི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་རུས་པ་སྒྲིན་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀར་མིག་
མེད་པར་མཚུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་བྱིར་མི་ལམ་དུ་ཡང་དེ་དངོས་

མིག། བརྒྱན་པའི་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པའི་རྒྱར་ཁས་སྤང་། ཁབ་པ་མ་ཐག་པ་དེ་
ལྟར་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར་མི་ལམ་དུ་འང་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་དངོས་
༼༡༧༩༽པོ་བརྒྱན་པའི་མིག་དང་། རྣམ་ཤེས་དེའི་རྟེན་གྱི་བརྒྱན་པའི་ཡུལ་
ཅན་གྱི་དབང་པོ་ནི་ཡུལ་རྟོགས་པའི་རྒྱར་ཁས་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། མིག་སོགས་
དབང་པོ་མེད་པར་ཡུལ་གཞུགས་སྒྲ་སོགས་རྟོགས་པ་མ་མཐོང་བའི་བྱིར་།
གཉིས་པ་ལ། རིགས་པ་དང་། ལུང་གི་རྒྱབ་བྱེད་མེད་པ་གཉིས། དང་པོ་
ནི། འདི་ཡིས་ལན་ནི་གང་དང་གང་བཏབ་པ། །དེ་དང་དེ་ནི་དམ་བཅའ་
མཚུངས་མཐོང་བས། །ཚོད་འདི་སེལ་བྱེད། དབུ་མ་པས་སད་པའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡིན་
ཏེ། དམིགས་པའི་བྱིར་མི་ལམ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བརྟན་པ་ལ། བ་ཐོལ་པོས་སད་
པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་དོན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར་མི་ལམ་གྱི་
རྣམ་ཤེས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། སད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་དམིགས་པའི་ཡུལ་
ནི་བརྒྱན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིར་། མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་
བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། གྲུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་ནི་གཞན་དབང་
མེད་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་མེད་པའི་བྱིར་། རུས་སྒྲལ་གྱི་སྤྱིའི་གོས་བཞིན་
ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རབ་རིབ་ཀྱི་དབེ་ལ་སྤྱར་བ་སོགས་རྣམ་ཤེས་སྒྲ་བ་འདི་ཡིས་
ལན་ནི་གང་དང་གང་བཏབ་པ་དེ་དང་དེ་ནི་མཁས་པ་དབུ་མ་པ་དག་གིས་དམ་

བཅའ་དང་མཚུངས་པར་སྐྱབ་བྱེད་ལ་ལུས་པ་མེད་པར་མཐོང་བས་དོན་མེད་ཅིང་
 རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་ཚུད་པ་འདི་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་དེ། མི་ལམ་
 དང་རབ་རིབ་ཅན་སོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་དོན་གྱིས་སྟོང་པ་དང་
 ། ཡུལ་བརྟུན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་བསྐྱབ་མི་ལུས་ལ། མ་འབྲུལ་པའི་ཤེས་པ་
 ལ་བལྟོས་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དང་། གཞན་དབང་སོགས་ཀྱང་བསྐྱབ་
 བྱ་དང་མཚུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་(༡༧)བཤེས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་
 བཤེས་པ་ལ་ལུང་གི་གཞོད་པ་མེད་དེ། རྗེ་གསུང་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་
 སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་འགའ་ཡང་དངོས་པོ་ཡོད་
 ཅེས་མ་བསྟན་པའི་བྱིར་ཏེ། ལང་ག་ཤེགས་ལས། སྤིང་པ་གསུམ་ནི་བཏགས་པ་
 ཅུམ། །རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་མེད། །བཏགས་པའི་དངོས་པོའི་རོ་བོ་
 བཤེས་པ་ལ་དག་ཏེ་གཉིས་པར་འབྱུང་། །རང་བཞིན་མེད་ཅིང་རྣམ་རིག་
 མེད། །ཀྱུན་གཞི་མེད་ཅིང་དངོས་མེད་ན། །བྱིས་པ་རན་པ་རྟོག་གི་བ། །རོ་དང་
 འབྲུ་བས་འདི་དག་བཏགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སེམས་ཅུམ་པ་དག་མཚན་
 ཉིད་གསུམ་ལས། གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཞན་
 དབང་གི་དངོས་པོའི་རོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྐྱབ་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་འབྲུལ་པ་མེད་
 པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོ་གྲོས་ཆེན་པོ་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་

སྟོང་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐ་ཤལ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤང་བར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་འདིར་འགྱུར་ཏེ། བ་ཡང་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཏྲ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། བ་
ཡང་ཏྲ་མ་སྟོང་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མི་སྟོང་བས་ཆོས་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་མ་
ཡིན་པར་ལུས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྒྱས་པར་ཡབ་སྲས་མཇུག་པའི་མདོར་ཆོས་ཅན་
དབང་པོའི་དབྱེ་བ་དང་། དེ་རང་གི་དངོས་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པའི་རྒྱལ་འགྲེལ་པ་
ལས་ཤེས་སོ། །གསུམ་པ་ལ། གསུམ་ཆར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། མིན་ན་གནོད་
བྱེད་བརྗོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་སྒྲ་མའི་མན་ངག་
ལས། ཀའ་རུས་ཀྱིས་གང་ས་གཞི་མཐོང་བ་གང་། །དེར་ཡང་གསུམ་ཆར་སྐྱེ་བ་
མེད་པར་མཐོང་། །ལོག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་བརྟན་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཡུལ་མེད་
བར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་སྒྲ་མའི་མན་ངག་
༼༡༥ན༽ལ་བརྟེན་ནས་མི་སྐྱུག་པ་སྒྲོམ་པ་ན། རྒྱ་མཚོའི་མཐར་ཁྲབ་པའི་ས་
གཞི་ཀའ་རུས་ཀྱིས་གང་བར་མཐོང་བ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེར་ཡང་རྟེན་དབང་གིས་
དེར་སྤང་ཅམ་ལས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ཆར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཐོང་བ་
ཡིན་ཏེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་མཐུས་མིན་གྱི། ལོག་པ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་མཐུས་ཡིན་པ་ལུང་ནས་བརྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི།
ཁྱོད་ཀྱི་དབང་སློང་ཡུལ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བུ། །དེ་ལྟར་མི་སྐྱུག་ཡིད་ཀྱི་ཡང་འགྱུར་

ན། །དེ་བཞིན་ཡུལ་དེར་སློ་གཏད་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས། །རྟོགས་འགྱུར་དེ་ནི་བརྟུན་
བར་ཡང་མི་འགྱུར། །རྣལ་འབྱོར་པས་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་དེར་ཀེང་རུས་
སོགས་བལྟ་བར་འདོད་པའི་སློ་གཏད་པ་གཅིག་ཤོས་རྣལ་འབྱོར་པ་མིན་པ་
རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཀེང་རུས་སོགས་མི་སྤྲུག་པ་སྒྲོམ་
པའི་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ཡང་བདེན་པར་འགྱུར་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དཔེ་རི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་
དབང་སློའི་ཡུལ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་བལྟ་བ་ན་ཡུལ་དེར་མིག་གཏད་པ་རྣམས་ལས་
གཅིག་ལ་མིག་ཤེས་དེའི་རྣམ་ལྟན་དུ་སྐྱེ་བ་ལྟར་གཞན་དག་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་རི་ལྟ་
བ་དེ་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །འདོད་ན། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་ནི་
བརྟུན་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །བཞི་པ་ནི།
རབ་རིབ་དང་ལྟན་དབང་པོ་ཅན་མཚུངས་ལ། །ཁུ་འབབ་ཁྱུང་ལ་ཡི་དྲགས་ནག་
སློ་ཡང་། །རབ་རིབ་དང་ལྟན་པའི་དབང་པོ་ཅན་ལ་འབྲུལ་ངོར་ཡུལ་ཤེས་
གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་ལ། མ་འབྲུལ་པའི་ངོར་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ལྟར་མི་
སྣང་ཞེས་བཤད་པ་དང་མཚུངས་པར་གསུངས་སོགས་ཁུ་འབབ་ཁྱུང་ལ་ཡི་དྲགས་
རྣམས་ལ་ནག་ཏུ་སྣང་བའི་སློ་ཡང་ལས་དབང་གིས་བསྐྱེད་པའི་འབྲུལ་ངོར་ནག་
ཏུ་སྣང་བའི་ཡུལ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་ལ། མ་འབྲུལ་བ་སྟེ་མ་བསྐྱེད་
པའི་ངོར་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ལྟར་མི་སྣང་ངོ། །འདིས་ནི་རྟོ་ཤིང་དང་མིག་སོགས་
ལ་སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱུན་༼༡༡༥༽ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ལས་སྐྱུ་མའི་རྟ་སྤང་གི་སྣང་བ་

སོགས་རྒྱུ་ལས་སྦྱོར་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མཆོན་ཏེ། རྒྱུ་གང་གིས་འདུས་
བྱས་པའམ་བསྐྱད་པ་ན་དེར་བཞོས་ཀྱི་དེའི་སྣང་བ་ཡུལ་གཤིས་ཀ་འབྱུང་
ཡང་རྒྱུ་དེས་འདུས་བྱས་པའི་བསྐྱད་པ་དང་བྲལ་བ་ན། དེར་བཞོས་ཀྱི་དེའི་
སྣང་བ་ཡུལ་གཤིས་ཀའི་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་ནས་དམིགས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཡུམ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལས་ལྷག་པའི་ཆོས་
ཤིག་ཡོད་ནའང་སྒྱུ་མ་དང་མི་ལམ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །མདོར་ན་རྒྱ་
འབབ་ཀྱི་ཁྲུང་ལ་རྣག་སྒོ་སྒྱེ་ཞེས་སྒྲོས་པའང་མི་དང་ཡི་དྲགས་ཀྱི་གང་ཟག་
གཤིས་ཕན་ཚུན་དམིགས་རུང་ལྟན་ཅིག་འཁོད་པ་གཤིས་ཀའི་མདུན་གཏན་སྒྲིབ་
ཐོགས་དང་བྲལ་བ་ཞིག་ཏུ་ཡི་དྲགས་ལ་རྣག་ཁྲུང་དང་མི་ལ་རྒྱ་ཁྲུང་གཤིས་ཀྱི་སྒོ་
ཞིག་བྱུང་ཡང་མིའི་རྒྱ་འབབ་ཁྲུང་ལ་ཡི་དྲགས་ཀྱི་རྣག་སྒོར་སྣང་བ་ཡང་མིན་
ལ། ཡི་དྲགས་ཀྱི་རྣག་འབབ་ཁྲུང་ལ་མིའི་རྒྱ་སྒོར་སྣང་བ་ཡང་མིན་ཏེ། དེར་སྣང་
གཞིའི་དངོས་པོ་རང་བདེན་པ་གཅིག། རྒྱུ་རང་བདེན་པ་དུ་མས་གང་ཟག་ཐ་
དད་པའི་དོར་དངོས་པོ་རང་བདེན་པ་དུ་མར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་སོ་སོ་ཐ་དད་
པ་རང་གི་དོན་བྱེད་ལུས་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་ལ་སྣང་བའི་རྒྱ་
འབབ་ཁྲུང་དེ་རྒྱ་འབབ་ཁྲུང་གི་རང་བཞིན་དང་དོ་བོར་མ་གྲུབ་ན་བྱུང་གཞི་མེད་
པས་ཡི་དྲགས་ཀྱིས་དེ་ཉིད་ལ་དེར་སྒྲུབ་ཡོད་དམ་མེད་ཀྱང་གསལ་དུ་སྦྱོར་པའི་
རྣག་ཁྲུང་བྱུང་ཆོས་སུ་དམིགས་སྤིད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གང་དངོས་པོར་

འདུ་བྱ་བའི་གཞི་དངོས་པོ་བ་ཞིག་ཡུལ་གང་ནའང་མེད་ཀྱང་གང་ཟག་ཐ་དད་
བས་ཡུལ་གང་དུ་དངོས་པོ་འགལ་བའི་ཚས་༼༡༧༩༽མཐའ་ཡས་པ་དམིགས་
སུ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་གོ་སར་ཡང་ལས་ཀྱི་མཐུས་འགོ་བའི་རིས་ཐ་
དད་ལ་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་དབག་ཚད་ས་ཡ་དུ་མ་ཡོད་པའི་སྣང་བ་དབག་ཏུ་
མེད་པ་འཆར་རུང་བ་མདོ་དེ་དག་ནས་བཤད་ཅིང་། དེའང་རང་རེ་ཚུར་མཐོང་
གིས་དེའི་ཚུལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་བྱིར་ཏེ། ཀུན་རྫོག་ཏུ་འང་ལས་རྒྱ་འབྲས་
དང་ནོར་བུ་དང་རིག་སྒྲགས་ཀྱི་མཐུ་རྣམས་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་གནས་
སུ་བཤད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་མིན་པར་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་
པོ་ལ་གདམས་པ་ལྟར་ཚུ་འབབ་པའི་ཁྲུང་དུ་བྱོ་ཚུ་འབབ་པའི་ཁྲུང་དང་། རྒྱ་
འབབ་པའི་ཁྲུང་སོགས་དངོས་པོ་གསར་སྐྱེ་འགོ་བ་ཕན་ཚུན་ལ་སྐྱིབ་ཀྱང་འགོ་
བ་རང་རང་ལ་མི་སྐྱིབ་པར་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རང་བདེན་པར་ཡོད་
ཅེས་སྒྲ་དགོས་པར་འགྱུར་ན། དེ་ནི་སྒར་རྒྱ་བོད་དུ་བྱོན་པའི་དབུ་མར་སྒྲ་བ་དེ་
དག་གི་ལུགས་ལྟར་ན་མི་འཐད་དེ། ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་དངོས་པོར་ཡོད་དོ་ཞེས་
སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། དེར་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུར་པ་འདེབས་པ་གཉིས་ཀ་སེལ་བའི་
དབུ་མར་སྒྲ་བ་ན། འགོ་བ་རིགས་དུག་གིས་མཐོང་བའི་ཀུན་རྫོག་བསྐྱེ་མེད་རང་
བདེན་པ་ལྟར་སྣང་བ་འདི་རང་རང་གི་སྒྲོ་འབྲལ་གྱི་འབྲལ་རྒྱས་མ་བསྐྱེད་པའི་
དོར་ཚད་ཀྱབ་ཏུ་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྱུབ་པའི་བྱིར་དང་། བསྐྱེ་

བ་དང་བརྒྱན་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་རང་གི་སྒོ་འཕལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་མ་བསྐྱད་
པའི་ངོར་ཆད་མས་གྲུབ་པར་ཡོད་པ་དེ་ཡོད་པས་ཡོད་གོ་མི་ཆོད་ཅིང་། འཕལ་
གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་མ་བསྐྱད་པའི་སྒོ་ཡང་ཆད་མར་མི་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷགས་
གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱད་པའི་ཆད་༼༡༧༥༽མིན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་
གྱིས་བསྐྱད་ངོའི་འབྲུལ་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡུལ་ཤེས་གྱི་མཆོན་མ་ཐམས་ཅད་
བཏགས་བཞག་ཙམ་ལས་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་
ནི། ཀུན་རྫོབ་དངོས་ཆོས་དེའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་གནས་དོན་ལ་འཕགས་པ་
དག་མཉམ་པར་གཞག་པ་ན་འགའ་ཡང་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྐྱེ་ཆེར་
བཤད་ལ། དེས་ན་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་འཁོར་འདས་གྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་ཐ་སྙད་ཆད་གྲུབ་གྱི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་མེད་པར་མཉམ་པ་
ཉིད་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་གཞན་ཡང་གཡོ་བ་མེད་དེ། འཁོར་བ་འགོ་བ་རིགས་
དུག་གི་ཤེས་པ་ཡུལ་བཅས་གང་ཟག་དང་བཅས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་
ན། དེ་ལས་འདས་པའི་མི་གནས་མུང་འདས་གྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་བཅས་གང་ཟག་
དང་བཅས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ག་ལ་བཟོད་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
མི་ལམ་དུ་ཆུ་ཁྲུང་ཆེན་པོ་བཀྲལ་ནས་པ་རོལ་གྱི་འགྲམ་དུ་ཕྱིན་པ་མི་བ་ན། པ་
རོལ་གྱི་འགྲམ་དུ་ཕྱིན་མི་སྤིང་དེ། དེར་ཆུ་ཁྲུང་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་
བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རི་རྩེད་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་སྦྱུ་མ་དང་མི་ལམ་ལྟ་

བྱ་དང་། དེ་ལས་ལྷག་པའི་ཚོས་ཡོད་ཀྱང་སྐྱུ་མ་དང་མི་ལས་ལྷ་བྱའོ་ཞེས་དཔེར་
 བཟུང་ནས་དོན་ལ་སྦྱོར་བ་ན། འཁོར་འདས་དང་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་
 གྱི་རྒྱུད་བསྐྱུས་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཁོ་ཁོ་རང་གིས་དབེན་ཞིང་མ་གྲུབ་པར་
 མཉམ་ཉིད་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱུ་མའི་རྟ་ཁོ་སྐྱུ་མའི་རྟ་ཁོ་རང་གིས་དབེན་ནས་
 དེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལྟར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པར་མཛད་པའི་བྱིར། དེ་ལས་ཁྱེད་
 ལྟར་ན་རྗེ་འུ་གིང་བྱ་ལ་སྐྱུ་གས་ཀྱིས་བསྐྱུད་པ་ན་སྐྱུ་མའི་རྟ་དོན་༼༡༡༠ན༽བྱེད་པ་
 ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རང་བདེན་པ་ཞིག་གསར་དུ་སྐྱེའོ་ཞེས་སྐྱེ་དགོས་པར་འགྱུར་
 བས་འདི་ལྟ་བུ་ནི་སྒྲོན་ཆད་གྲགས་པའི་དབུ་མའི་ལྷགས་མ་ཡིན་ལ། དེས་ན་
 འཁོར་བའི་དངོས་ཚོས་ཀྱང་གདོད་ནས་དེར་མ་གྲུབ་པ་ལ་རང་བཞིན་མུང་
 འདས་སོ་ཞེས་འཛིག་ཅིང་། དེ་ལྟར་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་རྟོགས་གིང་ཁོང་དུ་རྩད་པའི་
 ཚོས་དེ་ལ་མི་གནས་པའི་མུང་འདས་སུ་འཛིག་ལ། རང་བཞིན་གྱི་མུང་འདས་མ་
 ཡིན་ན་མི་གནས་མུང་འདས་སུ་འང་འཛིག་བརྟུབ་པའི་སྐབས་མེད་དོ། །དེས་ན་
 མི་གནས་པའི་མུང་འདས་སྟོང་ཉིད་སྦྱོས་བྲལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་འཁོར་བ་
 སྦྱོས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་
 སྟོང་ཉིད་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་འཁོར་འདས་དབྱེར་མེད་དང་རྣམ་རྟོག་ཚོས་
 སྐྱེ་རོ་གཅིག་པ་དང་། འཆིང་གྲོལ་མཉམ་ཉིད་དང་། ཉོན་མོངས་ཡེ་དག་ཡེ་གེས་
 ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། ས་ལ་བཞུགས་པའི་

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་གིས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། འདི་ཉིད་
འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་ཉིད་མུ་ངན་འདས་པ་ཉིད། འཁོར་བ་སྤངས་ནས་
གཞན་དུ་ནི། མུ་ངན་འདས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། ཟེས་དང་། འཁོར་བ་མུ་ངན་
འདས་པ་ལ། ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཡོད་མ་ཡིན། མུ་ངན་འདས་པ་འཁོར་བ་
ལས། ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཡོད་མ་ཡིན། མུ་ངན་འདས་མཐའ་གང་ཡིན་
པ། དེ་ནི་འཁོར་བའི་མཐའ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ནི། ཤིན་
ཏུ་སྤང་བའང་ཡོད་མ་ཡིན། ཟེས་དང་། རི་སྐམ་པོ་པས། མཚན་མར་འཛིན་པའི་
ནམ་ཉིག་འདི། ཆོས་སྐྱུ་ཡིན་པར་བཅོམ་གྱིས་བཟུང་། ༼༡༡༠བ༽ཞེས་དང་།
ཁོ་སྤུ་ལོ་ཆེན་བྱམས་པ་དཔལ་གྱིས། སྤྱིང་ནས་ཆོས་གཅིག་གོ་གྱུར་ན། སྤྱུག་
བསྐྱལ་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་ཡིན། འཁོར་བ་ཐམས་ཅད་མུང་འདས་ཡིན། ཉིག་
པ་ཐམས་ཅད་ཆོས་སྐྱུ་ཡིན། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་ཡིན། གཟུང་
འཛིན་ཐམས་ཅད་གཉིས་མེད་ཡིན། ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ཉིགས་པ་ཡིན། སྤང་
སྤང་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ། ཁྱི་ལམ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་འབྲས་རྩི། ཞེས་སོགས་
མཐའ་ཡས་པར་འབྱུང་ན་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་བདེན་པར་
མེད་ཅིང་བརྟན་པ་དང་། དེར་མ་གྲུབ་ན་འགོ་བ་རིགས་དུག་གི་ལས་སྤང་དུག་
གི་དངོས་པོ་ཤེས་ངོ་སོ་སོར་དོན་བྱེད་པ་ཅན་བདེན་པར་ག་ལ་ཡོད། དེས་ན་
བྱེད་ཅག་དབུ་མའི་ལུགས་ལ་དོན་བྱེད་ལུས་ཀྱི་དངོས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་དང་དེ་

ལྟར་བདེན་ཀྱང་། འགོག་ཆུའི་བདེན་གྲུབ་དང་བདེན་པའི་ཆོས་ཤེས་བྱར་མེད་
 པ་ཞིག་སྤྱི་བདམས་ནས་བཅའ་ཡང་དེ་འདྲ་རྟེན་ནི་མི་རྟེན་ལ། རྟེན་གྱིད་ན་དེ་
 འདྲའི་བདེན་གྲུབ་འགོག་དགོས་སོ་ཞེས་སྒྲུབ་ནི་དངོས་པོར་སྒྲུབ་པའི་གཙོང་སྤན་
 ཆེན་པོ་མཁར་བའི་སྒྲུབ་སྤྲུགས་ལས་ཅི་ཞིག་ཡིན། དེས་ན་འགྲོ་དྲུག་གི་ལས་སྤྲོད་
 བདེན་པའི་ཆོད་གྲུབ་མི་རིགས་པ་དགོངས་གཅིག་ལེའུ་དྲུག་པར་ཡང་བརྗོད་
 ཟེན་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །གཞུང་གི་སྐབས་དོན་འདིར། རྟོན་གསལ་གོ་ཆེན་
 པས། སློབ་དཔོན་ལྷ་གྲགས་ཞབས་ཀྱིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཐ་སྙད་ལ་
 བལྟས་ནས་བདེན་རྒྱུན་གཉིས་སུ་ཡུལ་ལ་བྱེ་བའི་ཆོ་ཡུལ་ཅན་ལའང་དེ་ལྟར་བྱེ་
 པས། སྦྱར་རིགས་དྲུག་གང་རུང་གཅིག་གི་ཐ་སྙད་གཞིར་བཞག་གི་ཆོ་དེའི་ཡུལ་
 ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀའང་ཐ་སྙད་དུ་བདེན་ལ། གཞི་དེར་༼༡༧༽གཞན་ལྔའི་
 མཐོང་ཆུལ་གྱི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པར་རྣམ་པར་གཞག་
 གོ། འདིར་ནི་སྟོན་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་སངས་རྒྱས་
 པའི་ཆུལ་བསྟན་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་དང་བཀའ་བསྟུ་བ་དང་
 དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་བརྒྱམས་པ་ཐམས་ཅད་མིའི་རྟེན་ལ་མཛད་
 པས། མིའི་མཐོང་ཆུལ་ཐ་སྙད་དུ་བདེན་པ་དང་། གཞི་དེ་ཉིད་དུ་འགྲོ་བ་གཞན་
 གྱི་མཐོང་ཆུལ་མི་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པས་ཆུ་འབབ་པའི་གྲུང་ལ་ཆུ་
 དང་། དེའི་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཐ་སྙད་ལ་བལྟས་ནས་བདེན་པ་དང་། རྣག་ལ་

ཐལ། གཞི་དེར་འགོ་བ་གཞན་ལྷ་ལྷག་ཏུ་མི་སྤྱོད་ན་འགྲུབ་ཚུག་ཀྱང་། ལྷག་
 སྤྱོད་ན་འགོ་བ་གཞན་ལྷ་འི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དེ་
 བཅན་དགག་ཏུ་སྤྱོད་ཀྱང་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། འོ་ན་མིའི་འགོ་བའི་
 གཞི་དང་མི་ལ་སྤྱོད་བའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དེའང་
 མེད་པར་བཅན་དགག་ཏུ་བྱར་རིགས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པར་བརྗོད་པ་
 མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་འགོ་བ་རིགས་དྲུག་ལས་མིའི་འཛིག་རྟེན་པ་དང་
 བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གཙང་གནས་འོག་མིན་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཡུལ་ཡུལ་
 ཅན་གཉིས་ཀ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་འགོ་བ་གཞན་ཐམས་ཅད་གྱི་ཡང་དག་ཀྱན་
 རྫོབ་བདེན་པར་གྲགས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་པར་ཐལ། ཡང་
 ལོག་གི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་རྒྱུ་དུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པར་འཛིག་བྱེད་འགོ་བ་གང་
 གི་རྟེན་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སངས་རྒྱས་མ་རྒྱས་དང་། འགོ་བའི་ཞིང་དེར་
 ཚོས་འཁོར་བསྐྱོར་མ་བསྐྱོར་དང་། བཀའི་བསྐྱེད་བ་བྱས་མ་བྱས་སོགས་ལ་འཛིག་
 པ་གང་ཞིག། ཁམས་གསུམ་པའི་འགོ་བའི་རིས་འདིར་སངས་རྒྱས་པའི་ཞིང་
 དང་། རྟེན་ནི་༼༡༡༡༽གཟུགས་ཀྱི་འོག་མིན་དང་མིའི་ཡུལ་ལས་གཞན་དུ་མི་
 སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་པ་ནི་ཁྱེད་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་ཚོས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་ལ།
 ཏྲགས་ནི་ལང་གཤེགས་སོགས་ལས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཀའ་
 ལྟལ། འདོད་ན། དེ་མའི་གཞུང་འཆད་པ་ན་ཡང་ལོག་གི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་

རྒྱན་གྱི་བྱང་པར་འགོ་བའི་རྟེན་དང་གནས་གྱིས་འཛོག་པ་ནི་སྟོན་ཆད་རྒྱ་བོད་
གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་གང་ལ་ཡང་མ་གྲགས་ཀྱང་བྱེད་ཅག་ས་སྐྱུ་པའི་བསྟན་པ་ལ་
ཁུར་མྱི་ཤོས་བྱིར་བའི་རྟག་བསམ་ཅན་དུ་སྒྲུང་བས་དེར་བྱིན་ཆད་གྱི་ས་ལྷགས་
པ་དག་དབུ་མ་འཆད་པ་ན། ས་སྐྱུ་པའི་གྲུབ་མཐར་ཀྱན་རྫོབ་ཡང་ལོག་གི་བྱང་
པར་བྱན་མོང་མིན་པའི་འཛོག་ལྷགས་འདི་ཉིད་ཁས་ལེན་པར་རིགས་སོ། །ཡང་
བྱེད་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་དང་བཀའི་བསྐྱུ་བ་དང་། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་
བཅོས་བརྒྱམས་པ་ཐམས་ཅད་མིའི་རྟེན་ལ་མཛད་ཅེས་ཐག་ཆོད་ཆེན་པོ་ཞིག་
བྱས་འདུག་པ། འོ་ན་ལོངས་སྐྱས་ཆོས་འཁོར་མི་བསྐྱོར་བར་འགྱུར་བ་དང་།
གཞོད་སྐྱིན་གྱི་སྡེ་དཔོན་ལྷག་ན་རྟོ་རྗེས་ཀྱང་བཀའ་མ་བསྐྱུས་པ་དང་། བཅོམ་
ལྷན་འདས་རྟོ་རྗེ་སྟོང་པོ་དང་རྟོ་བཙུན་བྱམས་པ་ལ་སོགས་མིའི་རྟེན་ཅན་མིན་
པས། བཀའི་དགོངས་འགྲེལ་ལྷགས་གྱི་བསྟན་བཅོས་མ་མཛད་པར་ཡང་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་འདོད་པར་བྱས་ན་ནི་སྐྱེས་བུ་དཔའ་ཞིང་བརྒྱལ་ཐོད་པར་
གྲུབ་བོ། །ཡང་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་གྱིས་བྱ་རྒྱུ་དཔའ་པོའི་རི་ལ་སོགས་པར་ཆོས་
འཁོར་བསྐྱོར་བ་ན། འགོ་བ་གཞན་ལྷ་འདུས་ནས་སྟོན་འཁོར་སོགས་སྟན་
ཆོགས་ལྷ་དང་ལྷན་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཐོང་ཚུལ་
དེ་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་འང་ཡོད་པ་མིན་པའི་ལོག་པའི་ཀྱན་༼ ༡༩༡བ༽རྫོབ་
པར་ཐལ། ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཡང་ལོག་གི་བྱང་པར་ནི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་མིའི་རྟེན་

ལ་སངས་རྒྱས་གིང་། མི་ཡུལ་དུ་བཞུགས་པས་མིའི་འགྲོ་བའི་ལས་སྤང་དེ་དག་
ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ལ། གཞན་འགྲོ་བའི་ལས་སྤང་ཐམས་ཅད་ཐ་
སྟོན་དུ་འང་མི་བདེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་བྱལ་ཁས་སྤངས། འདོད་
ན། རྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱ་གྲོལ་ལུང་པོའི་རི་ལ་སོགས་པར་ཆོས་འཁོར་
བསྐྱོར་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་འགྲོ་བ་གཞན་ལྟ་བུ་དེ་མ་འདུས་པར་ཐལ། མི་ཁོ་ན་
འདུས་པ་ནི་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་འཛིག་རྟེན་པས་ཀྱང་གྲུབ་ཅིང་
། འགྲོ་བ་གཞན་ལྟ་གདུལ་བྱར་འདུས་པའི་གང་ཟག་དང་དེའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་
ཅན་ནི་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་ལ། དེ་དག་འཛིག་རྟེན་ལ་འང་ཡོད་པར་མ་
གྲགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རི་རྒྱད་དུ། དེ་དག་འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་མིན་
ཉིད། །ཅེས་འབྱུང་ངོ་། །ཏྲགས་ཟུར་དང་པོ་དང་བྱལ་པ་ཁས་སྤངས། ཏྲགས་
ཟུར་ཕྱི་མ་ལུང་གིས་གྲུབ། འདོད་ན། ཡུམ་གྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་ན་ལྟ་ལ་
སོགས་པའི་མི་མིན་གྱི་གདུལ་བྱ་འདུས་ནས་ཁྱེ་བ་ཁྱས་ལན་བྱས་པ་དེ་ཐམས་
ཅད་བརྟུན་ཆོག་ཁོ་ན་བཀོད་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོབའི་ལས་སྤྱོད་མོང་ངོ་། །ཡང་ལྟའི་
དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དང་བྱམས་མགོན་མི་ཡུལ་དུ་བྱོན་ནས་རྒྱལ་བ་ཤུག་ཐུབ་གྱི་
སྐྱེ་གཟུགས་མཐོང་བ་དེ་རྒྱལ་བ་ཤུག་ཐུབ་གྱི་སྐྱེ་གཟུགས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། བརྒྱ་བྱིན་དང་བྱམས་མགོན་གྱིས་མཐོང་བའི་ཤུག་ཐུབ་གྱི་སྐྱེ་གཟུགས་དེ་
འཛིག་རྟེན་དུ་འང་འབྲུལ་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་བོ་ཞེན་གྲུབ་པར་ཐལ།

མིའི་གཞི་འདིར་མི་ལས་འགྲོ་བ་གཞན་ལྟ་གང་འོངས་ཀྱང་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲ་
བའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐ་༼༡༡༣༧༽སྟེ་དེ་མེད་པའི་ལོག་པའི་ཀུན་
རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕ་བར་མི་འདོད་ཀ་མེད། དེ་ལྟར་ན་བྱམས་མགོན་གྱིས་
རྒྱལ་བ་ཤུག་ཐུབ་ཀྱི་སྐྱེ་གཞུགས་མཐོང་བ་དེ་དེའི་སྐྱེ་གཞུགས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ན། བྱམས་མགོན་ལོག་ཤེས་ཅན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱལ་བ་བྱམས་
མགོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལོག་ཤེས་རྒྱུད་ལྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་
སྤངས་བྱུང་བ་མེད་ན་ལོག་ཤེས་རྒྱུད་ལྟན་གྱི་རྫོགས་སངས་ཤེས་བྱ་ལ་སྤར་མེད་
དེ་འབྲ་གསར་ཏུ་འབྱུངས་པ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་བྱིན་ཆེ། འདོད་ན། རྒྱལ་
བ་བྱམས་མགོན་རྒྱལ་བ་བྱམས་མགོན་མིན་ན་ཁྱེད་ལ་རྒྱལ་བ་བྱམས་མགོན་གྱི་
མཆན་གཞི་སྟོན་རྒྱ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱལ་བ་བྱམས་མགོན་ཡོད་པ་གང་
ཞིག། ཡོད་ན་རྒྱལ་བ་བྱམས་མགོན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཀ་ལས་རྒྱལ་བ་བྱམས་
མགོན་ཡིན་པ་ནི་རྒྱལ་བ་བྱམས་མགོན་མ་ཡིན་པར་ཁས་སྤངས། མ་ཡིན་པ་ནི་
དེ་ལས་ཀྱང་ཡིན་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་པའམ་འདོད་ན།
ཁྱེད་གྱི་རྒྱལ་བ་བྱམས་པ་མགོན་པོ་ཙམ་རྩད་མེད་ཁྱུངས་མེད་ས་གསུལ་རྩོ་
གསུལ་ཏུ་གཏོང་ན། ཁྱེད་ཅག་ལ་རིགས་དང་མི་རིགས་ཞེས་དགག་སྒྲུབ་གྱི་ཡུལ་
ནས་གཙུག་མི། གཞན་ཡང་མིའི་མཐོང་རྩལ་ཐ་སྟོན་དུ་བདེན་ལ། གཞི་དེ་ཉིད་དུ་
འགྲོ་བ་གཞན་གྱིས་མཐོང་བ་མི་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་ཅེས་པ་དེ་སྟོབ་

དཔོན་ལྷ་བ་སོགས་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་དབང་དུ་གྱུར་བ་ཞིག་གིས་རྣམ་
གཞག་མཛད་པ་ཡིན་ནམ། བྱོད་རང་གིས་རྣམ་གཞག་བྱས་ཟེར་བ་ཡིན།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེ་ལ་སུ་ཞིག་བདེན་པར་འཛིན། དང་པོ་ལྟར་ན། མིའི་གནས་
གཞིར་འགོ་བ་གཞན་ལཱའི་མཐོང་ཚུལ་མི་བདེན་པ་དེ་༼༡༩༩བ༽ལྟར་ན་ཆོས་
ཅན། ཏྲ་ནག་དགོན་པའི་དགེ་འདུན་པའི་བྱག་ཚུལ་ཁམས་མངའ་མིས་གྱི་གྲ་
བས་འབྱུང་བ་ན་ཡང་དག་ཀྱང་རྫོང་གི་བྱག་པར་བདེན་ཡང་། བྱག་ལྟག་ཏྲ་ནག་
སྤྱ་བྱང་པའི་བྱིས་འབྱུང་བ་ན་བྱག་ལྟག་དེ་བྱག་པར་མི་བདེན་པར་ལོག་པའི་
ཀྱང་རྫོང་བདེན་པར་ཐལ། གཞི་དེ་ཉིད་དུ་མིའི་མཐོང་བ་ཐ་སྙད་དུ་བདེན་
ལ། འགོ་བ་གཞན་གྱི་མཐོང་ཚུལ་མི་བདེན་པར་དེས་རྣམ་གཞག་མཛད་པའི་
བྱིར། ཏྲ་གས་བྱབ་ཁས་སྤངས། འདོད་པ་ལས་འོས་མེད། དེ་ལྟར་ན་ཏྲ་ནག་
པའི་དགེ་འདུན་གྱི་བྱག་ལྟག་སྤྱ་བྱང་གི་བྱིས་འབྱུང་བར་མཐོང་བའི་ཏྲ་ནག་ཆོས་
རྗེའི་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ། བྱིའི་ངོར་དེ་བྱག་པར་མི་བདེན་
པའི་བརྟུང་བ་ཞིག་འབྱུང་ཡང་ཆོས་རྗེས་བྱི་དེས་བྱག་པ་འབྱུང་བར་བདེན་པར་
འཛིན་པས་དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་འཛིན་གྱི་སྒོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཏྲ་གས་བྱབ་
གྲུབ། འདོད་ན། མངོན་སུམ་ལ་བསྟོན་འདེབས་བཞིན་པར་རིགས་པ་སྤྱོད་པའི་
མཆོག་དབུ་མ་པར་ཁས་སྤངས་ནས་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པའི་དགག་སྒྲུབ་
བྱེད་པར་སྒོམ་སྟེ་སྟིགས་དུས་གྱི་དུས་སྟིག་འཆང་བ་པལ་ཆེ་བས་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་

པོ་སྤྱུ་སྤྱུབ་ལྟར། རེ་ཆེ་བའི་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ལྷུས་མཐུ་ཅན་
ལའང་ཆེག་རྩུབ་གྱི་མཆོན་ཆ་སྤི་བ་མེད་པར་འདེབས་པར་བྱེད་པ་འདི་
ལ། འབྲས་སྤངས་ནས་ཆོས་རྗེ་ལེགས་ཆོས་པ་ན་ཤེ། རྟོལ་བ་འདི་ནི་ཤར་མདོ་
ཁམས་སྐང་གི་རྟག་སྤྱག་ཡིན་པའི་རྣམ་འགྱུར་གསལ་བར་བསྟན་ཏེ་ཞེས་ས་དག་
དག་པན་རྩུན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤ་འཁོན་ཆེན་པོ་འཛིན་པར་བྱེད་མོད། མི་རིགས་
ཏེ། གང་ལ་ཐར་བ་ཡོད་མེད་གྱི་དམ་པའི་ཆོས་རྣམ་པར་༼༡༩༧༽དག་མ་དག་
ནི་དབྱེད་དགོས་ལ། ཁྱེད་ཅག་གིས་ནི་གྲགས་བསོད་འབྱོར་པ་སུ་ཆེ། འཁོར་
སློབ་གང་མང་ལ་ཡིད་གདེང་བཀལ་ནས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་དབྱོད་པར་སྤྲོས་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱེད་ཅག་གི་ལུགས་ལ་ཐར་བ་དམ་པར་འགྲོ་བའི་ཆོས་མེད་དོ་
ཞེས་པན་རྩུན་དུ་ཁ་ཟེར་ནས་གཡུལ་ཆེན་པོ་སློད་པ་འདི་ནི། རོ་བོ་མཚན་ཉིད་
པར་གྲགས་པ་ལ་དུས་ཕྱིས་ཁྱེད་ཆོས་སུ་སྒྲུང་བ་ཉིད་གྱིས་ལེགས་པར་དགོངས་
ཤིག། ལྟ་བུ་ནི། མདོར་ན་རི་ལྟར་ཤེས་བྱ་མེད་དེ་བཞིན། །སློ་ཡང་མེད་ཅེས་
དོན་འདི་ཤེས་པར་གྱིས། །མདོར་བསྟན་ན་རི་ལྟར་ཤེས་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
པ་དེ་བཞིན་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སློ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་འདི་
ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་སྟེ། དེ་ཉིད་པན་རྩུན་གཅིག་ལ་གཅིག་བཟོས་ནས་བཞག་
པའི་ཕྱིར། འཛིག་རྟེན་འདས་བསྟོད་ལས། མ་སྤྲོས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་མིན། །དེ་མེད་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད། །དེ་ཕྱིར་ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་དག། རང་བཞིན་མེད་པར་

ཁྱོད་གྱིས་གསུངས། ཞེས་དང་། རྣམ་ཤེས་སྒྱུ་མ་དང་མཚུངས་པར། ཉི་མའི་
གཉེན་གྱིས་གསུངས་པ་ཡིན། ཉེ་ཡི་དམིགས་པ་འང་དེ་བཞིན་ཏེ། ཉེས་པར་
སྒྱུ་མའི་དངོས་པོ་འདྲ། ཞེས་གསུངས་སོ། ཉེས་ན་རྣམ་ཤེས་རྗེས་སྒྱུ་མའི་
རྗེད་བྱེད་གྱི་གདོན་གྱིས་གཟུང་བ་སྤྱི་ལོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་སྒྱུར་པ་འདེབས་པ་འདི་ཅི་
ནས་ཀྱང་བདག་ཉིད་གཡང་སར་སྒྱུར་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དམ་པ་སྒྱིང་རྗེ་
སྐྱོད་པ་རྣམས་གྱིས་ལུང་དང་རིགས་པའི་གསང་སྤྲུགས་བཟང་པོ་བཏབ་ནས་
ཚབ་ཆེར་མཉན་ཏེ་བཟུང་བར་བྱའོ། གཉིས་པ་ལ། སྒྱུ་བ་བྱེད་མེད་པས་གཉིས་
མེད་གྱི་གཞན་དབང་ཡོད་པ་མི་འཐད། རང་རིག་གི་སྒྱུ་བ་བྱེད་དགག་པ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུང་མེད་འཛིན་པ་ཉིད་བྲལ་ཞིང་། གཉིས་གྱིས་
སྒྱོང་པའི་གཞན་དབང་དངོས་ཡོད་ན། འདི་ཡི་ཡོད་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་
འགྱུར། ཁམ་བཟུང་བར་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱར་མི་རུང་། ༼༡༩༧བ༽གལ་ཏེ་
གཟུང་མེད་འཛིན་པ་ཉིད་བྲལ་ཞིང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་གྱིས་སྒྱོང་པའི་གཞན་
དབང་གི་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་ཡོད་ན་འདིའི་ཡོད་པ་ཉིད་ཡུལ་ཅན་གང་གིས་
ཤེས་པར་འགྱུར་ཞེས་དོགས་པ་བསྐྱུང་ནས། རང་ཉིད་གྱིས་འཛིན་པ་ནི་མི་
འཐད་དེ། རང་གིས་རང་ལ་བྱ་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར། མེས་རང་གི་བདག་ཉིད་མི་
སྤྲུག་པ་བཞིན། ཤེས་པ་སྤྲུ་མ་སོགས་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་འཛིན་པ་མིན་ཏེ།
རང་གི་བྱུ་བ་མཐའ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་རིག་གཞན་ཞིག་རྣམ་རིག་གི་

ཡུལ་ཡིན་ན་རྣམ་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་དོ་ཞེས་སྒྲས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་
སྤྱིར། ཡུལ་ཙན་འགའ་ཞིག་གིས་མ་བཟུང་བར་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱར་མི་རུང་སྟེ།
ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་སྤྱིར། འདིར་སྟོན་རབས་པ་མཛངས་ཤིང་གཟུ་བོའི་ཡི་
གེར། སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་ལ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་རང་རིག་
རང་གསལ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཅིང་། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པས་སོ་སྟེ་ལ་མེད་པར་
འདོད་པ་དང་། འདུས་བྱས་ཡིན་ཅིང་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པས་
དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་དང་། དོན་དམ་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུབ་དང་། གཞན་དབང་ཀྱན་རྩོལ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི། དོན་དམ་པར་མེད་
དོ་ཞེས་སོགས་སྒྲུབ་ནི། དབུ་སེམས་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་རྒྱ་མཚོ་སྟོ་ཁ་གཏན་མ་
སྟོགས་པ་སྟེ། རྣམ་རིག་པའི་གཞུང་ལྷགས་ཐམས་ཅད་དུ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
གཞན་དབང་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་ཅིང་། དབུ་མའི་གཞུང་ལྷགས་ཐམས་
ཅད་དུ་དེ་འགོག་པའི་སྤྱིར། རི་སྐད་དུ། གཟུང་དང་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་
བའི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དོན་དམ་ཡོད། ཁེས་པ་རྣལ་འབྱོར་སྟོན་པའི་
༼༡༥༥༽གཞུང་། རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་སྤྱིན་རྣམས་སྟོགས། རྣམ་ཤེས་དེ་ཡང་
དོན་དམ་དུ། ཡོད་པར་མཁས་རྣམས་མི་འདོད་དེ། གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་
བཞིན་དང་། བྲལ་བས་ནམ་མཁའི་བདུ་བཞིན། ཞེས་དང་། དབུས་མཐའ་
ལས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀྱན་རྟོག་ཡོད། དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། སྟོང་པ་

ཉིད་ནི་འདི་ལ་ཡོད། །དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་འདོད་དོ། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་བཤད་
ལས། རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་གི་ལྷག་མཐོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་
གཉིས་པོ་ནི་རི་བོང་གི་རྩ་ལྟར་ཡེ་མེད་ལ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཏུ་ཉོག་པ་
ནི་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། ཞེས་དང་། སུམ་ཅུ་པའི་འགྲེལ་
བར། ཡང་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱ་ཡང་རྣམ་ཉིད་དུ་ཁ་ཅིག་
སེམས་པ་དང་། གཞན་དག་ཤེས་བྱ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་
ཉིད་དུ་ཡོད་ཀྱི། དོན་དམ་པར་ནི་མེད་དོ་སྐྱམ་དུ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྒྲིབ་པ་འདི་
གཉིས་དགག་པའི་སྤྱིར་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་བརྩམས་སོ། །ཞེས་སོགས་མཐའ་
ཡས་པར་བཤད་པའི་སྤྱིར། འོན་དབུས་མཐའ་ལས། དམ་པའི་དོན་ནི་གཅིག་
སུའོ། །ཞེས་གཞན་དབང་དང་ཀུན་བརྟགས་དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་
དང་འགལ་ལོ་སྐྱམ་ན། དེ་ནི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་སྒྲིབ་ཡུལ་གྱི་དོན་དམ་མ་ཡིན་
པར་བསྟན་གྱི། རིགས་པས་དབྱེད་བཟོད་པའི་དོན་དམ་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གྲགས་པ་དང་རིགས་པ་དང་ཉོགས་པ་
དང་དོན་དམ་པའི་དོན་དམ་བཞི་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཀུན་བརྟགས་
ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་ཀྱི་རྣམ་སྒྲུ་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་རིགས་པས་དབྱེད་
བཟོད་པས་༼༡༧༥༽དོན་དམ་པའི་རྣམ་སྒྲུ་ཡོད་ཀྱི། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་ཉོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མེད་པ་དང་།

། ཡོངས་གྲུབ་དེའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ནི་རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན་ནོ། །གང་
དག་ཀྱན་བརྟགས་ཐ་སྟོད་ཙམ་དུ་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མེད་
པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་རྣམས་སུ་མེད་པར་སྒྲིབ་ནི་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་
གཏན་མིན་ནོ་ཞེས་ལེགས་པར་འཆད་ལ། འདིར་ཟི་ལུང་མཆོག་ལྟན་པ་ན་རེ།
རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པས་གཞན་དབང་བདེན་མེད་དུ་འཆད་པ་མེད་དེ། ཞེས་གང་སྒྲིབ་
བདེ་མི་འཐད་དེ། ཆོས་ཉིད་རྣམ་དབྱེ་ལས། དེ་ལྟར་དམིགས་པ་ལས་རྣམ་པར་
རིག་པ་ཙམ་དུ་དམིགས་པ་ལ་འཇུག་གོ། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་དམིགས་པ་
ལས་ནི་དོན་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་ལ་འཇུག་གོ། དོན་ཐམས་ཅད་མི་
དམིགས་པ་ལས་ནི་རྣམ་རིག་པ་ཙམ་མི་དམིགས་པ་ལ་འཇུག་གོ། དེ་མི་
དམིགས་པ་ལས་ནི། གཉིས་པོ་བྱད་པར་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་ལ་འཇུག་གོ།
ཞེས་དང་། རྟོགས་ཀྱི་གྲང་པོས། སྒྲིམ་ལ་སོགས་དཔེ་རྣམས་ཀྱིས། །གཞན་གྱི་
དབང་ནི་ཡོངས་སུ་བསྟན། །ཅེས་སོགས་འབྱུང་བའི་བྱིར། གཞན་དབང་རྣམ་
གཤམ་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཐབས་ནས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་བསྟན་ཀྱང་ཡི་
གས་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་མཚན་པ་དོན་དམ་བདེན་པར་བསྟན་
ཅེས་སྒྲུའོ། །དེ་ལྟར་སྒྲིབ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་དཔུ་མ་པར་སྒྲེལ་འདོད་པའི་ཕོངས་
གཏམ་དུ་བྱད་དེ། ལུང་དེ་དག་གིས་དེར་མི་འགྲུབ་པའི་བྱིར་ཏེ། ལུང་དང་པོ་
དེས་ནི་སེམས་ཙམ་པས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ལ་

༼ ༡༥༥ ཀ ༽ འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཉམ་གཞག་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རི་
 ལྷར་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆོ་མཉམ་གཞག་མི་རྟོག་ཡེ་
 ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱང་ལུགས་དེ་པས་རྣམ་ཤེས་གཞན་དབང་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་
 བྱེད་ཀྱི་འདོད་པ་དེ་ལ་ཕན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །ལུང་གཉིས་པས་ནི་རྣམ་
 རིག་གཞན་དབང་ཉིད་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་
 ཏུ་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་
 དོན་ཅན་གྱི་སྒྱུ་མ་ལྷར་གཟུང་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་པའི་གཞིར་བཤད་ལ། དེ་
 ལྟའི་ཡང་དག་མིན་རྟོག་གཞན་དབང་དེ་སྒྱུ་མའི་རྟ་སྤང་ལྷར་ཀུན་བརྟགས་པའི་
 གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་འབྱུང་བའི་འབྱུང་ཆ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཀྱང་། གཞན་
 དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྱུ་མ་ལྷ་བུའི་བཏགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྱུང་བར་མེད་པས་
 དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་འཛིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྤེ་རྒྱན་ལས། རི་ལྷར་སྒྱུ་མ་
 དེ་བཞིན་དུ། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་བརྫོད། སྒྱུ་མའི་རྣམ་པ་རི་བཞིན་
 དུ། །དེ་བཞིན་གཉིས་སུ་འབྱུང་བར་བརྫོད། །རི་ལྷར་དེ་ལ་དེ་མེད་པས། །དེ་
 བཞིན་དུ་ནི་དོན་དམ་ཉིད། །རི་ལྷར་དེ་ནི་དམིགས་པ་ལྷར། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་
 ཀུན་རྫོབ་ཉིད། །ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བྱེད་ཀྱི་འདོད་པ་དེ་ལ་ཕན་པ་ཅུང་ཟད་
 ཀྱང་མེད་དོ། །དེས་ན་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ལ་ཀུན་བརྟགས་སྒྱུ་མ་ལྷ་བུའི་
 གཟུང་འཛིན་བདེན་མེད་ཀྱི་སྤྲང་བ་ཡོད་ཀྱང་གཞན་དབང་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་

སྒྲིབ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རོ་བོར་མེད་དོ་ཞེས་མདོ་སྤེལ་བྱས་ལས། དེ་ལྟ་བུར་ནི་དེ་ལ་
ཡོད། །དེ་ཡི་དངོས་པོར་ཡོད་མ་ཡིན། །དེ་ལྟར་སྒྲུ་མ་ལ་སོགས་པར། །ཡོད་
དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད། །༡༩༥བ། །ཅེས་འབྱུང་བས་སེམས་ཙམ་པས་
དངོས་པོའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ཀྱང་གཞན་དབང་རྣམ་རིག་གི་རོ་བོ་ལས་གཞན་དུ་ཁས་མི་ལེན་པས་གཞན་
དབང་བདེན་མེད་དུ་རྣལ་འབྱོར་སྒྲིབ་པ་པས་སྒྲུབ་བོ་ཞེས་ངལ་བ་དོན་མེད་པ་ཁོ་
ནར་ཟད་དེ། རྣམ་རིག་དེ་ལ་རྣམ་ཤེས་དང་ཡེ་ཤེས་གང་གི་མིང་བཏགས་ཀྱང་
སྤོའི། ཤེས་པ་གསལ་རིག་མྱོང་ཙམ་སྐད་ཅིག་མར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ལ་
རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་མི་གཞོད་པར་དེས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་
དབང་ལས་རོ་བོ་གཞན་པའི་ཡོངས་གྲུབ་མེད་པ་ནི། འཕགས་གོལ་གྱིས་རྣལ་
འབྱོར་སྒྲིབ་པའི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ན། གང་ཡང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་
པར་དག་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་སྒྲུབ་དུ་སེམས་
པ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན། ཞེས་དང་། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྟུན་འགྲེལ་པར། རྣལ་
འབྱོར་སྒྲིབ་པའི་གཞུང་བྲངས་པ་ལས། སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཤེས་པ་ལས། །གཞན་
ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་མིན་ཏེ། །གང་ཕྱིར་དབེན་པ་དབེན་གྱུར་ལས། །ཐམས་ཅད་
པ་ཉིད་དུ་འདོད། །ཅེས་འབྱུང་བས་གྲུབ་བོ། །དེར་མ་ཟད་རྣམ་བདེན་པས་
འདོད་པའི་གཞན་དབང་དང་། རྣམ་རྒྱུན་པས་འདོད་པའི་གཞན་དབང་ལའང་

རང་རང་གིས་བཞག་པའི་གྲུབ་པའི་དབང་ལས་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་འདོད་
 པར་སྒྲུང་སྟེ། རྣམ་བདེན་པས་གཟུང་རྣམ་གཤམ་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྣམ་རིག་
 དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། རྣམ་རྒྱུན་པས་གཟུང་རྣམ་གཤམ་པའི་ངོ་བོར་གྲུབ་མི་
 སྲིད་པས་དེ་ལྟར་རྣམ་རིག་གིས་བཏགས་ཆ་ཀུན་རྫོབ་ལས་གཞན་དོན་དམ་
 བདེན་པ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་བྱེད་པ་དེ་ནི་སྟོན་ནས་གྲགས་ཟེན་པས་མི་
 འགོག་གོ། གཉིས་(༡༩༧)ནི་པ་ལ། མདོར་བསྟན། དྲན་པའི་རྒྱབ་བྱེད་
 དགག། སུན་འབྱེན་གྱི་ལམ་གཞན་བསྟན་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་གྱིས་
 དེ་མྱོང་བར་གྲུབ་མ་ཡིན། གཞན་གྱིས་གཞན་འཛིན་པ་མེད་ཀྱང་རང་རིག་པ་ནི་
 ཡོད་དེ། རང་ཉིད་གྱིས་རང་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མར་མེ་རང་གིས་རང་
 གསལ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། གཞན་དབང་དེ་ཉིད་གྱིས་གཞན་དབང་དེ་མྱོང་བར་
 གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གིས་རང་ལ་བྱ་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་
 བསྐྱབས་པ་གཡེར་ཞིང་ཡང་ཟོར་ཅན་གྱིས་ཀྱང་རང་གི་སྤྲག་པ་ལ་ཞོན་པར་མི་
 ལུས་པ་བཞིན་ནོ། གཉིས་པ་ལ། མ་གྲུབ་པས་མ་གྲུབ་པ་རྒྱབ་མི་ལུས་པ་དང་།
 རང་རིག་གྲུབ་ཀྱང་དྲན་པས་མི་འགྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྤྱི་ལུས་
 དྲན་པ་ལས་འགྲུབ་ན། མ་གྲུབ་བསྐྱབས་པར་བྱ་བྱིར་བརྟོད་པ་ཡི། མ་གྲུབ་འདི་
 ནི་རྒྱབ་པར་བྱེད་པ་མིན། འདིར་རྣམ་རིག་པ་ཁ་ཅིག་མདོ་སྟེ་པའི་ཕྱོགས་ལྟར་
 རང་རིག་བསྐྱབས་ནས་གཞན་དབང་རང་མྱོང་དུ་རྒྱབ་པར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟར་

ཤེས་པ་རྣམས་རང་གི་བདག་ཉིད་དང་ཡུལ་གཉིས་ཀ་རིག་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་
ན་མེན་གྱི་སྒྲིལ་པ་ཉིད་ནས་རང་གསལ་གྱི་བདག་ཉིད་དང་བུམ་སོགས་གསལ་
བྱེད་དང་། སྒྲིལ་ཀྱང་རང་གི་བདག་ཉིད་དང་དོན་གཉིས་ཀ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་
བཞིན་གྱི་སྦྱར་རོ། །དེས་ན་རང་རིག་མི་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། དེས་པར་
རང་རིག་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ན་ངས་གཟུགས་
མཐོང་ངོ་སྟེན་དུ་ཡུལ་དང་། ཡུལ་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དྲན་
པར་མི་འགྱུར་བའི་སྦྱར། མ་གྲུབ་ན་གྲུབ་པར་ཐལ། དྲན་པ་ནི་སྦྱོང་བའི་ཡུལ་
ཅན་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཡང་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བས་དྲན་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྦྱར། ཡང་
རང་རིག་མེད་ན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མ་སྦྱོང་བར་ཡང་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་གྱིས་དེ་
སྦྱོང་ན་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་༼༡༩༩༽བཞེད་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །དུས་མཉམ་གྱི་ཤེས་
པ་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་ཤེས་གཉིས་གཅིག་ཅར་ཡང་མི་གཅད་དེ། ཤེས་པ་མཐའ་
དག་ཤེས་པ་གཞན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་སྦྱར་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་རྒྱད་གཅིག་ཡིན་པའི་སྦྱར། རྣམ་ཤེས་དུ་མ་གཅིག་ཅར་སྦྱེ་བར་
སྒྲུང་བ་དེའི་ཆེ་ལྷན་ལའི་འདབ་མ་བརྒྱ་འཁོགས་པ་ལྟར་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་
རྣམས་འཇུག་པ་ལྟར་བས་གཅིག་ཏུ་འབྱུལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རང་རིག་ཁས་
མ་སྒྲུངས་ན་ཐུག་མེད་ཀྱི་སྟོན་སྦྱོང་བར་མི་རུས་ལ། དེ་ཡང་ངས་སྒྲུང་གཟུགས་
མཐོང་བ་དང་དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་དུས་

བྱིས་འབྱུང་བ་བྱུབ་སྟེ། སྤར་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་དེ་རང་གིས་
 རང་རིག་པར་མ་རྟོག་ན། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དྲན་པར་མི་རིགས་པའི་བྱིར་
 རོ། །གལ་ཏེ་སྤར་རས་གཟུགས་མཐོང་ངོ་སྤྲོམ་དུ་བྱིས་དུས་ཀྱི་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་
 ཅན་གྱི་དྲན་པ་ལས་དེའི་རྒྱ་ཡུལ་ཤེས་གཉིས་ཀར་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བ་ཉིད་བྱུབ་
 པའི་བྱིར། རང་ཁྱོང་བའི་དོན་ཅན་གྱི་རང་རིག་བྱུབ་ལ། དེ་བྱུབ་པ་ན་གཞན་
 དབང་ཡོད་པར་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་སོ་ཞེ་ན། གཞན་དབང་རྣམས་ཡོད་དུ་སྐྱབ་པ་
 ལ་དྲན་པ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་དེ་ལྟར་ན། དོན་དམ་པར་མ་བྱུབ་པའི་རང་རིག་
 བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར་ཏེ། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་དྲན་པ་འདི་ནི་རང་རིག་དེའི་
 སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་ལྟར་དྲན་པ་ཡང་དོན་དམ་པར་མ་བྱུབ་
 པའི་བྱིར་ཏེ། བདག་གཞན་སོགས་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་བྱིར། འོན་ཏེ་དབྱད་ན་
 དོན་དམ་པར་རང་རིག་སྐྱབ་བྱེད་དུ་དྲན་པ་མི་འགྲུབ་ཀྱང་མ་དབྱད་པ་ཐ་སྙད་
 པའི་ངོར་དྲན་པས་རང་རིག་འགྲུབ་བོ་སྤྲོམ་ན། ཐ་སྙད་དུ་འང་དེ་ལྟར་མི་འགྲུབ་
 །༡༡༥ན།སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་རང་རིག་དང་དྲན་པ་ལ་མེད་དུ་ལྟར་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་
 པ་ངེས་ན་དེ་ལྟར་བྱུབ་ཅུག་ཀྱང་། དེ་ལྟར་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མ་བྱུབ་པའི་
 བྱིར་ཏེ། རང་རིག་དེ་ནི་དྲན་པའི་རྒྱར་མ་ཟད་རང་རིག་ཉིད་མ་བྱུབ་ན་དེ་རྒྱར་
 བྱས་པ་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་དྲན་པ་ཡང་མི་འགྲུབ་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་རང་
 རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་ཙམ་འབྱུང་སྟེ། དྲན་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལས་དེར་སྐྱེ་བའི་བྱིར།

ཆུ་དང་མེ་ཙམ་མཐོང་བས་ཆུ་ཤེལ་མེ་ཤེལ་ཡོད་མི་དགོས་ཀྱང་ཆར་དང་གཙུབ་
ཤིང་གཙུབ་སྟན་སོགས་ལས་ཆུ་དང་མེ་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཁྱེད་ཅག་
རང་རིག་གི་རྒྱ་སྒོན་སོང་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་དྲན་པ་དེ་རྒྱབ་གྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་
དེ་འདྲའི་འབྲས་བུ་དྲན་པ་དེའི་རྒྱ་རང་རིག་མེད་པར་ཁྱེད་ཅག་ལ་དེའི་འབྲས་བུ་
དྲན་པ་མི་འབྱུང་ལ། དེས་ན་ཁྱེད་འདོད་པ་ལྟར་རང་རིག་དྲན་པ་དེའི་རྒྱ་ཙམ་དུ་
མ་གྲུབ་པར་མ་ཟད། བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་པའི་རང་རིག་བསྐྱབ་པར་བྱ་
བའི་སྒྲིབ་དྲན་པའི་ཆོག་བརྗོད་པའི་མ་གྲུབ་པ་འདི་ནི་རང་རིག་གི་རྒྱབ་པར་བྱེད་
པ་མིན་ཏེ། སྒྲི་མི་རྟག་པ་ལ་མིག་གི་བཟུང་བྱ་ལྟར་རྒྱ་འབྲས་གྱི་འབྲེལ་བ་མི་
འགྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། གཞན་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་དྲན་པའི་ཡུལ་མ་
ཡིན་པ་དང་། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་རིག་པ་ནི་
གྲུབ་ལ་རག་མོད་གྱི། དེ་ལྟ་འདྲ་དྲན་པས་དྲན་པ་རིགས་མིན་ཏེ། གཞན་སྒྲིབ་
མ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་པ་བཞིན། གཏན་ཆོགས་འདིས་ནི་བྱུང་པར་དག་ཀྱང་
འཛོམས། །ཡང་དཔྱོད་རྒྱུལ་འདི་བཏང་ནས་རང་རིག་ཡོད་པ་ལྟར་ཁས་སྤངས་
ཏིང་གསལ་པ་ནི། ཤེས་པས་ཡུལ་ཤེས་གཉིས་ཀ་སྤྱོད་བའི་རང་རིག་པ་ནི་གྲུབ་ཏུ་
རྒྱག་ལ་རག་མོད་གྱི། དེ་ལྟར་ན་ཡང་དུས་སྤིས་གྱི་དྲན་པའི་ཤེས་པས་སྤར་གྱི་
ཡུལ་ཤེས་དེ་དག་དྲན་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤར་གྱི་སྤྱོད་བ་དང་སྤིས་གྱི་
དྲན་པ་རྫོས་གཞན་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། དཔེར་ན་༡༩༥༧འོན་བུམས་པའི་རྒྱུད་གྱི་དྲན་

པས་རང་གིས་མ་ཤེས་པའི་ཉེར་སྤྲས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་པའི་རང་རིག་པ་དང་ཡུལ་
མྱོང་བ་མི་དྲན་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡིན་ཡང་དྲན་ཏེ་སྤྲུང་དང་བྱིས་དྲན་
རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོར་གནས་པའི་བྱིར་ཞེ་ན།
གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་པའི་གཏན་ཆོགས་འདིས་ནི་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་
པ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོར་གནས་པ་སོགས་ཀྱི་བྱུང་བར་དག་ཀྱང་
འཛོམས་ཏེ། གང་གཞན་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཤེས་པ་དང་རྒྱུད་
གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོར་གནས་པ་མ་ཡིན་པས་
བྱུང་། དཔེར་ན་རྒྱུད་གཞན་གྱི་ཤེས་པ་བཞིན་བྱིས་ཀྱི་དྲན་པ་དང་ཉམས་སུ་མྱོང་གི་
ཤེས་པ་ནི་སྤྲུང་གྱི་རང་རིག་གི་ཤེས་པ་ལས་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱ་
ཆེར་དགག་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་བྱིར་གང་གིས་ཡུལ་མྱོང་གྱུར་དེ་
ལས། དྲན་པ་འདི་གཞན་ང་ལ་ཡོད་མིན་པ། དེ་བྱིར་ང་ཡིས་མཐོང་སྟམ་དྲན་
འགྱུར་ཏེ། །འདི་ཡང་འཛིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཚུལ་ལུགས་ཡིན། །འོ་ན་ཁྱོད་ལ་སྤྲུང་
མྱོང་བྱིས་དྲན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་དབུ་
མ་པས་ནི་སྤྲུང་མྱོང་བྱིས་དྲན་ནི་དབྱུད་ནས་སྤྲུང་རང་རིག་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་
ལས་བྱིས་དྲན་པ་སྦྱེ་བ་སོགས་ཀྱིས་མི་བསྐྱབ་པར་མ་དབྱུད་པར་འཛིག་རྟེན་ལ་
གྲགས་པ་ཙམ་དུ་བརྗོད་པ་གང་གི་བྱིར་སྤྲུང་གང་གིས་ཡུལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ཤེས་
པ་དེ་ལས་བྱིས་ཀྱི་དྲན་པའི་ཤེས་པ་འདི་རྫས་གཞན་དུ་གྱུབ་པ་ང་ལ་ཡོད་པ་མིན་

ཏེ། རང་གི་བདག་ཉིད་གི་རྩ་ས་དང་གཞན་གི་བདག་ཉིད་གི་རྩ་ས་ལ་སོགས་
པའི་རྒྱ་འབྲས་གི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་ན་སྤར་ཁྱོད་སྤྱིས་དྲན་སོགས་མ་དབྱེད་པ་
ནའང་བསྟོས་ཆོས་གི་རྒྱ་འབྲས་འཛིག་མི་བཏུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མ་དབྱེད་
པར་འཛིག་རྟེན་རྩེས་བརྗོད་གི་རྒྱ་འབྲས་ནི་དེ་ངོར་གོང་དུ། གང་སྤྱིར་འཛིག་
རྟེན་ས་པོན་ཙམ་བཏུབ་ནས། །བདག་གིས་སུ་(༡༧༩)འདི་བསྐྱེད་ཅེས་སྒྲ་
བྱེད་ཅིང་། །ཤིང་ཡང་བཅུགས་སོ་སྒྲམ་དུ་རྟོག་དེས་ན། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་
འཛིག་རྟེན་ན་ཡང་མེད། ཅེས་འབྱུང་ལ། གོ་ཤུག་སོགས་པོད་གི་འཇུག་འགྲེལ་
བྱེད་པ་མང་པོས་སྒོ་བ་དཔོན་ལྷ་གཤམ་གི་བཞེད་པར་གཞུང་འདིས་ཐ་སྙད་དུ་
རང་ལུགས་ལ་རང་རིག་ཡོད་པ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པོ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་ཀུན་
གཞི་རང་རིག་སྤྱོད་ན་གང་ཟག་རྣམས་ལུགས་འདིས་ཐ་སྙད་དུ་འགོག་པ་མིན་
གི། དབྱེད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པའི་ཀུན་གཞི་སོགས་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ལོ། །དེ་ལྟར་སྒྲས་པ་དེས་ནི་རང་གི་རྐང་ནག་པོར་དྲངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་
འདིས་རང་རིག་ཅེས་མདོ་སེམས་གི་བསྟན་བཅོས་ལ་གཤམ་པའི་མཆོན་བྱའི་
མིང་དེ་འཛིག་རྟེན་སྤྱི་ལ་ཐ་སྙད་དུ་མ་གཤམ་པས། དེ་འཛིག་རྟེན་པས་ཐ་སྙད་
དུའང་བྱས་པ་མིན་གི། རང་རིག་ཅེས་པའི་མཆོན་བྱ་མིང་དེ་གང་ལ་གདགས་
པའི་གཞི་གཤམ་ཁྱོད་ཙམ་དེ་དང་། དེ་སྤྱིས་དྲན་ཙམ་འཛིག་རྟེན་པས་ཐ་སྙད་དུ་
བརྗོད་པ་ཡོད་པས། དབུ་མ་པས་མ་དབྱེད་པར་དྲན་ཁྱོད་གི་འཛིག་རྟེན་གི་ཐ་

སྙད་ལ་འཇུག་པ་ན། དེ་ལྟར་རྗེས་བརྗོད་བྱས་ཀྱི་རང་ལུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་དེ་
 ལྟར་གྲུབ་པོ། ཞེས་མི་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་དུ་དེ་ལྟར་བསྐྱབས་ན་དབྱང་
 བར་སོང་ལ་དབྱང་ནས་བསྐྱབས་ཏེ་གྲུབ་པའི་ཆོས་འདི་པས་བདེན་པ་གཉིས་
 ཀར་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུགས་འདི་ལ་རང་ལུགས་གང་ཡང་མི་འཛོག་
 པའི་ཕྱིར་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་ཆེད་དུ་ཀུན་གཞི་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་
 རྒྱལ་མ་རབ་དང་། རང་རིག་རྣམས་མ་གྲུབ་པས་དེ་དག་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་
 ཐ་སྙད་བྱེད་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པ་(༡༡༧བ)འཛིག་རྟེན་ནའང་དོན་མེད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །ཁྱད་པར་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀུན་གཞི་དང་རང་གིས་རང་ལུལ་དུ་བྱས་
 བས་རིག་པ་དང་ཆ་མེད་པའི་ཆ་བཅས་རྩོམ་གཞིའི་རྒྱལ་རྣམས་བདེན་པ་གཉིས་
 ཀར་དབྱང་ན་མི་བཟོད་པས་མི་དགག་འོས་མེད་དུ་མ་ཟད། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་
 སྙད་ཀྱི་གཞིར་ཡང་དེ་དག་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་གྲུབ་མེད་པས་དེ་དག་མ་དབྱང་
 འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་དུ་འང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆེས་ཆེར་མི་རིགས་པ་ཉིད་
 དུ་ཆར་བཅད་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་དང་ཀུན་གཞི་ཐ་སྙད་དུ་མི་འགོག་པར་སྐྱབ་
 ཅིང་། དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་ན་ཀུན་གཞི་དང་རང་རིག་ལ་ཆེད་དུ་
 བཀར་ནས་འདི་ཙམ་གྱི་དགག་པ་བྱེད་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་ཆོས་ཐ་
 སྙད་པའི་གཞི་ཀ་ལུས་སོགས་ཡོད་ཆད་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
 ཀུན་གཞི་དང་རང་རིག་ལ་དེ་ལྟར་བྱས་པས་དངོས་ཆོས་ཀ་ལུས་སོགས་ལའང་དེ་

ལྟར་བྱས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྱལ་བོ་སྟམ་ན་མི་འཐད་དེ། ཐལ་འགྱུར་བས་
འཛིག་རྟེན་པས་ཐ་སྟད་ཀྱི་གཞིར་ཀུན་གཞི་དང་རང་རིག་མི་བཞག་པས་དེ་དག་
ཐ་སྟད་དུ་མ་དབྱེད་པ་ན་འང་མི་འཛིག་ལ། ལས་འབྲས་དང་མྱོང་བྲན་ཙམ་ཐ་
སྟད་ཀྱི་གཞིར་རུང་བས་དེ་དག་མ་དབྱེད་པའི་ཐ་སྟད་ཀྱིས་ཐ་སྟད་དེ་དག་འཛིག་
རྟེན་ན་རྣམ་པར་གཞག་གོ་ཞེས་གསལ་བར་བཤད་པའི་སྤྱིར། གང་ཟག་གང་
འཛིག་རྟེན་གྱི་སྟོ་ལྟན་སྟེས་ཀྱིས་མ་དབྱེད་པར་བཏགས་ངོ་ན་མ་དབྱེད་པའི་ཆོ་
མི་འགོག་ཅིས་གསུང་གི། དེའང་གང་ཟག་རྒྱུ་མ་ཟད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟར་
སྒྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་མིན་པར་དབྱུ་མ་པས་གང་ཟག་གི་དངོས་པོ་ཐ་སྟད་དུ་
ཡོད་པར་རང་ལྷགས་ཀྱིས་༼༥༩༠ན༽སྒྲུབ། རོན་དམ་པར་མེད་པ་ཡང་རང་
ལྷགས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་ན་དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པའི་དབྱུ་མ་པ་དེ་ལས་དངོས་པོར་སྒྲུབ་
ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། སྒར་ཐ་སྟད་དུས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་བྱིས་དོན་དམ་པའི་དུས་སུ་སྟོང་
ཉིད་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོའི་འཛིག་རྒྱུར་ཐལ་བ་
དང་། གཞན་དུ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་གཞན་དུ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་མེད་པར་
སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་དངོས་པོ་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ལ་སྒྱུར་བ་འདེབས་
པར་བྱེད་པའི་ནང་འགལ་སྒྲུབ་ཅན་གྱི་དངོས་སྒྲུབ་པའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཐ་ཆད་པའི་
དངོས་སྒྲུབ་པར་སོང་བའི་སྤྱིར། དེས་ན་ལྷགས་ངན་འདི་འདྲ་འཛིན་ཅིང་རྟོགས་
པར་དཀའ་བའི་དབྱུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་ལ་འགྲེལ་བ་འཛིག་པའི་ལས་ཀྱི་

དུབ་པ་བྱེད་པ་འདི་སྤྱི་ཞིག་གིས་བཅོལ། ཁྱད་པར་སློབ་དཔོན་ལྷ་གྲགས་ཐ་
སྟད་དུ་རང་རིག་འབད་ནས་བསྐྱབ་པོ་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི། འཆད་བཞིན་གྱི་བསྟན་
བཅོས་འདིའི་དགོངས་པ་དེ་དོན་ལ་མི་གནས་སོ་ཞེས་སྒྲ་ས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིར་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལས་བརྩམས་ནས་གང་བཀག་པ་དེ་བདེན་པ་གཉིས་གང་
གི་སྐབས་སུ་འང་འབད་ནས་སྐྱབ་པར་མི་བྱེད་པར་གསུངས་པ་ལ། གསུང་དེ་
ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱི་ཙམ་དུ་ཡང་མ་བརྩིས་པར་གོ་བསྐྱོག་ནས་སྒྲ་ས་པའི་
ཕྱིར། འདིར། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །བདག་དང་གཞན་
ལས་སྐྱེ་བར་རིགས་མིན་པའི། །རིགས་དེས་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་རིགས་མིན་
པས། །ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གིས་ཡིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་ཐ་སྟད་དུ་འང་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་
ལས་ཐལ་རང་གཉིས་སུ་གྱུར་པ་འདི་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་ལ་རྒྱུད་ལྟར་གྲགས་པ་
དེའང་ཁྱོད་ཀྱིས་མ་ཤེས་པའམ། ཤེས་བཞིན་དཔལ་ལྷན་ལྷ་༼༡༩༠བ༽པའི་
ཚས་ཚུལ་འདི་ལ་སྟོང་ནད་ཀྱིས་དགྲུག་པར་བྱེད་ན་ཁོ་བོ་ཅག་བྱར་མེད་
དོ། །དེས་ན་སྤར་མྱོང་གི་རྣམ་འགག་ཞིག་ལས་ཕྱིས་ཀྱི་དྲན་པའི་རྣམ་སྐྱེ་བར་
མི་བཞག་སྟེ། སྤར་ཀྱི་ས་བོན་དང་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཞིག་མ་ཞིག་གང་ལས་ཀྱང་
ཕྱིས་ཀྱི་ཐུག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་དངོས་སྐྱེ་བ་མི་འགྲུབ་པས་ལུགས་འདིར་ཆེས་
འགོག་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། དེ་ཕྱིར་ཐུག་ཆེས་བོན་ཞིག་པ་མེད། །ཅེས་
སོགས་མདོ་དང་། སློབ་དཔོན་གྲུ་སྐྱབ་ཡབ་གས་ཀྱི་དབུ་མའི་གསུང་རབ་ནས་

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ནམ་པར་གཞག་པ་ལས་སྤར་མྱོང་ཞིག་མ་ཞིག་གང་
ལས་སྤྱིས་སྤྱེ་བའི་རྒྱ་འབྲས་དངོས་པོ་བར་མི་འཛིག་ཅིང་། འཛིག་ན་རྒྱ་འབྲས་
གྱི་ཚུལ་དེ་རྟག་ཆད་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱིར། ཆད་དང་ལས་ནམས་རྒྱད་ཟ་དང་
། །ཞེས་སོགས་གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྤྱིས་གྱི་ཤེས་པས་ང་ཡིས་སྤར་
མཐོང་ངོ་སྤྲུལ་དུ་དྲན་པར་ཡང་འགྱུར་རྟེ། སྤྱི་སྤྱིའི་ཤེས་པ་རྣམས་གཞན་མ་ཡིན་པ་
དེའི་སྤྱིར་རྟེ། གང་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དེ་དྲན་པས་མ་མྱོང་བའང་མ་ཡིན་ལ། མྱོང་
བས་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་དེ་དྲན་པས་མ་བཅད་པའང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རྟེ། མྱོང་
དྲན་གྱི་ཚུལ་འདི་ཡང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་གྱི་ཚུལ་ལུགས་ཡིན་གྱི། ཤིན་ཏུ་
དབྱེད་བྱ་མིན་པའི་སྤྱིར་རྟེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ནི་བརྟུན་པའི་
དོན་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ངག་དོན་གཞན་ཡིན་ན་མྱོང་དྲན་མི་རུང་ངོ་ཞེས་དངོས་
སྤྱེ་བའི་ལོག་རྟོག་སྒྲོག་ཆེད་དུ་འདི་སྐད་སྒྲོས་གྱི། དབུ་མ་པས་རང་ལུགས་ལ་
གཞན་མིན་པས་མྱོང་དྲན་འཐད་དོ་ཞེས་དབྱེད་ནས་སྒྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ལ། ཡང་
ཁ་ཅིག་ལྟར་རྒྱད་ཐ་དད་གྱི་ཤེས་པ་གཞན་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་པ་ལས་རང་
གིས་སྤར་མྱོང་ལ་མྱོང་ངོ་༼༡༩༩༩༽ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་ལ། གཞན་གྱིས་དེ་ལ་དེ་
ལྟར་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པ་ཅི་ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ནས་ལན་འདེབས་པ་ནི་མི་འཐད་
དེ། རྒྱད་ཐ་དད་གྱི་ཤེས་པ་དག་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞན་དུ་ཁས་སྤངས་ཀྱང་དབུ་
མ་པས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཡང་ཁས་མ་སྤངས་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་སྤྱིར་

རང་རིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །ཁྱོད་གྱི་གཞན་དབང་གང་གིས་འཛིན་པར་
འགྱུར། །བྱེད་པོ་ལས་དང་བྱ་བ་གཅིག་མིན་པས། །དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་འཛིན་པར་
རིགས་མ་ཡིན། །རྣམ་རིག་པ་ཁྱོད་གྱི་གཞན་དབང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་གང་
གིས་འཛིན་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། །བཤད་མ་ཐག་པའི་རིགས་པས་
རང་རིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་བྱིར་དང་། །གཞན་རིག་ཡོད་པའང་མ་ཡིན་
པའི་བྱིར། །ཤེས་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་ཉིད་འཛིན་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །བྱེད་པོ་
ལས་དང་བྱ་བ་གསུམ་པོ་དག་གཅིག་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་གྱི་བྱིར། །གཙོད་པོ་
གང་ཟག་དང་བཅད་བྱ་ཤིང་དང་དུམ་བུར་གཙོད་པ་གསུམ་ལ་གཅིག་པ་མེད་པ་
བཞིན་ནོ། །ལང་ག་ཤེགས་ལས། རི་ལྷར་རལ་གྱི་རང་གི་སོ། །གཙོད་པར་མི་
བྱེད་སོར་མོ་ནི། །རང་ལ་རིག་པར་མི་བྱེད་ལྟར། །རང་རིག་སེམས་ཀྱང་དེ་
བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། །གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་མ་ཤེས་
པའི། །བདག་ཅན་གཞན་དབང་ངོ་བོའི་དངོས་ཡོད་ན། །གང་གིས་ན་འདི་ཡོད་
པར་མི་རིགས་པ། །གཞན་ལ་མོ་གཤམ་བུས་གནོད་ཅི་ཞིག་བསྐྱལ། །ད་ནི་
གཞན་དབང་སྒྲོས་མེད་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཡུལ་ལས་སྒྲོས་ཡུལ་མིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པ་མི་
འཐད་པ་ནི། །གལ་ཏེ་གཞན་དབང་དེ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བདག་གཞན་ལས་
སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་། །བདག་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་མ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་
གཞན་དབང་སྒྲོས་བུལ་གྱི་ངོ་བོའི་དངོས་པོར་ཡོད་པར་རིགས་ན། །དེ་ལྟར་ཡོད་

ཚུལ་དེ་གང་གིས་ན། མོ་གཤམ་བྱ་ལའང་ཡོད་པར་མཚུངས་པས་གཞན་དབང་
ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་། མོ་གཤམ་བྱ་ནི་ཡོད་པར་མི་རིགས་པའི་ཞེས་སྒྲིབ་པ་འདི་
ནི་གཞན་རྣམ་རིག་པ་ལ་མོ་གཤམ་བྱས་གཞོད་ཅི་ཞིག་བསྐྱུལ་ལ།
༼༡༣༧༽གཞན་དབང་གིས་ཕན་ཇི་ཙམ་བཏགས། དེས་ན་ཉི་རིང་སྟོམས་ལ་
མོ་གཤམ་བྱའང་གཞན་དབང་ལྟར་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་ཡུལ་དུ་བརྗོད་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་པར་གྱིས་ཤིག།
གཞན་དབང་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོད་ཡུལ་ཡིན་པར་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེ་
མེད་ན་ནི་དེ་ཡི་རྒྱ། གསལ་བར་དམིགས་པ་ཇི་ལྟར་བ། །དེ་བཞིན་གནས་ནི་
གཞན་གྱུར་ན། །ཡང་དག་མ་ཡིན་རྟོག་པ་དམིགས། །ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་མ་
ལབུལ་བ། །དེ་ཡི་རྒྱ་ལས་འདོད་དགུར་སྟོད། །དེ་བཞིན་སྟོམ་བརྩོན་མ་ལབུལ་
བ། །གནས་གཞན་གྱུར་པ་འདོད་དགུར་སྟོད། །ཅིས་དང་། དེས་ནི་ཁམས་
གསུམ་འདུས་བྱས་རྣམས། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀྱང་རྟོག་པར། །ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་
རྣམ་དག་བ། །གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་གྱིས་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་
དབུ་མའི་ལྷགས་ལས་གཞན་དབང་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་བཤད་
པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ་འོང་ཞེས་དོགས་ན། མི་འགལ་ཏེ་དབུ་མེམས་ཀྱི་
ལྷགས་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་པས་ནི་ཡང་དག་མིན་རྟོག་གི་བདག་ཉིད་
ཅན་གྱི་གཞན་དབང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ཡུལ་མིན་པར་བརྟན་ལ།

ནམ་རིག་པས་ནི་གཞན་དབང་ནམ་རིག་ཙམ་མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་དུ་
 བསྟན་པས་རང་ལུགས་གཅིག་གཞིར་བཞག་ལ་འགལ་བར་མི་འགྱུར་
 རོ། །གཞན་དུ་ན་ནམ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་དབང་ལ་
 གུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་དང་། གཞན་དབང་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་
 བས་དམིགས་ན་དོན་དམ་དུ་བཤད་ལ། མཉམ་གཞག་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་
 དུ་བཤད་པ་ནམས་ཇི་༼༡༩༩༩༽ལྟར་མི་འགལ་ཏེ། བྱད་གཞི་རིག་ཙམ་དང་
 མྱོང་ཙམ་དང་གསལ་ཙམ་མ་དམིགས་པར་བྱད་ཆོས་གཉིས་མེད་ཀྱི་རིག་པ་མི་
 འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དབང་གུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་ནམ་བུང་གཉིས་
 ཀའི་རྒྱར་གསུངས་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ལ། གཞན་དབང་ཡོད་ན་
 གུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལས་ཉམས། བདེན་གཉིས་ལས་ཉམས་ན་ཐར་པ་མི་
 ཐོབ། དེའི་རྒྱ་མཚན་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། མེད་པ་རྒྱར་མི་རུང་བ་
 དང་། འཛིག་རྟེན་དང་འགལ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་ཆེ་གཞན་དབང་ཅུང་
 ཟད་ཡོད་མིན་ན། །གུན་རྫོབ་པ་ཡི་རྒྱར་ནི་གང་ཞིག་འགྱུར། །དངོས་པོ་
 བརྟགས་པ་ཡོད་པའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་གཞན་དབང་ཡོད་པ་ཉིད་རིགས་པ་ཞིག་གོ་
 ལྷམ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གུན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་ནམས་ཀྱི་རྒྱར་ནི་གཞན་
 དབང་གང་ཞིག་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། གང་གི་ཆེ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་ཅིང་
 གཞོད་བྱེད་ཡོད་པས་གཞན་དབང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་

ཕྱིར་རོ། །འདི་ཕྱོགས་སྣ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི། ཙ་འགྲེལ་འགྲེལ་བཤད་དང་བཅས་
པའི་དགོངས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་སྒྲིམ་རྟིང་པར་འབྱུང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱི་
ལྟར་ན་རྫས་ལ་ཆགས་པ་ཡིས། །འཛིག་རྟེན་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱན་གྱང་
བརྒྱག། སེམས་ཙམ་པས་ཐ་སྟད་ཀྱན་རྫོབ་པའི་རྒྱ་གཞན་དབང་ཡིན་པར་
འདོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ན་དེ་ནི་ཐ་སྟད་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པས་སེམས་ཙམ་སྦྱ་བ་ལ་
ཐ་སྟད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཛོག་མི་བྱུང་པས་ཀྱེ་མ་ཀྱེ་རྟུ། རྣམ་རིག་པ་གཞན་གྱི་
ལྟར་ན་གཞན་དབང་གི་རྫས་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ། ཡོད་དོ་ཞེས་དེར་ཆགས་པ་
ཡིས་དེས་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་མི་བྱེད་བཞིན་བྱེད་དོ་ཞེས་ཞེན་
ནས་སྦྱ་ན། འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་འདུག་ཅིག་སོང་ཞིག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་ཀྱན་གྱང་བརྒྱག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབང་དེས་
༼༡༣༣བ༽བརྒྱུད་པའི་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་གི་འགྲོ་འདུག་སོགས་འཛིག་
རྟེན་ན་མི་མིད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱག་པས་ཅི་སྟོ་སྟམ་ན། འཕྲུལ་གྱི་གྲགས་པའི་
ལེགས་ཉེས་ལོག་པར་སྦྱད་ན་རྒྱུད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། མདོན་མཐོ་ཙམ་ཡང་
ཐོབ་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱི་
ལམ་ལས་ནི། བྱི་རོལ་གྱུར་ལ་ཞི་བའི་ཐབས་མེད་དོ། །དེ་དག་ཀྱན་རྫོབ་དེ་
ཉིད་བདེན་ལས་ཉམས། །དེ་ལས་ཉམས་པས་ཐར་པ་འགྲུབ་ཡོད་མིན། །དེས་
ན་སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པའི་ལམ་

ལས་ནི་སྤྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་རང་དགར་རྣམ་ཏྲོག་གིས་སྦྱར་བའི་ཐར་བའི་ཆེད་ཏུ་
རྣམ་རིག་དང་རྒྱལ་ཤུན་དང་གང་ཟག་དང་གཙོ་བོ་སོགས་སེམས་ཙམ་པ་ནས་
རྒྱང་འཕེན་གྱི་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་ནི་ཞི་བའི་ཐབས་མེད་དོ་སྟེ། རྣམ་རིག་སོགས་དེ་
དག་རིགས་པས་དབྱེད་ན་ཏྲོག་བཏགས་གྱི་གཞན་དབང་དང་བདག་དང་གཙོ་བོ་
སོགས་དོན་དམ་དུ་ལྟོགས། ཀླན་རྫོབ་ཐ་སྙད་དུའང་འཛིག་ཏེན་ན་སྦྱི་མཐུན་དུ་
མ་གྲགས་པ་རྣམས་རང་ལུགས་གྱིས་ཡོད་པར་འཛོག་པས་འཛིག་ཏེན་དང་མི་
མཐུན་པས་ཀླན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་ལས་ཉམས་ཤིང་། འཕགས་པའི་གཟིགས་པ་
རྣམས་དང་མི་མཐུན་པར་སྒྲུབས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་ཉམས་
པར་འགྱུར་ལ། བདེན་གཉིས་དེ་ལས་ཉམས་པས་ཐར་པ་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་
ཏེ། འཛིག་ཏེན་དུ་བདེན་གཉིས་བསྟོས་འཛོག་གི་འཁོར་འདས་འཆིང་གོལ་
འཐད་ལྟན་ལས་གཞན་དུ་སྦྱད་ན་འཛིག་ཏེན་ན་འཁོར་འདས་འཆིང་གོལ་
སོགས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གངས་ཙན་གྱིས་བདེན་གཉིས་རྣམ་
པར་གཞག་པའི་ལམ་ལ་ངལ་བས་ཐར་པ་འབྲས་བུ་མེད་པའི་དོན་ཅན་དུ་སོང་
བ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་། །དོན་
དམ་བདེན་པ་ཐབས་བྱང་གྱུར་པ་སྟེ། །དེ་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་
པ། །དེ་ནི་རྣམ་ཏྲོག་ལོག་པས་ལམ་ངན་ཞུགས། །བདེན་གཉིས་ལས་ཉམས་ན་
ཐར་པ་མི་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ལུང་ཁམས་སྦྱི་མཆེད་

༼ ༡༣༣ ༽ ༼ གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་རྫོགས་སངས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ནི་དོན་དམ་
རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་སྟེ། ཉིང་རྒྱལ་ལས། ཡི་གེ་མེད་པའི་ཆོས་
ལས་ནི། ༼ ཉན་པ་གང་དང་སྟོན་པ་གང་༽ ༼ འགྱུར་བ་མེད་ལ་སྒྲོ་བ་ཉགས་
པས། ༼ འོན་ཀྱང་ཉན་ཅིང་སྟོན་པ་ཡིན། ༼ ཅིས་འབྱུང་ངོ་༽ ༼ དོན་དམ་བདེན་པ་
བསྟན་པ་ནི་ཐབས་ལས་བྱུང་བར་གྱུར་པ་སྟེ། ཐ་སྙད་གྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་
དོན་དམ་སྟོན་ལ། དེ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལས་དོན་དམ་སྟེ་མི་གནས་པའི་མུང་འདས་
ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་ལས། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་
པར། ༼ དམ་པའི་དོན་ནི་བསྟན་མི་རུས། ༼ དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། ༼ བྱ་
ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། ༼ ཞེས་སོ། ༼ འདིར་ཐབས་ལས་བྱུང་བ་དང་འབྲས་
བྱ་དང་ཐོབ་བྱ་དང་རྟོགས་བྱ་དང་མཉམ་གཞག་ཡི་ཤེས་ཀྱིས་བལྟ་བུའི་ཡུལ་དང་
མི་གནས་པའི་མུང་འདས་རྣམས་གྲངས་སོ། ༼ དེས་ན་སེམས་ཙམ་པ་སོགས་
བདེན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེད་བུ་མའི་ལུགས་འདི་ལྟར་གང་གིས་མི་ཤེས་པ་
དེ་ནི་རང་གི་རྣམ་རྟོག་ལོག་པས་སྒྱུར་བའི་ལམ་ངན་པར་ཞུགས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལས་ཐྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་ངོ་༽ ༼ བསྟན་བཅོས་ལས། གང་
དག་བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི། ༼ རྣམ་དབྱེད་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ། ༼ དེ་དག་སངས་
རྒྱས་བསྟན་པ་ནི། ༼ ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྣམ་མི་ཤེས། ༼ ཞེས་སོ། ༼ བདེན་པ་གཉིས་
རྣམ་པར་འཇོག་ལུགས་འཕགས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཉིང་ངེ་

འཛིན་གྱི་སྒོ་ཀ་བཅུ་གཉིས་དང་རྒྱུ་པ་གཅིག་འགྲེལ་པར་དྲངས་ནས་རྒྱས་པར་
བཤད་ལ། ལུང་དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དངོས་སྤྱོད་པ་དང་རང་
༼༡༣༣བ༽རྒྱུ་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་བཀག་ནས། ཐལ་འགྱུར་
བས་གཞན་གྲགས་ཙམ་གྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རིམ་ལྔ་བ་བཞིན་དུ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚེས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རང་བཞིན་གྱིས་
དབེན་ཞིང་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ན་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་
དང་སྒྲོ་མ་བསྐྱེད་པར་འཛིན་ཏེན་ན་རིམ་ལྔ་བ་གྲགས་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་རིགས་
དུག་དང་མཐོང་མན་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་
ལ། ཀུན་རྫོབ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་
གཉིས། དང་པོ་ལ། ཀུན་རྫོབ་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཁས་སྤངས་
ཚུལ། འཛིན་ཏེན་ལ་མི་སྤང་ན་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚུལ། འཛིན་ཏེན་ལ་ཀུན་
རྫོབ་དགག་མི་རུས་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། རིམ་ལྔ་བ་བྱོད་གྱིས་གཞན་
དབང་དངོས་འདོད་ལྟར། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ནི་བདག་གིས་ཁས་མ་
སྤངས། །འབྲས་བྱིར་འདི་དག་མེད་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས། །འཛིན་ཏེན་དོར་བྱས་
བདག་ནི་སྤྱོད་པར་བྱེད། །རྣམ་རིག་པ་ན་རེ། བྱེད་དཔུ་མ་པས་ངེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་
མ་འཛེམ་པར་རིགས་པས་གཞན་དབང་དགག་པར་བྱེད་ན། རེད་རྣམ་རིག་
པའང་བྱེད་དཔུ་མ་པ་ལ་བཟོད་པར་མི་བྱེད་དེ། བྱོད་རང་དཔུ་མ་པའི་བདག་

གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཕྱིར་བསྐྱོག་ནས་ཁྱེད་རང་ལ་གྲགས་པའི་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དེ་དགག་པར་བྱ་ན་ཁྱོད་ཅི་ལྟར་བྱེད་ཅེ་ན། ཐོག་མེད་ནས་
བསགས་པའི་ནོར་འཕྲོག་པོ་ལ་ཕྲོགས་ཤོར་བ་པོ་དེས་མཛའ་བར་བྱས་ནས་
དུག་དང་སྦྱར་བའི་ཟས་བྱིན་པ་སྦྱར་འཕྲོགས་ནས་མ་བྱིན་ན་ནོར་འཕྲོག་པོ་
དགའ་བ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་བ་ལྟར། ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་པ་ལ་དབུ་མའི་རིགས་པས་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་འཛིག་རྟེན་ན་རི་ལྟར་གྲགས་པ་དེ་དབྱུད་ནས་འགོག་པ་ཆེས་
འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་རིགས་པས་དབྱུད་ནས་བཞག་པ་
ལྟར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་༼ ༡༩༧ ༽ནི་དབྱུད་ནས་མི་འཛོག་པར་མ་དབྱུད་
གྲགས་ངོར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། རི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་གི་
དངོས་པོ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་བྱུང་འདོད་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ནི་
དབུ་མ་པ་བདག་གིས་རང་དབང་དུ་བྱས་ནས་རང་ལུགས་ལ་ཁས་མ་སྐྱངས་
ཏེ། འོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རི་ལྟར་འཛོག་ཅེ་ན། འཛིག་རྟེན་གཞུག་པའི་
འབྲས་བུའམ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་འདི་དག་དོན་ལ་མེད་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་
ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པས་ཡོད་དོ་ཞེས་འཛིག་རྟེན་ཁོ་ནའི་ངོར་བྱས་ནས་བདག་ནི་སྦྱ་
བར་བྱེད་དེ། དེའི་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཡང་དག་པར་གྲུབ་
པར་འདོད་པ་དེ་བསྐྱོག་པའི་ཆད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་
འཛིག་རྟེན་པ་དང་ལྟན་ཅིག་ཚུད་ཀྱི། ང་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་མི་ཚུད་དེ། གང་

འཛིག་རྟེན་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ངས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །གང་
 འཛིག་རྟེན་ན་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ང་ཡང་མེད་པར་བཞེད་དོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིས་དངོས་སྤྱོད་པའི་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་འཛིག་པ་ལྟར་
 དབུ་མ་པས་ཀྱུན་རྫོབ་བདེན་པ་རང་ལུགས་ཀྱིས་འཛིག་པ་མ་ཡིན་པས། འོག་
 མ་འོག་མའི་དོན་དམ་བདེན་པར་བཞག་པ་ཀྱུན་གོང་མ་གོང་མའི་ཀྱུན་རྫོབ་ཡིན་
 ཟེར་བ་དང་། ལེགས་ལྡན་སོགས་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱུན་རྫོབ་འཛིག་ཚུལ་
 དང་། རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་དབུ་མ་ཞི་འཚོ་སོགས་ཀྱིས་འདོད་ཚུལ་དང་། བོད་
 ཁ་ཅིག་དབུ་མ་ཐལ་འབྱུང་བའི་གཟིགས་ངོར་ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་
 བ་རྣམས་ལ་གཞིན་དོ། །མདོར་ན་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྤྱོད་པ་སོགས་བ་སྤྱང་བ་
 རྣམས་རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་༼༡༣༧༽ཀྱང་། རབ་
 རིབ་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་བསྐྱོག་པའི་ཆེད་དུ་སྤྱོད་པ་སྤྱང་ཡང་རང་
 བཞེན་མེད་དོ་ཞེས་སྤྱོད་པ་ལྟར་། ཀྱུན་རྫོབ་དབྱུད་ན་སྤྱོད་པ་དང་བཅའ་ཞིང་
 འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ལ་ཐ་སྙད་དུ་མི་སྤྱང་ཡང་གཞན་ངོར་གཟུགས་ནས་
 རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཐ་སྙད་མི་འདོར་བར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་
 ཏེ། འབྲུལ་ངོར་སྤྱང་ཙམ་དང་གྲགས་ཙམ་དེ་ཉིད་ལ་འཛིག་རྟེན་དང་རྟོག་གི་བ་
 རྣམས་ཀྱིས་ཀྱུན་ནས་བཏགས་པའི་བདེན་ཞེན་ཐམས་ཅད་བསྐྱོག་པའི་ཐབས་
 ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་འདིར་སྤྱོད་པའི་ཐལ་

འགྱུར་བ་འབྲུལ་པའི་དྲི་མ་ལས་རིང་དུ་གྲོལ་བ་དག་གི་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། ཤར་
ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་བྱམ་མོང་མིན་པའི་རང་ལྷགས་ལ་ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པ་ཐ་སྙད་ཆོད་གྲུབ་ཡིན་པས་དྲགས་གྱི་དགག་བྱ་མིན་པ་འདི་ནི་
བདེན་གཉིས་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་འགལ་བ་མེད་པས་ཡང་དག་པར་ཡོད་
པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་འདི། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལས་དངོས་སུ་
ཐོས་སོ་ཞེས་སྒྲ་བར་བྱེད་པས་ལྷགས་སྒྲ་མྱི་འདི་གཉིས་སྒྲ་མུན་ལྟར་འདུག་
པས་གང་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒྲོ་མངོན་
པར་མཐོ་བ་ཡོད་པ་གལ་བ་དེར་སྤྱིད་ནི་ལ་མ་ཆགས་པའི་སྦྱིས་བྱ་དམ་པ་དག་
ལྟར་བ་ལྟར་བར་གཤེགས་ཤིག། གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་ལྷང་པོ་སྤངས་ནས་ཞིར་
ཞུགས་པ། །དག་བཙོམ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་མིན་དེ་ལྟར། །འཛིག་རྟེན་ལ་ཡང་
མེད་ན་དེ་བཞིན་འདི། །འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་ཅེས་བདག་མི་སྒྲ། །འོ་ན་
དབུ་མ་བ་ཁྱོད། ཀུན་རྫོབ་འཛིག་རྟེན་དུ་འང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ངོར་མེད་དོ་ཞེས་
པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་སྐབས་ཡོད་དམ་ཞེན། ཤིན་ཏུ་ཡོད་དེ། རི་ལྟར་ལྷང་པོ་འདི་
ལྟག་མ་ལུས་པ་སྤངས་ནས་ཞི་བ་ལྟར་འདས་སུ་ཞུགས་པའི་དག་བཙོམ་པ་
རྣམས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་ཡང་མེད་། ༡༥༥།ན་
དག་བཙོམ་པའི་ལྷང་པོ་དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་འདི་དག་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཤགས་པ་
ལ་བཞུགས་ནས་ཀྱང་ཡོད་ཅེས་བདག་མི་སྒྲ། མ་དབྱེད་པའི་འཛིག་རྟེན་པ་དག་

ལ་ཐ་སྟད་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པར་གྲགས་གིང་སྤྱོད་བཀའ་ཅི་དེའི་རྗེས་བརྫོད་དུ་དེ་
ལྟར་སྤྱོད་ལ། མེད་པར་གྲགས་གིང་སྤྱོད་བཀའ་ཅི་དེའི་རྗེས་བརྫོད་དུ་དེ་ལྟར་བྱེད་
དེ། ཀུན་རྫོབ་ཐ་སྟད་དུ་འང་རང་ལུགས་ཀྱི་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་ཁས་མ་སྤངས་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་འཛིག་རྟེན་མི་གཞོད་ན། །འཛིག་རྟེན་
ཉིད་ལྟས་འདི་ནི་དགག་པར་གྱིས། །ཁྱོད་དང་འཛིག་རྟེན་འདིར་ནི་རྩོད་གྱིས་
དང་། །ཁྱི་ནས་སྟོབས་ལྡན་བདག་གིས་བསྟེན་པར་བྱ། །ཅི་ཁྱོད་སེམས་ཙམ་པ་
བདག་ལས་སྐྱེ་བ་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་
རྫོབ་དགག་པར་གྱིས་གིག་ཅས་སྤྱོད་བཀའ་ཅི་དོན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། །ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་
མ་པས་ནི་བདེན་པ་གཉིས་པོ་ལས་རང་ལུགས་ཀྱི་འགར་ཡང་ཡོད་པ་རྣམས་པར་
མ་གཞག་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་ནི་འཛིག་རྟེན་ཁོ་ནས་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་བྱེད་
ཀྱི་སྐྱོན་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཁས་ལེན་པའི་འཛིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པས་དེ་དག་གི་
ཀུན་རྫོབ་སེལ་བར་འོས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དབུ་མ་པ་འཕགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་མངའ་བ་སོགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་སེལ་བར་མི་འོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་གིས་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་གནས་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། །ཁོ་བོ་
དབུ་མ་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་དབྱེད་པ་ན་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་ཡོད་
པར་འབྱུལ་པའི་འབྱུལ་བ་བསྐྱོག་པ་ལ་སྟིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་དབང་གིས་ཆེགས་ཆེ་
བར་འབད་པར་བྱེད་མོད་ཀྱང་། གལ་ཏེ་སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་དང་འཛིག་རྟེན་

དང་མཐུན་པར་འཇུག་པ་སྒྲུབ་ན་ཁྱོད་ལ་འཛིག་རྟེན་གྲགས་པས་མི་གཞོན་ན་
འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལ་བསྟོན་ནས་མ་དབྱེད་པར་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་འདི་ནི་
དགག་པར་གྱིས་གྱིག་དང་། ངས་ཀྱང་། ༡༣༥༥ །ཁྱོད་ལ་སྟོང་གདབ་པ་སྟེ་
གྲོགས་བྱའོ། །དེའི་ཆེ་འཛིག་རྟེན་གྲགས་པས་གཞོན་ན་ནི་མ་དབྱེད་པར་མཐུན་
འཇུག་སྒྲུབ་སྐབས་སུ་མ་དབྱེད་པའི་གྲགས་པ་མི་འགོག་པར་བཏང་སྟོམས་སུ་སྟོན་
རིགས་ལ། གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་མ་དབྱེད་པའི་རོར་ཡོད་མེད་སེམས་ཙམ་པ་
ཁྱོད་དང་འཛིག་རྟེན་པ་དག་འདིར་ནི་ཚུད་པར་གྱིས་དང་། ཁྱོད་རྒྱལ་ན་ཁོ་བོ་
ཅག་ཁྱོད་ལ་བསྟོན་པར་བྱ་སྟེ། ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་སེལ་བ་ཉིད་འདོད་
པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཁྱོད་ལམ་པར་བྱས་ན་ནི། ཕྱི་ནས་སྟོབས་
ལུན་འཛིག་རྟེན་པ་བདག་གིས་བསྟོན་པར་བྱའོ། །རྣམ་རིག་པས་ནི་འཛིག་རྟེན་
དགག་པར་མི་རུས་ཏེ། སྒྲུབ་ཙམ་སྟོས་བྲལ་དུ་སྒྱུབ་པའི་རིགས་པ་ནི་ཁྱོད་ལ་
མེད་ལ། སྒྲུབ་བ་སེམས་སུ་སྒྱུབ་པའི་རིགས་པས་ནི་དེ་དགག་མི་རུས་པའི་ཁར་
སྒྲུབ་སྒྲུབ་བ་ལ་སེམས་སུ་ཞེན་པའི་བདེན་ཞེན་དག་པོ་སྟེ་བའི་ལོག་ཤེས་འདྲེན་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཛིག་རྟེན་པ་ནི་རིགས་པ་གཏན་ཁས་མི་ལེན་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་འཛིག་རྟེན་པ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་གཞུག་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། རིགས་པ་ནི་ཁས་མི་ལེན། དེ་མ་སྒྲུངས་པར་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལོག་སྟོགས་མི་
བསྟོག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དོན་དམ་པ་གཞིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་གང་རིགས་

པ་དང་མི་རིགས་པ་འགར་ཡང་ཉེ་བར་ཞི་བཞིན་དུ་གསུལ་བྱ་འཛིག་རྟེན་པ་དག་
 ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་གྲགས་པ་ཙམ་ཞིག་འགོད་པའི་སྒྲོ་ནས་འཛིག་རྟེན་ལས་
 འདས་པའི་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་འདི་ལྟར་དོགས་
 ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པས་འཛིག་རྟེན་ཀྱང་རྫོང་འགོག་མི་རུས་པར་
 ཐལ། འཛིག་རྟེན་ན་ཀྱང་རྫོང་བདེན་པར་གྲགས་པའི་སྤྱིར་༼༡༩༥༥༽དང་།
 གྲགས་པས་གྲགས་པ་འགོག་ན་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་
 དང་། སྤྱང་ཙམ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་ནི་རིགས་པས་དགག་མི་རུས་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན།
 རྟགས་དང་པོ་གཉིས་ལྟར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། ཀྱང་རྫོང་བདེན་པར་གྲགས་པ་ནི་ཀྱང་
 རྫོང་ཏུ་ཡང་བརྟུན་ལ། བརྟུན་པ་རང་ཉིད་རང་བདེན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་བཀོད་
 ན་མ་ངེས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་དང་། གྲགས་པས་གྲགས་པ་འགོག་ན་
 འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པར་འགྱུར་བ་ཡང་འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལ་ཡོད་ཀྱི། དབུ་མ་
 པ་ལ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དབུ་མ་པས་གྲགས་པ་རང་ལུགས་སུ་མ་བཞག་པའི་
 སྤྱིར། འཛིག་རྟེན་ལ་གཞོད་ན་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ལེགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་
 ཏེ། དེ་དག་ལ་འབྲུལ་སྒོ་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར། རྟགས་སྤྱི་མ་མ་བྱུང་སྟེ།
 སྤྱང་ཙམ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་འདི་ལ་བདེན་པར་སྤྱང་ཞེན་གྱི་ཆ་དེ་དང་པོར་ཐོས་བསམ་
 གྱི་རིགས་པས་བཀག་པ་ན་དེ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་པ་མངོན་འགྱུར་བ་འགག་
 ལ། སྤྱིས་ནས་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཐུ་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལྟན་ཅིག་སྤྱར་

བའི་ཞི་ལྷག་གི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་ཟག་པ་མེད་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་
ཤེས་རབ་བམ། རིགས་པ་སྦྱེས་ཏེ་བདེན་སྣང་གི་བག་ཆགས་དྲུངས་སྦྱང་བ་ན་
སྣང་ཙམ་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སྣང་ཆ་དེའང་དམིགས་མེད་མཁའ་ལྟར་དག་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཅན་ལ་ཕོར་བ་ལྟ་བུའི་གཞིར་སྐྱེ་ཤད་སྣང་ཞེན་གྱི་
ངོར་སྦྱོན་པ་མཁས་པས་སྐྱེ་ཤད་ཡོད་པ་མིན་ཀྱང་རབ་རིབ་གྱི་མཐུ་ལས་ཡིན་ནོ་
ཞེས་རིགས་པའི་རག་གིས་ཡོད་པ་བཀག་ན། སྐྱེ་ཤད་ཡོད་ཞེན་བསྐྱོག་ནས་མེད་
པར་ཁོར་དུ་ཆུད་ལ། དེ་ལྟར་ནའང་། ༡༩༥༧ ལོ་དྲུང་སྐྱེ་ཤད་གྱི་སྣང་བ་མ་
བསྐྱོག་པས་དེ་བསྐྱོག་ཆེད་སྦྱོན་པས་ལེགས་པར་སྦྱུར་བའི་སྦྱོན་བསྟེན་དུ་བཅུག་
ནས་སྦྱོན་གྱི་རྣམ་པས་རབ་རིབ་བསལ་བ་ན་སྐྱེ་ཤད་ཀྱང་དམིགས་མེད་མཁའ་
ལྟར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྣང་ཙམ་གྱི་དམིགས་པ་ཏེ་བར་ཞི་བར་མ་
གྱུར་པའི་རང་གཞན་གང་ལ་དེ་སྤྱིད་དུ་སྣང་ཙམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་བརྗོད་ཅི་
ན། ཇི་སྤྱིད་དེ་ལྟར་སྣང་བ་པོ་རྣམས་གྱི་སྣང་ངོ་དང་བསྐྱུན་ནས་ལས་རྒྱ་འབྲས་
སོགས་བསྐྱེ་བ་མེད་པར་བརྗོད་ནས་བསྐྱེ་མེད་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ལྟར་སྣང་དེའང་
དབྱེད་ན་བསྟོན་བཞག་གི་བསྐྱེ་བ་མེད་པར་སྣང་བ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོ་དང་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བསྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྒྱ་འབྲས་ནི་མི་འགྲུབ་པས་ལས་རྒྱ་
འབྲས་བསྐྱེ་མེད་དེའང་རང་རང་ངོ་བོས་སྦྱོང་བ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་ཞེས་སྦྱོས་པ་དང་
བལ་བར་འཇིག་རྟེན་རྟོགས་སུ་བཅུག་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་

གྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པར་བྱས་ཏེ་འབྲུལ་པ་དང་བྲལ་བར་བྱིར་མི་ལྷོག་པའི་ཡེ་ཤེས་
ལ་དབང་འབྱོར་ནས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་དོ། །དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་གྱི་
སྣང་བ་དགག་པ་དང་སེལ་བ་འདི་ལ་རི་སྤྱིད་སྣང་བ་དེ་དག་མ་བསྐྱོག་པའི་
འཛིག་རྟེན་པས་བརྩོན་པར་རིགས་གྱི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་ལྟར་
དམིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་གྱི་མཉམ་གཞག་
ལ་ནི་སེལ་བྱར་མེད་པ་འདི་ལ་དགོངས་ནས། ཁོ་བོའི་ཕ་རས་པ་ཆེན་པོའི་
མགྱར་ལས། ལས་འབྲས་གྱི་དངོས་པོར་ལྟ་རྣམས་ལ། དངོས་འཛིན་གྱི་འགལ་
འདུ་ཅིར་ཡང་གདའོ། །ལས་འབྲས་གྱི་དངོས་པོ་དམིགས་མེད་ལ། དངོས་
འཛིན་གྱི་འགལ་འདུས་ཅི་བྱར་ཡོད། །བདེན་གཉིས་གྱི་བཏགས་བཞག་ཅི་
༼༡༩༧༩༽བྱར་ཡང་། དེ་ཀུན་གྱང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཅལ་སྐྱོགས་ཏེ། དོན་མེད་
དུ་འཛིག་རྟེན་ཅི་ཡང་ཚུངས། ཚུངས་པའི་དམིགས་པ་ཞི་བ་ཡིས། མཐུད་པ་རང་
གྲོལ་དུ་སོང་ཙམ་། བྱུང་མཐའ་འཛིན་པའི་རྒྱལ་བ་ཡིས། བྲུགས་ལྟའི་སྐྱོ་སྐྱར་
ཅི་འདེབས་གྱང་། རྣམ་མཁའ་ལ་མཆོན་ཆ་བཏབ་པ་བཞིན། སྐྱུ་རིས་ཙམ་
ཡང་མ་དོད་ཆོ། །བྱར་མེད་མིན་པའི་བྱེད་པ་མེད། ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལས་
གཞན་དུ་སྣང་ཙམ་རིགས་པས་དགག་མི་དགོས་པ་དང་། དགག་པར་རྣམ་པ་མ་
ཡིན་ན་འདིར་འགྱུར་ཏེ། སྣང་ཙམ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་ཡང་འགྱུར་བའི་
བྱིར་ཏེ། དེ་རིགས་པས་མི་གཞོད་པར་དབྱུད་བཟོད་པའི་དོན་ཡིན་པར་འགྱུར་

བའི་ཕྱིར་དང་། འཛིག་རྟེན་པས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་བསྐྱད་ཆོས་བདེན་པ་བ་རིགས་པས་དགག་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ།
རིགས་པས་དགག་མི་རུས་ན་ལམ་གྱིས་ཀྱང་དགག་མི་རུས་པར་མཚུངས་ལ།
རིགས་པ་དང་ལམ་གྱི་དགག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ན་འགོག་བྱེད་གཞན་ཡང་མེད་
པའི་ཕྱིར། འོན་འཛིག་རྟེན་དང་གྲུབ་མཐའ་སྒྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ནོར་
བར་མཚུངས་པ་བཞིན་དུ་མ་དབྱེད་པ་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་གཞན་ངོར་ཁས་
ལེན་ལ་གྲུབ་མཐའ་སྒྲ་བའི་ཐ་སྙད་ལྟར་མི་བརྟོག་པ་ཅི་ཞེས། གྲུབ་མཐའ་སྒྲ་
བའི་ཐ་སྙད་ཡལ་ཆེ་བ་ནི་རྟོག་གོས་བཏགས་པས་མ་དབྱེད་པའི་འཛིག་རྟེན་
དུ་འང་མེད་པ་མང་པོ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པས་འདིར་དེའི་ཐ་སྙད་དང་བསྟན་
ནས་བརྟོག་པ་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་ལ། འོན་ཏེ་གྲུབ་མཐའི་ཐ་སྙད་ལྟར་གཞན་ངོར་
བརྟོག་ནས་གཞན་ལྷགས་ཀྱི་རྟོག་བཏགས་འགོག་པར་༼ ༡༣༧ བ༽མི་བྱེད་
པའང་གཏན་མ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་པས་རྣམ་རིག་པའི་རིགས་པ་ལྟན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་འགོག་པའི་རྗེས་བརྟོག་བྱས་ནས་བྱེ་སྒྲ་འདོད་པ་
ལྟར་གྱི་ཕྱི་དོན་འགོག་པར་ཡང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞན་གྱི་གྲགས་པས་
གཞན་འགོག་པས་རང་ལ་ཐལ་འགྱུར་བསྐྱོག་པའི་གཞོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་
པའི་སྒོ་ནས་གཞན་གཞུང་འཛིག་པར་བྱེད་པའི་རིགས་ཚུལ་འདི་ནི་སྒོ་བ་དཔོན་
སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་དང་ལྷོ་བ་གྲགས་པས་ལེགས་པར་བྱེ་བའི་ཐལ་འགྱུར་པའི་

གཏམ་ཆེན་པོ་ཞེས་ཉི་མ་དང་ལྷ་བ་ལྟར་གྲགས་སོ། །དེ་ལྟར་ནའང་རིགས་པ་དེ་
 རྗེས་བརྗོད་དུ་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་གྱིས་གྲུབ་པའི་རིགས་པ་
 བརྗོད་པར་སོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་བ་དེ་དག་གི་ཉོག་
 བཏགས་དེ་དབུ་མ་པས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་འཛིན་གྱི་ཆེད་དུ་མ་དབྱེད་པར་
 བརྗོད་རིགས་སོ་ཞེ་ན། དེ་འདྲ་མི་འགོག་སྟེ། དགོས་པའི་དབང་གིས་བཙུག་
 ལྟན་འདས་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་བྱང་དོན་འགའ་ཞིག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཞིན་དུ་བསྟན་
 པའི་བྱིར། དབུ་མ་པ་དག་གིས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྟ་དང་། མཚན་ཉིད་གསུམ་
 དང་། རྣམ་ཤེས་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་དགོངས་གཞི་གཞན་ལ་བསམས་ནས་
 དགོས་དབང་གིས་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་མར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱི་
 སྒྲུབ་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པའི་བྱིར་
 དང་། དེ་དང་མཐུན་པར་མགོན་པོ་གྲུ་སྒྲུབ་གྱི་སྒྲུལ་སྒྲུ་ཆེན་པོ་འཛིན་ཏེ་གསུམ་
 གྱི་མགོན་པོ་འབྲི་གྱང་པས་དགོངས་གཅིག་ཏུ་བོད་འདིར་གྲུབ་མཐའ་མཐོ་
 བསྟེན་གས་བྱེད་པ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་ཁོ་བོ་ནི་༼༡༩༥༣༽ལོ་ཐར་གྱི་སྤྱི་མའི་རོ་བོ་
 གྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ལུགས་ལྟར་རྣམ་རིག་མ་ཡིན་པའི་བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་གྱི་
 གཟུགས་སུ་འདོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། ས་བཙུ་པའི་
 མདོའི་དོན་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། མདོ་གཞན་གྱི་དོན་དང་འགལ་བ་སྤང་
 བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཙམ་སྒྲུབ་བྱེད་པོ་གཞན་དག་གི་པའི་དོན་ཙན་དུ་བཤད།

གཟུགས་ལས་སེམས་གཙོ་བོའི་དོན་ཅན་དུ་བཤད། གཟུགས་སེམས་ཡོད་མེད་
མཚུངས་པར་བསྟན་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། མདོའི་དགོངས་པ་བཤད། དེ་མདོ་
གཞན་གྱིས་སྒྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མདོན་གྱུར་མདོན་སྟོགས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཡིས། ། སྲིད་གསུམ་རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་གང་རྟོགས་
པ། རྟག་བདག་བྱེད་པོ་བཀག་པ་རྟོགས་སྤྱིར་དེས། བྱེད་པ་པོ་ནི་སེམས་ཙམ་
ཡིན་པར་རྟོགས། །ཡང་རྣམ་རིག་པ་ན་རེ། དབྱུང་པ་ཁྱོད་ཀྱི་རྫོང་བསལ་བ་
རིགས་པར་ཡང་མི་ལྟན་ཅིང་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་གཞོད་པའི་སྤྱིར་མ་དབྱེད་
བར་ཀྱན་རྫོང་གི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ན་ནི་ཀྱན་རྫོང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་སུ་
ཁས་ལེན་པར་རིགས་ཏེ། ས་བརྒྱུ་པའི་མདོ་ལས། ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་སེམས་
ཙམ་མོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། སྟོན་པའི་གསུང་མདོ་སྤེའི་དོན་ཡིན་ནི་ལ་
གྱི་ཞལ་བ་ལ་ཞལ་བར་མ་ཤེས་པར་རྣམ་རིག་པས་སེམས་ཙམ་གྱི་རྒྱར་འབྲུལ་
ནས་དེར་རྣམ་ཤེས་གྱི་དངོས་པོའི་རྒྱ་བརྒྱུ་བར་འདོད་པས། སྟོ་གོས་གྱི་བུམ་པ་
སོ་མ་བཏང་བར་རྒྱ་དེ་བསྟུགས་པས་སྟོའི་བུམ་པ་ཞལ་བ་དེར་བརྟུངས་ཏེ་དུམ་
བུ་དུ་མར་གྱུར་པ་ལ་སྦྱིས་བུ་གཞན་གྱིས་ནོར་བུའི་ཞལ་བ་ལས་དེར་རྒྱ་མེད་པར་
ཤེས་པས་བཞད་གད་བྱ་བར་འོས་པ་ལྟར་མདོའི་དགོངས་པ་ནི་ཁྱོད་གྱི་འདོད་པ་
དེ་ལྟར་མིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ས་དྲུག་པ་མདོན་དུ་གྱུར་པར་ཆོས་གྱི་དབྱིངས་
ལ་མདོན་དུ་སྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས་སྲིད་པ་གསུམ་རྣམ་ཤེས་

ཙམ་དུ་༼༡༣༤༽གང་རྟོགས་པར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། སྤྱིད་གསུམ་གྱི་
 འབྲས་བུ་འདིའི་རྒྱར་རྒྱར་པའི་བྱེད་པོ་མ་དབྱེད་པའི་འཛིག་རྟེན་སྤྱི་མཐུན་
 གྲགས་བྱུང་གི་ཆ་ནས་སེམས་ཙམ་ལ་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། གྲགས་པས་མ་བྱུང་
 པར་བདེན་གཉིས་དང་འགལ་བའི་སྒོ་ལྟན་སྒྲིམ་དང་། ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྒྲོ་
 བརྟགས་པའི་སྤྱིད་གསུམ་གྱི་བྱེད་རྒྱར་རྟག་བདག་བྱེད་པོ་བཀག་པ་རྟོགས་པའི་
 བྱིར་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། སེམས་དཔའ་དེས་ཐ་སྙད་གཞན་ངོར་སྤྱིད་གསུམ་གྱི་
 བྱེད་པོའི་རྒྱ་ནི་སེམས་ཙམ་ཡིན་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་
 སྤྱིད་གསུམ་གྱི་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ནི་དབྱེད་ན་འགར་ཡང་མི་རྟེན་ཅིང་། མ་དབྱེད་
 གྲགས་ངོར་ན་ཡང་འཛིག་རྟེན་དང་མཐུན་པར་དེ་ལས་གཞན་དུ་མ་གྲགས་པའི་
 བྱིར། བཙུམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་གང་འཛིག་རྟེན་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ངས་
 ཀྱང་ཡོད་པར་བཞེད་དོ་ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར། ས་དྲུག་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཚུབ་
 སེམས་དཔའ་དེས་ཀྱང་བསྟོས་བཞག་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཀུན་རྫོབ་འཛིག་རྟེན་
 དང་མཐུན་པའི་བདེན་པ་ལའང་བྱིན་ཅི་ལོག་དང་བྲལ་བའི་རི་སྟོད་པའི་ཤེས་
 བྱའི་གནས་ཚུལ་བྱི་ནང་གི་མུ་སྟེགས་ལྟར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་མི་མཐུན་
 པར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་སྟོང་པོ་ལས། མདོ་ལས་སེམས་ཙམ་གསུངས་
 པ་ནི། བྱེད་པོ་ཟ་པོ་དགག་བྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མདོ་ལས། ལྷགས་སུ་
 འབྲུང་བའི་ནམ་པར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་ལ་རབ་རྒྱ་རྟོག་གོ། དེ་ལྟར་

བྱ་བའི་ཕྱིར་རི་སྐད་དུ་གསུངས་ན། གང་ཟག་རྒྱན་དང་མུང་པོ་དང་། །དེ་བཞིན་
 རྒྱན་དང་རྩལ་དག་དང་། །གཙོ་བོ་དབང་ལྷན་བྱེད་པོ་རྣམས། །སེམས་ཙམ་དུ་ནི་
 དས་བཤད་དོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རི་བཞིན་རང་གི་བསྟན་བཅོས་དེ་དེ་
 ལས། །མུ་སྟགས་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་སོགས་དེ་དག། སྤྲུམ་པ་དེ་དག་བྱེད་
 པོར་མ་གཟིགས་ནས། །ཀྱུལ་བས་སེམས་ཙམ་འཛིག་རྟེན་བྱེད་པོར་
 གསུངས། །རང་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་རི་ལྟ་བུ་དེ་དང་དེ་ལས་མུ་
 སྟགས་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་དང་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་བྱེད་པོར་སྤྲུམ་པ་
 དང་། རང་སྤེའང་གང་ཟག་དང་ཐོབ་པ་དང་ཚུད་མི་ཟ་བ་དང་ཀུན་གཞི་སོགས་
 བྱེད་པོར་བཏགས་པ་དེ་དག་ཐ་སྟོད་དུ་ཡང་བྱེད་པོར་མ་གཟིགས་ནས་ཐ་སྟོད་དུ་
 ཀྱུལ་བས་སེམས་ཙམ་༼༡༣༥༽འཛིག་རྟེན་བྱེད་པོར་གསུངས་སོ་ཞེས་པ་ནི་
 ལང་གཤེགས་ཀྱི་མདོ་དོན་ཡིན་ནོ། །ཙམ་སྤྱེ་བྱེད་པ་པོ་གཞན་དགག་པའི་དོན་
 ཅན་དུ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་རྟོག་གི་འབར་བར་བཤད་
 དོ། །མུ་སྟགས་ཞེས་པའི་སྤྱེ་ཙམ་ནི། དངོས་པོ་ལ་བྱེད་པོ་སོགས་རང་བཞིན་
 ཁས་ལེན་པའི་རྟོག་གི་པ་མཐའ་དག་ལ་སྤྱར་རིགས་ཏེ། བསྟན་པའི་དོན་ལས་
 བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཁོང་དུ་ཚུད་པའི་བྱིར་བྱི་རོལ་པ་བཞིན་སངས་རྒྱས་པའི་དངོས་སྤྱེ་
 བ་འདི་དག་ཀྱང་ཆོས་འདི་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ལྷ་བའི་ཞབས་ཀྱི་
 བཞེད་པ་ཡིན་པ་ལ། ཆོས་འདི་པའི་བོད་གང་དག། བདེར་གཤེགས་སྤྱིང་པོའི་

དངོས་པོ་འདུས་མ་བྱས་པ་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པོར་འདོད་པ་དང་
། ཐ་སྙད་དུ་བདག་དང་གང་ཟག་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པ་དང་།
ཞིག་པ་དངོས་པོ་བ་ཐ་སྙད་ཆོད་གྲུབ་ཀྱི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བར་ཆད་དུ་མི་
འཇུག་པའི་བྱེད་པོར་འདོད་པ་དང་། དྲངས་མ་མི་གིགས་པ་བྱུང་པར་གསུམ་
ལྟན་ཀྱི་དངོས་པོ་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དང་བྱེད་དང་སྟོ་
སྟེད་ཀྱི་བྱེད་པོར་འདོད་པ་དེ་ནི་ལྷགས་འདི་ལྟར་ན་མུ་སྟེགས་པ་དོན་མཐུན་ཀྱི་
སྒྲ་བཤད་འཇུག་པ་ཅན་ནོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་ཟེར་བར་ཡང་བྱེད་དོ། །དེས་ན་རང་
གཞན་གང་གི་སྟེ་པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་སྐད་དུ་སྒྲ་བ་མུ་སྟེགས་པ་ཡིན་པར་ཅིས་འགྲུབ་
ན། སྟོན་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་ལྷ་སྒྲུབ་སོགས་ཀྱི་ལུང་གིས་འགྲུབ་སྟེ།
ལང་ག་ཤེགས་ལས། རྟེན་དུ་གཏོགས་པའི་དངོས་པོ་ལ། ཡོད་དང་མེད་པར་
གང་རྟོག་པ། མུ་སྟེགས་ལྟ་བུ་ཅན་དག་ནི། བསྟན་ལས་རིང་དུ་གྱུར་པར་
ཤེས། ཞེས་དང་། ར་ཡི་བསྟན་པ་སུན་(༡༧༠ན)འབྱིན་པ། རུར་སྒྲིག་དག་
གི་གོས་བགོས་ཤིང་། འབྲས་བུ་ཡོད་དང་མེད་སྒྲུབ། ཁ་འོངས་པ་ཡི་དུས་ན་
འབྱུང་། ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་སྤེང་བ་ལས། གང་ཟག་སྤང་པོར་སྒྲུབ་
ཡི། འཇིག་རྟེན་གྲངས་ཅན་ལྷག་སྟུག་པ། གོས་མེད་བཅས་པ་གལ་ཏེ་
ཞིག། ཡོད་མེད་འདས་པར་སྒྲུབ་དྲིས། དེ་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་
ནི། བསྟན་པ་འཆི་མེད་ཡོད་མེད་ལས། འདས་པ་ཟབ་མོ་ཞེས་བསྟན་

པ། །ཚེས་གྱི་སྤང་བ་ཡིན་ཤེས་གྱིས། །ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལས་ཤེས་
 སོ། །དེས་ན་སྤང་སོགས་ལ་གྲུབ་མཐས་བརྟགས་ཏེ་རྟག་ཆད་དུ་ལྟ་བུ་མི་སྤྱོད་ལ་
 བར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་མུ་སྟེགས་ཅན་འདི་དག་ནི་
 འཁོར་བའི་ཐོག་མཐར་བྱེད་པོ་སོགས་ལ་བདེན་པར་རྟོག་ཅིང་། བདག་མེད་
 བའི་དོན་ལ་མི་རྟོག་པས་ད་ལྟའང་གཅེར་བྱ་བའི་དགེ་སྤྱོད་སྤྱོད་བ་དཀར་པོ་འམ་
 རྒྱ་བསེར་སོགས་སྤང་བོ་ལ་བྱེད་པོར་སྟོན་པ་འདིར་སྤང་བ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་
 པ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྟུ་གསུམ། དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་
 རྒྱས་ལ་སངས་རྒྱས་བསྟན་ཅི་བཞིན། །དེ་བཞིན་སེམས་ཙམ་གཙོར་གྱུར་འཛིག་
 ཏེ་ན་ལ། །མདོ་ལས་སེམས་ཙམ་ཞེས་གསུངས་གཟུགས་ནི་
 འདིར། །འགོག་པ་དེ་ལྟར་མདོ་ཡིས་དོན་མ་ཡིན། །ཙམ་རྒྱས་བྱེད་པོ་
 དགག་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་སྤྱོད་ལ་ཡོད་པ་དགག་པ་གཏན་མིན་ཅེས་
 སྟོན་པ་ནི། རི་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྤྱོད་རྒྱས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་ཆོག་སྟེ་མ་མི་
 མདོན་པར་བྱས་ནས་བསྟན་པ་རི་ལྟར་དེ་བཞིན་སེམས་ཙམ་གཙོར་བྱུང་བའི་
 འཛིག་རྟེན་ལའང་གཟུགས་སོགས་གཞན་རྣམས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་བཀག་པས་མི་
 མདོན་པར་བྱས་ནས། མདོ་ལས་ཁམས་གསུམ་པའི་བྱེད་པོ་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་
 གསུངས་པ་ཡིན་པ་ལས་གཞན་དུ་སེམས་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ན་ཡོད་ཀྱི། གཟུགས་ནི་
 འདིར་མེད་དོ་ཞེས་འགོག་པ་དེ་ལྟར་མདོའི་དོན་༼༥༠བ༽མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་

པ་ལ། གཞུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་སུ་བདེན་ན་མདོ་དང་འགལ། སེམས་གཙོ་བོ་
ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན། གཞུགས་གཙོ་བོ་མིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གསུམ། དང་པོ་ནི།
གལ་ཏེ་འདི་དག་སེམས་ཙམ་ཞེས་མཁྱེན་ནས། །དེ་ལས་གཞུགས་ཉིད་དགག་
པར་མཛད་ན་ནི། །སྤྲུལ་ཡང་དེ་ལས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་སེམས། །གཏི་མུག་
ལས་ལས་སྐྱེས་པར་ཅི་ཕྱིར་གསུངས། །མདོའི་དོན་ནི་དབུ་མ་པ་ཁོ་བོ་ལྟར་སྤྲུ་
དགོས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། །ཁྱོད་ལྟར་གལ་ཏེ་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་དག་སེམས་
ཙམ་ཡིན་ཅིང་། སེམས་ནི་དོན་དམ་པར་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་སོ། །ཞེས་
མཁྱེན་ནས་ས་བརྒྱུ་པའི་མདོ་དེ་ལས་གཞུགས་ཉིད་དགག་པར་མཛད་ན་ནི།
སྤྲུལ་ཡང་མདོ་དེ་ལས་ཇོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་སེམས་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་གཏི་མུག་མ་རིག་པ་དང་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་ཅིའི་ཕྱིར་
གསུང་རིགས་ཏེ་མི་རིགས་པར་བལ། རྣམ་ཤེས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དོན་
དམ་པར་གྲུབ་ན་མ་རིག་པ་དང་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་མི་བཟོས་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། མ་རིག་པ་དང་འདྲ་བྱེད་
སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྒྱུན་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྤྲུ་
སྤྲུ་ནི་རབ་རིབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ས་བརྒྱུ་པའི་
མདོར་མ་རིག་པ་དང་འདྲ་བྱེད་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་ནི། རི་སྐད་
དུ། དེ་ལྟར་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལུགས་སུ་འབྱུང་བའི་རྣམ་པར་རྟེན་ཅིང་།

འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་རབ་ཏུ་རྟོག་ཅེས་པ་ནས། རི་སྤྱིད་དུ་འཆི་བ་ཡང་བྱ་བ་
གཉིས་སུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ་འདྲ་བྱེད་འཛིག་པར་ཡང་བྱེད་པ་དང་
། ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་ཡང་འབྱིན་པའོ་ཞེས་པའི་བར་
རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ནི་རང་འགྲེལ་དུ་བལྟའོ། །འདྲིར་འཆི་བ་འཛིག་རྟེན་ན་མ་
དབྱེད་པར་གྲགས་པ་ལྟར་གྱི་དངོས་པོར་སྟོན་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་གོང་འོག་
དག་ལས་ཀྱང་འཆི་སེམས་ནི་སྐད་ཅིག་མ་༼༡༧༽ན།གཅིག་སྟེ། སྟོན་དུས་གྱི་
སྤྱིད་པ་དེ་ནི་འཛིག་པར་བྱེད་ལ། ཆེ་རབས་བྱི་མའི་སྤྱིད་པ་ཞིག་ནི་བསྐྱེད་བཞིན་
པའི་བྱ་བ་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། འཆི་བ་ཤི་བ་སྟེ་ཆེ་སྤྱི་མའི་
འཇུག་པ་ཆད་པའི་ཆེ་སྟོག་འགག་པ་དང་ཤི་བས་བྱ་བ་གཉིས་བྱེད་དོ་ཞེས་ཙོང་
ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསུངས་པ་ནི་མ་དབྱེད་འཛིག་རྟེན་གྲགས་པར་ཡང་མི་འགྲུབ་
སྟེ། ཤི་བས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་བྱེད་ན་སྐྱེ་བ་སྤྱི་མའི་རིས་འདྲའི་རྒྱ་བྱེད་དམ། དེ་དང་མི་
འདྲ་བའི་རྒྱ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་གཏན་མི་འཆི་བར་ཐལ་བ་དང་། གཉིས་པ་
ལྟར་ན་འབྲས་བུ་རྒྱ་དང་མཐུན་པའི་བལྟོས་པ་ལས་འབྱུང་མི་དགོས་པར་ཐལ་བ་
དང་། ཐལ་བ་གང་འདོད་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་པ་ཆེར་སྐྱུན་པ་གནག་རྗེས་ཀྱང་དེ་
ལྟར་མི་སྤྱི་ན་དེ་སྐད་དུ་སྤྱི་བ་དེ་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སྤྱི་སྤྱི་བ་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་
བྱུག་ཆེན་གྲགས་གྱི་བྱེད་ཆོས་སུ་འདོད་པ་མི་རིགས་སོ། །དེས་ན་ཤི་བ་དང་ཞིག་
པས་དངོས་པོ་གཞན་གྱི་རྒྱ་བྱེད་ན་འདྲི་རང་འགྲེལ་དུ་མདོ་བྱངས་པར། འདྲ་

བ་ལས་ནི་འདུས་བྱས་འབྱུང་ངོ་། །བྲལ་བ་ལས་ནི་འདུས་བྱས་མི་འབྱུང་ངོ་།
། །ཚོགས་པ་ལས་ནི་འདུས་བྱས་འབྱུང་ངོ་། །མ་ཚོགས་པ་ལས་ནི་འདུས་བྱས་
མི་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་སོགས་བྲལ་བ་དང་མ་ཚོགས་པ་དང་ཆད་བ་དང་ཞིག་པ་
དང་འདས་པ་དང་འགགས་པས་དངོས་པོའི་རྒྱན་མི་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་འདི་
ལྟ་བུ་ལའང་ཁྱེད་ཅག་བསྟོན་འདེབས་པར་རུས་སམ། དེ་ལྟར་བཤད་པའི་གྲུབ་
དོན་སྒྲུར་ཡང་མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་འགག་གོ་ཞེས་སོགས་གྱི་མདོ་
རང་འགྲེལ་དུ་བྱངས་ནས། སེམས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དེར་བཏྲོས་གྱི་རྒྱ་ཡོད་པ་
དེ་སྤིད་དུ་འབྱུང་གི། རྒྱ་འགགས་པ་ན་འབྲས་བུ་སེམས་(༡༧)བཤེན་པར་
ཤེས་པ་ཡང་འཛིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དུ་འགག་པར་གྲགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྒོ་བ་
དཔོན་ལྷ་བའི་ཞབས་གྱི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། གནད་འདི་ཉིད་གྱིས་
མི་འཕྲོག་པའི་མཁྱེན་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལའང་
སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འཕམ་ཡེ་ཤེས་མེད་དེ། དེའི་རྒྱ་
མ་རིག་པ་སོགས་གཏན་ལོག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཛིགས་པ་མེད་པའི་སངས་གའི་ང་
རོ་ཆེན་པོ་བསྐྱགས་པ་ལས། རོ་བོའི་བཀའ་བརྒྱུད་འབྲོམ་སྟོན་ནས་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ་བྱིད་
སྒོར་རྣམ་བཤད་ཐམས་ཅད་དུ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་
ཤེས་མེད་པར་བཞེད་དོ་ཞེས་དབྱངས་གཅིག་མགྱིན་གཅིག་པར་གསུངས་ནས་

ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་སྟོན་པའི་སྒྲིགས་བཅས་གྲངས་མེད་པར་ཡོད་པ་ལ། ལྷ་ར་ར་
 དགེ་ལེགས་པས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་
 བས་ཤེས་བྱའི་ཆོས་གང་ཡང་ཤེས་པའི་ཀྱན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲ་བ་དེ་
 ལས་འོག་པར་ལྟ་བ་སུ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་སྟོན་ཆོག་རྗེས་སྒྲོས་ཙམ་ཡང་བྱར་མི་
 རིགས་པ་མང་པོ་བྱེད་མོད། བྱེད་ཅག་གི་ལྟ་སྒྲོམ་སྟོན་པའི་ལྷགས་འདི་བཀའ་
 གདམས་པའི་ལྷགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་སྒྲ་བར་སྤང་བས། རོ་བོ་ཆེན་པོ་དང་
 འབྲོམ་སྟོན་ནག་ཆོ་ལོ་ཙམ་བ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་ལ་སོགས་
 པ་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་དང་ས་ཆེན་པོར་བཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའི་རྣམ་འབྱུང་ལ་དེ་དག་གི་ལྟ་སྒྲུབ་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་དོན་རྣམས་ལ་རྣམ་
 དཔྱོད་ཟབ་མོས་ཞིབ་ཏུ་དབྱུད་དེ་སྒྲ་བར་གྱིས་ཤིག། གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཉིད་
 གྱིས་ནི་སེམས་ཅན་འཛིག་རྟེན་དང་། སྟོན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ཤིན་ཏུ་སྣ་ཆོགས་
 འགོད། འགོ་བ་མ་ལུས་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་གསུངས། སེམས་སྤངས་ནས་ནི་
 ལས་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། སེམས་ཉིད་༼ ༡༧ ༡༩ ༽ གྱིས་ནི་ལས་ཉིན་བསགས་
 བས་འཁོར་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་རྣམས་གྱིས་ཐོབ་པར་བྱེད་
 དེ། སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་དཔུལ་བ་ནས་སྤིད་རྩེའི་བར་དང་། སྟོན་གྱི་
 འཛིག་རྟེན་རྒྱུད་དེ་གྱི་ལ་ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་ཤིན་ཏུ་སྣ་ཆོགས་འགོད་པར་བྱེད་
 པའི་བྱིར། དེའང་མ་བྱའི་མདོངས་སོགས་ནི་བྱན་མོང་མིན་པའི་ལས་གྱིས་

བསྐྱེད་ལ། བདུ་སོགས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་མོང་བའི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་དེ། རི་
རྒྱུད་དུ། སེམས་ཅན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རི། །ནག་པོ་དུས་སུ་སྐྱེས་ཏེ་
དཔེར། །སེམས་དཔྱལ་མཐོ་རིས་འཛིག་རྟེན་དུ། །མཚོན་དང་རིན་ཆེན་གྱི་དང་
བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་སྐྱོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ནང་ལྷགས་སྒྲིག་
རང་གིས་བདེན་གྲུབ་པ་སྐྱེས་ལུང་ལག་པས་ཞུན་ཐར་བྱས་པ་སོགས་རང་བདེན་
པ་ལ་མ་བཟོས་པར་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བཟོས་པ་ལས་དཔྱལ་བར་ལྷགས་སྒྲིག་ཞུན་
མའི་འབྲས་བུ་ཡང་རྒྱ་དེའི་རྒྱུ་ཅམ་ལ་བཟོས་ནས་འབྲུང་བ་སྐྱེ་ལམ་བཞིན་ཡིན་
པ་ལ་ལྷགས་སྒྲིག་གི་རྒྱ་རང་བདེན་པར་ཞེན་ནས་དེའི་རྒྱ་དངོས་པོར་སྒྲི་བའི་བྱེ་
མདོ་དག་སྤྱོད་པ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱས་གྲུབ་པ་ཞིག་འཚོལ་བར་བྱེད་ལ། རྣམ་རིག་པ་
དག་རྣམ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་པ་ཞིག་འཚོལ་བར་བྱེད་ཀྱང་ཚས་དེ་དག་ལས་རྒྱ་
འབྲས་རང་བདེན་པ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། །ཁོ་བོའི་མགུར་མར། རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་
རྒྱ་རྒྱུན་ལས། རྒྱ་མཚན་བཏགས་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི། རྒྱེ་འགག་བྱས་པའི་རྒྱེ་
འགག་ལ། རྒྱ་མཚན་རང་བདེན་ཡོད་པ་ལྟར། །དངོས་འཛིན་ཅན་ལ་སྣང་ཞིང་
འཛིན། །སྣང་དང་འཛིན་པ་དེ་བུལ་ན། །དངོས་པོར་སྣང་དང་དེར་འཛིན་
པའི། རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཀྱུན། །གཉིད་སངས་མི་ལམ་༼༡༧༡༧༽ནི་
བཞིན་དུ། །དམིགས་མེད་མཁའ་དང་གལ་ཏེ་ན། རྒྱུ་མའི་གྲོང་བྱེར་ལྟར་
གཟིགས་པའི། །སངས་རྒྱས་མཉན་པ་གྲུབ་ཐོབ་དེར། །དངོས་པོ་ཀྱན་གྱིས་

ཡུག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱི་ནང་གི་འགོ་བ་མ་ལུས་
བ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་གསུངས་ཤིང་། ལས་
ཀྱང་སེམས་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནས་སོག་གི་སེམས་སྤངས་ནས་ནི་ལས་ཀྱང་སོག་
པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུགས་ཡོད་མོད་ཀྱི་དེ་ལ་
ནི། །སེམས་བཞེན་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ཡོད་མ་ཡིན། །གལ་ཏེ་གཟུགས་ཀྱང་ཐ་སྙད་
དུ་སེམས་བཞེན་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་ལ་ནི་སེམས་བཞེན་འགོ་བའི་རྒྱ་ལས་སོག་
པའི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེམ་པོ་ལ་སྒྲུའི་བྱ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་སེམས་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ། །བསྐྱོག་
གི་གཟུགས་ནི་བཀག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བདག་དང་གཙོ་བོ་སོགས་དང་སེམས་ལ་
བྱེད་པོ་ཡིན་མིན་གྱི་ཚུན་པ་ཡོད་ཀྱི། གཟུགས་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེས་ན་
སེམས་ལས་གཞན་པའི་གཙོ་བོ་སོགས་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་བསྐྱོག་གི། གཟུགས་
ནི་བྱེད་པོར་བཀག་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཡུལ་གཅིག་ལ་ཚུན་པའི་
རྒྱལ་པོ་གཉིས་ལས་གཅིག་བཏོན་ནས་གཅིག་གིས་ཡུལ་ཐོབ་པ་ན། གཉིས་ཀ་
ལ་མཁོ་བའི་འབངས་མི་འདོན་པ་བཞིན་སེམས་དང་གཙོ་བོ་སོགས་གང་བྱེད་
པོར་འདོད་ཀྱང་གཟུགས་མཁོ་བས་དགག་པར་མི་རིགས་ཤིང་། དེ་མ་དབྱེད་
པར་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། གཉིས་ཀ་བདེན་གཉིས་ཡོད་མེད་
མཚུངས་པ་དང་། བདེན་གཉིས་བཤིགས་ནས་རྫས་མི་འབྱུབ་པ་དང་། དོན་

བསྐྱུ་བ་གསུམ། དང་པོ་ལ། རིགས་པ་དང་། ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་མཚུངས་པ་
གཉིས། དང་པོ་ལ། སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་རོལ་མཚུངས་པ་དང་། དབྱུང་མ་
༼༡༧༣༩༽དབྱུང་དུ་མཚུངས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་དེ་ཉིད་
ལ་གནས་ལ། །ལུང་པོ་འཛིག་རྟེན་གྲགས་ཏེ་ལྷ་ཆར་ཡོད། །དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་
འཆར་བར་འདོད་པ་ན། །རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་དེ་ལྷ་འབྱུང་མི་འགྱུར། །ཕྱི་དོན་མེད་
ལ་ནང་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ནི་བྱིས་སྒོ་ལས་ཡིན་ནམ་འཕགས་པའི་གཟིགས་རོ་ནས་
ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་རོལ་དེ་ལྷ་ཅར་ཡོད་དེ། གོང་དུ་བསྟན་པ་ལྟར་སྒོ་འཛིག་
རྟེན་པ་ཡི་མཐོང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གནས་པ་ལ་ནི་ལུང་པོ་ལྷ་ཆར་ཡོད་
མཚུངས་སུ་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་སྟེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་རྣལ་
འབྱོར་པ་ལ་དེ་རོལ་ལྷ་ཅར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
འཆར་བར་འདོད་པ་ན་སྟེ་རྟོགས་པ་ན་སྒྲོས་མཚན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་མེད་ན་ནི་སེམས་ཡོད་མ་འཛིན་
ཅིག ། སེམས་ཡོད་ཉིད་ནའང་གཟུགས་མེད་མ་འཛིན་ཅིག།
གཟུགས་མེད་སེམས་ཡོད་ནི་དབྱུང་མ་དབྱུང་གཉིས་ཀར་མི་འཐད་དེ། དབྱུང་ཆེ་
གཟུགས་མེད་ན་ནི་སེམས་ཡོད་མ་འཛིན་ཅིག་སྟེ་དེ་གཉིས་བསྟོས་བཞག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མ་དབྱུང་ན་ནི་སེམས་ཡོད་ཉིད་ནའང་གཟུགས་མེད་མ་འཛིན་ཅིག་
སྟེ། དེ་འཛིག་རྟེན་ན་ཡོད་པར་གྲགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་ཤེས་

རབ་ཚུལ་མདོར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །མཚུངས་པར་སྤངས་ཤིང་མངོན་པའི་ཚོས་
ལས་གསུངས། །གཟུགས་མེད་སེམས་ཡོད་དེ་ངེས་པ་དང་བྱང་བའི་ལུང་གང་གི་
ཡང་དོན་དུ་མི་འཐད་དེ། །གཟུགས་སེམས་དེ་དག་ཡུམ་སོགས་ཤེས་རབ་ཚུལ་
མདོར་གཟུགས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་པ་ནས་རྣམ་ཤེས་ནི་རང་བཞིན་
གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མཚུངས་པར་སྤངས་ཤིང་། མངོན་པའི་ཚོས་
ལས་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སོགས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ལྷ་ཆར་ཡོད་པར་གསུངས་
པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བདེན་གཉིས་རིམ་པ་འདི་དག་བཤིག་ནས་ཀྱང་
། །ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་ནི་བཀག་པས་འགྲུབ་མི་འགྱུར། །གཟུགས་མེད་སེམས་ཡོད་དུ་
སྒྲུབ་པ་ནི་ངལ་བ་དོན་མེད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་ན་ལུང་རིགས་གཤགས་པ་དང་
མཐུན་པའི་རི་སྐད་བཤད་པའི་བདེན་གཉིས་རིམ་པ་འདི་དག་བཤིག་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་བཤིགས་ནས་༼ ༥༧ ༽ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་གཞན་དབང་གི་རྗེས་ནི་
བཀག་པས་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་སྤྱིར་དེ་ལྟའི་རིམ་
པས་དངོས་འདོད་ནས། །དེ་ཉིད་མ་སྐྱེས་འཇིག་རྟེན་སྐྱེས་རིག་བྱ། །དེས་ན་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གདོད་ནས་དེ་ཉིད་དུ་མ་སྐྱེས་ཤིང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་
ཙམ་དུ་སྐྱེས་པར་རིག་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། བཤད་པ་དེའི་སྤྱིར་དེ་ལྟའི་ལུང་རིགས་
ཀྱི་རིམ་པས་འགྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། མདོ་ལས་སེམས་ཙམ་དུ་
གསུངས་པ་བྱང་དོན་དུ་བསྟན། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་རིགས་བཤད། ཞར་ལ་

དང་ངེས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བསྟན་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་གང་ལས་སྤྱི་རྩལ་
སྣང་ཡོད་མིན། །སེམས་ནི་སྣ་ཚོགས་སྣང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ། །གཟུགས་ལ་
གིན་ཏུ་ཆགས་གང་དེ་དག་ལ། །གཟུགས་བརྒྱུག་པ་སྟེ་དེ་ཡང་དང་དོན་
ཉིད། །ཡང་ས་བརྟུ་པའི་མདོ་དོན་དེ་དག་གིས་དེ་ལྟར་བཤད་དུ་ཆུག་ཀྱང་ལུང་
གཞན་ལས་སེམས་ཙམ་དུ་ངེས་ཏེ། །ལང་གཤེགས་ལས། སྤྱི་རྩལ་སྣང་བ་ཡོད་
མེད་དེ། །སེམས་ནི་སྣ་ཚོགས་རྣམས་སྤྱི་སྣང་། །ལུས་དང་ཡོངས་སྤྱོད་གནས་འདྲ་
བ། །སེམས་ཙམ་དུ་ནི་ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་ལུས་ནི་མིག་སོགས་དང་། །ཡུལ་ནི་
གཟུགས་སོགས་དང་། །གནས་ནི་སྤྱོད་ཀྱི་འཛིག་ཏེན་ཏེ། །སེམས་ལས་སྤྱི་རྩལ་ཏུ་
མ་གྲུབ་པར་སེམས་ཙམ་དེ་ལུས་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་དེ་སེམས་ལས་ཐ་དད་དུ་
སྤྱི་རྩལ་ལྟར་མདོན་པས་ཁམས་གསུམ་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེན། །མདོ་སྡེ་གང་ལས་
སྤྱི་རྩལ་དོན་ཡོད་མིན་ཀྱང་སེམས་ཉིད་ལུས་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཚོགས་པར་སྣང་ངོ་
ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། །དགོངས་གཞི་གཟུགས་ལ་ལྟག་
པར་ཆགས་པ་དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ཆགས་སོགས་ལ་ཞུགས་ནས་སྤྱི་གཞི་ཆེན་པོ་སོག་
ཅིང་། །ཚོགས་གཉིས་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་གང་དེ་དག་ལ་ཀྱན་མཁུན་གྱིས་
གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་ཆགས་སོགས་སྤྱོད་ཆེད་དུ་མི་སྤྱུག་པ་སྤྱོད་པར་
གསུངས་པ་ལྟར་གཟུགས་བརྒྱུག་པ་༼༡༧༧༩༽ཡིན་གྱི། །དེ་བརྒྱུག་ནས་སེམས་
ཡོད་ཆེད་དུ་དེར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། །མདོ་དེ་ཡང་དང་དོན་ཉིད་དུ་

གསུངས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ། ལུང་དང་། རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་
 གཉིས། དང་པོ་ལ། མདོ་འདི་བྱང་དོན་ཡིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད། དེས་འདི་འབྲའི་
 མདོ་གཞན་ཡང་བྱང་དོན་དུ་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདི་ནི་སྟོན་པས་བྱང་
 དོན་ཉིད་གསུངས་ཤིང་། །འདི་ནི་བྱང་དོན་ཉིད་དུ་རིགས་པས་འཐད། །མདོ་
 འདི་ནི་འོག་ནས་འཆད་པ་ལྟར་ལང་ག་ཤེགས་སུ་སྟོན་པས་བྱང་དོན་ཉིད་དུ་
 གསུངས་ཤིང་། འདི་ནི་བྱང་དོན་ཉིད་དུ་འཆད་འགྱུར་གྱི་ནི་རིགས་པས་འཐད་
 དོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་མདོ་སྡེ་གཞན་ཡང་ནི། བྱང་དོན་ཉིད་དུ་ལུང་
 འདིས་གསལ་བར་བྱེད། །མདོ་འདི་བྱང་དོན་ཡིན་པར་མ་ཟད། རྣམ་རིག་པས་
 དེས་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྐྱས་བསྟན་བདག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་དེ་
 འཕགས་པ་དགོངས་པ་དེས་འགྲེལ་སོགས་ལས་བརྟགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དང་།
 གཞན་གྱི་དབང་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་།
 ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་ལ། །ས་པོན་ཐམས་ཅད་ཚུ་བོའི་རྒྱན་ལྟར་
 འབབ། །བདག་ཏུ་རྟོག་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས། །བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ངས་ནི་དེ་
 མ་བསྟན། །ཅེས་མང་དུ་འབྱུང་བ་གཞན་ཡང་ནི། རི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་
 ལ། །སྟོན་པས་སྟོན་རྣམས་གཏོང་བ་ལྟར། །སངས་རྒྱས་དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་
 ལ། །སེམས་ཙམ་དུ་ཡང་རབ་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་སོགས་གྱི་ལུང་འདིས་བྱང་
 དོན་ཉིད་དུ་གསལ་བར་བྱེད་དེ། སྟོན་པས་སེམས་ཙམ་གསུངས་པ་འང་གདུལ་

བྱའི་བསམ་པའི་བྱད་པར་ལ་བཏྲོས་ནས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྒྲན་པས་ནད་
དབང་ཐ་དད་གིས་དྲག་ཀྱང་སྒྲན་དུ་གཏོང་བ་བཞིན། དེས་ན་དངོས་པོར་ལྟ་བ་
ལ་དང་པོ་ནས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་༼༡༧༧༽བཀག་
ན་སྒྲག་སྟེ་བསྟན་པ་ལ་མི་འཇུག་པས་དེ་འཇུག་ཆེད་དུ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་
ཡོད་པ་ལྟར་བསྟན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། གང་ཞིག་གང་ལ་གང་དག་འབ། །དེ་ལ་དེ་
དེ་སྤར་བཤད་བྱ། །ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དམ་ཆོས་ཀྱི། །སྟོན་ནི་ཅིས་ཀྱང་མ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེས་ན་ལང་གཤེགས་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ལྷོ་གྲོས་ཆེན་པོས་བཙོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཁྱབ་ཁྱབ་ལན་གྱི་སྟོ་ནས་བདེ་
གཤེགས་སྟིང་པོ་རྟག་བདག་བདེན་གྲུབ་བྱེད་པོ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་བྱབ་པ་འཛིག་
མེད་དུ་བསྟན་པ་དགོས་པའི་དབང་གིས་བྱང་དོན་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དེ་རང་
འགྲེལ་དུ། བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས་བདག་མེད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་
པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་རྒྱས་པར་བྱངས་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །དོན་ནི་
འདི་ཡིན་ཏེ། བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་རྟག་རྗེས་བདེན་པ་བར་སྟོན་པ་ནི་དགོངས་
གཞི། དགོས་པ། དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་གསུམ་ལས། དགོས་པ་དངོས་འཛིན་
ཅན་གྱི་གདུལ་བྱ་རིམ་གྱིས་བཀྱི་ཆེད་ཡིན་ཅིས་བཤད་ཟིན་པ་དང་། བྱད་པར་
གདུལ་བྱའི་རིམ་རི་སྐད་དུ། སེམས་ཁུམ་སེམས་ཅན་དམན་ལ་བརྟན་པ་དང་
། །ཡང་དག་མིན་འཛིན་ཡང་དག་ཆོས་ལ་སྒྱུར། །བདག་ཆགས་ལྟག་པའི་སྟོན་

ལུ་གང་དག་ལ། ཡོད་པ་དེ་དག་དེ་སྤང་དོན་དུ་གསུངས། ཞེས་བསྟན་པ་ལྟར་
 གྱི་གང་ཟག་དེ་དག་གི་དོར་དེ་ལྟར་བསྟན་དགོས་པའོ། །དགོངས་གཞི་ནི་
 འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་བར་
 སྤང་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་སྒྱུད་པ་རྣམས་ནི་རྒྱན་སྒྲག་པོ་བཀོད་པ་དང་ལང་ག་གཤམ་
 སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་བསམས་ནས། གྲུག་གཞིའི་རྣམ་གཤམ་ལ་འདོད་པ་དང་། ཁ་
 ཅིག་གྲུག་༼༡༧༥༽གཞིའི་སྟེང་གི་རྣམ་བྱང་གི་ས་བོན་ལ་འདོད་པ་དང་། ཁ་
 ཅིག་གཞན་དབང་གྲུག་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་
 འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ངོ་མ་མེད་པའི་ཡིད་བྱ་བ་རྣམ་གཤམ་ཚོགས་དགུ་བ་ཞིག་
 ཏུ་འདོད་པའང་ཡོད་དོ། །དོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲིབ་ནི། དབྱེད་པའམ་འཕགས་
 པའི་གཟིགས་དོན་ཡོད་མེད་སོགས་ཉི་བར་ཞི་བའི་ཚུལ་དུ་སངས་རྒྱས་དང་
 སེམས་ཅན་སོ་སོ་བ་དག་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པར་
 མཉམ་ཉིད་དུ་གྱུར་གྱུང་མ་དབྱེད་འཛིག་རྟེན་གྱི་དོར་འཁོར་འདས་ཀྱི་རྣམ་
 གཞག་བྱེད་པ་ན་སངས་རྒྱས་བསྐྱབ་པའི་རིགས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་
 དང་། རིགས་དེ་ལས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲིག་ཀུན་བྱེད་འཚམས་པར་
 འཕྲོ་བ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། རྫོགས་སངས་སྒྲུ་ནི་
 འཕྲོ་བྱིར་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིད་དབྱེར་མེད་བྱིར་དང་། །རིགས་ཡོད་བྱིར་ན་
 ལུས་ཅན་གྲུག། །རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་སྟོང་པོ་ཅན། །ཅེས་འབྱུང་བའི་

མྱེར། དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ནི་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་ཟེན་གྱི་སྟིང་པོ་དེ་ལྟར་ན་
དོན་དམ་པར་ལྟ་ཞོག་ཐ་སྟོན་ཙམ་དུ་འང་མི་འགྲུབ་སྟེ། བཙམ་ལྟན་འདས་ཉིད་
གྱིས་བཀག་པའི་མྱེར་དང་། མདོ་སྟེ་མྱེར་འདས་སོགས་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་མཆོན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་མེད་པར་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་དང་། མ་དག་
པའི་གནས་སྐབས་ན་ཏག་པ་དང་བདག་དང་བདེ་བ་དང་ཡོངས་སུ་དག་པ་མེད་
པར་དཔལ་སྤངས་དང་མྱེར་འདས་དང་རྒྱུད་སྒྲ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ནས་ཡང་ཡང་
གསུངས་པའི་མྱེར་དང་། བདེར་གཤེགས་སྟིང་པོ་བདག་དང་མ་བྱས་པའི་དངོས་
པོར་འདོད་པ་འདི་ལྟར་ན་བྱི་༼ ༡༧༥༽ རོལ་པའི་བདག་དགག་པ་ཐམས་ཅད་
དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་མྱེར། འགྲེལ་བཤད་ལས། སྟིང་པོ་དྲང་དོན་དུ་
བསྟན་པ་ལྟར་སེམས་ཙམ་ཡང་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཅེས་དང་། ཁ་ཅིག་
སེམས་དེ་ཉིད་ལ་བཙམ་ལྟན་འདས་གྱིས་བདེར་གཤེགས་སྟིང་པོར་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། ལང་གཤེགས་ལས། སྟོ་གྲོས་ཆེན་པོ་ཡང་དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བ་ནི་
འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བརྒྱད་རྣམས་སོ། །བརྒྱད་གང་ཞེན། འདི་ལྟ་
སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བསྒྲགས་པ་དང་ཞེས་
སོགས་འབྱུང་བའི་མྱེར། སྟིང་པོ་ཉིད་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་
ཤེས་ཀྱང་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིགས་ཆད་དང་རིགས་
གཏན་ངེས་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པ་དང་། གཞན་སྟོང་དང་

རང་རིག་བསྟན་པའི་ལུང་ཐམས་ཅད་ལང་ག་ཤེགས་ཀྱི་ལུང་གིས་བྱང་དོན་དུ་
བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་བསལ་བ་ནི། །བདེ་སླག་རྟེན་
ཅེས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། །ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་བཀག་འགྲུབ་
པས། །དང་པོར་ཤེས་བྱ་དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན། །ཡུལ་ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཡུལ་
ཅན་ཤེས་པ་བསལ་བ་ནི་བདེ་སླག་རྟེན་ཅེས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་
ཏེ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བཞེས་ནས་བཞག་པའི་བྱིར། རྟོན་པས་སྦྱོན་སོགས་
བསོད་ཚུགས་སྟོན་དུ་འགོ་བས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚུགས་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་དང་པོར།
བྱིར་རོལ་སྒྲུང་བ་ཡོད་མེད་དེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་དགག་པར་མཛད་པ་
ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་ན་བྱིས་ཤེས་པ་བཀག་པ་ཉིད་འགྲུབ་
པས་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། དེའང་ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་མེད་པ་ནི། དེས་འགའ་རང་
ཉིད་ཁོ་ནས་རྟོགས་ལ། དེས་འགའ་ཅུང་ཟད་ཉེ་བར་བསྟན་པས་ཀྱང་རྟོགས་
པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ལུང་གི་ལོ་རྒྱས་ཤེས་བྱས་ཏེ། །མདོ་གང་
དེ་ཉིད་མ་ཡིན་བཤད་དོན་ཅན། །བྱང་དོན་གསུངས་པའང་རྟོགས་ནས་བྱང་བྱ་
ཞིང་། །སྟོང་ཉིད་དོན་ཅན་ངེས་དོན་ཤེས་པར་གྱིས། །

༼༡༤༦ན༽ཤེས་རབ་ཅན་དག་གིས་བཤད་མ་ཐག་པའི་བྱང་ངེས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དེ་
ལྟར་དབྱེད་ནས་ལུང་གི་ལོ་རྒྱས་ཏེ་གང་གིས་བརྗོད་བྱ་བྱང་ངེས་སྟོན་ཅེས་ཤེས་
པར་བྱས་ཏེ། །མདོ་སྟེ་གང་རྟོན་འབྲེལ་སྦྱེ་སོགས་ཀྱི་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་

དེ་ཉིད་དངོས་སུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར། དངོས་སུ་སྐྱེ་འགག་རང་
བདེན་པ་སོགས་བཤད་པའི་དོན་ཅན་ནི་ཟབ་དོན་ལ་འཇུག་ཆེད་དྲན་དོན་ཉིད་
དུ་གསུངས་པའང་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་ལུང་དེས་དེས་འདུལ་གྱི་གདུལ་བྱ་
རྣམས་དམ་པའི་དོན་དུ་དྲང་བར་བྱ་ཞིང་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་དངོས་པོར་
སྐྱེ་བས་འབྱུང་བ་ས་ཚུ་མེ་རླང་ནི་རེག་བྱ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མིག་གི་མཐོང་བྱ་མ་ཡིན་ལ།
གཟུགས་ནི་དེ་ལྟར་མིན་པས་མིག་གི་མཐོང་བྱའོ་ཞེས་སྒྲུའོ། །དེ་ལ་དབུ་མ་པས་
དེ་ལྟར་ན་རྒྱུ་འབྱུང་བའི་རེག་བྱ་མིག་གིས་གཟུང་བ་མ་ཡིན་པ་དེས་བསྐྱེད་པའི་
འབྲས་བུ་གཟུགས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པས་གཟུགས་མིག་གི་བལྟ་བྱ་མ་ཡིན་པར་
དོན་གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་དྲན་དོན་གྱི་རག་ལས་ཀྱང་ངེས་དོན་གྱི་རྟོགས་པ་
ཐབས་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། འཛིག་རྟེན་འདས་བསྐྱེད་
ལས། འབྱུང་རྣམས་མིག་བཟུང་མ་ཡིན་ན། །དེ་བྱུང་མིག་བཟུང་ངེ་ལྟར་
ཞེས། །གཟུགས་ལ་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་འཛིན་པ་
བསྐྱོག། ཅེས་འབྱུང་ངོ་། །གཞན་ཡང་དངོས་པོར་སྐྱེ་བས་མདོ་ལས་མི་རྟག་པའི་
དོན་ནི་ཡོད་པ་སྐྱེ་མ་འགྱུར་བའི་མེད་དོན་ཅན་གྱིས་ཕྱི་མ་ཡོད་དོན་ཅན་དུ་བྱེད་
དོ་སྟེ་མ་པ་ལ། དབུ་མ་པས་མི་རྟག་མེད་དོན་ཅན་དུ་སྐྱེ་བས་ཀྱང་མི་རྟག་པ་
བདེན་དངོས་སུ་མི་འགྲུབ་པས་དངོས་སྐྱེ་༼༡༧༥༩༽བའི་ངེས་དོན་དྲན་དོན་ཉིད་
དུ་འགྱུར་བས་ལུང་དེ་འང་ངེས་དོན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འཇུག་པའམ་དྲང་བའི་ཆེད་དུ་

ཤེས་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་འདོམས་པར་བྱེད་དོ། །མདོ་གང་རྟེན་འབྲེལ་སྦྱེ་
སོགས་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བར་སྟོང་ཉིད་དུ་དངོས་སུ་སྟོན་བྱེད་གྱི་དོན་ཅན་
དེ་ནི་ངེས་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་སྟེ། མདོ་དོན་དེ་གཞན་དུ་
བྱང་བར་མི་རྣམས་པའི་སྤྱིར། བྱང་ངེས་གྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ལྟར་ཡིན་པར་འཇགས་
པ་ཉིང་རྒྱལ་ལས། སྟོང་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བཤད་པ་ལྟར། །ངེས་དོན་
མདོ་སྡེ་དག་གི་བྱེ་བྲག་ཤེས། །གང་ལ་སེམས་ཅན་གང་ཟག་སྦྱིས་བུ་
བསྟན། །ཆོས་དེ་ཐམས་ཅད་བྱང་བའི་དོན་དུ་ཤེས། །ཞེས་དང་། །འཇིག་རྟེན་
ཁམས་ནི་སྟོང་ཐུག་དུ། །ང་ཡིས་མདོ་རྣམས་གང་གསུངས་པ། །ཡི་གེ་ཐ་དད་
དོན་གཅིག་སྟེ། །ཡོངས་སུ་བསྒྲགས་པར་རྣམས་མ་ཡིན། །དངོས་པོ་གཅིག་ནི་
བསམ་བྱས་ན། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་བསྒྲོམ་འགྱུར་ཏེ། །སངས་རྒྱུ་ཀུན་གྱི་
ཆོས་མང་པོ། །འཇིག་རྟེན་རབ་དུ་བསྟན་པ་རྣམས། །ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་བདག་
མེད་ཡིན། །མི་གང་དོན་ལ་མཁས་རྣམས་གྱིས། །གནས་འདི་ལ་ནི་བསྐྱབ་བྱས་
ན། །སངས་རྒྱུ་ཆོས་རྣམས་རྟེན་མི་དགའ། །ཞེས་དང་། །འཇགས་པ་སྟོ་གྲོས་
མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། བྱང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་གང་ཞེ་ན། མདོ་གང་
ལས་ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་གསུངས་པ་དེ་ནི་བྱང་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ངེས་པའི་
དོན་གྱི་མདོ་གང་ཞེ་ན། མདོ་གང་ལས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་
སྤྱིར་གསུངས་པ་འདི་ནི་ངེས་པའི་དོན་ནོ། །མདོ་གང་ལས་ཆོག་དང་ཡི་གེ་སྟེ་

ཆོགས་གསུངས་༼ ༡༧ ་མོ༽པ་དེ་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། མདོ་གང་ཟབ་པ་
བཟླ་བར་དཀའ་བ་ཁོང་དུ་རྒྱད་པར་དཀའ་བར་གསུངས་པ་དེ་ནི་ངེས་པའི་དོན་
ཅོ། །མདོ་གང་ལས་བདག་དང་སེམས་ཅན་དང་སྒྲིག་དང་གསོ་བ་དང་སྐྱེས་བུ་
དང་གང་ཟག་དང་ཤེད་ལས་སྐྱེས་དང་ཤེད་བུ་དང་བྱེད་པོ་དང་ཚོར་བ་པོའི་སྐྱ་
དང་སྐྱད་སྐྱ་ཆོགས་པ་བདག་པོ་མེད་པ་ལ་བདག་པོ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་གསུངས་
པ་དེ་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། མདོ་གང་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་
དང་སྟོན་པ་མེད་པ་དང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་མ་བྱུང་བ་དང་མ་
སྐྱེས་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་དང་སེམས་ཅན་མེད་པ་དང་སྒྲིག་མེད་པ་དང་
གང་ཟག་མེད་པ་དང་བདག་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་གསུངས་པ་དེ་ནི་
ངེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བས། དེའི་དོན་ནི་དངོས་བསྟན་གྱི་མདོ་དོན་
ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་ཡོད་པ་དེ་ནི་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། གདུལ་བྱ་ཐོག་མར་
ལམ་ལ་འཇུག་ཅིང་རྒྱད་སྟོན་ཆེད་དུ་ཆོག་དང་ཡི་གེ་སྐྱ་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གང་
ཟག་སོ་སོའི་སྟོ་འདོད་དང་བསྟན་ནས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་སྟོན་པ་གས་ཆེ་བ་དང་
། དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་དངོས་ཀྱི་སྐྱས་ཟིན་ལ་རིགས་པས་གནོད་ཀྱང་གདུལ་བྱ་
རིམ་གྱིས་བཀྱི་ཐབས་སུ་གསུངས་པའི་བྱིར། དངོས་བསྟན་གྱི་མདོ་དོན་ལ་
རིགས་པས་གནོད་པ་མེད་པ་ནི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། གདུལ་བྱ་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་
ཅིང་རྒྱད་གྲོ་ལ་བའི་ཆེད་དུ་ཟབ་པ་དང་བཟླ་དཀའ་བ་དང་གདོད་ནས་དབེན་པ་

ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་མཐུན་པར་དོན་དམ་བདེན་པ་སྟོན་པ་
 བྱེད་དེས་འཛིན་ལ་རིགས་པས་མི་གཞོད་ཅིང་བསྟན་པའི་མོད་ལ་དོན་ཁོང་དུ་
 རྒྱུད་ནས་ཐར་པ་༼ ༡༧༧ ༽ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། འོ་ན་འཕགས་པ་
 དགོངས་པ་ངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྟོན་པའི་
 མདོ་རྒྱམས་བྱང་དོན་དང་། གུན་བརྟགས་མེད་ཅིང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་
 གྲུབ་ཡོད་པར་སྟོན་པ་རྒྱམས་ངས་དོན་དུ་གསུངས་པ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞིན། འདི་ལ་
 སེམས་ཅམ་པ་ན་རེ། དེ་ནི་སྒྲུ་རི་བཞིན་པ་སྟེ་ཡུམ་སོགས་འཁོར་ལོ་བར་བར་
 ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྟོན་པ་ནི་བྱང་དོན་དང་། མདོ་འདི་སོགས་
 འཁོར་ལོ་ཐ་མར་མཆོན་ཉིད་གསུམ་ལས་ཡོད་མེད་སོ་སོར་སྟོན་པ་རྒྱམས་ངས་
 དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་བཙུམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ལོན་
 བཞིན་སྒྲུས་པར་བཟད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དབེན་པ་སོགས་
 དངོས་བསྟན་དེ་ངས་དོན་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལ་གཞོད་པ་མེད་ཅིང་
 གཞོད་པར་རེ་བའི་མཐའ་བཞིའི་སྒྲེ་སོགས་བཀག་ཅིང་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་
 བྱིར་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཞོད་མ་ནས་དབེན་པ་མིན་ན་འདས་མ་འདས་ཀྱི་
 ཐ་སྟད་མཐའ་དག་དང་འགལ་བའི་བྱིར་དང་། མཆོན་ཉིད་བྱི་མ་གཉིས་བདེན་
 ཡོད་ལ་རིགས་པས་གཞོད་པའི་བྱིར་ཏེ། གཞན་དབང་རྗེས་གྲུབ་ཡོད་པ་སྟུར་
 བཀག་ཅིང་། དེ་མེད་ན་ཆོས་ཅན་སྤངས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡན་གར་བ་ཡང་མི་སྤྲིད་

པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་མ་པ་ནི་འདི་ལྟར་སྒྲུ་སྟེ། དགོངས་པ་ངས་འགྲེལ་
སོགས་ལས་ཀྱང་དབུ་མ་པའི་བཞེད་པ་ཁོ་ན་ལྟར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་རིག་
པའི་འདོད་པ་ལྟར་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་དེ་དག་
ལས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དབྱེ་བས་ལ་གསུངས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་སྒྲས་
ཟིན་དང་དོན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་སྒྲུ་(༡༧༥ན)འི་བཞིན་མ་ཡིན་པས་ངས་
པའི་དོན་མཚན་ཉིད་གསུམ་ག་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་རིག་
པའི་འདོད་པ་ལྟར་མ་བསྟན་པས་སེམས་ཙམ་སྟོན་པའི་མདོར་མི་འགྲུབ་པའི་
ཕྱིར། དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས་འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་འབྲི་
གྲུང་པས། སེམས་ཙམ་སྟོན་པའི་མདོ་ཉིད་ལྷག་པར་དབུ་མ་སྟོན་པའི་མདོར་
གསལ་ལོ་ཞེས་སེང་གའི་སྒྲ་ཆེན་པོ་བསྒྲགས་པར་མཛད་དོ། །དེས་ན་རྣམ་རིག་
པ་སོགས་དངོས་སྒྲུ་བ་སོ་སོའི་འདོད་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་དང་འགལ་བར་རྣམ་
གཞག་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་བཞེད་དོན་དུ་མི་གནས་པ་
ཡིན་ཏེ། གནས་ན་གསུང་རབས་ཐམས་ཅད་ནང་འགལ་ཅན་དང་རིགས་པས་
གནོད་པས་མི་འཛིགས་པར་སྒྲུ་བའི་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ་དང་། གསུང་
རབས་ཐམས་ཅད་ཡི་གེ་ཐ་དད་དོན་གཅིག་ལ་འབབ་པ་དང་འགལ་བ་དང་
། སྟོན་པ་ཀྱན་མཁྱེན་མིན་པར་རང་གི་མཐའ་མ་ཆོད་པར་གཞན་ལ་སྟོན་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གནད་འདི་མ་རྟོགས་པར་དེང་སང་ཟི་ལུང་པ་སོགས་ཁ་

ཅིག་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་བ་བཞི་ཀའི་རང་ལུགས་དེ་སོ་སོ་ནས་དབུ་མའི་གྲུབ་པ་ཡང་
 དག་པར་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། རང་ལུགས་ཀྱི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་བསལ་ནས་དབུ་
 མར་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་སྟོན་པས་བཀའ་བསྩལ་བའི་བྱིར་ཞེས་སྤྱོད། །དེ་
 བྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་བ་འོག་མ་གསུམ་པོས་སྟོན་པའི་གསུང་རབས་ཀྱི་
 དོན་རང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱབ་ཏུ་འབྲེན་ཅིང་། གཞན་ཀྱི་རྒྱབ་ཏུ་འབྲེན་པར་བྱེད་ན་
 ལུང་དོན་དེ་ལྟར་དུ་འཆད་པ་བཀག་ནས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་དངོས་སུ་བརྩི་བ་
 རྒྱད་བྱེད་པར་བཟད་ལ། སྟོན་པས་གང་ཟག་སོ་༼༡༧༥༽བོ་སོར་རྟག་ཆད་དང་
 བུལ་བའི་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་དབུ་མ་བཞི་རྣམ་པར་མ་བཞག་པའི་བྱིར་ཏེ།
 བཞག་ན་ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་གཉིས་གྲུབ་མཐའ་བཞི་དང་མཐུན་པར་གནས་ཚུལ་
 མི་འབྲེན་བ་བཞི་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་དང་། དེ་ལྟར་ན་ནི་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་
 ལ་གོང་མའི་རིགས་པས་གཞོད་པ་མེད་པར་ཡང་འགྱུར་བས་གྲུབ་མཐའ་བཟང་
 རན་དག་ཐར་ལམ་གང་ལ་ཡོད་མེད་སོགས་མ་དབྱེད་པའི་ཐ་སྟོན་ཀྱི་གྲགས་
 བར་ཡང་འཛོག་བྱེད་མི་རྙེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དངོས་སྤྱོད་བས་བཏགས་
 པའི་གྲུབ་པ་ནི་དེ་དག་གི་འདོད་པའི་ཁུངས་སུ་སྤོས་པའི་ལུང་དེའི་དགོངས་པར་
 ཡང་མི་གནས་ན། དེ་སྟོན་པའི་ངེས་དོན་གྱི་དགོངས་པར་སོང་བ་ལྟ་ག་ལ་ཞིག།
 རྒྱུ་མཆན་དེས་དངོས་སྤྱོད་བས་ངེས་དོན་དུ་བཞག་པ་ཤས་ཆེ་བ་དེ་དག་དང་དོན་ཁོ་
 བར་འགྲེལ་དགོས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ལ། དྲང་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ལ་སྒྲིལ་བཞིན་

པའི་ངེས་དོན་དུ་མོས་ན་ནི་སྟོན་པའི་བཞེད་པ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལྟ་ཏུ་འགྱུར་ཏེ།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དོན་སྒྲི་ཇི་བཞིན་ཡོངས་ཏྟག་ན། །བདག་ཉིད་སྟེམས་ཤིང་སྒོ་
ཉམས་འགྱུར། །ལེགས་པར་གསུངས་པའང་སྤངས་པས་ན། །བརྒྱག་འགྱུར་
ཆོས་ལ་ཁོང་བྱོས་སྒྲིབ། །ཅིས་སོ། །ངག་དོན་ལའོར་ལོ་བར་པ་ངེས་དོན་དང་
། ལའོར་ལོ་ཐ་མ་ལ་བྱང་ངེས་གཉིས་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་
བར་བསྟན་པ་ནི་ངེས་དོན་དང་། གཞན་དབང་ཀྱན་གཞི་རང་རིག་བདག་དང་
རྟག་པ་མི་སྟོང་པ་དང་རིགས་ཆད་དང་རིགས་གཏན་ངེས་དང་མཐར་ཐུག་ཐེག་
གསུམ་སོགས་བསྟན་པ་བྱང་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དངོས་བསྟན་སྒྲས་ཟེན་
ལྟར་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་བྱིར། འོ་ན་མདོ་ལས་བར་པ་བྱང་དོན་
༼༡༥༧༽དང་། ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་པ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་གདུལ་
བྱའི་ངོར་དེ་སྐད་དུ་བསྟན་ནའང་བྱང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་དེ་དགོངས་དོན་མཐར་
ཐུག་པའི་དབྱེ་བ་མ་ཡིན་པས་གཞོད་པ་མེད་དོ། །དེ་ཡང་སྟོན་པའི་ལའོར་ལོ་
ཐོག་བར་མཐའ་གསུམ་ནི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཐུན་མོང་མིན་པ་
དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐུན་མོང་མིན་པ་དང་། ཐེག་པ་སྣ་ཆོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས། དང་པོ་ལ་བདེན་བཞི་དང་། བར་པ་ལ་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཐ་མ་ལ་
མཆན་ཉིད་གསུམ་སོགས་བསྟན་པ་ལ། དངོས་པོར་ལྟ་བུ་ཅན་དག་གིས་ནི་བྱང་
དོན་ལ་ངེས་དོན་དུ་མོས་ནས་ངེས་དོན་གྱི་བཀའ་བྱང་དོན་དུ་བརྒྱབས་ཏེ་བཅོམ་

ལྷན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་དེར་འགྲེལ་ཞིང་། དངོས་པོར་མི་དམིགས་པ་དག་ནི་
 ནང་དོན་ལ་ངེས་དོན་དུ་མི་འཛིན་པར་ངེས་དོན་ཉིད་ངེས་དོན་དུ་བརྩམ་ནས་
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་དེར་འགྲེལ་བར་བྱེད་ཅིང་། ལྷན་པས་ཆོས་
 འཁོར་རིམ་གསུམ་དུ་དྲང་ངེས་ཀྱི་བཀའ་ཇི་ལྟར་སྦྱུལ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐེག་
 གསུམ་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་མཛོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཐབས་སུ་མ་
 རྒྱུར་བ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་པས་གསུང་རབ་དེ་ཐམས་ཅད་ནུམ་གོལ་གྱི་རྒྱའི་
 མཆོག་ཉིད་དུ་གྲུབ་བོ། །འོ་ན་མདོ་སྡེ་མཐའ་དག་ནས་མཚན་ཉིད་གསུམ་
 གསུངས་པ་དེའི་དོན་རྗེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་དབུ་མ་པ་ནི་འདི་ལྟར་འདོད་
 དེ། དཔེར་ན་སྦྱུལ་ནི་ཐག་པ་བསྡོགས་པ་ལ་བསྐྱོས་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ།
 སྦྱུལ་དུ་བཏགས་པ་དེ་ཐག་པ་བསྡོགས་པ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱུལ་
 དངོས་ལ་ནི་སྦྱུལ་དེ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱུལ་ལ་སྦྱུལ་དུ་གྲུབ་པས་དེའི་ཐ་
 རྒྱུད་ཀྱན་ཏུ་བཏགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་༼༡༧༩བ༽དངོས་པོའི་རང་བཞིན་
 ཡང་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་རྟེན་འབྱུང་གི་འདུས་བྱས་ལ་མེད་བཞིན་ཀྱན་ཏུ་
 བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་ན་རང་བཞིན་དེ་བཅོས་མའི་བཏགས་བཞག་མ་ཡིན་
 པར་མ་བཅོས་པའི་རང་བཞིན་ཚུགས་ཐུབ་ཏུ་ཡོད་དགོས་པ་ལས། དེ་ལྟར་ཡང་
 མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཛིག་རྟེན་མ་དབྱེད་པ་དག་ཀྱང་གསེར་ལ་སོགས་པའི་རང་
 བཞིན་ཡང་ས་ལེ་སྒྲུམ་སོགས་གསེར་གྱི་རང་བཞིན་མ་བཅོས་པར་ཡོད་པ་ཞིག་

ལ་གསེར་གྱི་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འཛོག་གི། ར་གན་ལ་གསེར་ལྟར་བཅོས་མའི་
འདུས་བྱས་ལ་གསེར་དུ་མི་འཛོག་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གཞན་གྲགས་གྱི་ཚད་མ་
བསྟན་པར་བཞེད་དེ། རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་མིན་དང་། གཞན་ལ་བསྟོས་
པ་མེད་པ་ཡིན། ཅིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གང་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་ནི་གཞན་
གྱིས་བྱས་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བཟུང་བཞིན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བྱས་པ་
ཅན་གཞན་དབང་གཟུགས་བརྟན་དང་འདྲ་བ་དངོས་པོར་མེད་པ་དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་
ཡོངས་གྲུབ་དང་གཞན་དབང་རྣམ་རིག་གི་རང་བཞིན་གཉིས་ཀ་ཡོད་དོ་ཞེས་
རྣམ་རིག་པས་ཀྱང་ཏུ་བརྟགས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཀྱང་ཏུ་བརྟགས་པ་དེ་ལྟར་དེའི་
རང་བཞིན་དུ་མེད་དེ། མ་བཅོས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་རང་
བཞིན་དབྱེད་ན་མ་གྲུབ་ཀྱང་། མ་དབྱེད་ན་རང་བཞིན་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་གྱི་དོན་
དམ་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྟོན་ཡུལ་དུ་གཞན་དབང་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་འདུས་
མ་བྱས་ཤིང་། རྟོག་པས་ཀྱང་ཏུ་མ་བརྟགས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་
དབང་རྣམ་རིག་གི་རང་བཞིན་བདེན་གྲུབ་ནི་དབྱེད་མ་དབྱེད་གཉིས་ཀར་ཡང་མི་
འགྲུབ་པས་རྒྱ་ཆེར་བཀག་གི་ནི་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ཉིད་ལས་
༼༡༥༠ན༽བཞེད་པ་མེད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་བཟོད་དེ། གཞན་དབང་གི་
དངོས་པོ་འདུས་བྱས་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་རིག་གི་ཆོས་ཅན་ལ་མ་རིག་པ་སྟེ་གཞན་
དབང་དེའི་དངོས་པོའི་མཚན་སྟོས་གྱི་ཆ་མ་བཟུང་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་

དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་མ་དབྱུང་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་
 ལྟར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་
 བཞིན་འབང་ཞིག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པས་དེ་ཉིད་ཐུགས་
 སུ་ཚུད་པའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་སོགས་དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་རང་བཞིན་མ་
 དམིགས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་ལ་རང་བཞིན་འགར་ཡང་མ་
 གཟེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟའི་རྣམ་གཞག་ནི་མ་དབྱུང་འཛིག་རྟེན་ན་འཐད་
 དེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་དང་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། རྣམ་རིག་པས་མཚན་
 ཉིད་གསུམ་དང་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འཛིག་པའི་རྣམ་གཞག་ནི་དོན་དམ་པར་
 མ་ཟད། མ་དབྱུང་པའི་ཐ་སྙད་དུ་འང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་འདྲའི་རང་བཞིན་བདེན་
 གྲུབ་པ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཚད་མ་དང་ཡང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དབུ་མ་པས་དབྱུང་པ་
 ན་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པའང་འདུས་བྱས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་དུ་
 མི་བརྟོན་དེ། དེ་ལྟར་བརྟོན་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རང་བཞིན་ཡོད་པ་རྒྱ་ཆེར་
 བཀག་པ་དོན་མེད་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་རང་བཞིན་དུ་
 འགྱུར་ན་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཐ་ཆད་དུ་སྒྲིབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རི་བོང་རྩ་མེད་རི་
 བོང་གི་རྩར་བརྟོན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་མ་དབྱུང་པར་མཚན་ཉིད་གསུམ་
 འཛིག་ན་ཀྱན་རྫོབ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ནི་གཞན་དབང་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་
 རྒྱ་རྒྱེན་ལ་བསྟོས་ནས་འབྱུང་བར་གྲགས་པའི་༼༡༥༠བ༽ཕྱིར། རང་བཞིན་དང་

གནས་ལུགས་དང་ཡིན་ལུགས་དང་མ་བཅོས་པའི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་
དང་རྣམ་རིག་སོགས་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་རྟེན་འབྱུང་གི་ཆོས་ལ་
དེ་ལྟར་སྒྲོ་བརྟགས་པའི་སྒྲིབ། སྒྲོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་
ཏེ། བསྟོས་བཞག་གི་གྲགས་པ་ལས་བཅོས་མ་འདུས་བྱས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
འཛིག་ན་མ་བཅོས་པ་འདུས་མ་བྱས་ལ་དོན་དམ་དུ་འཛིག་པར་མཐོང་བའི་སྒྲིབ་
ཞེས་འཛིག་རྟེན་གཞན་གྲགས་ཀྱི་མཐུན་འཇུག་དང་མི་འགལ་བ་ཙམ་གྱིས་
མདོའི་དགོངས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་རིག་པས་ཡང་དག་མིན་རྟོག་གམ་
རྣམ་རིག་ཙམ་ནི་གཞན་དབང་། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ནི་ཀུན་བརྟགས།
གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྒྲོང་བ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནི་
མི་འཐད་དེ། རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དུ་འདོད་པ་དང་འགལ་བའི་སྒྲིབ་ཏེ། ཐ་སྙད་
དུ་འང་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲུ་མ་
ཙམ་ལས་གཞན་པའི་ཀུན་བརྟགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་རོ་བོ་སྣང་རུང་ཆད་མས་
མ་དམིགས་པའི་སྒྲིབ། གཞན་དབང་ལ་རང་བཞིན་འགྱུར་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་
ཡོད་པར་བཞག་པ་ནི་ཀུན་བརྟགས་སུ་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་འགྱུར་མེད་ཀྱི་
ཡོངས་གྲུབ་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་མ་བཅོས་པ་ལ་འཐད་ཀྱི། རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་བཅོས་པ་
གཞན་དབང་ལ་རང་བཞིན་ཡོངས་གྲུབ་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཙམ་དུ་བྟོན་པའི་
སྒྲིབ། མདོ་ལས་ཀུན་བརྟགས་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་ཡོད་པར་གསུངས་

པའི་དོན། གཞན་དབང་ནི་ཡོད་མེད་མ་དབྱེད་པར་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲུབ་ལྟར་ཡོད་དེ།
མ་བརྟགས་ཉམས་དགར་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐས་
༼ ༡༧ ༽ རྒྱུ་བརྟགས་པའི་འཛིག་རྟེན་ལྟན་སྒྲུབ་གྱི་གྲགས་པ་དང་མི་མཐུན་
པའི་ཀུན་བརྟགས་ནི་མེད་དེ། དེས་བདེན་པར་བརྟགས་ཙམ་ལས་ཐ་སྙད་དུ་འང་
མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དགོངས་སོ། །ཡང་ནམ་རིག་པ་གཞན་དབང་རྫས་སུ་
གྲུབ་པ་དང་། ཀུན་བརྟགས་དོན་ལ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་འཕར་མི་
འཐད་དེ། གཞན་དབང་རྫས་གྲུབ་ནི་སྤར་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཀུན་
བརྟགས་སུ་འདོད་པའི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ནི་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ལས་
གཞན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
འབྱུང་བཙུང་མ་དང་འདུས་བྱས་པའི་དོན་བྱེད་ཅན་དུ་གྲགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་
འདོད་པའི་ཀུན་བརྟགས་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་གྱི་ངོ་བོ་བཙུང་མ་མིན་པའི་རང་
བཞིན་ཞིག་ཡོད་པར་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་འང་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། ཡང་མདོ་ལས། ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། གཞན་
དབང་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་དབུ་མ་པས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དུ་སྒྲིབ་ལྟར་ན་
གིན་ཏུ་འཐད་དེ། ཀུན་བརྟགས་ནི་རི་བོང་གི་རྩ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་འང་ཚད་མས་མ་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དབང་སྒྲུབ་ལྟར་རང་གི་བདག་ཉིད་གྱིས་སྒྲུབ་མེད་

གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་རག་ལས་པའི་སྤྱིར་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་འང་སྟོང་པ་
ཉིད་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའང་ཡིན་ལ། མི་བསྐྱུ་བའི་སྤྱིར་
དོན་དམ་པར་ཡང་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་། དོན་དམ་པར་གྲུབ་སྟེ་མི་བསྐྱུ་བའི་སྤྱིར་ཞེས་
པ་ཡང་མ་དབྱེད་ཀྱན་རྫོབ་ཅམ་དུ་འཛོག་ལ། དབྱེད་ན་དོན་དམ་པ་ནི་བསྐྱུ་བ་
དང་མི་བསྐྱུ་བ་གཉིས་(༡༧)བ་ཀླུ་མ་དབེན་ན་དེས་དེ་རི་ལྟར་འགྲུབ་བསམ་
དགོས་པ་ཡིན་ནོ། རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ན་གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བར་ཁས་སྤངས་པའི་སྤྱིར་། གསུམ་པ་
ལ། དགག་པའི་རིགས་པ་བཤད། མཇུག་བསྐྱུ་བ། སུན་འབྱེན་གྱི་ལམ་གཞན་
ཡང་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཙེར་བྱ་པ་ན་རེ། སྤྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་
བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། འཛིན་པའི་གོང་བྱ་དང་དབྱིག་གྲུ་
དང་འཁོར་ལོ་དང་སྐྱུད་པ་དང་། ལུ་དང་རྩ་མཁན་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱམ་པ་
འབྱུང་བ་ན་འཛིན་པ་དང་བྱམ་པ་གཞན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དང་། རྩ་མཁན་དང་
འཁོར་ལོ་སོགས་བྱམ་པ་ལས་གཞན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་། དེ་བཞིན་དུ་ནང་གི་དངོས་
པོ་རྣམས་ཀྱང་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་སྟོག་
སྟོག་མིན་སོགས་ཆོག་གི་དོན་དགྲུར་གནས་པ་ལས། བྱམས་པ་ཆོ་རབས་གཞན་
དུ་ཡང་སྟོག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་འདི་ལེན་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་
དང་། སྟོག་ནི་རྒྱུ་པ་དང་ལྷན་པས་འགྲོ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་

འགོ་བར་ཀུ་བར་འདོད་པའི་བྱིར་དང་། བྱམས་པ་པ་མ་དང་ཚས་དང་ཚས་མིན་
 དང་ཟག་པ་སོགས་གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་བྱིར། དེས་ན་བདག་སྐྱེ་དང་གཞན་
 སྐྱེ་བཀག་པ་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མི་གཞོད་དེ། བདག་དང་གཞན་རེ་རེ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་
 བར་ཁས་མ་སྒྲངས་པའི་བྱིར་ཞེས་སྒྲུབོ། །གཉིས་པ་ནི། གཉིས་ལས་སྐྱེ་བའང་
 རིགས་པའི་རོ་བོ་མ་ཡིན་གང་གི་བྱིར། །བཤད་ཟིན་ཉེས་པ་དེ་དག་ཐོག་ཏུ་
 འབབ་པ་ཡིན་བྱིར་རོ། །བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བའང་རིགས་པའི་རོ་
 བོ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་བྱིར་སྟོགས་གཉིས་ཀ་ལ་བཤད་ཟིན་ཉེས་པ་དེ་དག་ཐོག་
 ཏུ་འབབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་
 མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་དང་། གཞན་ལ་བརྟེན་(༡༥༡ན)ནས་གལ་ཏེ་གཞན་
 ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། །འོ་ན་མེ་ལྷེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་མཐུག་པོ་འབྱུང་
 འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གསུམ་པ་ནི། འདི་ནི་
 འཇིག་རྟེན་ལས་མིན་དེ་ཉིད་དུ་ཡང་འདོད་མིན་ཏེ། །གང་བྱིར་རེ་རེ་ལས་ནི་སྐྱེ་
 བ་འགྲུབ་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་
 ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་མིན་ཅིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་འང་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་མིན་
 ཏེ། བདེན་པ་གཉིས་ཀར་བདག་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་བྱིར། གཉིས་ཀ་
 ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་བྱིར་བདག་གཞན་རེ་རེ་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་
 པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་ཏིལ་གཅིག་གིས་འབྱུ་མར་འབྱིན་པ་ན་

མང་པོས་ཀྱང་འབྱོན་ལ། བྱེ་མ་རེ་རེ་ལ་རྣམ་པ་མེད་པས་མང་པོས་ཀྱང་མི་རྣམས་
པ་བཞིན་ནོ། །བཞི་པ་ལ། རོ་བོ་ཉིད་སྤྱོད་བ་དགག་པ་དང་། སེམས་པ་འབྱུང་བ་
ལས་ཐུང་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། བདེན་པ་གཉིས་ཅར་དུ་
དགག། དམིགས་སུ་མི་རུང་བའི་འཐད་པས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
གལ་ཏེ་རྒྱ་མེད་ཁོ་ནར་སྤྱོད་བར་ལྟ་ཞིག་འགྱུར་ན་ནི། །དེ་ཆོ་མཐའ་དག་རྟག་ཏུ་
ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་སྤྱོད་འགྱུར་ཞིང་། །འབྲས་འབྱུང་ཆེད་དུ་འཛིག་རྟེན་འདི་
ཡིས་ས་བོན་ལ་སོགས་ནི། །བརྒྱ་ཕྲག་དག་གི་སྒོ་ནས་སྤྱད་པར་བྱེད་པར་ཡང་མི་
འགྱུར། །རོ་བོ་ཉིད་སྤྱོད་བ་དག་ན་རེ། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱ་ལས་འབྱུང་ན་བདག་
གཞན་ནམ། གཉིས་ཀ་ལས་སྤྱོད་བ་ལ་བརྗོད་པའི་སྒྲོན་དེར་འགྱུར་ཆུག་ནའང་ཁོ་
བོ་ཅག་ལ་སྒྲོན་མི་འཇུག་སྟེ། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱ་ལས་སྤྱོད་པར་ཁས་མ་བླངས་
པའི་བྱིར་རོ། །བྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་རོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་
ན་པ་སྤྲའི་རྒྱ་བ་དང་འདབ་མ་དག་གི་རྒྱ་བ་པ་དང་འཇམ་ཤ་དག་རྒྱ་འགའ་ཞིག་གི་
བྱེད་པོ་མེད་ཀྱང་དེར་འབྱུང་བ་དང་མ་བྱ་དང་མཐིང་རིལ་ལ་སོགས་པ་ལའང་
འགའ་ཞིག་གིས་བཟུང་ནས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སོགས་འགོད་པའི་རྒྱ་མེད་
ཀྱང་རོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཅེས་ཟེར་རོ། །གལ་ཏེ་བྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་རྒྱ་མེད་ཁོ་ནར་སྤྱོད་བར་ལྟ་ཞིག་འགྱུར་ན་ནི། དེ་ཆོ་འབྲས་བླ་མཐའ་
༼ ༡༥༡ ༽ དག་རྣམས་རྟག་ཏུ་རྒྱ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་སྤྱོད་བར་འགྱུར་

ཏེ། རི་ལྷར་པ་ན་སའི་ཤིང་དེ་ཤིང་ཐོག་གི་རྒྱ་མིན་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ལྷར་ཨ་མ་
 སོགས་ཀྱང་རྒྱ་མིན་དེ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱ་མ་ཡིན་པར་འདྲ་
 བའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཨ་མ་སོགས་སྐྱེན་པ་དུས་ཀྱི་བྱད་པར་ལ་བལྟོས་པ་དེ་
 ཡང་དུས་ཏྲག་ཏུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དུས་ལ་མི་བལྟོས་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་
 མ་བྱ་མ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་རྒྱ་མིན་པ་བཞིན་བྱ་རོག་ལ་ཡང་མ་བྱའི་མདོངས་ཡོད་
 པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འགྲོ་ཀུན་ཡུལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་ན་དེ་ཡང་ཡོད་པ་
 མ་ཡིན་ནོ། །ཡོད་དོ་ཞེས་ཞེན་ན་རིགས་པ་དང་འགལ་བར་མ་ཟད་མཐོང་བ་
 དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མེད་པར་སྐྱེ་ན་འཛིག་རྟེན་པ་འདི་ཡིས་འབྱུང་དང་ཤིང་
 བལ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ས་བོན་ལ་སོགས་ནི་ངལ་བ་བརྒྱ་
 ཐུག་དག་གི་སྒོ་ནས་སྤྱད་ཅིང་འབད་པར་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར།
 གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་རྒྱ་ཡིས་སྟོང་པར་གྱུར་ན་ནམ་མཁའ་ཡི། ལྷ་ལྷ་ལ་
 ཡི་བྱི་མདོག་རི་བཞིན་གཟུང་དུ་མེད་ཉིད་ན། །ཤིན་ཏུ་ཆེས་བཀྱའི་འཛིག་རྟེན་
 འཛིན་པའང་ཡིན་པ་དེ་ཡི་བྱིར། །རང་གི་སྒོ་བཞིན་འཛིག་རྟེན་རྒྱ་ལས་ཡིན་པར་
 ཤེས་པར་གྱིས། །ཡང་འཛིག་རྟེན་ཆོས་ཅན། ནམ་མཁའི་ལྷ་ལྷ་ལ་ཡི་བྱི་མདོག་
 རི་བཞིན་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པས་བཟུང་དུ་མེད་ཉིད་ན་སྟེ་མེད་པར་ཐལ།
 གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་རྒྱ་ཡིས་སྟོང་པར་གྱུར་ན་སྟེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། འཛིག་རྟེན་འདི་
 ཆོས་ཅན། རྒྱ་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་སྟེ། ཤིན་ཏུ་ཆེས་

བཀྲ་བའི་འཇིག་རྟེན་འཇིག་རྟེན་པ་སོ་སོའི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་འཇིན་པ་འང་ཡིན་པ་
དེའི་ཕྱིར། མོལ་བ་རང་གི་སྒོ་ཡུལ་ལས་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །དཔེ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན།
སྐྱབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱང་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒོ་སྐྱེ་བ་ན་སྟོན་པོ་ལས་སྐྱེའི། དེ་
མེད་པར་མི་སྐྱེ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། འདི་ལ་འང་སྟོངས་ན་ཡ་
རོལ་རྟོགས་པར་འགལ། བ་རོལ་མེད་༼ ༣༥ མཇོག་༽རྟོག་ལོག་པར་ལྟ་བར་བསྟན་
པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འབྱུང་བ་དེ་དག་བདག་ཉིད་གང་ཞིག་གིས་ནི་ཁྱོད་གྱི་
སྒོའི། ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ན། །གང་ལ་ཡིད་གྱི་
ལུན་པ་འབྲུག་པོ་འདི་ཉིད་དུ་ཡོད་པ། །དེས་ནི་ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་ཡང་
དག་རྟོགས་པར་འགྱུར། །འབྱུང་བ་རྒྱུར་སྐྱེ་བ་ན་རེ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་ལས་འབྱུང་བ་མཐོང་བཞིན་བསྟོན་ལུས་པ་མིན་ཏེ། མཐོང་བའི་
ཕྱིར་དང་། བཤད་པའི་སྟོན་དུ་འང་ཐལ་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་འབྲས་གྱི་དངོས་པོ་འདིར་
མཐོང་གང་ནི་ཡོད་དོ། །དངོས་པོ་འདི་དག་གི་རྒྱ་ནི་འབྱུང་བ་བཞིའོ། །དེ་དག་
སྟོན་པའི་བྱུང་པར་ལས་བསྐྱེད་དང་བལ་པོ་སེའུ་དང་མ་བྱ་དང་བྱ་གཤམ་གྱི་ཁ་དོག་
དང་དབྱིབས་སོགས་མཐོང་བ་བཞིན་སྒོའི་དངོས་པོ་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཙོད་བྱེད་
དེ་འང་འབྱུང་བཞི་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་ཆན་དང་ཕབས་སོགས་སྤང་
བའི་བྱུང་པར་སྟོན་པ་ལས། སྟོག་ཆགས་སྟོས་པའི་ལུས་པ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ཁུ་བྲག་
གི་ལུར་ལུར་སོགས་གྱི་བྱུང་པར་སྟོན་པ་ལས་སྒོ་སྐྱེ་ལ། སྟོས་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་

གཙོད་པར་བྱེད་དོ། །དེས་ན་འཛིག་རྟེན་འདི་ནི་འབྲུང་བའི་རྒྱ་ཁོ་ན་ལས་འབྲུང་
གི། དགེ་མི་དགའི་ལས་འབྲས་འདི་དང་ཕྱི་མར་འབྲུང་བ་ནི་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།
མཛེས་མ་ལེགས་པར་སྦྱོད་ཅིང་ཟ་བར་གྱིས། །ལུས་མཆོག་འདས་གང་དེ་ཁྱོད་
ལ་མི་འབྲུང་། །ལུས་འདི་ཆོགས་པར་གྱུར་པ་ཙམ་ཞིག་སྟེ། །འཛིག་གམ་སོང་བ་
སྟོག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རང་གི་བྱ་མོས་པ་རོལ་མེད་པར་རྟོགས་སུ་བཅུག་
ནས་དེ་ལ་བགྱོད་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་སྒྲུས་སོ། །དེ་ལ་འདི་འདྲི་སྟེ། །ཁྱོད་གྱིས་པ་
རོལ་མེད་པ་དེ་འཐད་པ་ཅིས་ཤེས་ཞེས་པ་ལ་ལན་དུ། །འཛིག་རྟེན་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པ་
མིན་ཏེ། །ཡོད་ན་མངོན་སུམ་དུ་ཡོད་དགོས་པ་ལས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེས། །མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་མམ། །མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་གང་
ལས་ཤེས་པ་ཡིན་གྲང་། །མངོན་སུམ་མོ་ཞེན། །འཛིག་༼༣༥༽རྟེན་པ་རོལ་
དངོས་པོར་མེད་པ་ཆོས་ཅན། །མངོན་སུམ་དུ་ཐལ། །འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་མངོན་
གྱུར་དུ་མེད་པ་དེ་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །འདོད་ན། །དངོས་མེད་ཀྱང་ཁྱོད་
ལ་དངོས་པོར་ཐལ། །མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དངོས་པོ་བཞིན་ནོ། །འདོད་
ན། །དངོས་པོ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། །དངོས་པོ་མེད་ཅིས་བྱ་བ་འགའ་ཡང་མེད་
པས་འབྲེལ་སྒྲུ་མེད་ན་འབྲེལ་པོ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། །འདོད་ན། །འབྲུང་བ་
དངོས་པོར་ཡོད་པ་དང་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་དངོས་པོར་མེད་པ་དག་མི་འཐད་
པར་ཐལ། །དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཅི་སྟེ་མངོན་སུམ་

མིན་པ་དེ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ལས་ཤེས་སོ་ཞེན། འོན་ཇི་ལྟར་སྒོས་
མ་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་མེད་པ་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་མི་འགྱུར་
བར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་
ན་གང་གིས་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་མེད་པ་མ་བཟུང་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་སྟེ།
རྗེས་དཔག་གིས་བཟུང་ངོ་ཞེན། འོན་ཁྱེད་ཆོ་འདིའི་བདེ་སྤྱག་སོགས་ཀྱི་རྟགས་
ལས་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ནི་སྤྱད་ཀྱི་ཇི་རྗེས་ཀྱི་སྟོན་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
ལྟར་མི་འཐད་པས་རྗེས་དཔག་མི་སྲིད་ཅིས་པ་དང་། ཇི་ཙམ་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་དེ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ་ཞེས་སྒྲུས་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
རྗེས་དཔག་གིས་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་མེད་པ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཛིག་
རྟེན་པ་རོལ་སོགས་ལ་སྤྱད་འདེབས་བྱེད་པ་ལ་སུན་འབྱེན་འདིའི་ལམ་ནས་སུན་
འབྱེན་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་མིག་ཅན་ལ་ནམ་
མཁའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲ་གཉིས་སྒྲར་བ་ན། དེ་ལས་གཞན་པ་སྒྲ་ཤད་དང་
སྒྲར་མ་ལ་སོགས་(༡༥༧)པ་སྒྲར་བ་དག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ས་
ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་བ་དེ་དག་ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་ཀྱན་ཀྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་
བདག་ཉིད་གང་ཞིག་གིས་ནི་རྒྱང་འཕེན་ཁྱོད་ཀྱི་སྟོའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ས་
སོགས་དེ་དག་ཤེས་པ་དེའི་རྒྱའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ན་སྟེ། ཡིན་ན་ཕྱི་
རོལ་ཀྱི་ས་དོ་སོགས་ལ་རྣམ་ཤེས་དང་། དེ་དང་ལྟན་ཅིག་པའི་དབྱགས་དབྱང་

རྒྱུ་སོགས་འབྱུང་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་འཕེན་གང་ལ་འབྱུང་བས་ཤེས་པའི་རྒྱ་
 བྱེད་དོ་ཞེས་ཡིད་གྱི་མུན་པ་མཐུག་པོའི་དབང་གིས་དེ་ལྟ་བུའི་འཛིག་རྟེན་མཛོན་
 མུམ་འདི་ཉིད་དུ་ཡོད་པར་སྒྲིབ་དེས་ནི་རི་ལྟར་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་ཤིན་ཏུ་ཕྱ་
 བར་གྱུར་པ་ལྟའི་མིག་གི་སྒྱོད་ལུལ་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་
 ཉེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ལོག་པར་ལྟ་བུ་མ་བཏང་བར་ཡང་དག་པར་ལྟ་བུ་འབྱུང་
 མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་བརྗོད། དཔེ་
 མ་གྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་
 བདག་ཉིད་ནི། །ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བུ་བར་རྟོགས་བྱ་སྟེ། །དེ་
 ཡི་ལྟ་བུའི་རྣམ་པའི་རྟེན་མཚུངས་ལུས་དང་ལྡན་ཉིད་ཕྱིར། །གང་ཆེ་འབྱུང་བའི་
 བདག་ཉིད་ཡོད་ཉིད་ཁས་ལེན་དེ་ཆེ་བཞིན། །རྒྱུ་འཕེན་གྱི་སྒྲོས་འབྱུང་བ་
 བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་མེད་པར་ཞེན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་
 ལ་འདི་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་མེད་དེ་ཞེས་འགོག་པར་བྱེད་
 པའི་དུས་སུ་རྒྱུ་འཕེན་བདག་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་འཛིག་
 རྟེན་ཡང་དག་ཀྱང་རྗོད་པ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བུ་བར་རྟོགས་བྱ་སྟེ། ཞེས་ཕྱིན་
 ལོག་གི་ལྟ་བུ་ཅན་དུ་ཐལ། ཕྱིན་ལོག་དེའི་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་རྟེན་
 དུ་སྐལ་བ་མཉམ་པར་འབྲེལ་བ་སྟེ་མཚུངས་པའི་ལུས་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།
 གང་ཆེ་ས་སོགས་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་བདེན་མེད་ལ་བདེན་ཡོད་ཉིད་དུ་ཁས་

ལེན་པ་དེའི་ཆེ་ལོག་ལྟའི་རྣམ་པའི་རྟེན་མཚུངས་༼ ༣༧༧བ༽པའི་ལུས་དང་ལྷན་
 པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྱུང་བ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་ཡོད་མིན་དེ་ལྟར་བཤད་
 ཟེན་ཏེ། གང་གི་སྤྱིར་ན་གོང་དུ་རང་གཞན་ལས་དང་གཉིས་ཀ་ལས། སྦྱེ་དང་
 རྒྱ་མེད་ཐུན་མོང་དུ་ནི་བཀག་ཟེན་དེ་ཡི་སྤྱིར། །མ་བཤད་འབྱུང་བ་འདི་དག་ལྟ་
 ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ས་སོགས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ལ་བདེན་ལྟ་མ་ལྟོག་པའམ་ཐེ་
 ཆོམ་མ་སྦྱུས་པར་འབྱུང་བ་བདེན་ལྟའི་རྣམ་པའི་རྟེན་མཚུངས་པའི་ལུས་དང་ལྷན་
 པའི་དཔེ་མ་སྐྱབ་བོ་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ལ་བདེན་པ་དང་སྦྱེ་བ་མེད་པའི་མཐུན་དཔེ་
 བསྐྱབ་པར་བྱ་མི་དགོས་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་འབྱུང་བ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་བདེན་པའི་
 རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མིན་པར་དེ་ལྟར་བཤད་ཟེན་ཏེ། གང་གི་སྤྱིར་ན་གོང་དུ་
 དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་གཞན་ལས་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྦྱེ་བ་དང་རྒྱ་མེད་པར་
 སྦྱེ་བ་ཐུན་མོང་དུ་ནི་བཀག་ཟེན་པ་དེའི་སྤྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་མེད་པར་མ་བཤད་
 པའི་འབྱུང་བ་འདི་དག་ལ་བདག་གི་སྦྱེ་བ་སོགས་བདེན་པར་སྦྱིར་བཀག་པས་
 བདེན་པར་ལྟ་བུར་ཟད་ཅིག་གི་གནས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དཔེ་གྲུབ་
 བོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པ་དང་། དངོས་པོ་
 ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། དབང་ལྡན་དང་། ས་དང་། རྩལ་དང་། རང་བཞིན་
 དང་། ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱར་སྦྱོར་བ་སྟེ་མདོར་ན་རྒྱང་འཕེན་ནས་རྣམ་རིག་པའི་བར་རང་
 རང་གིས་རྟོག་པས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཉིད་དུ་སྦྱར་བར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྦྱོར་

བ་པོ་དེ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་ལྟ་བུ་ཕྱེས་པར་བྱ་སྟེ་འདི་ལྟར། རྫོགས་པའི་
 སངས་རྒྱས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བདག་ཉིད་ནི། །ཕྱེས་བྱའི་རང་བཞིན་
 ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བུ་རྫོགས་བྱ་སྟེ། །དེ་ཡི་ལྟ་བའི་ནམ་པའི་རྟེན་མཚུངས་ལུས་
 དང་ལྡན་ཉིད་ཕྱིར། །གང་ཆོ་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་ཡོད་ཉིད་ཁས་ལེན་དེ་ཆོ་
 བཞིན། །ཞེས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་དགག་པར་འདོད་དོ། །དེས་ན་ཁོ་
 བོ་ཅག་ལ་གནས་སྐབས་འགར་ཡང་མ་དབྱེད་པ་ན་བདེན་༼༢༥༥༽གཉིས་ཀྱི་
 གྲགས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། དབྱེད་ན་རང་ཆོག་འགལ་བའི་མི་འདོད་པ་
 འགར་ཡང་ཐོབ་པ་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་ན་གྲགས་པ་ལྟར་
 བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གནས་ཚུལ་སེམས་པ་ན་ཡོད་པ་བཀག་ནས་མེད་པའི་
 ཕྱོགས་དང་མེད་པ་བཀག་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་གང་ཡང་ཁས་མ་སྐྱངས་པས་
 གྲུན་ཀ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཁས་པས་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་
 ལ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་ཕྱི་ནང་གི་རྫོག་གོ་བ་ནམས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་
 ཕྱོགས་མ་ལུས་པ་བསལ་བར་ངེས་པར་བྱ་སྟེ། རྫོག་པའི་བླ་བ་མ་ལུས་པ་བཀག་
 པས་དོན་དམ་པའི་ཡེ་ཤེས་གྲུབ་པར་མངོན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། །ཁྱོད་ལ་དེར་
 ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། །ཁོ་བོས་ལོག་པར་སྒྲུབ་བོ་ཞེས་དཔེ་མེད་པའི་
 ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་ཁོ་བོས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་
 ཕྱིན་ལོག་དང་བྲལ་བར་རྫོགས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། འཇིག་རྟེན་

གཞན་རྟོགས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་བདག་། ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་
དམ་པའི་དོན་ནི་ལྟ་བུར་རྟོགས་བྱ་སྟེ། །བདག་གི་ལྟ་བའི་རྣམ་པའི་རྟེན་མཚུངས་
ལུས་དང་ལྗན་ཉིད་ཕྱིར། །གང་གི་ཆོ་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་ཁས་ལེན་དེ་ཆོ་
བཞིན། །ཞེས་དང་། འདི་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡོད་ཅེས་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་
བདག་། ཅེས་སོགས་ཀྱང་རིགས་བསྐྱེས་ནས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །འོ་ན་རྒྱ་ལ་
མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་ན། དེའི་འབྲས་བུ་ཡང་རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། །ཁོ་བོ་ཅག་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་འཇུག་པ་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྐྱེ་
སོགས་ལ་མཐའ་བཞི་གང་གི་སྐྱོན་སྐྱེ་ཞེས་མི་དཔྱད་པར་༼ ༡༥༥༥༽འབྲུལ་
དོའི་རྒྱ་འབྲས་གྲགས་ཅམ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ནས། འདོད་པ་དང་མི་འདོད་
པའི་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་དང་དེའི་བསྐྱོག་སྐྱོགས་རྣམས་ལ་
སྤང་དོར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མི་ལམ་དུ་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་བཞིན་
ནོ། །དབུ་མ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པ་འགོག་པ་ན་ཡང་ཐ་
སྟོད་དུ་སྤང་དོར་འགོག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་གཏན་མེད་དུ་འང་མི་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཏན་མེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་
དེ་དག་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་འཆོལ་བ་ན་རང་བཞིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རྟོག་
ལ། དེས་ན་སྐྱེ་འཇགས་ཀྱི་འབྲུལ་མ་འབྲུལ་སོ་སོའི་ཤེས་ངོན་བདེན་གཉིས་
དང་རྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ་ཏེ་དབུ་མའི་ལམ་བཟང་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ་རིགས་

ཀླུ་དང་མཐུན་པར་འགལ་བར་བརྟུན་དུ་མེད་པས། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག། གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཀླུ་མེད་པར་ནི་ག་ལ་ཡོད། །ཅིས་གང་དམ་བཅས་པ་དེ་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། གང་གི་སྤྱིར་ན་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་དང་། །ཀླུ་ལ་མ་ལྟོས་ཡོད་པ་མིན་པས་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་བྲལ། །དེས་ན་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་སྤྱིད་ན་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་རྟོག་པ་ལས་གཞན་མི་སྤྱིད་པའི་སྤྱིར་དབང་ཕྱག་སོགས་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་འང་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བ་མ་གཏོགས་མཐའ་ལྔ་པ་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་བྲལ་ཏེ། གང་གི་སྤྱིར་ན་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། །ཀླུ་ལ་མ་བལྟོས་པར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མིན་པས་དེའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། མཐོང་བ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། །རང་བཞིན་མེད་ན་ཐ་སྟེད་དུ་ཡང་ཡོད་པར་འགལ་བའི་ཚུད་པ་སྤང་བ་གཉིས། །༡༥༦༽དང་པོ་ལ། གཏི་མུག་གི་དབང་གིས་མི་མཁས་པས་མཐོང་བའི་ཚུལ་དང་། མཁས་པ་ལ་མི་སྤང་བའི་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དངོས་པོ་དང་། དངོས་མེད་མཐོང་བའི་འགལ་སྤང་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་གིས་སྤྱིན་ཆོགས་དང་མཚུངས་གཏི་མུག་སྟུག་པོ་འཛིག་རྟེན་ལ། །ཡོད་པ་དེས་ན་ཡུལ་རྣམས་ལོག་པ་དག་ཏུ་སྤང་བར་འགྱུར། །འོ་ན་སྤྱིན་པོ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མ་སྐྱེས་ཤིང་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བས་མ་བཟུང་ན་ཡང་ཡང་དུ་མདུན་ན་

སྒྲུང་བ་དེ་ཅི་ཞེ་ན། ཡུལ་རྣམས་མཐོང་བ་ནི་རང་བཞིན་རིམ་བཤུག་པར་
མངོན་ཞེན་ཅན་རྣམས་ལ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་པ་དག་ཏུ་སྒྲུང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ།
གང་གིས་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་སྤྱིབ་བྱེད་གྱི་ཆར་སྤྱིན་གྱི་ཚོགས་དང་མཚུངས་
པའི་གཏི་མུག་གི་མུན་པ་མཐུག་པོས་ནམ་མཁའི་སྤོན་པོ་རང་བཞིན་སྤྱོད་པ་ཉིད་
མཐོང་བ་གཡོགས་ནས་གནས་པ་འཛིག་རྟེན་པ་ལ་ཡོད་པ་དེས་ནའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ལ། དཔེ་དང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། རིམ་རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་
འགའ་ཞིག་སྐྱབ་ཤང་ལྷ་གཉིས་དང་། །མྱ་བྱའི་མདོངས་དང་སྤྱང་མ་ལ་སོགས་
ལོག་པར་འཛིན་བྱེད་པ། །གཏི་མུག་གི་སྤྱིབ་དབང་གིས་དེ་ཉིད་མི་མཐོང་བར་
འགྱུར་བ་ལ་རག་མོད། སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རིམ་རབ་མཐོང་ཞེ་ན། མ་རིག་པའི་དབང་
གིས་དེ་མིན་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲུང་ངོ་ཞེས་དཔེའི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་པ་ནི། རིམ་རབ་
རིབ་མཐུ་ཡིས་རབ་རིབ་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པ་མིན་པའི་སྐྱབ་ཤང་དང་ལྷ་
གཉིས་དང་མྱ་བྱའི་མདོངས་དང་སྤྱང་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མ་སྤྱེས་པའི་རང་
བཞིན་ཡིན་ཏུ་ཟེན་གྱིང་དངོས་པོ་ཉིད་ཏུ་ལོག་པར་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་ཏུ་ནི་གཏི་མུག་སྤྱོན་གྱི་དབང་གིས་མི་མཁས་
པས། །འདུས་བྱས་ལྟ་ཞིག་སྤྱོད་ཚོགས་སྤྱོད་གྱིས་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། །དཔེ་
དེ་བཞིན་ཏུ་ནི་འགྲོ་བ་རྣམས་གྱིང་གཏི་མུག་གི་སྤྱོན་གྱི་དབང་གིས་རང་བཞིན་མ་
མཐོང་སྟེ། མི་མཁས་པས་བསོད་ནམས་དང་། བསོད་ནམས་མིན་པ་དང་། མི་

གཡོ་བའི་ལས་བསགས་ནས་འཁོར་བའི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འདུས་བྱས་འདི་ལྟ་ཞིག་
སྣོད་༡༥༦བཀོལ་གས་པ་ཡོད་པར་སྟོ་གོས་ཀྱིས་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། མདོ་
ལས། འདི་ནི་མ་རིག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ནམས་དང་། ཞེས་དང་། མ་རིག་
པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་གང་ཟག་འདི་ནི་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་
དང་། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་དང་། མི་གཡོ་བའི་མངོན་
པར་འདུ་བྱ་བ་ཡང་འདུ་བྱེད་དོ། ཞེས་དང་། མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་
འགག་གོ་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གཡའ་ཏེ་
གཏི་མུག་བརྟེན་ནས་ལས་འབྱུང་གཏི་མུག་མེད་པར་དེ། །མི་འབྱུང་ཞེས་བྱར་མི་
མཁས་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་གོར་མ་ཆག། སྟོ་བཟང་ཉི་མས་མུན་པ་སྒྲག་པོ་རྣམ་
པར་བསལ་བ་ཡི། །མཁས་པ་དག་ནི་སྟོང་ཉིད་ཁོར་དུ་རྒྱུད་ཅིང་གོལ་བར་
འགྱུར། །གཡའ་ཏེ་སྟེ་འགག་གི་ཚུལ་འདིས་ནི་གཏི་མུག་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ལས་རང་བཞིན་མེད་པ་འབྱུང་ལ། གཏི་མུག་གི་རྗེས་མེད་པར་འདུ་
བྱེད་ཀྱི་རྗེས་དེ་མི་འབྱུང་ཞེས་བྱར་བྱིས་པ་མི་མཁས་པ་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་གོར་
མ་ཆག་སྟེ། གཉིས་ཀ་གཤོད་ནས་སྟེ་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པར་མ་རིག་པའི་དབང་
གིས་ལས་འབྱུང་བ་དང་དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར་ཞེན་པའི་བྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མཐོང་བའི་སྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉི་མས་གཏི་མུག་གི་མུན་པ་སྒྲག་པོ་རྣམ་པར་
བསལ་བའི་མཁས་པ་དག་ནི་འཁོར་བ་ལས་གོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། མ་རིག་པའི་

ཁྱེན་ལས་འདུ་བྱེད་དོ་ཞེས་འབྲུང་བ་དག་རྟེན་འབྲུང་སྐྱུ་མ་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་
པའི་སྟོང་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་མ་རིག་པ་སྤོང་ཞིང་། འདུ་བྱེད་ཀྱང་ཉི་བར་ལེན་
པར་མི་འགྱུར་བའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ། རྩོད་ལན་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་ནི། གལ་
ཏེ་དངོས་རྣམས་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ན། །ཐ་སྐྱད་དུ་ཡང་མོ་གཤམ་བྱ་ཅི་བཞིན། །དེ་
དག་མེད་པ་ཉིད་འགྱུར་དེ་ཡི་སྤྱིར། །དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡོད་པ་
ཉིད། །གཟུགས་སོགས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དེ།
གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་སྟེ་དོན་དམ་པར་མེད་ན་
ཐ་སྐྱད་དུ་ཡང་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
ཡང་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་རིགས་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་པར་༼༡༥༽ན། ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དེའི་སྤྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། དཔེ་མ་ངེས་པར་
བསྟན། དབུ་མ་པ་ལ་འདིའི་ཀླན་ཀ་མི་འཇུག། རང་གི་སྡེ་པས་བཀླལ་བར་མི་
རིགས་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་མ་ངེས་པ་དང་། ཁྱོད་རང་
ཉིད་ལ་མ་ངེས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་དག་རབ་རིབ་ཅན་སོགས་ཡུལ་
འགྱུར་བ། །སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་དེ་དག་མ་སྐྱེས་པས། །རེ་ཞིག་དེ་དག་ཉིད་ལ་
བརྩད་བྱ་སྟེ། །སྤྱི་ནས་མ་རིག་རབ་རིབ་རྗེས་འབྲེལ་ལའོ། །དེའི་ལན་དུ། གང་
དག་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ། །སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་དེ་
དག་དང་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་མ་སྐྱེས་པར་མཚུངས་པ་ལས། ཁྱོད་ཅག་གིས་ཡོད་པ་

མིན་པའི་སྐྱ་ཤད་མཐོང་ལ། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པ་ཅི་ཞེས་རེ་ཞིག་
 རབ་རིབ་ཅན་དེ་དག་ཉིད་ལ་བརྟུན་པར་བྱ་བར་འོས་ཏེ། བྱི་ནས་མ་སྐྱེས་པའི་
 གཟུགས་མཐོང་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་མཐོང་བ་མིན་པ་ཅི་ཞེས་མ་རིག་པའི་རབ་
 རིབ་ཀྱིས་སློ་མིག་རྗེས་སུ་འབྲེལ་ཞིང་བསྐྱེབས་པ་རྣམས་ལ་བརྒྱལ་བརྟག་ཏུ་བྱ་
 དགོས་སོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་
 ཁོ་བོ་ཅག་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་འདི་ལྟར་གཟིགས་ཤིང་།
 གང་དག་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཚོས་
 རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་སྐད་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ལྟག་པར་མོས་པར་བྱའོ་ཞེས་
 པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་འཆད་ཏུ་གཞུག་པ་
 ཡིན་གྱི། འཇིག་རྟེན་པ་རང་གི་ཤེས་པ་ཉིད་དབང་བཅོན་པར་བྱས་ནས་
 གཟུགས་སོགས་ཡོད་པ་དང་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་མེད་པར་མི་བསྐྱེབས་ཏེ། མ་རིག་
 པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་སློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་བསྐྱེབས་པས་དེ་ལྟར་སྐྱབ་མི་རུས་པའི་
 བྱིར། དེས་ན་མ་སྐྱེས་པར་མཚུངས་ཀྱང་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྱ་ཤད་སོགས་སྣང་ལ།
 མོ་གཤམ་བུ་མི་སྣང་བ་ལྟར་བྱ་སྣང་ཏུ་འང་རང་༼ ༡༧༥ ༽བཞིན་མེད་པར་
 མཚུངས་ཀྱང་བྱིས་སློའི་ཡུལ་ཏུ་གཟུགས་སོགས་འགྱུར་བ་དང་། མོ་གཤམ་གྱི་
 བུ་སོགས་མི་འགྱུར་བ་འགལ་བ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། རབ་རིབ་མེད་པ་
 ལ་སྐྱ་ཤད་མི་སྣང་བ་ལྟར་འཕགས་པས་དེ་ཉིད་གཟིགས་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་པའི་

ཆོས་འགར་ཡང་མ་གཟིགས་པས་གཟུགས་སོགས་གཟིགས་ལ། མོ་གཤམ་གྱི་
བྱ་ཅིས་མི་གཟིགས་པའི་བརྟག་པ་ག་ལ་འཇུག། གཉིས་པ་ལ། རིགས་པ་དང་།
ལུང་གིས་མ་ངེས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མི་ལམ་དྲི་ཟེའི་གྲོང་ཁྱེར་
བཅས། སླིག་རྒྱའི་ཆུ་དང་མིག་འཕྲུལ་གཟུགས་བརྟན་སོགས། སླེ་མེད་མཐོང་
ན་ཡོད་ཉིད་མིན་མཚུངས་ཀྱང་། ཁྱོད་ལ་ཇི་ལྟར་དེར་འགྱུར་དེ་མི་
རིགས། རབ་རིབ་ཅན་ལ་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པ་ལས་འདུག་ཅིག། རེ་ཞིག་འདི་
ཁྱོད་ཉིད་ལ་ཆེར་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་
མི་ལམ་དང་དྲི་ཟེའི་གྲོང་ཁྱེར་ར་བ་དང་བཅས་པ་དང་། སླིག་རྒྱའི་ཆུ་དང་མིག་
འཕྲུལ་དང་གཟུགས་བརྟན་དང་སོགས་པས་བྲག་ཆ་དང་སྐྱུལ་པ་རྣམས་རང་
བཞིན་གྱིས་སླེ་བ་མེད་བཞིན་མཐོང་ན། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དང་དོན་ལ་ཡོད་པ་
ཉིད་མིན་པར་མཚུངས་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་ཇི་ལྟར་མི་ལམ་སོགས་མཐོང་ལ། མོ་གཤམ་
གྱི་བྱ་མི་མཐོང་བ་དེར་འགྱུར་བ་ཅི་ཡིན་ཅེས་རང་ལ་བརྒྱལ་བརྟག་བྱས་ཏེ་བྱིས་
ནས་ངེད་ལ་འང་བརྒྱལ་བརྟག་བྱས་པར་འགྱུར་རོ། རེས་ན་གཟུགས་སོགས་
རང་བཞིན་མེད་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དང་ཡོད་མེད་མཚུངས་སོ་ཞེས་སྒྲུབ་དེ་མི་
རིགས་སོ། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་དུ་འདི་ཇི་ལྟར་སླེ་མེད་ཀྱང་། མོ་གཤམ་བྱ་
ལྟར་གང་བྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱི། མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་མ་ཡིན་པ། རེ་ཡི་
བྱིར་ན་སྒྲུབ་འདི་མ་ངེས་པའོ། ཁྱོད་ཀྱིས། གལ་ཏེ་དངོས་རྣམས་དེ་ཉིད་དུ་མེད་

ན། །ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མོ་གཤམ་བྱ་རི་བཞིན། །ཞེས་སྒྲུབ་འདི་བྱབ་པ་མ་ངེས་
 བར་འགྱུར་ཏེ། །གཟུགས་སོགས་འདི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མི་ལམ་ལ་སོགས་པ་འདི་
 རི་ལྟ་བར་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལྟར་གང་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མཐོང་
 བའི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་དེའི་༼༡༥༩༽ཁྱིམ་ནང་། །ངག་དོན་འཛིག་
 རྟེན་ན་སྐྱུ་མའི་དཔེ་བརྒྱད་དང་མོ་གཤམ་བྱ་རང་བཞིན་མེད་པར་མཆུངས་ཀྱང་
 མི་ལམ་སོགས་སྐྱུ་མའི་དཔེ་བརྒྱད་སྒྲུང་རུང་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་སྒྲུང་དུ་མི་རུང་བ་
 ལྟར་གཟུགས་དང་། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་རང་བཞིན་མེད་མཆུངས་ནི་སྒྲུང་མི་སྒྲུང་གི་
 བྱང་བར་མེད་པའི་བྱབ་པ་མ་ངེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། །རིགས་པ་དང་། །ལུང་
 དང་མི་འགལ་བ་གཉིས། །དང་པོ་ནི། མོ་གཤམ་བྱ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་
 གྱིས། །སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་དུ་མེད་འཛིག་རྟེན་དུ་འང་། །ཡོད་མིན་དེ་བཞིན་དངོས་འདི་
 ཀུན་ངོ་བོ། །ཉིད་གྱིས་འཛིག་རྟེན་དེ་ཉིད་དུ་མ་སྐྱེས། །དེས་ན་དབྱུ་མ་པ་ལ་ཁྱོད་
 གྱིས་བཀལ་བརྟག་བྱ་བའི་སྐབས་མེད་དེ། །ཁོ་བོ་ཅག་གཟུགས་སོགས་ཀུན་
 རྫོབ་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཁས་སྒྲུངས་ནས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་
 མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རི་ལྟར་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་གྱིས་སྐྱེ་བ་དེ་ཁོ་ན་
 ཉིད་དུ་སྟེ། །དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་འཛིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དུ་འང་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་
 བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་འདི་ཀུན་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་འཛིག་རྟེན་ཀུན་
 རྫོབ་དང་དེ་ཉིད་དོན་དམ་དུ་མ་སྐྱེས་ཏེ། །དབྱུད་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་སྒྲོས་པ་

དང་བུལ་བའི་ཕྱིར། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་སྒོ་ལ་མ་བཟོས་པར་
 རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་སྟེ། དེ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མེད་དེ། འཁོར་
 འདས་འཆིང་གོལ་གྱི་རྒྱ་འབྲས་འདི་ཐམས་ཅད་ལ་རོ་བོ་ཉིད་དང་རང་བཞིན་
 ཡོད་ན་དེ་ལྟར་དེ་བཙུང་མིན་དང་། གཞན་ལ་མི་བཟོས་པ་དང་། གཞན་དུ་མི་
 འགྱུར་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ལ། བཙུང་མིན་སོགས་གསུམ་པོ་དེ་ཆོས་གང་གི་འང་
 གནས་སྒྲིང་ལ་དབྱེད་ན་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་བཏགས་སུ་
 ཟད་ལ་རྟོག་བཏགས་སུ་ཟད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པོ་སྒོ་རྟོག་པར་ནི་
 བཅུ་དུ་ཡང་མི་འདོད་དེ། རྟོག་བཏགས་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་
 དང་ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པོ་༼༡༥༥༽རང་རང་གིས་ནས་རོ་བོས་སྒྲིང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཟབ་
 མོའི་དོན་འདི་ལྟ་བུ་ཐུགས་སུ་རྟུང་ནས་བསྟེངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བར་
 གཞན་ལ་སྟོན་པར་མཛད་པ་རྗེ་བཙུན་མཉན་པ་རས་ཆེན་གྱི་ཞབས་ལ་གྱུས་པ་
 ཆེན་པོས་ཐུག་འཆལ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཁྱིན་གྱིས་སྒྲོབས་ཤིག། རང་རྒྱུད་
 པ་དག་སྒྲིང་མྱོང་མཐོང་གསུམ་མི་འགོག་གི། བཏགས་པ་འགོག་གོ་ཞེས་ཟེར་བ་
 བྱི། དེ་དག་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ལ་སྒྲིང་ན་མཉམ་གཞག་འབྲུལ་སྒོར་
 འགྱུར་ཏེ། སྒྲིང་མྱོང་གཞན་གྱུར་བསྐྱེད་ཆོས་བཙུང་མ་ཡིན་པས་དམ་པའི་དོན་
 ལས་སྐྱོན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། མི་སྒྲིང་ན་དེ་རིགས་པས་དགག་བྱས་ཏེ།
 རིགས་པ་འཐད་ལྟན་དུ་གྲགས་པས་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པ་ན་གཞི་མེད་རྩ་བུལ་གྱི་

རྟོགས་པ་བྱུང་ཅན་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་འཆར་བའི་ཕྱིར། རྗེ་བཙུན་འབྲུག་པ་རྒྱ་
 རས་པས། སེམས་གཞི་རྩ་བྲལ་བའི་དོན་རྟོགས་པས། །འཁོར་འདས་ངོ་བོ་
 གཅིག་ཏུ་འབྲེས། །དགག་སྐྱབ་བྱ་རྒྱ་མ་མཐོང་ངོ་། །དེ་མི་བདག་གི་ལྟ་བའི་
 གདེང་ཚད་ཡིན། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་འདི་ལྟར་སྟོན་པས་ཆོས་
 རྣམས་ཀྱི། །གདོད་ནས་ཞི་ཞིང་སྐྱེ་བྲལ་རང་བཞིན་གྱིས། །ཡོངས་སུ་བྱ་བ་
 འདས་པ་གསུངས་གྱུར་པ། །དེ་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཆོས་ཐམས་
 ཅད་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རྟག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཤད་མ་ཐག་པ་
 དེའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་གྱིས། །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་
 བ། །གདོད་ནས་ཞི་ཞིང་མ་སྐྱེས་པ། །རང་བཞིན་གྱ་བ་འདས་པ་ཡི། །ཆོས་
 རྣམས་མགོན་པོ་ཁྱོད་གྱིས་བསྟན། །ཅེས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་བར་གྱི་ཆོས་
 རྣམས་ཀྱི་གདོད་ནས་ཞི་ཞིང་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བྱ་
 བ་ལས་འདས་པར་གསུངས་པར་གྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་ངོ་། །དེ་འང་ཡེ་ཤེས་ཞི་བའི་
 ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཞི་བའོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་༼༡༥༩༽དེ་ཞི་
 བ་ནི་མ་སྐྱེས་པས་སོ། །མ་སྐྱེས་པ་ཅི་ཞེན། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བྱ་བ་
 ལས་འདས་པའོ། །ཆོས་འགའ་ཞིག་ལ་རང་བཞིན་དང་ངོ་བོ་ཡོད་ན་སྐྱེ་ཡང་དེ་
 ཡོད་པ་མིན་པས་ཅི་ཞིག་སྐྱེ། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བས་སྤར་མ་
 བྱུང་ལས་ཕྱིས་བྱུང་དང་། ཕྱིས་བྱུང་ཡང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་ནི་ད་

གྱིས་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའོ། །གདོད་ནས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དག་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཁོ་ནར་མ་སྐྱེས་པ་ནི་མ་
ཡིན་གྱི། དེ་གོང་འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནས་ཆོས་དེ་དག་རང་
གི་བདག་ཉིད་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འདི་ལྟ་བུ་ལ་དགོངས་ནས་
ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྟོན་ཆང་པས། སྐྱེ་བའི་དུས་ཀྱི་ཤེས་པ་འདི། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་རུ་
འདུག་པ་ལ། །སླ་མས་བསྟན་ཀྱང་མ་དགོས་པར། རྟོགས་སུ་ཐོད་པར་གཤམ་
བ་ལ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །གདོད་ཀྱི་སྐྱ་ནི་དང་པོའི་སྐའི་རྣམ་གྲངས་ཏེ་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བརྟུན་དོ། །པོ་དོང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ནི།
ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་ནས་སྐྱེ་མེད་གཞི་རྩ་དང་བྲལ་བར་བརྟུན་པ་དེ་ལྟར་ན་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་འགག་གི་རྒྱ་
འབྲས་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཞིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་དུ་སྐྱེ་ནི་སྐྱེ།
སྐྱེ་བ་གདོད་ནས་གཞི་མེད་དུ་ཁས་སྒྲངས་ན་རང་ཆོག་དང་ཡང་འགལ་ལོ་ཞེས་
སྐྱ་བ་ནི་གཞུང་རྩ་འབྲེལ་འདིའི་སྐབས་ལ་སོགས་པར་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་བ་
གྲགས་པས་ཆོས་འཛིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཟབ་མའི་དོན་བཤད་པ་དེ་ལ་བྱེད་
ཅག་འཐིར་སྤྲད་དུ་བྱེད་པར་ཟད་ཀྱང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གདོད་
༼༡༥༥བ༽ནས་སྟོང་པའི་དབང་གིས་སྒྲོས་པ་གང་ལའང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཇུག་པ་
ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོན་སྟོང་པ་དང་

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་དང་ཚུལ་ཉིད་གྱི་འཐད་པ་དང་དབུ་མའི་ལྟ་སྒྲོམ་ལམ་འབྲས་
 ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར་སྐྱབས་དེར་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་འགག་གང་
 གིས་མཐོང་ཞིང་མཐོང་བ་དེ་དང་འགལ་ཀྱང་བྲལ་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་མ་པས་
 གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་འི་འཛིག་རྟེན་ཉི་ཆོ་བ་དག་དང་མ་བསྐྱུན་པར་སོ་སྐྱེ་ནས་ས་
 བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་རྗེས་ཐོབ་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པའི་བར་དང་བསྐྱུན་ཏེ།
 ཚུལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་རྟེན་འབྲེལ་དང་བདེན་གཉིས་རྣམ་
 བར་འཛིག་གོ་ཞེས་གཞན་གྲགས་སུ་བརྗོད་པའི་ཆོ་བྱིས་པ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་སྐྱེ་བ་
 ལྟར་སྒྲུབ་བ་དེའི་ཆོའང་རང་གི་ངོ་བོས་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་དེར་སྒྲུབ་བ་ནི་འབྲུལ་པའི་
 སྐྱེ་འགག་ཡིན་ལ། དེ་ལྟའི་སྐྱེ་འགག་གི་སྐྱེ་བ་ནི་གང་དུ་འང་སྐྱེ་འགག་རང་
 བཞིན་པར་མ་སྐྱེས་པས་དབྱེད་པ་ན་སྐྱེས་པར་ཡང་མི་བརྗོད་ཅིང་། རྟེན་འབྲེལ་
 སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ཡུལ་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་རྟེན་
 འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་འགག་གི་འབྲུལ་ཆ་འགའ་ཡང་གཤོད་ནས་སྐྱེ་བའི་གཞི་རྩ་དང་
 བྲལ་བར་གཟིགས་ནས་སྐྱེ་བ་ཞིག་སྐྱེ་མེད་དུ་སོང་ཞིང་། དེར་སྐྱེ་བའང་མིན་
 པས་རང་ཚིག་དང་འགལ་བའི་སྐྱབས་གཤམ་ཡོད། བྱེད་ཅག་དབུ་མ་པས་རྒྱ་མེད་
 ལས་དངོས་ཚུལ་སྐྱེ་བ་བཀག་ནས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེའོ་ཞེས་
 བའང་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཚིག་གི་རྒྱུན་རིབ་ཀྱིས་རྒྱབ་གཞིར་ནས་དོན་ལ་ཐ་སྙད་
 པའི་སྐྱེ་འགག་གི་སྐྱེ་བའི་དངོས་པོ་ལ་དེ་ལྟར་ཞེན་པའི་དངོས་འཛིན་གྱི་འཁོན་

ནད་གཏོང་དུ་མི་འདོད་པར་དབུ་མ་པའི་མཐོ་གྲལ་སྟེགས་༼ ༥༠༠ ༽པར་བྱེད་
པའི་བོལ་དུ་གོར་མ་ཆག་ནའང་། བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དབྱད་པ་ན་རྟེན་འབྲེལ་
གྱི་སྐྱེ་འགག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་པར་སུ་སྐྱབ་དེ་དག་དངོས་སྐྱབ་པའོ་ཞེས་སྟོབ་
དཔོན་ལྷ་པའི་ཞབས་ཀྱིས་བཞེད་པ་ཙམ་ལས་དབྱད་ཆེ་མཐར་འཛིན་གྱི་སྐྱེ་
སོགས་བཀག། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་སོགས་མ་བཀག་ཅེས་པ་ནི། དབྱད་ཆེ་འདུས་
བྱས་གྱི་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ། འདུས་མ་བྱས་གྱི་སྐྱེ་དེར་མི་སྐྱབ་པོ་ཞེས་སྐྱས་པ་
ལྟར་སྟོང་པོ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཁོ་པོ་ཅག་མ་དབྱད་པ་ན་རྟེན་འབྲེལ་ལ་འཛིན་རྟེན་
པ་དག་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པར་སྐྱབ་ཞིང་རྫོམ་མོད། དེ་ལྟར་ནའང་དེ་དབུ་མ་པའི་
ལྷགས་ཀྱིས་བརྗོད་པར་མི་འགོ་བས། དྲག་བྲལ་གྱིས་ཁེངས་པ་ཙན་དག་རབ་རྩ་
ཞི་བའི་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ལ་མཉམ་པར་ཞོག་ཅིག། དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
བསྐྱོར་བའི་དུས་སུ་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་མེད་དུ་བསྟན་ཏེ་ཞེས་ཡོན་ཏན་སྤལ་དུ་བྱུང་བ་
བརྗོད་པའི་སྟོན་པ་བཙུག་ལྟར་འདས་ལ་བྱང་སེམས་སྐྱིབ་སེལ་གྱིས་བསྟོད་
དོ། །གསུམ་པ་ནི། ལུས་སོགས་འདི་དག་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ཅིང་། །འཛིན་རྟེན་
རབ་རྩ་གྲགས་པར་ཡོད་ཅི་བཞིན། །དེ་བཞིན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འགྱུར་བས་
ན། །མོ་གཤམ་སུ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ་མི་འགྱུར། །རང་གི་སྟེ་པ་བྱེ་སྐྱེ་དང་
མདོ་སྟེ་པས་དངོས་པོ་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་ན་ཐ་སྟོད་དུ་ཡང་མེད་པར་
འགྱུར་པོ་ཞེས་བཀྲལ་དུ་མེད་དེ། བྱེད་ལྟར་ན་ལུས་པ་དང་ནགས་ཆལ་སོགས་

འདི་དག་ཀྱུན་རྫོབ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ཅིང་
 འཛིག་རྟེན་གྱི་རབ་ཏུ་གྲགས་པར་ཡོད་ཅིས། གང་ལ་བཙམ་དང་སློ་ཡིས་
 གཞན། །བསལ་ན་དེ་སློ་མི་འདུག་པ། །བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ། །ཡོད་དེ་
 དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནོ། །ཞེས་རགས་པ་བཏགས་ཡོད་དུ་ཁས་སྒྲངས་པ་རི་ལྟ་
 བ་བཞིན་དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་དབྱད་ན་མེད་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་གྲགས་
 རོར་མ་བརྟགས་ཉམས་དགར་དངོས་པོ་༼ ༡༧༠བ༽ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲང་བར་
 འབྱུང་བས་ན་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དང་མཚུངས་པར་
 གཏན་མེད་དུ་ཐལ་བར་མི་འབྱུང་རོ། །དེ་ལ་མི་མཚུངས་ཏེ། བུམ་སོགས་
 གདགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་བཞི་སོགས་རྫས་སུ་ཡོད་པས་རྒྱ་དེས་བུམ་པར་
 བཏགས་པའི་བུམ་པ་འབྲས་བུར་ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འཐད་ཀྱང་དབུ་མ་པ་
 ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་ཙམ་གྱི་ཆ་ལས་དེའི་རྒྱའི་རྫས་གཏན་མེད་པའི་
 ཕྱིར། དེ་ཐམས་ཅད་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལྟར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མི་ལྷོག་གོ་སྟམ་ན།
 མི་རིགས་ཏེ། གདགས་པའི་རྟེན་ས་ལ་སོགས་པ་རྫས་སུ་སྒྲུབ་པར་མི་རུས་པའི་
 ཕྱིར། བཞི་བརྒྱུ་པ་ལས། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མ་གཏོགས་པར། །རི་ལྟར་
 བུམ་པ་ཡོད་མིན་ལྟར། །དེ་བཞིན་རྒྱང་སོགས་མ་གཏོགས་པར། །གཟུགས་
 ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་སྤེང་བ་ལས། ས་ཆུ་མེད་དང་རྒྱང་
 རྣམས་ནི། །རེ་རེ་འང་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མེད། །གང་གསུམ་མེད་པར་རེ་རེ་

མེད། །གཅིག་མེད་པར་ཡང་གསུམ་མེད་དེ། །གལ་ཏེ་གསུམ་མེད་རེ་རེ་
མེད། །གཅིག་མེད་པར་ཡང་གསུམ་མེད་ན། །སོ་སོར་རང་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། །རི་
ལྷོང་འདུས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་ས་ཚུ་མེ་རླུང་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཐུན་ཡང་རྣམ་
ཐུན་གཞན་ལ་མ་བཟློས་པར་རེ་རེ་བ་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་དེར་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཀྱེན་མེད་པར་རྒྱ་རང་གི་ངོ་བོས་འབྱུང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། །གལ་ཏེ་གདགས་གཞི་
རྣམས་སུ་ཡོད་དུ་ཚུགས། དེ་ལྷོང་ན་དོན་དམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ལས། །ཀྱན་རྫོབ་རྣམས་
སུ་མེད་པ་སྐྱེ་མི་རིགས་ཏེ། དོན་དམ་པར་བདེན་གྲུབ་རྟག་པ་ལས་དེར་མ་གྲུབ་
པའི་མི་རྟག་པའི་བདེན་མེད་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། །བཞི་བརྒྱུ་པ་ལས། དངོས་པོ་རྟག་
པ་ལས་༼༥༧༽ན་བྱུང་བ། །མི་རྟག་པར་ནི་རི་ལྷོང་འགྱུར། །རྒྱ་འབྲས་མཚན་
ཉིད་མི་མཐུན་པ། །ནམ་ཡང་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་བདགས་
ཡོད་མེ་ལོང་དང་། །བཞིན་སོགས་ཀྱི་ཆོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་བརྟན་
བདགས་པ་ཅམ་དམིགས་པ་དང་། །བདགས་ཡོད་ཀ་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་
ཁྱིམ་དུ་བདགས་པ་དང་། །དེ་བཞིན་གཤིང་གི་རྟེན་ལ་ནགས་ཚལ་བདགས་པ་དང་།
མི་ལམ་དུ་མ་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ས་བོན་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་
ཅན་གྱི་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བར་དམིགས་པ་བཞིན་དངོས་པོ་བདགས་ཡོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
བདགས་པ་ཡང་བདགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་རིགས་ཏེ། །བསྟན་བཅོས་
ལས། །རི་ལྷོང་སྟོན་པས་སྐྱུལ་པ་ནི། །རྒྱ་འབྲུལ་ཐུན་སུམ་ཆོགས་སྐྱུལ་ཞིང་།

། །ཞེས་པ་ནས། གི་ཟའི་གོང་ཁྱེར་ལྷ་སྤྱད་དང་། །སྤྱི་ག་སྤྱི་མི་ལམ་འདྲ་བ་
 ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྤྱི་བ་རྟེན་
 འབྲེལ་དུ་བསྟན་པ་དངོས་དང་། རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་ཕན་ཡོན་གཉིས། དང་
 རོན། གང་ཕྱིར་རྒྱ་མེད་པ་དང་དབང་ལྷུག་གི། རྒྱ་ལ་སོགས་དང་བདག་གཞན་
 གཉིས་ཀ་ལས། །དངོས་རྣམས་སྤྱི་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཕྱིར་བརྟེན་
 བས་རབ་ཏུ་སྤྱི་བར་འགྱུར། །གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་མཐའ་བཞི་ལས་སྤྱི་བ་བཀག་ན།
 མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ལས་རྣམ་ཤེས་དང་ས་སྤྱུག་སོགས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྤྱི་བ་རི་
 ལྷར་ངེས་ཞེ་ན། མ་དབྱེད་གཤམ་པར་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་བཅད་པ་དེའི་
 ཆེད་དུ་ས་བོན་སྣང་ཙམ་གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་གུ་ལ་སོགས་པའི་
 འབྲས་སུ་འདི་དག་རབ་ཏུ་སྤྱི་བར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་རི་སྐྱད་བཤད་པའི་
 རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་མེད་པ་དང་དབང་ལྷུག་གི་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་དང་། བདག་དང་གཞན་
 དང་གཉིས་ཀ་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་སྤྱི་བར་འགྱུར་བ་མ་
 ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་རི་སྐྱད་དུ། །༡༩༧༧།བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དེ་
 ལ་ཆོས་ཀྱི་བརྟེན་འདི་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྷ་སྟེ། འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་། འདི་སྤྱི་ས་
 པས་འདི་སྤྱི་སྟེ། གང་འདི་མ་རིག་པའི་རྒྱུན་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་སོགས་
 གསུངས་སོ། །རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལས། འདི་ཡོད་པས་ནི་འདི་འབྱུང་
 དཔེར། རིང་པོ་ཡོད་ན་ཐུང་དུ་བཞིན། འདི་སྤྱི་ས་པས་ན་འདི་སྤྱི་དཔེར། །མར་

མེ་བྱང་བས་འོད་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། བསྟན་བཅོས་ལས། བྱེད་པོ་ལས་ལ་
བརྟེན་བྱས་ཤིང་། །ལས་ཀྱང་བྱེད་པོ་དེ་ཉིད་ལ། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་
གཏོགས་པར། །གྲུབ་པའི་རྒྱ་ནི་མ་མཐོང་ངོ་། །དེ་བཞིན་ཉིད་ལེན་གཤམ་པར་
བྱ། །ལས་དང་བྱེད་པ་བསལ་ཕྱིར་རོ། །བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དག་གིས། །དངོས་
པོ་ལྷག་མར་གཤམ་པར་བྱ། །ཞེས་རྒྱུན་འདི་པ་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ན་འོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་
རྗེས་བརྗོད་དུ་སྒྲུབ་ཤོ། །དེས་ན་རྒྱུན་འདི་པ་ཙམ་ལ་བསྟོས་ནས་འབྱུང་བ་ནི་
འཇིག་རྟེན་ཉི་ཆེ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དངོས་པོར་ལྟ་བུའི་སྒྲེ་འགག་གི་རྣམ་གཞག་ལ་
གཞོད་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་སྤྱི་མཐུན་གྱི་སྒྲེ་འགག་དང་མི་འགལ་བས་ཀུན་
རྫོབ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་དང་མི་མཐུན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། དོན་དམ་བདེན་
པའི་རང་ཚུལ་དང་ཡང་མཐུན་པར་འཇུག་པའི་འཇིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་འདི་ནི་
རི་སྒྲིབ་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་སྤྱི་ལ་གནས་ཤིང་གྲུབ་མོད་
ཀྱང་། རྟེན་འབྱུང་གི་ཀུན་རྫོབ་འདི་ལས་དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་ཆེད་དང་
ཐབས་གཞན་མེད་པས་རྟེན་འབྱུང་གི་ཀུན་རྫོབ་འདི་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་
འཇིག་རྟེན་སྤྱི་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་རི་བཞིན་པར་རྗེས་འཇུག་དུ་སྒྲུབ་པ་ནི་གཞན་
གྱིས་དབུ་མར་འབོད་པར་སྒྲེས་བྱ་དམ་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི། རྒྱུང་འཕེན་ནས་རྣམ་
རིག་། ༡༩༥༣ ལོ་བའི་བར་གཞན་ལ་མེད་ལ། གཞན་གྱི་འདོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་པལ་ཆེ་བ་དོན་དམ་ལ་འཇུག་པའི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བར་མ་ཟད། ཐ་སྙད་

དུའང་སྤང་དོར་གྱི་གཞིར་གཏན་མེད་པ་ཁོ་ནར་བཏགས་པ་ཉིད་མང་བས་མ་
 དབྱད་པའི་དབང་དུ་ན་ཡང་ཐ་སྙད་པའི་ཀུན་རྫོབ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ལ་སྒྲོ་
 སྒྲར་སྒྲ་ཚོགས་ཤིག་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ནའང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
 འབྱུང་བ་འདི་དཔུ་མ་པ་རང་ལུགས་ཀྱིས་བཞག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དཔུ་མ་པས་
 ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བྱིས་དོར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚོས་སུ་འཛོག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡང་
 དངོས་པོར་སྒྲ་བ་དག་གི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚོས་སུ་སྒྲ་བ་དེ་དག་དང་མིང་མཐུན་
 གྲང་དོན་མཐུན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་རྟེན་འབྲེལ་ནི་དངོས་པོའི་ཚོས་སུ་རང་
 ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་འཛོག་པ་དང་། འདིར་ནི་རང་ལུགས་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་
 དངོས་པོ་དངོས་མེད་གང་དུ་གྲུབ་པའི་ཚོས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་འགྲུབ་པས་ཐ་སྙད་
 དུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚོས་ཀྱི་ནུམ་གཞག་གྲགས་པ་ལྟར་མི་འཛོག་ཀ་མེད་འཛིག་
 རྟེན་གྱི་དོར་བྱུང་བའི་སྤྱིར། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚོས་ནུམ་
 པར་གཞག་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་རྒྱུ་འབྲས་དོ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་ཉིད་ལ་བདེ་
 སྒྲག་ཏུ་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་ནི། བྱེད་པོ་དང་ལས་དང་བདག་དང་ཉེ་བར་
 ལེན་པ་དང་རྒྱ་དང་འབྲས་སུ་དང་འགོ་བ་དང་འགོ་བ་པོ་དང་བལྟ་བྱ་དང་ལྟ་བྱེད་
 དང་། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་དང་། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་དང་ཆ་གས་
 དང་ཆ་གས་ཅན་དང་། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་། བྱུང་གཞི་དང་བྱུང་
 ཚོས་དང་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་དང་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་དང་ཤེས་བྱ་

དང་གཤམ་པ་དང་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་༼༡༩༡༽དང་སྐྱབ་
བྱེད་དང་སྐྱང་བྱ་དང་གཉེན་པོ་དང་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་དང་འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་མ་འདས་དང་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་དང་རྟག་མི་རྟག་དང་འདུས་
བྱས་མ་བྱས་དང་རྣམ་གཤམ་དང་ཡི་གཤམ་དང་བརྟུན་པ་དང་བདེན་པ་དང་ཆོས་
ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་དང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་དང་འཁོར་བ་དང་སྦྱང་འདས་
སོགས་མདོར་ན་གཉིས་ཆོས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་པན་ཚུན་གཅིག་
ལ་བསྟོས་ནས་གཅིག་བཞག་པ་མ་གཏོགས་རང་གི་ངོ་བོས་བསྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་
པ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་ཆད་པ་དང་རྟག་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བར་
འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་རྒྱ་རྒྱེན་དང་སྦྱེ་འགག་དང་གཅིག་ཐ་དད་ལ་
སོགས་པ་འདི་ལྟར་འཐད་དོ་ཞེས་རང་ལུགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་འཛོག་པ་ནི་སྟོན་
པའི་བསྟན་པ་ལས་བྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ལས། གང་དག་
བདག་དང་དངོས་པོ་རྣམས། །དེ་བཅས་ཉིད་དང་ཐ་དད་པར། །སྟོན་པས་དེ་
དག་བསྟན་དོན་ལ། །མཁས་སོ་སྟམ་དུ་མི་སེམས་སོ། །ཞེས་སོ། །དེ་དག་ལ་
གཅིག་དང་ཐ་དད་སོགས་སུ་བལྟ་བ་ནི་བྱིས་པ་རྣམས་ཁོ་ནའི་ཡིན་གྱི། འཕགས་
པ་རྣམས་ལ་མི་མངའ་སྟེ། དུགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ལས། དེ་ཉིད་མ་མཐོང་འཇིག་
རྟེན་དང་། །ལྷ་རན་འདས་པར་རྫོམ་སེམས་ཏེ། །དེ་ཉིད་མཐོང་བ་འཇིག་རྟེན་
དང་། །ལྷ་རན་འདས་པར་རྫོམ་སེམས་མེད། །ཅེས་སོ། །དེ་ལ་རྒྱེན་འདི་པ་ཙམ་

ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཚོས་གང་འབྲས་བྱ་གང་གི་རྒྱུར་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་
 དེའི་རྒྱ་ཡིན་གྱི། མི་སྣ་དེ་བའི་དབང་ལྷན་དང་ཀུན་གཞི་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་
 བཏགས་པའི་རྒྱ་ནམས་དང་བྲལ་བར་སྟོང་བ་ཡིན་ནོ། །དབུ་མ་པས་མ་
 ༼ ༡༥ ༣ ༽དབྱེད་པ་ན་འཛིག་རྟེན་གཞན་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་འཛིག་པ་
 བ། དེའི་སྐྱེ་འགག་རྒྱ་འབྲས་འཛིག་རྟེན་གྲགས་པའི་བསྟོས་བཞག་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་
 ཉིད་གྱིས་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་ལ་ཡོངས་སུ་གཞོད་པར་འགྱུར་བ། དེ་ལ་གཞོད་
 པས་གྲུབ་དོན་དངོས་པོར་སྒྲུབ་པའི་སྐྱེ་འགག་ཏུ་བལྟ་བ་ཡང་འགོག་ཅུས་ཤིང་།
 ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང་འཐད་པར་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་
 དང་བསྟོས་འབྱུང་གི་སྐྱེ་འགག་སོགས་བཞོད་པ་ཉིད་ལ་མཚོག་ཏུ་བསྒྲགས་པ་
 ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་འགྲུབ་པའི་བྱེད་པ་ཡང་
 འཛིག་རྟེན་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་འཐད་ལྡན་ཁས་ལེན་པ་ཉིད་ལ་གནས་
 པ་ཡིན་གྱི། དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་
 རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་འཛིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་དབྱེད་པ་ན་འཐད་ལྡན་དུ་
 འཛིག་རྒྱུར་མི་རྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་བསྟོས་འབྱུང་
 གི་སྐྱེ་འགག་གི་གཏན་ཚིགས་གྱིས་གཞན་གྱི་འདོད་པའི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་འགག་
 འགོག་པ་ནི་སྒྲས་ཟིན་ལ། སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ཉིད་གྱིས་སྐྱེ་འགག་འགོག་པ་ལྟ་
 ལུང་ཡོད་ཀྱང་དོན་འཆུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་ལས་སྐྱེས་པས་དེ་མ་སྐྱེས་པར་

བརྗོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
སོ། །རྟོན་ལས་སྦྱོས་པ་མ་སྦྱོས་པ། །དེ་ཉིད་མ་བྱེན་པའི་མཆོག་གིས་
གསུངས། །ཞེས་སོ། །འོ་ན་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་དུ་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་
སྦྱོ་སོགས་དབུ་མ་པས་བསྐྱབ་པར་བྱའམ་ཞེན། མཐའ་བཞིའི་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་སྦྱོ་
སོགས་ནི་རྟགས་དེས་བསྐྱབས་ན་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་བས་མི་འགྱུར་ལ།
རྟོན་༼ ༡༥༥ བ༽ འབྲེལ་གྱི་ཀྱན་རྫོབ་པའི་སྦྱོ་སོགས་ནི་རྟགས་དེས་སྐྱབ་པར་མི་
བྱས་ཏེ། རྟགས་ཆོས་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་དང་། འདི་ལྟའི་རྟོན་འབྲེལ་གྱིས་ཀྱན་
རྫོབ་པའི་སྦྱོ་འགག་དང་རྒྱ་འབྲས་འཛོག་པ་ནི་མ་དབྱེད་པའི་དུས་སུ་འཛོག་
ལ། དབྱེད་ནས་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོ་སོགས་སྐྱབ་པར་
བྱེད་ན་ནི་སྤང་ཆེན་གྱི་བྱས་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་ཏེ། དབྱེད་ནས་མཐའ་བཞིའི་
སྦྱོ་བ་བཀག་བྱལ་དུ་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོ་སོགས་བསྐྱབས་ན་སྤང་རིགས་ཚུལ་དུ་
མས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་སྦྱོ་སོགས་བཀག་ནས་སྐྱབས་པ་བརྗོད་བྲལ་གྱི་དབུ་
མར་གནས་པ་ལས་ཉམས་པར་བྱས་ཏེ། སྤང་དངོས་སྐྱབ་པའི་ནང་དུ་ཞུགས་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གདོད་ཀྱན་རྫོབ་པའི་སྦྱོ་བ་འབད་ནས་འཐད་ལྡན་དུ་སྐྱབ་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དོན་ལ་སྦྱོ་འགག་ལ་མཆོན་མ་དང་དངོས་པོར་བལྟ་བའི་
འཛིན་སྟངས་ཅན་གྱི་སྤོ་ཞིག་གིས་སྦྱོ་འདོགས་ན་དེ་སྦྱོ་འདོགས་བྱེད་མཐའ་
བཞིའི་སྦྱོ་འགག་གིས་བྱས་པ་དང་། རྟོན་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོ་འགག་གིས་བྱས་པ་ལ་

བྱད་པར་མེད་དེ། འཆིང་ན་གསེར་ཐག་དང་ལྷགས་ཐག་འཆིང་བྱེད་དུ་བྱད་པར་
 མེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེར་མ་ཟད་དབྱད་ནས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་འགག་འབད་པས་
 བསྐྱབས་ན་སྐྱེ་འགག་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། གྲུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྐྱེ་
 འགག་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་འཐད་དེ། དོན་དམ་
 བདེན་པར་སྐྱེ་འགག་དང་བྲལ་བ་ལ་དེ་ལྟར་སུ་ཞིག་གིས་སྐྱབ་རྩས། གཉིས་པ་
 ལྟར་ཡང་མི་འཐད་དེ། དབུ་མ་པས་གྲུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྐྱེ་འགག་མ་དབྱད་
 པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་རྗེས་བརྗོད་དུ་ལང་མོར་འདོན་པ་ལས་དབྱད་ནས་འཛིག་ན་
 གྲུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྐྱེ་མོགས་༼ ༡༩༧ ཀ ༽རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་པར་བསྐྱབ་
 བྱར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དབུ་མ་པས་དབྱད་ན་གྲུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྐྱེ་མོགས་
 གྱི་རང་རང་གི་རོ་བོ་དང་རང་བཞིན་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དོན་མེད་པར་ཡང་
 འགྱུར་ཞིང་། དབྱད་ནས་སྐྱེ་འགག་འཛིག་ན་སྐྱེ་འགག་དབྱད་བཟོད་པར་འགྱུར་
 ལ། དེ་ལྟའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་འགག་དབྱད་བཟོད་ཅན་འདོད་ན་ཡང་དེ་ལྟ་བུ་
 བདེན་པ་གཉིས་མིན་གྱི་བདེན་པ་ལུང་གསུམ་པར་ཁས་ལེན་ན་མ་གཏོགས་དེ་
 འདྲའི་དབྱད་བཟོད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚོས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མི་སྲིད་ན་སུ་ཞིག་
 གིས་དེ་ལྟར་སྐྱབ་རྩས་ལེགས་པར་བསམ་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །ངག་དོན་དབུ་
 མ་པས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་མ་དབྱད་པར་འཛིག་པ་ན་སྒྲར་
 ཅོམ་འཛིག་རྟེན་གྲུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་སྐྱོ་སྐྱར་མ་བཟབ་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྒྲར་

དོར་བྱེད་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཚུལ་ལས་མ་ཉམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
གྲགས་པའི་དོན་ལ་འཇིག་བསྐྱེད་མེད་པར་བརྫོད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་དབྱེད་
ནས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་འགག་སོགས་འཛོག་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྒྲིལ་
བཏབ་པས་དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་ཚུལ་ལས་ཉམས་
པ་ཡིན་ཏེ། དབྱེད་དོར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་ཆོས་མི་
འགྲུབ་བཞིན་འགྲུབ་པར་སྒྲིལ་བཏགས་ཤིང་། དེ་གྲུབ་པར་སྒྲོམ་པས་སྐྱེ་འགག་
དང་བྲལ་བའི་དོན་དམ་པ་འགོག་པར་འགྱུར་བས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་
སྐྱར་པ་བཏབ་པར་ཡང་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེས་ན་གངས་ཅན་པ་ཁ་ཅིག་དབུ་མ་
པས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་འགག་རང་ལྷགས་ཀྱི་འཐད་པས་འཛོག་པ་ནི་ཐུན་མོང་
མིན་པའི་བྱེད་ཆོས་ཏེ། བདེན་མེད་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་༼ ༡༥༧ ༽འགག་ཉིད་
ལེགས་པར་གྲུབ་པས་ཆད་མཐའ་སེལ་ཆེད་དུ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་
ལ་ནི་དབུ་མའི་བྱི་ཙམ་མི་བྱོ་བར་ཟད་དེ། བདེན་མེད་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་འགག་
ཉིད་དོ་ཞེས་མཐའ་བྲལ་སྐྱུ་བའི་སྟོན་པ་དག་གི་ལུང་ལས་འབྱུང་བ་དེ་ནི་དབྱེད་
པ་དང་འཕགས་པའི་གཟིགས་དོར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་འགག་སྐྱུ་མའི་སྐྱེ་འགག་
ལྟར་སྐྱེ་འགག་དང་བྲལ་བར་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་ཡིན་གྱི། དེར་སྐྱེ་འགག་ཡང་དག་
པར་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དུ་མི་ལམ་དུའང་མི་བ་སྤིད་པ་མིན་པའི་
བྱིར། དེས་ན་འདི་ལྟར་སྐྱབ་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་ཀྱེ་མ་ལ། དེས་ན་མ་དབྱེད་

པར་རྒྱུན་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་འཛོག་ལུགས་ནི་མཐའ་བཞི་སྟེ་བར་འདོད་པའི་
དངོས་འཛིན་དང་འགལ་བས་དབུ་མ་པའི་བདེན་གཉིས་འཛོག་ཚུལ་དངོས་སྟེ་
བའི་བདེན་གཉིས་འཛོག་ཚུལ་ལས་ཆེས་བྱད་པར་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་
རྒྱུ་དང་སེམས་ཙན་ལ་སོགས་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་འཛིག་རྟེན་ལ་
གྲགས་པ་དང་མི་འགལ་བར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དེ།
ཁོ་བོའི་པ་རས་པ་ཆེན་པོའི་མགྱར་ལས། བཏྲོས་བཞག་གི་བདེན་གཉིས་ནམ་
གཞག་ཀྱང་། ཁོ་བོ་འཛིག་རྟེན་གཞན་གྲགས་ངོར་ཙམ་འདོན། །ད་འཛིག་རྟེན་
སྟོས་དང་བྲལ་ཙན། །བཏྲོས་ཆོས་ཀྱི་བདེན་རྒྱུན་ལ་སོགས་ཀྱིས། །སྟེ་འགག་
གི་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ལ། །ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་གྱི་དགག་སྟབས་
ཀྱན། །དམིགས་མེད་དུ་ཞི་བའི་གནས་སྐབས་དེར། །རང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་སྟོམ་ཇི་
ལྟར་ཡོད། །རང་ལུགས་ཀྱི་བྱུང་མཐའ་ཞིག་ཙན། །གཞན་ལུགས་ཀྱང་འགོག་
དོན་མི་འདུག་པས། །དབུ་མར་ཡང་མིང་འདོགས་ཀྱང་། །༡༥༥༥།མ་བྱེད་ཅིག།
ཅས་བཀའ་སྩལ་པ་ཉིད་ལ་འཁོར་ཐབས་མེད་པའི་བཀའ་བྲིན་བྲན་ཏེ་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐུག་བགྱིས་སོ། །དེས་ན་རྒྱུན་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་
རྒྱ་མེད་དུ་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་དེ། རྒྱ་མེད་ནི་གང་ལའང་བཏྲོས་
མེད་ཡིན་ལ། རྟེན་འབྲེལ་ནི་བཏྲོས་པའི་དོན་ཙན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཐུག་
ལ་སོགས་རྒྱ་རྟག་པ་དང་གཅིག་སྟེ་དང་མི་མཐུན་པ་དང་ཁ་ཡར་བ་ལས་བྱུང་བ་

ན་རྟེན་འབྲེལ་དང་འགལ་ཏེ། རྒྱ་གཅིག་པུ་ལས་བྱུང་ན་རྒྱུན་གཞན་དང་གཞན་ལ་བཟློས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་རྟག་པ་ལའང་བྱ་བྱེད་དང་བྲལ་བས་བཟློས་པར་མི་རིགས་ཤིང་། རྒྱ་མི་མཐུན་པ་ལས་འབྱུང་ན་ཡང་རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་བཟློས་པར་མི་རིགས་ལ། རྒྱ་ཁ་ཡར་བ་ལས་འབྱུང་ན་འང་ཆོགས་པ་ལ་བཟློས་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྦྱེ་བ་རྣམས་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་དང་འགལ་ཏེ། རང་ཉིད་རང་ལ་མི་བཟློས་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་ལ་བྱ་བྱེད་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། རང་མ་གྲུབ་ན་བཟློས་ས་ལྟོས་ཆོས་གཉིས་ཀར་མི་རུང་ཞིང་། གྲུབ་ན་བཟློས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ལའང་མ་གྲུབ་ན་བཟློས་ས་ལྟོས་ཆོས་གཉིས་ཀར་མི་རུང་ཞིང་གཞན་དུ་མི་འཐད་ལ། གྲུབ་ན་བཟློས་མི་དགོས་ཤིང་བཟློས་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ལས་སྦྱེ་བའང་སྦྱོན་གཉིས་ཀས་རིག་པའི་ཕྱིར་བཟློས་པར་འགལ་ལོ། །དེས་ན་སྤྲུལ་ལྔ་དང་པའི་མདོ་ལས། ས་བོན་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ཡང་སྦྱེ་བ་ན་བདག་གིས་མ་བྱས། གཞན་གྱིས་མ་བྱས། གཉིས་ཀས་མ་བྱས། དབང་ལྷན་གིས་མ་བྱས། དུས་ཀྱིས་མ་བསྐྱར། བླ་རབ་ལས་མ་བྱུང་། རང་བཞིན་༼༡༥༥༽པེ་ལས་མ་བྱུང་། རོ་བོ་ཉིད་ལས་མ་བྱུང་། རྒྱ་མེད་པ་ལས་མ་སྦྱེས་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ལྷ་བ་ངན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་བརྟེན་ནས་རབ་འབྱུང་

བས། རྟོག་པ་འདི་དག་བརྟག་པར་མི་བྱས་པ། རྟོག་ཕྱིར་རྟོག་འབྱུང་རིགས་པ་
 འདི་ཡིས་ནི། །ལྟ་བུ་བྱ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད། རྟོག་ཕྱིར་འདི་པ་
 ཅམ་གྱི་རྟོག་འབྱུང་བཤད་པས་རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་རྟོག་པ་བསྐྱོག་པར་
 མ་ཟད། རྟོག་འདི་པ་ཅམ་གྱི་རྟོག་འབྱུང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི་མཐའ་འཛིན་གྱི་
 ལྟ་བུ་བྱ་བའི་བྱ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་
 རྣམས་འདི་ལ་བརྟོག་ནས་འདི་རབ་ཏུ་འབྱུང་ཞེས་པས་མ་དབྱེད་པར་སྐྱེ་འགག་
 རྒྱ་འབྲས་གྲགས་པ་ལྟར་གྱི་སྒྲིབ་ཕྱིར་ཅམ་འབྲུག་གི། དེ་ལས་གཞན་ཏུ་རྟོག་ཆད་
 དངོས་པོ་དངོས་མེད་སོགས་གཉིས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་དོན་
 དམ་ཏུ་མ་ཟད་ཐ་སྐྱད་ཏུ་འང་བརྟག་པར་མི་བྱས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། རྟོག་ན་དངོས་
 པོ་འགའ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཁས་མ་བླངས་ཏེ་རྟོག་འདི་པ་ཅམ་གྱི་རྟོག་འབྱུང་
 རྣམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་བྱུག་ཏུ་པ་ལས། དེ་དང་དེ་བརྟོག་གང་
 འབྱུང་བ། །རང་གི་ངོ་བོར་དེ་མ་སྐྱེས། །རང་གི་ངོ་བོ་མ་སྐྱེས་གང་། རྟོག་ཕྱིར་
 ཞེས་ངེས་པར་བྱ། ཞེས་དང་། བསྟན་བཅོས་ལས། རྟོག་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་
 བ་གང་། རྟོག་ཕྱིར་པ་ཉིད་ཏུ་བཤད། རྟོག་ཕྱིར་བྱས་གང་གས་པ་སྟེ། རྟོག་
 ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ལོ། ཞེས་དང་། མདོ་སྟེ་ལས། གང་ཞིག་རྟོག་ལས་
 སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། རྟོག་ཕྱིར་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། རྟོག་ལ་རག་ལས་
 གང་དེ་སྟོང་པར་བཤད། གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་ཡིན། རྟོག་

གསུངས་སོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲིབ་ཀྱིས་དེའི་རྒྱད་ལ་ལྟ་བུ་
རྣམས་འབྱུང་བར་མི་༼༥༥༽འབྱུང་རོ། །དེ་ལྟར་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་སྒྲེའམགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་འཛིག་རྟེན་ལ་བསྟོན་
མེད་དུ་གྲགས་ཤིང་། མ་བརྟགས་གཅིག་ཤུར་ཉམས་དགའི་སྒྲིབ་བ་ཙམ་འདི་ལ་
བདེན་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ཏེ་རྒྱ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པའི་འཛིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་མཁྱེན་པ་ཅན་དག་གིས་དབྱུད་པ་དང་མ་དབྱུད་པའི་དབང་
ལས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཛིག་རྟེན་དགོལ་བའི་ཆེད་དུ་ངེས་དོན་དབུ་
མའི་གསུང་རབ་ལས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ལས་གཞན་དུ་དངོས་པོར་ལྟ་བུ་ཅན་
དག་གིས་གྲུབ་པར་ནི་འདི་ལྟ་བུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པས། རྟེན་འབྱུང་འདི་ལྟ་བུ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་སྟོན་བྲལ་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱེད་པའི་
རིགས་པ་དམ་པ་དང་། གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་།
བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་གི་དབུ་མའི་ལམ་དང་། འམགས་པའི་སྒྲེའོ་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་བཤོད་པའི་ས་དང་ལམ་ཉིད་དུ་བས་པས། ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་ཀྱང་སུས་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་དེས་ཆོས་མཐོང་ཞེས་སོགས་དཀོན་
མཆོག་གསུམ་དང་བདེན་པ་བཞི་སོགས་མཐོང་བར་གསུངས་ཤིང་། སྟོབ་
དཔོན་གྱིས་ཀྱང་དབུ་མ་གཏམ་ཆོགས་དང་། རིགས་ཆོགས་དང་། བསྟོད་
ཆོགས་ཐམས་ཅད་དུ་རྟེན་འབྲེལ་འབའ་ཞིག་གསུངས་པའི་སྒྲོ་ནས་བཙུམ་ལྟ་བུ་

འདས་ལ་བསྟོད་ཅིང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རྫོང་བྱེད་གསུང་རབ་
 དང་བརྫོང་བྱ་གཤམ་གྱི་གཏན་ལ་པབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟོག་རྣམས་
 དངོས་པོ་ཡོད་ན་འགྱུར་བ་སྟེ། །དངོས་པོ་རི་ལྟར་མེད་པར་ཡོངས་དབྱེད་
 ཟིན། །དངོས་པོ་མེད་པར་འདི་རྣམས་མི་འབྱུང་དཔེར། །བྱུང་གིང་མེད་པར་མེ་
 ཡོད་མིན་དེ་བཞིན། །བདག་གཞན་རྟག་ཆད་ལ་སོགས་རྟོག་པ་རྣམས་ཚས་ཀྱལ་
 ལ་དངོས་པོ་ཡོད་ན་སྟེ། བར་འགྱུར་བ་༼ ༡༥༥ བ༽ རྟེན་བཤད་པའི་རིགས་པས་
 དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་རི་ལྟར་མེད་པར་ཡོངས་སུ་དབྱེད་ཟིན་པས་འཕགས་
 པས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་པས་དངོས་པོ་སྤྲ་རབ་ཙམ་ཡང་མེད་
 པར་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་ནི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོར་རྟོག་པ་འདི་རྣམས་མི་
 འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་བྱུང་གིང་མེད་པར་མེ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་
 པ་ལ། རྣམ་དབྱེད་ཀྱི་འབྲས་བྱུང་དངོས་དང་། རྣམ་དབྱེད་མཛད་པ་བྱུགས་རྗེའི་
 ཐུལ་ལས་བྱུང་བར་བརྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སོ་སོའི་སྟེ་བོ་རྣམས་ནི་རྟོག་པས་
 བཅིངས། །མི་རྟོག་རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་གྲོ་ལ་འགྱུར་བས། །རྟོག་རྣམས་ལོག་པར་
 གྱུར་པ་གང་ཡིན་དེ། ། རྣམ་པར་དབྱེད་པའི་འབྲས་བྱུང་མཁས་རྣམས་
 གསུང་། །དེས་ན་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའི་སོ་སོ་སྟེ་བོ་རྣམས་
 ནི་རང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བཅིངས་གིང་། དེ་ཉིད་བྱུགས་སུ་བྱོན་པའི་
 འཕགས་པ་སྟོས་པ་གང་ལའང་མི་རྟོག་རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་གྲོ་ལ་བར་འགྱུར་བས་

མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་མ་ལུས་པར་ལོག་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་དེ། སློབ་
དཔོན་གྱིས་བསྟན་བཅོས་ལས་རྣམ་པར་དབྱེད་པའི་འབྲས་བུར་མཁས་རྣམས་
གསུངས་སོ། །དེས་ན། རི་སྐད་དུ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། སྟོང་
མཐོང་ཡོན་ཏན་ཅི་ཞིག་ཡོད། རྟོག་པས་མཐོང་བས་འཆིང་བ་སྟེ། །དེ་ཉིད་
འདིར་ནི་འགོག་པ་ཡིན། ཟེས་སོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་པས་ཅི་ཞིག་བསལ་བར་
བྱས་སྟུང་ན། བཅོམ་ལུན་འདས་དང་ས་ཆེན་པོར་ཞུགས་པའི་དེ་སྔས་སློབ་མར་
བཅས་པ་མཐའ་དག་གི་དབུ་མའི་གསུང་རབ་རབ་འབྱམས་ལས་གསུངས་པའི་
རིགས་ཚུལ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ཐོག་མེད་ནས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པའི་རྟོག་པ་ཁོ་
ན་བསྟོག་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པས་རྟོག་པ་ཞིག་བསྟོག་ནས་རྟོག་པ་བྱུང་བར་
བ་གཞན་ཞིག་སྟེད་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དངོས་པོ་མི་སྟོང་པའི་
ཡོད་པར་རྟོག་པ་བསྟོག་ནས་དངོས་པོ་**༼ ༡༩༧ ར ཟེད་པའི་སྟོང་ཉིད་མེད་པ་**
ཞིག་གི་རྟོག་པ་བསྟེད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་རྟོག་ན་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཡུལ་
གྱི་གནས་ལུགས་ལ་མ་ཞུགས་པའི་འཆིང་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། སློབ་དཔོན་
གྱིས། འདིར་ནི་ཡོད་ཉིད་འགོག་པ་སྟེ། མེད་ཉིད་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་
མིན། །ནག་པོ་མིན་ཅེས་སྒྲིམ་པ་ན། །དཀར་པོ་ཡིན་ཅེས་མ་བརྗོད་
བཞིན། ཟེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་འདི་ལ་ལོག་པར་ལྟ་
བའི་སྟོ་ཙན་ཁ་ཅིག། ཡོད་མེད་གང་དུ་འང་མི་འདོད་པ་དེ་ཙང་མེད་པའི་ཆད་ལྟ་

ཉད་པོར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མི་འདོད་པའི་སྤྱིར་ཆད་ལྟ་
 ཉད་པོར་ཐལ་ན་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མི་འདོད་པའི་སྤྱིར། ཉག་པ་ཡོད་ལྟ་འགྱུར་
 མེད་གཡུང་དྲུང་ཅན་དྲུང་ཅིས་མི་ཐལ། ཡོད་པ་སུན་སྤྱང་བས་མེད་པར་བལྟ་
 བ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན། འོ་ན་མེད་པ་སུན་སྤྱང་བས་ཡོད་པར་ལྟ་བ་ཅིའི་སྤྱིར་མ་ཡིན་
 ཏེ། རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས། ཡང་དག་ཅི་བཞིན་
 ཡོངས་ཤེས་པས། མེད་དང་ཡོད་པར་མི་འདོད་པ། །དེ་སྤྱིར་མེད་པ་པར་འགྱུར་
 བ། ཅི་སྤྱིར་ཡོད་པ་པར་མི་འགྱུར། །གལ་ཏེ་ཡོད་པ་སུན་སྤྱང་བས། །དོན་གྱིས་
 འདི་ནི་མེད་རབ་བསྐྱེད། །དེ་བཞིན་མེད་པ་སུན་སྤྱང་བས། །ཡོད་པར་ཅི་ཡི་
 སྤྱིར་མི་བསྐྱེད། ཅིས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན། ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཡོད་
 མེད་མིན། །གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་མིན་པའང་མིན། །མཐའ་བཞི་ལས་ནི་རྣམ་
 གྲོལ་བ། །དེ་ཉིད་དབྱུང་མ་བ་ཡིས་རིག། ཅིས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ། ཤར་ཅོང་ཁ་བ་
 ཆེན་པོ་ན་རེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྟད་ཆད་གྲུབ་ལ་བསམས་ནས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་
 མེད་པ་མ་ཡིན། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་
 །༡༩༧༧བ།ཤས་ཡོད་གོ་ཆོད་ཅིང་། དོན་དམ་པར་མེད་པས་མེད་གོ་མི་ཆོད་པས་
 དེ་གཞི་གྲུབ་པའི་ཆོས་སུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་འཕགས་པའི་གཟིགས་རོ་ན་ཡང་
 གཉིས་སྒྲུང་རྒྱབ་པའི་རྩལ་གྱིས་ཡོད་པའོ་ཞེས་སྒྲུབ་དང་། རོ་ནང་པ་ཆེན་པོ་ན་
 རེ། དོན་དམ་ཐམས་ཅད་མེད་པ་མ་ཡིན། ཀྱན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་

ཡིན། །ཞེས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་འཆད་པ་དེ་དག་གིས་ནི་གཞུང་དེ་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་བཀའ་ལ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྤྱིང་པོ་དབུ་མའི་གསུང་རབ་ཀྱི་
བདུད་ཅིང་རྒྱ་མཚོ་ལ་མཐར་ལྟའི་དུག་ཆུ་ཆེན་པོ་བཞེས་བསྐྱད་པར་བྱས་པ་ཡིན་
ཏེ། དེ་དག་གི་ལྟར་ན། ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཡོད་མེད་མིན། །གཉིས་ཀའི་བདག་
ཉིད་མིན་པའང་མིན། །མཐའ་བཞི་ལས་ནི་རྣམ་གྲོལ་བ། །དེ་ཉིད་དབུ་མ་པ་
ཡིས་རིག། ཅེས་ཁོ་ནར་སོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་བདེན་པ་གཉིས་བསྐྱུས་ཀྱི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྒྲོས་བྲལ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། བདེན་པ་
གཉིས་ཀར་རང་རང་གི་སར་ཡོད་མེད་དམ་ཏྲག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་བཅན་པོ་ཉིད་དུ་
དངོས་པོར་ལྟ་བའི་སྒོག་མཁར་གཞིག་ཏུ་དཀའ་བ་ཉིད་བཅས་འདུག་པའི་
ཕྱིར། དབུ་མ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་མྱད་དུ་བྱུང་བ་བསྐྱུང་བར་འདོད་པའི་
བསགས་སྐྱུང་གི་མཐུ་ཅུལ་ཅན་གང་དག་ལུགས་འདི་བཏང་སྟོམས་སུ་ཡོད་
འཛིག་རིགས་སམ། ལུགས་དེ་དག་གི་ལྟར་ན་འཁོར་བ་དང་བྱང་འདས་ཀྱི་ཐ་
སྟོན་མཐའ་དག་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་བསྐྱུར་དུ་མི་
རུང་ཞིང་། མེད་པ་བྱ་བྱེད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་བདེན་གཉིས་ལ་ཡོད་འཛིན་དང་
མེད་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤྱང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། བདེན་པ་གཉིས་
པོ་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་དུ་འང་མི་རུང་སྟེ། ཡོད་པའང་མེད་། ༡༩༥༥ ལའི་
ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་གང་དུ་འང་མི་རུང་ལ། མེད་པའང་ཡོད་པའི་ཆོས་ཅན་

དང་ཚུལ་ཉིད་གང་དུ་འདར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐར་པ་དོན་གཉིས་རྣམས་
 གྱིས་ཡོད་མེད་དུ་ཞེན་པ་གཉིས་ཀ་སྤང་དགོས་ཏེ། དེ་དག་མ་སྤངས་པར་ཐར་པ་
 མི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོངས་ནས་བཙུག་ལྟར་འདས་གྱིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་
 ཡུམ་དང་། ཉིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་དང་། དཀོན་བཙུགས་དང་། ལང་གཤེགས་
 དང་། ཀླ་ཏུ་ཡ་ན་ལ་གདམས་པ་སོགས་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་གསུང་རབ་ཐམས་
 ཅད་དུ་ཡོད་མེད་དུ་ལྟ་བ་གཉིས་ཀ་སྤང་བར་གསུངས་ཤིང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་
 ཀྱང་བསྟན་བཙུག་ཐམས་ཅད་ལས་དེ་གཉིས་ཀ་སྤང་བར་གསུངས་ཏེ། ཅུ་བ་
 ལས། སློ་རྒྱུད་གང་དག་དངོས་རྣམས་ལ། ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་ཉིད་དུ། །ལྟ་
 བ་དེས་ནི་བལྟ་བུ་བ། ཉེ་བར་ཞི་བ་ཞི་མི་མཐོང་། །ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་སྒྲིབ་
 བ་ལས། གནས་མེད་ཚུལ་འདིས་སྒྲག་གྱུར་པའི། །སྐྱེ་བོ་གནས་ལ་མངོན་
 དགའ་ཞིང་། ཡོད་དང་མེད་པར་ཞེན་པ་ལས། །མི་མཁས་རྣམས་ནི་སྤང་བར་
 འགྱུར། །ཞེས་དང་། མེད་པ་པ་ནི་ངན་འགྲོར་འགྲོ། ཡོད་པ་པ་ནི་བདེ་འགྲོར་
 འགྲོ། །ཡང་དག་ཇི་བཞིན་ཡོངས་ཤེས་ཕྱིར། །གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་ཐར་པར་
 འགྱུར། །ཞེས་དང་། རིགས་པ་དུག་ཅུ་བ་ལས། ཡོད་པས་རྣམ་པར་མི་གོ་ལ་
 ཏེ། །མེད་པས་སྤྲིད་པ་འདི་ལས་མིན། །དངོས་དང་དངོས་མེད་ཡོངས་ཤེས་
 པས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམ་པར་གོ་ལ། །ཅེས་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་
 པར་བསྐྱོད་པ་ལས། ཡོད་ཅེས་པ་ནི་རྟག་པར་བལྟ། །མེད་ཅེས་པ་ནི་ཆད་པར་

བཟུ། །དེས་ན་མཐའ་གཉིས་བྲལ་བ་ཡི། །ཆོས་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟན་པར་
མཛད། །དེས་ན་༼༡༩༥༥༽ཆོས་རྣམས་མཁྱེད་དང་། །བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་བཀའ་
བསྟུལ་ལགས། །རྣམ་ཤེས་བྱ་བའང་མ་ལགས་ན། །ཆིག་གི་སྒྲིང་ཡུལ་ག་ལ་
ལགས། །ཞེས་སོགས་སྐྱེ་ཆེར་འབྱུང་བའི་ཡུང་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་མོས་པ་
ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་དུ་བཟུ་བ་བཀག་ནས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་སྒྲིང་
བྱེད་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་དོན་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་
མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མཐོང་གི་ལྷ་སྒྲོམ་རྣམ་པར་
དག་པ་གོང་འཕེལ་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱས་ནས་བསགས་སྦྱང་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་
རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ནི། མདོར། སྐྱེ་བ་པོ་ཡི་ལྷག་མཐོང་
དང་། །ཞི་གནས་གོམས་པར་བྱས་ནས་ནི། །གནས་ངན་ལེན་གྱི་འཆིང་བ་དང་
། །མཆོན་མའི་འཆིང་ལས་རྣམ་གྲོལ་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་ཐར་པ་དང་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱའི་མཆོག་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་
པར་མངོན་དུ་བྱུང་མེད་པའི་རྩལ་གྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་
རབ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོ་ནས་ལེགས་པར་སྐྱེད་བྱེད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་
བཞིན་དུ་ལྷ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་འབྲུལ་བ་ཐམས་ཅད་གཞོམ་པར་བྱ་
དགོས་སོ་ཞེས་བསྟན་བཅོས་འདིར་བསྟན་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་
པའོ། །གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། གྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བ་དང་། ཆགས་སྤང་སྤངས་ཏེ་

ནམ་པར་དཔྱོད་རིགས་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་ལས་དབྱེད་ཚོད་ལ་
 ཆགས་པའི་ཕྱིར། །མ་མཛད་རྣམ་གྲོལ་ཕྱིར་ནི་དེ་ཉིད་བསྟན། །སློབ་དཔོན་གྱི་
 དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས། རིགས་པའི་ཆོགས་དུ་མས་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་རྒྱ་
 ཆེར་མཛད་པ་ནི་ཚོད་པ་ལ་ཆགས་པ་གཞན་སྟེ་དབང་འདོད་པའི་ཕྱིར་མ་མཛད་
 དོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ལས་རྒྱ་ཆེར་དབྱེད་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པས་འགྲོ་བ་
 ཀླུ་གྱིས་ཆོས་ཉིད་༼༡༧༩༽ཁོང་དུ་ཆུད་དེ་ཐར་པ་ཐོབ་ན་ཅི་མ་རུང་ཞེས་སྒྲི་
 བོ་རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ནི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་
 རྣམ་པར་བཤད་པ་ན། །གཞན་གཞུང་འཛིག་པར་འགྱུར་ན་ཉེས་པ་མེད། །ཁྱོད་
 གྱིས་ཀློལ་བས་བརྟགས་པ་ཐམས་ཅད་བཀག་སྟེ་ཚོད་པའི་ཕྱིར་ན་རྟོག་པ་
 བསྐྱོག་ཙམ་ཁོ་ན་འབྲས་བུར་བཞག་པ་མ་སོང་ངོ་སྟམ་ན་མིན་ཏེ། དབྱེད་པ་ཚོད་
 ཕྱིར་མིན་ཀྱང་གལ་ཏེ་དབྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན། གཞན་
 གཞུང་འཐད་པ་དང་བྲལ་བས་སྒྱོད་བར་མ་རུས་ཏེ་དོ་རྗེས་བྲག་རི་འཛིག་པར་
 འགྱུར་བ་ལྟར་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། བརྒྱ་པ་ལས། ཆོས་འདི་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་རྣམས་ཀྱིས། །ཚོད་པ་མཛད་ཕྱིར་གསུངས་མ་ཡིན། །འོ་ན་ཀྱང་
 མེ་ཡིས་བྱུང་གིང་ལྟར། །འདི་ཡིས་པས་ཀྱི་ཀློལ་བ་བྲེག། ཅེས་སོ། །གསུམ་པ་
 ནི། རང་གི་ལྟ་ལ་ཆགས་དང་དེ་བཞིན་དུ། །གཞན་གྱི་ལྟ་ལ་འབྲུག་གང་རྟོག་པ་
 ཉིད། །དེ་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྱོད་རྣམ་བསལ་ཏེ། །རྣམ་དཔྱོད་པ་ནི་ལྷུང་དུ་

གྲོལ་བར་འགྱུར། །རང་གཞན་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་ཆགས་སྤང་དྲག་པོས་རྩོད་སྤྱོད་
ཆོས་བསྟན་ན་རྩོད་པ་བསྟོག་མི་སྤྱོད་པས་རང་གི་ལྟ་ལ་ཆགས་པ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་ལྟ་ལ་འཇུག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དངོས་པོར་རྩོད་པ་ཉིད་
ཡིན་པའི་སྤྱོད་རྩོད་པ་དེ་མ་ལོག་པར་ཐར་པ་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་འདི་རྩོད་
ཆེད་དུ་མིན་པ་དེའི་སྤྱོད་རང་གཞན་ལ་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྱོད་ཀླུ་སྤྱོད་ཉེ་དེ་
ཉིད་རྩོད་སྤྱོད་ཀྱིས་གནས་ལུགས་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ནི་མུར་དུ་གྲོལ་བར་
འགྱུར་རོ། །དྲག་ཅུ་པ་ལས། རྩོད་མེད་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན། །དེ་དག་ལ་ནི་
སྤྱོད་སྤྱོད་མེད་དོ། །གང་རྣམས་ལ་ནི་སྤྱོད་སྤྱོད་མེད་པ། །དེ་ལ་གཞན་སྤྱོད་སྤྱོད་ག་ལ་
ཡོད། །ཅིས་དང་། བརྒྱ་པ་ལས། རང་གི་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་ཆགས་ཡོད་ཅིང་། །གཞན་
སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་ཁྱོད་མི་དགའ་ན། །མུ་རན་འདས་པར་མི་འགོ་སྤྱོད། །གཉིས་སྤྱོད་ཞི་
བར་ཡོང་མི་འགྱུར། །ཞེས་དང་། མདོ་སྤྱོད་ལས། གང་ཞིག་ཆོས་འདི་ཐོས་ནས་
ཆགས་བྱེད་ཅིང་། ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཐོས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་བྱེད། །ར་རྒྱལ་
དང་ནི་རྒྱགས་པས་བཅོམ་པ་དེ། །ར་རྒྱལ་དབང་གིས་སྤྱོད་བསྤྱོད་ལ་རྩོད་སྤྱོད་
། །ཞེས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་བཏང་སྤྱོད་ཤེས་བྱ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་འཇིག་རྟེན་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་གྲགས་པ་འཕགས་པ་རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱིས་བཀྲལ་བ་དེ་
ཐར་འདོད་ཀྱིས་བསྟན་ན། རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་དུ་རྣམ་གྲོལ་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བས་དེ་
ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་དགོས་ཤིང་དབྱེད་པ་དང་འཕགས་པའི་གཟིགས་ངོ་ལ་རྟེན་

འབྲེལ་ཙམ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ཐར་པ་ཡང་ཡོངས་སུ་བྱ་རན་
 ལས་འདས་པ་ལས་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པས་འཐོབ་བྱ་ཐོབ་བྱེད་ཐོབ་པ་དེ་
 ཐམས་ཅད་ནི་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེ་དག་མེད་ཅེས་གྲང་མི་བརྗོད་ཅིང་
 ། ཡོད་མེད་གཉིས་ཡིན་དང་། གཉིས་མིན་གཉིས་ཀར་ཡང་མི་བརྗོད་པས་གང་
 དུ་ཡང་མི་རྟོག་མི་འཛིན་མི་ཚུ་ལ་བར་བྱར་མེད་རང་བབ་ཆེན་པོ་མ་བཅོས་ལྷག་
 པ་འདི་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་འཛིན་ཅིང་། དེའི་ཆེ་ཆོགས་དྲུག་ཡུལ་བཅས་ཀྱི་ཐུ་
 རང་གི་སྣང་བ་གང་ཤར་བའི་ཆོས་ཅན་དེ་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་
 རབ་དང་བྱན་པས་དེའི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་ཚུལ་ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བྱས་
 ཏེ། རྟོ་ཆོན་ལ་ཁ་བ་བབ་པ་ལྟར་སྣང་སྟོང་གྲགས་སྟོང་རིག་སྟོང་ལ་ཅེར་ལྟ་ཅེར་
 གྲོལ་དུ་འགྱུར་བ་སྟེ། དབུ་མའི་ལྟ་སྒྲོམ་གྱི་མན་ངག་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་བྲིད་
 སྟོལ་བར་མ་ཆད་པ་དཔལ་ལྷན་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲིག་སྟིང་ཀམ་བཀའ་
 བརྒྱད་ཀྱི་སྟན་བརྒྱད་མར་མེ་གཅིག་ལ་གཅིག་བལྟམས་པ་ལྟ་བུ་འདི་ནི་རྣལ་
 འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷག་རྗེ་བཙུན་མཉན་པ་གྲུབ་ཐོབ་ཁོ་ནའི་བཀའ་དྲིན་ལས་ཉི་
 བར་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཁོ་བོས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་དབུ་མའི་ལྟ་སྒྲོམ་གྱི་ཚུལ་
 འདི་༼ ༡༧༠ ན ༽ ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དཔལ་གྱིས་ཤར་ཅོང་ཁ་བ་ལ་གདམས་
 པ་ལས་བདེན་པ་གཉིས་ལས་རེ་རེའི་སྟེང་དུ་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་མཐའ་བཞི་ཀ་
 བཀག་ནས་སྟེ་མེད་སྟུབ་པ་འདི་འདྲ་ནི་ལོག་ལྟ་ཆེན་པོ་སྟེ། ཡོད་པ་བཀག་ནས་

མེད་པ་ཡིན་བྱས་པའི་རྗེས་ཐོགས་སུ་མེད་པ་བཀག་ནས་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་དང་།
གཉིས་ཡིན་བཀག་ནས་གཉིས་མིན་སྐྱབ་རྗེས་གཉིས་མིན་བཀག་ནས་གཉིས་
ཡིན་སྐྱབ་པ་ནི་དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མར་གོ་བས་རང་ཆེག་དང་འགལ་
ཞིང་། ཆེག་དོན་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཏན་ཁོང་དུ་མི་ཆུད་
བས་བོད་སྐྱ་རབས་པའི་དབུ་མ་ཡོད་མིན་མེད་མིན་གྱི་ལྷགས་འདི་ནི་རྒྱ་ནག་དུ་
ཤར་གི་ལྷ་སྒོམ་ལྷར་འབྱུལ་པ་འབའ་ཞིག་གོ་ཞེས་གདམས་པ་དང་རྗེས་བསྟན་
རྒྱ་ཆེར་མཛད་ལ། ལྷར་ར་དགེ་ལེགས་པས་ཀྱང་ཁོ་བོའི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁུན་
པའི་དབུ་མའི་ལྷ་སྒོམ་འདི་ནི་མར་པ་འབྲོག་མི་སྲགས་གསར་རྟིང་རྫོགས་ཆེན་
གཙོད་ཡུལ་ཞི་བྱེད་པ་སྟོན་གངས་ཅན་གྱི་ཁོད་འདིར་བྱོན་ནོ་ཅོག་གི་ལྷགས་ལ་
མ་ཤར་ཞིང་། སྟོན་བྱོན་གྱི་ལྷགས་ཀྱི་དབུ་མའི་ལྷ་སྒོམ་དེ་ནི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་
ཆེན་པོར་ལྷར་ངོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གཞུང་འཇུགས་པར་བྱེད་མོད། བདེན་སྟོན་མི་
བཅུད་དེ། སྐྱ་རབས་ཀྱི་དབུ་མའི་ལྷ་སྒོམ་ལ་འཆད་ཅོད་ཅོམ་པ་དང་ཐོས་བསམ་
སྒོམ་གསུམ་མཛད་ནས་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་དུ་གྱུར་པའི་རྗེ་བཙུན་སྒྲམ་
པོ་པ་དང་། ཁྲོ་ལུ་ལོ་རྩ་བ་བྱམས་པ་དཔལ་དང་། ས་སྐྱ་པའི་རྗེ་བཙུན་གོང་མ་
རྣམ་གསུམ་དང་། ཡ་གཅིག་དམ་པ་རྒྱ་གར་དང་། ཞང་གཡུ་བྲག་པ་དང་། ལུ་
སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་
སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་༼ ༡༧༠ བ༽ དཔའ་ཆེན་པོ་དག་གི་རྣམ་པར་

འབྲུལ་པར་ཡང་གྲགས་ལ། གལ་ཏེ་སྤྱུལ་པ་ཡས་བྱོན་དུ་མ་གྱུར་གྱང་མདོ་
 རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་གཤེགས་ཏེ་གྲུབ་པའི་ས་ཆེན་པོ་བརྟེན་པའི་
 གང་ཟག་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྟ་སྒྲུབ་ལ་སྐྱོན་ཡོད་པ་ལྟ་གཤམ་ཞིག། རིང་ལུགས་དེ་
 ལ་འབྲུལ་པའི་དྲི་མ་ཅུང་ཟད་གྱང་མེད་དོ། །དེས་ན། དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་
 བ་ཐམས་ཅད་ཡིད་པམ་པར་བྱ་མི་དགོས་ཏེ། རྩལ་འདི་གར་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་
 འབྲུལ་བཅས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཡིན་ཅེས་སྒྲུབ་པ་འདི་རྗེ་བཙུན་རྣམས་པའི་ནམ་འབྲུལ་
 དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པ་རྒྱ་རས་པས་མ་འོངས་པ་འབྲུང་བ་ཐུགས་ཀྱིས་མཁྱེན་ནས་
 དོན་རྗེའི་སྤྱུ་འདི་ལྟར་སྒྲུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་ལ་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། །ཐོ་
 མའི་དྲེན་གྱིས་རྟོགས་ལགས་པས། །སངས་རྒྱས་སྟོང་ཙུ་བྱོན་གྱུར་གྱང་། །ཐེ་
 ཆོམ་ཟ་རྒྱ་མི་གདའོ། །ཞེས་གསུངས་པས། རྩོན་བྱོན་དབུ་མའི་ལྟ་སྒྲུབ་འདི་ལ་
 འཇམ་དབྱངས་ལས་གཞན་པའི་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མདུན་
 གྱི་ནམ་མཁར་སྤྱོན་ཐུང་གཏིབས་པ་ལྟར་བྱོན་ནས་ཁོར་ལོ། །འབྲུལ་ལོ། །ལུང་
 རོ། །ཉེས་སོ། །བརྟན་པ་བཤིག་གོ་ཞེས་དབྱངས་གཅིག་མགྱིན་གཅིག་ཏུ་
 གསུངས་གྱང་ཡིད་གཏོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཞིང་འདིའི་ངེས་དོན་དུ་དབུ་མའི་ལྟ་
 སྒྲུབ་ཀྱི་བརྟན་པ་འཛིན་པ་ལ་ཞིང་འདིའི་སྟོན་པས་ལུང་བརྟན་བརྟེན་པའི་
 འཕགས་པ་སྤྱུ་བསྐྱོབ་མར་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་ན་ཁྱེད་འདོད་པའི་དབུ་
 མའི་ལྟ་སྒྲུབ་དེ་ལྟ་བུ་ཡི་གོ་ན་གཅིག་གྱང་མི་སྣང་བའི་བྱིར། མ་གྲུབ་སྣམ་ན་

གྲུབ་སྟེ། བྱེད་རང་གིས་ཀྱང་དབུ་མའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལ་རི་ལྟ་བུར་མི་གསལ་
བར་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་མིག་བྱེད་པར་སྒྲ་མ་དབུ་མ་པ་བརྒྱད་ནས་བསྟན་པ་
ཡིན་ཅིས་འཆད་ཀྱིན་འདུག་ལ། ༼༡༧༽ན་སྟོབ་དཔོན་གྱུ་སྒྲུབ་རྗེས་འབྲང་
བའི་ཐལ་རང་གི་གཞུང་ལུགས་སུ་བྱེད་ཀྱི་འདོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཆོད་གྲུབ་དང་
། འཁྲུལ་ཤེས་དང་། ཆོད་མའི་གཞི་མཐུན་དང་། དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་
འདི་ཐམས་ཅད་འདི་ལྟར་རང་སར་བདེན་པས་དེ་དེར་འཛིན་པ་ནི་དངོས་འཛིན་
དང་བདེན་འཛིན་མ་ཡིན་ལ། བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་བདེན་པ་དེ་
ཤེས་བྱ་ན་མི་སྤྱིད་ཅིང་། བདེན་མེད་རྟོགས་པ་ལ་བདེན་གྲུབ་དེ་ངོས་མ་ཟེན་
པར་དེ་མི་རྟོགས་ཤིང་། དེ་ལྟའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ནི་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྟན་
བརྒྱད་མེད་པར་སུས་ཀྱང་ངོས་མ་ཟེན་པས་དེར་སངས་གི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་
སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདག་བདེན་དང་ཐ་སྙད་པའི་
དངོས་པོའི་བདག་བདེན་འདྲེས་པ་དེས་ལན་ཅིང་། དངོས་པོ་བདག་བདེན་
བཀག་ན་ཆད་ལྟར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། ངར་འཛིན་ལྟན་སྒྱེས་ཀྱིས་བཟུང་
བའི་སེམས་ཅན་སྒྱི་ལ་ཡོད་པའི་ང་དང་བདག་ཙམ་ཐེག་པ་གསུམ་གར་དགག་
བྱའི་གང་ཟག་གི་བདག་མ་ཡིན་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་འང་ཞིག་པ་འདུས་མ་བྱས་
ཉིད་དངོས་པོའི་རྒྱ་འབྲས་དང་ངོ་བོར་སྒྲུབ་དང་། འགྲོ་བ་དུག་གི་འཁྲུལ་སྒྲུང་མི་
མཐུན་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་མ་འཁྲུལ་བའི་བདེན་པ་དོན་བྱེད་པ་

ཚད་གྲུབ་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགག་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཚོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་ནས་མི་བྱེད་པར་བདེན་གཉིས་སྒྲུབ་བའི་སྟེང་ནས་བྱེད་པ་
དང་། བདག་སྐྱེ་སོགས་འགོག་པ་ན་ཚོས་ཅན་ལྷ་གྲུ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་མི་འགོག་
པར་དེ་ལ་སྒྲུང་ཞེན་གཉིས་ཀར་ཡོད་པ་མིན་པའི་ལྷ་གྲུ་རང་བདེན་པ་གསར་
ཚོམ་བྱས་ནས་དེ་ལ་བདག་སྐྱེ་སོགས་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཅེས་པ་འདི་འདྲ་
འགར་ཡང་མ་མཐོང་། ༼༡༧༽། ཞིང་། ཁྱེད་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་འདི་ལྟར་འཆའ་
བ་ལ་འཕགས་པ་གྲུ་སྐྱབ་རྗེས་འབྲང་གི་ལུང་ཡི་གེ་ན་གཅིག་ཀྱང་འདྲེན་རྒྱུ་མ་
ཞེད་འདུག་ཅིང་། གང་བྲངས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱ་བོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཐམས་
ཅད་དང་མི་མཐུན་པར་གྲོག་བཤད་ཀྱི་འབྲུ་འབའ་ཞིག་བསྟན་པར་སྒྲུང་བའི་
ཕྱིར། ཅུ་བར་མ་ཁྱབ་བོ་སྟོམ་ན་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དུ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཉིད་
སངས་རྒྱས་ནས་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པའི་ཚུལ་བཟུང་བ་ཡིན་ཀྱང་བསྟན་པ་
འདིའི་བསྟན་གཙོ་སྟོན་པ་ཤུ་གྲུབ་ཡིན་ལ། བྱམས་འཇམ་སོགས་དེའི་འཁོར་
ཡིན་པས་སྐབས་འདིར་སྟོན་པ་ཉིད་ལ་དཔང་དུ་བྱའོ། །ཁྱད་པར་བོད་སྤར་བྱོན་
ཀྱི་དབུ་མ་པ་དག་གིས་ནི་ཡོད་པ་བཀག་ནས་མེད་པ་མ་བསྐྱབས་པ་དང་།
གཉིས་ཡིན་བཀག་ནས་གཉིས་མིན་གཏན་མ་བསྐྱབས་གིང་། དེ་དག་གིས་
གཞན་གྱིས་ལོག་པར་བརྟགས་པ་གང་དག་ཏེན་འབྲེལ་ཀྱང་རྫོབ་པ་འཇིག་ཏེན་
གཞན་གྲགས་ཀྱིས་ཁས་བླངས་ཅོམ་ལ་བརྟེན་ནས་སུན་འབྱིན་པ་ལས་རང་

ལྷགས་གྱི་དགག་སྐྱབ་མ་བྱས་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། རི་ལྟར་གྲགས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས། །རྣམ་པར་དབྱེད་པས་ཐམས་ཅད་དབྱེད། །ཅེས་འབྱུང་བ་ཁོ་ན་
ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་བོད་སྐད་བས་པའི་དབུ་མ་པས་མི་འདོད་པ་
ཞིག་ཁྱེད་གྱིས་འདོད་དགོས་སོ་ཞེས་སྒྲུ་ན་ནི། རི་སྐད་དུ། བན་གྱིས་ཁྱེད་འདིར་
འདོད་བྱེད་པ། །གསལ་བར་དབང་ལྷག་སྤྱོད་པ་ཡིན། །ཅེས་པ་ལྟར་འབྱུང་བ་
ཉིད་དོ། །འདིར་སྒྲུས་པ། འཛིག་རྟེན་ངོར་བྱས་བདེན་གཉིས་འཛོག་ན་ཡང་
། །བདེན་པ་གཉིས་ཀར་གྲགས་གྲུབ་མེད་པ་དང་། །ཡོད་ཀྱང་དེ་ལྟའི་བདེན་
གཉིས་བལྟས་བཞག་གི། མ་དབྱེད་ཅམ་ངོར་ཐ་སྐད་བྱེད་། ༡༧༡༩ །ཅམ་
ལས། །དབྱེད་ཆེ་བལྟས་ལས་འཛིག་རྟེན་འབྱུང་བ་དང་། །དེ་ཉིད་གྱིས་ན་སྟོང་
པར་འཛོག་པ་ཡི། །སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་དེ་ཡང་འབྲུབ་མིན་པས། །ཆོས་ཀྱན་སྒྲུ་
བསམ་བརྗོད་བྱར་ག་ལ་བརྟུབ། །དབྱོད་བྱེད་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་
གྱིས། །ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་དབྱེད་པ་ཡི། །དབྱོད་བྱེད་དབྱེད་བྱ་ཉིད་ཀྱང་
རང་བཞིན་གྱི། །ངོ་བོར་དམིགས་པ་ཡོངས་སུ་ཞི་བ་ན། །ཤིང་གཉིས་དུད་ལས་
མེ་ཉིད་བྱུང་བ་ན། །བསྐྱེད་པ་ཉིད་གྱིས་མེ་དང་ཤིང་གཉིས་ཀར། །འགར་ཡང་
གནས་པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་མིན་ལྟར། །བདེན་པར་མེད་འདི་ཁོང་དུ་ཆུད་བྱས་
ཏེ། །དབྱེད་བྱ་རྣམ་པར་དབྱེད་པར་བྱས་པ་ན། །རྣམ་དབྱོད་དེ་ལ་ཡང་ནི་རྟེན་
ཡོད་མིན། །རྟེན་མེད་ཕྱིར་ན་རྣམ་དབྱོད་མི་སྦྱེ་སྦྱེ། །སྦྱེ་མེད་དེ་ཡང་ཐུང་ན་

འདས་པར་བརྗོད། །དེ་ཆེ་ཐ་སྙད་ཆད་མས་གྲུབ་པ་ཡི། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
 ཆད་མཐའ་སེལ་བའི་བྱིར། །བདེན་སྟོང་ཉིད་ལས་བསྟོན་མེད་དོན་བྱེད་
 པ། །ཤུལ་དུ་ལུས་པར་འགྱུར་རམ་འགོ་ཀུན་སོམས། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ།
 གང་ཟག་གི་བདག་དགག་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན། །དེ་དགག་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་
 པར་བཤད། །བཀག་ནས་གང་ཟག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་
 གསུམ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་སྟོན་ནམས་མ་ལུས་འཛིག་ཆོགས་ལ། །ལྟ་ལས་
 བྱུང་བར་སློ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་ཅིང་། །བདག་ནི་འདི་ཡི་ཡུལ་དུ་རྟོགས་བྱས་
 བས། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད། །ལུང་དང་རིགས་པས་
 ཆོས་ཀྱི་བདག་བཀག་ནས་ད་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པ་ལ་ཐར་འདོད་ཀྱི་
 རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་འཛིག་ལྟའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་བདག་ནི་འགོག་པར་
 བྱེད་རིགས་ཏེ། །འདོད་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ནམས་དང་སྟེ་རྒྱ་ན་འཆི་བྱ་
 དན་སོགས་སྟོན་ནམས་མ་ལུས་པ་དང་དང་པོ་ཡིར་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་
 མོངས་ཅན་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུ་ལས་། ༡༧༧ །བྱུང་བར་སློ་ཡིས་མཐོང་བར་
 གྱུར་པས་དགག་རིགས་གིང་། །བདག་ནི་འཛིག་ལྟ་འདིའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་
 རྟོགས་པར་བྱས་ནས་སོ། །བྱབ་སྟེ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཡུལ་སུན་མ་བྱུང་བར་
 ཡུལ་ཅན་སུན་འབྱེན་མི་རྣམས་པའི་བྱིར། །མདོ་ལས། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་
 ནི་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུའི་རྩ་བ་ཅན། །འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་

ཅན། འཛིག་ཆོགས་ལྟ་བུའི་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་ཅན་དག་གོ་ཞེས་འཛིག་ལྟ་ལས་
འདུ་བྱེད་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཡན་ལག་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་
སྤྱིད་པའི་འཁོར་ལོ་དར་དྲགས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་འཁོར་བ་འབྱུང་བས་འཛིག་ལྟ་
སྤྱིང་བྱེད་གྱི་དབྱེད་པ་འདི་ནི་ཐར་པ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་སྒྲ་ན་མེད་པའོ། །ད་ནི་
བདག་མེད་པ་གཉིས་ལས་བརྩམས་ཏེ་སྤྱིང་ན། གང་ཟག་དང་ཆོས་གྱི་བདག་ནི་
གང་། དེ་དག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི་ཅི། དེ་དག་ཚུལ་རི་ལྟར་མེད་ཅེ་ན། གང་
ཟག་གི་བདག་ནི་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པའི་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུའི་
ཞེན་ཡུལ་ལ་བདག་དང་། སེམས་ཅན་དང་། གང་ཟག་དང་། སྐྱེས་བུ་དང་།
སྒོག་དང་། ཤེད་བུ་དང་། ཤེད་བདག་དང་། ཆོར་བ་པོ་ལ་སོགས་པར་གྲགས་
ཏེ། དེ་ལ་ཡང་འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་གྱི་ཡུལ་དང་། ཀུན་བརྟགས་གྱི་ཡུལ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། འོག་པའི་བཤེས་གཉེན་དང་གྲུབ་མཐའ་ངན་པས་བརྟགས་
པ་སོགས་ལ་མ་བཟོས་པར་ཐོག་མེད་ནས་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པའི་
བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་གོམས་པས་སྤང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་བདག་གོ་འདི་ནི་
ངའི་འོ་བདག་གི་འོ་སྟམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཅན་ཐ་ན་བྱ་དང་རི་དྲགས་ཚུན་ཆོད་
ལའང་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་ནི་འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་ཞེས་བྱ་ལ། །༡༧༥༥།དེའི་
ཡུལ་ནི་འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་གྱི་ཡུལ་གྱི་བདག་རྟེ་གྲུབ་མཐས་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །འཛིག་ལྟ་ཀུན་བརྟགས་གྱི་ཡུལ་ལའང་གསུམ་སྟེ། ཆོས་འདི་པ་ལས་སྤྱི་

རོལ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་དུ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་སོགས་
སུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་དང་། མང་པོས་བཀྱར་བ་ཁ་ཅིག་གིས་ཡུང་པོ་འམ་སེམས་ཉིད་
བདག་ཏུ་བཏགས་པ་དང་། གནས་མ་བྱ་པ་དག་ཡུང་པོ་དང་དེ་ཉིད་དང་གཞན་
དུ་མེད་པར་ལྟ་བ་དང་། ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདག་དང་
མ་འདྲེས་པའི་ཡུང་པོ་ལ་བཏགས་པའི་བདག་ཐ་སྙད་ཆོད་གྲུབ་ཀྱི་བདག་འདོད་
པ་རྣམས་སོ། །དེ་དག་འཛིན་པ་ལ་ནི་འཛིན་ལྟ་གུན་བཏགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐོག་
མེད་ཀྱི་བག་ཆགས་གོམས་པ་འབའ་ཞིག་ལས་རང་བྱུགས་ཀྱིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་
ཀྱི། བཤེས་གཉེན་ངན་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲུལ་པ་
བྱས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་རྟོག་པས་གསར་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་དག་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་འཛིན་ལྟ་གུན་བཏགས་ཀྱི་ཡུལ་ཀྱི་
བདག་གོ། ཆོས་ཀྱི་བདག་ནི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པའི་ཡུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་
མཆེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་ཀྱི་བར་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་
འཛིན་རྟོན་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྱུང་
བར་རྟག་མི་རྟག་ལ་སོགས་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་སྟེ་ཕྱི་ན་གུན་བཏགས་དང་ལྟན་
སྐྱེས་གཉིས་སོ། །དེ་དག་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི་གཞུང་ནས་འཆད་པར་
འགྱུར་བ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་པ་དང་། མང་པོས་བཀྱར་བ་དང་། གནས་མའི་བྱ་པ་
རྣམས་ཀྱི་བདག་འགོག་པར་བྱེད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཡིན་ཅིང་། ཆོས་ལ་

བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་
༼༡༧༩བ༽འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ནི་མ་དབྱེད་ན་ཐ་
སྟད་ཙམ་དུ་ཡོད་དེ། སེམས་ཙན་ཐམས་ཅད་ལ་ངའོ་ཞེས་དང་ང་ཡིའོ་ཞེས་
མངོན་པར་ཞེན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གྲུན་བརྟགས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་གྲུབ་མཐའ་ལོག་
པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། དེའི་བག་ཆགས་ཡོད་པའི་གང་ཟག་འབའ་ཞིག་
གིས་བརྟགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། དེ་ལྟ་བུའི་གྲུབ་མཐའི་ཐ་སྟད་སོགས་འཛིག་
ཏེན་པ་རྣམས་ལ་མ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ལ་མཐུན་པར་སྤང་བའི་ཐ་སྟད་
དུ་ཡོད་པའང་མ་ཡིན་ལ་གྲུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་
ཏེ་འཛིག་ཏེན་པ་རྣམས་སྤང་པོ་ལས་གཞན་དུ་བདག་རྩ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཕྱི་
རོལ་པ་དག་གིས་བརྟགས་པའི་བདག་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་མེད་པ་བདེན་མོད་ཀྱི།
མང་པོས་བཀྱར་བ་དག་གི་བདག་གི་གདགས་གཞི་ནི་ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་
དེ། སེམས་ཙན་རྣམས་སྤང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་བདག་རྩ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། འོ་
ན་གནས་མ་བྱ་པའི་བདག་ཀྱང་ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་དེ། འཛིག་ཏེན་པ་རྣམས་བདག་
སྤང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་མི་དཔྱོད་
པའི་ཕྱིར་སྟམ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་རིགས་པས་དབྱེད་ནས་ངར་འཛིན་ཀྱི་
ཏེན་སྤང་པོར་ཁས་ལེན་ཅིང་། དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་ཁས་
ལེན་པ་ཡིན་པས། དབྱེད་ན་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་འཛིག་ཏེན་ལ་

དེ་ལྟར་མ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་ནི་རིགས་པས་དབྱུང་ནས་
 དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་པས། མ་དབྱུང་ན་ངར་འཛིན་གྱི་རྟེན་སྲུང་པོ་ཡིན་པ་
 ལ་འགལ་བ་མེད་ཅིང་། དེ་ནི་དང་གཞན་སོགས་སུ་དབྱེད་པ་མ་ཞུགས་པ་
 ཅམ་དུ་བྱེད་གྱི། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་༼༡༧༥༽བདེན་པར་
 འདོད་པའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་པས་དབྱུང་པའམ་འཕགས་པའི་
 མཉམ་གཞག་གི་ངོན་ནི་ལྟན་སྐྱེས་དང་ཀུན་བརྟགས་གྱི་ཡུལ་གྱི་བདག་ཐམས་
 ཅད་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། འཆད་འགྱུར་གྱི་རིགས་པ་མཐའ་དག་གིས་གནོད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ལྟན་སྐྱེས་གྱི་ཡུལ་གྱི་བདག་ནི་སྲུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་
 བརྟགས་པའི་ལྟས་བྱིན་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན་ཚོགས་པ་ལ་བརྟགས་པའི་བུམ་པ་
 ལྟ་བུའོ། །འདི་ཐ་སྙད་མ་དབྱུང་པར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་མི་འགོག་གྱུང་དབྱུང་
 བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཅར་དུ་འགོག་སྟེ། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་
 འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྐྱོན་མ་ལུས་པ་འབྱུང་བའི་
 ཕྱིར་དང་། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་ཐ་སྙད་དུའང་མ་གཟིགས་པའི་
 ཕྱིར། ཀུན་བརྟགས་གྱི་བདག་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་འགོག་སྟེ། འཕགས་པ་
 དང་འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་ཡུལ་
 ཅན་གྱི་བདག་ལྟས་ལྟན་སྐྱེས་གྱི་བདག་ལྟ་ཡང་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པར་
 འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་

པའི་ལམ་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ་དབུ་མའི་ལམ་གྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་མི་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ལྷན་སྦྲེས་གྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་
ཡིན་པས་དེའི་ཡུལ་གྱི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞུང་དུ་མི་བརྟེན་པར་ཀུན་
བརྟགས་པའི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་འབའ་ཞིག་བརྟེན་པ་མི་རིགས་སོ་
སྟུམ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་སྦྲེས་གྱི་ཡུལ་གྱི་བདག་དང་གང་ཟག་དང་སེམས་ཅན་
ལ་སོགས་པ་ནི་མ་དབྱེད་པར་ཐ་སྟད་ཁས་ལེན་པའི་ཆོད་གསལ་བྱ་མ་ཡིན་ཅིང་
༼༡༧༥༽དགག་མི་རྣམས་ལ་བཀག་པ་ལ་དགོས་པའང་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་
འགོག་ལ། དབྱེད་ནས་འགོག་པའི་ཆོན་རིགས་པའི་དཔྱོད་ཚུལ་གསུམ་ལས་མི་
འདའ་བས་ཀུན་བརྟགས་གྱི་བདག་གསུམ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ལྷན་
སྦྲེས་གྱི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡང་ཡིན་ཅིང་། འཛིན་ལྷའི་རིའི་རྩེ་མོ་ཉི་
ཤུའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་བཀག་པའི་ཕྱིར། གཞུང་དུ་ལྷན་སྦྲེས་གྱི་བདག་མ་བཀག་
པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་གྱི་བདག་ནི་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཞེན་པ་ཕལ་ཆེར་ཐ་སྟད་འབྲུལ་ངོ་ཙམ་དུ་ཡོད་ཅིང་།
ཁྱད་པར་དུ་ཞེན་པ་རྣམས་གྱི་ཡང་འཛིན་རྟེན་ལ་གྲགས་པའམ་གྲགས་སུ་རུང་བ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་ལས་ཐ་སྟད་ཙམ་དུ་གདུལ་བྱའི་ངོར་
གསུངས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་ཡང་ཐ་སྟད་འབྲུལ་ངོར་ཡོད་ལ། འཛིན་རྟེན་ལ་མ་
གྲགས་ཤིང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མ་གསུངས་པ་ཕྱི་ནང་གི་མུ་སྟེགས་རྣམས་

གྱི་རྟོག་པས་བཏགས་པ། ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་དང་དགྲུ་དང་རང་བཞིན་
 ཉེར་བཞི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། རུལ་ཕྱན་ཆ་མེད་དང་། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་
 ལྟོག་ན་མོ་དང་གཉིས་མེད་གྱི་གཞན་དབང་བདེན་པ་དང་། གྲུན་གཞིའི་རྣམ་
 ཤེས་དང་། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་མཚན་དཔེས་སྒྲུས་པའི་འདུས་མ་བྱས་པའི་
 ཏྲག་པ་དང་། བཏགས་བཞག་གི་བདག་ཐ་སྙད་ཚད་བྱུང་དང་། བདེན་མེད་
 དོན་དམ་བདེན་པ་དེར་བདེན་དུ་གཞི་བྱུང་སོགས་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དོ། །འོ་
 བ་གྲུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པ་མིན་ནམ་ཞེན། དེ་
 ལྟར་སྟོན་པས་མ་དབྱེད་པར་གསུངས་པ་ན་ཐ་སྙད་དུ་འང་བྱང་ངེས་གཉིས་ཡོད་
 པ་ལས། དེ་ལྟའི་གསུང་ནི་ཐ་སྙད་༼༡༧༩༽དུ་འང་བྱང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་
 གསུང་ཡིན་པས་རང་སྟེ་དག་ཐ་སྙད་དུ་སྟོན་པས་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ་ཞེས་ཞེན་
 གྱང་། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཐ་སྙད་དུ་ངེས་དོན་མིན་ལ། སྟོན་པས་དབྱེད་ནས་
 གསུངས་སོ་ཅོག་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ངེས་དོན་ཁོ་ན་ཉིད་ལས་བྱང་བའི་དོན་
 ཅན་མ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ལྷན་པར་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་
 ཀར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དབུ་མའི་ཆོས་ཚུལ་འདི་དག་གི་སྟོག་གནད་
 ལུལ་དུ་བྱུང་བའོ། །དེ་ལྟར་ལེགས་པར་བཤད་པ་དེ་དག་གིས་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་
 སྟམ་ན། ཤར་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བྱེ་སྒྲུ་མདོ་སེམས་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་དང་

བཅས་པ་དག་གི་གསུང་རབ་ལས་གང་ཟག་བདག་འགོག་གི་རིགས་པ་རྒྱས་
པར་འབྱུང་ཡང་། ལྷགས་དེ་དག་གིས་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པར་མི་རུས་ཏེ།
ལྷགས་དེ་དག་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་
བྱའི་རྣམ་གཞག་དེ་མི་འབྱུང་ལ། བདག་དེ་ངོས་མ་ཟིན་པར་དེ་འགོག་མི་རུས་
པའི་སྤྱིར། འོ་ན་བདག་དེ་ལྟར་བྱ་དེ་སྤྱི་མཐའ་བཀག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ངོས་
བཟུང་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པར་བྱེད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་ཁོ་
ན་ལས་འབྱུང་བས་ལྷགས་དེ་ལ་མ་བརྟེན་པར་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་
བསྐྱོག་མི་རུས་སོ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྩལ་སྤྲ་རབ་དང་། སྤྱི་དོན་ལྡོག་ན་
མོ་དང་། སྤྱི་དོན་གཞུགས་སོགས་རྣམ་རིག་པའི་གཞུང་ལས་རྒྱ་ཆེར་དགག་པར་
བྱེད་ཀྱང་ལྷགས་དེས་ཆོས་ཅན་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་དགག་པར་མི་རུས་ཏེ་རྒྱ་
མཚན་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར། ཆོས་(༡༧༥)དེ་དག་གི་དངོས་
འཛིན་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་དགག་མི་རུས་ཤིང་
། འཛིན་ལྟ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལའང་མུ་བཞི་ལ་སོགས་པར་ཡོད་དོ་
ཞེས་སྒྲུབ་དེ་དག་ཐལ་འགྱུར་བའི་བཞེད་པར་འགོ་བའི་གནས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་ཆེས་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཅག་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་ལྟ་ན་
སྒྲེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འདི་ཉིད་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་པར་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་
དུ་དབྱེད་པ་དང་མི་འགལ་བར་ཐ་སྟོད་ཆད་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་དེ་སྒྲོབ་

དཔོན་ཆེན་པོ་འདིས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་མཛད་ནས་བཀག་གོ་ཞེས་གོང་དུ་
གསལ་བར་རྒྱ་ཆེར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་འོག་
མར་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་ལུང་དང་ལུང་དོན་གྱི་རིགས་པས་གང་ཟག་དང་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་བསྐྱབས་པ་ན་དེའི་ལྷོག་སྟོགས་ཀྱི་བདག་བདེན་འགོག་མི་ལུས་
ན་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་དང་འཆོམས་པར་ཐེག་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་
འོག་མར། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་བསྟན་པས་དེའི་ལྷོག་སྟོགས་ཀྱི་
བདག་བདེན་བསྐྱོག་པར་མཛད་པའང་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་
བསྟན་པ་དེས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་བདེན་འགོག་པའི་བསྟན་པའི་བྱ་བ་
མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འདོད་ན། ཐེག་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་འོག་མའི་ཆོས་
ཚུལ་ཐམས་ཅད་གདུལ་བྱ་གང་ཟག་གི་བདག་སོགས་དངོས་པོར་བལྟ་བ་སྟོང་
བྱེད་ཀྱི་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་བསྟན་པ་དང་ཆོས་ཚུལ་
དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ་ཁོང་དུ་རྩུག་བྱེད་ཀྱི་བསྟན་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་གཉིས་ནས་བཟུང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་
མན་གྱིས་༼ ༡༧༥ ཀ ༽བཀྲལ་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བསྟན་པའི་བྱ་བ་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་བདེན་བཞི་མི་རྟག་ལ་
སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་
ཁས་ལེན་ཞིང་། དེ་ཙམ་དངོས་སྤྱོད་པའི་གཞུང་ལས་བཤད་པ་དེས་གང་ཟག་གི་

བདག་འཛིན་ལྟན་སྤྱིས་དྲུངས་འབྱོན་པར་མི་རྣམས་ཞེས་པ་འང་ནང་འགལ་
ལོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན། གཞི་གང་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། དེ་
ལྟར་བལྟ་བའི་བདག་དང་། བདག་འཛིན་དེ་སྤོང་བྱེད་གྱི་རིགས་པ་ནི། ཁ་ཆེ་བྱེ་
བྲག་ཏུ་སྤྲོ་བ་ནས་མདོ་སེམས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་བར་མི་མཐུན་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། འཇུག་འགྲེལ་གྱི་མཆན་རྟིང་པ་ཚབ་ལོ་ཙུ་བས་བཏབ་པར། བདག་གོ་ཞེས་
པ་བདུད་གྱི་སེམས། །ཞེས་སོགས་མདོའི་ལུང་དྲུངས་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་པའི་ཚུལ་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་གང་བཤད་པ་དེ་ཉིད་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར་
འཆད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་དང་འཛིན་ལྟ་ནི་དོན་
གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས། ཉེ་བའི་གྱི་ཡུང་པོ་ཅམ་ལ་སེམས་ཅན་
དང་བདག་ཏུ་བཏགས་ནས་དེ་ཞེན་ཡུལ་དུ་བཞག་སྟེ། དེར་འཛིན་པ་ལ་འཛིན་
ལྟ་དང་བདག་ལྟར་བྱས་ནས་དེ་བདག་གི་རྣམས་སུ་ཡོད་ན་ཡུང་པོའི་རྣམ་དང་།
ཡུང་པོ་ལས་གཞན་གྱི་རྣམས་སུ་ཡོད་ཅེས་བཏགས་ནས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་
རིགས་པ་སྤྲོས་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ངའོ་སྟམ་པའི་སློ་གང་
དེ། །སེམས་ཅན་ལ་ལྟ་ལྟན་ཅིག་སྤྱིས། །ཞེས་དང་། མདོན་པ་ཀྱན་བཏུས་
ལས། འཛིན་ཏེ་ཡོད་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་གང་ཞེན། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཡུང་པོ་
ལྟ་པོ་དག་ལ་བདག་གསལ་བདག་གིར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་བལྟ་བའི་བཟོད་པ་
དང་། འདོད་པ་དང་། སློ་གོས་དང་། ཉོག་པ་དང་། ལྟ་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ལྟ་

བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཞེས་དང་། འཇུག་འགྲེལ་དུ། དེ་
ལ་འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བུ་བཞི་དང་དམི་ར་སྟམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་
ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །ཞེས་ཡུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཅན་དང་།
བདག་དང་། ང་དང་དམི་བར་རྟོག་པ་ལ་བདག་ལྟར་འཛིག་གོ། དེས་ན་སྟོབ་
དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་དང་། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་གསལ་གྱི་འཇུག་
པ་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀར་ཐ་སྙད་དུ་འང་ཡུང་པོ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་
བདག་རྣམས་ཀྱི་བཀག་ནས་བཏགས་ཡོད་ཙམ་དུ་བཞེད་པ་ལ་བྱད་པར་མེད་
ཅིང་། དེ་ལྟའི་བདག་རྣམས་ཀྱི་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་དེ་ཉིད་རྟགས་ཀྱི་དགག་
བྱར་བྱེད་པ་ལ་མི་མཐུན་པ་རྩུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མེད་ལ། དེ་ལས་གཞན་དུ་ཡུལ་
རང་ངོས་ནས་ཀྱི་བའི་བདག་དང་གང་ཟག་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས། དེའི་ཡུལ་ཅན་
གྱི་ང་དང་དམི་བར་ལྟ་བུ་བདག་ལྟར་བཤད་པ་ག་ལ་ཡོད། དེ་ལྟར་ན་འང་བྱེ་
སྟེས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་བདག་དེ་དབྱེད་ནས་ཡོད་པར་འཛིག་པ་དང་། དེ་
བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། ཐལ་འཁྱུར་
བས་དེ་དབྱེད་ནས་ཡོད་པར་མི་འདོད་ཅིང་། མ་དབྱེད་པའི་ཐ་སྙད་དུ་དེ་ལྟའི་
བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་མི་བཞེད་དོ། །བྱེ་སྟེས་གང་
ཟག་གི་བདག་༼༡༧༽ནོ། །གིས་སྟོང་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་སྟུག་བསྐལ་
བདེན་པའི་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོའི་རྣམས་སུ་ཁས་ལེན་ཅིང་། ཐལ་འཁྱུར་བས་ནི་དེ་

ལྷའི་བདག་མེད་དང་། སྟོང་ཉིད་ནི་ཤེས་བྱ་དང་། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་།
། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་རྫས་བཏགས་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་།
བྲལ་བར་བརྗོད་དོ། །མདོར་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་མ་དབྱེད་བརྟོས་བཞག་གི་
བདག་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ཡང་དེ་ལྷའི་བདག་རང་
རང་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ལས། དགོ་ལུགས་ལྷར་ཡུལ་གྱི་སྟོང་
ལུགས་ཀྱི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་མི་སྟོང་དུ་འཛིག་
པའི་གནས་མེད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་གྱི་རང་ངོས་ནས་ཚུར་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་
གྱིས་བྱུང་ཞིང་། གྲུབ་པར་འདོད་པ་ནི་མཁྱེགས་ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱར་སྒྲུབ་ཅུ་མ་
གཏོགས་དེ་འབྲའི་བདེན་དངོས་སུ་འཛིན་པ་རང་གཞན་གྱི་སྟེ་པའི་གྲུབ་མཐས་
ཀྱན་བཏགས་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་སྟོ་གང་ལའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ན། མཁྱེགས་ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱར་སྒྲུབ་མ་གཏོགས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དོ། །མདོར་ན་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་
ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་སུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྒྲུབ་ན། ལྷན་སྦྲེས་གྱིས་
བཟུང་བའི་བདག་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འགོག་བྱ་མིན་ཞེས་པ་ནི། དེ་འབྲའི་
བདག་ཡོད་ན་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་མ་
ཞུགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། བདག་འཛིན་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱངས་དོན་ལ་མ་
འབྲུལ་པར་འགྱུར་བ་དང་། རང་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་། ༡༧༧༧།མེད་དུ་

སྐྱེ་བ་དང་ཡང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བདག་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་རྒྱན་ཆོག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། རང་ཅག་ཚུར་མཐོང་
གི་བྱང་དོར་བྱེད་པར་སྒོམ་པའི་བདག་ལྟ་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་བདག་དེ་མ་
དབྱུད་པ་ནའང་འཛིན་སྟངས་དང་མཚུངས་པར་ལས་འབྲས་ཀྱི་ཏེན་དུ་ཡོད་
ལ། དབྱུད་པ་ནའང་ཐེག་པ་གསུམ་གར་གྱི་ལུང་རིགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདག་དེ་
དེ་མ་ཡིན་ཅིང་། དེ་མ་ཡིན་ན་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་པ་གང་
ཞིག། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་གསུང་རབ་རྒྱ་མཆོལ་ས་བདག་དེ་ལས་གཞན་པའི་
ཏྲགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་རྣམ་གཞག་ཡི་གེ་ན་གཅིག་ཀྱང་སྔོན་མ་གསུངས་ཤིང་
། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་སྦྱེས་བུ་དམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མཐོང་ཐོས་ཙམ་ཡང་མི་
འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཏྲགས་བྱབ་ཆོད་མས་གྲུབ། མི་འདོད་ཀ་མེད། དེ་ལྟར་ན་
དེ་འདྲའི་བདག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལའང་ཡོད་པ་ལ་སྔོང་བྱེད་གཞན་མེད་པས་
སངས་རྒྱས་བདག་ལྟ་དང་འཛིན་ལྟ་ཅན་དུ་འགྱུར་ལ། དེའང་འདོད་དོ་ཞེ་ན།
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འཁོར་བ་ལས་མ་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ་འཛིན་ཆོགས་ལ་
ལྟ་བ་ཅན་གྱི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དེ་ལ་དབུ་མ་པ་ཡིན་
པར་སྐྱེ་ཞིག་ཡིད་རྟོན་པར་བྱེད། དེ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་ན་འཛིན་ལྟ་དང་
གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་ལ་ཡིན་མིན་གྱི་སྐབས་ཞིན་ལྟ་ཞིན་ལྟ་ཞིན་ལྟ་བུར་བའི་
ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་བཀའ་བསྟན་བཙུག་ཀྱི་གསུང་རབ་རྒྱ་མཆོལ་བརྟུང་འཛིན་གྱི་

མཚམས་ཟད་མི་ཤེས་ཤིང་དཔག་དགའ་བ་ལ། གཏན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རང་
བཟོ་དེ་དག་ལ་ཡ་མཚན་དུ་སྟེན་ཞིག་འཛིན་ཏེ། འཛིན་ན་བཤོས་དང་པག་ལའང་
ཡིན་མིན་གྱི་སྟུང་ཞི་བའི་བརྩོམ་པོ་༼ ༡༧ པོ༽ དགོས་པའང་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྤུང་མོང་
མིན་པའི་ལྷགས་སུ་འཛིན་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉན་ཟུན་གྱི་བཤོས་དེ་བཤོས་
ཡིན་ཀྱང་གོ་ཟུན་གྱི་པག་མ་ཡིན་པའི་སྟུང་ལ་སོགས་སུ་སྟོང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་སྟོང་པས་ཅི་སྟོང་སྟོང་ན། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་
དག་གི་གཞུང་ལྷགས་ལ་འཆད་ཚུད་ཚུམ་པ་དང་ཐོས་བསམ་སྒྲེམ་པས་གཏན་ལ་
འབབས་པ་ན་ཐར་པའི་རྒྱར་མི་འགྱུར་བའི་ཟེར་རྒྱ་ཟད་པའི་ལོང་གཏམ་གྱིས་
བྲེལ་བར་བྱེད་ན་བདུད་ཀྱི་ལས་སུ་མི་འགྱུར་རམ། ཁྱོད་གྱིས་འདོད་པའི་སྟུང་
དག་གི་བདེ་བྱད་གསར་འཛིན་གི་དོན་ཡང་ཤིན་ཏུ་འཇུགས་ཏེ། ང་ཡི་བཞིག་ན་
སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་སྟོང་དེ་ཤེས་བྱ་ལ་ཆོས་དང་གང་ཟག་
གཉིས་སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྟོང་ཡིན་ནམ། གང་ཟག་ལ་བདེན་
འཛིན་གྱི་སྟོང་ཡིན། གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་འགྱུར་ལ་
དེར་ཡང་ཁྱེད་མི་འདོད་དོ། །དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་
ཡིན་པར་ཐལ། དང་པོ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཚད་མ། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན་
འཛིན་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱབ་པ་ཁྱེད་རང་གིས་ཁས་
སྒྲུངས། གསལ་བ་དངོས་འགལ། ཡང་དེ་འདྲའི་སྟོང་དེ་ཆོས་ལ་བདེན་འཛིན་

མིན་ན། མིག་ན་སོགས་དེ་ལ་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བའི་ཚོས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར། དེ་
 འདྲའི་སྒོ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་ཚོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གང་ཡང་མ་
 ཡིན་ན་དེ་བདག་འཛིན་ཡུང་གསུམ་པར་འགྱུར་རོ། །གང་ཟག་གཞན་ལ་བདག་
 ཏུ་ལྟ་བུ་འཛིན་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བུ་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། །གང་ཟག་
 གཞན་དེའི་འཛིན་༼༡༧༥༥༽ཚོགས་ལ་མ་བལྟས་པར་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་ལྟ་
 བ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡན་ལག་དང་ཆ་ཤས་ལ་མ་བལྟས་པར་ཡན་ལག་
 ཅན་དང་ཆ་ཤས་ཅན་ལ་ལྟ་བུ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་
 བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལ་བཟང་ངན་ཡོད་དེ། བདག་མེད་དེའི་རྟགས་ཀྱི་
 དགག་བྱའི་བདག་དེ་རི་ལྟ་བུ་རོས་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་བྱུང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་པ་འདི་ནི་སྒོ་ནས་འཕགས་པའི་ཡུལ་དང་གངས་ཅན་གྱི་སྒྲོངས་འདིར་བྱུང་
 བའི་དབུ་མའི་གཞུང་འགྲེལ་མན་ངག་ལྟ་བུ་ཟིན་ཟིན་སྟོང་སྟོང་དབུ་མའི་གྲུབ་
 ཐོབ་དག་གི་མགྱུར་མར་དེ་འདྲའི་རྣམ་གཞག་ཆོག་སྤྱེད་ཙམ་གྱི་གསལ་ཁ་ཡོད་
 པ་མེད་དོ་ཞེས་ཁོ་བོ་མནའ་ཚུ་འབྱུང་བར་བྱེད་ལ། ཡང་ཁྱོད་མཐོང་ཐོས་ཚུང་
 བས་དེ་ལྟར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། རྒྱངས་སྤུབ་ཀྱི་ལུང་རྣམ་པར་དག་པ་སྟོན་ཅིག། དེར་
 མ་ཟད་ཁྱེད་ཚོས་དང་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་སྒོ་པལ་པ་ཐ་སྟོད་
 འཛིན་པའི་ལྟན་སྤྱོད་ཀྱིས་གང་བཟུང་འདི་ཚུར་མཐོང་གི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལྟར་
 གྱུར་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

ཆེན་པོ་དག་གི་དགོངས་དོན་མཆོག་དེ་ལ་བྱེད་ཆེས་སྒྲག་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་
རྒྱད་གྱི་ལས་འབྲས་འཛིག་ན། དངོས་པོ་འདུས་བྱས་སྒྲི་སྒྲི་ཅིག་ཐ་དད་པས་
དངོས་པོ་བར་སྟོང་ལུས་ན་རྒྱས་འབྲས་སུ་བསྐྱེད་པར་རྒྱན་ཆད་དོགས་པའི་
སེམས་ཁྲལ་ཆེན་པོ་བབས་ནས་དངོས་སྒྲི་བའི་བྱི་ནང་གི་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ལྟར་སྒྲི་
དང་བྱེ་བྲག་དང་ཐོབ་པ་དང་ཚུད་མི་ཟ་དང་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་ལྟར་དངོས་པོ་
ལ་ཆར་སྐྱེད་པ་གཏོང་བར་མ་རྒྱས་ནས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཞིག་པ་དངོས་པོ་
བ་ཞིག་དང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་བདག་གཉིས་ཁས་(༡༧༩)སྒྲངས་པས།
ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དེ་གཉིས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། གཅིག་ན་དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ཏུ་ཐལ། དངོས་པོའི་འཛིག་ཞིག་
ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་ཡིན་པར་བྱེད་རང་འདོད་ཅིང་ཞིག་དངོས་ལས་འབྲས་ཀྱི་
རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པར་རིགས་ན་འཛིག་དངོས་དེ་ཡིན་པ་ལའང་གཞོད་བྱེད་
མེད་ཅིང་སྒྲུབ་བྱེད་མཚུངས་པའི་བྱིར། རྟགས་དང་པོ་ཁས་སྒྲངས། གཉིས་པ་
ཆད་གྲུབ། འདོད་ན། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་ཏུ་འགྱུར་བས་སྟོན་མེད་གྱི་
ལེགས་བཤད་དུ་འགྱུར་ལ། ཐ་དད་ན་སྒྲིས་སུ་གཅིག་གིས་སྟོག་གཅོད་གྱི་ལས་
གཅིག་བགྱིས་པ་ན་སྒྲིས་སུ་དེའི་རྒྱད་ལ་ལས་གཉིས་དང་དེའི་འབྲས་སུ་གཉིས་
ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་དང་དེའི་རྟེན་གྱི་
ཞིག་པ་དངོས་པོ་བའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ལས་སོ་སོར་བསགས་ནས་འབྲས་སུ་འང་དེ་

ལྟར་སོ་སོར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་མ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲིམ་བུའི་ལས་སོག་པ་ན་དེ་
གཉིས་བསྐྱེམས་ནས་ལས་གཅིག་ལས་མི་སོག་པའི་ཕྱིར་སྒྲུམ་ན། འོ་ན་དེ་ལྟའི་
ལས་དེ་ཆ་མེད་ཡིན་ནམ་ཆ་བཅས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་རྟེན་གཉིས་ཀྱིས་
བསྐྱེམས་ཏེ་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་ཆར་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། ལས་དེ་ཆ་མེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལས་དེ་རྟེན་གཉིས་ཀྱི་ཆས་མ་བྱས་པར་མ་སོང་ངོ་
། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་ལས་དེ་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟེན་གཉིས་ཀྱིས་བྱས་
པའི་ཆ་སོ་སོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱད་པར་དབུ་མ་པས་རང་ལུགས་ཀྱི་ངེས་པར་
ཁས་ལེན་དགོས་པའི་བདག་དང་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདག་གཉིས་ཏེ་གསུམ་
ཡོད་པ་ནི་རང་སྟེ་གནས་མ་བུ་པ་དང་མང་བཀྲར་བ་ཁ་ཅིག་མ་གཏོགས་རང་
༼༡༧༥༽གི་སྟེ་པ་གང་གི་འང་གཞུང་ལས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཅིང་། དེ་
ལྟར་སྒྲུབ་དེ་ནི་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས་གཞུང་འདིར་བཀག་པ་ཉིད་ཁྱེད་ཅག་གིས་
སྒྲུབ་པ་ནི་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བའི་གཞུང་ལེགས་པར་བཤད་པར་བྱས་པར་འབྱུང་
རམ། ངེས་པར་ཁས་ལེན་རྒྱུའི་གང་ཟག་གི་བདག་སྒྲུབ་པའི་རང་སྟེ་འོག་མ་སྒྲར་
བྱུང་ཡང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པར་ཁས་འཆེ་བ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་ལེན་པ་
ནི་རྒྱ་བོད་འདིར་ཁྱེད་ལས་སྟོན་མ་བྱུང་བས་ཁྱེད་ཅག་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་
པ་དག་གཞི་གྲུབ་ན་བདག་མེད་མ་ཡིན་པ་བྱད་ཅིས་སངས་རྒྱས་པ་སྟྱི་ལ་རྒྱུང་
ལྟར་གྲགས་པ་འདི་ལ་བྱབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁས་ལེན་རྒྱུའི་བདག་དེ་གཞི་

གྲུབ་ཅིང་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྤུན་མོང་མིན་པའི་གྲུབ་
མཐར་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་བཀའ་བསྟུན་ཏེ། །ཞེས་སྤྱད་སྒྲེགས་བམ་ཆེན་པོ་
སྤྱད་བར་རིགས་ཏེ། གྲུབ་མཐའ་གྲུང་བསྒྲིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞི་གྲུབ་ན་
བདག་མེད་མ་ཡིན་པ་འབྱུང་མི་རུས་པའི་ལྷགས་འཛོག་དགོས་པ་ཀྱི་མ་
ལ། འདྲིར་སྒྲུས་པ། གང་དག་དུད་འགྲོར་བསྐྱལ་མང་བརྒྱལ་གྱུར་པ། །དེས་
ཀྱང་ལས་འབྲས་ཏེན་བདག་མ་མཐོང་ལ། །རང་འཛིན་དེ་དག་ལ་ཡང་འཇུག་
མཐོང་སྟེ། །དེས་ན་སྤང་བོ་ལས་གཞན་བདག་འགའ་མེད། །ཅེས་པའང་བསམ་
དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཡོད་པའི་བདག་དང་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པའི་བདག་གི་
ཆོས་ཀྱང་བྱེད་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། །དགག་རྒྱུའི་བདག་དང་ཁས་ལེན་
རྒྱུའི་བདག་གཉིས་ཁས་ལེན་ཅིང་། །དང་བོ་དེ་ཤེས་བྱ་ལའང་མེད་པར་འདོད་
པའི་ཕྱིར། །རྟགས་ཁས་སྤངས། །བྱ་བ་པ་ཆོད། །འདོད་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཏེ་བྱེད་
རང་གི་གྲུབ་མཐའ་༼༡༥༠ན༽ཐམས་ཅད་གྲུང་འགྲིགས་པ་དང་བཅོན་པར་
འགྱུར། །ཡང་དགག་བྱའི་བདག་དེ་ཆོས་མ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན། །འོ་ན་དགག་བྱའི་
བདག་དེས་བདག་འཛིན་སྟེད་བྱེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་མི་འཛིན་པར་ཐལ། །མཆོན་
ཉིད་འཛིན་པ་དང་མི་འཛིན་པ་ལས་ཆོས་ཡིན་མིན་དུ་འཛོག་པ་གང་ཞིག།
རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདག་དེ་ཆོས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །འདོད་ན་རྟགས་ཀྱི་
དགག་བྱའི་བདག་ཆོས་ཅན། །རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། །དེ་བདག་

འཛིན་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་ཁྱེད་ཅག་རྟོག་པས་བཏགས་
གཞག་གི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་དངོས་ཆོས་སྐྱེ་བོ་ཡལ་བ་བྱ་དང་རི་
དྲགས་ཚུན་ཆོད་ཀྱི་ཆོད་མས་གྲུབ་བཞིན་པ་དེ་བཏགས་བཞག་གི་ཡོད་པ་ཙམ་
གྱིས་མ་ཆོས་པར་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་འཆོལ་ན་གནས་ལུགས་ལ་
དབྱེད་པར་སོང་བ་ཐལ་འབྱུང་བའི་བྱམ་མོང་མིན་པའི་དབྱེད་པའོ་ཞེས་སྒྲ་བ་དེ་
ལྟར་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་འཛིན་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་འཛིན་
རྟེན་སྐྱེ་ལ་གྲགས་ཤིང་། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་ཞབས་
གྱིས་ཐ་སྙད་དུ་བདེན་པ་གསལ་བར་མཛད་པའི་འཛིན་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་འབྱུང་དེ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་རྣམས་གྱིས་ལུང་རིགས་ཀྱི་མ་མེད་པའི་
སྒྲོན་སེམས་ཅན་རྣམས་གྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མཛད་མི་དགོས་པར་འབྱུང་།
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་དོན་ནི་བཏགས་བཞག་ལ་བསྟོན་ནས་
འབྱུང་བའི་ཆོས་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སྐྱེ་བོ་ཡལ་བ་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཀྱང་ལས་འབྲས་
ཀྱི་རྟེན་བཏགས་བཞག་ཙམ་དུ་དེ་ངོར་དེའི་བྱ་བ་བྱེད་པར་གཤེས་ཤིང་། དེ་ཙམ་
གྱིས་སྒྲོ་ཆོས་ནས་དེ་ལ་སྐྱེ་བོ་དག་༼༡༥༠བ༽དུ་མའི་དོན་ཆེད་དུ་མི་གཉིར་
བས་བཏགས་དོན་འཆོལ་བར་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། འདོད་ན་ཁྱེད་རང་གིས་རྟེན་
འབྲེལ་དེ་ཀྱན་མཁྱེན་མ་གཏོགས་ཡལ་བས་མི་རྟོགས་པའི་སྒྲོན་སྟོན་པ་ལ་
བསྟོད་པ་ཞིག་ཀྱང་བྱས་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་བཞག་

འཛིན་གྱི་སྒྲོས་བཏགས་བཞག་མིན་ན། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པས་ནི་དེ་འདྲ་མ་
 བཞག་པས་དེ་འདྲའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་དེ་སྒྲོ་ངོར་ཡེ་མེད་དགོས་པ་ལས་དེ་
 འདྲའང་མ་ཡིན་པས། བྱིད་ཅག་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་རྟོག་པས་བཞག་པ་མིན་
 བར་མོས་པ་ནི་མོས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་ལས་དོན་ལ་མི་གནས་ཏེ། ཐག་བྲ་སྒྲུལ་
 འཛིན་གྱི་རྟོག་ངོར་སྒྲུལ་དུ་མེད་བཞིན་སྒྲུལ་དུ་རྟོག་པས་བཞག་པ་ཙམ་ཞིག་
 འབྱུང་གི། དེ་ལྟར་རྟོག་པས་ཐག་བྲ་སྒྲུལ་དུ་མ་བཞག་ན་ཐག་བྲ་ལ་སྒྲུལ་འཛིན་
 གྱི་ཤེས་པ་སྦྱེས་བུའི་རྒྱད་ལ་མི་འཆར་བར་བྱོང་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་འཛིག་རྟེན་
 ཐམས་ཅད་ལ་གྲུབ་པས་རིགས་པའི་དགག་བྱ་དང་བསྐྱབ་བྱ་ཐམས་ཅད་དབུ་
 མའི་ལུགས་འདིར་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ལ། ཡང་བྱིད་ལྟར་ན་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་
 བྱའང་ཤེས་བྱར་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། དགག་བྱ་གཏན་མེད་ན་བསྐྱབ་བྱའང་
 གཏན་མེད་པར་མཚུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། དགག་སྐྱབ་ཐམས་ཅད་བལྟོས་བཞག་གི་
 བཏགས་པ་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ལྟོང་ཉིད་དོན་
 དམ་བདེན་པ་ཤེས་བྱར་མེད་པ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ཡང་བྱིད་གྱིས་མི་
 འདོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་རྟགས་སམ་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱའང་སྒྲོ་
 བྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྟོག་པས་བཞག་པ་མིན་པ་འདི་ནི་བྱིད་རང་གྲུབ་མཐའ་བཅའ་
 ཉིས་ཀྱི་ཁས་སྒྲུངས་ནོར་བ་ཡིན་ལ། ཤེས་བྱ་སྦྱི་མཐུན་ལ་གྲགས་པ་ནི་བྱས་པའི་
 རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ལྟོག་བྱོགས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་སྐྱར་རྟག་པ་

ཡང་སྒོ་ཕྱིན་ལོག་༼ ༡༧༽བཤེགས་བཏགས་བཞག་གི་ཆོས་ཡིན་ཀྱང་། ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་མིན་པར་འདོད་པ་ཉིད་མ་དབྱེད་ཐ་སྙད་པའི་བརྗོད་པ་
ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །དེས་ན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་
བཏགས་བཞག་ཡིན་པར་བྱེད་མི་འདོད་ཀྱང་། ཤེས་བྱ་སྤྱི་ལ་གནས་པས་དེ་
དབང་བཅའ་པར་བྱས་ནས་བརྗོད་ན་བྱེད་ལ་འདིར་འགྱུར་ཏེ། ཐ་སྙད་ཆོད་གྲུབ་
ཀྱི་དངོས་པོ་ཡང་བཏགས་བཞག་གི་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་
སྟོང་ཉིད་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱང་རྟོག་པས་
བཏགས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པས། དེ་ལ་ཡང་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་སྟོང་ཉིད་
བསྐྱབ་དགོས་པར་འགྱུར་བས། དེ་ལྟར་ན་ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་རྟགས་ཀྱི་
དགག་བྱ་མ་ཡིན་པས། སྒྲར་དེ་ལ་བཏགས་དོན་བཅའ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་
བྱས་ནས་སྟོང་ཉིད་བསྐྱབ་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་
ཐུག་པ་མེད་པས་དེ་ཞེགས་པའི་དུས་མི་སྤྱིད་པར་འགྱུར་པས་དབུ་མའི་རྟོགས་པ་
བྱེད་པར་ཅན་བསྐྱེད་བྱར་མེད་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་
བཏགས་བཞག་མིན་ན་བཅའ་བས་རྟེན་མི་སྤྱིད་པ་དང་ཡང་འགལ་བར་འགྱུར་
རོ། །དེ་ནི་སྟོང་པོ་མེད་པའི་སྤྱོད་ཆོག་དེ་དག་ལ་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་སྒྲོས་པ་ཆོག་
སྟེ། དཀྱུས་དོན་བཤད་པར་བྱ་ན། གཉིས་པ་ལ། རྣམ་པ་ལྡས་དབྱེད་དེ་བདག་
དགག་པ་དང་། དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་དགག་པ་དང་།

བཀག་པས་མཐུག་བསྐྱུ་བ་གསུམ། དང་པོ་ལ། སྤང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་
 བདག་དགག། སྤང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་བདག་དགག། སྤང་པོ་དང་རྟེན་
 བརྟེན་པའི་བདག་དགག། སྤང་། ༡༡༡༣ ། པོ་དང་ལྷན་པའི་བདག་དགག།
 བཀག་པའི་དོན་བསྐྱུས་ཏེ་འཛིག་ལྷ་ཉི་ཤུའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་ཚུལ་དང་
 ལ། དང་པོ་ལ། རྩོགས་སྣ་མ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
 ཟ་པོ་རྟག་དངོས་བྱེད་པོ་མིན་པའི་བདག། ཡོན་ཏན་བྱ་མེད་མུ་སྟེགས་རྣམས་
 གྱིས་བརྟགས། །དེའི་དབྱེ་ཅུང་ཟད་ཅུང་ཟད་ལ་བརྟེན་ནས། །མུ་སྟེགས་ཅན་
 རྣམས་ལུགས་ནི་ཐ་དད་འགྱུར། །འཛིག་ལྷའི་ཡུལ་གྱི་བདག་དེ་གངས་ཅན་པས་
 ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ནི། ཅ་བའི་རང་བཞིན་རྣམ་འགྱུར་མ་ཡིན་ལ། །ཆེན་པོ་
 སོགས་བདུན་རང་བཞིན་རྣམ་འགྱུར་ཞིང་། །བཅུ་དྲུག་པོ་ནི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་
 ལྟེ། །སྐྱེས་བྱ་རང་བཞིན་མ་ཡིན་རྣམ་འགྱུར་མིན། །ཞེས་སྒྲུ་སྟེ། རང་བཞིན་ནི་
 བྲ་གི་ཏ་ཞེས་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་དོན་ཅན་ཏེ་དེས་སྐྱེས་བྱ་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་
 འདོད་པའི་དུས་སུ་སྒྲུ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་བྱས་ལོངས་སྤྱོད་བྱ་རྣམས་འབྲིན་པར་
 བྱེད་པའི་བྱིར་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། རི་ལྟར་འབྲིན་པ་ནི། རང་བཞིན་ལས་ཆེན་
 པོ་འམ་སྒོ་འབྱུང་ལ། དེ་ལས་ང་རྒྱལ་ལོ། །དེ་ལས་བཅུ་དྲུག་པོའི་ཆོགས་
 སོ། །བཅུ་དྲུག་པོའི་སྒྲུ་སོགས་དེ་ཙམ་ལྷ་ལས་འབྱུང་བ་ལྷ་འབྱུང་ངོ་། །ཅ་བའི་
 རང་བཞིན་ནི་རྒྱ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། །ཆེན་པོ་སོགས་ལྟར་རྣམ་འགྱུར་མ་ཡིན་

ནོ། །ཆེན་པོ། ང་རྒྱལ་དེ་ཙམ་ལྟ་དང་བདུན་ནི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། རང་
གི་རྣམ་འགྱུར་ལ་བཟོས་ནས་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། ཅུ་བའི་རང་བཞིན་ལ་བཟོས་
ནས་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་ནོ། །དབང་པོ་བཙུ་ཡིད་འབྱུང་བ་ལྟ་དང་བཙུ་དུག་ནི་རྣམ་
འགྱུར་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ལས་བྱུང་ཞིང་འབྲས་སུ་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་སུ་ནི་
རང་བཞིན་རྣམ་འགྱུར་གཉིས་ཀ་མིན་ཏེ། རྒྱ་ལས་མ་བྱུང་ཞིང་འབྲས་སུ་མི་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རིག་པ་འདིས་རྣམ་འགྱུར་གྱི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པས་
འདོད་པ་རྒྱས་པའི་རྒྱས་༼༡༥༡༽ལུ་ཟ་བ་པོར་ངེ་ལྟར་འགྱུར་བ་ནི། རྣ་བ་ལ་
སོགས་པའི་དབང་པོ་ཡིད་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དག་གི་ཡོངས་སུ་བཟུང་
བའི་ཡུལ་སྐྱ་སོགས་ལ་སྒྲོས་ཞེན་པར་བྱེད་ལ། ཞེན་པར་བྱས་པའི་དོན་ལ་རྒྱས་
སུས་སེམས་པར་བྱེད་དོ། །དེས་ན་རྒྱས་སུ་འཕམ་བདག་དེ་ཉིད་གྱིས་ཡུལ་དེ་དག་
ཉི་བར་ལོངས་སྟོང་པས་ཟ་བ་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱས་སུ་དེ་ནི་ཡུལ་ལ་ཉི་བར་
ལོངས་སྟོང་པའི་སེམས་པ་ཡོད་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆེ་ན་
འཁོར་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེ་ལྟར་བདག་གི་འདོད་པས་ཡུལ་སྟོང་ཟིན་ནས་གང་
གི་ཆེ་རྒྱས་སུ་ཡུལ་ལ་ཆགས་པ་དང་བལ་བར་གྱུར་པའི་ཆེ་རིམ་གྱིས་བསམ་
གཏན་བསྐྱོམས་པས་ལྟའི་མིག་ཐོབ་ནས་དེས་རང་བཞིན་ལ་བལྟས་པ་ན་གཞན་
གྱི་བྱད་མེད་ལྟར་རང་བཞིན་ངོ་ཆ་བར་གྱུར་པས་བདག་གི་ཆེད་དུ་རྣམ་འགྱུར་
རྣམས་འགོ་བར་མི་བྱེད་དེ། རྣམ་འགྱུར་གྱི་རྒྱེ་རིམ་ལུགས་ལས་བསྐྱོད་ནས་

གཙུག་པོ་མི་གསལ་བར་ཞ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུས་ལུ་སྤྲོ་མེད་ཉག་གཅིག་པར་
 གྱུར་ཏེ་གོལ་བར་འགྱུར་ལོ། །དེའི་ཆེ་རྒྱལ་འགྱུར་ཞ་བ་ལྟར་བདག་ཞ་བ་མ་ཡིན་
 བས་ཏེ་པའི་དངོས་པོའོ། །རང་བཞིན་དང་རྒྱལ་འགྱུར་བྱེད་པོ་ཡིན་པ་ལྟར་
 བདག་ནི་བྱེད་པོ་མིན་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་བྱ་བ་ལ་སྟོམས་ལས་ཅན་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་ཉིད་དེ་རྩལ་ལྷན་སྟོང་སྟོབས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 མེད་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བྱ་བ་པའི་ཕྱིར་དེ་ནི་རྒྱུས་ལུའི་བྱད་
 བར་དག་གོ། དེ་ལ་རང་བཞིན་ནི་བྱེད་པོ་ཡིན་ལ། རྒྱལ་འགྱུར་རྒྱལ་ལ་བྱེད་པོ་
 ཡིན་མིན་གཉིས་ལས་བྱེད་པོ་ཡིན་མིན་གང་ཞེ་ན། དེ་ལ་རྩལ་ལྷན་སྟོང་སྟོབས་
 ནི་ཡོན་ཏན་གསུམ་༼༡༡༩༩༽མོ། །རྩལ་ནི་སྟོ་ཡལ་ལ་གཡོ་བ་དང་འཇུག་པའི་
 བདག་ཉིད་ཅན་ལོ། །ལྷན་པ་ནི་ལྷས་ལ་སོགས་པ་ལྷི་བ་དང་མི་ཤེས་པའི་བདག་
 ཉིད་ཅན་ལོ། །སྟོང་སྟོབས་ནི་ལྷས་ལ་སོགས་པ་ཡང་བ་དང་རབ་ཏུ་དང་ཞིང་
 གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ལོ། །བདེ་བ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་དང་བཏང་སྟོམས་
 ནི་རྒྱལ་གྲངས་སོ། །ཡོན་ཏན་གསུམ་པོ་ཆ་མཉམ་པའི་གནས་སྐབས་ནི་གཙུག་པོ་
 རྟེ། འདིར་ཡོན་ཏན་དག་གཙུག་པོར་གྱུར་ཅིང་རྒྱལ་འགྱུར་རྒྱལ་ལ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་
 འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་ནི་རྒྱལ་བར་མི་འགྱུར་བའི་སྐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 ལོ། །རང་བཞིན་འདི་ནི་བུམ་པའོ། །འདི་ནི་སྤྲུལ་བུའོ་ཞེས་ཡལ་ངེས་པ་ནི་ཆེན་
 པོའོ། །དེ་ལས་བདག་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པར་བལྟ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་

གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་ང་རྒྱལ་ལོ། །དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་
ཆ་ལྡན་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་དང་། བདེ་བའི་ཆ་ལྡན་སྤྲིང་སྤྲོབས་ཅན་དང་། བཏང་
སྤྲོམས་གྱི་ཆ་ལྡན་ཐུན་པ་ཅན་ལོ། །ང་རྒྱལ་དང་པོ་ལས་གཟུགས་སོགས་དེ་ཙམ་
ལཱ་ལོ། །དེ་ཙམ་ལཱ་ལས་ས་སོགས་འབྱུང་བ་ལཱ་ལོ། །ང་རྒྱལ་གཉིས་པ་ལས་དབང་
ལཱ་དང་དབང་པོ་ལཱ་དང་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཡིད་དང་བརྒྱ་གཅིག་
གོ། །ང་རྒྱལ་གསུམ་པས་ནི་ང་རྒྱལ་གཉིས་ཀའི་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ལོ། །ཞེས་ཐུ་
སྟོགས་གངས་ཅན་རྣམས་གྱིས་བཏྲགས་ཤིང་། བདག་དེའི་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཅུང་
ཟད་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུ་སྟོགས་ཅན་རྣམས་གྱི་ལྷགས་ནི་ཐ་དད་དུ་གྱུར་ཏེ། བྱེ་བྲག་
པ་ནི་སློ་དང་བདེ་བ་དང་སྤྱག་བསྐྱལ་བ་དང་འདོད་པ་དང་སྤང་བ་དང་འབད་པ་
དང་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་༼༡༥༣བ༽དང་འདུས་བྱས་པའི་ཤུགས་ཏེ། རིམ་
བཞིན་ཡུལ་འཛིན་འདོད་པའི་ཡུལ་ཉམས་སུ་བྱོང་བ་དེ་ལས་བསྒྲོག་པ། འདོད་
པའི་དངོས་པོ་ལ་རེ་འཆའ་བ། མི་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་རྒྱབ་སྟོགས་པ། མཛོན་
མཐོ་དང་རེས་ལེགས་དང་། དེ་ལས་བསྒྲོག་པ་ཤེས་པ་ལས་སྐྱེ་ཞིང་ཤེས་པའི་
རྒྱར་གྱུར་པའི་བདག་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱ་བ་དགྲ་བྱེད་ལ། ཡོན་ཏན་དགྲ་པོ་དེ་
བདག་ལ་འདུ་ཞིང་ཡོད་པ་དེ་སྤིད་དུ་དག་མི་དགའི་ལས་བསྐྱབ་པའི་བྱིར་ལའོར་
བ་ཞེས་བྱ་ལ། གང་གི་ཆེ་སྐྱེས་བུའི་དབང་སོགས་བདག་གི་བ་རྣམས་སྤྱག་
བསྐྱལ་དུ་རྟོགས་ཏེ་སློ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རྩ་བ་དང་བཅས་པ་གཙོད་

པའི་ཆོ། བདག་དེ་ཉིད་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་མི་ལྡན་པའི་ཡན་གར་བར་གནས་
 བར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་སྒྲིབ་ཐར་པ་ཞེས་བྱའོ། །བདག་དེ་ཡང་རྟག་པ་དང་། བྱེད་
 བོ་དང་། ཟ་བོ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་དང་། སེམས་མེད་པའི་རང་
 བཞིན་ཅན་དང་། རྩབ་པའི་སྒྲིབ་བྱ་བ་མེད་པར་སྒྲུའོ། །ཁ་ཅིག་བསྐྱུམས་པ་དང་
 བརྒྱུད་པའི་བྱ་བ་དང་བཅས་པར་སྒྲུའོ། །རིག་བྱེད་སྒྲུ་བ་དག་ནི་བུམ་པ་ལ་
 སོགས་པའི་སྣོད་ཐ་དད་པའི་ནང་གི་ནམ་མཁའ་ལྟར་བདག་གཅིག་ཉིད་ལུས་ཐ་
 དད་པས་སྒྲ་ཚོགས་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལ་གྲངས་ཅན་དང་། རིག་བྱེད་མཐའ་པ་དང་།
 གསང་བ་པ་དང་། གཅེར་བྱ་པ་དང་། དཔྱེད་པ་པ་དང་། ཀླུ་དཔོགས་པ་ལ་
 སོགས་པ་ནི་བདག་གེས་རིག་ཏུ་འདོད་ལ། བྱེ་བྲག་པ་དང་། རིག་པ་ཅན་
 སོགས་བཅའ་པོར་འདོད་ཅིང་། རྒྱུད་འཕེན་པས་ལུས་སྒོག་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་
 དོ། །ཡང་གྲངས་ཅན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་དང་། རིག་པ་ཅན་པ་སོགས་
 ༼༡༥༥ན༽བདག་རྟག་པར་འདོད་ཅིང་། གཅེར་བྱ་པ་དང་། དཔྱེད་པ་པ་དང་།
 ཀླུ་དཔོགས་པ་སོགས་རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པ་དང་། རྒྱུད་
 འཕེན་སྒྲིས་ནས་མ་གྱིའི་བར་རྟག་པ་དང་། དེ་ནས་ཆད་པར་འདོད་དོ། །གཉིས་
 པ་ལ། བདག་གི་ངོ་བོ་དགག། རྩབ་པར་དགག། ལུང་པོ་ལས་གཞན་དུ་མི་
 འཐད། རང་འཛིན་གྱི་རྟེན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། མོ་
 གཤམ་བྱ་ལྟར་སྒྲེ་བ་དང་བྲལ་བྱིས། །དེ་ལྟར་གྱུར་པའི་བདག་ནི་ཡོད་མིན་ཞིང་

། །འདི་ནི་རང་འཛིན་རྟེན་དུ་འང་མི་རིགས་ལ། །འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཡོད་
མི་འདོད། །རྟག་པ་དང་ཟ་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལྟར་གྱུར་པའི་བདག་ནི་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ཅིང་། ཞེས་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བའི་སྦྱིར། དེ་ལྟའི་བདག་འདི་ནི་
འཛིན་རྟེན་གྱི་རང་འཛིན་ལྟན་སྦྱེས་གྱི་རྟེན་དུ་འང་མི་རིགས་ཏེ། དེའི་འཛིན་
སྟངས་དང་མི་མཐུན་པའི་སྦྱིར། འདི་ནི་དོན་དམ་པར་མེད་པར་མ་ཟད་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་འང་རང་འཛིན་ལྟན་སྦྱེས་གྱི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པར་མི་འདོད་དེ། དེ་ལྟར་མ་
དམིགས་པའི་སྦྱིར་མོ་གཤམ་བྱ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གོང་མ་ལའང་དཔེར་སྦྱར་
རོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་སྦྱིར་བསྟན་བཅོས་བསྟན་བཅོས་ལས་དེའི་
ཁྱད། ། ལུ་སྟེགས་རྣམས་གྱིས་གང་བསྟན་དེ་ཀུན་ལ། །རང་གྲགས་མ་
སྦྱེས་གཏན་ཆེགས་གྱིས་གཞོད་པ། །དེ་སྦྱིར་དེ་ཁྱད་ཀུན་གྱང་ཡོད་མ་
ཡིན། །བདག་དེའི་ཁྱད་པར་ཀུན་གྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་སྦྱིར་ལུ་
སྟེགས་རྣམས་གྱིས་རང་རང་གི་བསྟན་བཅོས་དང་བསྟན་བཅོས་ལས་བདག་དེའི་
ཁྱད་པར་ཟ་པོ་རྟག་དངོས་སོགས་གང་བསྟན་པ་དེ་ཀུན་རང་ཉིད་ལ་གྲགས་པའི་
རྗེས་དཔག་མ་སྦྱེས་པའི་གཏན་ཆེགས་གྱིས་གཞོད་པ་དེའི་སྦྱིར་རོ། །རག་དོན་
བདག་རྟག་པ་མིན་ཏེ། མ་སྦྱེས་པའི་སྦྱིར་མོ་གཤམ་བྱ་བཞིན་ཞེས་པའི་རྟགས་
དཔེས་བདག་གི་ཁྱད་པར་ཐམས་ཅད་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་
སྦྱིར་སྦྱང་པོ་ལས་གཞན་བདག་མེད་དེ། །སྦང་པོ་མ་གཏོགས་དེ་འཛིན་མ་གྲུབ་

ཕྱིར། ཀླུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ཕྱང་པོ་ལས་གཞན་དུ་བདག་མེད་དེ། ཕྱང་པོ་ལས་ཐ་
དད་པར་ཡོད་ན་སོ་སོར་བབྱུང་དུ་རུང་བར་འགྱུར་བ་ལས་༼༡༥༧༽ཕྱང་པོ་
ལས་མ་གཏོགས་པར་རྟག་སོགས་གྱིས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དེ་འཛིན་པ་
མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། འཛིན་
རྟེན་ངར་འཛིན་སྟོ་ཡི་རྟེན་དུ་ཡང་། །མི་འདོད་དེ་རིག་མིན་པའང་བདག་ལྟའི་
ཕྱིར། །ཕྱང་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདག་མེད་པར་མ་ཟད་རྟག་སོགས་གྱིས་བྱུང་
པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དེ་ནི་འཛིན་རྟེན་པ་དག་གི་ངར་འཛིན་གྱི་སྟོ་འཛིན་ལྟ་
ལྟན་སྐྱེས་གྱི་རྟེན་ནམ་ཡུལ་དུ་ཡང་མི་འདོད་དེ། རྟག་སོགས་གྱི་བདག་དེ་ལྟ་བུ་
རིག་པ་མིན་པའི་བྱིས་པའང་མངོན་ཞེན་གྱི་དབང་གིས་བདག་དང་བདག་གི་
བར་བལྟ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གང་དག་དུད་འགྱོར་བསྐྱལ་མང་བརྒྱལ་
གྱུར་པ། །དེས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་རྟག་འདི་མ་མཐོང་ལ། །ངར་འཛིན་དེ་དག་ལ་ཡང་
འབྲུག་མཐོང་སྟེ། །དེས་ན་ཕྱང་པོ་ལས་གཞན་བདག་འགའང་མེད། །གལ་ཏེ་ད་
ལྟ་བདག་རྟག་སོགས་གྱི་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པར་མ་ཤེས་ཀྱང་སྤར་གོམས་གྱི་
དབང་གིས་བདག་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངར་འཛིན་ཡོད་དོ་སྟུམ་ན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
སྟོན་པ་ནི། ཕྱང་པོ་ལས་ཐ་དད་གཞན་གྱུར་གྱི་བདག་འགའ་ཡང་མེད་
དེ། སེམས་ཅན་གང་དག་དུད་འགྱོར་བསྐྱལ་མང་དུ་རྒྱུད་མར་སྐྱེས་ཤིང་ད་དུང་
ཡང་རིང་པོར་དེ་ལས་མི་ལྟོག་པར་བརྒྱལ་བར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་

སྟེ། དཔྱལ་སོགས་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱིས་མུ་སྟེགས་བྱེད་གྱི་འདོད་པའི་
མ་སྐྱེས་རྟག་པའི་བདག་འདི་དང་། ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་བཞེད་པའི་ལས་
འབྲས་གྱི་རྟེན་གྱི་བདག་ཐ་སྙད་ཆད་གྲུབ་གྱི་བཏགས་ཡོད་དང་། བཏགས་པ་
ཙམ་གྱིས་མ་ཆིམ་པར་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་མ་རྟེན་རྒྱུའི་རྟགས་གྱི་དགག་
བྱའི་བདག་སོགས་ཞེན་ཡུལ་དུ་མ་མཐོང་ལ། སུང་པོ་ལ་རར་འཛིན་པ་ནི་དེ་དག་
ལ་ཡང་འཇུག་པར་མཐོང་སྟེ། དེས་ན་གཤམ་རབ་ཅན་དག་གིས་རར་འཛིན་གྱི་
རྟེན་དུ་བདག་དེ་ལྟ་བུ་འཛིན་སྲིད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། རར་འཛིན་གྱི་རྟེན་གྱི་
བདག་བཏགས་(༡༥༥ན)བཞག་གི་ཆོས་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཐ་སྙད་པའི་མདོན་
སུམ་ཆད་མའི་ཡུལ་དུ་འཛིན་པའི་འདི་ལྟ་བུ་ནི་འཛིན་རྟེན་དང་བསྟན་བཅོས་
གང་དུ་ཡང་མ་གྲགས་པའི་རྟོག་བཏགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། རྩོགས་སྡེ་མ་
བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། འདོད་ཚུལ་དང་། དབྱེ་བ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། སུང་པོ་ལས་གཞན་བདག་གྲུབ་མེད་པའི་ཕྱིར། །བདག་
ལྟའི་དམིགས་པ་སུང་པོ་ཁོ་ན་འོ། །མང་པོས་བཀྱར་བ་སོགས་རང་སྡེ་ན་རེ།
བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་སུང་པོ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རི་སྐྱད་བཤད་པའི་རིགས་པས་
སུང་པོ་ལས་གཞན་པའི་བདག་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདག་ནི་སུང་པོ་
ཙམ་ཁོ་ན་འོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་སུང་པོ་
ནི། །ལྷ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་བདག་

ལྷ་འི་རྟེན་དུ་སྟེ་དམིགས་ལུལ་བདག་ཏུ་ཡུང་པོ་ནི་ལྷ་ཅང་ཡང་འདོད། ཁ་ཅིག་
 སེམས་གཅིག་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་དོ། གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་།
 བདག་ལྷ་མི་སྟོང་བར་ཐལ་བས་མཇུག་བསྟུ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། གནོད་བྱེད་
 བརྗོད། སྐྱབ་བྱེད་དགག། གང་ཟག་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ།
 རིགས་པས་གནོད། ལུང་གིས་གནོད། རྣལ་འབྱོར་པའི་མཐོང་བས་གནོད་པ་
 གསུམ། དང་པོ་ལ་གསུམ། བདག་མང་པོ་སོགས་སུ་ཐལ་བ་དང་། ཆད་པ་
 སོགས་སུ་ཐལ་བ་དང་། འཇུག་བསྟུ་བའོ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཡུང་པོ་བདག་
 ཅ་དེ་ཕྱིར་དེ། མང་བས་བདག་དེ་དག་གྲང་མང་བར་འགྱུར། བདག་ནི་རྩ་ས་
 སུ་འགྱུར་ཞིང་དེར་ལྷ་བ། རྩ་ས་ལ་འཇུག་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་འགྱུར། དེ་ལྷ་ར་
 ཅ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་བདག་དང་གང་ཟག་སོགས་དེ་དག་གྲང་མང་པོར་འགྱུར་ཏེ།
 གལ་ཏེ་ཡུང་པོ་རྣམས་བདག་ཡིན་ན་དེའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། གཟུགས་ཆོར་སོགས་
 དེ་དག་ཆེས་མང་བས་སོ། སེམས་བདག་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
 མིག་སོགས་དུག་དང་དེ་དག་གི་སྐད་ཅིག་དུ་མས་བདག་གྲང་དེ་སྟོད་དུ་འགྱུར་
 རོ། འདོད་དོ་ཞེ་ན། ལུང་ལས། འཇིག་རྟེན་སྐྱེ་བ་ན་གང་ཟག་ཉག་གཅིག་
 སྐྱེའོ། ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ། བདག་ནི་རྩ་ས་སུ་འགྱུར་ཞིང་ཞེས་བདག་རྩ་ས་
 སུ་ཐལ། ༼༡༥༥བ༽གཟུགས་སོགས་དུས་གསུམ་གྱི་རྩ་ས་སྐྱེད་པ་ལ་ཡུང་པོར་
 བརྗོད་ཅིང་དེ་ཉིད་བདག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། འདོད་དོ་ཞེ་ན། ལུང་

ལས། དག་སྤོང་དག་ཕུང་པོ་འདི་དག་ནི་མིང་ཙམ་ཐ་སྟོད་ཙམ་བདགས་བ་ཙམ་
སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འདས་པའི་དུས་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་དང་ནམ་མཁའ་དང་གྲུ་
ངན་ལས་འདས་བ་དང་གང་ཟག་གོ། ཞེས་དང་། ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་
ནམས་ལ། བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་བརྗོད་བ་ལྟར། ཇི་བཞེན་ཕུང་པོ་ནམས་
བརྟེན་ནས། གྲུན་རྗོབ་སེམས་ཅན་ཅེས་བྱའོ། ཞེས་བ་དང་འགལ་ལོ། ཡང་
བདག་ལྟ་འཛིན་སྤངས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བདག་དེར་བལྟ་
བའི་ཡུལ་རྫས་ཡོད་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤྱོད་སེར་ལ་སོགས་
པའི་ཤེས་བ་ལྟར་རོ། འདོད་ན། བདེན་བ་མཐོང་བ་ན་འཛིག་ལྟ་གྲུན་འབྱུང་
ཐོབ་པའི་ཐག་བ་བཅད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐོང་སྤང་སྤོང་བར་མ་བྱས་པར་
ཐལ། སྤྱོད་སེར་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་བ་ལྟར་བདག་དེ་ལ་དམིགས་པའི་
འདོད་ཆགས་སྤངས་པ་ཁོ་ནས་སྤོང་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟར་ན་
བདེན་བ་མཐོང་བ་དོན་མེད་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། ཁམས་གོང་མས་སྒོམ་སྤང་གི་
ཉོན་མོངས་སྤངས་ཀྱང་བདག་ལྟ་མ་སྤངས་བ་བཞེན་འདིར་ཡང་འགྱུར་བའི་
བྱིར། དེ་ལྟར་ན་བདེན་བ་མཐོང་བ་ཡང་ཆོག་གིས་སྤོངས་པར་འགྱུར་རོ། ཡང་
ན་འཛིག་ལྟ་ཡང་སྒོམ་སྤང་དུ་ཐལ། བྱོད་སྤོང་བྱེད་མཐོང་ལམ་མི་དགོས་པར་
སྒོམ་ལམ་གྱིས་ཀྱང་ཆོག་པའི་བྱིར། གཉིས་བ་ལ། དངོས་དང་། ཉེས་སྤོང་གི་
ལན་དགག་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བྱ་ངན་འདས་ཆེ་ངེས་པར་བདག་ཆད་

འགྱུར། ལྷ་རན་འདས་སྟོན་སྐད་ཅིག་དག་ལ་ནི། སྟེ་འཛིག་བྱེད་པོ་མེད་པས་
 དེ་འབྲས་མེད། གཞན་གྱིས་བསགས་ལ་གཞན་གྱིས་བྱ་བར་འགྱུར། ལུང་པོ་
 ལྷག་མེད་དུ་ལྷ་རན་ལས་འདས་ཆེ་ངེས་པར་བདག་ཆད་༼༥༥༽པར་འགྱུར་ཏེ།
 བདག་ལུང་པོའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་ལུང་པོ་ལྷ་ནི་རྒྱན་ཆད་པའི་
 བྱིར། འདོད་ན། མཐར་ལྷ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཏེ། འཛིག་ལྷས་བདག་ཏུ་བཟུང་
 བ་དེ་ཉིད་ལ་ཏྲག་ཆད་ཀྱི་མཐར་འཛིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྷར་ལྷ་བས་བདག་ལྷག་
 མ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ལྷ་རན་ལས་འདས་པར་སྒྲིབ་དང་ཡང་འག་ལ་བ་ཉིད་
 དོ། ལྷ་རན་ལས་འདས་པར་ཞུགས་པའི་སྟོན་རོལ་གྱི་སྐད་ཅིག་དག་ལ་ནི་ལུང་
 པོ་རྣམས་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྟེ་འཛིག་བྱེད་པ་བཞིན་བདག་ཀྱང་སྟེ་འཛིག་ཅན་དུ་
 འགྱུར་ཏེ། བདག་ལུང་པོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་སྟོན་པས། དེའི་ཆེ་
 དེའི་དུས་ན་ང་རྒྱལ་པོ་ང་ལས་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཅེས་གསུང་བར་མི་འགྱུར་
 ཏེ། དེའི་ཆེ་བདག་ཀྱང་ལུས་ལྷར་ཞིག་ནས་ལུས་གཞན་སྟེ་བར་ཁས་སྦྱངས་པའི་
 བྱིར། བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་བདག་མ་ཡིན། །དེ་དག་འབྱུང་
 དང་འཛིག་པ་ཡིན། །ཉེ་བར་སྦྱང་བ་ཇི་ལྟ་བུར། །ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཡིན་པར་
 འགྱུར། །ཞེས་སོ། །མ་འོངས་པའི་སྟེ་བའི་དུས་ན་སྟོན་གྱི་ལས་བྱེད་པོའི་བདག་
 ཞིག་ནས་བྱིས་རྟེན་བདག་མེད་པས་བརྟེན་པ་ལས་དང་། དེའི་འབྲས་སུ་ཡང་
 མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ལུང་པོ་ལྷར་བདག་ཀྱང་སྟེས་ནས་འཛིག་ཅིང་འགག་པའི་

ཕྱིར། ཐལ་བ་འདི་ནི་སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལས་དང་འབྲས་བུ་འཛོག་
ན་རང་ལྷགས་ལ་དེའི་རྟེན་གྱི་བདག་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གཞན་གྱི་གྲགས་པ་ལྟར་ཐ་སྟོད་དུ་བདག་ལྟ་བུར་སྐྱབ་ན་འཁོར་བར་མི་སྐྱེ་བ་
བཞིན་རྟེན་བདག་ཆད་ན་བཞིན་པ་ལས་འབྲས་ཀྱང་ཡན་གར་གནས་མི་རུས་སོ་
ཞེས་འཕེན་པའོ། །ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་༼ ༡༥༥ ༽དངོས་པོའི་ཞིག་པ་
དངོས་པོ་ཡིན་པར་བཞེད་པ་དེ་ལྟར་ན། བདག་ཆད་པ་བདག་ཡིན་པར་ཐལ་
འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བྱད་ཆོས་ཀྱི་གྲུབ་མཐར་འཛོག་པར་འོས་ཏེ། དེ་
གཉིས་རིགས་པའི་གནད་གཅིག་ཏུ་འབབ་ཅིང་སྟོན་མེད་ཀྱི་རྗེ་བཙུན་འཇམ་
པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་ལུང་དུ་འང་འགྱུར་རོ། །ཡང་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་
ལས་འབྲས་ལ་གཞན་གྱིས་ཟ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྐད་ཅིག་སྔ་མར་ལས་བྱས་པའི་
འབྲས་བུ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མར་ལོངས་སྟོད་ན། བདག་སྔ་ཕྱི་ཐ་དད་པས་གཞན་གྱིས་
བསགས་པ་གཞན་གྱིས་ལོངས་སྟོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱས་པ་ཆུད་བོས་པ་
དང་མ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་དང་ཐུད་པར་འགྱུར་རོ། །ངག་དོན་རྒྱ་འབྲས་གཞན་
དུ་འདོད་པ་ལ་སྟོན་འདིར་འགྱུར་གྱི་དབུ་མ་པ་ལ་ནི་མི་འགྱུར་ཏེ། ལས་འབྲས་
དང་གང་ཟག་སྔ་ཕྱི་སོགས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུ་འང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་དུ་རྒྱད་ཡོད་ན་སྟོན་མེད་ན། །སྔར་ནས་དབྱད་ཆོ་རྒྱད་ལ་
ཉེས་བཤད་བྱེད། །སྟོན་དེ་མི་འཇུག་སྟེ། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་བདག་གཞན་ཡིན་

ཀྲང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་སྐྱམ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་རྒྱུད་ཡོད་པར་གྱུར་ན། དེའི་
 སྐྱོན་མེད་ན་ཡང་སྒར། དུམས་པ་ཉིད་སྐྱམ་ལ་བརྟེན་ཆོས་རྣམས་ནི། །ཞེས་
 སོགས་སུ་རྒྱུད་ལ་རྣམ་པར་དབྱུང་ཆོ་སྒྲད་ཅིག་སྒྲ་ཕྱི་རྣམས་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པ་
 ལ་ཉེས་པ་བཤད་ཐིག་རྟོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་སྤང་བོ་དང་སེམས་བདག་མི་
 རིགས། །རིགས་པས་གཞོད་པ་དེའི་ཕྱིར་སྤང་བོ་རྣམས་དང་སེམས་བདག་ཡིན་
 པར་མི་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་མཐའ་ལྡན་ལ་སོགས་མེད་ཕྱིར་
 རོ། །སངས་རྒྱས་པའི་སྡེ་པ་དག་འདོན་པའི་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི་
 ནི། འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་སོགས་བཞི་དང་། འཛིག་རྟེན་རྟག་མི་
 རྟག་སོགས་བཞི་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་པམ་ཆད་ཡོད་མེད་སོགས་
 །༡༥༥ན།བཞི་དང་། ལུས་སྒོག་གཅིག་ཐ་དད་པ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་དང་བཅུ་
 བཞི་པོ་འདི་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་མི་རྣམས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལུང་མ་
 བསྟན་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ། དེ་ལ་གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་ནམ་བདག་གི་སྐྱེ་སྤང་
 པོ་ལ་འཛིག་ཅིང་། དེ་དག་བདག་དང་སེམས་ཅན་དང་འཛིག་རྟེན་ཡིན་ན། སྤང་
 པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དང་འཛིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་ལུང་སྟོན་པར་
 ཡང་འགྱུར་ལ། སྤང་འདས་ཀྱི་འོག་ཏུ་སྤང་བོ་རྣམས་རྒྱུན་ཆད་པས་འཛིག་རྟེན་
 མཐའ་ལྡན་དུ་འང་ལུང་བསྟན་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་པམ་མི་
 འབྱུང་བར་ལུང་བསྟན་རིགས་པར་འགྱུར་བ་ལས་དེ་ལྟར་མིན་པར་འཛིག་རྟེན་

མཐའ་ལྷན་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་སྟེ་མ་ཡིན་པར་ཡང་བྱེད་འདོད་པའི་བྱིར་སྤང་པོ་
རྣམས་དང་སེམས་བདག་རྒྱ་སྤྲོ་བར་མི་རིགས་སོ། །གསུམ་པ་ལ། བདག་མེད་
མཐོང་བ་ལ་སྤང་པོ་མི་སྤྲོང་བར་འགྱུར་བ་དང་། བདག་མེད་མཐོང་ཡང་ཉོན་
མོངས་མི་སྤོང་བར་ཐལ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། གླུ་ཀ་སྤང་བ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ལ། །དེ་ཆེ་ངེས་
པར་དངོས་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར། །ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་བདེན་པ་
མཐོང་བའི་དུས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་
པ་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པར་མཐོང་བ་ལ་དེ་ཆེ་ངེས་པར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་
དངོས་པོ་རྣམས་མེད་པ་སྟེ་ཆད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྤང་ལྟ་བདག་ཡིན་པ་དང་
བདག་མེད་པར་ཡང་རྟོགས་པའི་བྱིར་པོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟག་བདག་སྤོང་ན་དེ་
ཆེ་དེ་ཡི་བྱིར་། །ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་སམ་སྤང་པོ་བདག་མི་འགྱུར། །ཅི་སྟེ་ལས་
འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་པའི་དུས་སུ་བདག་གི་སྤྲོ་སྤང་པོ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་
ལ། བདག་མེད་མཐོང་ཆེ་གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་ནང་གི་བྱེད་པོའི་སྤྲེས་སྤྲ་
ཉིད་ལ་འཇུག་པས། བདག་མེད་མཐོང་བ་ན་༼༡༥༥༽ནང་གི་བྱེད་པོའི་སྤྲེས་
སྤྲ་དང་བུལ་བའི་འདུ་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྤང་པོ་ལྟ་བུ་མཐོང་བས་གཟུགས་
སོགས་དངོས་མེད་དུ་ག་ལ་འགྱུར་ཞེ་ན། བདག་གི་སྤྲོས་བདག་རྟག་པ་ཉིད་
བབྱུང་ནས་བདག་མེད་མཐོང་བས་བདག་སྤོང་བར་འདོད་ན་དེའི་ཁས་ལེན་དེ་

ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བྱོད་ཀྱི་སེམས་སམ་མུང་པོ་རྣམས་བདག་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་
 རོ། །གཞན་ཡང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མེད་པར་ག་ཟེགས་པའི་
 བདག་དེ་རྟག་པའི་བདག་ཡིན་ན་མུང་པོ་དང་སེམས་བདག་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། ཡེ་
 ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ཅིང་མ་བཀག་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་རྟོགས་ཆོས་མུང་པོ་བདག་
 མིན་ན་དེ་མ་རྟོགས་པའི་དུས་ནའང་མུང་པོ་བདག་ཡིན་པ་ག་ལ་རུང་། གཉིས་པ་
 བོ། །བྱོད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ཡིས། །ག་ཟེགས་སོགས་དེ་ཉིད་
 རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། །ག་ཟེགས་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་ཕྱིར་འདོད་
 ཆགས་སོགས། །སྐྱེ་འགྱུར་དེ་ཡི་ངོ་བོ་རྟོགས་མེད་ཕྱིར། །བྱོད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་རྣལ་
 འབྱོར་པ་བདག་མེད་མཐོང་བ་ཡིས་ག་ཟེགས་སོགས་མུང་པོའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་
 པར་མི་འགྱུར་ཏེ། མུང་པོ་ལས་གཞན་པའི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
 རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ལ་འདོད་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་
 འགྱུར་ཏེ། མུང་པོ་དེ་ཡི་རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་མེད་
 པའི་ཕྱིར། ཆགས་སོགས་དང་བདག་ལྟ་སོགས་ནི་ག་ཟེགས་སོགས་ཡུལ་ལ་
 དམིགས་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཟེའུ་འབྲུ་ལ་ཁུ་བྱུག་དང་སྦྱང་རྩི་ཡོད་
 ཅོམ་གྱིས་མངར་པོ་མི་རྟོགས་ཀྱང་ཁུ་བྱུག་གིས་སྦྱང་རྩི་མྱོང་ན་མངར་བ་རྟོགས་
 ཤིང་དེ་ལ་སྲིད་པའང་མི་ལྡོག་པ་བཞིན། བཏགས་པའི་བདག་མེད་པར་མཐོང་
 ཅོམ་གྱིས་བདག་མེད་མི་རྟོགས་ཤིང་མུང་སོགས་ལ་བདག་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་

བལྟ་ཞིང་ཆགས་སོགས་ཀྱང་ལྟོག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། བྱོགས་སྒྲ་
མ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དག་དགག་པ་(༡༥༥ན།)གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་གིས་
སྟོན་པས་སྤང་པོ་བདག་གོ་ཞེས། །གསུངས་པ་དེ་གིས་སྤང་པོ་བདག་འདོད་
ན། །ཁོ་བོ་ཅག་ལུང་ཚད་མར་བྱེད་པས་རྟོག་གཏི་ཚད་མས་གནོད་པ་མིན་པ་
གང་གི་གིས་སྟོན་པས་དག་སྟོང་ངམ་བྲམ་ཟེ་གང་སྤྱད་ག་ཅིག་བདག་གོ་སྒྲམ་དུ་
ཡང་དག་པར་རྗེས་སྤྱུ་བ་དེ་དག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྟ་བོ་འདི་དག་ཁོ་
ན་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སྤྱུ་བལྟའོ། །ཞེས་སྤང་པོ་རྣམས་ཁོ་ན་བདག་གོ་ཞེས་
གསུངས་པ་དེའི་གིས་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ལ། ལུང་གི་
དགོངས་པ་སྤང་པོ་བདག་མ་ཡིན། སྤང་པོ་བདག་ཡིན་ཀྱང་ཆོགས་པ་བདག་ཏུ་
མི་རུང་། ལེན་པ་པོ་ཉེར་ལེན་དུ་མི་རིགས་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། བསྟན་
བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ནི་སྤང་ལས་གཞན་བདག་འགོག་པ་
སྟེ། །གཟུགས་བདག་མིན་སོགས་མདོ་གཞན་གསུངས་གྱིར་རོ། །མདོ་འདིས་ནི་
སྤང་པོ་བདག་ཡིན་པར་མ་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ནི་སྤང་པོ་ལས་ཐ་དད་
པའི་གཞན་གྱི་ནང་གི་སྟེ་པས་བཏགས་པའི་བདག་དགག་པ་སྟེ། སྤང་པོ་ཁོ་ན་
ལ་བདག་ཏུ་ལྟའོ་ཞེས་པས་སྤང་པོ་ལས་གཞན་དུ་དེ་དག་གིས་བདག་མ་མཐོང་
ངོ་ཞེས་བསྟན་པའི་གྱིར། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་
བདག་དགག་ཅིང་། མ་དབྱེད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཡང་།

བདག་ལྟ་འདི་དམིགས་པ་ནི་སྤང་པོ་ཡིན་ཅིང་། དེས་ན་བཙུག་ལྟན་འདས་ཀྱིས་
 གྲང་བདག་ལྟ་ལ་འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བུ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་སྤང་པོ་ལས་
 གཞན་པའི་བདག་འགོག་པར་འདིས་ཤེས་ཏེ། མདོ་གཞན་ལས་གཟུགས་
 བདག་མ་ཡིན་ཅེས་སོགས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། གང་སྤྱིར་
 གཟུགས་ཚོར་བདག་མིན་འདུ་ཤེས་གྲང་། །མ་ཡིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་མིན་རྣམ་
 ཤེས་གྲང་། །མིན་པར་མདོ་གཞན་ལས་གསུངས་དེ་ཡི་སྤྱིར། །མདོར་བསྟན་
 སྤང་པོ་བདག་ཅེས་བཞེད་མ་ཡིན། །སྤྱིར་གྱི་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་དོན་སྤང་པོ་
 ལས་གཞན་པའི་བདག་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་གྱི། སྤང་པོ་བདག་ཡིན་ཅེས་
 བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་སྤྱིར་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཁས་༼༡༥༥༽ལེན་པའི་མདོ་
 གཞན་ལས་གཟུགས་ཚོར་བདག་མ་ཡིན་ཅིང་། འདུ་ཤེས་གྲང་བདག་མ་ཡིན་
 ལ། འདུ་བྱེད་རྣམས་གྲང་བདག་མ་ཡིན། རྣམ་ཤེས་གྲང་བདག་མིན་པར་
 གསུངས་པ་དེའི་སྤྱིར་རོ། །འདིའི་དོན་མདོ་སྤྱི་མས་ནི་མ་དབྱེད་ཀྱན་རྗེ་བ་ཏུ་སྤང་
 པོ་ལ་བརྟེན་ནས་གདགས་པའི་བདག་འཛིག་ལྟ་འདི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་
 བསྟན་ནས་སྤང་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདག་བཀག་པ་ཡིན་ལ། མདོ་སྤྱི་མས་ནི་
 དབྱེད་དེ་དེ་ཁོ་ནར་སེམས་པ་ན་གཟུགས་སོགས་གྲང་བདག་ཡིན་པ་བཀག་ནས་
 བརྟེན་ནས་གདགས་པའི་བདག་དེ་འཛིག་ལྟ་འདི་ཡུལ་སྤང་པོས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་
 བྱས་པ་ལས་སྦྱིས་པའང་མིན་པས་སྤང་པོ་བདག་གི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱར་མེད་

ན་དེའི་འབྲས་བུའི་བདག་ཉི་བར་སྤང་བྱར་ཡང་མེད་པས་བདག་ནི་གཟུགས་
སོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ་ཞེས་དགོངས་པའོ། །གཞུང་
འདིའི་དོན་ལས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཏྲ་ནག་གོ་ཆེན་པས་སྤྲོ་བར་བྱེད་དེ། དེའི་འཇུག་
འགྲེལ་དུ། དེས་ན་ཁྱོད་ཉིད་ལ་གནད་གྱི་གདམས་པ་སྦྱིན་པར་བྱ་སྟེ། རང་སྟེ་
མང་པོས་བཀྱར་བས་བདག་སྤང་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དང་། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་
བདག་ཏུ་འདོད་པ་གཉིས་ནི་རྩ་སྟོན་ཡོད་དུ་འདོད་པའི་ལྷགས་ཡིན་ལ། ཁ་ཆེ་བྱེ་
བྲག་ཏུ་སྤྲོ་བ་ནས་རང་རྒྱུད་པའི་བར་གྱི་སྤང་པོ་བདག་གི་གདགས་གཞི་དང་།
བདག་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་ཅིང་། ཐལ་འགྱུར་བས་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་གདགས་
པའི་རྒྱ་ཡིན་གྱི། བདག་གི་གདགས་གཞི་དང་། མཚན་གཞི་གང་དུའང་མི་
འདོད་པའི་བྱུང་བར་གསུམ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྲིས་ནས་ལྷགས་དེ་ལྟར་འཛོག་པ་དེ་
ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་འཆད་པ་ན་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྲོ་བའི་བསྟན་༼ ༡༥༧ བ ༽པ་
ལ་བྱ་བ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ང་རྒྱལ་བའི་ང་རོ་དང་བཅས་ཏེ་སྤྲོ་མོད། ལྷགས་
གསུམ་ལས་ལྷགས་དང་པོ་གནས་མའི་བྱ་བས་བདག་སྤང་གཅིག་ཏུའང་བརྗོད་
མི་ལུས་པར་འདོད་པས། བདག་མཐའ་གཅིག་ཏུའང་རྩ་སྟོན་མི་འདོད་ལ། མང་
བཀྱར་བས་ནི་དེར་འདོད་མི་འདོད་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཅི་ཡིན་གྱང་དེ་སྐད་སྤྲོས་པས་
དེར་སོང་ཞིང་། ལྷགས་གཉིས་པ་འཐད་དུ་རྒྱག་གྱང་། ལྷགས་གསུམ་པས་དེ་
ལྟར་སྤྲོའོ་ཞེས་པ་ནི་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྲོ་བའི་བསྟན་པ་ལ་ཉོར་རྒྱལ་པའི་བྲིམས་

ཞིག་པ་ལས་གཞོད་ཚབས་ཆེ་སྟེ། མཐའ་བྲལ་དབུ་མའི་དགོངས་དོན་སློབ་
 དཔོན་ལྷ་སྐྱབ་དང་ལྷ་གཤམ་གྱི་བཞེད་པ་སྦྱོར་བའི་སྐབས་སུ་ལུགས་དེ་དག་
 དགག་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུགས་དེར་ནི་གཟུགས་སོགས་སྤང་པོ་བདག་གི་
 མཚན་གཞི་སྟོང་པོར་འཛིག་པ་དང་། སྤང་པོ་དེའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་དང་། བདག་
 དེ་ཉེར་ལེན་གྱི་འབྲས་སྤང་འཛིག་པར་འདོད་པ་ལ་རིགས་པ་མཐའ་ཡས་པས་
 དགག་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་པོ་སྟུམ་ན། གཞན་དབུ་མའི་གསུང་རབ་ལ་
 བལྟ་བའི་དད་བརྩོན་གཤམ་རབ་ཆེར་མི་ལྷོགས་ནའང་། གང་ཕྱིར་གཟུགས་ཆོར་
 བདག་མིན་ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ཀ་དེའི་གཞུང་འགྲེལ་ཆར་གཅིག་ཞིབ་པར་ལྟོས་
 ལ། འདིའི་ཐད་ཀྱི་འཇུག་འགྲེལ་ལས། རི་སྐད་དུ། གང་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་
 པ་རྣམས་བདག་བཀག་པ་དེ་ལས་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པའི་བདག་འཛིག་
 ཆོགས་ལ་བལྟ་བའི་ཡུལ་སྤང་པོའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་བཀག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་
 རིགས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་སེམས་པའི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར། གང་གི་ཕྱིར་
 ཉེ་བར་ལེན་པོ་མ་དམིགས་ན་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་༼ ༡༥༧ ༽པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་
 ཡིན་ནོ་ཞེས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ཡང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་
 འཐད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་འབྲུང་བ་འདིའི་དོན་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་ཆོག་དོན་གོ་
 བ་ཞིག་ལ་ཅིས་ཀྱང་བསྐྱབ་པར་གྱིས་ཤིག་དང་། ཐལ་འབྱུང་བའི་བུན་མོང་
 མིན་པའི་ལུགས་ལ་བདག་གི་རྒྱར་སྤང་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐྱབ་པ་འདི་འདོར་བར་

འགྱུར་བ་ཉིད་དུ་རེའོ། །ཁྱེད་ཅག་བདག་གི་རྒྱུར་ཕུང་པོ་ཡིན་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་
ལུགས་སུ་འཆད་ན་འཇུག་འགྲེལ་གྱི་ཕུང་དེ་ལ་དབྱུང་གཙང་ཁམས་གསུམ་
མངའ་རིས་དང་བཅས་པ་ན་ཡོད་པའི་རྟ་ནག་པ་ཐམས་ཅད་རྟ་ཞོན་བེར་གྱོན་
རོལ་ཆ་ཐོགས་ཏེ་འབྲུ་ཞིག་གཉིར་བར་གྱིས་དང་ཨེ་མ་རོ། །ཞེས་བརྗོད་
དོ། །གཉིས་པ་ལ། ཆོགས་པ་བདག་ཡིན་པ་དགག། ཞར་ལ་དབྱིབས་བདག་
ཡིན་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཆོགས་པ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ། དེའི་ཕྱིར་
མགོན་སོགས་སུ་མི་རུང་། དེའི་ཉེས་སྒྲོང་གི་ལན་དགག་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི།
ཕུང་པོ་བདག་ཅེས་བརྗོད་ཆེ་ཕུང་རྣམས་གྱི། ཆོགས་པ་ཡིན་གྱི་ཕུང་པོའི་ངོ་བོ་
མིན། །དཔེར་ན་ཤིང་རྣམས་ནི་ནགས་ཆལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་ཤིང་གི་ཆོགས་
པ་ནགས་ཆལ་ཡིན་གྱི། ཤིང་གི་ངོ་བོ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་ཤིང་རེ་རེ་ལ་ཡང་
ནགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བརྗོད་པའི་ཆེ་ཕུང་པོ་རྣམས་གྱི་ཆོགས་པ་བདག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། ཕུང་པོའི་
ངོ་བོ་བདག་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་ཕུང་པོ་རེ་རེ་བ་ཡང་བདག་
ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མགོན་མིན་འདུལ་བའམ་དབང་པོ་ཉིད་ཀྱང་
མིན། །དེ་མེད་ཕྱིར་ན་ཆོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཆོགས་པ་ནི་མགོན་སོགས་སུ་མི་
རིགས་ཏེ། རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པས་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་
གྱིས། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་ཏེ། །བདག་ཉིད་བདག་གི་དགྲ་ཡང་

ཡིན། ༼༡༧༠ན༽ལེགས་དང་ངན་པ་བྱས་པ་ལ། ༼བདག་ཉིད་བདག་གི་དབང་
 པོ་ཡིན། ༽ཅེས་བདག་ནི་མགོན་ཉིད་དང་དབང་པོ་ཉིད་དུ་གསུངས་ལ། བདག་
 ཉིད་ལེགས་པར་དུལ་བས་ནི། ༼མཁས་པ་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར། ༼ཞེས་
 བདག་འདུལ་བར་གསུངས་ན་ཚོགས་པ་ཙམ་པོ་རྩེས་སུ་མེད་པ་ནི་མགོན་མིན་
 ཅིང་། འདུལ་བའམ་དབང་པོ་ཉིད་ཀྱང་མིན་ཏེ། ཚོགས་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་
 དེས་ན་ཚོགས་པ་བདག་མ་ཡིན་ནོ། ༼གསུམ་པ་ལ། དཔེ་དོན་གཉིས། དང་པོ་
 ནི། དེ་ཆེ་དེ་ཡི་ཡན་ལག་ཚོགས་གནས་རྣམས། ༼ཤིང་རྟ་ཉིད་འགྱུར་ཤིང་རྟ་དང་
 བདག་མཚུངས། ༼ཚོགས་པ་ཚོགས་པ་ཅན་ལས་ཐ་མི་དད་པས་མགོན་སོགས་
 ཚོགས་པ་ཅན་ལ་འགྲུབ་པོ་སྟམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་སོ་སོ་བ་རྣམས་ལ་གཅིག་
 དང་བདག་མི་འཐད་སྤར་བཤད་ཟིན་ཏོ། ༼ལུང་པོ་བདག་རྟ་སྟུབ་བདག་གི་ཚོགས་
 པ་ཅན་སོ་སོ་བ་རྣམས་བདག་ཡིན་ན། ཡན་ལག་གི་ཚོགས་ལ་ཤིང་རྟ་ཞེས་
 བརྗོད་པ་དེའི་ཚེ། གཟེར་བུ་སོགས་ཤིང་རྟ་དེའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པར་གནས་པ་
 སོ་སོ་བ་རྣམས་ཤིང་རྟ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ཡན་ལག་ཤིང་རྟ་
 ཡིན་པ་འོག་ནས་འགོག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤིང་རྟ་དང་བདག་མཚུངས་པས་
 ལུང་པོའི་ཚོགས་པ་ཅན་གྱི་སོ་སོ་བ་བདག་རྟ་ག་ལ་འགྱུར། དེས་ན་མདོ་ལས།
 བདག་ཅེས་བྱ་བ་བདུད་ཀྱི་སེམས། ༼ཁྱོད་ནི་ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཡིན། ༼འདུ་བྱེད་
 ལུང་པོ་འདི་སྟོང་སྟེ། ༼འདི་ལ་སེམས་ཅན་ཡོད་མ་ཡིན། ༼རི་ལྟར་ཡན་ལག་

ཚོགས་རྣམས་ལ། བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟེན་བརྗོད་པ་ལྟར། རྟེན་བཞིན་སྤང་བོ་
རྣམས་བརྟེན་ནས། གྲུབ་རྫོགས་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་སོ། གཉིས་པ་ནི།
མདོ་ལས་སྤང་བོ་བརྟེན་ནས་ཡིན་གསུངས་པ། རྟེན་སྤྱིར་སྤང་བོ་འདུས་ཙམ་
བདག་མ་ཡིན། སྤང་བོ་འདུས་ཙམ་ནི་བདག་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས་སྤང་བོ་
རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་དང་ང་དང་སེམས་ཅན་དང་གང་། ༡༧༠༠བ། ཟག་
ཡིན་ཅེས་བཏགས་པར་གསུངས་པ་དེའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། དབྱིབས་ཤེན་དེ་
གཟུགས་ཅན་ལ་ཡོད་སྤྱིར། ཁྱོད་ལ་དེ་དག་ཉིད་བདག་ཅེས་འགྱུར་
གྱི། སེམས་སོགས་ཚོགས་ནི་བདག་ཉིད་འགྱུར་མིན་ཏེ། གང་སྤྱིར་དེ་དག་ལ་
དབྱིབས་ཡོད་མ་ཡིན། ཡང་འཕང་ལོ་སོགས་ཚོགས་ཙམ་ཤིང་རྟེན་མིན་
གྱི། འཕང་ལོ་སོགས་དབྱིབས་གྱི་བྱུང་པར་དང་ལྷན་པ་ན་ཤིང་རྟེན་མིང་རྟེན་པ་
དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་ཚོགས་ཙམ་བདག་མིན་གྱུང་། གཟུགས་སོགས་
བཞོད་པའི་དབྱིབས་ཙམ་བདག་ཡིན་ཅེན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབྱིབས་དེ་ནི་
གཟུགས་ཅན་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་དང་། གཟུགས་ཅན་དེ་དག་ཉིད་ལ་བདག་ཅེས་
ཁྱོད་གྱིས་འདོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་སེམས་ལ་སོགས་པ་མིང་བཞི་ཚོགས་
པའི་ངོ་བོ་ནི་བདག་ཉིད་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་སྤྱིར་དེ་དག་ལ་དབྱིབས་ཡོད་
པ་མིན་པའི་སྤྱིར་རོ། གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། བྱེད་བོ་མེད་པའི་ལས་
དགག་པ་གཉིས། དང་བོ་ནི། ལེན་པོ་རང་ཉིད་ལེན་གཅིག་རིགས་དངོས་

མིན། །དེ་ལྟར་ན་ལས་བྱེད་པོ་གཅིག་ཉིད་འགྱུར། །ཉེ་བར་ལེན་པོ་བདག་རང་
 དང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་སྤང་བྱའི་ཡུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་དངོས་པོ་གཅིག་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ།
 རིགས་པ་དེ་ལྟར་ན་ལས་དང་བྱེད་པོ་གཅིག་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བས་འབྱུང་བ་རྒྱར་
 བྱས་ཀྱི་གཟུགས་དང་བུམ་པ་དང་རྩ་མཁན་ཀྱང་གཅིག་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར།
 བརྟན་བཅོས་ལས། གལ་ཏེ་གིང་དེ་མེ་ཡིན་ན། །བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་གཅིག་
 འགྱུར། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱེད་པོ་མེད་ལས་ཡོད་སྟུང་སྟོ་ཡིན་ན། །མ་
 ཡིན་གང་བྱིར་བྱེད་པོ་མེད་ལས་མེད། །ཉེ་བར་ལེན་པར་བྱེད་པོ་ནི་འགའ་ཡང་
 མེད་ལ། ཉེ་བར་སྤང་བྱའི་ལས་གཟུགས་སོགས་ཉེར་ལེན་འདུས་ཙམ་ཡོད་སྟུང་
 སྟོས་སེམས་པ་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། གང་བྱིར་བྱེད་པོ་རྒྱ་མེད་ན་ལས་ཀྱང་
 མེད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །བརྟན་བཅོས་ལས། དེ་ལྟར་ལེན་ལས་གཞན་མ་
 ཡིན། །དེ་ནི་ཉེར་ལེན་ཉིད་ཀྱང་མིན། །བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་མེད་མིན། །མེད་
 པ་ཉིད་དུ་འང་དེ་མ་ངེས། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་གང་དུ་བྱེད་པ་༼༡༧༽ན་པོ་ནི་མ་
 དམིགས་ཀྱི། ལས་ཀྱང་ཡོད་ལ་རྣམ་པར་སྤྲོན་པ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་
 དེ་ནི་བྱེད་པ་པོ་བདེན་པ་བཀག་པར་གཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་གྲགས་ཙམ་གྱི་
 རོར་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཐ་སྟོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་བའི་བྱེད་པ་པོ་ནི་བཀག་
 པ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། མ་རིག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་གང་ཟག་འདི་ནི་
 བསོད་ནམས་མཛོན་པར་འདུ་བ་ཡང་མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་ཆེར་

གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། གང་ཕྱིར་སྤྱབ་པས་བདག་དེ་ས་ཆུ་མེ། །རྒྱུད་དང་
རྣམ་ཤེས་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ། །ཁམས་དྲུག་དང་ནི་མིག་སོགས་རེག་པ་
ཡི། །རྟེན་དྲུག་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེར་བསྟན་ཞིང་། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་
ཆོས་རྣམས་ཉེར་བཟུང་ནས། །དེས་གསུངས་དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་དེ་རྣམས་དང་། །དེ་
ཉིད་མ་ཡིན་ཆོགས་ཙམ་ཉིད་མིན་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་ངར་འཛིན་སྒོས་དེ་རྣམས་ལ་
མིན། །གང་ཕྱིར་སྤྱབ་པས་མདོ་སྡེ་ལས། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་བུ་གང་ཟག་དེ་ནི་
ཁམས་དྲུག་དང་། རེག་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་རྒྱ་བ་བཙོ་
བརྒྱད་དོ་ཞེས་བདག་དེ་ས་ཆུ་མེ་རྒྱུད་དང་རྣམ་ཤེས་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ་ཁམས་
དྲུག་དང་ནི་མིག་སོགས་ནས་ཡིད་ཀྱི་བར་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྟེན་དྲུག་དག་ལ་
བརྟེན་ནས་ཉེ་བར་བསྟན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དྲུག་ལ་ཡིད་བདེ་བའི་ཉེ་རྒྱ་
དྲུག། ཡིད་མི་བདེ་བའི་ཉེ་རྒྱ་དྲུག་དང་། བཏང་སྒྲོམས་ཀྱི་ཉེ་རྒྱ་དྲུག་སྟེ་བཙོ་
བརྒྱད་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་
བདག་ཏུ་བཏགས་སོ་ཞེས་ངེས་པར་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། བདག་དེ་ནི་ཆོས་དེ་
རྣམས་དང་གཞན་མིན་པའི་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཆོགས་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་མ་
ཡིན་ཏེ། ཆོས་དེ་དག་བདག་ཏུ་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་དེ་རྣམས་ལ་ངར་འཛིན་
པའི་སྒོ་དེ་རེགས་པ་མིན་ནོ། །དེས་ན་སྤྱང་པོ་དང་དེ་ལས་གཞན་དུ་ངར་འཛིན་
ཀྱི་ཡུལ་མ་དམིགས་པས་རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་དང་བདག་གི་ཡོད་པ་མིན་པར་

གཤམ་ནས་སྤང་པོ་ལྷའི་རྒྱུད་བཅད་ནས་ལེན་པ་མེད་པར་བྱང་འདས་སུ་འགྱུར་
 བས་བདག་མེད་པར་༼༡༧༽བཤེད་བཤེད་པ་འདི་ཆེས་མཛེས་སོ། །གཉིས་པ་
 ལ། འབྲེལ་མེད་སྤང་གཉིན་དུ་མི་རིགས་པ་དང་། དེ་དཔེའི་སྒོ་ནས་བསལ་བ་
 གཉིས། དང་པོ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་ཆེ་རྟག་པའི་བདག་སྤྱོད་ཞིང་། འདི་ནི་
 ངར་འཛིན་རྟོག་དུ་འང་མི་འདོད་པ། །དེ་ཕྱིར་བདག་མེད་གཤམ་པས་བདག་ལྟ་
 བ། །དབྱིས་ཀྱང་འབྲིན་ཞེས་སྒྲ་བ་གིན་ཏུ་མཛར། །བདག་སྤང་གཅིག་ཏུ་འཛིན་
 ཅིང་ཕྱིས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ན་ཡུལ་ཅན་སྤངས་གིང་ཡུལ་མ་སྤངས་པར་འདོད་
 ལ། ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ལུ་སྟེགས་པའི་བདག་སྤངས་པར་སྒྲ་བའི་མང་བཀྱར་བ་གང་
 གི་སྟོགས་དེ་ལྟར་ན་རི་སྤིང་དུ་སྤང་པོ་རྒྱན་མ་ཆད་པ་དེ་སྤིང་དུ་ངར་འཛིན་འཇུག་
 རྟེ། བདག་འཛིན་གྱི་གཞི་བདག་བསྐྱོག་པར་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤང་པོ་དེ་
 ཉིད་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་པ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་
 རྟོགས་ཆེ་སྤང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་རྟག་པའི་བདག་མེད་གཤམ་པས་སྤང་པོའི་
 ཡུལ་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་ས་བོན་དབྱིས་ཀྱང་འབྲིན་ཅེས་སྒྲ་བ་གིན་ཏུ་
 མཛར་ཏེ། སུན་ཚུན་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱོད་ཀྱིས་སྤང་པོ་ལས་དོན་
 གཞན་དུ་བཏགས་པའི་རྟག་པའི་བདག་སྤྱོད་ཞིང་མེད་པར་འཛིན་རྟོག་གང་གིས་
 རྒྱུ་ཡང་སྤང་པོ་ལས་དོན་གཞན་རྟག་པའི་བདག་འདི་ནི་འཛིན་རྟོག་པ་རྣམས་
 གྱི་ངར་འཛིན་གྱི་རྟོག་དུ་འང་མི་འདོད་པས་འཛིན་རྟོག་པས་ངར་འཛིན་གྱི་རྟོག་དུ་

གྱུར་པའི་སྤང་པོ་ལ་བདག་ལྷ་སྒྲོག་པར་མི་ནུས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་དོན་ནི་
སྤང་པོ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བདག་ཏུ་བལྟ་བ་
ལ་གྲུབ་མཐའ་མཁན་གྱིས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་ལྷའི་ཡུལ་དེ་ལ་འདུས་བྱས་མ་
བྱས་ཏྲག་མི་ཏྲག་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་བཏགས་པའི་བདག་སྤྲོ་བ་ན། རར་འཛིན་ལྷན་
སྐྱེས་དང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་བདག་དེ་དངོས་པོར་ཡོད་ན་འདུས་བྱས་མ་
བྱས་ཏྲག་མི་ཏྲག་གི་དངོས་པོ་གང་དུ་ཡོད་ཅེས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་བདག་བཀག་པ་
ན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་༼༡༩༩༩༽བདག་དེ་ཡང་ཁེགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་
སྐྱེས་ཀྱི་བདག་དེ་འང་དངོས་པོར་ཡོད་ན་ཏྲག་མི་ཏྲག་གི་དང་། བྱས་མ་བྱས་ཀྱི་
དངོས་པོར་ཡོད་དགོས་པ་ལས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་བདག་དེ་ལྷར་དབྱེད་པས་མི་
འགྲུབ་པ་ན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་ལྷའི་ཡུལ་གྱི་བདག་དེ་འང་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་མི་
འགྲུབ་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷག་སོགས་ལ་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་ཀུན་
བཏགས་ཁེགས་པ་ན་དེ་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཁེགས་པ་བཞིན་ཡིན་ཀྱང་
། འདིར་མང་བཀྱར་བ་ཁས་ལེན་འཕྲུགས་ནས་སྤང་པོ་ལས་གཞན་པའི་བདག་
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་ཏུ་དོན་གྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་བྱུང་བ་ལ། དེ་ལྷར་ན་བྱོད་ཀྱི་
ལུགས་ལ་སེམས་ཅན་སྤྱི་ལ་གྲགས་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་དང་བདག་ལྷ་བ་
སྤང་དུ་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་སྒྲོན་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མང་བཀྱར་པས་
གང་ཟག་གི་བདག་ཏྲག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་སྤང་པོ་ལས་གཞན་དུ་འདོད་པ་

དང་། བདག་དང་སེམས་ཅན་མི་རྟག་པ་ཡུང་པོར་འདོད་པ་གཉིས་ལས་སྒྲ་མའི་
 བདག་བཀག་པས་བྱི་མའི་བདག་ཁེགས་པར་འདོད་པ་ལ་ཁྲེལ་བདས་པ་ཡིན་
 ལ། དེས་དངོས་སུ་བདག་སྒྲ་མ་ཁེགས་པས་བྱི་མའི་བདག་ཁེགས་ཞེས་སྒྲས་པ་
 མེད་ཀྱང་། ཁྱོད་གྲུབ་མཐའ་ནོར་བས་བདག་ལྟ་ཁེགས་མ་ཁེགས་ཀྱི་འཛིག་
 མཚམས་ཅི་ལ་བྱེད་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་སྦྱི་མཐུན་གྲགས་གྲུབ་སྦྱ་
 རོར། ཡུང་པོ་ལ་བདག་དང་བདག་ལྟ་ཁེགས་མ་ཁེགས་ལས་བདག་མེད་རྟེན་གས་
 མ་རྟེན་གས་སུ་འཛིག་གི། ཡུང་པོ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ལ་བདག་དང་དེ་ལ་
 ང་དང་ང་ཡི་བ་ཁེགས་མ་ཁེགས་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟེན་གས་མ་རྟེན་གས་
 སུ་མི་འཛིག་པར་རིགས་པས་དེ་ཉིད་༼ ༡༧༩༧ ༽འདིར་འཐད་པར་བཞག་པ་
 ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདིའི་དོན་ལ་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་རྟ་བླ་ཆུ་མས་ཚུད་པར་
 བྱེད་པའི་སྦྱོས་ཡི་གར་བཀོད་འདུག་པ་དེ་དག་ནི་གཞུང་དོན་འདིའི་ཕྱོགས་ཙམ་
 དུ་འང་མ་བྱིན་པར་སྒྲང་བས་དེ་དག་གི་དགག་སྦྱབ་ཀྱང་བཏང་སྟོ་མས་སུ་
 བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་བྱིམ་རྩིག་ཡུག་སྦྱལ་གནས་མཐོང་བཞིན་དུ། །འདི་ན་
 གྲང་ཆེན་མེད་ཅེས་དོགས་བསལ་ཏེ། །སྦྱལ་གྱི་འཛིགས་པའང་སྤྲོད་བར་བྱེད་པ་
 ནི། །ཀྱེ་མ་གཞན་གྱི་གནམ་པོར་འགྱུར་ཉིད་དོ། །དཔེར་ན་འགའ་ཞིག་གིས་
 རང་བྱིམ་གྱི་རྩིག་ཡུག་ན་སྦྱལ་གནས་པ་མཐོང་བཞིན་དུ་འདི་ན་གྲང་པོ་ཆེ་མེད་
 ཅེས་སྦྱལ་གྱི་འཛིགས་པའི་དོགས་པ་བསལ་ཏེ་སྦྱལ་གྱི་འཛིགས་པའང་སྤྲོད་བར་

བྱེད་པ་ནི་གྲེ་མ་གཞན་གྱི་གནམ་བོར་ཉི་དབྱེད་ལྷན་དག་གི་བཞད་གད་གྱི་
གནས་སུ་འགྱུར་བ་ཉིད་དོ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྐྱུལ་མེད་དོ་ཞེས་བག་པེབས་པར་
གནས་པའི་སྐྱེས་བྱ་དེ་ལ་སྐྱུལ་གྱིས་ཟིན་ནས་མ་སྤང་བར་བྱེད་པ་བཞིན་རྟག་
བདག་ལྷོག་ཀྱང་སྤང་བའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བདག་ལྟ་མི་ལྷོག་པས་འཁོར་བ་ཉིད་དུ་
ལས་ཉོན་གྱིས་འཁོར་བར་འགྱུར་རོ། །འདིར་གར་ཅོང་ཁ་པའི་རྟགས་གྱི་དགག་
བྱ་ལ་འདོན་པ་བསྐྱར་ཉི་སྟོན། བདག་མེད་རྟོགས་ཆེ་བདེན་གྲུབ་བདག་སྟོང་
ཞིང་། །འདི་ནི་ངར་འཛིན་རྟོན་དུ་འང་མི་འདོད་པས། །དེ་བྱིར་བདག་མེད་ལྟ་
བས་བདག་ལྟ་བ། །དབྱིས་ཀྱང་འབྱིན་ཅེས་སྒྲ་བ་གིན་ཏུ་མཛར། །རང་བྱིས་
ཅིག་སྐྱུལ་སྐྱུལ་གནས་མཐོང་བཞིན་དུ། །འདི་ན་སྤང་ཆེན་མེད་ཅེས་དོགས་
བསལ་ཏེ། །སྐྱུལ་གྱི་འཛིག་པའང་སྟོང་བར་བྱེད་པ་ནི། །གྲེ་མ་གཞན་གྱི་གནམ་
བོར་འགྱུར་ཉིད་དོ། །ཞེས་སྐྱར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤང་བོར་བདག་ཡོད་མ་
ཡིན་བདག་ལ་ཡང་། །སྤང་བོ་དེ་རྣམས་ཡོད་མིན་གང་བྱིར་འདིར། །གཞན་ཉིད་
ཡོད་ན་རྟོག་པ་འདིར་འགྱུར་ན། །གཞན་ཉིད་དེ་མེད་དེ་བྱིར་འདི་རྟོག་
པའོ། །རྟོན་སྤང་བོར་བདག་བརྟོན་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཅིང་། རྟོན་བདག་ལ་
ཡང་སྤང་བོ་དེ་རྣམས་བརྟོན་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །གང་གི་བྱིར་འདིར་མཁར་
གཞོང་དང་ཞོ་ལྟར་གཞན་ཉིད་ཡོད་ན་རྟོན་བརྟོན་པའི་དངོས་པོར་རྟོག་པ་འདིར་
འགྱུར་། ༡༧༩༣ ཅེས། བདག་དང་སྤང་བོ་གཞན་ཉིད་དུ་མེད་པས། དེའི་བྱིར་དེ་

དག་ལ་རྟེན་བརྟེན་པ་འདི་རྟོག་པས་བདག་པ་ལོ། །བཞི་པ་ནི། བདག་ནི་
གཟུགས་ལྡན་མི་འདོད་གང་ཕྱིར་བདག། ཡོད་མིན་དེ་ཕྱིར་ལྡན་དོན་སྦྱར་བ་
མེད། །གཞན་ན་གནག་ལྡན་གཞན་མིན་གཟུགས་ལྡན་ན། ། ། བདག་
ནི་གཟུགས་ལས་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་མེད། །བདག་ནི་གཟུགས་སོགས་སྤང་པོ་
རྣམས་དང་ལྡན་པར་མི་འདོད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་བདག་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་དེའི་ཕྱིར།
བདག་སྤང་ལྡན་པའི་དོན་སྦྱར་བ་མེད་དེ། ལྡན་པའི་དོན་ཡང་གཞན་ཡིན་ན་
ལྟས་བྱིན་གནག་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའམ། གཞན་མིན་པ་ལྟས་བྱིན་
གཟུགས་དང་ལྡན་ཅེས་པ་ལྟར་ན་ཡང་བདག་ནི་གཟུགས་སོགས་སྤང་པོ་ལས་དེ་
ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་མེད་པར་སྤང་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ལྟ་བུ་ལ། འཛིག་
ལྟའི་དམིགས་རྣམས་ལ་ལོག་པར་འཇུག་ཚུལ་གྱི་གངས་བསྟན། དེ་ཡེ་ཤེས་གྱི་རྩོ་
རྗེས་འཛོམས་ཚུལ་ལུང་དང་སྦྱར་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་བདག་མ་
ཡིན་བདག་ནི་གཟུགས་ལྡན་མིན། །གཟུགས་ལ་བདག་མེད་བདག་ལའང་
གཟུགས་ཡོད་མིན། །དེ་ལྟར་རྣམས་བཞིར་སྤང་ཀྱང་ཤེས་བྱ་སྟེ། །དེ་དག་བདག་
ཏུ་ལྟ་བ་ཉི་ཤུར་འདོད། །གཟུགས་ནི་བདག་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་དང་མཚན་ཉིད་
མི་མཐུན་ཅིང་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར། སྦྱེས་བུ་ལ་དོ་ཤལ་ལྟར་བདག་
ནི་གཟུགས་དང་ལྡན་པ་ཡང་མིན་ཏེ། དེ་དག་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར།
ནགས་ན་སང་གི་ལྟར་རྟེན་གཟུགས་ལ་བདག་བརྟེན་པར་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཏེ་

གནས་པ་ཡང་མེད་ཅིང་། རི་གངས་ཅན་ལ་གིང་ཆོགས་ལྟར་རྟེན་བདག་ལ་ཡང་
གཟུགས་སོགས་དབང་བསྐྱར་བྱར་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་གཞན་ཉིད་མེད་
པའི་སྒྲིབ། རྩལ་དེ་ལྟར་རྣམ་བཞིའི་སྒོ་ནས་མིང་གཞིའི་སྤང་པོ་ཀྱན་གྱིང་བདག་
མེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྤང་ལྟ་བདག་གིས་དབེན་པ་ལ་འཛིག་ལྟས་དེ་ལས་
བསྐྱོག་ནས་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་བཞིས་བབྱང་བ་དེ་དག་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་
བའམ་འཛིག་ལྟ་ཉི་ཤུར་འདོད་དོ། །འོ་ན་བསྟན་བཅོས་ལས། སྤང་མིན་སྤང་པོ་
ལས་གཞན་མིན། །༡༩༩༥།ཅེས་སྤང་པོ་ལས་གཞན་པ་བདག་ལྟའི་འཛིན་
སྤངས་ཞིག་སྟེ་འཛིག་ལྟ་ཉིང་ལྟར་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན། བསྟན་བཅོས་ལས་དེ་ལྟར་
འགྱུར་བ་ནི་མུ་སྟེགས་པ་ཁ་ཅིག་བདག་སྤང་པོ་ལས་གཞན་ཏུ་ལྟ་བས་དེ་འགོག་
ཆེད་ཏུ་རྣམ་དབྱེད་ལྟ་བུ་པ་གསུངས་ཀྱིང་། མདོ་སྟེ་ལས་འཛིག་ལྟས་སྤང་པོ་མ་
བབྱང་བར་བདག་ཏུ་ཞེན་མི་རུས་པས་སྤང་པོ་ལྟ་ལ་འཛིག་ལྟས་འཛིན་སྤངས་
བཞི་བཞི་འཇུག་པས་ལྟ་པའི་འཇུག་པ་ནི་མེད་དོ། །སྐབས་འདིར་རྟ་ནག་གོ་
ཆེན་པས་དབྱུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་སྤང་པོ་དམིགས་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་གཞི་མེད་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བས་འཛིག་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟ་བ་ལ་འཛིག་
ལྟ་ཞེས་བར་ཀྱི་ཆོག་མི་མངོན་པར་བྱས་པར་བཞེད་ཅེས་སྒྲུའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐལ་
འགྱུར་བས་ལྟོན་པ་སོ་སོ་བ་དུ་མ་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་འབྲིགས་པ་ལ་ནགས་ཆལ་དུ་
ལྟ་བ་ན་གཞི་མེད་པར་ནགས་ཆལ་དུ་བལྟ་བར་ཁས་ལེན་པར་མཚུངས་ལ། དེ་

ལྟར་ན་ས་ཕྱོགས་དག་པ་བར་ཡང་ནགས་ཚལ་དུ་སྒྲོས་འཛིན་པར་ཡང་འགྱུར་
 ཞིང་། ཡུལ་ལ་ཡུལ་ཅན་གྱིས་འཛིན་པའམ་ལྟ་བུ་ན་གཞི་མེད་པ་ལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་
 ལྟ་བུ་དང་འཛིན་པར་འགལ་བས་རང་ཚིག་འགལ་བར་རང་གིས་སྒྲིམ་པ་གྲུལ་
 མ་བྱུང་བར་ཚུད་གསན་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལའང་འབྲུལ་པ་དང་བྲལ་བའི་ལེགས་
 བཤད་དུ་བཟུང་ནས་མོས་པ་བྱེད་པ་ནི་འཕྲོག་ཏུ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཅན་དུ་གོར་
 མ་ཆག་གོ། སྤྱིར་དབུ་མ་པས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་
 ཆོས་ལ་མ་དབྱེད་ཐ་སྙད་དུ་འང་རྒྱ་མེད་དང་གཞི་མེད་ལ་བལྟོས་པའི་དངོས་
 གོའང་མི་འཛིག་པས་བདག་ནི་མ་དབྱེད་པའི་སྒོ་ལྟ་བུ་སྒྲིམ་གྱི་ངོ་ན་བཏགས་པའི་
 དངོས་པོར་ཡང་ཡོད་ལ། བྱེད་ལྟར་ན་དེ་ངོར་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་
 ༼༡༧༤ན༽དངོས་པོར་མི་རུང་སྟེ། དེ་ངོར་གཞི་མེད་པའམ་རྒྱ་མེད་པར་དངོས་
 གོ་བརྟེན་པ་དང་བལྟོས་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱེད་ཅག་འཛིག་ལྟའི་ལྟ་
 ཡུལ་དངོས་གཞི་མེད་ཡིན་ཀྱང་། འཛིག་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞི་མེད་ལ་ལྟ་
 དགོས་པས་འཛིག་ལྟ་ཞེས་བཏགས་སོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པར་སྤང་མོད། འཛིག་ལྟའི་
 ལྟ་ཡུལ་དངོས་གཞི་མེད་ལ་ལྟ་བུ་ན་འཛིག་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟ་བའི་ཆོ་དེའི་
 དངོས་ཡུལ་གཞི་མེད་ལ་བལྟས་སམ་མ་བལྟས། བལྟས་ན་འཛིག་ཆོགས་
 དམིགས་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བལྟ་མ་དགོས་པར་ཡུལ་གཞི་མེད་རང་
 ལ་བལྟས་པར་གྲུབ་པས་འཛིག་ལྟ་མིང་བསྐྱུར་ནས་བདག་ལྟ་ལ་གཞི་མེད་ལ་ལྟ་

བ་ཞེས་འདོན་རིགས་ལ། མ་བལྟས་ན་འཛིག་ལྟས་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་མ་
གཏོགས་དེའི་དངོས་ཡུལ་གཞི་མེད་ལ་མ་བལྟས་པས་འཛིག་ལྟ་ལ་བརྟེན་ནས་
གཞི་མེད་ལ་བལྟ་བར་ཡང་མི་རྒྱས་ཏེ། གཞི་མེད་དེ་ཡུལ་དུ་མ་སོང་ན་དེ་ལ་སྲུ་
ཞིག་གིས་ལྟ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་འཛིག་ཆོགས་སྤངས་ལྟ་ལ་ཅན་དུ་
བྱས་ནས་གཞི་མེད་གྱི་གང་ཟག་ཡུལ་དུ་བྱས་ཤིང་། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ་འཛིག་
ལྟས་ཀྱང་བལྟས་པར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་ཁྱོད་ཅག་གི་ལུས་ལ་
གཏམ་འདི་ནི། འདི་ལྟར་ཐ་སྙད་མ་དབྱེད་པ་ན་བདག་གི་རྣམས་གྱི་གཞིར་སྤང་པོ་
མ་གྲུབ་ཀྱང་བཏགས་པའི་བདག་གདགས་པའི་གཞིར་སྤང་པོ་འཛིན་པ་ནི་རྟེན་
མཐུན་པར་གནས་ཏེ། བྱ་དང་རི་དྲགས་ཚུན་རང་རྒྱུད་གྱི་སྤང་པོ་ཙམ་ལ་ཐོག་
མེད་ནས་གོམས་པས་ང་དང་ང་ཡི་བར་བཟུང་ནས་ང་འགོ་འོ། །ང་བཀྲེས་
སོ། །ངའི་ལག་པ་ཞའོ་ཞེས་རྟོག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་པ་མ་གོ་བ་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་
བར་སྒྲུང་བས། ཁོ་བོའི་ལེགས་བཤད་འདི་གསེར་གྱི་བྱང་སྲུ་༼༡༧༧༽ལ་བེ་
ཏ་རྩ་ཞུན་མས་བྲིས་ཏེ་མགུལ་དུ་ཐོགས་ལ་ཡང་ཡང་བལྟ་བར་གྱིས་ཤིག།
གཞན་དུ་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ཐ་སྙད་དུ་འཛིག་ལྟ་འཛིག་ལྟར་མི་འགྱུར་བར་
བཞེད་པའོ་ཞེས་བསྒྲུབས་པ་ནི་མདོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་གང་ལའང་ཉེ་བར་མི་
མཁོ་བས་ངལ་བ་འབྲས་སུ་མེད་པའི་ལས་ཤོལ་ཅིག། གཉིས་པ་ནི། ལྟ་རི་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྫོང་ཡིས། །བཙམ་བདག་གང་དང་ལྟན་ཅིག་འཛིག་

འགྱུར་བ། །འཛིག་ཚོགས་ལྟ་རི་ལྟོན་སྤྲུག་ལ་གནས་པ། །ཅེ་མོ་མཐོ་བར་གྱུར་
 པ་འདི་དག་གོ། མདོ་ལས། འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རིའི་ཅེ་མོ་ཉི་ཤུ་མཐོ་བ་ཡི་
 ཤེས་ཀྱི་དོ་རྗེས་བཙོམ་ནས་རྒྱལ་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མདོན་དུ་བྱས་
 མོ། །ཞེས་འཛིག་ལྟའི་རི་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡོ་ཤེས་དོ་རྗེ་ཡིས་བཙོམ་པ་
 ན་དམིགས་ཡུལ་བདག་གང་དང་ལྟན་ཅིག་འཛིག་པར་འགྱུར་བ་ཡུལ་ཅན་
 འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་བོ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བྲག་དོ་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་
 འཕེལ་བས་དབངས་ཁམས་གསུམ་དུ་མཐོ་བ་ལྟོན་སྤྲུག་ལ་གནས་པ་མ་རིག་
 པའི་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ལས་ཐོན་པ་ཅེ་མོ་མཐོ་བར་གྱུར་བ་ཉི་ཤུ་འདི་དག་གོ།
 ཉི་ཤུ་བོ་འདི་དག་ཀྱང་བརྟགས་སུ་འདོད་པ་ནི་མཐོང་སྤང་ཡིན་པས་འབྲུལ་གཞི་
 བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཀྱང་བརྟགས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཀྱང་བརྟགས་ནི་གྲུབ་མཐའ་
 སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུལ་དུ་བརྟགས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མེད་
 ཅིང་། འདི་དག་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོག་མེད་ནས་གོམས་པས་བྱུང་
 བའི་སྤང་བོ་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་
 རོ། །གཉིས་པ་ལ། རྒྱལ་སྤྲུལ་མ་བཟོན་པ་དང་། དེ་དག་གི་པ་གཉིས། དང་བོ་ནི།
 ཁ་ཅིག་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་རྟག་མི་རྟག། ལ་སོགས་བཟོན་མེད་གང་ཟག་རྫས་
 ཡོད་འདོད། །རྣམ་ཤེས་རྒྱག་གི་ཤེས་བྱར་དེ་འདོད་ཅིང་། །དེ་ནི་ངར་འཛིན་
 གཞིར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན། །གནས་མ་བྱུན་རེ། གང་ཟག་ནི་སྤང་བོ་ལས་གཞན་

དུ་མི་འཐད་དེ། སུང་པོ་ལས་མ་གཏོགས་པར་གང་ཟག་འཛིག་རྟེན་པས་མ་གྲུབ་
པའི་སྒྲིབ། སུང་པོའི་རང་བཞིན་གྱང་མ་ཡིན་ཏེ་སྐྱེ་འཛིག་རྒྱ་ཐལ་བའི་
སྒྲིབ། དེས་ན་བདག་ནི་སུང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་༼ལལ་ན༽ཉིད་དུ་བརྗོད་
དུ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་རྟག་མི་རྟག་ལ་སོགས་པར་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་དེ་རྟག་ཆད་
དུ་འགྱུར་བའི་སྒྲིབ། དེ་ལྟའི་གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་དེ། དེ་ལ་བྱེད་པོ་
དང་ཟེ་པོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པའི་སྒྲིབ་དང་། འཁོར་འདས་བཅིང་ཐར་དང་འབྲེལ་པ་
ཅན་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། གང་ཟག་དེ་རང་གི་ངོ་བོས་ཤེས་བྱ་མིན་གྱི། གཟུགས་
སོགས་སྐྱེ་མཆེད་དུག་སྒྲོའི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་དེ་ཤེས་པར་བྱེད་པས་ན་མ་
ཤེས་དུག་གི་ཤེས་བྱར་གང་ཟག་དེ་འདོད་ཅིང་། དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་རང་འཛིན་
གྱི་གཞིའམ་ཡུལ་དུ་ཡང་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། བདག་རྫས་གྲུབ་
དགག། བཏགས་ཡོད་དུ་བསྟན། དངོས་པོའི་ཆོས་མེད་པས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་
པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། གང་སྒྲིབ་གཟུགས་ལས་སེམས་བརྗོད་མེད་མི་
རྟོགས། ། དངོས་ཡོད་བརྗོད་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཉིད། །
གལ་ཏེ་བདག་འགའ་དངོས་པོར་གྲུབ་གྱུར་ན། །སེམས་ལྟར་གྲུབ་དངོས་བརྗོད་
དུ་མེད་མི་འགྱུར། །རྫས་སུ་གྲུབ་ན་བརྗོད་དུ་མེད་པར་མི་རིགས་ཏེ། གང་གི་
སྒྲིབ་གཟུགས་ལས་སེམས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་མེད་དུ་མི་རྟོགས་པ་ལྟར་
གང་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ནི། དེ་ཉིད་དང་གཞན་པར་བརྗོད་མེད་དུ་རྟོགས་པ་མ་

ཡིན་པ་ཉིད་དེ། རྩམས་སུ་གྲུབ་ན་དེ་གཉིས་གང་ཙུང་ལས་འདའ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར།
གལ་ཏེ་བདག་འགའ་རྩམ་གྱི་དངོས་པོར་གྲུབ་པར་འགྱུར་ན་སེམས་དང་
གཟུགས་ལྟར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཅན་གྱིས་བྱུང་བས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་
བརྗོད་དུ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་ཁྱོད་བུམ་དངོས་པོར་
མ་གྲུབ་པའི། རོ་བོ་གཟུགས་སོགས་ལས་བརྗོད་མེད་འགྱུར་བས། །བདག་
གང་ཡུང་པོ་ལས་བརྗོད་མེད་འགྱུར་ཏེ། །རང་གིས་ཡོད་པར་གྲུབ་པར་རྟོགས་མི་
བྱ། །དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་
ཁྱོད་བུམ་པ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་བཏགས་ཡོད་ཅམ་ཡིན་ལ། རྒྱ་མཚན་དེས་
བུམ་པའི་རོ་བོ་གཟུགས་སོགས་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པར་
འགྱུར་བས་དེ་བཞིན་དུ་བདག་གང་ཡུང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་པར་བརྗོད་
མེད་དུ་༼༡༧༥༽བཞུགས་ཏེ། བདག་རང་གི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རྩམས་སུ་ཡོད་པར་
འགྲུབ་པར་མི་བྱ་བར་བཏགས་ཡོད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཁྱོད་གྱི་
རྣམ་ཤེས་རང་བདག་ལས་གཞན་ནི། །མི་འདོད་གཟུགས་སོགས་ལས་གཞན་
དངོས་འདོད་ཅིང་། །དངོས་ལ་རྣམ་པ་དེ་གཉིས་མཐོང་འགྱུར་བ། །དེ་ཕྱིར་
བདག་མེད་དངོས་ཚོས་དང་བྲལ་ཕྱིར། །ཁྱོད་གྱི་བདག་རྩམ་ཡོད་རྣམ་ཤེས་རང་
གི་བདག་ཉིད་ལས་གཞན་ནི་མིན་པར་འདོད་ལ། གཟུགས་སོགས་ལས་གཞན་
གྱི་དངོས་པོར་འདོད་པ་ལྟར་བདག་ནི་རང་ལས་གཞན་མིན་ཅིང་། གཞན་ལས་

ཐ་དད་པར་འགྱུར་བའང་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བདག་ནི་རྩ་ས་སུ་མེད་དེ། དངོས་
པོའི་ཆོས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་ས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་དེ་དང་གཞན་ནམ་པ་
དེ་གཉིས་སུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་བྱམ་སོགས་བཞིན་ནོ། །རྣམ་ཤེས་
དུག་གི་ཤེས་བྱར་ཡང་མི་འཐད་དེ། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་
གང་ཟག་དམིགས་པས་མིག་གི་ཤེས་བྱར་འགྱུར་ཞིང་། གཟུགས་དང་གཟུགས་
མིན་པར་བརྟེན་པར་མི་བྱ་བ་ཡིན་ན་འོ་མ་དང་ཚུ་སོགས་ལྟར་བཏགས་ཡོད་དུ་
འགྱུར་ཞིང་། མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པས་སྒྲིལ་ས་གཞན་དུ་འང་འགྱུར་ལ། དེ་
གཞན་ལ་འང་མཚུངས་ཤིང་དབང་པོ་ལྗེའི་སྟོན་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པ་དང་
ཡང་འགལ་ཏེ་གང་ཟག་དབང་ཤེས་ལྡུ་ཅར་གྱི་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཙུམ་
ལྟར་འདས་ཀྱིས་མངོན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་དང་། རེག་པ་དུག་དང་། རེག་པའི་རྒྱུན་
གྱིས་བྱུང་བའི་ཆོར་བར་འདུས་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གང་ཟག་སྒྲེ་
མཆེད་བརྒྱ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་ན་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྒྲེ་མཆེད་ཡིན་ན་
བརྟེན་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་འགལ་བར་ཡང་འགྱུར་ཐོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་ངར་
འཛིན་རྟེན་ནི་དངོས་པོ་མིན། །སྤང་ལས་གཞན་མིན་སྤང་པོའི་ངོ་བོ་མིན། །སྤང་
པོ་རྟེན་མིན་འདི་ནི་དེ་ལྟར་མིན། །དབྱུང་པ་ན་གང་ཟག་རྩ་ས་ཡོད་མི་རིགས་པ་
དེའི་ཕྱིར་ངར་འཛིན་གྱི་རྟེན་ནམ་ཡུལ་ནི་གཞིགས་ན་༼ ༡༧༥ ན༽དེ་དང་གཞན་

དུ་མེད་པའི་དངོས་པོ་རྫས་ཡོད་མིན་ཏེ། དེ་སྤང་པོ་ལས་གཞན་ཡང་མིན་ལ།
 སྤང་པོའི་ངོ་བོ་ཡང་མིན་ཞིང་སྤང་པོ་རྣམས་རྟེན་ས་ཡང་མིན་ལ། བདག་འདི་ནི་
 སྤང་པོ་དེ་ལ་ལྟན་པ་ཡང་མིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ། མདོར་བསྟན། དཔེ་དོན་གྱི་
 རྒྱལ་མ་རྒྱུ་པར་བཤད། དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཏགས་པ་
 ཅམ་དུ་བསྟན་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། འདི་ནི་སྤང་པོ་རྣམས་བརྟེན་འགྲུབ་པར་
 འགྱུར། རིགས་པ་དུ་མས་གང་ཟག་འགོག་ན། ཅི་གང་ཟག་དེ་གཏན་མེད་པ་
 ཞིག་གམ་ཞེ་ན། རི་ལྟར་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་ཞེས་པ་ཅམ་ཀྱུན་རྫོབ་
 བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་མ་ཆད་པའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་ན་རྒྱ་མེད་སོགས་ལས་སྦྱི་བ་
 མིན་པ་བཞིན་བདག་ལ་དབྱུང་སྐབས་སུའང་རི་སྐད་བཤད་པའི་སྦྱོན་བཅས་གྱི་
 གང་ཟག་རྫས་ཡོད་བསལ་ནས་བདག་འདི་ནི་སྤང་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་
 གདགས་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐ་སྙད་གནས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་
 དུ་བདག་གི་ཐ་སྙད་ནི་དེ་ཅམ་ལ་འཛིག་རྟེན་པ་དག་བྱེད་པར་མཐོང་བའི་བྱིར།
 གཉིས་པ་ལ། མཚོན་བྱེད་གྱི་དཔེ་དང་། དཔེས་མཚོན་པའི་དོན་གཉིས། དང་པོ་
 ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤིང་རྩ་རང་ཡན་ལག་ལས་གཞན་འདོད་
 མིན། །གཞན་མིན་མ་ཡིན་དེ་ལྟན་ཡང་མིན་ཞིང་། །ཡན་ལག་ལ་མིན་ཡན་ལག་
 དག་དེར་མིན། །འདུས་པ་ཅམ་མིན་དབྱིབས་མིན་རི་བཞིན་ནོ། །ཤིང་རྩ་རང་གི་
 ཡན་ལག་གཟེར་བྱ་སོགས་ལས་གཞན་དུ་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལས་

ལོགས་སུ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཞན་མིན་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བྱ་བྱེད་
གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་ལ་ཤིང་རྟ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་
ཕྱིར། ཡན་ལག་དེ་དག་དང་ལྡན་པ་ཡང་མིན་ཞིང་སྟེ། དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་
མེད་པས་ལྡན་པའི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ལ་ཤིང་རྟ་བརྟེན་པའང་མིན་
ལ། ཡན་ལག་དག་ཤིང་རྟ་དེར་བརྟེན་པ་ཡང་མིན་ཏེ་གཞན་༼༡༧༥༩༽དུ་མེད་
པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་འདུས་པ་ཙམ་མིན་ཏེ་སྒྲིན་སྒྲར་བཤད་ཟིན་པའི་
ཕྱིར། དབྱིབས་ཀྱང་ཤིང་རྟ་མིན་ཏེ་འཆད་འགྱུར་གྱི་རིགས་པས་གཞོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་དབྱེད་ན་ཤིང་རྟ་མི་རྟོན་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་
ནོ། །གཉིས་པ་ལ། ཡན་ལག་དགག། ཡན་ལག་མེད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་
དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཟླ་གས་ཕྱི་མ་གཉིས་སུན་མོང་དུ་
དགག། དབྱིབས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཆོགས་ཙམ་
དགག། དབྱིབས་སུན་མོང་དུ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོགས་ཙམ་
ཤིང་རྟར་འགྱུར་ན་ནི། སེལ་བྱར་གནས་ལ་ཤིང་རྟ་ཉིད་ཡོད་འགྱུར། གལ་ཏེ་
ཡན་ལག་ཆོགས་ཙམ་ཤིང་རྟ་ཡིན་པར་འགྱུར་ན་ནི་གཟེར་བྱ་སོགས་ཡན་ལག་
སེལ་བྱར་གནས་པ་ལ་ཤིང་རྟ་ཉིད་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོགས་པ་ནི་ཆོགས་པ་
ཅན་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཅན་མེད་
ཡན་ལག་དག། མེད་པས་དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟར་རིགས་པའང་མིན། གང་

བྱིར་ཡན་ལག་ཅན་མེད་ན་ཡན་ལག་མེད་པས་ཏེ་དེ་དག་བཟོས་ནས་བཞག་
 པའི་བྱིར། ཡན་ལག་ཅན་མེད་ན་ཡན་ལག་མེད་པའི་བྱིར། ཡན་ལག་ཚོགས་
 པའི་དབྱིབས་ཅོམ་གིང་རྟར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །འང་གི་སྐྱས་ཚོགས་པ་
 ཅོམ་པོའང་གིང་རྟར་མི་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། དབྱིབས་རྩལ་སྤྱོད་པ་
 དགག། བཏགས་ཡོད་ཡིན་ན་ཀུན་ལའང་མཚུངས། རང་ལ་ཐ་སྙད་དང་འགལ་
 བ་སྤང་བ་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཡན་ལག་དང་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་དགག་པ་
 གཉིས། དང་པོ་ལ། སྤར་གྱི་དབྱིབས་གྱི་བྱད་པར་མ་བཏང་བ་དང་། བཏང་
 བའི་དབྱིབས་ཡིན་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བྱོད་དབྱིབས་ཡན་ལག་རེ་
 རེ་སྤར་ཡོད་ཀྱང་། །རི་བཞིན་གིང་རྟར་གཏོགས་ལའང་དེ་བཞིན་ནོ། །བྱི་བར་
 གྱུར་པ་དེ་དག་ལ་རི་ལྟར། །དེ་ལྟར་ཡང་ནི་གིང་རྟ་ཡོད་མ་ཡིན། །གལ་ཏེ་བྱོད་
 གིང་རྟའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་གྱི་དབྱིབས་གིང་རྟ་མ་བཅས་
 པའི་སྤར་ཡོད་པར་གྱུར་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་ད་ལྟ་གིང་རྟར་རྟོགས་པ་ལའང་
 དབྱིབས་གྱི་བྱད་པར་དེ་བཞིན་༼༡༧༡༽ཡིན་ན། ཡན་ལག་དེ་དག་སོ་སོར་བྱེ་
 བར་གྱུར་པ་ལ་གིང་རྟ་མེད་པ་རི་ལྟ་བར་ད་ལྟ་གིང་རྟར་བཅས་པའི་སྐྱབས་སྤྱོད་
 ཡང་གིང་རྟ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། གིང་རྟ་བཅས་མ་བཅས་གྱི་སྐྱབས་གྱི་འཕང་ལོ་
 སོགས་གྱི་དབྱིབས་ལ་བྱད་པར་མེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ད་ལྟ་གལ་ཏེ་
 གིང་རྟ་ཉིད་དུས་འདིར། །འཕང་ལོ་སོགས་ལ་དབྱིབས་ཐ་དད་ཡོད་ན། །འདི་

གཟུང་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་ཡོད་མིན་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟ་ཡོད་མ་
ཡིན། །དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ད་ལྟ་གཤམ་ཏེ་ཤིང་རྟ་བཙས་ཏེ་
ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་དུས་འདིར་འཕང་ལོ་དང་སྒྲིག་ཤིང་ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་ལྷམ་པ་
རིང་བ་སོགས་སྤར་ཤིང་རྟ་མ་བཙས་པའི་སྐབས་ལས་དབྱིབས་ཐ་དད་པ་གཞན་
ཞིག་ཤིང་རྟ་ཉིད་ཀྱི་དུས་སུ་ཡོད་ན་ནི་དབྱིབས་འདི་བཟུང་དུ་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་
ཁྱོད་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཅང་མེད་པས། །དབྱིབས་དེ་ཡན་ལག་ཚོགས་ཀྱི་མ་ཡིན་
ན། །གང་ཞིག་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་དེ་བརྟེན་ནས། །འདིར་ནི་དབྱིབས་སུ་ལྟ་ཞིག་ངེ་
ལྟར་འགྱུར། །འཕང་ལོ་སོགས་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་ཀྱི་བྱུང་
བར་ཤིང་རྟ་ཡིན་པར་ཞེན་ན་དེ་ཡང་མི་འགྱུར་བོ་ཞེས་གང་ཞིག་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱི་
ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདིར་ནི་དབྱིབས་སུ་
གདགས་པར་ལྟ་ཞིག་ངེ་ལྟར་འགྱུར་བར་ཐལ། བཏགས་པ་ནི་རྣམས་
ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཁོ་ནར་ཁས་སྤངས་པ་ལས་རྣམས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་བོ་སྟམ་
ན་མ་གྲུབ་སྟེ། གང་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་ཅང་གྲུབ་པ་མེད་
པས་དབྱིབས་དེ་ཡན་ལག་ཚོགས་ཙམ་གྱི་རྟེན་ཅན་མ་ཡིན་ན་སྟེ། དེའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། ལུས་སོགས་དང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་མི་
རིགས་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་འདི་ནི་ངེ་ལྟར་འདོད་དེ་ལྟར། །མི་བདེན་

པ་ཡི་རྒྱལ་བརྟེན་བྱས་ནས། །འབྲས་བུའི་རྣམ་པ་མི་བདེན་རང་བཞིན་
 ཅན། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པར་གྱིས། །ཅི་སྟེ་ཚོགས་ཙམ་གྱི་
 དབྱིབས་མི་བདེན་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་བདེན་པའི་དབྱིབས་
 སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འདོད་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་ནི་རི་ལྟར་འདོད་པ་དེ་ལྟར་མ་རིག་
 པ་དང་ས་པོན་སོགས་མི་བདེན་པའི་རྒྱལ་༼༡༩༥༽བརྟེན་པར་བྱས་ནས་འདུ་
 བྱེད་དང་ལྷ་གྲུ་སོགས་འབྲས་བུའི་རྣམ་པ་མི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཐམས་
 ཅད་ཀྱང་ནི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག། རི་དྲགས་ཀྱི་མིག་ཡོར་ལ་བཟའ་
 འདོད་ཀྱིས་ཐེད་པར་མི་རིགས་ཏེ་འབད་རྩོལ་བརྒྱ་ཕྱག་གིས་ཀྱང་ཤ་བཟའ་མི་
 ལུས་པ་བཞིན། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ཅི་བྱ། གཉིས་པ་ནི། འདིས་
 བྱི་གཟུགས་སོགས་དེ་ལྟར་གནས་རྣམས་ལ། །བུམ་སྟོ་ཞེས་བྱའང་རིགས་པ་མ་
 ཡིན་ཉིད། །ཤིང་རྟའི་དཔེ་འདི་ནི་གཟུགས་སོགས་རྩལ་རྫས་བརྒྱད་བཞེད་པ་དེ་
 ལྟར་གནས་པ་རྣམས་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་རྫས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་
 སྟོ་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་བའང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ། དེ་དག་ལ་ཤིང་རྟའི་རྣམ་
 དབྱེད་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྐྱེ་བ་མེད་པས་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་
 ཡོད་མིན། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ཡང་དེ་དག་དབྱིབས་མི་རིགས། །རྫས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཅན་
 དུ་འདོད་པའི་བུམ་སོགས་མི་རིགས་པས་བུམ་སོགས་དེ་དག་གཟུགས་དབྱིབས་
 ཀྱི་བྱེད་པར་ཅན་དུ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་པས་རང་

བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པར་བཤད་ཟིན་པས་བུམ་སོགས་གདགས་རྒྱུར་ཡང་མི་
འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཡང་ངོ་། །གསུམ་པ་ལ། བདེན་གཉིས་སུ་མ་རྟེན་གྲང་མ་
དབྱུང་པར་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་དང་། དེའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་གྲང་མ་དབྱུང་
པར་གྲགས་པས་འདོད། དེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གཏིང་དཔོགས་པར་འགྱུར་བ་
དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དེ་ནི་དེ་ཉིད་རྩ་འམ་འཇིག་རྟེན་རྩ། །རྣམ་པ་བདུན་
གྱིས་འགྲུབ་འགྱུར་མིན་མོད་ཀྱི། །རྣམ་དབྱུང་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་
འདིར། །རང་གི་ཡན་ལག་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་ཡིན། །ཁོ་ན་དབྱུང་པ་བདུན་
གྱིས་བཅའ་ན་གིང་རྟ་མེད་པས་འཇིག་རྟེན་ན་གིང་རྟའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་རྒྱན་
ཆད་པར་འགྱུར་ན་གིང་རྟ་འོན་ཅིག་ཉོས་གིག་སོགས་མཐོང་བས་གིང་རྟ་ཡོད་དོ་
ཞེ་ན། གིང་རྟའི་ཐ་སྙད་འཇིག་རྟེན་ན་ཆད་པ་འདི་ནི་ཁྱོད་ལ་འགྱུར་ཏེ། །རྣམ་པ་
བདུན་གྱིས་དབྱུང་ན་གིང་རྟ་མི་རྟེན་ཅིང་། །ཁྱོད་གྱིས་དབྱུང་ནས་གིང་རྟ་འཇིག་
པ་ལས་གཞན་མི་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར་། །༡༩༥༣། གིང་རྟ་འོན་ཅིག་སོགས་ཁྱོད་ལ་ཇི་
ལྟར་འགྲུབ། །ཁོ་བོ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། གིང་རྟ་དེ་ནི་དམ་པའི་དོན་དང་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་དབྱུང་ན་རིགས་པ་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་འགྲུབ་འགྱུར་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟའི་
རྣམ་དབྱུང་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པ་ཉིད་ལས་གིང་རྟ་འདིར་འཐང་ལོ་
སོགས་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྟེན་འགྱུར་
རྒྱུར་འདི་པ་ཅམ་ཁོ་བོས་ཁས་ལེན་པས་མ་དབྱུང་པར་ཐ་སྙད་རྒྱན་མི་འཆད་ལ།

བྱིད་ཀྱང་ཐ་སྙད་བཟོད་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པར་འོས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། དངོས་
 དང་། ཡན་ལག་སོགས་མེད་པ་མི་འཐད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་ཡན་
 ལག་ཅན་དེ་ཆ་ཤས་ཅན། །ཤིང་རྩ་དེ་ཉིད་བྱེད་པོ་ཞེས་འགྲོར་བསྟན། །སྐྱེ་བོ་
 རྣམས་ལ་ལེན་པོ་ཉིད་དུ་འགྲུབ། །ཁོ་བོ་ཅག་གྲགས་པའི་ཆ་ནས་ཤིང་རྩའི་ཐ་
 སྙད་འདོགས་པ་ཆེས་གསལ་བར་མ་ཟད་རྣམ་དབྱེད་མེད་པར་འདིའི་མིང་ཡང་
 ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་པ་ན་གྲགས་པ་ལྟར་བཟོད་དགོས་ཏེ། ཤིང་རྩ་དེ་ཉིད་འཕང་ལོ་
 སོགས་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་བལྟོས་ནས་ཡན་ལག་ཅན་ཡང་ཡིན་ལ། ཤིང་རྩ་དེ་
 འཕང་ལོ་སོགས་ཆ་ཤས་ལ་བལྟོས་ནས་ཆ་ཤས་ཅན་དང་། ཤིང་རྩ་དེ་ཉིད་
 གཟེར་བུ་སོགས་སྤང་བྱ་ལ་བལྟོས་ནས་བྱེད་པོ་ཉིད་དོ་ཞེས་འགྲོ་བ་འདི་དག་
 བསྟན་ཅིང་། རང་གི་ཉེར་ལེན་ལ་བལྟོས་ནས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་གྲགས་པའི་ཡན་
 ལག་གི་ལེན་པོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་བོ། །གཉིས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་ཀུན་
 རྫོབ་མ་བརྒྱག་ཅིག། རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་
 གྱི། ཡན་ལག་ཅན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་དང་། ཆ་ཤས་དང་ལས་དང་ཉེ་
 བར་སྤང་བྱ་འབའ་ཞིག་ཡོད་གྱི། ཆ་ཅན་དང་བྱེད་པོ་དང་ལེན་པོ་སོགས་མེད་དོ་
 ཞེས་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་གྲགས་པ་ལས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱེ་བ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན་
 གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་གྱིས་ཡན་ལག་སོགས་ཀྱང་མེད་པར་༼༡༧༥བ༽འགྱུར་
 ཏེ། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་སོགས་པན་ཚུན་བལྟོས་ནས་བཞག་པའི་

ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱོད་ལ་བསྒྲོག་སྟེ་སྒྲུ་ན་ཆད་པའི་ཉེས་པ་ནི་ཁྱོད་རང་གིས་ཁས་
སྒྲུངས་པས་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་སོགས་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཀུན་
རྫོབ་མ་བརྒྱག་ཅིག། ཁོ་བོ་ཅག་དེ་དག་ཐ་སྙད་དུ་ནི་བཟོས་ནས་བཞག་པས་
གཉིས་ཀའང་ཡོད་ལ། དབྱད་ན་གཉིས་ཀའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི།
རྣམ་བདུན་གྱིས་མེད་གང་དེ་རི་ལྟ་བུར། །ཡོད་ཅེས་རྣལ་འབྱོར་པས་འདིའི་ཡོད་
མི་རྟེན། །དེས་དེ་ཉིད་ལའང་བདེ་སྒྲག་འཇུག་འགྱུར་པས། །འདིར་དེའི་གྲུབ་པ་
དེ་བཞིན་འདོད་པར་བྱ། །དེས་ན་དངོས་པོ་རྣམས་དབྱད་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱང་
མ་དབྱད་ན་ཡོད་པས་དབྱད་པ་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་གཏིང་དཔོག་པར་འགྱུར་བས་ཤིང་
རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཡོད་ན་དབྱད་པའི་ཆེ། རྣམ་པ་བདུན་ལས་གང་
ཡང་རུང་བ་ཞིག་གི་ངོ་བོར་རྟེན་པར་འགྱུར་ན་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཅའ་བ་ན་
མེད་པའི་ཤིང་རྟ་གང་དེ་རི་ལྟ་བུར་ཡོད་ཅེས་རྣལ་འབྱོར་པས་དབྱོད་ཆེ་ཤིང་རྟ་
འདིའི་ཡོད་པ་མི་རྟེན་དེ། ཤིང་རྟ་ནི་མ་རིག་པའི་ལིང་རྟོག་གིས་ཉམས་པར་བྱས་
པ་ཁོ་ནས་བཏགས་པར་ཟད་ཀྱི། རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་དེས་དེ་ཉིད་
ཀྱི་དོན་ལ་ཡང་བདེ་སྒྲག་ཏུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་སོ། །འང་གི་སྒྲས་ནི་ཀུན་
རྫོབ་ལས་གྱང་མི་ཉམས་སོ། །མ་དབྱད་པ་འདིར་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤིང་རྟ་དེའི་གྲུབ་
པ་ནི་གྲགས་པའི་སྒྲོ་ནས་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་འདོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་
ལ་སྒྲོན་མེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དོན་དངོས་དང་

། དེ་དཔེས་གསལ་བར་བྱས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤིང་རྩ་ཡོད་ཉིད་མིན་ན་དེ་
ཡི་ཚེ། །ཡན་ལག་ཅན་མེད་དེའི་ཡན་ལག་གྲང་མེད། །རྣལ་འབྱོར་པས་ཤིང་རྩ་
མ་དམིགས་ལ་རག་མོད། དེའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་ཞིག་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས།
ཅི་སྒྲུལ་བྱ་ཆིག་ནས་ཐལ་བ་ལ་སྒྲུལ་མ་ཚོལ་བ་བྱོད་ནི་བཞད་གད་དུ་བྱ་བ་ཞིག་
སྟེ། ཤིང་རྩ་ཉིད་ཡོད་པ་མིན་ན་དེའི་ཚེ་དེའི་ཡན་ཀླུ་ལག་གྲང་མེད་
དེ། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མེད་པའི་སྤྱིར། གལ་ཏེ་ཤིང་རྩ་ཞིག་པ་ན་
ཡང་འཕང་ལོ་སོགས་དམིགས་པའི་སྤྱིར། ཡན་ལག་ཅན་མེད་གྲང་ཡན་ལག་
ཡོད་དོ་སྒྲུལ་ན། ཡན་ལག་ཅན་མེད་པར་ཡན་ལག་ཡོད་པར་གྱུར་པ་མིན་
ཏེ། སྤར་ཡན་ལག་ཅན་ཤིང་རྩ་མཐོང་བའི་རྟོགས་པ་ཁོ་ནས་འཕང་ལོ་སོགས་
སིལ་བུར་མཐོང་བ་ན་འདི་དག་ནི་ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་གོ་ཞེས་རྟོགས་ཀྱི། གཞན་
དུ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་མི་ཤེས་པ་ལ་དེའི་ཡན་ལག་གོ་ཞེས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར།
གཉིས་པ་ནི། ཤིང་རྩ་ཆིག་ན་ཡན་ལག་མེད་དཔེ་བཞིན། །སློ་མེས་ཡན་ལག་
ཅན་བསྐྱེད་ཡན་ལག་གོ། དཔེར་ན་ཤིང་རྩ་མེས་ཆིག་ན་དེའི་ཡན་ལག་གྲང་
ཆིག་ནས་མེད་པའི་དཔེ་བཞིན་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་གཙུབ་ཤིང་གཙུབས་པ་ལས་བྱུང་
བའི་སློ་གྲོས་ཀྱི་མེས་ཡན་ལག་ཅན་ཤིང་རྩ་མ་ལུས་པར་བསྐྱེད་པ་ན་ཡན་
ལག་གྲང་ཆིག་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། བདག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་
བསྟན། དེའི་ཕན་ཡོན་ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་བརྟོག་པར་འགྱུར་བ། བདག་དང་

བདག་གི་བ་མེད་པར་རྟོགས་པས་གྲོལ་བ་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཐ་སྙད་དུ་སྤང་
སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ས་ཚུལ། ལས་དང་བྱེད་པོའི་ཐ་སྙད་འཆད་ཚུལ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པས་སྤང་པོ་དང་། །ཁམས་
དང་དེ་བཞིན་སྐྱེ་མཆེད་དུག་བརྟེན་ནས། །བདག་ཀྱང་ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཉིད་དུ་
འདོད། །རི་ལྟར་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་འདོགས་ཤིང་
འཕང་ལོ་སོགས་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཡིན་ལ། ཤིང་རྟ་ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཡིན་པ་དེ་
བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པར་ཀུན་རྫོབ་ཐ་སྙད་མི་གཅོད་པར་རྣམ་པར་
གཞག་པས་དེའི་ཆེད་དུ་སྤང་པོ་ལྟ་དང་། བར་གི་ཁམས་དུག་དང་། དེ་བཞིན་
གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་དུག་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་
ཕྱིར། སྤང་པོ་སོགས་དེ་དག་བདག་གི་ཉེ་བར་ལེན་ཡིན་ལ། བདག་ཀྱང་
༼༡༧༧༽དེ་དག་གི་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉེ་
ལེན་ལས་ཡིན་འདི་ནི་བྱེད་པོ་འང་ཡིན། །རི་ལྟར་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་ཉེ་བར་
ལེན་པོའི་རྣམ་གཞག་ཤིང་རྟ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་བརྫོད་དུ་བདག་གི་ལས་
དང་བྱེད་པོ་ལའང་དེ་ལྟར་བརྫོད་དེ། ཉེ་བར་ལེན་སྤང་སོགས་ནི་ལས་ཡིན་ཅིང་།
བདག་འདི་ནི་དེ་དག་གི་བྱེད་པོ་འང་ཡིན་པར་མ་དཔྱད་པར་བཞག་སྟེ། བདག་
གིས་བསོད་ནམས་ཡིན་མིན་དང་། མི་གཡོ་བའི་ལས་བསགས་པས་ཁམས་
གསུམ་པའི་སྤང་པོ་ལེན་པར་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ད་ནི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་

འདོད་པའི་སྡེ་པ་རྣམས་མ་གཏོགས་སེམས་ཅན་དང་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་
 འདོད་པའི་གདགས་གཞི་དང་དགོས་པ་དང་དངོས་ལ་གཞོན་ཁྱེད་བཤད་ན།
 གདགས་གཞི་ལ་ཐུན་མོང་བའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གསུང་རབ་སྤྱི་ལས་ཇི་ལྟར་
 འབྱུང་བ་དང་། ཐུན་མོང་མིན་པ་གསང་ཆེན་དོན་རྗེའི་ཐེག་པའི་གསུང་རབ་ལས་ཇི་
 ལྟར་འབྱུང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱོད་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པའི་
 ལྷགས་ལ་ཡུང་པོ་ལྷ་ཅི་རིགས་པའི་རྒྱན་ལ་འདོགས་ཏེ། དོན་དམ་པའི་ཆོགས་
 བཅད་ལས། རྒྱན་ལ་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་སྟེ། །མཆན་ཉིད་འཛིན་ལ་ཆོས་ཞེས་
 བྱ། །འདི་ན་གང་ཡང་འཁོར་བ་མེད། །སྤྱི་ཡང་མུ་རན་འདས་བ་མེད། །ཅིས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་རྣམས་ནི། ཡུང་པོ་ལྷ་ཁ་ཡར་བ་
 ཡིན་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་གང་ཟག་ཏུ་ཐལ་ཅིང་། ཆོགས་པ་ཡིན་ན་
 གཟུགས་མེད་ཁམས་དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ལྷ་སོགས་སུ་གང་ཟག་
 གི་གདགས་གཞི་མེད་པར་ཐལ་བས་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་ལ་གདགས་
 ཏེ། རྒྱུད་གསུམ་རྣམ་པར་ངེས་པར། ཁ་ཡར་བ་དང་ཆོགས་པ་ཞེས། །བརྟགས་
 ཅན་ཡུང་པོ་ལྷ་ཡི་༼༣༠༠༽རྒྱན། །གང་ཟག་མ་ཡིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ས་བོན་ཀྱན་
 གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། རྒྱན་ནི་གང་ཟག་ཡིན་པར་འདོད། །ཅིས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་
 ལའང་ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྤྱོན་ཡོད་ཟེར་བ་ནི་
 མི་འཐད་དེ། དེ་དག་གི་ལྷགས་ལ་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱན་གཞིའི་རྒྱན་ཡིན་

པའི་བྱིར། ཡང་སེམས་ཙམ་པ་ཁ་ཅིག་གཞན་དབང་ཀླན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་
པའི་ཆོས་དབྱིངས་ཡོངས་གྲུབ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལ་བདག་ཏུ་གདགས་
པའང་ཡོད་དེ། དབུས་མཐའ་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་རྣམ་གསུམ་སྟེ། །མ་
དག་མ་དག་དག་པ་དང་། །རྣམ་པར་དག་པ་ཅི་རིགས་སྟུར། །འདི་ལས་ཇི་ལྟར་
འོས་འོས་སུ། །གང་ཟག་རྣམ་པར་གཞག་པར་འདོད། །ཅིས་དང་། ཆོས་དང་
ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྲེད་ལས། །ཉེས་དམིགས་ལ་འཇུག་པ་ནི་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་
པ་མེད་པའི་ཉེས་དམིགས་བཞི་སྟེ། །ཉོན་མོངས་པ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་མེད་པའི་
ཉེས་པ་དང་། །ལམ་འཇུག་པའི་རྟེན་མེད་པའི་ཉེས་པ་དང་། །བྱ་ངན་ལས་འདས་
པའི་གང་ཟག་གདགས་པའི་གཞི་མེད་པའི་ཉེས་པ་དང་། །བྱང་ཆུབ་གསུམ་གྱི་
བྱང་པར་གདགས་པའི་གཞི་མེད་པའི་ཉེས་པ་འོ། །གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ཡོད་
ན་དེ་ལས་བསྒྲིག་པ་ཕན་ཡོན་རྣམ་པ་བཞི་ཉིད་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་
གནས་འགྱུར་གྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གང་ཟག་
གདགས་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཡང་ཆོས་དབྱིངས་སྟོས་བྲལ་
སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བདག་དང་སྐྱབ་པའི་རྟེན་དུ་བརྟེན་པའང་མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་
བྱུང་ལས། །སྐྱབ་པ་ཡི་ནི་རྟེན་གྱུར་པ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་
༼༣༠༠བ༽དང་། །ཞེས་འབྱུང་ལ། །འདི་འོ་ཆོས་དབྱིངས་ནི་སེམས་ཙམ་པའི་
སྟོབ་དཔོན་དག་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རང་རིག་རང་གསལ་ལ་འཆད་ལ། །དབུ་

མ་པ་དག་གིས་ནི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་སྟོང་ཉིད་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཐ་
སྟོད་དུ་འབྱུང་དུ་རུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་
བ་མ་ཡིན་པ་སྟོས་བྲལ་ཉིད་ལ་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
གསང་ཆེན་དོ་རྗེ་ཐེག་པར་ནི། བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་བྱི་མེད་
ཀྱི་སྐྱེད་དང་ཡེ་ཤེས་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་དུ་རྒྱན་ཆགས་པར་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་
ལ་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་བདག་གི་ཐ་སྟོད་གདགས་ཏེ། མ་དབྱེད་གྲགས་
ངོར་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལམ་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་ན་དེ་ལྟར་བཏགས་ཙམ་ལ་འཁོར་
འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་རྟེན་དང་སྐྱབ་པ་པོར་བཞག་པའི་ཕྱིར། བསྐྱེད་
རྗོགས་ཀྱི་ར་རྒྱལ་ཀྱང་འདི་ལ་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེད་རྗོགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་
ལ་འཇུག་པ་ན་མ་དག་འབྲལ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཛིག་རྟེན་ཐ་སྟོད་དུ་འང་
མེད་པས་སྟོང་པར་སྦྱངས་ཏེ། ཐ་སྟོད་ཙམ་དུ་འང་སྟོང་ཉིད་རྟེན་འབྱུང་དུ་འཐད་
པ་ལས་གཞན་པའི་འབྲལ་པས་རྣམ་པར་དག་པ་བྱི་མ་མེད་པའི་བདེ་གཤེགས་
སྟིང་པོ་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ་དེ་ཉིད་ལ་བདག་དང་ངའོ་ཞེས་ར་རྒྱལ་འཛོག་པའི་
ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། འཆད་པ་པོ་ང་ཆོས་ཀྱང་ང་། །རང་གི་ཆོགས་ལྷན་ཉན་པ་ང་
། །འཛིག་རྟེན་འཛིག་རྟེན་འདས་པ་ང་། །འཛིག་རྟེན་སྟོན་པ་བསྐྱབ་བྱ་ང་
། །ཞེས་དང་། ང་ལས་གནས་གསུམ་པོ་ཡང་བྱུང་། །ང་ཡིས་འདི་ཀྱན་བྱབ་པ་
སྟེ། །འགྲོ་བའི་རང་བཞིན་གཞན་མ་མཐོང་། །ཉག་རྩ་རང་བཞིན་བདེ་བ་

ཅན། ཅེས་དང་། ༼༣༠༡༽ཐོག་མ་མེད་པ་སྒྲིམ་མེད་བདག། དེ་བཞིན་ཉིད་
བདག་དག་པའི་བདག། ཅེས་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་
ཉིད། །ཅེས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ལ་
སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་མིང་སྟེ་གང་ཟག་གི་ཆ་ནས་བཞག་ལ། དོན་འདི་ལ་
དགོངས་ནས་དུས་གྱི་འཁོར་ལོར་སེམས་ཅན་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་རྣམ་གཞག་གྲང་
མཛད་ཅིང་། གང་ཟག་འདི་ལས་བརྩམས་ནས་བྱབ་བདག་དང་པོའི་མགོན་པོ་
རྡོ་རྗེ་འཆང་ལ་སོགས་ཆུ་དུས་གྱི་ཉེ་རུ་ཀ་དང་། རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དང་། དང་
པོའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་དྲི་བཅས་དེ་བཞིན་ཉིད་གཞི་ལམ་གྱི་དུས་གྱི་
སེམས་ཅན་དང་། འཕགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་རྒྱ་ཆེན་ཆོས་གྱི་སྦྱན་དང་
ལྡན་པ་དག་གིས་ལེགས་པར་འཛོག་མཁུན་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་ཚུད་པས་བརྗེ་
བ་མེད་པར་གྲུབ་པའི་བྱིར། དོན་འདི་མདོའི་ངེས་དོན་སྟོན་པའི་དབུ་མའི་གཞུང་
ལུགས་སྤྱོད་མེད་པ་རྣམས་སུ་སྤྲས་དོན་གྱི་ཚུལ་དུ་བྱུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་
ཏེ། འཕགས་པ་བྱམས་པ་དང་སྤྱོད་སྤྱོད་དག་གི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས། མ་དག་མ་དག་
དག་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གོ་རིམ་བཞིན། །སེམས་ཅན་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དང་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་དང་། ཉོན་མོངས་དྲ་
བས་གཡོགས་པ་ན། །སེམས་ཅན་ཞེས་ནི་བརྗོད་པར་བྱ། །དེ་ཉིད་ཉོན་མོངས་
བལ་གྱུར་ན། །སངས་རྒྱས་ཞེས་ནི་བརྗོད་པར་བྱ། །ཞེས་སོགས་མདོ་རྒྱད་

བསྟན་བཅོས་མཐའ་ཡས་པ་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་ཀླུ་པར་ཁོ་བོས་བྱས་པའི་
དགོངས་གཅིག་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པས་དེར་གཤམ་པར་བྱོས་གི། འདིར་བོ་
དོར་བྱོགས་ལས་རྣམ་༼༣༠༽བ༽ཀླུ་གྱིས་གསང་སྟགས་ནས་བཤད་པའི་
བདེར་གཤམ་སྟོང་པོ་འདི་ལ་དྲངས་མ་མི་གིགས་པ་བྱུང་བར་གསུམ་ལྟན་གྱི་
ཐིག་ལའི་ཐ་སྟོད་བྱས་ནས་འདི་ཉིད་མ་དབྱེད་པར་མ་ཟད་དབྱེད་པ་ན་ཡང་
བདག་ཡིན་ཅིང་། གིན་ཏུ་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ན་མཐའ་བྲལ་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་
པོ་ལྷ་གསལ་གྱི་བཞེད་པས་བདག་བདེན་དུ་འང་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་སྟོལ། །སྟོང་པོ་
འདི་ལ་དྲངས་མའི་ཐ་སྟོད་སོགས་འགལ་བ་མེད་ཀྱང་དབྱེད་པ་ན་དེ་བདག་ཡིན་
པ་དང་། དེར་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པར་བཞག་པ་ནི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་དམ་པའི་ཆོས་གྱི་གནད་ཆེན་པོ་བཅོས་པ་ཡིན་ཏེ། དྲངས་མ་
བདེར་གཤམ་སྟོང་པོ་དེ་རང་ལྟོག་ཆོས་ཡིན་ཅིང་། དེ་འཁོར་འདས་གྱི་བྱེད་པོ་
གང་ཟག་ཡིན་པར་ཡང་འདོད་ལ། དེ་ནི་དབྱེད་ནས་བདག་བདེན་དུ་འཛོག་པའི་
ཕྱིར། དབྱེད་བཟོད་དུ་ཐལ་བས་གང་ཟག་དང་ཆོས་གྱི་བདག་ཆོག་གི་ཟོལ་གྱིས་
དགག་པ་ལྟར་བྱས་ནས་ཞེ་འདོད་ལ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཆེས་ཐ་ཆད་དུ་སྦྱས་
ལ། གིན་ཏུ་དབྱེད་པ་ན་བདག་བདེན་དུ་མ་གྲུབ་པ་ལྷ་གསལ་གྱི་བཞེད་པའི་
དབུ་མའི་ལྷགས་ལྟར་རོ་ཞེས་པའང་མཆོན་ཆས་གནད་བཅད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་
སྟོག་གསོ་བའི་བདུད་རྩི་བྱིན་པ་ལྟར་དེ་ལ་སྟུ་ཞིག་ཡིད་རྟོན། ཁོ་བོ་ཅག་རྒྱ་ལྟན་

ཅིག་སྒྲིམ་པའི་བདེར་གཤེགས་སྟིང་པོ་ལ་གང་ཟག་ཏུ་མ་དབྱད་པར་འཛིག་པ་
ནའང་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་སྟིང་པོ་དེ་གང་ཟག་དང་བདག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་
འདོད་ལ། ཁྱོད་ཅག་ནི་སྟིང་པོ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདག་ཏུ་གྲུབ་པར་སྒྲིམ་པས་
བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཅན་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྒྲེའམ་གས་དག་གིས་མ་
དབྱད་འཛིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་༼ ༣༠༧ ༽འཇུག་པ་ན་སྟིང་པོ་ལ་གང་
ཟག་དང་བདག་གི་ཐ་སྙད་སྦྱར་བ་དེ་ཡང་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཤེས་བྱ་རྒྱ་ལམ་འབྲས་
ལུའི་འཛིག་རྟེན་འདུས་བྱས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཁོང་དུ་མ་
རྒྱུད་པ་དག་གིས་ནི་ཐ་སྙད་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མིན་པས། སྟིང་པོ་ལ་བདག་གི་སྒྲ་
བཅུགས་པ་འདི་ནི་སྒྲེའོ་བོ་པལ་པ་གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བརྒྱུར་བ་དང་། བྱི་རོལ་པ་
དང་། བར་པ་སངས་རྒྱས་པའི་པར་བྱིན་ཐེག་པ་བྱིན་ཆད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་
གནས་པའི་འཛིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་སྒྲ་བ་དག་གི་སྦྱོད་ཡུལ་མིན་
ནོ། །དེའི་ཆོ་བདག་ལྟའི་འཛིན་སྦྱངས་གཅིག་གི་ཡུལ་དུ་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་
བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། བདེར་གཤེགས་སྟིང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་
གཉིས་བྱུང་ཡང་ལྟ་པའི་རྒྱུད་གང་ཟག་གཉིས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ། འཛིག་ལྟའི་ཡུལ་
དུ་སྤང་པོ་ལྟ་ཆར་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་བལྟས་ཀྱང་དེ་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་ལྟར་
མི་འགྱུར་བ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་
འཆད་པ་འདིར་སྤང་ཁམས་སྒྲེམ་ཆེད་ལ་བརྟེན་ནས་བཅུགས་པར་གསུངས་པའི་

དོན་ནི་ཐ་སྙད་དུ་རབ་འཛིན་གྱི་ཡུལ་དེ་དག་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་ཅིང་། ཀླུ་
 རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་མ་དབྱེད་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ཏེ། འཛིན་རྟེན་པའི་
 བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ནམས་ནི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཆོས་
 ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་བཤད་པ་ནི། གང་ཟག་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་སྒྲོས་པ་དང་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞིབ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ལྟར་
 མ་རྟོགས་པ་དང་རྟོགས་པའི་དབང་གིས་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་དུ་བཞག་
 པའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །དགོས་པ་ནི་གང་ཟག་རྫས་སུ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་སྟེང་
 གདགས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། འཛིན་རྟེན་དང་མཐུན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་།
 མི་སྐྱུ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། རང་གཞན་སྦྱོན་ཡོན་དང་ལྡན་པ་བརྟེན་པའི་
 ཕྱིར་ཡིན་པར་སྒྲོབ་དཔོན་ཀླུ་པའི་སྒྲས་ཀྱིས་བཤད་ཅིང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་
 ལས། ཀླུ་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་བུར་བའི། །གནས་སྐབས་སྦྱོད་པའི་བྱེ་བྲག་
 ལས། །འཇུག་དང་རྒྱན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་། །གང་ཟག་གིས་ནི་ཉེ་བར་
 བསྟན། །ཅིས་གསུངས་སོ། །སྟིང་པོ་ལ་བདག་གི་ར་རྒྱལ་འཛིན་ཅིང་དེའི་སྒྲས་
 བསྟན་པ་ནི། མ་དབྱེད་པ་ན་སྟིང་པོ་དེ་གསང་ཆེན་དོན་རྒྱེ་ཐེག་པ་པའི་ཐར་པའི་
 ཆེད་དུ་ལས་སུ་བྱས་པ་ན་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གར་རྒྱན་མ་ཆད་པར་དེའི་
 ཆེད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་བདག་གི་སྒྲ་སྒྱུར་བའོ། །དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་
 གདགས་གཞི་དེ་དག་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རི་ལྟར་བཏགས་པའི་བདག་མ་ཡིན་

ཅིང་། དེས་ན་རིགས་པས་དབྱུང་ན་གང་ཟག་མི་འགྲུབ་པའི་མྱིར་དང་། ཟུང་
པར་སྟོང་པོ་ཉིད་བདག་ཡིན་ན་རྩི་སྤྲོད་དུ། བདག་མེད་སང་གའི་སྒྲི་དང་
ལྷན། ཁྱེས་དང་། ཡང་དག་བདག་མེད་དེ་བཞིན་ཉིད། ཁྱེས་དང་། རྣམ་པར་
དག་པ་བདག་མེད་ཆོས། །ཞེས་སོགས་སྒྲགས་གཞུང་རབ་འབྱམས་ལས་གཤིས་
བྱ་ན་བདག་ཡོད་པར་མ་གསུངས་ཤིང་། ཡོད་སྐྱུའི་བདག་དང་མེད་སྐྱུའི་བདག་
གཉིས་སྤྱ་སངས་རྒྱས་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་སྒྲུབ་ནི་རྒྱ་གར་ན་མང་བཀྲར་བ་དང་།
གནས་མའི་བྱ་བ་དང་། བོད་ན་རྩོམ་པ་དང་། རི་བོ་དགེ་ལྷན་པ་དང་། བོ་དོར་
པ་རྣམས་ཟེར་ཡང་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བཞེད་པ་མིན་པས། དེ་ལྟར་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར་སྒྲུབ་དེ་འབྲུལ་བཅས་ཀྱི་བསྟན་པའོ་ཞེས་སྟོན་ཉིད་ནས་
སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དབྱིག་༼ ༣༠ ༽ན་གཉིན་གྱིས་མཛོད་ཀྱི་གནས་དགུ་པར་
བཤད་པ་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་བྲགས་པས་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་འདིར་
རྒྱས་པར་བཀག་གདའ་བས་ཐར་འདོད་རྣམས་ལེགས་པར་སོམས་ལ་མིག་མེད་
གཡང་ས་ཆེན་པོ་ལ་གོམ་པ་འདོར་བའི་རྗེས་སྤྱ་མིག་ལྷན་དག་བག་གཞོབས་
ཤིག། གངས་ཅན་གྱི་ཁྲོད་འདིར་བདག་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་ཅིང་། གང་ཟག་
དང་། སེམས་ཅན་དང་། སྒྲིས་བྱ་སོགས་རྣམས་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་དང་། བདག་རྣམས་
སྤྱ་སྤྱུབ་ནའང་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་རིགས་གཤིས་ཆད་མས་གཞོད་པ་མེད་ཅིང་
། ཐ་སྙད་ཆད་མས་སྤྱུབ་པར་འདོད་པ་དང་། ལུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་

བདག་ཏྲག་པར་ཡོད་པ་དང་། གང་ཟག་དང་སེམས་ཅན་སོགས་མེད་པར་འདོད་
 པ་ནི་བྱེ་སྒྲུ་ནས་དབུ་མའི་བར་གྱུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་ཞིང་། སྟོན་
 པའི་བསྟན་པ་ལས་སྤྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་དག་གི་གྱུབ་མཐའ་ལ་གནས་པར་སོང་བ་
 ཡིན་ཏེ། བདག་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་ན་བརྟེན་ནས་གདགས་པར་མི་རུང་ཞིང་
 ལུང་དང་འཛིག་རྟེན་གཉིས་ཀ་དང་འགལ་ལ། གང་ཟག་རྫས་ཡོད་བྱེ་སྒྲུས་ཀྱང་
 མི་འདོད་ན་གྱུབ་མཐའ་གོང་མ་ནམས་ཀྱིས་ལྟ་སྒྲོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། མཛོད་
 འགེལ་ལས། འོན་ཏེ་བཏགས་པར་ཡོད་དོ་ཞེན་ནི། །ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་དེ་སྐད་
 ཅེས་སྒྲུའོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལྟ་བུས་ན་གང་ཟག་ནི་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ་
 རུང་པོ་རྒྱུན་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལྟ་བུས་ན་ཁ་ཅིག་ནི་གང་
 ཟག་ཏུ་འཛིན། །ཁ་ཅིག་ནི་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
 བསྟན་པ་འདི་ལ་སྒྲོན་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཚུར་མཐོང་གི་ཐ་སྙད་ཆོད་
 ། ༣༠ ༄བ ། གྱུབ་ཀྱི་བཏགས་བཞག་གི་བདག་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་རྟོན་པས་
 རིགས་ཤེས་ཆོད་མས་གཞོད་མེད་དུ་གྱུབ་ན་དེ་འདྲའི་བདག་དེ་དབྱེད་བཟོད་དུ་
 འགྱུར་ཏེ། རིགས་ཤེས་ཆོད་མས་གཞོད་ཡུལ་མིན་ཅིང་ཐ་སྙད་ཆོད་མས་དབྱེད་
 པ་ན་གྱུབ་པའི་བྱིར། འདོད་ན་དབྱེད་བཟོད་ཀྱི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཀྱི་བདག་
 ཡོད་ན་དབྱེད་པའི་ཆེ་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པར་ཡང་མི་རིགས་པའི་བྱིར་
 དང་། ལྟན་སྒྲུས་ཀྱི་ཡུལ་ཀྱི་བདག་མ་དབྱེད་པར་ཡོད་པ་དེ་ཐ་སྙད་ཆོད་མས་

གྲུབ་པར་མི་རིགས་ཏེ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ནི་འཛིག་རྟེན་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་
བདེན་པ་འཛིན་པའི་སློ་ཡིན་པ་གང་ཞིག། སློ་དེས་ཚད་མར་གཟུང་བ་དང་
འཛིན་པ་བདེན་པར་སྦྱང་ཞིང་དེར་ཞེན་པ་འཛིག་རྟེན་པ་དག་གིས་ཚད་མར་སྦྱ་
ཡང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་སྟེ། ཐལ་
འགྱུར་བའི་ལུགས་འདིར་ཀྱན་རྫོབ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་མ་རིག་པའི་
དབང་གིས་བསྐྱད་པ་ལས་བྱུང་བར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། བྱད་པར་རྫོགས་པས་དོན་
དམ་བདེན་པའི་བདག་རྟག་པར་ཡོད་པ་དང་། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་བདག་ཏུ་
བཏགས་པ་ནི་རི་བོང་གི་རྩ་ལྟར་གཏན་མེད་དོ་ཞེས་རྩ་ལ་འདོན་དུ་སྦྱ་བ་ནི་ཀྱན་
རྫོབ་གྲགས་པའི་བདག་མ་དབྱུད་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་བཀག་ཅིང་། དོན་དམ་བདེན་
པར་དེ་འདྲའི་ཆོས་གཏན་མེད་དབྱུད་ནས་བསྐྱབས་པས་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་
སྒོ་སྐྱར་མུ་མེད་པ་བཏབ་ནས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ཆེན་པོའི་གཡང་ས་ལ་འཛེམ་
པ་མེད་པར་བག་ཡངས་སུ་དལ་བར་རྒྱ་བར་མཛད་པ་ནི་སྟོན་ཆད་ཆོས་འདི་པ་
ལ་གཏན་མ་གྲགས་ཤིང་། ཟེ་ལུང་ཤུ་ཀྱ་པས་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་བདག་ཡིན་
པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་༼༣༠༧༽སར་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་བདག་ཡིན་པར་
འདོད་པ་ནི་སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་ལ་བདག་ཏུ་འདོད་པས་དེའི་ལུགས་
སུ་མོས་ནས་དེ་སྐད་སྒྲ་བར་སྦྱང་ནའང་། སེམས་ཙམ་པས་གང་ཟག་གི་གདགས་
གཞི་གཞན་དབང་ལ་བྱེད་པ་ནའང་། དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་གང་ཟག་དེ་

གདགས་གཞི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་མི་སྒྲིབ་པ་ཁོང་དུ་མ་ཚུབ་པའི་འབྲུལ་གཏམ་
 དུ་ཟད་དོ། །ལུགས་འདིའི་སྒྲིགས་འཛིན་ཁ་ཅིག་སྒྲར་ཡང་འཛེམ་པ་མེད་པར་
 འདི་སྐད་དུ། བདག་ཡིན་པ་ལ་བདག་ཏུ་བལྟས་པས་དོན་ལ་ཤེས་པའི་འཛིན་
 སྐངས་མ་འབྲུལ་བས་སྒྲིབ་སོགས་སྤང་བྱར་མི་འགྱུར་ལ། བདག་མ་ཡིན་པ་ལ་
 བདག་ཏུ་བལྟས་པས་དོན་དང་ཤེས་པའི་འཛིན་སྐངས་མི་མཐུན་པས་སྒྲིབ་
 སོགས་སྤང་བྱར་འགྱུར་བས་ཀུན་རྫོབ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཀུན་བརྟགས་པའི་སྤང་
 ལུ་བདག་མིན་པས་དེ་ལ་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་གྱིང་། དོན་
 དམ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བདག་ཡིན་པས་དེ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ནི་བྱང་གོལ་
 ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡིན་ལ། ཐར་པ་ཐོབ་པ་ན་ངང་བདག་དེ་ཉིད་ཀྱི་གོ་
 འཕང་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་དག་ན། །བདག་མེད་
 མཆོག་གི་བདག་ཐོབ་པས། །སངས་རྒྱས་དག་པའི་བདག་ཐོབ་ཕྱིར། །བདག་
 ཉིད་ཆེན་པོའི་བདག་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་དང་། བདག་དང་བདག་མེད་སྟོས་པ་དག།
 ཉེ་བར་ཞི་བ་དམ་པའི་བདག། ཅེས་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་སྒྲ་
 བ་དེ་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བཀའ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲས་པ་ཡིན་ཏེ།
 ལུང་དེ་དག་གི་དོན་བདག་མེད་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མངོན་
 དུ་མཛད་པ་ལ་བདག་མངོན་དུ་༼ ༣༠༧ བ ༽མཛད་དོ་ཞེས་སྒྲ་སྒྱུར་བ་དང་། སྟོས་
 པ་དང་བྲལ་བ་ཁོང་དུ་དམ་པ་དག་གིས་ཆུད་པ་ན་སྟོས་དང་བྲལ་བ་ལ་བདག་གི་

མིང་བཏགས་ནས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ལ་གོ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཆགས་
པར་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་དང་། རོན་དམ་པའི་བདག་ཡོད་ན་ལའོར་བ་ལས་གཏན་མི་
ཐར་བའམ་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བ་གང་ཅུང་དུ་འགྱུར་ཏེ། རོན་དམ་པར་བདག་
ཡོད་པ་དེས་སྒྲིས་བྱ་ལ་ལ་ལའོར་བ་དང་། ལ་ལ་མུང་འདས་སོགས་ལ་འདོད་
དགུར་བཅིང་གྲོལ་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རོན་དམ་
པར་གྲུབ་པའི་བདག་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་བདག་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་རོན་ཤེས་མཐུན་
པའི་དབང་ལྷན་དང་ལྷན་པར་ཡང་བྱེད་འདོད་པའི་ཕྱིར། རོན་དམ་པར་བདག་
ཡོད་ན་བདེན་པ་གཉིས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་མེད་པར་བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཀྱི་བཀའི་ལྷན་རྒྱ་དང་འགལ་བར་སྒྲིས་པའི་ཕྱིར་དང་། རོན་དམ་
པར་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བདག་ཡིན་ན་དེ་ལ་གང་ཟག་གིས་སྒྲར་བདག་ཏུ་
བལྟས་ཀྱང་ཐར་པའི་རྒྱར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདག་ལྟ་ཅན་གྱི་གང་ཟག་
གིས་དེར་མི་ལྟ་ལ། རོན་དམ་གྱི་བདག་ལྟ་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གིས་ནི་དེ་ལྟར་མ་
བལྟས་ཀྱང་ཐར་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་རོན་དམ་པའི་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་
རྫོབ་པའི་བདག་ལྟ་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ནི་བྱེད་ཐ་སྟོན་དུ་འང་མེད་པས་དེས་དེ་ལ་
བལྟས་ཀྱང་ཐ་སྟོན་ཅམ་དུ་འང་ཐར་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། བྱེད་
གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་སྟོབ་པ་དང་མི་སྟོབ་པའི་ས་དང་ལམ་དུ་འང་
འདོད་པས་ལམ་དང་གང་ཟག་གཞི་མཐུན་དུ་འང་སྒྲ་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་

ལྟར་ན་བགྲོད་བྱ་ཉིད་བགྲོད་པོར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང་། རོན་དམ་པར་
གཉིས་མེད་ཀྱི་༼༣༠༥༽ཡེ་ཤེས་ཉིད་གདོད་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བདག་ཏུ་གྱུ་བ་
ན་སྤྱར་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུང་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བདག་ཏུ་ཐོབ་པར་སྒྲིབ་ནི་
འཇིག་རྟེན་ན་འདི་ལྟར་སྒྲིབ་བ་བདག་ཉིད་ཁོ་ན་ལས་སྒྲུབ་པ་གཞན་མེད་དོ་ཞེས་
དམིན་ཆེན་པོ་བོར་བའི་མཆོན་རྟགས་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་ལྟར་བཞག་པའོ། །མདོར་
ན་གཞུང་ལུགས་འདི་འཆད་པ་ན་མ་དབྱེད་འབྱུང་པའི་དོར་གང་ཟག་སེམས་
ཅན་སོགས་ཡོད་པ་ལྟར་བདག་གྲུང་ཡོད་ལ། དབྱེད་ན་བདག་ཡོད་པ་མིན་པ་
ལྟར་གང་ཟག་སོགས་གྲུང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཅིང་། དེར་མ་ཟད་ཐ་སྙད་ཅུམ་དུ་
བུམ་པ་དང་སྒྲུམ་བུ་ནགས་ཆལ་སོགས་ཡོད་པ་ལྟར་བདག་གྲུང་ཡོད་ལ། དབྱེད་
ན་བདག་ཡོད་པ་མིན་པ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོས་པ་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག། གཉིས་པ་ནི། དངོས་ཡོད་མིན་
ཕྱིར་འདི་ནི་བརྟན་མིན་ཞིང་། །མི་བརྟན་ཉིད་མིན་འདི་ནི་སྐྱེ་འཇིག་མིན། །འདི་
ལ་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡང་། །ཡོད་མིན་དེ་ཉིད་དང་ནི་གཞན་ཉིད་
མིན། །བརྟན་ནས་བཏགས་པ་ལ་བརྟན་པའི་ཆོས་ལ་བརྟན་མི་བརྟན་སོགས་
རྟོག་པའི་རྟེན་མ་ཡིན་པ་རྟག་མི་རྟག་གི་རྟོག་པ་སོགས་གྲུང་བསྒྲོག་སྤྱོད་པས།
བདག་ཅེས་བརྟན་ནས་བཏགས་པ་འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་
དངོས་པོར་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོན་འདས་པའི་སྐྱེ་བར་བྱུང་བའི་བརྟན་

པ་མ་ཡིན་ཞིང་སྟེ། བསྟན་བཅོས་ལས། འདས་པའི་དུས་ན་བྱུང་གྱུར་ཅེས། །བྱ་
བ་དེ་ནི་མི་འཐད་དོ། །སྟོན་ཆོ་རྒྱལ་སྤྱུག་པ་བྱུང་བ། །དེ་ཉིད་འདི་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཉིད་བདག་ཏུ་འགྱུར་སྟེ་མ་ན། །ཉེ་བར་ལེན་པ་ཐ་དད་འགྱུར། །ཉེ་བར་
ལེན་ལས་མ་གཏོགས་པར། །ཁྱོད་གྱི་བདག་ནི་གང་ཞིག་ཡིན། །ཅེས་
སོ། །སྟོན་མ་བྱུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་མི་བརྟན་པ་ཉིད་ཀྱང་མིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་
ལས། མ་བྱུང་བ་ལས་བྱུང་མིན་ཏེ། །༡༣༠༥༥།འདི་ལ་སྟོན་དུ་ཐལ་བར་
འགྱུར། །བདག་ནི་བྱས་པར་གྱུར་བའམ། །འབྱུང་བ་རྒྱ་མེད་ཅན་དུ་
འགྱུར། །ཞེས་སོ། །བདག་འདི་ནི་སྟེ་བ་དང་འཛིག་པ་ཡང་མིན་ཏེ། །ཉེ་བར་
ལེན་པ་བདག་མ་ཡིན། །དེ་འབྱུང་བ་དང་འཛིག་པ་ཡིན། །ཉེ་བར་བྱུང་བ་ཇི་ལྟ་
བྱུར། །ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཡིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །འདི་ལ་རྟག་པ་ཉིད་དང་མི་
རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། །རྟག་དང་མི་རྟག་ལ་སོགས་
པ། །ཞི་བ་འདི་ལ་ག་ལ་ཡོད། །མཐའ་དང་མཐའ་མེད་ལ་སོགས་པ། །ཞི་བ་
འདི་ལ་ག་ལ་ཡོད། །གང་གིས་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་ཡོད་ཅེས། །འཛིན་པ་སྤྱུག་
པོས་བཟུང་གྱུར་པ། །དེ་ནི་མུ་ངན་འདས་པ་ལ། །མེད་ཅེས་རྣམ་རྟོག་རྟོག་པར་
བྱེད། །རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་དེ་ལ། །སངས་རྒྱས་མུ་ངན་འདས་ནས་
ནི། །ཡོད་དོ་ཞེས་མེད་དོ་ཞེས། །བསམ་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
སོ། །བདག་དེ་སྤང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་ནི་གཞན་ཉིད་མིན་ཏེ། །གལ་ཏེ་སྤང་པོ་

བདག་ཡིན་ན། སྐྱེ་དང་འཛིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། གལ་ཏེ་སྤང་པོ་རྣམས་ལས་
གཞན། སྤང་པོའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར། ཞེས་སོ། །དག་དོན་བརྟན་མི་
བརྟན་སོགས་བྱུང་ཚེས་འདི་དག་བྱུང་གཞི་དངོས་པོར་ཡོད་ན་འབྱུང་ལ། དེ་
མེད་པར་མི་འབྱུང་བས་བདག་དངོས་པོར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ། མདོ་ལས། མི་
ཟད་པ་ཡི་ཚེས་བཞི་ནི། །འཛིག་རྟེན་མགོན་གྱིས་བསྟན་པ་དེ། སེམས་ཅན་
ནམ་མཁའ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཚེས་རྣམས་སོ། །གལ་ཏེ་
དེ་དག་རྩིས་ཡོད་ན། །དེ་དག་ཡོངས་སུ་ཟད་འགྱུར་གྲང་། མེད་པས་དེ་དག་མི་
ཟད་དེ། །དེ་སྤྱིར་དེ་དག་ཟད་མེད་གསུངས། ཞེས་༼ ༣༠༩ ༽སོ། །གསུམ་པ་ལ།
བདག་དང་བདག་གི་བ་མ་རིག་པ་ཅམ་གྱི་དབང་གིས་མ་དབྱེད་པར་
བཏགས། དེ་གཉིས་མེད་པར་རྟོགས་པས་གོལ་བའི་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
གང་ལ་རྟག་ཏུ་འགོ་རྣམས་རང་འཛིན་སྟོ། །རབ་ཏུ་འབྱུང་ཞིང་དེ་ཡི་གང་ཡིན་
དེར། །ང་ཡིར་འཛིན་སྟོ་འབྱུང་བའི་བདག་དེ་ནི། མ་བརྟགས་གྲགས་པར་གཏི་
ལྷག་ལས་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཅའ་ན་མི་རྟེན་ཀྱང་བདག་མེད་མ་
རིག་པའི་དབང་གིས་འཛིག་ལྟས་འཁོར་བར་འགྱུར་བའི་བདག་དེ་གང་ཞེ་ན།
སྤྱི་ཚེས་པ་དག་སྤང་པོ་ལས་གཞན་དུ་ཞེན་ལ། རང་སྤྱེ་དག་སྤང་པོ་དེ་ཉིད་
དམ། དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་མེད་དུ་འཛིན་ཅིང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་
རི་ལྟ་བུར་བསྟན་པ་ཤེས་པ་དག་གིས་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཅམ་

ལས་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ལ་བདག་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དེ་ལྟ་བུ་དུས་རྟག་ཏུ་མི་དང་དུད་འགོ་ལ་སོགས་པའི་འགོ་བ་མ་རིག་པ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ལ་རང་འཛིན་གྱི་སྒོ་རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་བདག་ཡིན་ཅིང་། བདག་དེའི་དབང་བསྐྱར་བྱུང་མ་གདགས་པའི་རྟེན་མིག་ལ་སོགས་པ་ནང་དང་། ལོངས་སྤྱད་བྱ་གཞུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གང་ཡིན་དེར་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་སྒོ་འབྱུང་བའི་བདག་དེ་ནི་མ་བརྟགས་གྲགས་པར་གཏི་མུག་གི་དབང་ལས་ཡིན་ལོ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་བྱེད་པོ་མེད་ཅན་ལས་མེད་པ། །དེ་ཕྱིར་བདག་གི་བདག་མེད་པར་ཡོད་མིན། །དེ་ཕྱིར་བདག་དང་བདག་གི་སྟོང་ལྟ་ཞིང་། །རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར། །བདག་མེད་ཀྱང་དེར་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་དེའི་ཕྱིར་རྣལ་འབྱོར་པས་མ་དམིགས་པས་མིག་སོགས་ཉེར་ལེན་རྣམས་མི་འབྱུང་ལ། །རྣལ་འབྱོར་པས་དངོས་པོ་འགའ་ཡང་དམིགས་པ་མེད་པས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ལས། བླ་དང་ཕྱི་རོལ་ཉིད་དག་ལ། །བདག་དང་བདག་གི་སྟམ་ཟད་ན། །ཉེ་བར་ལེན་པ་འགག་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་ཟད་པས་ནི་སྦྱེ་བ་ཟད། །ཅིས་དང་། །༼༣༠༧༽རིན་ཆེན་སྒྲིབ་བར། རང་འཛིན་ལས་བྱུང་ལུང་པོ་རྣམས། །རང་འཛིན་དེ་ནི་དོན་དུ་རྟུན། །གང་གི་ས་བོན་རྟུན་པ་དེའི། །སྦྱེ་བ་བདེན་པ་ག་ལ་ཞིག། །ལུང་པོ་དེ་ལྟར་མི་བདེན་པར། །མཐོང་ནས་རང་འཛིན་

སྤྱོད་བར་འགྱུར། །རར་འཛིན་པ་དག་སྤངས་ནས་ནི། །ཁྱིས་ནི་སྤང་པོ་འབྱུང་མི་
འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །བདག་མེད་ན་བདག་གི་བ་ཡང་མེད་དམ་ཞེ་ན།
གང་གི་སྤྱིར་རྩ་མཁན་མེད་པར་བུམ་པ་མི་སྤྱིད་པ་བཞིན་བྱེད་པོ་མེད་པར་ལས་
མེད་དེ། བྱེད་པོའི་བྱ་བ་འཇུག་ཡུལ་ཉིད་ལ་ལས་སུ་བཏགས་པའི་སྤྱིར། དེའི་
སྤྱིར་བདག་གི་བ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པོའི་བདག་མེད་པར་གྱུར་པའི་
སྤྱིར། དེའི་སྤྱིར་སྤང་པོ་བདག་དང་བདག་གི་བས་སྤྱོད་པར་བསྟ་ཞིང་། འཁོར་
བ་མ་གཟིགས་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་
སོགས་མ་དམིགས་པ་ན་དེ་ལ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་རྟོག་པ་མི་འབྱུང་བས་ཉན་རང་
དག་ལེན་པ་མེད་པར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ལ། བྱང་སེམས་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་
ཀྱང་སྤྱིང་རྗེའི་དབང་གིས་སྤྱིད་པའི་རྒྱུན་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ། །གསུམ་པ་
ལ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་བསྟན། རྒྱ་འབྲས་བྱེ་བྲག་ཏུ་
བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དངོས་པོ་རྣམས་དབྱེད་ན་མི་རྟོན་ཀྱང་གྲགས་པ་
ཅོམ་གྱིས་བཞག། ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་དང་མི་འགལ་བ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། ལུམ་པ་སྒྲུམ་སུ་རེ་ལྟེ་དམག་དང་ནགས་ཚལ་སྤྱོད་པ་སྟོན་
གིང་དང་། །ཁང་བྱིམ་གིང་རྟ་སྟན་དང་མགོན་གནས་ལ་སོགས་དངོས་རྣམས་
གང་དག་དང་། །དེ་བཞིན་གང་དག་སྒྲོ་ནས་སྒྲེ་འདིས་བསྟན་པ་དེ་རྣམས་རྟོགས་
བྱ་སྟེ། །གང་སྤྱིར་སྤྱབ་དབང་དེ་ནི་འཛིན་རྟོན་ལྟར་ཅིག་ཅོད་མི་མཛད་སྤྱིར་

མོ། །བདག་དང་དེའི་ཉེར་ལེན་གྱིང་རྟ་དང་མཚུངས་པ་ལྟར་དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་དེ་དང་འབྲ་བར་བསྐྱེ་བ་ནི། ལུས་པ་སྣམ་སྤྱི་རེ་ལྟེ་དམག་དང་ནགས་ཚལ་
སྤང་བ་ལྟོན་གྱིང་དང་ཁང་བྱིས་གྱིང་རྟ་སྤན་དང་མགོན་གནས་ལ་སོགས་དངོས་
པོ་རྣམས་ཇི་སྟེད་པ་གང་དག་དེ་དག་༼ ༣༠ ༽ན་༼ནི་གྱིང་རྟ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་
བདུན་གྱིས་དབྱད་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལས་གཞན་དུ་རང་གི་ཡན་ལག་
ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲགས་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་འཛིག་པ་དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་
གང་དག་རྒྱ་མཚན་འདི་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྤྱི་བོ་སྟེ་འགྲོ་བ་འདིས་བསྟན་དེ་ཐ་སྟོད་
བྱས་པ་དེ་རྣམས་མ་བརྟགས་གྲགས་པས་བཞག་པར་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། གང་གི་
སྤྱིར་ཞེ་ན། ལུབ་དབང་དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་ལྟན་ཅིག་རྩོད་པ་མི་མཛད་པར་
གསུངས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ནི་ར་དང་ལྟན་ཅིག་རྩོད། ར་ནི་འཛིག་རྟེན་
དང་ལྟན་ཅིག་མི་རྩོད་ཅེས་འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཐ་སྟོད་དུ་མི་འགོག་པར་
འཆད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡན་ལག་ཡོན་ཏན་འདོད་ཆགས་མཚན་ཉིད་དང་ནི་
ལུད་གྱིང་ལ་སོགས་དང་། ཡོན་ཏན་ཅན་ཡན་ལག་ཅན་ཆགས་དང་མཚན་གཞི་
མེ་ལ་སོགས་དོན་དག། དེ་རྣམས་གྱིང་རྟའི་རྣམ་དབྱད་བྱས་པས་རྣམ་བདུན་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། །དེ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པར་འཛིག་རྟེན་གྲགས་པའི་སྒོ་
ནས་ཡོད་པ་ཡིན། །འཛིག་རྟེན་ན་དངོས་པོ་གང་གིས་ཐ་སྟོད་ཇི་ལྟར་འདོགས་ཞེ་
ན། ཡན་ལག་ཡོན་ཏན་འདོད་ཆགས་མཚན་ཉིད་དང་ནི་ལུད་གྱིང་ལ་སོགས་

དང་ཞེས་པ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་ཅན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་ཆགས་པ་
 དང་མཚན་གཞི་དང་མེ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དེ་དག་ལྷ་ཕྱི་སྦྱར་ནས་དེ་རྣམས་གིང་
 ཏྲ་ལྟར་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་རྣམ་དབྱེད་བྱས་པས་ཏེ་བཙལ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཅིང་
 ། དབྱེད་པ་དེ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པར་མ་དབྱེད་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་སྒྲོ་ནས་
 ཆོས་དེ་དག་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྟར་བྲུམ་པ་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ལ། གྲོ་མོ་ལ་
 སོགས་པ་དག་དེའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཅིང་། བྲུམ་པ་ཡོན་ཏན་ཅན་ཡིན་ལ། མེ་
 རིས་སྒྲོ་བསངས་ལ་སོགས་པ་དེའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་དང་། བྲུམ་པ་མཚན་གཞི་
 ཡིན་ལ། ལྷོ་བ་ལྷིང་བ་དང་མཚུ་འཕྱང་བ་དང་མགྱིན་པ་རིང་བ་སོགས་མཚན་
 ཉིད་ཡིན་པ་བཞིན་སྣམ་བུ་ལ་སོགས་ལའང་སྦྱར་རོ། །འདོད་ཆགས་ནི་ལྷག་
 བར་ཞེན་པ་སེམས་(༣༠༧)པ་ལས་བྱུང་བའོ། །ཆགས་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་
 རྟེན་སེམས་སམ་གང་ཟག་གོ། མེ་ནི་སླེག་པར་བྱེད་པའོ། །བྲུད་གིང་ནི་བསླེག་
 བར་བྱ་བའོ། །དེ་ལ་ཡན་ལག་རྒྱར་བྱས་ནས་ཡན་ལག་ཅན་དུ་འདོགས་
 ལ། ཡན་ལག་ཅན་ལ་བལྟོས་ནས་ཡན་ལག་རྒྱ་འདོགས་པས་གིང་རྟེན་དཔེ་དང་
 མཚུངས་ཏེ། བྲུད་གིང་ལ་བལྟོས་ཏེ་མེ་ཡིན་ལ། མེ་ལ་བལྟོས་ནས་བྲུད་གིང་
 ཡིན་པའི་བར་དུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་
 སོགས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཙམ་ཡིན་
 གྱི། རིགས་པའི་དབྱེད་པ་མི་བསྐྱོད་པས་བདེན་གཉིས་མི་འགལ་བར་གཤེས་པར་

བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ། རྒྱ་འབྲས་པན་ཚུན་བཟོས་ཙམ་དུ་བསྟན། རྒྱ་འབྲས་རྩ་ས་
 སུ་གྲུབ་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། མིན་ན་མི་འཐད་པ་
 གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱ་ཡིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྐྱེད་དེ་ལྟ་ན་དེ་རྒྱ་ཡིན་ཞིང་
 ། །གལ་ཏེ་འབྲས་སུ་མི་སྐྱེད་ན་ནི་དེ་མེད་རྒྱ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར། །འབྲས་སུ་ཡང་
 བྱི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་ན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཡན་ལག་སོགས་བཟོས་བཞག་
 གིས་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱང་བཟོས་བཞག་གིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ།
 གང་གི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་རྒྱ་ཡིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་འབྲས་སུ་བསྐྱེད་པ་དེ་ལྟར་ན་དེ་རྒྱ་
 ཡིན་ཅིང་། གལ་ཏེ་རྒྱ་དེས་འབྲས་སུ་མི་བསྐྱེད་ན་ནི་འབྲས་སུ་དེ་མེད་པས་རྒྱའི་
 ཐ་སྙད་རྒྱ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་དེ་རྒྱར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་མེད་པར་རྒྱ་
 ཡིན་ན་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱ་ཡིན་མིན་ནི་འབྲས་སུ་
 སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་མིན་གྱི་རྩིས་སུ་འགོ་ལྟོག་ལས་འཛོག་གོ། འབྲས་སུ་ཡང་བྱི་རྒྱ་
 ཡོད་པར་གྱུར་ན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། མེད་ན་མི་སྐྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་འབྲས་
 བཟོས་བཞག་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ནི་མིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་
 ལས་གང་ཞིག་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་ལས་སྤར་གང་ཞིག་འགྱུར་བ་སྤྲོས། །ཁྱོད་
 རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་སེམས་ན་རྒྱ་འམ་འབྲས་སུ་བྱིས་འགྱུར་རྒྱ་འམ་འབྲས་སུ་
 སྤར་གྲུབ་པ་གང་ལས་༼ ༣༠༥ ན༽ གང་ཞིག་འགྱུབ་པར་འགྱུར་བ་བརྟེན་པ་གང་
 ཞིག་ལས་སྤར་བརྟེན་པ་གང་ཞིག་འགྱུབ་པར་འགྱུར་བ་དེ་སྤྲོས་གིག། སྤྲོ་མི་

ལུས་པས་རྒྱ་འབྲས་སུ་གདགས་པ་ཡང་གིང་རྟ་ལྟར་རྒྱར་བྱས་ནས་འབྱུང་གི།
རང་གི་ངོ་བོས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། མཚུངས་པ་སྤང་བ་
གཉིས། དང་པོ་ལ། སྤང་མ་སྤང་བརྟགས་ནས་དགག། འཛོག་བྱེད་མེད་པའི་རྒྱ་
མི་འཐད། དབྱ་མ་པ་ལྟར་ན་མི་འགལ་བ་གསུམ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་གྱི་
རྒྱ་ཡིས་སྤང་ནས་འབྲས་སྐྱེད་བྱེད་ན་དེ་ཡི་ཆོ། །དེ་དག་ལུས་པ་གཅིག་པས་སྐྱེད་
བྱེད་འབྲས་བྱ་ཐ་དད་མེད་འགྱུར་ཞིང་། །སོ་སོར་ན་ནི་རྒྱ་འདི་རྒྱ་མིན་རྣམས་
དང་བྱེད་པར་མེད་འགྱུར་ལ། །གཉིས་པོ་འདི་དག་སྤངས་ནས་རྟོག་པ་གཞན་
ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་མ་ཡིན། །གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་འབྲས་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་
བསྐྱེད་ན་སྤང་ནས་སམ་མ་སྤང་པར་བསྐྱེད། དང་པོ་ལྟར་ཁྱོད་གྱི་རྒྱ་ཡིས་སྤང་
ནས་འབྲས་བྱ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་དེའི་ཆོ་རྒྱུང་དང་རྒྱ་མཆོ་སྤང་བ་ལྟར་རྒྱ་འབྲས་
དེ་དག་ལུས་པ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པས་འདི་སྐྱེད་བྱེད་རྒྱ་དང་དེ་བསྐྱེད་བྱ་འབྲས་བྱའི་
ཞེས་ཐ་དད་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་འབྲས་བྱ་རྒྱས་བསྐྱེད་པར་མི་
འགྱུར་རོ། །མ་སྤང་པར་རྒྱ་འབྲས་སོ་སོར་ཡོད་པ་ལས་བསྐྱེད་ན་ནི་སྤྱི་ལུང་རྒྱས་
མ་སྤང་པའི་ནས་གྱི་འབྲས་བྱ་གཞན་མི་བསྐྱེད་པ་ལྟར་འབྲས་བྱ་མི་བསྐྱེད་
པའམ། ཡང་ན་འབྲས་བྱ་ཡིན་མིན་ཀྱང་རྒྱ་ཡིན་མིན་ཀྱང་གྱིས་བསྐྱེད་པར་
འགྱུར་ཏེ། མ་སྤང་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱ་འདི་རྒྱ་མིན་རྣམས་དང་
བྱེད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་བྱེད་མི་འདོད་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་

པའི་རྒྱ་འབྲས་ཡོད་ན་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་པས་མ་པས་དགཉིས་པོ་འདི་དག་སྤངས་
ནས་རྟོག་པ་གཞན་ཡང་གསུམ་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་པ་མ་ཡིན་པས་རང་བཞིན་
གྲིས་གྲུབ་པའི་རྒྱས་འབྲས་སུ་མི་བསྐྱེད་པ་ཁོ་ནའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་
རྒྱ་ཡིས་འབྲས་སུ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་དེ་བྱིར་འབྲས། །ཞེས་བྱ་ཡོད་མིན་འབྲས་
བལ་རྒྱ་ནི་རྒྱ་མེད་ཅན་འགྱུར་ཡོད་པའང་མིན། །དེས་ན་ཅི་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིས་
འབྲས་སུ་བསྐྱེད་པར་མི་བྱེད་ན་དེའི་བྱིར་འབྲས་སུ་ཞེས་བྱ་ཡོད་པ་མིན་
༼༣༠༥༽ལ། འབྲས་སུ་དང་བལ་བའི་རྒྱ་ནི་རྒྱའི་ཐ་སྟན་འཇུག་པའི་རྒྱ་མེད་
ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྒྱའི་ཐ་སྟན་འཇུག་པ་ནི་འབྲས་སུ་ལ་བསྟོས་པའི་བྱིར། རྒྱ་
རྒྱར་འཛོག་པ་ལའང་རྒྱ་མེད་པར་ཡོད་པའང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྒྱ་འབྲས་རང་
བཞིན་གྲིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་འོ། །གསུམ་པ་ནི། གང་བྱིར་འདི་དག་གཉིས་ཆར་
ཡང་ནི་སྦྱུ་མ་དང་འབྲ་དེ་ཡི་བྱིར། །བདག་ལ་སྟོན་དུ་མི་འགྱུར་འཛོག་རྟོག་པ་ཡི་
དངོས་པོ་ནམས་ཀྱང་ཡོད། །ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་རྒྱས་འབྲས་སུ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་ཅི་
ན། རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྲིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དབྱུང་པ་འདི་འཇུག་གི། གང་
གི་བྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལོག་པར་ཀུན་བརྟགས་པས་
བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་འབྲས་འདི་དག་གཉིས་ཅར་ཡང་ནི་སྦྱུ་མ་དང་འབྲ་བར་སྦྱེ་
བ་མེད་ཀྱང་། རབ་རིབ་ཅན་གྲིས་དམིགས་པའི་སྒྲ་གད་ལྟར་རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་
དངོས་ཆོས་འདི་ལ་དབྱུང་དུ་མེད་དེ། དེའི་བྱིར་དབུ་མ་པ་བདག་ལ་རྒྱ་འབྲས་

སྤང་མ་སྤང་སོགས་བརྟགས་པའི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། འཇིག་རྟེན་པའི་
 དངོས་པོ་མ་དབྱེད་སྤང་བ་རྣམས་ཀྱང་གཞན་དོར་ཡོད་པར་སྒྲིབ་པ་ལ་གཞོད་པ་
 མེད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། རྩོགས་སྒྲིབ་མ་དང་ལན་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚུངས་པ་
 འགོད་པ། དེས་ན་སུན་འབྱིན་དུ་མི་འགྱུར་བ། སྐྱོན་གཞན་ཡང་བསྟན་པ་
 གསུམ། དང་པོ་ནི། སུན་འབྱིན་འདིས་སུན་དབྱུང་བྱ་སྤང་ནས་འབྱིན་ནམ་མ་
 སྤང་བར། །ཡིན་ཞེས་ཉེས་པ་འདིར་ནི་ཁྱོད་ལའང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ། །རྒྱ་
 འབྲས་སྤང་བ་དང་མ་སྤང་བ་གང་ལས་སྐྱེ་ཞེས་སྒྲིབ་པ་དེ་ཁྱོད་ལའང་མཚུངས་
 སོ་ཞེས་རྒྱ་འབྲས་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་སུན་འབྱིན་འདིས་སུན་
 དབྱུང་བྱ་དང་སྤང་ནས་སུན་འབྱིན་ནམ་མ་སྤང་བར་འབྱིན། སྤང་ནས་ཡིན་ན་དེ་
 དག་རྣམས་པ་གཅིག་པས་ཐ་དད་མེད་པར་འགྱུར། མ་སྤང་པས་ཡིན་ན་སུན་
 འབྱིན་མི་རྣམས་པའམ་ཡང་ན་ཐམས་ཅད་སུན་འབྱིན་པར་འགྱུར་ཞེས་སྤང་བཤད་
 པའི་ཉེས་པ་འདིར་ནི་ཁྱོད་ལའང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ། རྟོག་པ་གཉིས་པོ་
 སྤངས་ནས་༼༣༠༧༽རྟོག་པ་གསུམ་པའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི།
 གང་ཆེ་དེ་སྤང་སྒྲིབ་ཞིང་རང་རྩོགས་ཁོ་ན་རྣམ་འཛོམས་པ། །དེ་ཆེ་ཁྱོད་ཀྱིས་སུན་
 དབྱུང་སུན་ནི་འབྱིན་པར་རྣམས་མ་ཡིན། །གང་གི་ཆེ་རྒྱ་འབྲས་སྤང་བ་དང་མ་སྤང་
 པར་བསྐྱེད་ཅེས་དེ་སྤང་སྒྲིབ་ཞིང་རྩོད་པ་དེ་ལ་བརྟགས་པ་འདི་མཚུངས་པས་རང་
 གི་སུན་དབྱུང་བྱ་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་རྩོགས་ཁོ་ན་རྣམ་པར་འཛོམས་པ་དེའི་ཆེ་དབྱུང་མ་

པ་ཁྱོད་གྱིས་སུན་འབྲིན་གྱིས་སུན་དབྱུང་བྱ་རྒྱུ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
སུན་འབྲིན་པར་རྟུན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གྱི་སུན་འབྲིན་ཉིད་སུན་སྤྱང་བའི་
ཤུགས་གྱིས་ན་རྒྱུ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི།
གང་སྤྱིར་རང་གི་ཆོག་ལའང་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་གྱིས། རིགས་པ་
མེད་པར་དངོས་མཐའ་དག་ལ་སྦྱར་འདེབས་དེ་ཡི་སྤྱིར། ཁྱོད་ནི་སྦྱོ་བོ་དམ་
བས་བཞེད་མི་འགྱུར་ཞིང་གང་གི་སྤྱིར། ཁྱོད་ལ་རང་སྤྱོད་གས་མེད་པས་སུན་ཅི་
སྤྱིན་དུ་ཚོལ་བའང་ཡིན། །ཡང་སྦྱོན་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། གང་གི་སྤྱིར་དབུ་མ་པ་
ཁྱོད་རང་གི་སུན་འབྲིན་གྱི་ཆོག་ལའང་སྤང་མ་སྤང་གྱི་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྷག་
ཆོད་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྦྱང་གིས་རིགས་པ་མེད་པར་དངོས་པོ་གནས་པའི་རྒྱ་
འབྲས་ལ་སྤང་མ་སྤང་བརྟགས་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་སྦྱར་བ་
འདེབས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མ་སྤང་པར་མཚུངས་པས་མ་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་
བསྐྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་འདི་རིགས་པ་འཐད་ལྷན་མིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། མ་སྤང་
པར་མཚུངས་ཀྱང་མ་སྤང་པར་ཁབ་ལེན་གྱིས་རུང་ཡུལ་ན་གནས་པའི་ལྷགས་
འདྲེན་པ་དང་། མ་སྤང་པར་མིག་གིས་རུང་ཡུལ་ན་གནས་པའི་གཟུགས་བབྱང་
བས་མ་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་གྱིས་འབྲས་བུ་མི་བསྐྱེད་པ་མིན་པ་ལྟར་རྒྱས་ཀྱང་མ་
སྤང་པར་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་དུ་བྱིན་ཀྱང་། མ་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་མི་བསྐྱེད་
གྱི། འབྲས་བུ་རུང་བ་ཁོ་ན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་དང་། དེའི་སྤྱིར་ཁྱོད་ནི་སྦྱོ་བོ་

དམ་པས་བཞེད་པར་མི་འགྱུར་བ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ཅིང་། དེར་མ་ཟད་ཁྱོད་ནི་
 སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་ཁྱོད་ལ་བའང་ཡིན་ཏེ། གང་ཕྱིར་ཁྱོད་ལ་འདྲ་ཕྱོགས་གཏན་མེད་
 ཅིང་། གཞན་ཕྱོགས་༼༣༠༧༥༽ཁེལ་བར་བྱེད་པས་དེའི་ཕྱིར་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་
 ཁྱོད་ལ་བ་པ་བཞེད་གང་གི་ཆེད་ཙམ་ལས་ངལ་བ་འབྲས་བུ་མེད་པའི་ཁྱོད་ལ་བར་
 ཟད་དོ། གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན། རང་བཞིན་
 མེད་ཀྱང་སུན་འབྱེན་གྱིས་སུན་འབྱེན་བྱས་པར་དཔེས་སྒྲུབ། གཞན་གྱི་འདོད་
 པ་མ་རྟོགས་པར་དགག་བ་བྱེད་པ་མི་རིགས། ལམ་བཟང་བཏང་ནས་ལམ་ངན་
 གྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་གཞོད་པར་མི་རིགས། སུན་འབྱེན་གྱི་ལམ་གཞན་ཡང་རྒྱ་ཆེར་
 རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་ལྡ། དང་པོ་ནི། སུན་འབྱེན་པས་སུན་དབྱུང་བྱ་མ་ཕྱད་
 སུན་ནི་འབྱེན་བྱེད་དམ། འོན་ཏེ་ཕྱད་ནས་ཡིན་ཞེས་སྒྲུས་ཟིན་ཉེས་པ་འདིར་
 གང་ལ། ཁངས་པར་ཕྱོགས་ཡོད་དེ་ལ་འགྱུར་གྱི་བདག་ལ་ཕྱོགས་འདི་ནི། ཡོད་
 པ་མིན་པས་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་སྤྱི་མ་ཡིན། སུན་འབྱེན་པས་སུན་
 དབྱུང་བྱ་མ་ཕྱད་པར་སུན་འབྱེན་བྱེད་དམ། འོན་ཏེ་ཕྱད་ནས་ཡིན་ཅེས་རང་ཆོག་
 ལ་འདྲ་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་ཡིན་པར་སྒྲུས་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་འདིར་
 གང་ལ་སུན་འབྱེན་དབྱུང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་ངེས་པར་ཕྱོགས་
 ཡོད་དེ་ལ་འགྱུར་གྱི། དཔུ་མ་བ་བདག་ལ་སུན་འབྱེན་དབྱུང་གདོད་ནས་གྲུབ་
 པའི་ཕྱོགས་འདི་ནི་ཡོད་པ་མིན་པས་རང་ཆོག་ལ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་མཚུངས་པ་

འདི་ནི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སུན་འབྲིན་དབྱུང་ཕྱད་མ་ཕྱད་གང་ལས་ཀྱང་སུན་
ཕྱུང་བར་སྦྱ་བསམ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ཅི་
སྦྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་སྦྱེས་པའི་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རམ། འོན་ཏེ་མ་སྦྱེས་
པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་སྦྱེས་པའི་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྦྱས་པ།
ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཁོ་བོ་ནི་སྦྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་སྦྱེས་པའི་ཐོབ་པ་ཐོབ་
པར་མི་འདོད་ལ། མ་སྦྱེས་པས་ཀྱང་མ་སྦྱེས་པའི་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་མི་འདོད་
དོ། །ཤུ་རིའི་བྱས་སྦྱས་པ། ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ཡང་ཅི་ཐོབ་པ་མེད་ཅིང་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་མེད་དམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྦྱས་པ། ༼༣༡༠ན༽ཆོ་དང་
ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཐོབ་པ་ཡང་ཡོད། མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་ཡོད་མེད་གྱི།
གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཐོབ་པ་དང་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་ལ། རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་དང་ལན་
གཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་དང་ཕྱིར་མི་འོང་བ་དང་དགྲ་བཙེམ་པ་དང་རང་སངས་རྒྱས་
དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་
པར་ནི་ཐོབ་པ་མེད་ཅིང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པས།
སྦྱེས་མ་སྦྱེས་ཀྱི་ཆོས་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས།
མ་དབྱེད་པར་དངོས་པོར་སྤང་བ་མ་བརྟགས་ཉམས་དགའ་ཙམ་དུ་སྤང་ཞིང་།
རིགས་ཤེས་ཆད་མ་དང་། འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཆད་མས་མི་འགྲུབ་པའི་སྦྱ་

ཆོས་རྒྱུན་སྣང་ཙམ་འདི་ལ་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཐོབ་པར་བརྗོད་པ་ཙམ་དང་
 རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སུན་འབྱེན་དབྱུང་ཕྱད་མ་ཕྱད་གང་ལས་ཀྱང་སུན་སྣང་བ་མ་
 གྲུབ་ཀྱང་མ་དབྱུད་པར་འཛིག་ཏེན་ཐ་སྙད་དུ་སུན་འབྱེན་གྱིས་སུན་དབྱུང་བྱ་
 སུན་སྣང་བར་བཏོས་ནས་འཛོག་པར་བྱེད་དེ། སྐྱུ་ལ་པས་སྐྱུ་ལ་པ་སུན་འབྱེན་པ་
 དང་། སྐྱུ་མས་སྐྱུ་མ་སུན་འབྱེན་པ་དང་། མི་ལ་མ་དུ་རིགས་པས་མི་རིགས་པར་
 སྐྱུ་བ་སུན་འབྱེན་པ་དང་། སྣང་བས་སུན་པ་སུན་འབྱེན་པ་ལྟར་གཤམ་དགོས་
 ལ། དེ་ལྟ་བུའི་དབྱུ་མའི་རང་ཚུལ་ཟབ་མོ་ཁོང་དུ་མ་ཚུད་པ་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་
 ལྟར་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ལུས་རྒྱུན་གྱི་བསྐྱེད་ཆོས་
 མིག་བསྐྱད་པའི་ལྷ་གཉིས་ལྟ་བུའི་མིག་གཤམ་གྱི་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་དང་། ལུས་
 སོགས་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པས་གྲུབ་པ་ལྟར་བདེན་ལ། དེ་བདེན་
 ༼༣༡༠བ༽པར་འཛིན་པ་བདེན་འཛིན་མིན་གྱི། ཡང་དག་པ་དབྱུ་མར་ལྟ་བ་
 ཡིན་ལ། བདེན་འཛིན་ནི་དེ་མ་ཡིན་པའི་བདེན་གྲུབ་པ་གཤམ་བྱ་ན་མེད་པ་རྩ་
 ཟང་ངེ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་དེར་འཛིན་པ་བདེན་འཛིན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར། འོན་གྲུབ་
 མཐའ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་འཛིག་ཏེན་པ་རང་ག་བས་དབྱུ་མའི་ལྟ་བ་རྟོགས་པར་
 འགྱུར་བ་དང་། དེ་དག་ལ་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་སྐྱེ་མི་སྤྱིད་པར་འགྱུར་
 ཏེ། འཛིག་ཏེན་རང་ག་བས་ལུས་སོགས་དགག་བྱ་གཤམ་བྱ་ན་མེད་པའི་ཡུལ་རང་
 རོས་ནས་སྤྱོད་ལུགས་གྱིས་གྲུབ་པར་མི་བལྟ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་གིས་སྐྱོ་ལ་

སྒྲིབ་པ་འདི་ཀ་བདེན་ནོ། །ཡོད་དོ་སྒྲིབ་པ་ཙམ་དུ་ཞེན་པའི་ཕྱིར་དོ། །འདིར་
སྒྲིབ་པ། རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་བདག་བདེན་ཤེས་བྱ་ལ། །མེད་ན་དེ་ཕྱིར་བདག་
བདེན་དེར་སྒྲིབ་ཞིང་། །དེར་འཛིན་དང་བཅས་ཀྱི་རྫོང་བ་བདེན་མིན་
འབྱུང་། །དེ་ལྟའི་ཕྱིར་ན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡི། །བདག་བདེན་འཛིན་རྟེན་
ལས་ཀྱང་ཡོད་མི་འབྱུང་། །དེ་འདོད་ན་ནི་འཛིན་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །འབད་
མེད་དཔུ་མའི་ལྟ་བ་རྟོགས་འབྱུང་རྟེ། །འཛིན་རྟེན་པས་ཀྱང་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་
ནི། །ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོང་ཙམ་ལས་ཡང་དག་པའི། །ཀྱན་རྫོང་བདེན་པར་ནམ་
ཡང་རྟོག་མེད་ཕྱིར། །ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོང་འཛིན་རྟེན་ཉིད་ལ་ཡང་། །མེད་ཅེས་
རིགས་པས་དགག་པར་མ་བྱས་ཀྱང་། །འཛིན་རྟེན་ལྟན་སྐྱེས་སྒྲོ་ཡིས་ལོག་པ་
ཡི། །ཀྱན་རྫོང་ཀྱན་རྫོང་བདེན་པར་ག་ལ་བལྟ། །རིགས་པའི་དགག་བྱ་བདག་
བདེན་ཀྱན་རྫོང་བདེན། །བདེན་གྲུབ་ཉིད་ལ་བྱེད་ན་དེ་ཕྱིར་དོ། །རིགས་པ་དང་
ནི་ལམ་གྱི་དགག་བྱའི་ཡུལ། །གཉིས་ཀའང་གཞི་གཅིག་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་
མིན། །རིགས་པས་ཀྱན་རྫོང་བདེན་པ་བདེན་གྲུབ་པ། །དགག་བྱ་
མིན་ན་དེ་ཕྱིར་ལམ་གྱི་ཡང་། །དགག་བྱར་འབྱུང་མིན་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་
ཡིས། །ཀྱན་རྫོང་བདེན་པ་དགག་བྱ་མ་ཡིན་པར། །དེ་དེར་བསྐྱབ་བྱ་ཉིད་དུ་
རིགས་པའི་ཕྱིར། །སྒྲིབ་པ་ལས་བྱུང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ཡིས། །ཀྱན་རྫོང་བདེན་
པ་བསྐྱབ་བྱ་ཉིད་དུ་འང་འབྱུང་། །འདོད་ན་འཕགས་ལ་ཀྱན་རྫོང་ཙམ་པོ་

ལས། །ཀླུ་རྫོང་བདེན་པ་འགར་ཡང་མ་དམིགས་པས། །ཀླུ་རྫོང་བདེན་
འཛིན་སྐྱེ་བ་མི་སྤྱིད་ཅེས། །སྤྱོད་པ་འགལ་བ་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་ཏམ། །ཀླུ་རྫོང་
བདེན་པ་དེར་གྱུབ་དེར་འཛིན་པ། །རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡིན་ན་ཤེས་བྱར་
འགྱུར། །མིན་ན་ཀླུ་རྫོང་བདེན་པ་ལས་གཞན་དུ། །བདེན་དང་དེར་འཛིན་
རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་དེ། །དོན་དམ་བདེན་པ་ཉིད་ལས་གཞན་འོས་མེད། །དེ་ཆོ་
རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་དེ་འགོག་པའི། །རིགས་པ་འཛིན་རྟེན་འདིར་ནི་ཉེར་མཁོ་
བ། །མེད་འགྱུར་འཛིན་རྟེན་འདི་ཡི་དམ་པའི་དོན། །མཐོང་མེད་ཉིད་ན་དེ་ལ་
བདག་བདག་མེད། །བདེན་དང་བདེན་མེད་སོགས་སྲུ་འབྲུལ་བ་ཡི། །སྤྱོ་
འདོགས་བྱེད་པ་སྤྱིད་པ་མིན་གྱིར་ཉི། །བྱུང་གཞི་འཛིན་མེད་བྱུང་ཆོས་ག་ལ་
འཆོལ། །ཤེས་བྱ་ལ་ནི་ཐ་སྙད་མ་དབྱེད་དོར། །བདག་དང་བདེན་ཅམ་ཡུལ་དུ་
ཡོད་པར་ནི། །གཟུང་མེད་དེ་འཛིན་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་གྱིར། །དབེར་ན་སྤྱོ་ནི་རྟག་
པར་ཞེན་པ་དེས། །འཛིན་སྤངས་དེ་ཡིས་ཞེན་པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ། །སྤྱོ་ནི་རྟག་
པར་ཡོད་པར་ཤེས་བྱ་ལ། །ཤེས་བྱེད་སྤྱོས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་དེར་མཐུན་པར། །འོག་
པར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་མཐོང་མིན་ནམ། །སྤྱོ་ནི་རྟག་པར་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་
མེད། །དེ་བཞིན་དངོས་པོའི་ཀླུ་རྫོང་ཆོས་འདི་ལ། །བདག་དང་བདེན་པ་
བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཀར་ཡང་། །མ་གྱུབ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་འབྲུལ་ཤེས་
དོར། །ཤེས་བྱ་ཀླུ་རྫོང་པ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །ཀླུ་རྫོང་བདེན་པ་དེར་

འཛིན་བཅས་དེ་དག། བཏོས་བཞག་ཙམ་གྱི་ཤེས་བྱ་ཤེས་བྱེད་ནི། །མཚུངས་
པར་མ་དབྱེད་རོར་ཡོད་དབྱེད་པ་ན། །ཤེས་བྱ་ཤེས་བྱེད་གཉིས་ཀར་ཡོད་མ་
ཡིན། །གངས་ཙན་འདི་ན་རྟག་དང་མི་རྟག་དང་། །བདག་དང་བདག་མེད་
འཛིན་སྐྱངས་སྤང་གསུམ་པ། །མེད་ཅིང་རྟག་དང་མི་རྟག་བདག་བདག་
མེད། །མི་འཛིན་འཛིན་སྐྱངས་སྤང་གསུམ་སྟོ་ཡོད་ཡོ། །གཞི་གཅིག་རྟག་དང་མི་
རྟག་བདག་བདག་མེད། །གཉིས་ཀར་འཛིན་སྟོའི་འཛིན་སྐྱངས་ཙན་སྟོ་
དེ། །འཛིན་རྟོན་དག་ན་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་འདྲི། །མེད་ན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་
བ་ནི། །བརྒྱ་བཞི་བྱུང་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་འགོག་རྒྱས་སམ། །ཡོད་ན་རྟག་མི་རྟག་
བདག་བདག་མེད་ཀྱིས། །འཛིན་སྐྱངས་སྤང་གསུམ་མེད་པར་འདོད་དང་
འགལ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་སྤང་གསུམ་གྱི། །འཛིན་སྐྱངས་ཙན་གྱི་སྟོ་
ཞིག་ཡོད་ན་དེ། །དེ་གཉིས་འཛིན་པའི་སྤང་གསུམ་མེད་སྟོ་ཡི། །བར་དུ་འཛིན་
སྐྱངས་འགལ་བའི་སྤང་གསུམ་སྟོ། །གཏན་ནས་ཡོད་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། །རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི་ལོག་ན་དེ། །རང་བཞིན་ཉིད་འགྱུར་བར་དུ་སྤང་
གསུམ་པ། །གཏན་མེད་སྟོ་བའི་བར་དུ་རང་འཛིན་སྐྱངས་ནི། །སྤང་གསུམ་པ་
ཞིག་བཞག་པར་རིགས་འགྱུར་གྱིར། །དེ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་བདག་བདེན་མ་དབྱེད་རོར། །ཤེས་བྱར་ཡོང་ཡེ་མེད་
ན་བདག་བདེན་པ། །འབྲུལ་པའི་དམིགས་པ་འདིས་ནི་སྟེ་བོ་ཀྱན། །འབྲུལ་

བར་བྱས་པའི་སྒོ་ངས་པ་འདིར་སྟོས་ལ། །འབྲུལ་པའི་སྐྱེ་བོ་འདི་དག་ཐ་སྟད་
 དུའང་། །མེད་། ༡༡༡༢། བར་ཁས་ལེན་འབྱུང་ན་ངས་ཅི་བྱ། །འབྲུལ་ཆེ་
 འབྲུལ་ཡུལ་སྟོང་དེ་ན་མེད་པར་འབྲུལ་ན་ནི། །འགྲོ་འདི་ཐམས་ཅད་འབྲུལ་
 པའི་དམིགས་པར་རི་བོང་རྩ་ཡང་འབྱུང་། །དགག་བྱའི་བདག་བདེན་འབྲུལ་
 ཅས་མ་དབྱེད་དོར་ནི་ཡོད་པའི་ཆོ། །བདག་བདེན་འབྲུལ་པ་མེད་པ་བདེན་པ་
 གཉིས་ཀར་ཡོད་མ་ཡིན། །དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་རང་ལུགས་ཅི་འཛོག་འདི་
 འཛོག་ཆང་བརྒྱག་ནས། །ཅི་བཟུང་འདི་བཟུང་མེད་པ་བཟུང་ཐོངས་པ་འདི་སྟོང་
 རྗེ། །ཞེས་སྒྲུས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་
 ཡོད་ཁྱད་པར་རྣམས། །གཟུགས་བརྟན་ལ་ཡང་གཟས་བཟུང་ལ་སོགས་རྣམས་
 ཆོ་མཐོང་འབྱུང་ལ། །ཉི་མ་དང་ནི་གཟུགས་བརྟན་རྣམས་པར་སྤྱད་དང་མ་སྤྱད་
 པར། །མི་རིགས་མོད་ཀྱི་བརྟེན་ནས་ཐ་སྟད་ཅམ་ཞིག་འབྱུང་འབྱུང་ཞིང་། །མི་
 བདེན་བཞེན་དུའང་རང་གི་བྱད་བཞེན་མཛེས་པར་བསྐྱབ་བྱའི་ཕྱིར། །དེ་ནི་
 ཡོད་པ་རི་ལྟར་དེ་བཞེན་འདིར་ཡང་ཤེས་རབ་གདོང་། །སྤྱད་བར་བྱ་ལ་ལུས་པ་
 མཐོང་བར་འབྱུང་བའི་གཏན་ཆོག་ནི། །འཐད་པ་དང་བྲལ་ལས་ཀྱང་བསྐྱབ་
 བྱའོགས་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ། །རི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཡོད་
 པའི་གཟས་བཟུང་བའི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཁྱུ་དྲངས་པར་གར་བའི་ཉི་མའི་
 གཟུགས་བརྟན་ལ་ཡང་གཟས་བཟུང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དེའི་ཆོ་མཐོང་བར་

འགྱུར་ལ། དེའི་ཆེ་ཉི་མ་དང་ནི་གཟུགས་བརྟན་བརྟེན་པའི་ཚུན་མ་པར་སྤང་
ནས་གཟུགས་བརྟན་འཆར་ན་ནམ་མཁར་ཉི་མ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། མ་
སྤང་པར་འབྲེལ་མེད་དུ་འཆར་ན་དེ་གཉིས་བར་རྣམས་གཞན་གྱིས་ཆོད་པར་ཡང་
འཆར་བས་དབྱེད་ན་གཟུགས་བརྟན་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རིགས་མོད་གྱི། མ་
དབྱེད་ན་ཚུ་དངས་པ་དང་ཉི་མའི་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་བརྟན་དུ་དམིགས་
པ་ཐ་སྟོད་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། ཉི་མའི་གཟུགས་བརྟན་ལ་ཉི་མའི་
རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་ཉི་མ་གནས་ཅི་ཙམ་དུ་ཟ་བར་རྟོགས་པ་ངས་བྱེད་དུ་འགྱུར་
བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སུན་འབྲིན་དབྱུང་སྤང་མ་སྤང་གྱི་རང་བཞིན་གང་དུ་ཡང་
མ་གྲུབ་བཞིན་སུན་འབྲིན་གྱིས་དབྱུང་བྱ་སྤང་བར་འཛིག་རྟེན་དུ་ཐ་སྟོད་འབྱུང་
བའི་དཔེ་བཤད་མ་ཐག་པ་ཉིད་དང་། སྤྲུང་ཡང་མེ་ལོང་ནང་དུ་ཤར་བའི་བྱེད་
བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་བྱེད་བཞིན་ཉིད་དུ་༼༣༡༽པོ་མི་བདེན་བཞིན་དུ་འང་
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བྱེད་བཞིན་མཛེས་པར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་དུ་
གཟུགས་བརྟན་དེ་ནི་བྱེད་བཞིན་མཛེས་པར་བྱ་བའི་རྟེན་དུ་མ་དབྱེད་པར་ཡོད་
པ་ཅི་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཁས་
སྤངས་པའི་རིགས་པས་དེ་ཉིད་གྱི་འདོད་པ་དགག་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་གྲོ་ལ་
བ་གང་གིས་ཤེས་རབ་གྱི་གདོང་མི་ཤེས་པའི་དྲི་མ་སྤྱང་བར་བྱ་བ་ལ་རང་བཞིན་
གྱིས་སྟོང་པའི་སུན་འབྲིན་གྱིས་གཞན་ངོར་སུན་དབྱུང་བྱ་སུན་འབྲིན་པ་དང་

བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་ལུས་པ་མཐོང་བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་
ཆིགས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཚུལ་གྱི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བ་ལས་
ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་ཤར་ཙོང་ཁ་པས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་མེ་ལོང་གི་གཟུགས་
བརྟན་བཀོད་པ་ནི་དངོས་པོ་དེ་དེར་དོན་བྱེད་པར་གཞི་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་མིན་གྱི།
རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱས་སྟོང་པའི་དཔེ་ཡིན་པས་མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྟན་
གཟུགས་བརྟན་གྱི་དངོས་པོར་གཞི་གྲུབ་ཀྱང་བྱེད་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་པ་དཔེར་
འཕེན་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་གཟིགས་པའི་གྲུབ་ཐོབ་
རྣམས་ཀྱིས་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་རྩ་བ་རྩ་ཏའི་དོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོའི་
འགྲེལ་པར། གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་ཡང་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་རུང་བ་མིན་
ཏེ། འདི་ལྟར་བཞིན་ཉིད་མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་ཞུགས་པའམ། གཟུགས་བརྟན་ཞིག་
དེར་བྱུང་བའམ། མེ་ལོང་ལ་མིག་གི་འོད་འབྲེད་ནས་གཞན་ཉིད་མཐོང་བའམ།
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་གང་ན། དེ་ལ་རེ་ཞིག་
གཟུགས་གཞན་ཞིག་དེར་འབྱུང་བ་ནི་མིན་ཏེ། ལུས་གཞན་(༡༡)ནོ་རྣམས་
ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་གཅིག་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དོ། །མེ་
ལོང་ལ་འབྲེད་པའི་འོད་ཀྱིས་བཞིན་མཐོང་བའང་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བཞིན་
ཁ་ཤར་དུ་བལྟས་བཞིན་གཟུགས་བརྟན་ལུབ་དུ་བལྟས་པར་སྒྲུང་བ་དང་།

བཞིན་ཆེན་པོ་གཟུགས་བརྟན་ཚུང་རུར་སྤང་བ་དང་། ཚུ་འགྲམ་ལ་སོགས་པའི་
ལྷོན་གིང་གྲེན་དུ་བལྟས་པ་ཅེ་མོ་མཐུར་དུ་བལྟས་པར་སྤང་བ་ལ་སོགས་པ་ནུམ་
པ་མི་མཐུན་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །རང་གི་བཞིན་ཉིད་དུ་ཞུགས་པ་ཡང་མ་
ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་ཐལ་བའི་སྒྲོན་ཐམས་ཅད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་བརྟན་
མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཡུལ་
ན་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདྲིའི་སྒྲོས་པ་དང་བཅས་པའི་སྒྲུབ་བ་ནི་དཔུ་མའི་
བརྟན་བཅོས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དེས་ན་ཁོ་བོ་ཅག་སུན་འབྲིན་དབྱུང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་ཁས་
མ་སྒྲངས་པས་རང་ཆོག་ལ་འགལ་བ་མེད་ཅིང་། སུན་འབྲིན་དབྱུང་བཏགས་
བཞག་ཅམ་དུ་མ་དབྱུང་པར་འཛོག་པ་ལས་སུན་འབྲིན་དབྱུང་རྗེས་གྲུབ་པ་
གཉིས་ཐུད་མ་ཐུད་པ་གང་གི་སྒྲོ་ནས་སུན་སྤྱང་ཞེས་དབུ་མ་པ་ལ་ལན་ལྷོན་པར་
སྒྲོམ་པས་ནི་དཔུ་མ་པ་ལ་སྒྲགས་མི་རྟེན་དེ། འཕགས་པ་ལྟས། ཡོད་དང་མེད་
དང་ཡོད་མེད་ཅེས། །གང་ལ་སྒྲོགས་ནི་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ལ་ཡུན་ནི་རིང་པོ་
ནའང་། །ལྷན་ཀ་བརྗོད་པར་རུས་མ་ཡིན། །ཅིས་དང་། བརྟན་བཅོས་
ལས། ལྷོང་བ་ཉིད་གྱིས་བརྟུང་བྱས་ཆོ། །གང་ཞིག་ལན་འདེབས་སྒྲིབྱེད་
པ། །དེ་ཡིས་ཐམས་ཅད་ལན་བཏབ་མིན། །བསྐྱབ་པར་བྱ་དང་
༼ ༣༡ ནབ༽མཚུངས་པར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་དང་པོས་ནི་དབུ་མ་

པ་ལ་སྒྲིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན། གཉིས་པས་ཚུར་ལན་འདེབས་མི་རུས་གིང་
གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་ཐམས་ཅད་སེལ་རུས་ལ། དབུ་མ་པ་ལ་སྤྱོད་པ་དང་དམ་
བཅའ་པས་ལེན་དང་བྲལ་བ་ནི་སྤར་ཡང་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །བསལ་བྱ་
སྟེ་སུན་དབྱུང་བྱ། སུན་འབྱིན་པའི་གོ་བྱེད་དེ་བསལ་བྱེད། སུན་འབྱིན་དབྱུང་
སྤང་མ་སྤང་དབྱུང་ན་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་མ་དབྱུང་པར་སུན་འབྱིན་གྱི་བྱ་བ་
འཐད་པ་འདི་ནི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱས་འབས་བྲུ་བསྐྱེད་པ་ན་སྤང་མ་སྤང་དབྱུང་ན་
རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་མ་དབྱུང་པར་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡང་འཐད་པར་ནམ་པར་
བཤད་དོ། །དངོས་སྤྱོད་པའི་ལྷག་ཆོད་མི་མཚུངས་པའི་རྩོད་ལན་དེ་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་
ཆེན་པོ་ལེགས་ལྷན་བྱེད་ན་རེ། དབུ་མའི་བསྟན་བཅས་འདིར་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
འབས་སྤང་མ་སྤང་དབྱུང་ནས་རང་བཞིན་འགོག་པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་གྱི།
གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་སུན་འབྱིན་ནི་ལོག་རྟོག་བསྐྱོད་པ་ཙམ་དུ་བྱང་པ་ལས་དངོས་
སུ་རྒྱ་ཡིས་འབས་བྲུ་བསྐྱེད་པ་ལྟར་བྱར་མེད་པས་སྤང་མ་སྤང་གྱི་དབྱུང་པ་
མཚུངས་པར་འཇུག་པ་ནི་མ་ཡིན་པས། དངོས་སྤྱོད་པའི་བཀལ་བ་སྤང་མ་སྤང་གྱི་
དབྱུང་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་མཚུངས་པར་བརྗོད་པ་ལས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་
དབྱུང་པ་དེ་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལ་མཚུངས་པ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པས། ཁོ་བོ་
ཅག་ལེགས་ལྷན་བྱེད་ལ་ནི་ལྷག་ཆོད་ཀྱི་མཚུངས་པ་འཇུག་སྐབས་མེད་དོ་ཞེས་
སྤྱོད་པ་དེ་ནི་དངོས་སྤྱོད་པའི་བཀལ་ལན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ད་དུང་སྤྱོད་པ་དང་བཅས་

པའི་ཆེག་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡ་ཙམ་པོ་དངོས་སྤྱོད་པ་མི་བཟོད་པས་འདི་སྐད་དུ་
བརྗོད་པར་བྱེད་དུ་འོངས་ཏེ། སྤྱིད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་༼༣༡༩༽འབྲས་ལ་རང་
བཞིན་ཡོད་པར་རྟོག་ནས་དབྱུང་རིགས་པ་ལྟར་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ལ་འང་
རང་བཞིན་ཡོད་པར་རྟོག་ནས་དབྱུང་རིགས་པར་མཚུངས་པ་དེ་ཉིད་འཇུག་པའི་
སྤྲུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱིན་འབྱེན་དབྱུང་རང་བདེན་པ་ཞིག་རང་ལྷགས་ལ་
ཁས་སྤངས་ནས་ལན་དེ་ལྟར་བརྗོད་ན་ད་དུང་ལྟག་ཆོད་ཀྱི་མཚུངས་པ་སྤང་མི་
ལུས་པའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཀྱི་ལན་དུ་བྱ་བའི་རྩོད་སྤང་དེ་མི་རིགས་པ་ཉིད་དོ། །ཐལ་
འགྱུར་བ་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་སྤྱིན་འབྱེན་དབྱུང་དབྱུང་ན་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་། མ་
དབྱུང་ངོ་ནས་བཞག་པས་ལྟག་ཆོད་ཀྱི་གཞོད་པར་འགྱུར་བ་ནམ་མཁའ་མ་ཞིག་
གི་བར་དུ་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་ལེགས་ལྷན་འདིས་བསྟན་བཅོས་སྤྱད་མ་བཅས་
པ་ནི་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་བསྐྱོག་ཆེད་ཡིན་པས་དེའི་གཏན་ཆེགས་ཀྱང་འཛིག་
ཏེན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་སྤངས་པའི་གཞན་གྲགས་བཞོད་པ་ཡིན་པའི་གནད་མ་
རྟོགས་པར་དམ་བཅའི་དོན་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། རང་གི་ལྷགས་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་
འགོད་པར་བྱེད་པ་དེའི་གཏན་ཆེགས་དང་བྱལ་པ་ལ་ལྟག་ཆོད་འགོག་པར་བྱེད་
པའི་ལེགས་ལྷན་གྱི་ལྷགས་འདི་ནི་གཞན་དངོས་སྤྱོད་པས་སྤྱིན་དབྱུང་བྱ་ཁོ་ན་ཡིན་
ཏེ། ཐ་སྤྱད་དུ་རང་ལྷགས་ཀྱིས་བཞག་པའི་རྟོགས་དང་མཐུན་དཔེ་སོགས་ཆོད་
གྲུབ་ཁས་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་ལ་སོགས་སྤྱོད་པལ་དུ་

བསྐྱབ་པ་ལ་ཆེས་གཞོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐ་སྙད་པར་ཡང་རང་ལུགས་སུ་བསྐྱབ་བྱ་
སྐྱབ་ཕྱིད་གང་བཞག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོས་པ་ཉི་བར་མ་ཞི་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁོ་པོ་
ཅག་ལྷ་བ་གྲགས་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གཏན་ཆིགས་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་ལུགས་
ཆོད་མས་གྲུབ་པ་མི་སྤིད་ཀྱང་། ༼༣༡༧བ༽གཞན་ངོར་སྒྲོས་མཐའ་འགོག་ཆོད་
དུ་མ་དབྱད་པར་འཛིག་རྟེན་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་ཆོད་མས་བདེན་
པའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ལན་བཏབ་པ་འདི་ཁོ་ན་མཛེས་ཏེ། འདི་ལ་ནི་སྐོལ་བ་
གཞན་སུས་བརྒྱལ་ཀྱང་གཞོན་པ་མེད་དེ། རང་ལུགས་བཞག་པ་དང་འགར་
ཡང་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གནམ་ལྷགས་ཇི་ལྟར་ནོར་དང་དལ་ལྷན་ཡང་ནམ་
མཁའི་རང་བཞིན་གཞོམ་པར་མི་རུས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་དབུ་མ་ཐལ་རང་
གི་བྱད་པར་ནི་ཐ་སྙད་དུ་དབུ་མའི་ཆོས་ཚུལ་སོགས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་
འཆད་ཚུད་ཚུམ་པས་གཞན་གྱི་ལོག་རྟེན་བསྐྱོག་པ་ན་དེ་བསྐྱོག་ཆོད་ཀྱི་ལུང་
དང་རིགས་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཆོད་མ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོད་ནས་དེའི་
ལོག་བྱོགས་བསྐྱོག་པར་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མིན་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་
གཞན་གྱི་ཆོད་མའི་གྲགས་བརྗོད་ཀྱི་རྗེས་སྒྲོས་ལས། དོན་དམ་པར་མ་བྱད་ཡང་
དག་པར་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་པར་ཡང་མི་འགྲུབ་པའི་ཆོས་འགོག་པར་ཕྱིད་དོ་
ཞེས་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལས་བསྐྱོག་སྟེ་དོན་དམ་པར་ལོག་རྟེན་
བསྐྱོག་པའི་གཏན་ཆིགས་སོགས་ལ་དོན་དམ་པར་ཆོད་མར་གྲུབ་པའི་རང་

བཞིན་མིང་གྲང་། བ་སྟན་དུ་ལོག་ཏྱིག་བསྐྱོག་པ་ན་བ་སྟན་དུ་གཏན་ཆོགས་
སོགས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་མ་སྒྲངས་ན་དངོས་པོར་སྤྱོ་བའི་ལོག་ཏྱིག་
བསྐྱོག་མི་རྣམས་སོ་ཞེས་པ་ནི་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཏེ། བལ་རང་གི་དབུ་མའི་
གྲུབ་མཐའ་འདི་ཁོ་ནས་འབྱེད་ཅིང་། གཞན་དུ་མ་དབྱེད་པ་ན་བ་སྟན་འཛིག་
ཚུལ་མི་གཅིག་པའི་བཞེད་པ་སོ་སོར་སྒྲང་བ་དེ་དག་གིས་ནི་བལ་རང་གི་གྲུབ་
མཐའ་གཉིས་སུ་འཛིག་བྱེད་མ་ཡིན་པས། འདི་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་བལ་རང་གི་
དབུ་མའི་༼ ༣༡༥ ༽ ལྟ་བུ་ལ་ཟབ་བྱེད་ཡོད་པས། དེས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་
པར་བྱེད་དོ་ཞེས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་རིལ་བ་བྱུང་། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་
སངས་གེ་ལ་ཞོན། དུག་ན་དོ་རྗེ་གཞོད་སྦྱིན་གྱི་དཔུང་ཆོགས་ཆེན་པོ་བྲིད་ནས་བྱོན་
ཏེ་རི་ཙམ་དུ་གསུངས་གྲང་ཁོ་བོས་ནི་དྲང་དོན་ལས་བདེན་སྟམ་དུ་མི་བགྱིད་
དེ། འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་པར་སྦྱོན་བྱོན་པའི་བལ་རང་གི་དབུ་མ་སྤྱོད་ཅིག་གི་
ལུགས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར། སྦྱོན་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
དགོངས་པ་ཕན་གྱི་གསུང་གིས། བྲིད་གྱིས་པ་མ་བསད་བྱ་ཞིང་། །ཞེས་འཆད་
པ་ལྟར་གོར་མ་ཆག་གོ། གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་བསྐྱུབ་བྱ་གོ་བྱེད་གཏན་
ཆོགས་དངོས་གྲུབ་དང་། །དངོས་སུ་གོ་བྱ་ཉིད་འཇུར་བསྐྱུབ་བྱའི་ངོ་བོ་འདྲ་ཡོད་
གྱུར་ན། །ཐུང་པ་ལ་སོགས་རིགས་པ་ཉི་བར་སྦྱར་བར་འཇུར་ཞིག་ན། །དེ་ཡང་
ཡོད་པ་མིན་པས་བྲིད་གྱི་ཡི་ཆད་འབའ་ཞིག་ཡིན། །གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་དབུ་མ་

པ་ལ་རང་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་དང་།
 གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་གོ་བྱ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་རྣམ་ཡུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ངོ་
 བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འང་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཐུན་པ་དང་མ་
 ཐུན་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་ཉི་བར་སྒྱུར་ཞིང་སྒྱུར་བ་དེས་སུན་འབྲིན་པར་
 འགྱུར་བ་ཞིག་ན། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྟགས་སོགས་དེ་ཡང་
 ཡོད་པ་མིན་པས་ཁྱོད་ཀྱི་རང་གི་ལུགས་མི་རིགས་པས་སྤྱེ་མར་བྱས་པ་དེ་ཉིད་
 ཀྱིས་གཞན་གྱི་རིགས་པར་བརྗོད་པ་ལ་མི་རིགས་སོ་ཞེས་འགོད་པ་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་
 ལ་སྒྱུན་བརྗོད་རྒྱ་ཟད་དེ་ཡི་ཆད་འབའ་ཞིག་གིས་སྒྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རབ་
 རིབ་ཅན་གྱི་སྒྲ་གད་ཀྱིས་རབ་རིབ་ཅན་མིན་པ་ལ་མ་གཞིར་པ་བཞིན་རང་
 བཞིན་མེད་པ་ལ་མ་དཔུད་པར་རྒྱ་འབྲས་འཛོག་པ་ན་རང་བཞིན་དང་བཅས་
 པའི་རྒྱ་འབྲས་ལ་བརྗོད་པའི་སྒྱུན་བཞོད་པས་ག་ལ་གཞིར། དེས་ན་དངོས་སྒྲ་
 བས་དབུ་མ་པ་ལ་བརྒྱལ་བ་དྲག་ནི་རང་གི་རྟོག་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་བཀའ་
 ༼༣༡༥༽ནས་བརྗོད་པར་ཟད་དེ། རང་འདོད་པའི་བསྐྱོག་དོན་དབུ་མ་པས་
 གྲུང་ངེས་པར་ཁས་ལེན་ནི་སྒྲ་མ་ནས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཅིང་། རང་འདོད་པ་ལྟར་
 དབུ་མ་པས་གྲུང་རང་སྟོགས་གཞན་སྟོགས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་སུན་འབྲིན་
 དབྱུང་སོགས་འདོད་པར་བསམས་ནས་རྩོད་པ་ཡིན་པས། དངོས་སྒྲ་བས་དབུ་
 མ་པ་ལ་དགག་པར་བྱེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་སྟོགས་སྒྲའི་དོན་གཏན་མ་གོ་བར་རང་

གི་རྣམ་ཏྲོག་རྒྱོལ་བར་བསྐྱངས་ནས་དགག་པར་བྱེད་པར་ཟད་པའི་བྱིར། ཁོ་
བོའི་པ་གཅིག་སངས་རྒྱས་མཉན་པ་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་མཁུར་དུ། བྱོད་བདག་བདེན་
དུ་རྒྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡི། །ལུང་རིགས་ཁས་ལེན་གྱི་སྦྱེས་བུ་ཀུན། །བདག་བདེན་
མེད་དུ་རེ་བ་ལ་ཆེར་སྐྱག་ནས། །དོན་མེད་ཀྱི་དགག་སྒྲུབ་ཅི་ཡང་བྱེད། །བདག་
བདེན་དང་བདག་བདེན་མེད་པ་ཡི། །སྟོགས་གཉིས་ལ་ཡོངས་སུ་འཛིན་མེད་
ཆོ། །དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚོད་པ་བྱིར་ལ་ལོག། །ལུང་རིགས་དུང་ལྷུང་གིས་གཞོད་པ་
མེད། །པོ་སྟོན་བཟང་གི་གྲ་སར་མ་བྱིན་ཀྱང་། །སྟོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སེང་
གའི་སྒྲ། །ཐང་ན་བུན་བུལ་བའི་མཐིལ་ནས་བསྐྱགས། །ཞེས་དང་། དཔལ་
མཁའ་སྟོན་དབང་པོས། །གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཅི་བཟང་ཡང་། །གནས་ལུགས་
ཀྱི་དོན་ལས་བྱིན་ཅི་ལོག། །ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་འདིར་འགྱུར་ཏེ། ཆོད་གྲུབ་ཀྱི་
རིགས་པ་ཅི་བཟང་ཡང་། །གནས་ལུགས་དང་རྒྱབ་འགལ་ནག་པོར་
སྟོན། །ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་མཆན་དེས་ན་མིག་དང་ཁབ་ལེན་སོགས་མ་
སྟངས་པར་བྱ་བ་བྱེད་པའི་དཔེ་ལ་ཡང་དབྱེད་པ་ན་ཐལ་བ་མཚུངས་པས་མི་འགྲུབ་
སྟེ། བསྟན་བཅོས་ལས། །མར་མེས་སྟངས་པ་མེད་པར་ཡང་། །གལ་ཏེ་མུན་པ་
སེལ་བྱེད་ན། །༡༥༥༥།འཛིག་རྟེན་ཀུན་ལ་གནས་པའི་མུན། །འདི་ན་གནས་
བདེས་བསལ་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ཚོད་སྟོག་ལས། །ཡང་ན་མེ་དང་མ་སྟངས་
ཀྱང་། །མུན་པ་སེལ་བར་བྱེད་ན་ནི། །འདི་ན་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པས། །འཛིག་

རྟེན་ཁམས་ཀྱན་མུན་སེལ་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །བཞི་པ་ནི། དངོས་རྒྱམས་མཐའ་
དག་དངོས་པོ་མེད་པར་རྟོགས་སུ་གཞུག་པར་ནི། །རྣམ་པར་ཆེས་སྤྲ་ཇི་ལྟ་
ལྟར་རང་བཞིན་གཞན་དག་ལ། །ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བདེ་སླག་ཏུ་ནི་རྣམ་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །རྟོག་གེ་རན་པའི་བྲ་བས་འཇིག་རྟེན་ཅི་སྟེ་འདྲིར་བཅོལ་བྱེད། །སྤྱི་མ་
དང་མི་ལམ་གཟུགས་བརྟན་སོགས་འཇིག་རྟེན་རང་ལ་གྲུབ་པའི་དཔེས་འཁོར་
འདས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྒྱམས་མཐའ་དག་དངོས་པོ་མེད་པར་རྟོགས་སུ་གཞུག་པར་
ནི་རྣམ་པར་ཆེས་སྤྲ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་རྒྱམས་རང་བཞིན་ཡོད་པར་
གཞན་དག་ལ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བདེ་སླག་ཏུ་ནི་འཇིན་པར་རྣམ་པའི་ཐབས་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྦྱབ་པ་ལ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ་མེད་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་བྱོད་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ལ་གཞོད་པའི་ཆེད་དུ་སུ་ཞིག་
གིས་ཐད་པ་ཡིན་ཀྱང་བྱོད་རང་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་དར་སྤོང་ལྟར་རྟོག་
པའི་སྦྱབས་ཀྱིས་གཏུམས་པའི་ཁར་ཀྱན་ཏུ་བཏགས་པའི་རྟོག་གེ་རན་པའི་བྲ་
བའི་རྒྱལ་ཆུད་པས་འཇིག་རྟེན་འདི་སྤར་དངོས་པོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ལས་ད་
དུང་ཡང་ཅི་སྟེ་འདྲིར་བདེན་འཇིན་གྱིས་བཅོལ་བར་བྱེད་དེ་མ་བཅོལ་ཀྱང་ཐོག་
མེད་ནས་སྦྱོས་འཇིན་གྱིས་བཅོལ་ཏེ། བཅོལ་ནས་སྦྱོ་བས་འཁོར་བ་སྤྱག་བསྐྱལ་
གྱི་རྒྱ་མཚོའི་བློ་འདྲུག་པོར་འཁོར་འདུག་པ་རེ་སྟོང་རྗེ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁོ་
བོ་དབུ་མའི་རིགས་པ་ནི་ལྟག་ཆོད་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཚུད་པ་དེ་མི་རིགས་པས་

དོར་བར་གྱིས་ཤིག། དེས་ན་འཁོར་འདས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་བྱེད་
པ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཅན་མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་དེ། དེའི་
གཞལ་བྱའི་ཡུལ་རང་དང་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་མ་^{༼ ༣༡༥ བ ༽}གྲུབ་པའི་སྤྱིར་
གཟུགས་བརྟན་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ནི་མ་དབྱེད་ན་འཛིག་རྟེན་
སྤྱི་ལ་དོན་མཐུན་དུ་གྲགས་པ་ནི་གཅིག་ཁོ་ན་སྟེ། དེ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། གྲུབ་པར་ཐལ། ཆད་མ་དེ་ནི་ཡུལ་དང་
ཡུལ་ཅན་འགར་ཡང་རང་རིག་པ་དང་གཞན་རིག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བལ་བའི་
སྤྱིར། འགྲེལ་བཤད་དུ། དེའང་ལུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་ཞིང་། དངོས་པོ་ཉིད་ཏུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བཀོད་པ་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་ཞབས་ཀྱི་དགོངས་པ་མིན་ཏེ། རིགས་པས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཐ་སྟོད་དུ་བསྐྱབ་བྱས་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་བསྐྱབ་
བྱས་ལ། དེ་མི་བྱས་ན་ཐ་སྟོད་དུ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོས་པ་འགོག་མི་བྱས་
པའམ། ཡང་ན་ཐ་སྟོད་དུ་འང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དངོས་མ་ཡིན་
པར་འདོད་དགོས་པའི་སྤྱིར། ལྷ་པ་ནི། སུན་འབྱིན་ལྷག་མ་གོང་དུ་བསྟན་པ་
ཡང་ནི་ཤེས་བྱས་ནས། །ཐུད་པ་ལ་སོགས་སྟོགས་ཀྱི་ལན་གྱི་ཆད་དུ་འདིར་
གཏང་བ། །སུན་ཅི་སྤྱིན་དུ་སྐོལ་བ་པ་ཡང་རི་ལྷར་ཡོད་མིན་པ། །དེ་སྐད་སྐར་
བཤད་ལྷག་མ་སྟོགས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ། །དེས་ན་དངོས་པོ་རང་

བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་ཚོས་གྱི་བདག་མེད་སྟོན་པ་རྟེན་འབྱུང་ནམ་
 པར་བཞག་པ་དང་། གང་ཟག་གིས་བདག་མེད་སྟོན་པ་བཟེན་ནས་གདགས་པ་
 ནམ་པར་བཞག་པ་དང་། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་དང་། ནམ་བདུན་གྱིས་
 དབྱུད་པ་སོགས་སུན་འབྱིན་ལྷག་མ་གོང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ནི་གཤམ་བྱས་ནས་ཏེ་
 དན་པར་བྱས་ནས་ཅི་རྒྱུ་འབྲས་སྤྲད་ནས་སྐྱེད་པར་བྱེད་དམ། མ་སྤྲད་པར་སྐྱེད་
 པར་བྱེད་ཅིས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོགས་གྱི་ལན་གྱི་ཆེད་དུ་སུན་འབྱིན་དབྱུང་
 སོགས་མཐའ་བཞིར་མི་སྐྱེ་ཞིང་། རིགས་པ་ནམ་བདུན་གྱིས་མི་རྟེན་པས་སྤྲད་མ་
 སྤྲད་བརྟགས་ནས་སུན་མི་འབྱིན་ཀྱང་། མ་དབྱུད་པར་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་
 བྱེད་དུ་༼༣༩༽པ་སུན་འབྱིན་ནོ་ཞེས་འདིར་ཡང་སུན་འབྱིན་པ་འང་བྱེ་སྟེ་བརྗོད་
 པར་བྱའོ། །མཐའ་བཞི་དང་ནམ་པ་བདུན་དང་སྤྲད་མ་སྤྲད་སོགས་བརྟགས་ན་
 སྐྱེ་བ་དང་རྟེན་པ་དང་སུན་འབྱིན་པ་མི་འབྲུབ་ཀྱང་། མ་དབྱུད་པའི་ཐ་སྟན་དུ་སྐྱེ་
 རྟེན་སུན་འབྱིན་པ་མི་འགལ་ལོ། །སུན་ཅི་བྱིན་དུ་ཁོ་ལ་བ་བ་ཡང་རི་ལྟར་ཡོད་པ་
 མ་ཡིན་པ་སྟེ། གཞན་གྱི་རྟོག་པ་དོན་ལ་མི་གནས་པར་བསྐྱོག་པ་ཙམ་ལས་རང་
 སྟོགས་བཞག་ནས་གཞན་སྟོགས་སེལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བསལ་བྱའི་
 དངོས་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་དམིགས་པའི་བྱིར། ལུ་སྟེགས་རྒྱུ་མིག་པས་དངོས་
 པོ་ལ་མཚན་ཉིད་བྱས་པ་འདི་བྱབ་བྱེད་དུ་མཚན་ཉིད་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བས་
 དེ་ལ་ནི་སུས་ཀྱང་རང་གི་སྟོགས་མ་བཞག་ཀྱང་འབྲུབ་ཅིང་། བྱབ་བྱེད་བྱས་པ་

དེ་བྱུང་བྱེད་མ་བྱས་པ་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ནི་དེས་པར་བསྒྲོག་པ་སྟེ་བསལ་བར་
བྱས་པ་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའོ་ཞེས་རྫོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཁས་སྤངས་ནས་སུན་
ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒྱོལ་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་གཞན་ཕྱོགས་བསྒྲོག་པའི་སྒྲོག་
ཕྱོགས་ཀྱང་རང་ལུགས་ལ་མེད་ཅིས་བརྗོད་པ་ལས་དོན་གྱིས་ཡོད་པར་སོང་བའི་
ཕྱིར། ད་ལུ་མ་པ་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་གཞན་ཕྱོགས་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒྱོལ་བ་ཡང་མིན་ཏེ།
རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་བཞག་རྒྱ་ཡོད་བཞིན་མ་བཞག་པ་དང་། གཞན་ཕྱོགས་ཀྱི་
ཆོས་དགག་བྱ་ཡོད་བཞིན་དགག་པའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུ་དེ་སྐད་
སོགས་སྤར་བཤད་ཀྱི་སུན་འབྱེན་ལྟག་མ་རྣམས་ནི། བདག་ལ་ཕྱོགས་འདི་ནི་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་སྤིད་པ་མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་
ཕྱོགས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱའོ། །དེས་ན། དེ་ཉིད་དེ་ལས་བྱུང་མིན་ཞེས་
པ་ནས། །རྣམ་པ་རྟོག་པའི་དབྱེད་པ་ནི་སྤྱིར་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་
བར་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཉོན་མོངས་སྒྲོན་
རྣམས་མ་ལུས་འཛིག་ཆོགས་ལ། །ཞེས་པ་ནས་འདི་ཡན་གྱིས་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་གསལ་བར་བྱས་སོ། །འདིར་སྒྲུས་པ། བདག་གིས་འབྲུལ་མེད་
ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལ། །སྤྱི་མེད་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་དོན་གཉིས་ཀྱིས། །སྤྱིར་
ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་བཀའ་དྲིན་ལས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་གཉིས་བསྐྱེད་
པའི་ཐབས་ཤེས་ལ། །ཕྱོངས་པ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཅི་ཡང་སྟེ། །ཤེས་རབ་འདི་

[illegible]

བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་གྲངས་མེད་དུ་མང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཀླན་རྩོད་བྱང་ལྷུང་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་མཐའ་
ཡས་པ་དང་རོ་གཅིག་པར་འབྲེལ་བའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་དམ་བྱང་
ལྷུང་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་བདག་མེད་པ་ཆོས་ཅན་དེ་སྟེད་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་
པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་ས་སོག་པར་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་བྱེད་པ་དང་
རྒྱ་ཆེ་བ་ཐོབ་ལ། ཉན་རང་གིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པ་དང་ཟུང་དུ་མི་འཇུག་
པར་བྱང་ལྷུང་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ཡ་བྲལ་བར་བསྐྱོམ་པས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་
དབྱིངས་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་
རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་ཀྱང་ཆོས་སྐྱེའི་ཡོན་ཏན་སྣ་གཅིག་ཀྱང་མི་འབྱུང་ངོ་
། །གཉིས་པ་ལ། མཆོམས་སྦྱོར་བ་དང་། དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་
ལྟར་སྟོན་པས་སྐྱར་ཡང་འདི་ཉིད་ནི། །གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་བྱེ་སྟེ་རྣམ་མང་
གསུངས། །དེ་ལྟར་སྟོན་པས་སྐྱར་ཡང་བདག་མེད་གཉིས་པ་འདི་ཉིད་ནི་གདུལ་
བྱ་རྣམས་ལ་བྱེ་སྟེ་བཞི་དང་། བཙུ་བྱུག་སོགས་རྣམ་པ་མང་པོར་གསུངས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྐྱེད་བ་
གསུམ། དང་པོ་ནི། སྦྱོས་དང་བཅས་པར་སྦྱོང་བ་ཉིད། །བཙུ་བྱུག་བཤད་ནས་
མདོར་བསྐྱེས་ཏེ། སྐྱར་ཡང་བཞིར་བཤད་དེ་དག་ནི། །ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་བཞེད་

པ་ཡིན། །འདིར་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ལ་མདོ་ལེ་བརྒྱད་མར་ཉི་ཤུ་དཀྱུས་གཅིག་ལ་
གསུངས་ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་སེང་གིས་ཉི་ཤུའི་གྲངས་ངེས་མཛད་
ལ། བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་རྒྱད་སྟེ་ནམས་ལས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་
༼༣༡༥༽གསུངས་ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དབུས་མཐའ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་
དོན་བསྡུ་སོགས་ལས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་གྲངས་ངེས་མཛད་ཅིང་། མདོ་ལེ་མང་
ལས། ཐོག་མར་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དང་། ཡང་གྲུད་དུ་སྟོང་ཉིད་བཞི་གསུངས་
ཤིང་། དེའི་དོན་བཞི་པོ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འདུ་བར་དགོངས་ཏེ། འཕགས་པ་གྲོལ་སྟེ་
དང་། གཞོད་འཛོམས་མཁན་པོ་སོགས་གྱིས་ཐ་མ་བཞི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྟུང་གྱང་། འདིར་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་དང་པོར་བཅུ་དྲུག་དང་
། ཡང་བཞི་བཤད་པའི་མདོའི་དོན་བཅུ་དྲུག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། བཞི་ནི་
མདོར་བསྡུས་པར་དགོངས་ཏེ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། བར་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ལྷི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ལྷི་
ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་
། དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་
སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་
མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་
ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་

དང་། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་
ཉིད་དོ། །ཞེས་སྟོས་པ་དང་བཅས་པར་སྟོང་པ་ཉིད་བཙུ་བྱུག་ཏུ་བཤད་ནས།
རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་དངོས་པོ་ནི་དངོས་པོས་སྟོང་ངོ་། །དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་
དངོས་པོ་མེད་པས་སྟོང་ངོ་། །རང་བཞིན་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་། །གཞན་
གྱི་དངོས་པོ་ནི་༼༣༡༽གཞན་གྱི་དངོས་པོས་སྟོང་ངོ་། །ཞེས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་
སྒྲུབ་ཡང་སྟོང་ཉིད་བཞིར་བཤད་ཅིང་། སྟོང་ཉིད་ནི་བྱུ་པོ་དེ་དག་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
ལམ་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་གཉེན་པོར་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་རྒྱས་
པར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱས་པར་བྱེན་བཙུ་བྱུག། བསྟུན་བཞེ། ཤིན་ཏུ་
བསྟུན་བདག་མེད་གཉིས་སུ་འདུ་ལ། དེ་ལྟར་དབྱེ་བ་ཡང་འཛིག་རྟེན་ཀྱང་རྫོང་
ཏུ་ཡིན་གྱི། དབྱེད་ན་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དག་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ནི་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་དབྱེ་བ་དེ་ལྟར་བསྟན་པས་གདུལ་བྱའི་
སྒྱེ་བོའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་གཟུགས་སོགས་ལྟར་ཀྱང་ཏུ་བསྟན་པར་ཟད་དེ།
བསྟན་བཅོས་ལས། གལ་ཏེ་སྟོང་མིན་ཅུང་ཟད་ཡོད། །སྟོང་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་
པར་འགྱུར། །མི་སྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། །སྟོང་པའང་ཡོད་པར་ག་ལ་
འགྱུར། །ཞེས་དང་། སྟོང་ངོ་ཞེས་ཀྱང་མི་བརྗོད་དེ། །མི་སྟོང་ཞེས་ཀྱང་མི་བྱ་
ཞིང་། །གཉིས་དང་གཉིས་མིན་མི་བྱ་སྟེ། །གདགས་པའི་དོན་དུ་བརྗོད་པར་
བྱ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། སྟོས་པ་དང་བཅས་པས་བཙུ་བྱུག་ཏུ་བཤད་པ་

དང་། མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཞིར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། བང་དང་། བྱི་དང་།
བྱི་བང་དང་། ལྷོང་པ་ཉིད་དང་། ཆེན་པོ་དང་། འོན་དམ་པ་དང་། འདུས་བྱས་
དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་
པ་དང་། རོར་བ་མེད་པ་དང་། རང་བཞིན་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། རང་
གི་མཚན་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྷོང་པ་
ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་བཅུ་དྲུག་གི་དང་པོ་ནི། གང་གྱིར་དེ་ཡི་རང་བཞིན་
དེ། ཡིན་གྱིར་མིག་ནི་མིག་གིས་ལྷོང་། །དེ་བཞིན་ན་བ་སྣ་དང་ལྷེ། །ལུས་དང་
ཡིད་ཀྱང་བསྟན་པར་བྱ། །ཐེར་བྱག་གནས་པ་མ་ཡིན་དང་། །འཇིག་པ་མ་ཡིན་
ཉིད་ཀྱི་གྱིར་། །མིག་ལ་སོགས་པ་དྲུག་པོ་ཡི། །རང་བཞིན་མེད་ཉིད་གང་ཡིན་
པ། །དེ་ནི་བང་ལྷོང་ཉིད་དུ་འདོད། །མདོ་ལས། །༡༡༧།གང་དག་བང་ལྷོང་
པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་གང་དག་ཡིན་ཅེ་ན། བང་གི་ཆོས་རྣམས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིག་དང་ན་བ་དང་སྣ་དང་ལྷེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་དེ། དེ་ལ་ཐེར་
བྱག་དུ་གནས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འཇིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་གྱིར་མིག་ནི་མིག་
གིས་ལྷོང་ལྷེ། དེ་ཅིའི་གྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་གྱིར་ཞེས་སོགས་
ཀྱི་དོན་གང་གི་གྱིར་མིག་དེའི་རང་བཞིན་ལྷོང་པ་ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་གྱིར་མིག་ནི་
མིག་གི་རང་གི་ངོ་བོས་ལྷོང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ན་བ་དང་སྣ་དང་ལྷེ་དང་ལུས་དང་
ཡིད་ཀྱང་ལྷོང་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་སྟེ་མཆེད་

དུག་པོ་ཡི་རང་གི་ངོ་བོ་གདོད་ནས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་
དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་མ་དབྱུང་འཛིག་རྟེན་གྲགས་
པར་བདེན་གཉིས་བསྟོས་ནས་འཛིག་སྒྲུབས་དེར་འདོད་དགོས་ཏེ། རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཇི་བཞིན་པར་སྒྲུབ་པའི་འཛིག་རྟེན་གྲགས་སྟེ་སྟོང་པའི་དབུ་
མ་པ་དག་མ་དབྱུང་པར་བདེན་གཉིས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་ཐ་སྙད་ཀྱི་གྲགས་
པ་ཐུན་ཅི་མ་ལོག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཛིག་པ་ན་མིག་སོགས་དུག་གི་
རང་ངོས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་རང་བཞིན་དུ་འཛིག་པར་མཐོང་བའི་
ཕྱིར། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཐ་སྙད་དུ་དངོས་པོ་འཕྲུལ་ཆོས་ཅན་ལ་རང་བཞིན་
ཡོད་ན་ཐེར་བྱས་ཏུ་གནས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་མི་ལྟོག་པ་ཞིག་དགོས་ལ། རང་
བཞིན་དེ་ཆོས་ཅན་མིག་གི་རང་ངོས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པའི་ཆ་
ལ་ཐ་སྙད་དུ་རུང་གི། ཆོས་ཅན་མིག་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྒྲིམ་གྱིང་གཞན་ལ་བལྟས་
ནས་མིག་གིས་བལྟ་བར་བྱ་བའི་གཞན་འབྱུར་ཅན་གྱི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཆ་
ལ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་འང་མི་རུང་སྟེ། ༼༣༡༠ན༽ཐེར་བྱས་ནི་ཨ་ཀ་ཏ་སྒྲུ་ཞེས་ཀ་
ཏ་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་ཆོགས་པ་དང་སྒྲུ་གནས་པ་དང་། ཨས་བཀག་པ་ལ་འཇུག་པས་
མིག་རང་ངོས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཐེར་བྱས་ཏུ་སྟེ་ཆོགས་པར་གནས་པ་
མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་བཅོས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཞན་ལ་མི་
བལྟས་པའི་ཕྱིར་དང་། བར་གི་མིག་སོགས་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་རང་

བཞིན་གྱི་ནང་གི་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བས་སྟོང་པ་ཉིད་གྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་
 རྩེད་ཟད་ཅིག་གནས་ནས་སྟོག་པར་ཡང་འགྱུར་བ་འཛིག་པ་སྟེ་མི་རྟག་པ་མ་
 ཡིན་པ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར། ཐེར་བྲག་རྩུ་མི་གནས་པའི་མདོ་དོན་ལ། ཉི་མེ་སྒྲུང་བ་
 ལས། དེ་ལ་ཀ་^༡ཏ་ནི་ཆོག་པ་སྟེ་དེ་ལ་ཡོད་དེ། ཡོད་པའི་རང་བཞིན་མི་
 དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཨ་ཀ་^༢ཏ་སྟེ་ཆོག་པར་གནས་པ་མེད་པའོ། །དེ་ལྟ་བུར་
 གྱུར་པ་སྟེ་རི་ཞིག་འཛིག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་ན་འཛིག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ་སྐྱེ་བ་
 མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ནི་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 འབྲུང་ལ། དེའི་དོན་ནི་ཐ་སྙད་རྩུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་རང་བཞིན་
 དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་རྩུ་འཐད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
 ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱིས་དེའི་རང་བཞིན་གསར་རྩུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཅིང་། མཐར་
 གཞན་རྩུ་མི་འགྱུར་ཞིང་གནས་ལུགས་དེ་ལ་རྩུས་ཐམས་ཅད་རྩུ་མི་འབྲུལ་བའི་
 ཕྱིར། དེས་ན་རི་སྐད་རྩུ། རང་བཞིན་རྒྱ་དང་རྒྱུན་དག་ལས། །འབྲུང་བར་
 རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་རྩུ་
 འགྱུར། །རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་ཞེས་བྱར། །རི་ལྟ་བུར་ན་རུང་བར་
 འགྱུར། །རང་བཞིན་དག་ནི་བཙོས་མིན་དང་། །གཞན་ལ་བསྟོས་པ་མེད་པ་
 ཡིན། །ཅིས་འབྲུང་ལ། །^༡༣༡༠བ།^༢དེ་ལྟར་ན་སྟོབ་དཔོན་གྱི་བསྟན་བཙོས་ལས།
 །བྱད་ཆོས་བཙོས་མིན་བསྟོས་མིན་ལས་རང་བཞིན་བྱད་ཅན་ཞེས་གྱིས་བཞེས་

སམ་ཞེན། མིག་སོགས་ལ་དོན་དམ་པར་མ་ཟད་ཐ་སྟད་དུ་འང་རང་བཞིན་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་དུ་ལྟ་བུ་བས་མིག་རང་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་རང་འཛིན་གེས་པ་
བསྐྱེད་པའི་དངོས་པོར་རང་བདེན་པར་སྤྲོ་བ་དེ་ངོར་རང་བཞིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དེ་
བསྐྱོག་ཆེད་དུ་མིག་རང་གིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དེའི་རང་བཞིན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པ་ཡིན་པར་ཀུན་རྫོབ་རྟེན་འབྱུང་གི་འཛིན་རྟེན་ན་གྲགས་པ་འཛིན་རྟེན་ཉིད་ལ་
གནས་ཤིང་ཐ་སྟད་བཙོམ་ལུན་འདས་གྱིས་གསལ་བར་མཛད་ལ། དེ་ལྟར་མ་
དབྱུད་པར་འཆིང་གྲོལ་སོགས་གྱི་ཐ་སྟད་བྱེད་པ་ན། དེའི་རྟེན་བདེན་གཉིས་གྱི་
རང་བཞིན་འཛོག་པའི་ཆེ་གྲགས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་དང་མཐུན་པར་རྗེས་སྒྲོས་སུ་
བྱུང་པར་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་སྤྲོ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ལ་བདེན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
པ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པར་བཏགས་ནས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་བདེན་པ་
གཉིས་ཀའི་རང་བཞིན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་ཅིང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
རང་བཞིན་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡང་རང་བཞིན་དུ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་བརྗོད་ལ།
བརྗོད་པ་དེ་འང་དབྱུད་ན་མི་འགྲུབ་མོད་གྱི། དེ་ལྟར་མ་དབྱུད་པར་གཞན་རྟེན་
འབྱུང་སྤྲོ་བའི་འཛིན་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་འཐད་ལུན་རང་བཞིན་མེད་པ་རང་བཞིན་
དུ་འཛོག་པའི་དབྱུད་པས་རྟེན་འབྱུང་མི་སྤྲོ་བའི་འཛིན་རྟེན་པ་དག་རང་བཞིན་
ཡོད་པ་རང་བཞིན་དུ་འཛོག་པའི་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་དབྱུད་ནས་ཀུན་རྫོབ་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་འཛིན་རྟེན་དང་མི་འགལ་བར་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར། དེ་

ལྟར་བཞག་པ་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་བདེན་གཉིས་དང་འཁོར་
 འདས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཐ་སྙད་༼ ༣༡༡ ཉ༽མ་དབྱེད་པའི་ངོར་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་
 བ་མ་ཡིན་པས། དབྱེད་པ་མཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ན་དངོས་
 གོ་ཐམས་ཅད་ཡེ་མེད་དུ་སྒྲིམ་སོ་ཞེས་ཡང་ཞིང་སྤང་བར་བྱ་དགོས་པ་མ་ཡིན་
 བོ། །དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་དེ།
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་
 རུང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་ནི་གནས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་
 བས་ཆོས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་དོ། །ཆོས་ཉིད་ནི་མིག་སོགས་འདི་དག་གི་རང་
 བཞིན་ནོ། །རང་བཞིན་དེ་ནི་བཅོས་མིན་དང་། གཞན་བཟོས་མིན་པ་མ་རིག་པ་
 དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པས་རྟོགས་བྱའི་རང་གི་ངོ་བོ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །ཅི་
 སྟེ་ཡོད་དམ་ཞེན། དབྱེད་པ་འམ་འཕགས་པའི་གཟིགས་ངོ་ནས་སམ། མ་དབྱེད་
 པར་ཀུན་རྫོབ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་འཛིག་རྟེན་སྐྱེ་ངོར་འདྲི་བ་
 ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་སྐྱེ་བསམ་བརྗོད་པ་དང་བྲལ་བ་ལས་ལན་ཅི་ཞིག་འདེབས།
 གཉིས་པ་ལྟར་ན་མེད་དོ་ཞེས་སུ་ཞིག་གིས་སྐྱེས་ཏེ་མ་སྐྱེས་ལ། མེད་པར་སྐྱེ་ན་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཅིའི་དོན་དུ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ལམ་སྒོམ་པར་
 བྱེད་མི་རིགས་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་མིན་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོད་

པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྟོགས་ཆེད་སེམས་དཔའ་རྣམས་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་རྩོམ་པ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་འཕགས་པ་དགོན་མཆོག་སྤྱིན་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་དོན་དམ་པ་ནི་
སྤྱི་བ་མེད་པ་དང་། འགག་པ་མེད་པ་དང་། འཛིག་པ་མེད་པ་དང་། འོང་བ་མེད་
པ་དང་། འགོ་བ་མེད་པ་དང་། ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་
དང་། ༼༣༡༽བོ་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་སྤྱོད་པས་རྟོགས་
པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་བྱ་དོན་དམ་པ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་ཞི་བ་འཕགས་
པ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱའོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་དོན་དམ་པར་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱང་ཡང་རུང་མ་བྱང་ཡང་རུང་སྟེ། གང་གི་དོན་དུ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྒྲ་དང་ཁ་སྒྲ་དག་བྲེགས་ནས་གོས་རུར་སྤྲིག་བགོས་ཏེ་
ཡང་དག་པར་དད་པས་བྲིམ་ནས་བྲིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱང་ཞིང་། རབ་ཏུ་བྱང་
ནས་ཀྱང་ཆོས་དེ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒྲ་འམ་གོས་ལ་མེ་ཤོར་བ་ལྟར་
བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་ཞིང་གནས་པ་རྣམ་པར་འཛིག་པ་མེད་པའོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་
གལ་ཏེ་དོན་དམ་ཡོད་པར་མ་གྱུར་ན་ནི་ཆངས་པར་སྟོད་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་
ཞིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱང་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་
ཕྱིར་དོན་དམ་པ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པ་
ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་དངོས་པོའི་རང་
བཞིན་བྱང་ཟད་ཀྱང་མི་འདོད་ཅིང་། བཅོས་མིན་དང་། ལྟོས་མིན་གྱི་སྟོང་པ་

ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་འདོད་པ་དེ་ནི་འགལ་ལོ་སྒྲུལ་ན། དེ་ལྟར་སྒྲུལ་པ་དེས་དབུ་
 མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། མིག་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་
 བལྟས་བྱུང་བྱིས་པས་བཟུང་བ་ལྟར་རང་བཞིན་ཡིན་ན། དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཤེས་
 པས་ཀྱང་རྟོགས་པས་ཚངས་སྤྱོད་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་རང་བཞིན་མིན་
 པའི་ཕྱིར་ན་ཚངས་སྤྱོད་དོན་ལྡན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཟླ་གྲགས་བདག་
 གིས་མིག་སོགས་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་རང་བཞིན་དུ་
 བརྗོད་པ་འདི་ནི་དབུ་མ་པ་རང་ལྷགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རིགས་པས་
 ༼༣༡༩༽དབྱུང་ནས་དེར་བཞག་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། འཛིག་རྟེན་ཀྱང་རྫོག་
 བདེན་པ་རྟེན་འབྲེལ་དུ་སྒྲིབ་པ་གཞན་གྲགས་ཀྱིས་དབྱུང་པ་ལྟར་བཅོས་མིན་དང་།
 གཞན་ལ་མི་བལྟས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་སྒྲིབ་སྟེ། བྱིས་
 པས་མཐོང་བའི་རང་བཞིན་ནི་རང་བཞིན་བཅོས་མའི་ཕྱིར་མ་བཅོས་པའི་རང་
 བཞིན་ལ་བལྟས་ནས་རང་བཞིན་ཡང་དག་པར་མི་འགྱུབ་ཅིང་། བཅོས་མིན་གྱི་
 རང་བཞིན་ནི་བྱིས་པའི་བལྟ་བུ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རིགས་པས་
 འཛིག་རྟེན་ཀྱང་རྫོག་གི་བདེན་པ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་པར་སྒྲིབ་པའི་གཞན་
 ལྷགས་ཤིག་འགོག་པར་བྱེད་ལ། འཛིག་རྟེན་ཀྱང་རྫོག་བདེན་པ་རྟེན་འབྲེལ་དུ་
 སྒྲིབ་པའི་གཞན་གྲགས་ཅམ་གྱིས་ཐ་སྟོད་དུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་རང་
 བཞིན་དུ་གཞན་ངོར་དགོས་པའི་དབང་གིས་བརྗོད་པའི་ཆོ་ནའང་སྒྲིབ་སྒྲིབ་

འཛིན་ལྷག་ལུས་དོགས་ན་འཛིན་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རྟེན་འབྲེལ་དུ་སྦྲ་
 བའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པས་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ལ་དབྱེད་པ་ན་ནི་སྟོང་པ་
 ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དོན་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་རང་
 བཞིན་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་བའི་སྤྱིར་བྱུང་གིང་སླེག་
 བྱེད་ཀྱི་མེའང་བྱུང་གིང་སླེག་པར་བྱེད་པ་དང་། བྱུང་གིང་སླེག་པའི་མེ་ཉིད་ཀྱང་
 བསླེགས་པར་བྱས་ཏེ་མེ་དང་བྱུང་གིང་གཉིས་ཀར་ཐལ་བར་བརྒྱག་པ་བཞིན་
 ཅོ། །དེས་ན་སྟོང་ཉིད་རང་བཞིན་དུ་བརྗོད་པའི་རང་བཞིན་དེ་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་
 ཡོད་པའང་མ་ཡིན་མེད་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་ལ་བཙུག་མའི་རང་བཞིན་
 བདེན་པ་བདེན་པར་མ་གྱུབ་པའི་སྤྱིར་ན་དོན་དམ་ལ་བཙུག་མིན་ཀྱི་རང་བཞིན་
 བདེན་པ་དེ་ལས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་དང་པོར་བྱིས་
 ༼༣༡༡བ༽པ་འཛིན་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཐ་སྟོད་མི་མཐུན་
 པར་སྦྲ་བའི་རྟོག་པས་བཏགས་པས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཀྱན་རྫོབ་
 སྦྲ་མ་ཙམ་ལས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཏགས་པའི་སྟོ་ཐུན་ཆེས་སྦྲག་པའི་གཟུང་བྱའི་
 རང་བཞིན་དེ་དེའི་རང་བཞིན་དུ་འབྲེལ་པའི་དོགས་པ་སྦྲང་ཆེད་དུ་ནྟལ་འབྱོར་
 པ་འཛིན་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཐ་སྟོད་དང་མཐུན་པར་སྦྲ་བའི་
 རྟོག་པས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ནི་བདེན་གྱུབ་པར་མེད་དེ།
 གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྐྱེ་སྐྱེན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་བདེན་མེད་ཀྱན་རྫོབ་སྦྲ་

མ་ཙམ་ལས་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་སྣང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པའི་
 བྱིར་ཞེས་ཏྲུག་བཏགས་སྣ་མ་དེའི་དོར་བརྗོད་ལ། དེ་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་
 རང་བཞིན་དུ་སྣོ་བཏགས་པའི་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་དེའང་དབུ་མ་པ་རང་
 ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅིང་། དེར་འགྲུབ་པའང་མ་ཡིན་
 ཏེ། ཡིན་ན་སྐྱུ་མ་རིགས་སྐྱབ་ཀྱི་དབུ་མ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཀྱན་རྫོབ་སྐྱུ་མ་ལྟ་
 བུ་སྣོར་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཞིག་ཡོད་ན་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་མཉམ་གཞག་
 ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ན་ཡོད་དགོས་པ་ལས། དེ་དོར་བདེན་གཉིས་ཀྱི་
 རང་བཞིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གཟིགས་པ་མེད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་
 འགལ་བར་རེ་བ་དེའང་ཅི་ཞིག་ཏུ་འགལ། དེས་ན་གཞན་བྱིས་པས་རང་བཞིན་
 མིན་པ་རང་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་དེ་ནལ་འབྱོར་པའི་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་གཞན་
 གསལ་ཀྱིས་དེར་བལྟས་ཀྱིས་བསྐྱོག་སྐྱོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་དོར་བརྗོད་པ་
 བ། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་རང་བཞིན་དེར་རང་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་རང་བཞིན་དུ་
 སྣོ་བཏགས་ནས་གཞན་བྱིས་པས་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་དེ་བསྐྱོག་པའི་
 དགོས་པའི་ཆེད་དུ་ཀྱན་རྫོབ་ཐ་སྙད་དུ་འང་རང་བཞིན་དེ་ལྟ་༼ ༣༡༣ བ༽བྱའི་
 ཞེས་སྣོ་བཏགས་ནས་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་བདེན་
 པ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར་ཏེ། སྣོར་དོ་ཞེས་ཀྱང་མི་
 བརྗོད་དེ། །མི་སྣོར་ཞེས་ཀྱང་མི་བྱ་ཞིང་། །གཉིས་དང་གཉིས་མིན་མི་བྱ་

སྟེ། །གདགས་པའི་དོན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་སྤྲིང་
པོས། ཡང་དག་ཉིད་དུ་གཉིས་མེད་དེ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་དེ་སྟོང་མིན། །མི་སྟོང་མ་
ཡིན་ཡོད་མེད་མིན། །མི་སྟེ་མ་ཡིན་སྟེ་མིན་ཅེས། །དེ་ལ་སོགས་པ་བཅོམ་ལྷན་
གསུངས། །ཞེས་འབྱུང་བས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འང་མ་གྲུབ་
ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྲང་ནིད་པ་མིན་ཏེ། །བདེན་གཉིས་འགྲེལ་
བར། དེ་བས་དེ་ལྟར་གྲུབ་རྗོད་ཀྱི་དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་ལ་ཡང་རྟག་པ་དང་
ཆད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཐག་རིང་པོ་ཁོ་ནར་གནས་སོ། །དོན་དམ་པ་ལ་ལྟ་གནས་མི་
ཐོད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། མ་སྟེས་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ནི། །རྟག་དང་ཆད་ཉིད་ག་ལ་ཞིག། ཆོས་
ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམ་རྟོག་པ། །ངོ་བོ་ཉིད་ལ་རྟོག་པར་བྱེད། །རྗི་ལྟར་སྤྲུམ་གྲང་ནམ་
མཁའ་ལ། །ཡིག་སོགས་འགོད་པར་མི་རྒྱས་ལྟར། །དངོས་པོ་རྣམས་ནི་མ་སྟེས་
ལ། །ཆོས་སྤྲུམ་རྣམ་རྟོག་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། །བསྟན་བཅོས་ལས། །ངོ་བོ་
ཉིད་དང་གཞན་དངོས་དག། མ་གཏོགས་དངོས་པོ་ག་ལ་ཡོད། །ངོ་བོ་ཉིད་དང་
གཞན་དངོས་དག། ཡོད་ན་དངོས་པོ་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །གལ་ཏེ་དངོས་པོ་མ་
གྲུབ་ན། །དངོས་མེད་གྲུབ་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་འབྱུང་ལ། །དགོངས་པ་ཅན་
ཀྱི་དབང་ལས་དབུ་མ་བས་གདུལ་བྱའི་ལོག་རྟོག་གི་རིས་ལས་ལ་ལར་རང་
བཞིན་ཡོད་དོ་ཞེས་དང་། །ལ་ལར་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་དང་། །ལ་ལར་སྟོང་པ་
ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་༼ ༣༩༣༩ ༽དང་། །ལ་ལར་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་།

ལ་ལར་དངོས་པོ་ཡོད་དོ་ཞེས་དང་། ལ་ལར་དངོས་པོ་མེད་དོ་ཞེས་གང་བསྟན་
ཀྱང་། དབུ་མ་པ་རང་གི་བདེན་གཉིས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་སྒྲོས་
པ་འགར་ཡང་མ་བཞག་པ་དང་། དམ་མ་བཅས་པའི་ཚུལ་ནི་ནམ་ཡང་ཉམས་
པར་མ་བྱས་ཤིང་། རྟོགས་མ་བཟུང་བས་རང་ལུགས་ལ་ནང་འགལ་བ་མེད་པ་
ནི། སྒྲོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྟས། ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་དང་། གཉིས་
ཀ་མ་ཡིན་ཅེས་བསྟན་ཏེ། ཁད་ཀྱི་དབང་གིས་ཐམས་ཅད་ནི། སྒྲན་དུ་འགྱུར་
བ་མ་ཡིན་ནམ། གཞན་ལ་རེ་ཞིག་པན་པ་བདེན། མི་པན་བྱིར་ན་ཅིག་ཤོས་
བརྟུན། ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས། རྟོགས་ནི་གང་ལའང་ཡོད་མིན་
པ། དེ་ལ་ཡུན་ནི་རིང་པོ་ནའང་། ཁྲམ་ཀ་བརྗོད་པར་རུས་མ་ཡིན། ཅེས་
འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་ལུགས་ཀྱིས་དབྱེད་ནས་ཐ་སྟད་
དུ་ཡང་བདེན་པ་དང་རང་བཞིན་རང་ལུགས་སུ་འཛོག་པ་གཏན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལྟར་བརྗོད་པ་དེ་འཛིག་ཏེན་ན་ཐ་སྟད་གཞན་གྲགས་འཐད་ལྡན་མིན་པ་ལ་དེ་
ལ་བལྟས་བཞག་གི་ཐ་སྟད་གཞན་གྲགས་འཐད་ལྡན་གྱིས་དེ་འགོག་པའི་སྒྲོད་
དུ་གཞན་གྱི་རྗེས་སྒྲོས་ཙམ་དགོས་པའི་དབང་གིས་དབུ་མ་པས་བརྗོད་པར་བྱས་
པ་ལས། དབུ་མ་པ་ལ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་རང་བཞིན་ལོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་ཞེ་
འདོད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ལ་རང་
བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོས་པ་འགར་ཡང་ཆོད་མས་མི་འགྲུབ་

བས་དེ་ལྟའི་སྒྲིམ་པ་ཐམས་ཅད་ཉི་བར་ཞི་བས་གནས་ཚུལ་དུ་མི་གིགས་པའི་
རང་བཞིན་བརྟེན་པར་མི་སྒྲིམ་པའི་ཕྱིར། དབྱ་མའི་ཟབ་དོན་འདི་ལྟ་བུ་ཐུགས་སུ་
མ་༼༣༥༩༽བྱོན་ནས་དཔལ་ཤུག་མཆོག་ལྡན་ལྟ་བུས་ཀྱང་འདི་ལྟར་འཆད་
པར་སྤངསྟེ། ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་
གྱིས་རང་བཞིན་གྱི་གོ་མི་ཆོད་ཅིང་། རང་བཞིན་ཡང་དག་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་
པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་བདེན་གྲུབ་པ་ཞིག་ཁས་ལེན་ཏེ། དེའང་བར་དུ་
བདག་སྒྲིག་གི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་ཁས་མ་སྤངས་ན་བདག་བདེན་མེད་པའི་རང་
བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པར་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་ལྟ་
གཞི་ཀུན་སྒྲིག་གི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་བདེན་པ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་
པར་ནི་མི་འདོད་དོ་ཞེས་སྒྲུའོ། །མི་འཐད་དེ། ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
སྒྱུད་པ་ན། ཐ་སྙད་དུའང་རང་ལུགས་གྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་དང་། བདེན་
པ་དང་། རོ་བོ་དང་། བདག་སོགས་དོན་དམ་བདེན་པའི་རོ་བོ་གྲུབ་པར་སུས་
འདོད་ཀྱང་། དེ་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་དང་། བདེན་པ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མ་
གྲུབ་པོ་ཞེས་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་བདག་བདེན་འགོག་པར་
བཤད་པ་ལ། བྱིད་ལྟར་བདག་སྒྲིག་གི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་
ལ་བདེན་པ་དང་བདག་བཀག་ནས་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་བདག་
བདེན་དུ་སྒྲུབ་པ་དེ་འདྲ་ཐལ་འགྱུར་ཞེས་བར་དུ་བདག་སྒྲིག་གི་སྐབས་སུ་འདོད་

པའི་གནས་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འདོད་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་སྐབས་དེར་
 སེམས་ཙམ་ནམ་རྒྱུན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲ་རི་བཞིན་པ་དེ་ཁས་ལེན་བྱེད་པར་
 འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་འདོད་ན་ནམ་རྒྱུན་པའི་སེམས་ཙམ་པ་རང་སྟོང་སྒྲ་བའི་
 དབྱུང་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲ་བའི་
 དབྱུང་པས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ལྷས་སྤྱེ་བའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་པོའི་
 རྩ་ལྟེན་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞེས་སྒྲ་བའི་རོ་བོ་ཉིད་མེད་སྒྲ་དེ་
 བློ་འཕགས་པའི་ཡུལ་དང་གངས་ཙན་གྱི་ཁྲོད་དུ་སྒྲོན་མ་བྱུང་བས་རོ་བོ་ཉིད་དང་
 རང་བཞིན་སྒྲ་བའི་རང་བཞིན་མེད་སྒྲ་བ་འདིའང་ཅི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། ཡང་ཁྱེད་
 ཅག་བདག་སྒྲོག་གི་སྐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་བདེན་མེད་དེ་ཉིད་དོན་
 དམ་གྱི་རང་བཞིན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྒྱུབས་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་བདེན་གྲུབ་
 བཀག་ནས་བདེན་མེད་མི་བསྒྱུབ་པ་ཁྱེད་ཚོས་ཡིན་པར་སྒྲས་པ་ཡང་མ་དྲན་
 བམ། དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་ལྷགས་ལ་བདེན་གྲུབ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་
 གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་དུ་འབྱེད་དགོས་ཟེར་བ་དེ་ནི་བདེན་གཉིས་གནས་
 ལྷང་ཞིབ་མོ་ཐ་སྟོད་དུ་འབྱེད་ཆེད་མཁས་པའི་ཚུལ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དབྱེ་
 མའི་གསུང་རབ་ཟབ་མོར་རེས་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་།
 རེས་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་བཤད་པ་ལྟར་སྒྲུང་བའི་འགལ་
 བ་གཞི་གཅིག་ཏུ་འབབ་པར་མཐོང་ནས་དེའི་གཞི་གཞན་དུ་སྒྲུང་བར་བྱེད་པས་

དེའི་འགལ་བ་སྤང་དུ་རེ་བའི་སྤྱན་པོའི་སྤྱན་སྤུལ་ཏེ། བར་དུ་བདག་ཚྲོག་གི་
སྐབས་སུ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་ན། ལྷ་གཞི་ཀུན་ཚྲོག་གི་
སྐབས་སུ་འང་རང་བཞིན་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། བར་དུ་བདག་ཚྲོག་གི་
སྐབས་སུ་རང་བཞིན་མེད་ན་དེར་རང་བཞིན་དུ་བལྟ་བ་ལོག་ལྷ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་དོན་དམ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་བསྐྱབས་ཀྱང་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་
པས་བར་དུ་བདག་ཚྲོག་གི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་རི་ལྷར་འགྲུབ་སྒོ་
ནང་དུ་གཞོལ་ལ་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག། དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་བ་
གྲགས་པས་འདི་ལྷར་བཤད་པས་ནི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་བདག་ཉིད་གི་གང་
ཟག་དང་ཆོས་སོགས་ལ་ཐོག་མེད་ལྷན་༼༣༧༽ནི་སྐྱེས་ཀྱི་མ་རིག་པས་སྤང་པོ་
ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་དང་། ས་
སོགས་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་གཤམ་པ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་
ཡོད་པར་འདོད་པའི་རང་བཞིན་ནི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བདག་
ཉིད་དང་། དེ་ཉིད་དུ་བདེན་པར་ཡོད་པར་སྒྲོམ་པའི་འཛིན་སྐྱེད་སྤྱིན་ཅི་ལོག་
དེ་ཉིད་ཐོས་བསམ་ཀྱི་གཤམ་རབ་ཀྱི་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་དང་། དེ་
ལྷའི་དངོས་འཛིན་དེ་སྒྲོམ་སྤྱིན་ནུལ་འབྱོར་མདོན་སྤུམ་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་དགག་བྱར་
བྱེད་པས་རིགས་པ་དང་ལམ་ཀྱི་དགག་བྱ་ནི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བདེན་པ་མེད་
པ་ལ་རང་བཞིན་ནམ་བདེན་པའོ་ཞེས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྷ་ཡུལ་འདི་ཁོ་ནའོ་ཞེས་

གཞུང་ཙུ་འགྲེལ་འདིར་རྒྱས་གིང་གསལ་མ་གསལ་འདི་མཐོང་བཞིན། ཤར་
ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་སོགས་ད་དྲུང་དྲགས་ཀྱི་དགག་བྱ་གཞན་ནས་འཆོལ་བར་བྱེད་
པ་འདི་ནི་རྒྱལ་མ་པ་རིའི་ནགས་ལ་ཡིབ་པ་མཐོང་བཞིན་ཚུ་རིའི་སྤང་ལ་རྩ་ས་
འཆོལ་བ་ལྟ་བུར་སྤྱེལ་གིས་ངལ་བ་འབྲས་བུ་མེད་ཅིང་། ཤར་པ་དོན་གཉིས་
ལ་མི་མཁོ་བའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་བའི་དབྱེད་པ་འདི་འདྲེལ་སྤྱར་བ་ཡིན། ཡང་ཤར་
ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནི། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་ལ་བཅས་མིན་བལྟས་མིན་
འགྱུར་མེད་ཀྱི་བྱེད་པར་སྦྱོར་བ་དེ་ལྟར་ན་བདེན་ལྟ་རྒྱ་རྒྱུང་བར་འགྱུར་
ཏེ། སེམས་ཙམ་སོགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྒྱ་རྒྱེན་ལས་སྦྱེ་བར་རྟོགས་པས་དེ་ངོར་
དབུ་མ་པས་བདེན་མེད་བསྒྲུབ་མི་དགོས་པའི་སྦྱོན་ཡོད་ཟེར་བ་ནི་ཉ་མ་གོ་བར་
ཟད་དེ། ཀྱི་མ་སེམས་ཙམ་པ་སོགས་རྒྱུའི་དངོས་པོས་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་
བསྐྱེད་པར་འདོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་ནའང་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀར་བཅས་
མིན་བལྟས་མིན་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་རང་རྒྱུད་པར་བདེན་པར་
༼ ༣༡༥ ༽ ལྟ་བ་ཡིན་ལ། རྒྱ་རང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ན་འབྲས་བུ་ཡང་དག་པར་
མི་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་ལ་དེ་ངོར་སྤྱར་དབུ་མ་པས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཚུལ་ལ་ཁྱོད་སྒོ་ཁ་མ་བྱོགས་པར་སྤང་
བའི་བྱིར་དང་། བྱེད་པར་དེ་ལྟར་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་ཁམས་གསུམ་ཀྱི་སེམས་ཙན་
ཐམས་ཅད་ལ་སྤང་བས་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་རྒྱ་ཆེ་རྒྱུང་འདི་ཙམ་དུ་སྦྱོད་པར་

མཐོང་བས་བཤད་མ་ཐག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཅན་གྱི་བདེན་འཛིན་འདི་རྒྱ་རྒྱུད་གི་
དོགས་པའི་སེམས་བྲལ་གྱུང་ཁུར་ག་ལ་དགོས། བོད་འབངས་ཤངས་པ་བཀའ་
བརྒྱད་ལལ་གྱིས་གོ་ས་ཆེན་པོར་བཀྱར་བ་ཁ་ཅིག་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས།
རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་མིན་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ནི་
བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་ན་འདི་ལྟའི་རང་བཞིན་ཞིག་ཡོད་དགོས་པ་ལས། དེ་
འདྲའི་རང་བཞིན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་མེད་ཅིང་དོན་དམ་བདེན་པ་ལའང་འདི་
ལྟའི་རང་བཞིན་མེད་དེ། ཡོད་ན་བཅོས་མིན་བརྟོས་མིན་གྱི་དྲག་དངོས་སུ་
འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་ཡང་མི་སྲིད་པས་དབུ་མའི་རང་ལྷགས་ཀྱི་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་
པས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཀག་ནས་རང་ལྷགས་ལ་དབྱེད་པར་མ་བྱེད།
མ་དབྱེད་པ་ནའང་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་མི་བཞག་སྟེ། དེ་
ལྟར་བཞག་པ་ཐམས་ཅད་འབྲུལ་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ཤེས་བྱ་བདེན་
གཅིག་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་སྒྲིབ་ནི་ཐ་ཆད་པ་ཡིན་
ཏེ། ལྟོན་པས་དབུ་མའི་གསུང་རབ་ལས་མ་དབྱེད་པར་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་
པར་གསུངས་ཤིང་། དབུ་མ་པས་གྱུང་དེའི་རྗེས་སུ་སྒྲོས་ཏེ་སྒྲིབ་ལ། ལྟོན་པས་
རང་ལྷགས་ཀྱིས་དབྱེད་པ་མིན་གྱུང་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་རྟེན་འབྲེལ་
དང་མཐུན་འཇུག་ཏུ་སྒྲིབ་ན་གཞན་གྲགས་ཀྱི་འཐད་ལྡན་གྱི་དབྱེད་པས་ཀྱན་
རྫོབ་བརྒྱུན་པའི་རང་བཞིན་ལ་རང་བཞིན་བདེན་པ་མི་འཐད་ཅིང་། དོན་དམ་

བདེན་པའི་རང་བཞིན་ལ་རང་༼༣༥ན༽བཞིན་བདེན་པ་འཐད་དེ། དེ་གཉིས་
 གྱི་རང་བཞིན་ལ་བདེན་རྒྱུ་གྱི་རང་བཞིན་གཉིས་ལས་བདེན་པ་ལ་བསྟོན་ནས་
 བརྒྱུན་པའི་རང་བཞིན་དེ་རང་བཞིན་དུ་མི་བདེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གཞན་གྲགས་
 སུ་གསུངས་ལ། སྐབས་དེར་དབུ་མ་པའང་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་གྱི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
 ཡང་དག་པར་རྩ་ལ་བསྐྱེད་དེ་དབྱད་ན་ནི། བདེན་གཉིས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་
 མེད་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པས་དེ་རང་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པས་གཞན་ཕྱོགས་སུ་
 སྒྲེལ་བ་དང་། རང་ལུགས་སུ་འཐེན་པ་འགར་ཡང་བྱ་མ་རུས་པ་ལས་དེ་ལྟར་
 བྱེད་ཐབས་མི་མྱོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲོས་བྲལ་སྒྲོས་པར་སུས་ཀྱང་བསྐྱར་མི་རུས་
 པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབུ་མ་པའི་རང་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐ་
 སྟོང་སྒྲིབ་ན་འང་མི་བརྗོད་ཅེས་ཁ་ལྟའི་འུད་གོག་གི་ལྟ་བ་མཐོ་མཐོ་དང་བཟང་
 བཟང་པོའི་ཁུར་འདི་མཐུན་གྱི་སྟོན་པའང་ལ་ལ་ཞིག་ཞིག་དང་། ལ་ལ་གོ་ལ་
 གོ་ལ་དང་། ལ་ལ་བཅུན་བཅུན་དུ་སྒྱར་ཏེ་དར་བྱས་སུ་སྒྲུང་ལ། ཚུལ་འདི་ནི་དེར་
 སང་གངས་ཅན་གྱི་ཁྱོད་འདིར་ས་སྐྱ་བཀའ་བརྒྱད་བོན་རྟེན་མ་གཅོད་ཞི་བྱེད་
 འཛིག་ཏེན་བྲིམ་པ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་གྲུས་པ་ལྷན་མ་མཆིས་པས་སྟེ་བོའི་
 གཞུག་དུ་ལེན་པར་བྱེད་པ་འདི་ནི་ཚུད་པ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
 རང་བཞིན་འདི་ནི་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་མ་དབྱད་པར་ཐ་སྟོང་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་
 པར་མ་ཟད། གདུལ་བྱ་ཡང་འདི་ཁས་ལེན་པར་གཞུག་རུས་པས་གཉིས་ཀར་

གྲུབ་པར་འཇོག་དགོས་ཏེ། མེད་ཆ་བ་སོགས་རང་བཞིན་དུ་མི་རུང་བའི་བྱིར་ཏེ།
རྟེན་འབྲེལ་༼༡༧༩༽ཡིན་པས་བཅོས་མ་དང་བཟོས་བཅས་ཡིན་པའི་བྱིར།
མེད་ཆ་བ་ལ་བཅོས་མིན་བཟོས་མིན་ཡོད་པ་མིན་ཏེ་ཆ་བ་ལ་སོགས་པར་བཅོས་
པ་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཆ་བ་དེ་ལ་བཅོས་མིན་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་
མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་དངོས་པོའང་ཡོད་པར་མི་དམིགས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་
ནའང་མངོན་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་རང་བཞིན་ཆ་བའི་ནུམ་
པ་དེ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བྱིས་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་མཐུན་པར་ཡང་སྟོན་པས་
བཀའ་རྒྱུལ་བའི་བྱིར། དེས་ན་མེད་ཀུན་རྫོབ་གྱི་རང་བཞིན་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་
པས་རང་བཞིན་དུ་མི་རུང་ལ། རྟོན་དམ་གྱི་རང་བཞིན་རྟེན་འབྲེལ་མིན་པས་
རང་བཞིན་དུ་འབྲད་ཅིས་སྟོན་པ་མིན་གྱི། རྟེན་འབྲེལ་ལས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་
བཞག་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་རྒྱུན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་བཟོས་
ནས་རྟོན་དམ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་བདེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་དུ་
འབྲད་པའང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འབྲད་པས་དེར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མིག་
སོགས་མིག་གིས་སྟོང་པར་སྒྲིས་པས་སྟོང་ཉིད་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བརྟུན་གྱི།
ནང་གི་བྱེད་པོ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་སྟོང་ཞེས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང་། གཟུང་འཛིན་
གྱི་བདག་ཉིད་གྱིས་སྟོང་ཞེས་སེམས་ཅམ་པའི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་གཅིག་
མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཆོས་འདི་པ་དག་གི་

སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་རི་ལྷོང་བརྗོད་ཅེ་ན། གང་ཟག་ཡོད་སྤྱིའི་སྡེ་པ་རྣམས་ནི་
 སྟོང་གཞི་གང་ཟག་དང་ཡུང་སོགས་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱི་རོལ་པས་བཏགས་པའི་
 ཏྲག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ལ་སོགས་པ་དང་། ལས་འབྲས་དང་། སྦྱི་
 བ་ལྷ་བྱི་མེད་པ་སོགས་ཏྲག་ཆད་ཀྱི་མཐས་སྟོང་པར་འདོད་ལ། ༼༣༡༥༽གང་
 ཟག་ཁས་མི་ལེན་པའི་བྱེ་སྦྱི་རྣམས་ནི་སྟོང་གཞི་ཡུང་ཁམས་སྦྱི་མཆེད་ཀྱིས་
 བསྐྱས་པའི་ཆོས་དུས་གསུམ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱི་རོལ་པ་དང་།
 གང་ཟག་ཡོད་པར་སྦྱི་བའི་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་སོགས་ཏྲག་
 ཆད་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཞིང་། དེས་སྟོང་པའི་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྷ་པོ་རང་
 བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྦྱོའོ། །ཡང་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ནི་སྟོང་གཞི་ད་ལྷོང་གྱི་ཡུང་
 ཁམས་སྦྱི་མཆེད་གཟུགས་དང་། སེམས་དང་། སེམས་ལས་བྱུང་བས་བསྐྱས་པ་
 རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱི་རོལ་པ་དང་། གང་ཟག་སྦྱི་བའི་སྡེ་པས་བཏགས་པའི་བདག་
 དང་ཏྲག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་དང་། བྱེ་སྦྱིས་བཏགས་པའི་འདས་མ་འོངས་
 རྣམས་གྲུབ་སོགས་དང་། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་གྲུབ་འདུས་མ་བྱས་སོགས་
 ཀྱིས་ཀྱང་སྟོང་པར་འདོད། དེས་སྟོང་པའི་རྩལ་སྤྲོལ་ཆ་མེད་དང་། ཤེས་པ་སྒྲིད་
 ཅིག་ཆ་མེད་བདེན་པར་སྦྱོལ། སེམས་ཅམ་རྣམ་བདེན་པ་ནི་སྟོང་གཞི་ད་ལྷོང་གྱི་
 རིག་པ་སྒྲིད་ཅིག་མ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་སྟེང་དུ་སྦྱ་སྦྱིགས་དང་། ཉན་
 བོས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མ་ཡུས་པས་སྟོང་ཞིང་།

། དེས་སྟོང་པའི་གཞན་དབང་དང་གཉིས་མེད་ཀྱི་རང་རིག་རང་གསལ་ཡོངས་
གྲུབ་ཀྱིས་མི་སྟོང་པར་འདོད། རྣམ་རྒྱུན་པ་སྟོང་གཞི་གསལ་རིག་མྱོང་ཙམ་གྱི་
ཆོས་ཙན་གཞན་དབང་གི་སྟོང་དུ་ལུ་སྟེགས་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་
བདག་མ་ལུས་པ་དང་། རྣམ་བདེན་པས་བཏགས་པའི་རྣམ་པའི་དྲི་མ་མ་ལུས་
པས་སྟོང་པར་འདོད་ལ། དེ་དག་གིས་དབེན་པའི་ཆོས་ཙན་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་
གཞན་དབང་རྣམས་སུ་གྲུབ་ཅིང་། ཆོས་ཉིད་གཉིས་༼༣༩༧༽བཟེད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ནི་རྣམ་རིག་ཙམ་དང་། དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་མེད་པར་དོན་ལ་
ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། ཅོང་ཁ་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཆད་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོའི་སྟོང་དུ་
ཏགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་དངོས་པོས་སྟོང་ལ། སྟོང་ཉིད་དེ་གཞི་དེར་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་
པར་འདོད་པའོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་སྣ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་བཏགས་པའི་
ཆོས་དེ་དག་རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་ཡང་སྟོང་གཞིའི་ཆོས་ཙན་ཐམས་ཅད་
བདེན་པར་འདོད་ཅིང་། དེའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་ཆོས་ཙན་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའམ་དེ་
ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པས་ཆོས་ཙན་དང་ཆོས་ཉིད་
གཉིས་ཀར་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་ཞིང་། དགག་བྱ་དོན་གཞན་གྱིས་སྟོང་པས་སྟེ་
ངོལ་པའི་སྟོང་ཉིད་བཞིན་དུ་ཉི་ཆོ་བའི་རྣམ་གངས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་གྱི། ཐར་
པའི་ལམ་གྱི་རྟེན་དུ་རུང་བའི་སྟོང་ཉིད་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཙན་དང་
ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་ཡོད་ན་དེ་དག་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྟོ་སྟངས་དུ་མི་རུང་ཞིང་།

། དེ་མ་སྤངས་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་གཤམ་བྱའི་སྤྱི་བ་པའི་ས་བོན་སྤྲང་མི་ལུས་
 པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་ནི་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དབྱད་ན་
 ལྟོང་གཞི་དང་། ལྟོང་ཆོས་དང་། ལྟོང་དང་མི་ལྟོང་དང་། ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་
 ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་མི་རྟེན་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱོས་པ་
 དང་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་ཡང་། ཐ་སྙད་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་
 དགག་པར་མ་ལུས་པའི་ཡུལ་དང་སེམས་ཀྱི་སྤྲང་བ་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་
 འདི་ཐ་སྙད་དུ་ལྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་དོན་དམ་པར་བྱི་ནང་གི་དངོས་པོར་སྦྱ་བ་
 རྣམས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤྲང་པར་འདོད་དེ། འདི་འང་
 ༼༣༡༥༽དངོས་པོར་སྦྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲང་ཉིད་ལ་བརྟེན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
 རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྤྲང་ཞིང་ཡང་དག་པའི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ངོར་
 རམ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོར་སྤྱོས་པ་དང་མཚན་མ་
 ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བར་འདོད་པས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བྱད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་
 ། ཐར་པའི་ལམ་གྱི་ཉེན་དུ་རུང་ལ། སྤྱི་བ་པའི་གཉེན་པོའང་བྱེད་མོད་ཀྱི། འོན་
 ཀྱང་འདི་ལའང་ཡུལ་སེམས་ཀྱི་སྤྲང་བ་ཐ་སྙད་དུ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཉམ་
 གཞག་ལ་སྤྲང་ན་སྤྲང་བ་དེ་རིགས་པས་དབྱད་བཟོད་པའམ། དོན་དམ་དུ་
 འགྱུར་བའམ། ཡང་ན་མཉམ་གཞག་འབྲུལ་པར་ཡང་འགྱུར་ཞིང་། མི་སྤྲང་ན་
 ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ལྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ལ་མཉམ་གཞག་གིས་སྤྲང་ཉིད་དུ་

བྱས་པའི་ཕྱིར་མཉམ་གཞག་ཐ་སྟད་དུ་ཆོས་རྣམས་ལ་སྐྱར་འདེབས་སུ་འགྱུར་
བའི་སྒྲིན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་རེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་དང་
། ཡང་དག་པའི་ཐོས་བསམ་སྒྲུལ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་དང་། སངས་རྒྱས་གྱི་ཡེ་
ཤེས་རྣམས་ཐ་སྟད་དུ་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་རྒྱར་འགྱུར་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཤིང་
ཁས་བླངས་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་
ཅད་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་རྣམས་དོན་ལ་མི་སྟོང་པ་ལ་སྒྲོས་སྟོང་པར་བསྒྲུལ་པ་
ལྟ་བུ་རྣམ་རྟོག་གིས་བཟོས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན། ཐོ་བས་བུམ་པ་བཅོམ་
པ་ལྟར་མ་དབྱེད་ན་མི་སྟོང་པ་ལ་རིགས་པས་དབྱེད་ན་སྟོང་པར་སོང་བ་ཡང་མ་
ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོན་མི་སྟོང་ལ། སྐྱེས་ན་
སྟོང་པར་སོང་བ་ལྟ་བུ་ཡང་མ་ཡིན། མར་མེ་གི་བ་ལྟ་བུའི་སྤར་ཡོད་པ་ཕྱིས་མེད་
པར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན། ༼༣༡༥༽བུམ་པ་རྒྱས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་དགག་བྱ་དོན་
གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡང་མ་ཡིན། རི་བོང་གི་རྩ་ལྟ་བུ་གཏན་ནས་མེད་པ་ཡང་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་ཞིང་། སྒྲོས་དབྱེད་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་།
ཆད་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་། ཉི་ཆེ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པས་ཐར་ལམ་གྱི་རྟོན་དང་
སྒྲིབ་གཉིས་གྱི་གཉེན་པོར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། གཞུགས་ནས་
རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་ཡོད་མེད་ལ་
སོགས་པའི་མཐའ་བཞེ་དང་། སྐྱེ་འགག་ལ་སོགས་པའི་མཐའ་བརྒྱད་དང་།

ཏྲག་མི་ཏྲག་ལ་སོགས་པའི་མཐའ་བཅུ་བཞི་དང་། སྟོང་མི་སྟོང་དང་བདེན་རྩལ་ལ་སོགས་སྟོས་པའི་མཐའ་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པར་བ་ཐ་སྟོན་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། དེ་ནི་ཐར་ལམ་གྱི་ཏེན་དང་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོར་རུང་སྟེ། ཉོན་མོངས་དང་གཤམ་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་ནི་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། རྣལ་འབྱོར་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་ཏེགས་པ་ན་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མཐའ་དག་བསྐྱོག་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཐ་སྟོན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་དོ་བོས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་འདི་ནི་གཤམ་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བབས་གནས་ལུགས་གང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ། བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བལྟ་བའི་ཐུན་པ་འཛོམས་པའི་ཉི་མ། དངོས་འཛིན་གྱི་སྒྲུལ་གདུག་སེལ་བའི་སྒྲན་མཆོག། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་མ་ལུས་པའི་ཉིང་ལྷ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་མཐའ་དག་གི་སྒྲུ་གསུང་བྲགས་ཡོན་ཏན་ཐིན་ལས་མི་ཟད་པ་༼༣༥༽ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལྷ་མཐའ་དག་དབང་འབྱོར་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོག་ཡིན་པས། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྟོང་ནས་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབད་པ་ཆེན་པོས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པས་འཇུག་པར་བྱའོ། །ཟབ་མོའི་དོན་འདི་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གནས་ནས་སྐྱར་བ་འདེབས་པར་

བྱེད་པ་ནི་རྫོན་དོལ་ཕུ་བ་ཆེན་པོ་སྟེ། ལྷ་གྲགས་འདོད་པའི་དབུ་མའི་ལྷགས་
འདི་ནི་ཐ་ཆད་པ་ཡིན་ཏེ། སུང་པོ་རྣམ་དབྱེད་སྟོང་པ་ཉིད། །ཁུ་གིང་བཞིན་དུ་
སྟོང་པོ་མེད། །ཅེས་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་དུ་མཛད་ནས་
བཀག་པའི་སྤྱིར་དང་། ལྷགས་འདི་ཚུད་དུས་གྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དང་། ཁོ་བོ་
འདོད་པའི་དབུ་མ་ནི་རྫོགས་ལྷན་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་རིགས་ལྷན་གསུལ་པའི་
ལྷགས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ལྷགས་འདིས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་རུང་བ་དང་མི་རུང་བའི་
ཆོས་ལས་དོན་དམ་གཞན་མཆོག་རྟེན་འབྲེལ་དུ་མི་རུང་བས། དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་
པའི་རང་སྟོང་གི་ཆོས་ཅན་གང་ལ་རྟེན་དུ་མེད་པ་ཡན་གར་བ་ཡིན་ལ། ཆོས་
ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་འདུས་མ་བྱས་པ་ལའང་བདེན་གཉིས་དང་། ཆོས་ཅན་
ཆོས་ཉིད་དང་། འཁོར་འདས་དང་། ཡོད་མེད་དང་། བདེན་རླུན་དང་། སྟོང་མི་
སྟོང་དང་སྟྱོན་ཡོན་གཉིས་ཀ་ཡོད་ལ། ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྟེན་འབྲེལ་
དུ་རུང་བ་ལའང་དེ་ལྟར་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང་། གཞན་སྟོང་གི་ཆོས་ནི་སྟོ་ལ་སྣང་
བ་ལྟར་བདེན་ལ། རང་སྟོང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མི་བདེན་
པས། ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཆོས་ནི་འགལ་འདུ་སྟྱོན་ཅན་ཡིན་པས་བདེན་རླུན་སོགས་སོ་
སོར་འཛོག་པའི་རྣམ་གཞག་མི་འགལ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང་། དོན་དམ་གྱི་
ཆོས་ནི་འགལ་འདུ་སྟྱོན་མེད་ཡིན་པས་བདེན་རླུན་༼ ༣༡༧ བ༽འགལ་བ་ཐམས་
ཅད་དོན་དམ་དུ་ལ་དོར་བས་དབྱེ་བས་ལ་མེད་པར་མཉམ་ཉིད་རོ་གཅིག་

པའོ། །དེས་ན་ཚུལ་ཐམས་ཅད་མཉམ་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་འང་རང་སྟོང་གཞན་
 སྟོང་གི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་མཉམ་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་མིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་སོ་སོ་
 ལ་ཡོད་པའི་ཚུལ་ཅན་ཚུལ་ཉིད་མཉམ་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། རྟོན་དམ་
 བདེན་པ་རྟག་པས་ཆད་མཐའ་སེལ་ཅིང་། ཀྱུན་རྫོབ་བདེན་པ་མི་རྟག་པས་རྟག་
 མཐའ་བསལ་ནས་རྟག་ཆད་སྟོང་བའི་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་མཐའ་བསལ་དབུ་མའི་ལྟ་
 བ་བྱ་རྟོན་གྱིས་གནམ་འཕངས་བཅད་ནས་བལྟས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། གཞན་གྱིས་
 དབྱུང་པ་ནི་ཕྱེ་ལེབ་གྱི་འགོས་ལྟ་བུ་འོ་ཞེས་སྒྲུབ་ཤོ། །ལྷགས་དེ་ནི་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་དང་གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་བཞིའི་ལུང་རིགས་མཐའ་དག་
 དང་འགལ་བར་མ་ཟད། རང་གི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་དང་ཡང་འགལ་ཏེ།
 ཚུལ་ཅན་མེད་པའི་ཚུལ་ཉིད་ཡོད་པ་དབུ་མ་པ་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཚུལ་ཅན་
 དང་ཚུལ་ཉིད་གཉིས་ཀ་ཡོད་མེད་སོགས་སྒྲུས་པ་དང་བསལ་བའི་ཕྱིར། དངོས་
 བོར་སྒྲུབ་པ་ལྟར་ནའང་མི་འཐད་དེ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཁྱོད་རང་གི་
 ལྷགས་ལའང་མི་འཐད་དེ། རྟོན་དམ་པའི་ཚུལ་ཅན་དང་། ཚུལ་ཉིད་དང་
 ། ལའོར་འདས་དང་། སྐྱེན་ཡོན་སོགས་ཐམས་ཅད་ཡོད་ཅིང་། ཀྱུན་རྫོབ་གྱི་དེ་
 ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ཕྱིར། ལུང་བོ་རྣམ་བཅད་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཚུ་གིང་བཞིན་དུ་སྟོང་
 བོ་མེད་པའི་དགོངས་དོན་ཁྱོད་གྱིས་མ་གོ་བར་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་དེས་ལུང་
 སོགས་གྱི་ཚུལ་རིགས་པས་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འགོག་པ་ཡིན་ན་

སེམས་འབྲེལ་སྒྲོར་གསུམ་ལ་སོགས་པ་སྒྲགས་གཞུང་མཐའ་ཡས་པར་སྟོང་ཉིད་
གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ་ཐམས་
༼༣༥༠ན༽ཅད་སྟོང་པོ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་ན་རྒྱུད་སྟེ་དང་བྱང་
རྒྱུ་སེམས་དཔའི་འབྲེལ་པ་སྟེ་སྒྲགས་གཞུང་ཐམས་ཅད་ལས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་
ལ་ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། འགྱུར་བར་འདོད་དོ་སྙམ་ན། རྩོམ་ཐེག་པ་ལས་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་མི་འདོད་
དེ། ལར་ཕྱིན་ཐེག་པར་གྲགས་པའི་ཤེས་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་ཁར་ད་དུང་རྩོམ་ཐེག་
པར་གྲགས་པའི་ཤེས་བྱ་ཐུན་མོང་མིན་པ་མཐའ་གྲས་པ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་བདག་བདེན་སོགས་སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་གཏན་ལ་དབབ་
ནས་གསང་ཆེན་གྱི་སྒྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་བསྐྱུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ལུང་དེས་ནི་
གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་ཐུན་མོང་གི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མདོ་སྒྲགས་ཟབ་བྱུང་མེད་ཀྱང་
མདོ་སྒྲགས་གང་གི་འང་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱུང་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྱི་མཆོན་ཙམ་གཞལ་བར་སྒྲོམ་པ་ལས། རྩོམ་ཐེག་པའི་ལྷགས་
ཀྱི་ལུས་སེམས་བཅིངས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་སྒྲོམ་བྱུང་གི་སྒྲོ་ནས་སྟོང་ཉིད་
མདོན་སུམ་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལྟ་བུའི་སྟོང་པོ་དང་མི་ལྟན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་
ལས་གཞན་མུང་སོགས་དབྱུང་སྒྲོམ་གྱི་སྟོང་པར་གཏན་ལ་དབབ་པའི་སྟོང་ཉིད་
བསྒྲོམ་པ་ཐར་ལམ་དུ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ག་ལ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བདེ་བར་

གཤེགས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུང་གིས་རང་ཉིད་སུན་འབྲིན་པར་འགྱུར་རོ། །སྒྲོབ་
དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་གསལ་ཚུད་དུས་ཀྱི་བརྗེ་ཏ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྒྲུས་པ་ཡང་ཁྱོད་རང་
གི་ལུགས་ལ་ནང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་གི་ཡེ་གེར། དུས་བཞི་གཉིས་ཀྱི་
རབ་དབྱེ་རབ་བཤད་བྱ། །དུས་བཞི་ཆེན་པོ་བསྐླལ་དུས་བཟང་རན་ཏེ། །དུས་
བཞི་རྩུང་བ་བསྟན་པའི་བཟང་རན་ཡིན། །དང་པོ་ལོ་ནི་ས་ཡ་སྤག་བཞི་དང་
། །སུམ་འབུམ་༼ ༣༣༠ བ༽ ཉི་མའི་དེ་ཡི་བཅུ་ཆ་ནི། །རྒྱུ་པ་ཞེས་གསུངས་རྒྱུ་
པ་གཅིག་དང་གཉིས། །གསུམ་དང་བཞི་ལ་རིམ་བཞིན་ཚུད་ལྡན་དང་
། །གཉིས་ལྡན་གསུམ་ལྡན་རྫོགས་ལྡན་ཅེས་གསུངས་སོ། །དུས་བཞི་རྩུང་བ་
བསྟན་པའི་བཟང་རན་ནི། །མི་ལོ་ནི་བི་ཆིག་སྟོང་དུག་བརྒྱའི་བར། །དེ་ཡི་བཞི་
ཆ་དུས་བཞི་སོ་སོའི་ཆ་དང་། །སྒྲོན་མེད་ཡོན་ཏན་ཆ་དང་བ་རྫོགས་ལྡན་ཆོས། །དེ་
ནས་བཞི་ཆ་ཉམས་པ་སུམ་ལྡན་སྟོང་། །སྟེང་ཉམས་གྱུར་ན་སུམ་ལྡན་སྟང་དུ་
འགྱུར། །བཞི་གསུམ་ཉམས་པའི་ལྷག་མ་གཉིས་ལྡན་ཡིན། །བཞི་ཆ་གཅིག་
ཀྱང་མེད་ན་ཚུད་ལྡན་ཏེ། །ལྷ་མིན་གྲུ་གྲོ་ནག་པོའི་ཆོས་སུ་གསུངས། །ཞེས་
བརྗོད་པར་བྱས་སྟངས་ལ། །དེ་ལྟའི་དུས་བཞིའི་འཛོག་ལུགས་ལ་དབྱུད་དུ་ཡོད་
མོད་ཀྱང་སྐབས་བབ་མིན་པས་དབྱུད་པ་པོར་ལ། །དེ་ལྟར་ན་དུས་བཞི་རྩུང་དུ་དེ་
ལ་དུམ་བུ་བཞིར་བགོས་པ་ན་ལྷ་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་རེ་འབྱུང་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བསྟན་པ་འདི་འང་མདོ་ལུགས་ལྟར་ན་སྟོན་པ་གཤེགས་ནས་ལོ་ལྷ་སྟོང་ལས་མི་

གནས་པར་བཤད་ཅིང་། དེས་ན་ད་ལྟའི་དུས་འདིར་ཡང་དུས་འཁོར་གྱི་ཅིས་
ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་འདས་ནས་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ལས་མ་སོང་བར་འདུག་
པ་ལ། ཅུང་དུས་ནི་སྟོན་པ་གསལ་གསལ་ནས་ལོ་ཆིག་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་འཆར་
བ་ན་འབྱུང་བས། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་གསལ་ནི་མདོ་ལུགས་ལྟར་གྱི་སངས་རྒྱས་
འདིའི་བསྟན་པ་ལུང་པའི་རྗེས་རིང་མོར་ཡོང་དགོས་རྒྱུ་ལ། སྟོན་པ་གསལ་གསལ་
ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ན་མགོན་པོ་ལྷ་སྦྱབ་བྱོན་ཞིང་། མགོན་པོ་ལྷ་སྦྱབ་ལ་དཔལ་
ལྷན་ལྷ་བས་དངོས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་ཐོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤས་གསུངས་
པའི་བྱིར་ན་ཁྱེད་རང་འདོད་པའི་རྫོགས་ལྷན་གྱི་དུས་མ་རྫོགས་པར་ལྷ་གསལ་
༼ ༤༩༩ ༽ འཕགས་ལུལ་དུ་བྱུང་བས་ལྷ་གསལ་ཅུང་ལྷན་དུས་སུ་བྱུང་བའི་བརྗེ་
ཏ་ཡིན་པར་ཁས་སྐྱངས་པའང་རང་ཆེག་གིས་རང་གི་དམ་བཅའ་ལེགས་པར་
བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁྱེད་གྱི་གྲུབ་མཐའ་འདི་རིགས་ལྷན་གསལ་པའི་
རྫོགས་ལྷན་གྱི་ཆོས་ཡིན་ན་འདི་ལྟའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་དུས་འཁོར་བརྒྱུད་པའི་
བོད་ཀྱི་ལོ་བཅའ་ཐམས་ཅད་ནས་བརྒྱད་དེ། ཁྱེད་རང་གི་རྩ་བའི་སྤྲ་མ་ཀྱན་
མཁེན་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ཡན་དུ་ནི་མ་གསལ་པས་ཁྱེད་རང་རིགས་ལྷན་གྱི་གན་
དུ་ཕར་བྱོན་ནམ། རིགས་ལྷན་རྒྱུར་བྱོན་ནས་འཆད་པ་གང་རུང་ལས་འོས་མེད་
པའམ། ཡང་ན་ཉིད་ཅག་རིགས་ལྷན་གྱི་སྤྱལ་པར་ཡང་གོར་མ་ཆག་པས་རང་
ཆེག་འགལ་བའི་རྒྱན་ཆེག་འདི་ཐམས་ཅད་དྲང་བའི་དོན་ཅན་གྱི་དག་ཡིན་ན་

རུང་གི། གཞན་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་ཡིན་ན། ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ཚུལ་
 ཅན། གཞན་སྟོང་དུ་ཐལ། ལས་རྒྱ་འབྲས་བསྐྱུ་བ་མེད་པ་ཐ་སྙད་དུ་སོ་སྐྱེའི་སྒོ་
 ལ་སྒྲུབ་བ་ལྟར་བདེན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། སོ་སྐྱེས་ཐ་སྙད་དུ་འང་ལས་རྒྱ་
 འབྲས་ལ་སྒྲུབ་དོར་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་མི་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར།
 མ་བྱུང་ན། སོ་སྐྱེས་ཐ་སྙད་དུ་འང་རི་བོང་གི་རྩའི་སྐྱས་ལ་ལྟུང་དོགས་ཚུལ་
 བཞིན་བྱེད་དགོས་པར་ཐལ། ཐ་སྙད་དུ་འང་ལས་རྒྱ་འབྲས་དང་། རི་རྩ་སྒོ་ལ་
 སྒྲུབ་བ་ལྟར་མི་བདེན་པར་མཚུངས་ཤིང་། རྒྱ་འབྲས་ལ་དེ་བྱེད་རིགས་ན་ཅིག་
 ཤོས་ལའང་དེ་རིགས་པར་བསྐྱལ་པའི་བར་དུ་མཚུངས་པའི་བྱིར། ཡང་དོན་
 དམ་ཚུལ་ཅན། རང་སྟོང་དུ་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པ་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒོ་ལ་
 སྒྲུབ་བ་གང་ཞིག། སྒྲུབ་བ་ལྟར་མི་བདེན་པའི་བྱིར། རྟགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་སྐྱམ་
 བ། ཁྱོད་གྱིས་སྒྲོབ་མ་འཛིག་རྟེན་༼ ༣༩༧ ༽ པ་ནམས་ལ་གཞན་སྟོང་འདུས་མ་
 བྱས་རྟག་པ་སོགས་གྱིས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་སྒོ་ཡུལ་དུ་
 བསྟན་མི་རུས་པར་ཐལ། དེ་ལྟའི་བྱུང་གཞི་དོན་དམ་དེ་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒོ་ལ་
 གཏན་སྒྲུབ་དུ་མི་རུང་བའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་གྱིས་ཚུལ་འདིའི་ཆེད་དུ་རལ་བ་
 ཚུལ་པ་དེ་ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་ལ་ཡི་ཆད་འབའ་ཞིག་གི་རྒྱ་ལས་ཅི་བྱར་
 ཡོད། ཡང་ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཚུལ་ཅན། མ་འབྲུལ་པར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་
 ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་གཅིག་དང་དུ་མར་སྒྲུབ་བ་ལྟར་བདེན་པར་གནས་པའི་

མྱེད་ཀྱི་མ་གྲུབ་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་ལས་རྒྱ་ལ་ཉི་མེད་ཆེན་པོ་དེ་དག་བརྒྱ་དང་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་དྲུག་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་དོན་ལཱ་འཇུག་བཞི་ཅུ་གཅིག་ཐ་དང་པར་བདེན་པར་མི་
གནས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པར་སྒྲིམ་པ་དེའི་མྱེད་ཀྱི་འདོད་ན། མ་དག་པའི་རྒྱ་
གི་རྒྱ་བ་དུ་མ་འགོག་ཅིང་དག་པའི་རྒྱ་གི་རྒྱ་བ་འབད་ནས་སྒྲིབ་པ་དོན་མེད་
པར་ཐལ། དེ་དག་གི་རྒྱ་བ་གཅིག་དང་དུ་མར་སྒྲིབ་བ་ཐམས་ཅད་ཡེ་མེད་པས་
མི་བདེན་པའི་མྱེད་ཀྱི་དོན་དམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཆོས་ཅན། འཇུག་པར་ཐལ། འཇིག་
རྟེན་པས་དོན་དམ་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་གཅིག་དང་དུ་མར་སྒྲིབ་
བ་ལྟར་མི་བདེན་པའི་མྱེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པས་དོན་དམ་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་མི་སྲིད་དོ་
སྒྲིམ་ན། འོ་ན་ཁྱོད་རང་གི་འཇིག་རྟེན་པའི་སློབ་མ་མང་པོ་ལ་སློབ་དྲུག་གི་ཁྱིད་
བཟའ་ནས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སློབ་གྲོས་ཁྱད་པར་
ཅན་གྱི་ཉམས་རྟོགས་སྒྲིམ་པ་མང་པོ་ཡོད་པའི་མངོན་པའི་ར་རྒྱལ་དེ་ཐོངས་
ཤིག། སློབ་འཇུག་བ་ལ་སྒྲིབ་བ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་འགྱུར་
ཏེ། གུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་འགལ་འདུ་སྒྱུན་ཅན་ཡིན་པས་དེའི་དབང་དུ་
༼ ༣༩༣༽ བློ་ཡོད་མེད་སོགས་འགལ་བས་སོ་སོར་བདེན་པའི་མྱེད་ཀྱི་སློབ་མ་
འཇུག་བ་ལ་སྒྲིབ་བ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། བརྒྱན་པར་འགྱུར་ཏེ་དོན་དམ་
ཐམས་ཅད་འགལ་འདུ་སྒྱུན་མེད་ཡིན་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱ་བེད་སོགས་འགལ་
ཡང་། སོ་སོར་མི་བདེན་པར་ཡོད་པ་དེའང་མེད་པ་ཡིན་ལ། མེད་པ་དེའང་ཡོད་

པ་ལ་སོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་པ་གཉིས་སོགས་ལ་སྐྱོན་ཡོན་གྱིས་སྟོང་མི་
སྟོང་གི་བྱུང་པར་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། རོན་དམ་གཞན་སྟོང་གི་བདེན་
གཉིས་དེ་སྐྱོན་གྱིས་སྟོང་ཞིང་ཡོན་ཏན་གྱིས་མི་སྟོང་པའི་ཕྱིར། བདེན་གཉིས་ལ་
རང་སྟོང་དང་གཞན་སྟོང་གི་བྱུང་པར་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཉིས་ཀའི་
གནས་ལུགས་གཞན་སྟོང་ཡིན་ཅིང་གཞན་སྟོང་ལ་རང་གཞན་གྱི་བསལ་བཞག་
གི་བྱུང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་ལ་སྟོབས་སོགས་ཡོན་
ཏན་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། རོན་དམ་འདུས་མ་བྱས་གྱི་
སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ལ་འང་ཡོད་ཅིང་། གུན་རྫོབ་
འདུས་བྱས་གྱི་སྟོབས་སོགས་རོན་དམ་བདེན་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་ཡང་མེད་པའི་
ཕྱིར། འཁོར་འདས་མཉམ་ཉིད་མིན་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། གུན་རྫོབ་ཀྱི་
འཁོར་འདས་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་ཅིང་རོན་དམ་པའི་འཁོར་འདས་གཉིས་ཀ་
དབྱེར་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་ཉིད་མིན་པར་མི་
འཐད་པར་ཐལ། རོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་འགལ་འདུ་སྐྱོན་མེད་ཡིན་
པས་ཨ་མཉམ་ཆ་མཉམ་གང་བྱས་ཀྱང་ཆོག་པའི་ཕྱིར། བྱལ་བ་ཡོད་དེ། གུན་
རྫོབ་དང་རོན་དམ་གཉིས་རོན་དམ་དབང་བཅོན་ཏེ་གནས་ཚུལ་དུ་ཞུགས་པའི་
ཏྲག་དངོས་ཡིན་ལ། ༼༣༣༥བ༽གུན་རྫོབ་དབང་མི་བཅོན་པས་གནས་ཚུལ་དུ་
མེད་པའི་གུན་བརྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་གྱི་ལུགས་ལྟར་ན་ཤེས་བྱའི་བྱེད་

གྱིས་རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་རེ་རེ་བབྱང་བར་ཐལ། རོན་དམ་བདེན་པས་རྟག་
མཐའ་བབྱང་ནས་ཆད་མཐའ་སེལ་ཅིང་། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པས་ཆད་མཐའ་
བབྱང་ནས་རྟག་མཐའ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲིབ། འདོད་པ་ལས་འོས་མེད། དེ་
ལྟར་ན་བདེན་པ་གཉིས་གྱིས་རྟོན་འབྲེལ་དུ་རོན་བྱེད་མི་ལུས་པར་ཐལ། རྟག་པ་
དང་ཆད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་མི་སྤྲིད་པའི་སྒྲིབ། ཡང་ཐོན་པ་ན་རེ། ཤེར་སྒྲིབ་ལྷ་
བརྒྱུ་པར། གང་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་གཞུགས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་།
སྒྲེབ་མེད་པ་དང་། འགག་པ་མེད་པ་དང་། གཞོད་མ་ནས་ཞིབ་དང་། རང་
བཞིན་གྱིས་སྤྲོད་པས་འདས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པར་
སྒྲེའི་བཞིན་པའོ། །ཞེས་གང་སྒྲུབ་བདེ་དག་ནི་སྒྲིལ་པ་སོ་སོ་སྒྲེབ་པའི་སྒྲིགས་ལ་
བརྟེན་པའོ་ཞེས་ང་སྒྲུབ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོར་བ་དང་ཞེས་སོགས་འབྱུང་བས་
འཁོར་ལོ་བར་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་སྟོང་དུ་གསུངས་པ་སྒྲེའི་བཞིན་པ་མིན་
པར་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཉིད་ནས་ཀྱང་བཤད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ། །ལུང་དེ་དག་གི་དོན་
ནི་སྟོན་ཉིད་ནས་མགོན་པོ་ཀླ་སྒྲུབ་གྱིས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་ཟིན་པས། མ་དག་པས་
དག་པ་སུན་འབྱེན་པར་བྱེད་པའི་སྐྱབས་འཕྲོགས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱི་ལུང་དེ་དག་གིས་གཞུགས་རྟག་པ་བཀག་ནས་མི་རྟག་པར་མི་
སྒྲུབ་པ་དང་། མི་སྟོང་པ་བཀག་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་མི་བསྒྲུབ་པ་དང་། དེས་ན་སྟོང་
ཉིད་དང་སྒྲེའི་མེད་སོགས་ཀྱང་སྒྲེའི་བཞིན་པ་དེ་དཔེ་རོ་བོ་ཉིད་དུ་བབྱང་ན་སྒྲུབ་

སྟེགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བས་སྟོང་ཉིད་སྐྱེ་མེད་སོགས་ཀྱང་རང་རང་ངོ་བོས་
 སྟོང་པ་ཉིད་སྒྲ་༼༣༣༩༩༽འི་བཞེན་པའི་ངེས་དོན་དུ་གེས་པར་བྱ་རིགས་པའི་
 ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། མི་སྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། སྟོང་པའང་ཡོད་པར་ག་ལ་
 འགྱུར། ཞེས་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཡང་ཇོ་ནང་པ་ཆེན་པོ་དང་དེའི་
 རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དག་ན་ལ། བདེན་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་བཀག་
 པའི་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དོན་ལ་མེད་ཅིང་དོན་དམ་
 བདེན་པ་དོན་ལ་ཡོད་པས། དེ་གཉིས་ཡོད་མེད་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་བས་ཀུན་རྫོབ་
 བདེན་པ་མེད་པ་ལས་དོན་དམ་བདེན་པ་གཞན་དུ་ཐ་དད་པར་ཡོད་པར་གྱུབ་
 བོ། །ཡང་བདེན་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོ་ཐ་དད་བཀག་པའི་གཅིག་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་ཡོད་
 པ་མིན་ཅིང་། དེས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་ཟུར་དུ་ཀུན་རྫོབ་མེད་པས་བདེན་
 གཉིས་གཅིག་ལས་དེའི་སྒྲ་བོ་གཉིས་སུ་མ་གྱུབ་ཅིང་། བདེན་གཉིས་གཏན་མེད་
 ཀྱང་མིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་བདེན་གཉིས་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་གཅིག་མ་
 ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ངོ་བོ་ཐ་
 དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཐ་དད་བཀག་པའི་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
 རང་ཆེག་འགལ་བར་མ་ཟད། དེ་ལྟར་ན་ཐ་སྙད་དུ་འང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
 གཏན་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཐ་སྙད་ནམ་གཞག་བྱེད་པ་ན། བདེན་གཉིས་

གཅིག་དང་ཐ་དད་མིན་པའི་ལན་བཏབ་པར་སོང་བས་བདེན་གཉིས་གཏན་མེད་
མིན་ཅེས་པའི་རང་ཆེག་ཀྱང་སྒྲིང་བོ་མེད་པར་སོང་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ནི་ཐ་སྙད་དུ་
བདེན་གཉིས་ལ་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡིན་ཞེས་འདྲི་ཞིང་ལན་འདེབས་མི་རིགས་
པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་པ་རྟེན་གཞི་གཞན་
ཁྱེད་པ་ན་འང་གཏན་མེད་ན་དེ་ཐ་སྙད་དུ་འང་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་གཅིག་ཐ་
དད་དུ་དོགས་པ་རྟོག་ལྟར་ལ་སྒྲུ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། རི་བོང་གི་རྩ་དང་དོན་དམ་
བདེན་པ་གཅིག་ཐ་དད་མི་དཔྱོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་བདེན་གཉིས་གཅིག་
དང་ཐ་དད་མིན་པར་སྒྲུབ་ཁྱེད་འདིས་ནི་བདེན་གཉིས་ལ་ལོག་རྟོག་གི་སྒྲོ་སྒྲུར་
ཆེན་པོ་ཞིག་བཏབ་པའི་ལས་སོགས་ལས་གཞན་དུ་མ་མཐོང་སྟེ། དོན་དམ་
བདེན་པ་རྟག་གྲུབ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་འགར་ཡང་མི་དམིགས་པར་བརྫོད་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་གི་བརྫོད་པ་ལྟར་ན་མ་དཔྱད་ན་བདེན་གཉིས་གཅིག་པ་
དང་ཐ་དད་པ་གང་ཡང་མི་དཔྱོད་པར་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་སྤང་དོར་ལ་འཇུག་པའི་ཆོ། ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཆོས་ཉིད་དོན་
དམ་བདེན་པས་དོར་བར་མ་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་ལ་སྤང་དོར་དུ་འཇུག་པ་སྟེ། དཔྱད་
པ་ན་དེ་གཉིས་ལ་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཀ་བཀག་ནས་དེ་གཉིས་
གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་འང་མི་ལྟ་བུ་ལ་ལྟ་སྒྲོམ་དུ་ཁྱེད་པ་ལས། ཁྱེད་ལྟར་གཅིག་
བཀག་ནས་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་མཐར་བལྟ་བུ་སོགས་ལྟ་སྒྲོམ་ཀྱི་སྒྲིགས་མ་ལ་ཡིད་

དགའ་བདེའི་ཚོར་བས་གདུང་བར་བྱེད་པ་ག་ལ་ཡིན། ཡང་གངས་ཅན་གྱི་
 སྤྲོངས་འདིར་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱི་ཞལ་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་བ་
 གྲགས་པའི་ལྷགས་མཆོག་སྟོན་མེད་དུ་དབྱེ་བ་ཤར་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ན་
 རེ། སྟོང་གཞི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་སྟོང་བྱ་བདག་དང་བདེན་གྲུབ་མེད་པར་
 ཉོགས་པ་ལ། དང་པོར་དེའི་སྒྲིག་སྒྲུགས་གྱི་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་ངོས་ཟེན་དགོས།
 རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་ཀྱང་དེ་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཤེས་བྱ་ལ་
 ཡོད་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་ཡོད་ཅིང་། དོན་དམ་བདེན་
 ༼༣༥༩༽པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་མེད་པས་ཡོད་ས་དང་ཡིན་ས་མ་
 འབྲུལ་བར་བྱ་དགོས་ཤིང་། སྟོང་གཞི་གང་ཟག་དང་ལུང་སོགས་ཐ་སྙད་ཆོད་
 མས་དངོས་སུ་དོན་བྱེད་པ་བསྐྱུ་མེད་ཅན་དུ་གཞལ་བ་ན་དེའི་ཆོས་ཉིད་བདག་
 བདེན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་བདག་མེད་ཀྱང་རིགས་ཤེས་ཆོད་མས་ལྷགས་ལ་
 གཞི་གྲུབ་པར་ཉོགས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ལྷགས་དེ་ནི་ཆོག་གི་ཟོལ་གྱིས་
 ཇི་ཅམ་སྒྲིམ་ཀྱང་ཞེན་དོན་བདེན་གཉིས་གྱི་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་ཡན་གར་
 དང་ཡ་བྲལ་ཁོ་ན་ལ་མཛོན་པར་དགའ་བའི་རྟོག་བརྟགས་གྱི་སྟོང་བཙུང་མ་ལུས་
 པ་དཀྱགས་པ་ལས་ཤེས་བྱ་འཇིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
 བར་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྷགས་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཁོ་ནར་སྒྲིམ་པར་
 ཟད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པའི་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་དེ་ཤེས་

བྱར་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་བྱེད་དམ་མི་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། ཤེས་བྱ་ན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་ཡོད་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ལ་
མེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱར་རྟགས་ཀྱིས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། ཤེས་བྱར་བདེན་གྲུབ་འགོག་ན་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀྱི་བདེན་
གྲུབ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་འགོག་ཆེ་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པའི་བདེན་གྲུབ་འགོག་ན་
ཡོད་པའི་བདེན་གྲུབ་སྐྱབ་པ་ལས་འོས་མེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། བྱེད་ཅག་དབུ་མའི་
རིགས་ཚུལ་ཀྱི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མར་གོ་བ་འབའ་
ཞིག་རིགས་པའི་སློག་བྱངས་སུ་སྒྲུབ་པའི་སྤྱིར་དང་། སྒྲོ་ཡུལ་དུ་རྟགས་ཀྱི་དགག་
བྱ་དེ་ཤེས་བྱར་སོང་ནས་སྒྲོ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཀག་པ་དེ་ལས་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་
པར་འཇོག་བྱེད་འཛིག་རྟེན་ན་༼༣༣༩༩༽གཞན་མི་སྤྱིར་པའི་སྤྱིར། ཡང་བྱེད་
ཅག་ཤེས་བྱར་མེད་པའི་བདེན་གྲུབ་ཤེས་བྱར་ཡོད་ན་ཞེས་རྟག་མཐའ་བཟུང་
ནས་ཤེས་བྱར་མེད་པའི་བདེན་གྲུབ་བཀག་པས་ཤེས་བྱར་ཡོད་པའི་བདེན་གྲུབ་
ཏུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེན། འོ་ན་དེ་འདྲའི་བདེན་གྲུབ་དེ་ཤེས་བྱ་ལ་རྟག་མཐའ་བཟུང་
ནས་ཡོད་མི་སྤྱིར་པ་ལྟར། དེར་བལྟས་ཀྱི་བདེན་མེད་དེའང་རྟག་མཐའ་བཟུང་
བ་ཙམ་ལས་ཤེས་བྱར་ཡོད་མི་སྤྱིར་པར་ཐལ། དེ་ལྟའི་བདེན་མེད་གཅིག་ཡོད་
ན་དེ་ལྟའི་བདེན་གྲུབ་གཅིག་རྟག་མཐའ་བཟུང་བའི་ཚུལ་དུ་ངེས་པར་ཡོད་པ་
ངོས་ཟིན་དགོས་སོ་ཞེས་བྱེད་རང་གིས་སྒྲུས་ནས་དེ་མེད་པ་ལ་བལྟས་ནས་

བདེན་མེད་དུ་བྱོད་རང་འཛོག་པ་གང་ཞིག། དེ་ལྟའི་བདེན་གྲུབ་དེ་ཤེས་བྱར་
 ཏྲག་མཐའ་བབྱང་བ་ཙམ་ལས་ཤེས་བྱ་ན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་དང་པོ་མ་བྱལ་
 བོ་ཞེ་ན། བྱལ་པར་ཐལ། བདག་བདེན་དུ་མེད་པ་དེ་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་ཤེས་
 བྱ་ལ་མེད་ཅིང་། ཡོད་སྲིད་ན་འབྱུང་གི། མི་སྲིད་པར་མི་འབྱུང་བ་དེ་གཉིས་
 བཏྲོས་གྲུབ་ཡིན་པས་གཅིག་གཏན་མེད་ན་དེར་བཏྲོས་ཀྱི་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་གཏན་
 མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་ཏྲགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་ཤེས་བྱར་ཡོད་
 ཅས་སྒྲུ་ན་ནི་སྒྲའི་ནམ་དབྱེ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་པ་ལ་སྒྲོ་ཁ་ཅུང་ཟད་
 བྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཞེ་སྤེལ་བའི་གདུང་དབྱངས་དེ་སྒྲུར་མ་ལེན་ཅིག།
 གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཏྲགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་དོ་ཞེས་ཤེས་བྱར་རང་ཉིད་
 ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མ་སྟོན་ཅིག། ཡང་ཤེས་བྱ་ན་མེད་པའི་
 ཏྲགས་ཀྱི་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་ཤེས་བྱ་ལ་བཀག་པའི་ཆོ་ཆོས་ཅན། ཤེས་བྱ་ན་
 ཡོད་པའི་ཏྲགས་ཀྱི་དགག་བྱ་བདེན་མེད་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ།
 བྱེད་ཅག་༼ ༣༥ ༽དབུ་མའི་རིགས་ཚུལ་ལ་གནས་སྐབས་ཀུན་ཏུ་རང་ལྷགས་
 ཀྱི་དགག་པ་གཉིས་ནལ་མར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱར་ཡོད་
 པའི་ཏྲགས་ཀྱི་དགག་བྱ་བདེན་མེད་ཆོས་ཅན། དགག་གཞི་སྤང་སོགས་ལས་
 གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཤེས་བྱ་བདེན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
 ཏྲགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡང་ཐ་སྐད་དུ་དགག་

བྱ་མེད་ན་དེ་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ནི། ཤེས་བྱ་རྟེན་
འབྲེལ་ལ་སྒྲུབ་པ་བཏབ་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་རྒྱ་བྱད་ཤིང་ཡེ་མེད་པ་ཞིག་
མེས་བཞེག་ནས་འབྲས་བུ་ཐལ་བའི་སྤང་པོ་ལས་རི་བོ་མཆོག་རབ་འབྱུང་ཞེས་
བརྗོད་པ་ལྟར་སོང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་དཔལ་མགོན་ཡུ་སྤྱབ་ཀྱིས་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་དོན་འབྲེལ་བ་ན་མ་དབྱེད་པ་ན་དགག་བྱ་འགོག་བྱེད་
བཀག་པ་གསུམ་ག་བརྟོས་ནས་འཇོག་པ་དང་། དབྱེད་ན་དེ་གསུམ་ཆར་གྱི་
སྒྲོས་མཐའ་དང་བྲལ་བར་དགོངས་པ་སྒྲོང་བར་མཛད་པ་ལས་བྱེད་ཅག་དབྱེད་
པའི་སྐབས་སུ་རང་ལུགས་ལ་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ན་མ་གྲུབ་པ་དང་། འགོག་བྱེད་
བཀག་པ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་ན་འགོག་བྱེད་དགག་པ་རྣམས་
དོན་དམ་བདེན་པ་དབྱེད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པར་ཡང་དོན་ལ་ཁས་སྤངས་པར་སོང་
བས་བསགས་པ་ཅན་དག་ཚུལ་འདིར་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག། དོན་དམ་
བདེན་པ་དོན་དམ་བདེན་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཅེས་སྒྲུས་པ་འདི་ཡང་འཇིག་རྟེན་
ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་མགོན་པོ་ཡུ་སྤྱབ་ཀྱི་
ལུགས་ལྟར་བྱེད་སྒྲུ་ན་བྱེད་ལ་འགལ་བ་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཏེ། འདི་
༼ ༣༥༽ ལྟར་དོན་དམ་བདེན་པ་ཀྱན་རྫོབ་པར་མི་བདེན་པར་ཐལ། དོན་
དམ་བདེན་པ་དོན་དམ་པར་མི་བདེན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་པ་མེད་སྟུང་ན་ཤེས་བྱ་
རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་རྗེས་བརྗོད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཡུ་སྤྱབ་དང་ལྷན་གཤམ་ཀྱིས་

བརྗོད་པ་ལྟར་ན་བྱུང་བ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་མི་བདེན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མི་
བདེན་དགོས་ཤིང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་ན་དོན་དམ་པར་ཡང་བདེན་དགོས་སོ་
ཞེས་ཐ་སྙད་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་ཚུལ་འདི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་
ལས་བྱུང་པར་འཕགས་ཆོས་སློབ་མེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་རྟགས་ཀྱི་དགག་
བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁའ་
ཀྱི་བར་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཅན་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་
གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་དབྱེར་མེད་པ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཤེས་
བྱ་ལ་མེད་པའི་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པ་གང་
ཞིག། དེ་ཤེས་བྱ་རང་རང་ལ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་བདག་བདེན་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་
པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་མ་སོང་བའི་བྱིར། རྟགས་བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན་དགག་བྱའི་བདག་
ཤེས་བྱ་ལ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་རང་རང་ལ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་བདག་བདེན་
དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་སྤངས་པའི་བྱིར། ཡང་ཁྱེད་ཅག་
བྱུང་བ་མེད་དེ། ཤེས་བྱ་དངོས་པོ་རང་རང་ལ་བདག་བདེན་ཡོད་པ་དེ་རྟགས་ཀྱི་
དགག་བྱའི་བདག་ཤེས་བྱ་རང་རང་ལ་ཡོད་པ་དེ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཉེ། དེ་འདྲའི་
ཤེས་བྱ་བདེན་གྲུབ་པར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་མི་སྤྱིད་པའི་བྱིར་སྟོམ་ན། ཀྱི་
མ་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་ཤེས་བྱ་རྗེས་བཏགས་སུ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་བདེན་
གྲུབ་དབྱེད་ན་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་འགར་ཡང་མི་འགྲུབ་

༼ ༣༩༩ བཞུགས་པའི་ཁྱེད་ཀྱི་ མ་དབྱེད་པ་ན་འཛིག་རྟེན་ལྟ་བུ་གྱི་སྒྲོམ་བཅུགས་
བཞག་གི་ཤེས་བྱ་དངོས་པོར་རང་རང་སོ་སོ་དེ་ཉིད་ལ་དེ་དང་དེར་བདག་བདེན་
དུ་བཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་བྱེད་ལ། དེའང་དེ་ལ་ཁྱེད་ཅག་ནི་དེ་ཐ་སྙད་པའི་
ཆོད་མས་གྲུབ་ཅིང་། རིགས་ཤེས་ཆོད་མས་མི་གཞོད་པས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་
མིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་སྟོང་གཞིའི་
ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ལྟག་མར་ལུས་པས་མི་སྟོང་པར་ཁས་
ལེན་ན་ཁོ་བོས་ཅི་བྱར་ཡོད། དེ་ལྟར་གྱི་ཆོན་ལང་ཁྱེད་ལ་འདིར་འགྱུར་རྟེ། ཇི་
ལྟར་འཛིག་རྟེན་ལ་ཐ་སྙད་ཆོད་གྲུབ་ཏུ་ཁྱེད་ཅག་སྒྲུབ་པའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་བདག་
ཉིད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན། བདག་བདེན་གྱིས་དབེན་པའི་
སྟོང་ཉིད་དུ་ཁྱེད་ཅག་ཁས་ལེན་རིགས་པར་འགྱུར་རྟེ། དེ་ཉིད་ཁོ་ཁོ་རང་གིས་མི་
སྟོང་ཡང་དེ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་གཟུང་འཛིན་གྱི་བདག་
ཉིད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རང་རང་གིས་མི་སྟོང་པའི་ཆོས་དེ་ག་བདག་མེད་དང་།
བདེན་མེད་དང་། སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་འགྱུར་རྟེ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ནི་
གནས་ལུགས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་བདེན་ཞིགས་པའི་བདག་བདེན་
གྱིས་དབེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་མི་འགྱུབ་པར་འགྱུར་རྟེ། དེ་ལྟའི་བདག་བདེན་
ཉིད་བདག་མེད་དང་བདེན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འདོད་ན་དང་སངས་སྒྲོམ་
ཆེན་པར་འབོད་པ་ཁ་ཅིག་ལྟར་བདག་དེ་ག་བདག་མེད་དང་། བདེན་གྲུབ་དེ་ག་

བདེན་མེད་ཡིན་ཞེས་སྒྲིབ་པའི་སྟོན་པ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཁྱེད་
འདོད་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཚོས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་དབྱེར་མེད་
པའི་ཚོས་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཅིས་ཐལ་འགྱུར་དུ་འཕངས་པ་དེ་ཁྱེད་
༼ ༩༩༽ཅག་ཟལ་ཚག་མང་པོས་མི་འདོད་པ་ལྟར་བྱེད་ཀྱང་སྟོང་ཐག་པ་ནས་
ཞེ་འདོད་ནི་འདི་ཁོ་ནར་སྒྲུང་སྟེ། རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདེན་པ་ལེགས་པར་
ཁེགས་པའི་རྗེས་སུ་ཡང་གང་ཟག་དང་ལུང་སོགས་དངོས་པོ་རང་ཉིད་དོན་བྱེད་
པར་བདེན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་བ་དང་། དངོས་པོ་དང་། དེར་བལྟ་བ་དང་
། འཛིན་པ་མཚན་འཛིན་ཡིན་པར་མི་འདོད་ནས་དེ་འགོག་པར་མི་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར་ན་ཁྱེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཡ་མཚན་ཅན་དེ་རྟོགས་པ་ན་
དངོས་སྒྲིབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལས་དབུ་མ་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་འགྱུར་རེ་
ཀའ་དུ་བས་ཏེ། གང་ཟག་དང་ལུང་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ལུས་སུ་བདེན་
པ་འདི་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་མ་ལུས་ཤིང་། དེ་ལས་
གཞན་པའི་དངོས་བདེན་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པ་ཞིག་བརྟགས་མཐའ་བཟུང་གིས་
ཡོད་པར་བྱས་ནས། དེས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ནི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་བདུན་ཅི་བླ་ན་མེད་
པའོ་ཞེས་ཁྱེད་རང་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་འཕངས་པ་འདི་ཁྱེད་རང་གིས་མ་
གྲུབ་དོགས་ནས་སྟོང་ལ་ལྷགས་གཟེར་བཏབ་པ་ལྟ་བུའི་ཟུག་རྩ་ལངས་པའི་
བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པས་མ་བྱུང་པས་

བདེན་གཉིས་གཅིག་མ་ཡིན་ཅིས་ཞེན་དོན་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་
དངོས་ཆོས་ལས་དོན་དམ་སྟོང་ཉིད་ཐ་དད་པར་ཞེ་བས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཆོག་དོན་གཉིས་ཀ་ལ་སྒྱུན་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། ཐ་སྙད་དུ་
གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་བར་དུ་གཉིས་མིན་ཀྱི་ཡུང་གསུམ་ཡོད་པར་ཐལ། བདེན་
གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དེ་བདེན་གཉིས་གཅིག་པའི་དོན་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་།
བདེན་གཉིས་ཐ་དད་པའི་དོན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས།
༼༣༣༥༽ཁྱབ་པ་གཞན་གྲགས་ལ་ཆད། འདོད་ན། བདེན་གཉིས་གཅིག་ཐ་
དད་མིན་པའི་ཡུང་གསུམ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དེ་ཆོས་ཅན། གཅིག་དུ་བྲལ་ཀྱི་
རྟགས་ཀྱིས་ཁྱོད་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་མི་རུས་པར་ཐལ། དེ་
ལྟར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་ཐ་སྙད་དུ་གཅིག་ཐ་
དད་ཀྱི་བར་དུ་གཉིས་ཡིན་ཀྱི་ཡུང་གསུམ་ཡོད་པར་ཐལ། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་
གཅིག་པའི་གཅིག་དང་ལྷོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས།
ཁྱབ་པ་གཞན་གྲགས་ཀྱིས་གྲུབ། འདོད་ན། གཅིག་ཐ་དད་མི་འགལ་བར་
ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡང་བདེན་གཉིས་གཅིག་པར་ཐལ། ངོ་བོ་གཅིག་
པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་ཁྱབ་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཐ་དད་ལ་ཐ་དད་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་
ཕྱིར། ཡང་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་མི་སྤྲིད་པར་ཐལ། བདེན་གཉིས་གཅིག་
པ་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱབ་བྱེད་གཅིག་ཞེགས་ན་

ཁྱབ་བྱ་ངོ་བོ་གཅིག་ཁེགས་དགོས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་
 ངོ་བོ་སྟོང་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཞིག་གཏན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་སོགས་
 ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་ལས་དེའི་སྟོང་ཉིད་གཞན་དུ་བྱ་དང་པར་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་ན་
 ཚོས་ཅན་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཚོས་ཉིད་རྟོགས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་
 བྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་གཟུགས་མཚར་
 ལྷག་གི་ངོ་བོར་གྲུབ་པ་ལ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་རྟོག་པའང་བསྐྱོག་མི་ཅུས་པར་
 འགྱུར་ངོ། །ཡང་གཟུགས་སོགས་རང་རང་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པར་རྟགས་ཀྱི་དགག་
 བྱ་གཞན་གྱིས་སྟོང་པས་གཟུགས་སོགས་རང་གི་ངོ་བོས་༼ ༣༩༧ ༽སྟོང་པའི་
 གོ་ཚད་ན་འདིར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་རི་བོང་གི་རྩས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་
 གཟུགས་རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་བཤལ། གཟུགས་གཟུགས་
 ཀྱིས་མི་སྟོང་ཡང་གཟུགས་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་
 གཟུགས་རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པ་གང་ཞིག། རི་བོང་གི་རྩ་
 དང་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་གཉིས་ཀ་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་མཉམ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་
 བ། རི་བོང་གི་རྩ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་རི་བོང་རྩའི་སྟོང་ཉིད་དེ་གཟུགས་ཀྱི་
 ཚོས་ཉིད་དུ་བཤལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར། དེའང་འདོད་ན། དེང་པན་ཆད་འདི་
 སྐར་ལ་ངེད་ཀྱིས་བྱེད་ལ་ཅང་མི་སྤྲོད། །ཡང་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོར་ཡོད་
 པ་ལས་གཞན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་དངོས་པོར་ཡོད་མི་སྲིད་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་

ཉིད་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོར་ཡོད་པའི་སྟོང་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ན། དེ་ལྟའི་
སྟོང་ཉིད་དངོས་མེད་དེ་ཡང་ན་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་འགྱུར་
བའམ། ཡང་ན་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོར་ཡོད་པ་དེ་ཡང་གཞན་དེ་དང་
མཚུངས་པར་དངོས་མེད་རང་རང་ངོ་བོ་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་
བྱེད་མི་འདོད་པའི་སྤྱིར། ལྷ་ས་བྱིན་གྱི་བས་མཆོད་སྦྱིན་མ་གྱི་བའི་སྟོང་དུ་མི་
འགྲུབ་པ་ལྟར་རང་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པས་ཆོས་རང་དེ་སྟོང་
པ་ཉིད་དུ་རི་ལྟར་འགྱུར། འགྱུར་ན་སྟོན་པས་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ལས་གཞན་སྟོང་ཁོ་
ན་བཤད་པ་མ་གཏོགས་རང་སྟོང་བཤད་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་སྟོང་
ཉིད་རང་སྟོང་གི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འོ་ན་གཟུགས་སོགས་ལ་གཟུགས་
སོགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་བྱེད་རང་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་དམ་མེད་པར་འདོད་ཅེ་
ན། དཔུ་མ་པས་མ་དབྱེད་༼ ༣༥༥ ༽པར་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲིབ་པ་ལ་
མི་དགའ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་གཏམ་དུ་བྱ་ན་ནི། དེ་སྒྲིག་པ་སྟོང་བའི་ཆེད་དུ་དགོས་
པའི་དབང་གིས་བྱེད་དོན་དུ་ཡོད་མེད་ཅིར་ཡང་བརྟེན་ཅིང་། རྟེན་འབྲེལ་དང་
མཐུན་པར་སྒྲིབ་པ་ལ་དགའ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་གཏམ་དུ་བྱ་ན་ནི་ཡོད་མེད་གང་ཡང་
སྟོས་པ་དང་བྲལ་ལོ་ཞེས་བརྟེན་ལ། དཔུ་མ་པས་དབྱེད་པའི་ཆོ་ན་ནི་འགར་
ཡང་མི་འགྲུབ་པའི་སྤྱིར་གང་དུ་འང་མི་བསམ་མི་བརྟེན་དེ། སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་རྩུར་སྒྲིབ་
པའི་ཆོ་རྒྱུ་དེ་དང་དེས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གཉིས་ལས་དེའི་སྟོང་ཉིད་དེ་རྒྱུ་དེ་ལ་

ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་གང་ཡང་བརྗོད་མི་ཤེས་པ་བཞིན་
 ཅོ། །ཡང་ཁྱེད་དངོས་མེད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོ་
 གཞན་ལ་ཡོད་ན་འགལ་བར་ཡོད་དམ་འབྲེལ་བར་ཡོད། འགལ་བར་ཡོད་པས་
 ཡོད་གོ་མ་ཆོད་ལ། འབྲེལ་བར་ཡོད་ན་ནི་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གང་
 རུང་དུ་ཡོད་དགོས་པ་ལས། དངོས་མེད་ལ་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་
 གང་ཡང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོ་རྟོན་དང་། ཁྱེད་
 འདོད་པའི་དངོས་མེད་སྟོང་ཉིད་བརྟེན་པར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ནམ་མཁའ་དང་
 མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་སོགས་ཀྱང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་
 གཟུགས་སོགས་བྱམ་པའི་རྟེན་ད་ལྟ་བུ་ལ་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་སྟེ་མ་དང་ནམ་
 མཁའི་མེ་ཏོག་ཀྱང་བརྟེན་པར་འཇུགས་པར་གྱིས་ཤིག། གཞན་ཡང་ཁྱེད་ལྟར་
 ན་སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཀྱན་
 བརྟགས་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་འཛིག་པའང་མ་ཞོར་
 བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་རྒྱེན་གྱི་གཞན་དབང་གིས་འདུས་བྱས་པའི་༼༣༣༥༽ལྟར་
 པོ་ལྟ་རང་ངོས་མི་སྟོང་ཡང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱས་སྟུང་
 ལྟའི་སྟེང་དུ་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གོ་སླ་ན་མེད་པར་ཆོད་པའི་ཕྱིར།
 ཁྱེད་ཅག་སེམས་ཙམ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཁྲེལ་ཆེན་པོ་འདེབས་ཀྱང་། རང་
 ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་དེས་བཞག་པ་ལྟར་འཛིག་པས་གཞན་ལ་རི་ཙམ་ཁྲེལ་བྱ་

བ་དེ་རང་ཉིད་ལ་རང་གིས་བྱོས་ཤིག། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་པའི་བུམ་པ་ལ་སོགས་
པའི་ཆོས་དང་ལྷས་བྱིན་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་འདི་ཉིད་སྟོང་པར་མི་
འདོད་ཅིང་། འདི་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཤིག་གིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་རང་འདོད་
ཀྱི་རྟོག་པས་གསར་དུ་བརྟགས་ནས་བུམ་པ་དང་ལྷས་བྱིན་སོགས་ལ་བདེན་པས་
སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དམིགས་པ་ཐ་དད་པ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་ཀུན་རྫོབ་བུམ་
སོགས་དང་ལྷས་བྱིན་སོགས་གཏན་མེད་ཅིང་། འདི་ལས་གཞན་དོན་དམ་
བདེན་པ་རྟག་པར་གྲུབ་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་ལྡོག་
པ་ཐ་དད་པས་བདེན་གཉིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁུན་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་དུའང་སོ་སོར་
ཡོད་ལ། སྟོབ་ལམ་དུའང་ཐ་སྙད་ཚད་མ་དང་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་ཡུལ་སོ་
སོར་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲ་བ་དེ་དག་གི་ལྟ་སྒྲུལ་སྟོད་པ་ཐམས་ཅད་ཐར་ལམ་གྱི་རྟེན་
དང་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོར་མི་རུང་སྟེ། ཆོས་ཅན་གང་དང་ཡང་མ་འབྲེལ་བའི་
ཆོས་ཉིད་དངོས་མེད་མེད་དགག་གམ་རྟག་དངོས་སོགས་ཡན་གར་བ་ལ་ལྟ་སྒྲུལ་
བྱས་པས་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ལ་བདེན་ཞེན་གྱི་སྒྲིབ་གཉིས་སྤང་བར་མི་རུས་
པའི་བྱིར་ཏེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་སྟོའི་སྤང་གཉེན་དག་ལ་ནི་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་
པ་འགལ་བ་དགོས་པ་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་རང་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པར་དེ་ལས་
༼༤༩༩༽གཞན་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དོན་བདེན་པར་
འཛིན་པ་དང་། སྤང་སོགས་ལས་གཞན་དོན་དམ་བདེར་གཤེགས་སྟོང་པོ་རྟག་

པ་འདུས་མ་བྱས་སུ་བདེན་པར་བལྟ་བ་དང་། སྤང་སོགས་ཡེ་མེད་དམ་སྤང་
སོགས་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་ནི་
དམིགས་པ་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་སོ་སོ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་།
རྣམ་པ་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་འམ་ལྡན་པ་ཐ་དད་དུ་དམིགས་
གིང་། རྣམ་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་འམ་བདེན་མེད་དུ་བདེན་པར་
ཞེན་པ་དེ་དག་ནི་བདག་འཛིན་གཉིས་དང་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་པོར་མི་འགྱུར་
བར་མ་ཟད། བདག་འཛིན་གཉིས་དང་སྒྲིབ་གཉིས་འཕེལ་བྱེད་དུ་འགྱུར་
ཏེ། ཀྱམ་རྗེ་བ་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་རང་རང་ངོ་བོས་མི་སྟོང་ཞིང་། དེ་ལས་གཞན་
སྟོང་པ་ཉིད་ཅིག་བདེན་པ་འམ་བདེན་མེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་ཅིང་འཛིན་པས་
སྤང་དངོས་འཛིན་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆགས་སོགས་མངོན་གྱུར་ས་བོན་དང་
བཅས་པ་གསོས་བཏབ་ཅིང་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གྲངས་ཅན་དང་བྱེ་བྲག་
པ་དག་གིས་ཐར་ལམ་གྱི་ཆེད་དུ་ངལ་བ་བགྱིས་པ་ཁོ་ན་ལྟར་འགྱུར་རོ། །དེས་
ན་དེ་ལྟའི་སྟོང་ཉིད་ནི་ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོང་ཉིད་བཞིན་ཉི་ཆོ་བའམ་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་
སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་སྤང་དེ། ལང་
ཀར་གཤེགས་པ་ལས། སྟོ་གྲོས་ཆེན་པོ་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་
ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཐ་ཤལ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱའོ། །ཞེས་དང་།

ཉིང་རྒྱལ་༼༣༥༽ལས། རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པོ་དངོས་པོ་རྣམ་པར་འཛིག། སྤྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོང་ཡེ་སྟོང་པ་སྟེ། །ཉི་ཆེའི་སྟོང་པ་མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི། །མཁས་པས་བྱིས་པ་དག་དང་རྩོད་མི་བྱེད། །ཅེས་དང་། བྱང་འདས་ལས། རིགས་ཀྱི་བྲུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་འོ། །དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་དམིགས་སུ་མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དངོས་པོ་ལྷ་དང་ལྷན་པའི་བྱིར་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐོག་མ་ནས་སྟོང་པ་ཞི་བ་མཐོང་ངོ་། །རིགས་ཀྱི་བྲུག་ལ་ཉེ་དགེ་སྟོང་ངམ་བྲམ་ཟེ་གང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པར་མཐོང་ན་དེ་ནི་དགེ་སྟོང་མ་ཡིན། བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡ་རོལ་རྩ་བྱིན་པ་མི་ཐོབ། ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་མི་འདའ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་མངོན་སུམ་དུ་མི་མཐོང་སྟེ། བདུད་ཀྱི་འཁོར་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །རིགས་ཀྱི་བྲུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟོང་པ་བསྐྱེམས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་འབྱུང་བས། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་སྐྱེ་ཁི་བཞིན་པར་འདོད་ཅིང་། དོན་དམ་བདེན་པ་རང་རང་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པར་འདོད་པ་དག་གིས་ཀྱང་ལུང་འདི་ལ་ཆེར་སོམས་ལ། ཞར་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་བདེན་མེད་གྱིས་མི་སྟོང་པར་ངོ་བོ་གཞི་གྲུབ་རྩ་འདོད་པ་དག་གིས་ཀྱང་ལེགས་པར་བསམ་མནོ་ཐོངས་ཤིག། ལྷན་པར་

འཁོར་ལོ་བར་པ་རེས་དོན་སྒྲིལ་ཁྱིལ་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་འང་ཡུམ་
ལས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་གཟུགས་རྟག་གོ་ཞེས་བྱ་
༼༣༧༠བ༽བའམ། མི་རྟག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་མི་དམིགས་ཏེ། དེ་ལ་གཟུགས་ཉིད་
ཀྱང་མ་དམིགས་ན་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པར་ལྟ་ག་ལ་འབྱུང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་འབྱ་སྟེ། དེ་སྐད་དུ་ཉི་བར་སྟོན་པ་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྟར་བཅོས་མ་ཉི་བར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཟུགས་སོགས་
ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་རང་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་པའང་
མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རྒྱུ་ཆར་བཀག་འདུག་ཅིང་། དེ་དང་མཐུན་པར་
ཡབ་སྲས་མངལ་བ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་རིག་པ་ནི་མ་རིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་
མ་མཆིས་སོ། །དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེན། འདི་ལྟར་མ་རིག་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་
བ་ལགས་སོ། །ཆོས་གང་ལའང་ངོ་བོ་མ་མཆིས་པ་དེ་ནི་དངོས་པོ་མ་མཆིས་
སོ། །གང་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་པོ། །གང་ཡོངས་སུ་མ་
གྲུབ་པ་དེ་ནི་སྟེ་བར་མི་འབྱུང་། འགག་པར་མི་འབྱུང་། གང་མ་སྦྱིས་མ་འགག་
པ་དེ་ནི་འདས་པ་ཞེས་གདགས་པར་བབྱི་བ་མ་ལགས། མ་འོངས་པ་མ་
ལགས། ད་ལྟར་བྱུང་བ་ཞེས་གདགས་པར་བབྱི་བ་མ་ལགས་སོ། །གང་དུས་
གསུམ་དུ་ཡང་མི་འཐད་པ་དེ་ནི་མིང་མ་མཆིས་པ། མཚན་ཉིད་མ་མཆིས་པ།
མཚན་མ་མ་མཆིས་པ། གདགས་སུ་མ་མཆིས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་གཟུང་

ཆེད་མིང་ཙམ་བད་ཙམ་ཐ་སྙད་ཙམ་ཀུན་རྫོབ་བརྫོད་པ་ཙམ་གདགས་པ་ཙམ་ནི་
མ་གཏོགས་སོ། །མ་རིག་པ་ནི་དོན་དམ་པར་མ་དམིགས་སོ། །ཆོས་གང་དོན་
དམ་པར་མ་དམིགས་པ་ནི་གདགས་པར་བགྱི་བ་མ་ལགས། ཐ་སྙད་དུའང་
གདགས་པར་བགྱི་བ་མ་ལགས། བརྫོད་པར་བགྱི་བ་མ་ལགས་ཏེ། བཙམ་ལྟན་
འདས་མིང་ཙམ་གང་ལགས་པ་དེའང་ཡང་། ༼༣༧༠བ༽དག་པ་མ་ལགས་
སོ། །ཞེས་རྒྱས་པར་འབྱུང་བས་ཐ་སྙད་རྟེན་འབྲེལ་གཞན་གྲགས་སུ་དབྱེད་པ་ན་
མ་རིག་པ་དང་གཟུགས་སོགས་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
བར་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་སྟོང་པའི་སྟོང་པར་བཞག་
བྱུམ་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་རབ་འབྱུམས་འདི་ལྟ་བར་
གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ཟད་མི་ཤེས་པ་ལས་འབྱུང་ཡང་། ཤར་རྩོད་ཁ་པ་ཆེན་པོས་
ངེས་དོན་དབུ་མའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ན། བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་སྟོང་བྱུམ་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཐ་སྙད་
པར་ཤེས་བྱའི་ཁྲིད་དུ་ཡེ་མ་རྟེན་པར་ཟད་ནས་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲིད་
ནས་བཙལ་ཏེ་ཨི་རྟེན་བལྟས་ནས་རྟེན་སྤིད་ན་དེ་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་
པར་མཛད་པས་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་འདི་རྟེན་ཅིག་བདག་བདེན་མེད་པའི་སྟོང་
ཉིད་དུ་མ་གྱུར་ནས། ཆོས་འདི་དག་བདག་བདེན་དུ་གྲུབ་པའི་སློག་མགོ་ཐོན་ཅི་
ཐུབ་ཀྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་བཟང་པོ་སྣང་ནའང་། བཙམ་ལྟན་འདས་ཐམས་ཅད་

གཟིགས་པ་དེས་བདེན་པར་སྒྲུབ་པ་ལས་རྒྱུན་ཚིག་འཆད་པ་མི་སྲིད་པས་ཆོས་དང་
གང་ཟག་བདེན་མེད་དང་བདག་མེད་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་རྒྱ་ཆེར་དབབ་པ་དེ་
ཉིད་ལ་བསྒྲུབ་གཏན་མེད་པས་བྱེད་ཀྱིས་མཛོཾ་ཁལ་གྲང་ལ་ཅི་ཅམ་སྒྱུར་ཡང་
གྲང་གིས་ཐེག་པར་འགྱུར་རམ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་ལྟ་དང་བཅས་པ་དག་གིས་
རྟོགས་ཤིག། འདིར་སྒྲུས་པ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་དང་
། །སྐྱེ་འཕགས་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་གང་ཟག་བཅས། །ཆོས་དང་གང་ཟག་
ཤེས་བྱར་མཆིས་པ་ཡི། །དངོས་འདི་བདག་བདེན་མེད་པར་རྟོགས་གྱུར་
པ། །སྐྱེས་བུ་དེ་ནི་འཁོར་འདས་གར་བཞུགས་༼༣༧༽ནི་ཀྱང་། །དོ་མཚར་ཆེ་
ཞིང་དད་པས་གསོལ་བ་འདེབས། །ཐ་སྙད་འབྲུལ་དོར་ཤེས་བྱར་གཏན་མེད་
པའི། །ཆོས་ཤིག་བཅའ་ནས་སྟོང་པར་ལྟ་སྒྲོམ་ཞིང་། །འབྲུལ་དང་བསྒྲུ་རྒྱུན་
ཆོས་འདི་ཡང་དག་ཏུ། །བདེན་དང་བསྒྲུ་མེད་ལྟ་སྒྲོམ་བྱེད་པ་ནས། །ཆེ་འདིའི་
དག་འདུལ་གཉེན་སྦྱོང་འབའ་ཞིག་ཆེད། །རང་རང་རིས་མཐུན་སྤྱོད་གས་བཅུར་
རྒྱས་པ་ལ། །མདོན་པའི་ང་རྒྱལ་བཙོན་པའི་འབད་པ་ཅན། །ཀྱན་གྱང་ཐར་པའི་
གནས་སྐབས་འཆོལ་བ་ལེགས། །དེ་ལྟར་མིན་ན་མ་རིག་པ་འདི་ཉིད། །རྣམ་
མཁུན་ཡིན་པར་ངོ་སྟོན་བྱེད་པ་ནས། །སྤིག་ཅན་རྒྱལ་པོས་སྤྱི་བོར་བཀྱར་བ་
ན། །བདག་གིས་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་གྲུབ་སྒྲུ་ཞེས། །དེང་སང་གྲུབ་ཐོབ་བཟང་
བཙུན་ཁས་འཆེ་བའི། །ལྟ་སྒྲོམ་སྟོན་ཚུལ་དེ་ཡང་ཐར་ལམ་དུ། །དེས་པར་

ལས་ཁོག་པ་དང་། འཕགས་སངས་དབང་རྟེན་ལ་འདོད་ཀྱང་འདིར་བཤད་པ་ནི་
 མདོའི་དགོངས་པ་ལོ། །བཞི་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པ་
 ཉིད། །མཁས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བསྟན། །སྟོང་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་
 གྱི། །ངོ་བོས་སྟོང་པར་འདོད་པ་ཡིན། །སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱའི་སྟོང་ཉིད་གང་
 ། །སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། །སྟོང་ཉིད་དངོས་པོའི་སྟོ་ཅན་གྱིས། །འཛིན་
 པ་བསྐྱོག་སྒྱུར་གསུངས་པ་ཡིན། །སྟོང་ཉིད་འདི་ནི་དབུས་མཐའ་དང་། རྒྱ་སྡེ་
 དང་། འཕགས་སངས་སོགས་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བཤད་ཀྱང་། འདི་སྟོབ་
 དཔོན་གྱིས་མདོ་རི་ལྟ་བུར་འདུས་བྱས་མ་བྱས་སོགས་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་རང་ངོ་
 བོས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ལ་མཁས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བསྟན་
 དེ། སེམས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྟེ་མེད་པ། །སྟོང་ཉིད་ཡིན་
 པར་རབ་ཏུ་བཤད། །ཅེས་སོ། །སྟོང་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་གྱི་རང་གི་ངོ་བོས་
 སྟོང་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་ནམ་དགག་གཞི་མི་སྟོང་པའི་ཆོས་ཅུང་
 ཟད་ཅིག་ཡོད་ན་དེའི་སྟོང་དུ་དགག་བྱ་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་རྩོམ་པ་དང་དགོ་
 ལུན་པ་བཞེད་པ་ལྟར་ཡོད་པར་འགྱུར་ནའང་། འདིར་མི་སྟོང་པའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་
 ཅམ་ཡང་མེད་པས་སྟོང་ཉིད་གྱི་ཡོད་ཅམ་དང་གཞི་གྲུབ་ཅམ་དུ་འང་ག་ལ་
 འཐད། །སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱའི་སྟོང་ཉིད་གང་དེ་ནི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་
 དེ། འདི་ལས་གཞན་དུ་ཁ་ཅིག་སྟོང་ཉིད་ལ་དངོས་པོ་བདེན་པ་བའམ་བདེན་

པར་མེད་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་དུ་གཞི་གྲུབ་པར་
རྟོག་པའི་སློ་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་བསྐྱོག་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་
འདས་བསྟོད་ལས། ཀྱན་རྟོག་ཐམས་ཅད་གཞོམ་པའི་ཕྱིར། །སྟོང་ཉིད་བདུང་
ཅི་བསྟན་པར་མཛད། །༡༩༥༥།གང་ལའང་དེ་ལ་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་ནི་ཁྱོད་
ཀྱིས་སྟོད་པར་མཛད། །ཅེས་དང་། འོད་སྤང་གིས་ཁྱེས་པ་ལས། འོད་སྤང་གང་
དག་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་དམིགས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྟོག་པ་དེ་དག་ནི་རས་གསུང་
རབ་འདི་ལས་རབ་ཏུ་ཉམས་ཞེས་བཤད་དོ། །འོད་སྤང་གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བུ་པ་རི་
རབ་ཅམ་དུ་གནས་པ་ནི་སྒྲུའི། མངོན་པའི་ར་རྒྱལ་ཅན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བུ་པ་ནི་དེ་
ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། འོད་སྤང་ལྟ་བུ་རབ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལས་
འབྱུང་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ན། འོད་སྤང་གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ནར་ལྟ་བུ་པ་དེ་
ནི་གསོར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་ངས་བཤད་དོ། །འོད་སྤང་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་མི་ནད་
པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་སྒྲན་བཏང་ནས་སྒྲན་དེས་དེའི་ནད་ཐམས་ཅད་བསྐྱོད་དེ།
སྒྲན་ལྟོ་ན་གནས་པ་དེ་ཉིད་མི་འབྱུང་ན་འོད་སྤང་དེ་རི་རྩམ་དུ་སེམས། མི་དེ་
ནད་ལས་ཐར་བར་འགྱུར་རམ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མི་འགྱུར་
ལགས་ཏེ། གང་སྒྲན་དེས་ནད་ཐམས་ཅད་ལས་བསྐྱོད་ནས་སྒྲན་ལྟོར་མཆིས་པ་
ཉིད་མ་བྱུང་ན། མི་དེའི་བྱོ་ནད་གིན་ཏུ་ཆབས་ཆེར་འགྱུར་ལགས་སོ། །བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྱུལ་པ། འོད་སྤང་དེ་བཞིན་དུ་ལྟ་བུ་རབ་གྱུར་པ་ཐམས་

ཅད་ལས་འབྱུང་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་ན། འོད་སྤང་གང་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་
 ལ་ལྟ་བུ་དེ་ནི་གསོར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་དང་། རྒྱུ་སྒྲུག་པོ་
 བཀོད་པ་ལས། རི་རབ་རི་བོ་ཙམ་གྱུར་པའི། །བདག་ཏུ་ལྟ་བས་མི་གཞོད་
 གྱི། །སྟོང་ཉིད་ལྟ་བས་གཞོད་པ་ནི། །ང་རྒྱལ་མི་བདེན་བརྟགས་པས་སོ། །རྒྱལ་
 འབྱོར་སྟོད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། །གནས་མིན་པ་ལ་སྦྱར་མི་བྱ། །གལ་ཏེ་གནས་མིན་
 སྦྱར་གྱུར་ན། །བདུད་ཅི་དུག་ཏུ་འབྱུང་བ་ཡིན། །ལྟ་ཀྱི་༣༧༥༡བའི་སྟོད་གང་
 ཡང་རུང་། །ལུས་ཅན་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་ཡི། །ལྟ་བའི་རྣམ་པ་སྤང་བའི་
 བྱིར། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་བསྟན་ཏེ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བོས་གྱུར། །ལ་ལའི་
 ལྟ་བ་མ་ཞིག་ན། །གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་ཅན་ནོ། །སྟོན་པས་བཏང་བའི་ནད་པ་
 བཞིན། །ཅིས་རྩོམ་པ་ཆེན་པོ་མཉམ་གཞག་ལ་སྒྲོའི་སྐབས་སུ་གཞན་སྟོང་ལ་
 བདེན་པར་མི་ལྟ་ཡང་། །རྗེས་སྐོབ་ཤན་འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་
 དང་། རི་བོ་དགེ་ལུན་པ་དག་མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀར་རྟོན་འབྲེལ་བཏགས་
 བཞག་ལས་གཞན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱས་གཟུགས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གཞན་
 སྟོང་བདེན་མེད་འཛིན་སྟངས་བྱུགས་བྲག་ཅན་དུ་བྱེད་པ་དེ་ནི་སྟོན་པས་བོར་
 བའི་ནད་པ་བཞིན་དུ་སྦྱིབ་གཉིས་ཀྱི་ནད་མ་ལུས་པར་སེལ་བར་མཛད་པའི་སྟོན་
 པ་ཆེན་པོ་རྣམས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དམ་ཆོས་ཀྱི་བདུད་ཅིས་གསོར་མི་རུང་
 བའི་ལྟ་བ་ཅན་དུ་བཤད་པའི་བྱིར་དོ། །ལྟ་བ་ལ། །རྟོན་ཆོས་ཅན་དང་། །སྟོང་

ཚུལ་དང་དགོས་པ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་
རྟེན་ནི། །མ་ལུས་ཁྱབ་བྱེད་ཉིད་ཕྱིར་དང་། །ཚད་མེད་དཔེ་ཡིས་སྤྲུམ་ཐའ་
ནི། །མེད་ཕྱིར་སྤྱོད་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཆེན་པོ་ཉིད། །སྤྱོད་སྤྲུལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་དོ་
སྟེ། །སྤྱོད་སྤྲུལ་ལས་ལོགས་སྤྲུལ་སྣོད་བཙུན་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་མེད་པས་སེམས་ཅན་ཏེ་
འགོ་བ་དང་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ནི་མ་ལུས་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་།
སྤྱོད་སྤྲུལ་བཙུན་པོ་རེར་ཡང་བྱམས་སོགས་བསྒྲུལ་ན་སྤྱོད་སྤྲུལ་ཡོངས་སྤྲུལ་བཙུན་ནས་
བསྒྲུལ་སྤྲུལ་པས་ཚད་མེད་པའི་དཔེ་ཡིས་གནས་པས་སྤྲུམ་ཐའ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གཉིས་པ་ནི། འདི་དག་བཙུ་ཆར་སྤྱོད་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གྱིས། །སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གང་
ཡིན་དེ། །ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་དེ། །ཆེན་པོར་འཛིན་པ་བསྒྲོག་ཕྱིར་
གསུངས། །སྤྱོད་སྤྲུལ་འདི་དག་བཙུ་ཆར་སྤྱོད་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གྱི་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་
ཉིད་ནི་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆེན་པོ་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཏེ་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་
སྤྱོད་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཆེད་མེད་པར་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་རྣམས་སོ་སྟེན་དུ་ཆེན་པོར་
འཛིན་པ་དག་གི་འཛིན་པ་སྒྲོག་པའི་ཆེད་དུ་༼ ༣༤ ༣༥ ༽གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དུག་པ་ནི། དེ་ནི་དགོས་པ་མཆོག་ཡིན་པས། །དོན་དམ་སྤྲུང་ན་འདས་པ་
ཡིན། །དེ་ནི་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང་། །དེ་ནི་དོན་དམ་སྟོང་ཉིད་དེ། །མྱུང་འདས་
དངོས་པོའི་སྟོ་ཅན་གྱི། །འཛིན་པ་བསྒྲོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །དོན་དམ་མཁུན་
པས་དོན་དམ་པ། །སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསྟན་པར་མཛད། །མྱུང་འདས་དེ་ནི་དོན་

དམ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། པ་ར་མ་ཡུ་ཞེས་པ་ར་མ་ནི་དམ་པ་འམ་
མཚོག་ལ་འབྲུག་གི། ཡུ་ནི་དོན་ཏེ་འབྲས་བུ་དང་དགོས་པ་དང་ཡུལ་སོགས་
ལ་འབྲུག་པས། བྱང་འདས་དེ་སྒྲིས་བུའི་དགོས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚོག་ཡིན་
པས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། བྱང་འདས་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་
དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། དངོས་པོ་དང་། དངོས་མེད་དང་། གཉིས་ཀ་ཡིན་མིན་
ཀྱི་མུ་བཞི་དང་བུལ་བའི་ཕྱིར། དོན་དམ་མཁྱེན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་
སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསྟན་པར་མཛད་དེ། བྱེ་སྒྲུལ། སོ་སོར་བརྟགས་པས་འགོག་པ་
གང་། །བུལ་བའོ་སོ་སོ་སོ་སོ་ཡིན། །ཅེས་ལྟན་རྫས་རི་སྟེད་ཀྱི་བུལ་རྫས་དེ་
སྟེད་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྟོད་པ་བྱང་འདས་འགོག་བདེན་
བདེན་གྲུབ་པའི་དངོས་པོར་མཛོན་པར་ཞེན་པའི་བློ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ངན་
པའི་འཛིན་པ་བསྐྱོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ནི། རྒྱུན་ལས་བྱུང་བྱིར་
ཁམས་གསུམ་པོ། །འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ངེས་པར་བསྟན། །དེ་ནི་དེ་ཡིས་སྟོང་
ཉིད་གང་། །དེ་ནི་འདུས་བྱས་སྟོང་ཉིད་གསུངས། །ཁམས་གསུམ་པོ་རྣམས་
འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ངེས་པར་མདོ་ལས་བསྟན་དེ། རྒྱ་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་
ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་ནི་དེའི་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་ཉིད་གང་དེ་ནི་འདུས་བྱས་སྟོང་
ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། །བརྒྱད་པ་ནི། གང་ལ་སྒྲེ་གནས་མི་རྟག་ཉིད། །དེ་དག་
མེད་པ་འདུས་མ་བྱས། །དེ་ནི་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང་། །དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་

ཉིད། གང་ལ་ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་དང་། བར་དུ་གནས་པ་དང་། ཐ་མར་མི་རྟག་པ་
ཉིད་དེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་དག་མེད་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་
ལ། དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང་དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་ཉིད་
དོ། །འདི་ནི་ནམ་མཁའ་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ལ་རྟག་འཛིན་བསྐྱེད་ག་
བཤོ། །དབུ་པ་ནི། གང་ལ་མཐའ་ནི་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ནི་མཐའ་ལས་འདས་
བར་བཟོད། །དེ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད། །མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་ཉིད་
བསྟན། །གང་ལ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ནི་ཡོད་པ་མིན་པ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་
༼ ༣༤ ༣༥ ༽བ་དབུ་མའི་ལམ་དེ་ནི་མཐའ་ལས་འདས་བར་བཟོད་དོ། །མཐའ་
ལས་འདས་པ་དེ་མཐའ་ལས་འདས་པ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མཐའ་ལས་
འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་དོ། །ཁ་ཅིག་མཐའ་ལས་འདས་པའི་དབུ་མའི་
ལམ་རྟག་དངོས་སུ་འདོད་པའང་གཞུང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བཀག་གོ། བརྒྱ་པ་
ནི། ཐོག་མ་དང་པོ་ཐ་མ་མཐའ། །དེ་དག་མེད་པས་འཁོར་བ་ནི། ཐོག་མ་
མཐའ་མ་མེད་པར་བཟོད། །འགྲོ་འོང་བྲལ་སྤྱིར་སྤྱི་ལམ་ལྟའི། སྤྱིད་འདི་དེ་
ཡིས་དབེན་ཉིད་གང་། །དེ་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ། །མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་
ཞེས། །བསྟན་བཅོས་ལས་ནི་ངེས་པར་བསྟན། །འཁོར་བ་ནི་ཐོག་མ་ཐ་མ་མེད་
བར་བཟོད་དེ། ཐོག་མ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་ནི་མཐའ་སྟེ་དེ་དག་མེད་པས་
སོ། །ཐོག་མཐའ་དབུས་གསུམ་མེད་པའི་དོན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་འབྲུལ་ངོར་ཐོག་

མཐའ་མེད་པའི་དོན་ལ་མི་བབྱུང་གི། འཁོར་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྐྱེ་འཇིག་གནས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་འཛོག་གོ། མི་ལམ་ལྟ་བུའི་སྤྱད་པ་འདི་དེའི་ངོ་བོས་དབེན་པ་ཉིད་གང་དེ་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་འཆོས་སྟོབ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་ཤེར་སྤྱན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་ནི་ངེས་པར་བསྟན་དོ། །ཐོག་མཐའ་དབུས་གསུམ་བྲལ་བ་ལ་སྒྲ་མ་ནས་འདིར་འོང་བ་དང་འདི་ནས་གཞན་དུ་འགོ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཙུག་ཅིག་པ་ནི། དོར་བ་ཞེས་བྱ་འཐོར་བ་དང་། འཐོར་བ་ལ་ནི་ངེས་པར་བཟོད། །དོར་མེད་གཏོང་བ་མེད་པ་སྟེ། །འགའ་ཡང་དོར་མེད་གང་ཡིན་པའོ། །དོར་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་གྱིས། །དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན། །དེ་དེའི་ཕྱིར་ན་དོར་མེད་པ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་བཟོད། །དོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཐོར་བ་དང་འཐོར་བ་ལ་ནི་ངེས་པར་བཟོད་ཅིང་། དོར་མེད་ནི། ཐ་སྟན་དུ་གཏོང་བ་མེད་པ་སྟེ་དོར་བྱ་མིན་ཅིང་འགར་ཡང་འཐོར་བ་མེད་པ་སྤྱང་བྱ་ཆོག་ས་གཉིས་གྱི་དགེ་བ་གང་ཡིན་པའོ། །དོར་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་དོར་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ན་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་བཟོད་དོ། །བཙུག་ཅིས་པ་ནི། འདུས་བྱས་ལ་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད། །གང་ཕྱིར་སྟོབ་མ་རང་སངས་རྒྱས། །རྒྱལ་སྤྱོད་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་གྱིས། །ཁ་མཛད་དེའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་ལ། །སོགས་པ་རྣམས་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད། །རང་བཞིན་ཉིད་དུ་

བསྟན་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་སྟོང་ཉིད་གང་། །དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་
ཉིད། །འདུས་བྱས་མ་བྱས་ལ་སོགས་གྱི་ཆོས་རྣམས་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ནི་གང་སྟེར་
སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། རྒྱལ་སྤྲུལ་དང་། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་རྣམས་གྱིས་ཤེས་མཐོང་གིས་མ་མཛད་དེ། དེ་དག་བྱོན་རུང་མ་བྱོན་
རུང་། །༣༧༧ན། །ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་རང་བཞིན་གདོད་ནས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་
ཡིན་པའི་སྟེར། མ་མཛད་པ་དེའི་སྟེར་འདུས་བྱས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གྱི་ངོ་བོ་
སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་རང་བཞིན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་སྟེ། རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་རང་
བཞིན་དུ་མིང་བཏགས་པའོ། །འོ་ན་དབུ་མའི་གསུང་རབ་གྱི་བརྗོད་འདིར་མའི་
རང་བཞིན་ཆ་བ་སོགས་ལའང་རང་བཞིན་དུ་བརྗོད་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་
འཕགས་སོགས་གྱིས་མ་བྱས་པའི་སྟེར་སྟེ་མ་ན། མ་དབྱེད་པ་དེར་བརྗོད་པ་མི་
འགོག་མོད། །འོ་ན་ཏེ་ཆ་སོགས་འཕགས་པས་མ་བྱས་ཀྱང་གཞན་གྲགས་གྱི་
རིགས་པས་རང་བཞིན་ཡིན་པར་མི་རིགས་ཏེ། རང་བཞིན་ནི་བཅོས་མིན་
བསྟོས་མིན་ཡིན་དགོས་པས་ཆ་སོགས་ནི་མ་རིག་པ་སོགས་གྱིས་བྱས་པའི་
སྟེར། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་འཕགས་པས་བྱས་སམ་སྟེ་མ་པར་དོགས་གཞི་ཡོད་
དེ། དེས་བྱིས་པའི་དུས་མ་རྟོགས་ལ་འཕགས་པས་མ་རོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་
སྟེར་ཞེས་པ་ལ། དེ་འཕགས་པས་མ་མཛད་པས་མ་བྱས་པ་དང་བཅོས་མིན་དང་
གཞན་ལ་མི་བསྟོས་པའི་རང་བཞིན་ནོ་ཞེས་བཅོས་མའི་རང་བཞིན་མིན་པའི་

རང་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་གྱི། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ནི་དེ་ལྟའི་རང་
བཞིན་དེ་མ་བཅོས་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་དང་། མ་བཅོས་པའི་ངོ་བོ་དང་
བདག་ཉིད་ཅན་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་ལྟའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་
བཞིན་དེ་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །རྩོམ་པས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟག་བརྟན་རང་བཞིན་ངོ་བོ་
རང་གིས་མི་སྟོང་པར་འདོད་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་
རང་བཞིན་༼༣༧༧བ༽གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་འདིས་ལེགས་པར་བཀག་པ་
ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རང་
ངོས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ལེགས་པར་བཀག་ནས། ཤེས་བྱར་ཡི་
མེད་པའི་ཆོས་སྲིད་ན་དེ་བཀག་པའི་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་སྟོང་སྟེ། དེའང་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱར་མེད་པས་སྟོང་པར་འདོད་
པས་ཀྱང་ཡུམ་ལ་སོགས་པར་སྟོང་ཉིད་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་ངོ་བོ་
ཡིན་པར་རྟོག་འབྲེལ་གཞན་གྲགས་སུ་གསུངས་པ་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་
སྟོང་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་གཉིས་ཀ་བཀག་པར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་
རང་རང་ངོ་བོས་མི་སྟོང་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་དུ་རང་
བཞིན་སྟོང་ཉིད་དུ་མི་འགྲུབ་པའི་བྱིར་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་ཡི་མེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་ཡང་སྟོང་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མི་སྟོང་པར་ད་དུང་ཡང་རྟགས་ཀྱི་དགག་

བྱས་སྟངས་པའི་སྟངས་ཉིད་དུ་ཁྱོད་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་སྟངས་ཉིད་ཀྱང་
སྟངས་ཉིད་དུ་མ་སོང་བར་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་དང་
། དེ་ལྟའི་སྟངས་ཉིད་དེ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟངས་ཉིད་སྟངས་ཉིད་དུ་འང་
མི་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་གྱུར་ཀྱང་སྒྲིན་མེད་
དེ། དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་སྟུམ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་སྟངས་པ་དངོས་པོར་ལྟ་བའི་གཉེན་པོར་སྟངས་པ་ཉིད་བསྟན་པ་
ཡིན་ན་སྟངས་པ་ཉིད་རང་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟངས་པར་གཞི་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་དུ་
ཡོད་ཅིང་། དེར་བལྟ་ན་ནི་དེ་ལས་དངོས་པོར་ལྟ་བཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། མེ་
གསོད་པ་ལ་ཚུ་དགོས་ན་ཚུ་ཉིད་མེར་འབར་ན་ཚུ་གསོད་ཐབས་
༼ ༣༧ ཀ ༽ འགར་ཡང་མི་རྟེན་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་བཞིན་མུང་འདས་ཏེ། མུང་ན་
འདས་པ་བདེན་གཅིག་ཤུ་ཞེས་པ་འདི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ་
གདོད་ནས་བདེན་པར་མེད་པར་བདེན་ཅེས་ཀྱན་རྫོབ་ལ་བདེན་པ་ཡེ་མི་འགྲུབ་
ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་མུང་འདས་དེ་ཉིད་དེ་དང་དེར་བདེན་པའི་
དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་སྒྲུབ་པའི་ལུགས་མཆོག་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་གཏན་
མིན་ཀྱང་། བོད་ལ་ལ་ལུང་དེས་བདེན་པ་གཉིས་ལས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་ཐ་
སྟད་དུ་འང་བདེན་པར་མེད་ལ། དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་ཐ་སྟད་དུ་འང་བདེན་པར་
གྱུར་པར་བརྟོན་ཅིང་། ཁྱད་པར་ཟི་ལུང་པ་ཆེན་པོས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་

ལའང་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་སྐྱབས་ཁམས་ལེན་པ་
 འདི་ནི་ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་སྐྱུར་འདེབས་བྲལ་ན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་དེ་ལྟར་
 བཞེད་ན་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་གསུངས་པའི་སྐྱབས་འདིར་དེ་དེས་སྟོང་པ་དང་
 མི་སྟོང་པའི་ལུགས་གཉིས་མ་བྱེད་པར་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་
 ཅར་བཤད་སྒྲུང་བའི་བྱིར། བཅུ་གསུམ་པ་ནི། ཁམས་བཙུ་བརྒྱད་དང་རེག་དྲུག་
 དང་། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་དྲུག་དང་། །གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ཅན་མིན་དེ་
 བཞིན། །འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཚོས་རྣམས། །ཚོས་དེ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་
 གྱི། །དེ་དག་གིས་དབེན་སྟོང་ཉིད་གང་། །མིག་སོགས་ནང་གི་ཁམས་དང་
 གཟུགས་སོགས་མྱེད་ཁམས་དང་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་ཁམས་བཙུ་བརྒྱད་
 མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་བར་རེག་པ་དྲུག་དང་།
 རེག་པ་དེ་དག་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་དྲུག་དང་། གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་
 ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་དེ་བཞིན་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ནི་ཚོས་
 ཐམས་ཅད་ཅེས་བསྟན་དོ། །ཚོས་དེ་དག་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་རང་གི་ངོ་
 བོ་དེ་དག་གིས་དབེན་ཞིང་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་
 ཉིད་དོ། །ཁམས་བཙུ་བརྒྱད་དུ་རེག་དྲུག་ཚོར་དྲུག་འདུས་༼ ༣༧༥ བ༽ གྲུང་རེག་
 དྲུག་དང་ཚོར་དྲུག་ལོགས་སུ་སྒྲོས་པ་ནི་དེ་དག་འདོད་ཆགས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ཡིན་
 པས་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་བྱིར། བཙུ་བརྒྱད་དུ་གཟུགས་དང་གཟུགས་ཅན་མིན་

པ་དང་འདུས་བྱས་མ་བྱས་འདུས་ཀྱང་དེ་དག་ལོགས་སུ་སྒྲོས་པ་ནི་བྱེ་ན་བཙོ་
བརྒྱད་ཡིན་ཀྱང་བསྐྱེན་དེ་དག་ཏུ་འདུ་བའི་བྱིར། བཙུ་བཞི་པ་ལ། རོ་བོས་
མདོར་བསྟན། ཆོས་ཅན་གྱིས་རྒྱས་པར་བཤད། རྟེན་བསྐྱེད་ཆོང་ཚུལ་གྱིས་
དོན་བསྐྱེད་བ་གསུམ། དང་པོ་ནི། གཟུགས་རུང་ལ་སོགས་དངོས་མེད་གང་། །དེ་
ནི་རང་མཚན་སྟོང་པ་ཉིད། །གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཟུགས་སུ་རུང་བ་ལ་
སོགས་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མདོན་སུམ་བྱེད་པའི་
བར་དེ་དག་དངོས་པོ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་
དོ། །གཉིས་པ་ལ། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་། རྣམ་བྱང་གི་རང་གི་མཚན་ཉིད་
བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྤང་པོ་དང་ཁམས་དང་། སྦྱེ་མཆེད་དང་། རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་རང་མཚན་གསུམ། དང་པོ་ནི། གཟུགས་ནི་གཟུགས་རུང་མཚན་ཉིད་
ཅན། །ཆོར་བ་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན། །འདུ་ཤེས་མཚན་མར་འཛིན་པ་
སྟེ། །འདུ་བྱེད་མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པའོ། །ཡུལ་ལ་སོ་སོར་རྣམ་རིག་པ། །རྣམ་
ཤེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །སྤང་པོ་སྤྲུག་བསྐྱེད་པར་མཚན་ཉིད། །ཁམས་ཀྱི་
བདག་ཉིད་སྦྱུལ་གདུག་འདོད། །གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཅན་ནང་ལན་ཚུན་སྤང་
པ་ན་འཇུར་བ་བསྐྱེད་དུ་རུང་བའི་བྱིར་གཟུགས་སུ་རུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་
ནོ། །ཆོར་བ་ནི་དགེ་སྤྲིག་གི་རྣམ་སྤྲིན་སེམས་གདུང་སོགས་མྱོང་བའི་མཚན་ཉིད་
ཅན་ནོ། །འདུ་ཤེས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་མར་འཛིན་པ་

སྟེ། འདྲ་བྱེད་ནི་སེམས་ཡུལ་ལ་མངོན་པར་འདྲ་བྱེད་ཅིང་གཡོ་བར་བྱེད་
 པའོ། །གཟུགས་སོགས་ཡུལ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་རྣམ་ཤེས་
 རང་གི་མཆོན་ཉིད་དོ། །ཉིར་ལེན་གྱི་ཡུང་པོ་རྣམས་ནི་སྟུག་བསྐྱེད་གསུམ་གང་
 རུང་གི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་དོ། །ཁམས་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་འཛིན་པར་ཆོས་
 མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱུལ་གདུག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི།
 རྒྱེ་མཆེད་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། རྒྱེ་བའི་སྒོར་གྱུར་ཉིད་དུ་གསུངས། རྒྱེ་
 མཆེད་བཅུ་གཉིས་པོ་༼ ༣༧ ༽རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྟུག་བསྐྱེད་འབྱུང་
 ཞིང་རྒྱེ་བའི་སྒོར་གྱུར་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
 བར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ནི་འདྲ་འཕྲོད་མཆོན་ཉིད་དོ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
 འབྱུང་བ་གང་དེ་ནི་འདྲ་འཕྲོད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དོ་སྟེ། རྒྱ་རྒྱེན་འདུས་ཤིང་ཆོགས་
 པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ལམ་དང་འབྲས་བུའི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་
 གཉིས། དང་པོ་ལ། སར་ཕྱིན་དང་བསམ་གཏན་སོགས་དང་། བྱང་ཕྱོགས་དང་།
 རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དང་། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་བཤད་པ་བཞིའི་དང་
 པོ་ནི། གཏོང་བ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན། རྒྱལ་བྱིམས་གདུང་མེད་མཆོན་ཉིད་
 བཟོད། །ཁྲོ་མེད་མཆོན་ཉིད་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི། །ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད་ཉིད་
 དོ། །བསམ་གཏན་སྦྱད་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན། །ཤེས་རབ་ཆགས་མེད་མཆོན་
 ཉིད་དེ། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དུག་རྣམས་ཀྱི། །མཆོན་ཉིད་འདི་དག་ཡིན་པར་

བརྗོད། །བསམ་གཏན་རྣམས་དང་ཚད་མེད་དང་། །དེ་བཞིན་གཞན་གང་
གཟུགས་མེད་པ། །དེ་དག་ཡང་དག་མཆོན་པ་ཡིས། །མི་ལུགས་མཚན་ཉིད་
ཅན་དུ་གསུངས། །སྤྱིན་པ་ནི་རང་གི་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་གཏོང་བ་སྤྱིན་པའི་
ཡ་རོལ་ཏུ་སྤྱིན་པ་དང་། ཚུལ་བྱིམས་ནི་གནོད་འཚེ་སྤོང་ཞིང་ཕན་འདོགས་པས་
ཉོན་མོངས་པས་གདུང་མེད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །བཟོད་པ་ནི་གནོད་བྱེད་ལ་
ཁྲོ་མེད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །བརྩོན་འགྲུས་ནི་དག་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཉིད་དོ། །བསམ་གཏན་ནི་དག་
བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །ཤེས་རབ་ནི་འགའ་ལ་ཡང་
ཆགས་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བགྲོད་པའི་
ཕྱིར། །དེས་ན་ཡ་རོལ་ཏུ་སྤྱིན་པ་དུག་པོ་རྣམས་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་འདི་དག་
ཡིན་པར་བརྗོད་དོ། །བསམ་གཏན་བཞི་པོ་རྣམས་དང་། ཚད་མེད་པ་བཞི་དང་
། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གང་གཟུགས་མེད་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ནི་ཡང་དག་མཆོན་
པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མི་ལུགས་པ་ཁོ་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གསུངས་
ཏི། །དེ་དག་ནི་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཏེ་ཁོང་ཁོ་སྤངས་པས་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་ནི། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ཆོས་སུ་མ་ཅུ་བདུན། །དེས་པར་
འབྲུང་བྱེད་རང་མཚན་ཉིད། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་ཆོས་ནི་སུ་མ་ཅུ་ཅུ་བདུན་པོ་
རྣམས་འཁོར་བ་ལས་འདའ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པས་ཐར་པར་༼ ༣༤༥ ༽དེས་པར་

འབྲུང་བར་བྱེད་ལུས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་
 ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། །དམིགས་པ་མེད་པས་རྣམ་དབེན་ཉིད། །མཚན་མ་མེད་པ་
 ཞི་ཉིད་དེ། །གསུམ་པ་འི་མཚན་ཉིད་སྟུག་བསྐྱལ་དང་། །གཏི་མུག་མེད། རྣམ་
 བར་ཐར་པ་འི་སྟོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་དམིགས་པ་མེད་པས་
 རྣམ་པར་རྟོག་པ་འི་ངྲི་མས་ཉེ་བར་མ་སྒྲགས་པ་འི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དབེན་པ་འི་
 མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །རྣམ་པར་ཐར་པ་འི་སྟོ་མཚན་མ་མེད་པ་འི་མཚན་ཉིད་ནི་
 མཚན་མ་མ་དམིགས་པ་འི་སྟོ་ནས་ཞི་བ་འི་མཚན་ཉིད་དེ་རྣམ་ཐར་སྟོ་གསུམ་པ་
 སྟོན་པ་མེད་པ་འི་མཚན་ཉིད་ནི་སྟུག་བསྐྱལ་དང་གཏི་མུག་མེད་པ་འི་མཚན་ཉིད་
 ཅན་ཏེ། འདུ་བྱེད་སྟུག་བསྐྱལ་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་
 སུ་ལྟ་ཞིང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ལྟ་བ་ན་སྟོན་པར་མི་བྱེད་
 པ་འི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
 པ་འོ། །གཟུགས་སོགས་སྟོས་པ་འི་མཚན་མ་ཉེ་བར་ཞི་བ་འི་ཕྱིར་ཕྱ་ངན་ལས་
 འདས་པ་ནི་མཚན་མ་མེད་པ་འི་རྣམ་པ་འོ། །སྟུག་ཀྱུན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་འི་
 ཟག་པ་དང་བཅས་པ་འི་ཚོས་རྣམས་ནི་སྟོན་པ་མེད་པ་འི་རྣམ་པ་འོ། །དམིགས་
 ཡུལ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་པ་འི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་འི་
 ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅས་བརྗོད་ལ་དེ་དག་ལ་དམིགས་པ་འི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
 པ་འི་ཡེ་ཤེས་བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པ་འི་སྟོ་སྟོང་

པ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་བརྗོད་དོ། །བཞི་པ་ནི། རྣམ་ཐར་རྣམས་ཀྱི། །མཚན་
ཉིད་རྣམ་པར་གྲོལ་བྱེད་པའོ། །རྣམ་ཐར་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི།
སྟོམས་འཇུག་གི་སྦྱིབ་པ་ལས་གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱིར་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་པོ། །བརྒྱད་ནི་གཟུགས་ཅན་གཟུགས་རྣམས་ལ་ལྟ་བུ་བཞི་རྣམ་
ཐར་དང་པོའོ། །ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་བྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་
རྣམས་ལ་ལྟ་བུ་བཞི་གཉིས་པའོ། །སྤྲུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བསམ་གཏུན་བཞི་
པའི་༼ ༣༧ ༽ན་པོ་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་གསུམ་པའོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་
ཐར་པ་བཞི་དང་། འདུ་ཤེས་དང་ཆོར་བ་འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་རོ། །དང་པོ་ནི།
སྤྲུལ་པའི་སྦྱིབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསམ་གཏུན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་
བརྟེན་ནས་རྣལ་འབྱོར་པ་བདག་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཉི་བར་བཞག་སྟེ།
བྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་སྤྲུག་མི་སྤྲུག་དང་ཆེ་ཆུང་སྣ་ཆོགས་པར་མོས་པར་
བྱེད་པའི་ནི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་སྤར་དང་འདྲ་
ཞིང་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཉི་བར་བཞག་པ་ནི་
བྱེད་པར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་སྤྲུག་མི་སྤྲུག་སྤྲུལ་པ་ལ་འདོད་པ་དང་མི་
འདོད་པའི་སྦྱིབ་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་བསམ་གཏུན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣལ་
འབྱོར་པ་རང་ལ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་ནས་གཟུགས་སྤྲུག་མི་སྤྲུག་
བར་མ་གསུམ་ལ་དམིགས་ཏེ། དེ་དག་ལ་མཐོང་བ་ལྟོས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་།

རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་འདུ་གཤིས་དང་། མཐར་སྐྱུག་པར་རོག་ཅིག་ཏུ་མོས་པར་བྱས་
 ཏེ་སྒྲོམ་པའི་ཞེ་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་རོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་ནི་
 དགོས་ཆེད་རང་རང་གི་སྒྲོམས་འཇུག་ལ་རོམ་ཏེ་གི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །དེ་ལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ནི་སྦྱར་བའི་
 དུས་སུ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་སྣམ་དུ་མོས་པར་བྱེད་ཅིང་། དངོས་གཞིའི་
 དུས་སུ་དེ་ཉིད་ལ་གསལ་སྒྲུང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཞེ་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་
 རང་གི་སྒྲོམས་འཇུག་ལ་རོམ་ཏེ་གི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའོ། །དེ་བཞིན་
 དུ་རྣམ་གཤིས་མཐའ་ཡས་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པ་དང་། འདུ་གཤིས་མེད་མེད་ཀྱི་རྣམ་
 ཐར་༼ ༣༧༧ ག༽རྣམས་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་གཤིས་པར་བྱའོ། །བརྒྱད་པ་
 ནི། འདུ་གཤིས་དང་ཆོར་བ་འགོག་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྤྲིད་ཅིའི་
 སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོར་འདུ་རགས་པ་མ་ལུས་པ་འགོག་པའོ། །གཉིས་པ་
 ལ། ལྟོབས་དང་། མི་འཛིགས་པ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་།
 བྱམས་པ་ཆེན་པོ་སོགས་དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲིས་པ་དང་། རྣམ་
 མཁེན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུག་གི་དང་པོ་ནི། ལྟོབས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་
 ནི། །གཏན་ལ་འབབས་པའི་རང་བཞིན་གསུངས། །འཆད་འགྱུར་གྱི་ལྟོབས་
 བཅུ་པོ་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་ནི་གཏན་ལ་འབབས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་
 གསུངས་ཏེ། ཤིན་ཏུ་གཏན་ལ་འབབས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱོབ་པའི་མི་འཛིགས་པ་རྣམས་ནི། །ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་རོ་
བོ་ཡིན། །སྐྱོབ་པའི་མི་འཛིགས་པ་རྣམས་ནི་ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་བོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལ། ཆོས་འདི་བྱང་མ་ཆུབ་བོ་ཞེས་
ཆོལ་བ་མེད་པར་རང་དོན་རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་མི་འཛིགས་པ་དང་། ངས་ཟག་པ་
ཐམས་ཅད་ཟད་དོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ན་ཟག་པའི་རྣམ་པ་འདི་མ་ཟད་དོ་ཞེས་
ཆོལ་བ་བོ་མེད་པར་རང་དོན་སྤངས་པའི་ཆོས་ལ་མི་འཛིགས་པ་དང་། ངས་ཉན་
ཐོས་རྣམས་ལ་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱུག་སྤྱུངས་པ་དེ་དག་བསྟེན་ཀྱང་བར་ཆད་དུ་
མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཆོལ་བ་བོ་མེད་པར་གཞན་དོན་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་མི་
འཛིགས་པ་དང་། ངས་སྤྱུག་བསྤུལ་ལས་ངེས་པར་འབྱེན་པའི་ལམ་དུ་བསྟན་པ་
དེ་དག་བསྟེན་ཀྱང་སྤྱུག་བསྤུལ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཆོལ་
བ་མེད་པས་གཞན་དོན་ངེས་པར་འབྱེན་པའི་ལམ་སྟོན་པའི་མི་འཛིགས་པ་
རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་རོ་བོ་ཡིན་ཏེ་སྤྱུས་ཀྱང་གཞན་དུ་བསྐྱུར་བར་བྱ་མི་
ལུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་རྣམས་ནི། །སྒྲོབས་སོགས་
ཆད་མེད་མཚན་ཉིད་ཅན། །འཆད་། ༣༧ །ན། །འགྱུར་གྱི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་
བཞི་པོ་རྣམས་ནི་སྒྲོབས་པ་ལ་སོགས་གང་ལ་ཡང་ཆད་མེད་པའམ་རྟགས་པ་
མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། ཡུལ་བཞི་པོ་རྣམས་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་
ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། འགྲོ་ལ་པན་པ་ཉིར་སྐྱབ་པ། །བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་

བྱའོ། །སྤྲུག་བསྐྱེལ་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སྐྱོབ་པ། །ཕུགས་རྗེ་ཆེན་པོའོ་དགའ་བ་
 བོ། །རབ་དགའི་མཆོན་ཉིད་བཏང་སྟོམས་ཅི། །མ་འདྲེས་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཞེས་
 བྱ། །འགྲོ་བ་ལ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཡན་པ་ཉི་བར་བསྐྱབ་པའི་
 མཆོན་ཉིད་ཅན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །སེམས་ཅན་
 སྤྲུག་བསྐྱེལ་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སྐྱོབ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕུགས་རྗེ་ཆེན་
 པོའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགའ་བ་ཆེན་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ཀྱན་དུས་ཐམས་ཅད་
 པར་བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་རབ་དགའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཅོ། །བཏང་སྟོམས་
 ཆེན་པོ་ནི་རྗེས་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྱོ་སོགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་མ་འདྲེས་པའི་
 མཆོན་ཉིད་ཅན་དུ་གྱེས་པར་བྱའོ། །ལྷ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཆོས་ནི་མ་འདྲེས་
 པ། །བཙུ་དང་བརྒྱད་དུ་གང་འདོད་དག། གང་ཕྱིར་སྟོན་དེས་མི་འབྲོག་པ། །དེ་
 ཕྱིར་མི་འབྲོག་རང་མཆོན་ཉིད། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་མ་འདྲེས་པ་བཙུ་
 དང་བརྒྱད་དུ་གང་འདོད་པ་དག་བཙུ་བརྒྱད་དེ། སྟོན་པས་བསྐྱེས་པ་དུག་ནི་སྐྱེ་
 ལ་འབྲུལ་པ་མི་མངའ། གསུང་ལ་ཅ་ཅོ་མི་མངའ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་
 བསྐྱེལ་བ་མི་མངའ། ཕུགས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་མི་མངའ། འཁོར་འདས་
 སྒྲུང་དོར་ཐ་དད་པའི་འདུ་གཤེས་མི་མངའ་བའོ། །སོ་སོར་མ་བརྟགས་པར་གཏུལ་
 བྱ་ཡལ་བར་འདོར་བའི་བཏང་སྟོམས་མི་མངའ་བའོ། །རྟོགས་པས་བསྐྱེས་པ་
 དུག་ནི། འདུན་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། དྲན་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་།

། ཤེས་རབ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ལས་ཉམས་པ་མི་མངའ་བའོ། །ཕྱིན་ལས་
གྱིས་བསྐྱུས་པ་གསུམ་ནི། སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་དུ་འགོ་
ཞིང་ཡེ་ཤེས་གྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བའོ། །ཡེ་ཤེས་གྱིས་བསྐྱུས་པ་གསུམ་ནི། དུས་
གསུམ་གྱི་ཤེས་བྱ་ལ་མ་ཆགས་༼ ༣༧ ༽པ་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་གཟིགས་
པ་འཇུག་པའོ། །དེ་དག་ནི་གང་གི་ཕྱིར་སྒྲོན་པ་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་
པ་མི་མངའ་བས་སྒྲགས་མེད་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་མ་འཕྲོགས་གིང་ཐུབ་པར་མི་ལུས་
པ་དེའི་ཕྱིར་མི་འཕྲོགས་པའི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ནོ། །དྲུག་པ་ནི། རྣམ་ཀྱུན་
མཁྱེན་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ནི། །མངོན་སུམ་མཆོན་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད། །གཞན་ནི་ཉི་ཆེ་
བ་ཉིད་གྱིས། །མངོན་སུམ་ཞེས་བྱར་མི་འདོད་དོ། །རྣམ་པ་ཀྱུན་མཁྱེན་ཉིད་གྱི་
ཡེ་ཤེས་ནི་སྤང་ཁམས་སྒྱེ་མཆེད་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་
སུམ་དུ་གྱུར་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད་དོ། །གཞན་ཉན་རང་གི་མཁྱེན་པ་ནི་
ཤེས་བྱ་ཉི་ཆེ་བ་ཤེས་པ་ཉིད་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་
ཞེས་བྱར་མི་འདོད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། གང་ཞིག་འདུས་བྱས་མཆོན་ཉིད་དང་
། །འདུས་མ་བྱས་པའི་མཆོན་ཉིད་གང་། །དེ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད། །དེ་ནི་རང་
མཆོན་སྟོང་པ་ཉིད། །གང་ཞིག་འདུས་བྱས་གྱི་མཆོན་ཉིད་དང་འདུས་མ་བྱས་གྱི་
མཆོན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་རང་རང་གི་ངོ་བོ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་རང་གི་
མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །བཙུ་ལྔ་པ་ནི། ད་ལྟ་བུ་འདི་མི་གནས་གིང་

། །འདས་དང་མ་འོངས་ཡོད་མ་ཡིན། །གང་དུ་དེ་དག་མི་དམིགས་པ། །དེ་ལ་
 མི་དམིགས་པ་ཞེས་བརྗོད། །མི་དམིགས་པ་དེ་རང་ངོ་བོ། །དེ་ཡིས་དབེན་པ་
 ཉིད་གང་དེ། །ཐེར་ཟུག་གནས་མིན་འཇིག་མིན་པས། །མི་དམིགས་ཞེས་བྱའི་
 ལྟོང་ཉིད་དོ། །ད་ལྟར་བ་འདི་རྒྱད་ཅིག་མ་ཡིན་ཅིང་། རྒྱད་ཅིག་མའང་ཐོག་
 མཐའ་དབུས་གསུམ་གྱིས་དབྱད་ན་རྒྱད་ཅིག་ཏུ་ཡང་མི་གནས་གིང་། །འདས་པ་
 ཞིག་པ་དང་། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དུས་གསུམ་
 གང་ལ་དུས་གསུམ་དེ་དག་མི་དམིགས་པ་དེ་ལ་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བརྗོད་ལ།
 མི་དམིགས་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་དེ་ཡིས་དབེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཐེར་ཟུག་
 གནས་པ་མིན་པ་དང་འཇིག་པ་མིན་པས་མི་དམིགས་ཞེས་བྱའི་ལྟོང་ཉིད་
 དོ། །བཅུ་དྲུག་པ་ནི། རྒྱུན་ལས་བྱུང་བྱིར་དངོས་རྣམས་ལ། །འདུས་པ་པ་ཡི་ངོ་
 བོ་མེད། །འདུས་པ་པ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱིས། །ལྟོང་ཉིད་དངོས་མེད་ལྟོང་ཉིད་དོ། །རྒྱ་
 དང་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོགས་
 པའི་ངོ་བོ་མེད་ལ། །འདུས་པ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་ངོས་ལྟོང་པ་ཉིད་
 ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྟོང་ཉིད་དོ། །དབུས་མཐའ་སོགས་ལས་དང་པོ་
 དྲུག་ཚོས་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་དང་། དེ་འོག་བརྒྱད་དགོས་༼ ༣༤ བ ༽ཆེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་
 དང་། ཐ་མ་གཉིས་སྒོ་སྒྱུར་སྒྲུང་བའི་དངོས་པོ་མེད་པས་གང་ཟག་དང་ཚོས་སུ་
 སྒོ་འདོགས་པ་བསལ་ནས། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟོང་

པ་ཉིད་ལ་སྐྱར་འདེབས་སྐྱར་བའི་ཕྱིར་དུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་པར་
བཞེད་དེ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གདུལ་བྱ་དག་
དྲང་བའི་ཕྱིར་ཡིན་པས་དབུ་མ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་
འདི་ཁོ་ན་ཟབ་ཅིང་བྱད་པར་དུ་འཕགས་སོ། །སྟོང་ཉིད་བཙུ་བྱུག་གི་ཚུལ་ལ།
བཤད་རྒྱུ་དོ་རྗེ་ཐེང་བ་དང་། སྐྱུ་པའི་རྒྱུ་ཕྱི་མ་དང་། དབུས་མཐའ་རྩ་
འགྲེལ་འགྲེལ་བཤད་དང་བཅས་པ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྟུ་རྩ་འགྲེལ་
རྣམས་ལ་ལ་ཆེར་སྟོན་ཚུལ་མཐུན་པར་སྒྲུང་ནའང་ངེས་པའི་དོན་དུ་འདི་ནས་
བཤད་པ་ཁོ་ན་ཉིད་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། དངོས་པོ་དང་། དངོས་
པོ་མེད་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་བཞིའི་དང་
པོ་ནི། དངོས་པོའི་སྐྱུ་ནི་མདོར་བསྟུ་ན། །ཕྱང་པོ་ལྷ་རྣམས་བརྗོད་པ་
ཡིན། །དེ་རྣམས་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང་། །དེ་དངོས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
བཤད། །དངོས་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱུ་ནི་མདོར་བསྟུ་ན་ཕྱང་པོ་ལྷ་པོ་རྣམས་ལ་
བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་རྣམས་དེའི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་
ཉིད་དུ་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། མདོར་བསྟུ་ན་ནི་དངོས་མེད་པ། །འདུས་མ་
བྱས་ཆོས་རྣམས་ལ་བརྗོད། །དེ་ཉིད་དངོས་མེད་དེས་སྟོང་ཉིད། །དངོས་པོ་མེད་
པ་སྟོང་ཉིད་དོ། །དངོས་པོ་མེད་པར་བརྗོད་པ་ནི་མདོར་བསྟུ་ན་ནི་ནམ་མཁའ་
དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་བརྗོད་

ལ། དངོས་མེད་དེ་ཉིད་དང་དངོས་མེད་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་མེད་
 པ་སྟོང་པ་ཉིད་བཅས་བརྗོད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། རང་བཞིན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
 ནི། །རང་བཞིན་ཞེས་བྱའི་སྟོང་ཉིད་དེ། །འདི་ལྟར་རང་བཞིན་མ་བྱས་
 པས། །རང་བཞིན་ཞེས་ནི་བྱ་བར་བསྟན། །ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་
 རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི་རང་བཞིན་ཅེས་བྱ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་འདི་ལྟར་ཆོས་
 རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉན་ཐོས་སོགས་ཀྱི་ཤེས་མཐོང་གིས་མ་
 བས་ན་རང་བཞིན་ཅེས་ནི་བྱ་བར་བསྟན་ལ། །འགྲེལ་པར་རང་བཞིན་ནི་རང་
 བཞིན་གྱིས་སྟོང་སྟེ་འདི་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་འབྱུང་བས། རི་བོ་
 དགེ་ལུན་པ་དག་སྐྱབ་ཆོས་དོར་བའི་མེད་དགག་གཞི་མ་གྲུབ་པར་རང་རང་སྟོང་
 བར་ཁས་ལེན་ན་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་འགྱུར་ངོ་ཞེས་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་ནི་
 དཔལ་ལྷན་ལྷ་བ་ལ་ངན་སྒྲུས་སུ་བྱེད་པར་བྟན་དོ། །བཞི་པ་ནི། སངས་རྒྱུས་
 རྣམས་ནི་བྱུང་བའོ། །མ་བྱུང་ཡང་རུང་དངོས་སུ་ན། །དངོས་པོ་ཀྱན་གྱི་སྟོང་པ་
 ཉིད། །གཞན་གྱི་དངོས་པོར་རབ་ཏུ་བསྒྲགས། །ཡང་དག་མཐའ་དང་དེ་བཞིན་
 ཉིད། །དེ་གཞན་དངོས་པོའི་སྟོང་ཉིད་དོ། །མདོ་ལས། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་
 པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་
 སྟེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གནས་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་དང་།
 ཆོས་ངེས་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། གཞན་མ་ཡིན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་

དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་གནས་པ་ཉིད་དེ་གཞན་གྱིས་མ་
བྱས་སོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ནི་འབྱུང་བའམ་མ་བྱུང་
ཡང་རུང་སྟེ་དངོས་སྤྱོད་དངོས་པོ་ཀྱེན་གྱི་གནས་ལུགས་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོང་པ་
ཉིད་ནི་ཐ་སྟོན་དུ་ཅིའི་ངོ་བོར་ཡང་མ་གྲུབ་པར་རྟག་ཏུ་ཡོད་པས་མཆོག་ཏུ་བྱུང་
བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་པས་སམ། ཡེ་ཤེས་སྤུལ་དུ་བྱུང་བས་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་གཞན་གྱི་དངོས་པོར་རབ་ཏུ་བསྐྱགས་ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་
ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རང་སྤྱོད་དང་། གཞན་སྤྱོད་ཐ་སྟོན་དུ་སྤྱོད་ཀྱིས་བརྟོག་
ཚུལ་གཉིས་བྱུང་བ་ལ་གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་དེ་ལྟའི་རང་གཞན་གྱི་སྟོང་ཉིད་དེ་
དངོས་པོ་དངོས་མེད་བདག་གཞན་བྱས་མ་བྱས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་གང་གི་ཡང་རང་
གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པའི་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་
པའི་ཆེད་དུ་དང་པོར་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་འཕགས་པ་
སོགས་གྱིས་མ་བྱས་པའི་༼༣༥༠ན༽སྟོང་ཉིད་དེའང་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོས་
སྟོང་ཉིད་དུ་བསྟན་ནས། སྤྱིར་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་འཕགས་སོགས་
གྱིས་མ་བྱས་པའི་སྟོང་ཉིད་གཞན་གྱི་ངོ་བོའམ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ངོ་
བོའོ། །ཞེས་འཇིག་རྟེན་རྟེན་འབྲེལ་གཞན་གྲགས་སུ་སྤྱོད་པའི་ལུགས་འགའ་ཞིག་
དང་མཐུན་པར་བྱས་ནས་དེ་ལྟའི་གཞན་སྟོང་དེ་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་
ཉིད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་འཁོར་བ་ལས་འདས་

པའི་ཕྱིར་པ་རོལ་ན་ཡོད་པ་ནི་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟེ་ཡང་དག་མཐའ་དང་། རྣམ་
 པར་འགྱུར་བ་མེད་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་དེ་ནི་
 གཞན་གྱི་དངོས་པོའི་སྟོང་ཉིད་དོ། །འོད་ཁ་ཅིག་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་ངོ་
 བོས་དབེན་པ་རང་སྟོང་དང་གཞན་གྱི་ཚོས་དབེན་པ་གཞན་སྟོང་གི་དོན་དུ་
 འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྟོང་ཉིད་གཉིས་ཀྱི་མདོ་དོན་ལ་དེ་ལྟར་མེད་ཅིང་།
 མདོ་དོན་འདི་དག་གི་དགོངས་པ་དབུ་སེམས་གཉིས་སུ་འབྲེལ་བར་སྟོན་པས་
 ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་གིང་རྟའི་སྟོལ་འབྲེད་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་
 བཅོས་ཚད་ལྡན་འགར་ཡང་དེ་འདྲ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་རྫོགས་པ་ནི་
 ཀླུ་རྫོབ་བདེན་པར་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པས་རང་སྟོང་དང་། དོན་དམ་བདེན་
 པར་རང་རང་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པའི་གཞན་མཚོག་གི་ཤེས་པ་བདེར་གཤེགས་སྟོང་
 པོ་རྟག་དངོས་དེ་ཀླུ་རྫོབ་པའི་ཚོས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བ་གཞན་སྟོང་དུ་བཤད་
 བས། གཞན་སྟོང་སྟོབ་པའི་དབུ་མ་པ་ནི་དབུ་པ་ཆེན་པོ་དང་། རང་སྟོང་སྟོབ་པའི་
 དབུ་མ་པ་ནི་དབུ་མའི་བསྟན་པ་དུག་ཅན་དུ་བྱེད་པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ལྟར་
 འཆད་པ་ནི་ཀླུ་བའི་ཡུམ་དོན་ལ་སྐྱར་བ་བཏབ་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་
 ༼༣༥༠བ༽བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཚོས་རང་ངོས་མི་སྟོང་པར་ཁས་ལེན་ན་ཚོས་ཐམས་
 ཅད་སྟོན་པས་ངེས་པའི་དོན་ལ་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་འགལ་བའི་
 ཕྱིར་དང་། བྱུང་པར་དུ་དབུ་མ་པ་དང་འཕགས་སེང་གི་དགོངས་འབྲེལ་ཐམས་

ཅད་དང་འགལ་ཏེ། མདོ་ལས། ཐེར་བྱག་ཏུ་གནས་པ་དང་། འཛིག་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར་དེ་དེས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱེད་འདོད་པའི་གཞན་སྟོང་དེ་གསལ་པོར་
དམིགས་སྤྱག་ཏུ་བཀག་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་དང་། འཕགས་པ་གྲོལ་སྟེ་དང་ཤུག་པ་
སོགས་གྱིས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་དངོས་
པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། ཞེས་སོགས་དང་། གཞན་གྱི་མ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་
པས་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟེ་ཞེས་སོགས་ནི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོའི་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་
སྟོང་ཉིད་གཞན་སྟོང་གི་སྟོང་བྱའི་གཞིར་བབུང་བ་ལས་བདེར་གཤེགས་སྟོང་པོ་
རྟག་དངོས་གཞན་མཆོག་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་གཞན་
གྱིས་སྟོང་པ་གཞན་སྟོང་གི་དོན་དུ་འཆད་པ་གཏན་མི་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར། བྱེད་རང་
དབུ་མ་པ་ལ་རང་སྟོང་གཞན་སྟོང་གི་ལྷགས་གཉིས་ཡོད་ཟེར་བ་དེ་རྩོན་ཆད་མ་
གཏོགས་སྐྱེ་བོད་གཉིས་ན་གྲུབ་མཐའ་སྒྲིབ་དག་གི་དབུ་མ་ལ་དེ་ལྟའི་ལྷགས་
གཉིས་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲིབ་པའི་གང་ཟག་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱུང་ཞིང་། དབུ་མར་སྒྲིབ་ན་
དོན་དམ་པའི་ཆོས་བདེན་གྲུབ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་མེད་རང་སྟོང་གིས་སྟོང་
པར་སྒྲིབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྒྲིབ་དངོས་སྒྲིབ་པར་འགྱུར་ལ། དངོས་སྒྲིབ་
བ་དང་སྒྲོམ་བྲལ་དབུ་མར་སྒྲིབ་པ་གཉིས་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཆད་མ་མེད་
པའི་ཕྱིར། ཆོས་གཞན་དེ་རང་སྟོང་གིས་སྟོང་པས་ཆོས་གཞན་མཆོག་རང་སྟོང་
པར་མི་འགྱུར་བས་དེ་འདྲའི་༼ ༣༥༡ ག ོར་ཆོག་སྟོང་པོ་མེད་པའི་འཁྲུལ་བཅས་

དེ་མཁས་པ་དབུ་མ་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་མི་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཡང་བླ་མ་པས་
 སེམས་ཅམ་རྣམ་རྒྱུན་པ་དེ་དབུ་མ་གཞན་སྟོང་པའོ་ཞེས་སྒྲུའོ། །རྣམ་རྒྱུན་པ་
 གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་བཞིའི་བླ་ས་ཕྱེ་བའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་ནི་བླ་མ་པ་ཉིད་
 མ་གཏོགས་ཀྱི་བོད་དུ་སྒྲར་མ་བྱུང་ལ། རྣམ་རྒྱུན་པས་ཀྱང་རང་ལུགས་སུ་རང་
 སྟོང་ཁས་མི་ལེན་ཅིང་། གཞན་སྟོང་ཁོ་ན་ཁས་ལེན་ནོ་སྒྲུམ་པ་དེའང་མ་ཡིན་ཏེ།
 རྣམ་རྒྱུན་པའང་ཡུམ་དོན་འགྲེལ་བ་ན་རང་ལུགས་ཀྱི་རང་སྟོང་དང་། གཞན་
 སྟོང་གཉིས་ཀ་ཡང་སྟོང་ཉིད་མཚན་ཉིད་པར་འདོད་པའི་བྱིར་དང་། ཡང་བླ་མ་
 པ་ལྟར་རང་སྟོང་གི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་པའི་པ་ཡིན་པས་སྟོང་ཉིད་གོ་ཆོད་པོ་མིན་
 པ་དང་། སྟོང་ཉིད་གཙོ་བོ་དེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་སྟོང་ཉིད་གོ་ཆོད་
 པོ་ནི་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པ་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཀུན་རྫོབ་རང་སྟོང་སྟོང་
 ཉིད་གོ་ཆོད་མིན་པར་པའི་པ་ཡིན་ན། གཟུང་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་སྟོང་
 པ་ཉིད་གཞན་དབང་གི་སྟོང་དུ་ཡོད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དེའང་སྟོང་ཉིད་གོ་ཆོད་པོ་
 མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེར་ཡང་ཁྱེད་འདོད་པར་མི་རུས་པའི་བྱིར། དེས་
 ན་དབུ་མའི་དབྱེ་བར་རང་སྟོང་ཁས་ལེན་གྱི་དབུ་མ་པ་དང་གཞན་སྟོང་ཁས་ལེན་
 གྱི་དབུ་མ་པ་གཉིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་གཉིས་ལས་ཁ་ཅིག་རང་སྟོང་སྒྲུབ་པའི་དབུ་
 མའི་ལྟ་བ་མཐོ་བ་དང་། ཁ་ཅིག་གཞན་སྟོང་སྒྲུབ་པའི་དབུ་མའི་ལྟ་བ་མཐོའོ་ཞེས་
 ཕན་ཚུན་སྐད་གསང་བསྟོད་དེ་སྒྲུབ་པ་དེ་དག་ནི་དབུ་སེམས་ལ་སོགས་པའི་བྱི་ནང་

གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ལའང་བདག་ཉིད་སྟོ་ཁ་མ་སྟོགས་བཞིན་དུ་
སེམས་སོགས་༼ ༣༡༽བཟུངས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྟེ་
བའི་དྲགས་ཡང་དག་གི་རྒྱལ་མཚན་ལྟར་མེད་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །གསུམ་པ་
ནི། ཤེས་རབ་པ་པོ་ལ་ཕྱིན་ཚུལ་ལས། ཉེ་དག་དེ་སྟོང་རབ་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ཤེས་
རབ་པ་པོ་ལ་ཕྱིན་ཚུལ་མདོ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་རབ་ཏུ་སྟོན་ནས་བརྒྱུད་ཀྱི་དང་།
བཞི་པོ་དེ་དག་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་སྟོང་རབ་ཏུ་བསྐྱེད་པ་སོ། །གསུམ་པ་ལ།
བདེན་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འགོག་པ་ལ་འདུག། ལྷིང་རྗེས་སེམས་
ཅན་མི་འདོར་བའི་ཚུལ། ས་གོང་མར་འཕགས་པ་གཞན་ཟིལ་གྱིས་གཞོན།
བདེན་གཉིས་རྟོགས་པས་དོན་གཉིས་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་ཚུལ་དང་
བཞི། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྟོ་གོས་ཟེར་གྱིས་སྒྲུང་བ་གསལ་བྱས་པའི། རང་གི་
ལག་ན་གནས་པའི་སྐྱུ་རྩར་བཞིན་དུ། སྤྱིད་གསུམ་འདི་དག་མ་ལུས་གདོད་
ནས་སྟེ་མེད་པར། རྟོགས་ཏེ་ཐ་སྟོང་བདེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགོག་པར་
འགྲོ། ཤེས་ཕྱིན་ལ་ལྷག་པར་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཡོན་
ཏན་ལུལ་བྱུང་བརྗོད་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྐྱབས་རྗོགས་པར་བརྟན་པ་ནི། གོང་དུ་
བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་དབྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྟོ་གོས་ཀྱི་ཟེར་གྱིས་དེ་ཉིད་
མཐོང་བའི་གོགས་ཀྱི་ཐུན་པ་བཙོམ་ནས་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུང་བ་གསལ་བར་བྱས་
པའི་སེམས་དཔའ་ནི་རང་གི་ལག་ན་གནས་པའི་སྐྱུ་རྩར་ཕྱིན་པ་སྐྱབས་མེད་དུ་

མཐོང་བ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་སྤྲིད་གསུམ་འདི་དག་མ་ལུས་གདོད་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་
 ཉོགས་ཏེ། དོན་དམ་པར་འགོག་སྟོམས་ལ་འཇུག་པ་མེད་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ཐ་
 སྟོན་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོས་བྲལ་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་
 བར་འཇུག་པར་འགོ་འོ། །སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་འགོག་སྟོམས་ལ་
 འཇུག་པ་ན། སེམས་སེམས་བྱུང་གི་སྟོ་འདོགས་བཅད་ནས་སྟོམས་འཇུག་དེ་ལ་
 མཉམ་པར་བཞག་གམ་སྟོ་འདོགས་མ་བཅད་པར་མཉམ་པར་བཞག། དང་པོ་
 ལྟར་ན་སྟོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཚད་མ་དེས་རྣམ་བཅད་ལ་སེམས་སེམས་བྱུང་
 ། ༡༥༡༥ །གི་སྟོ་འདོགས་བཅད་ནས། ཡོངས་གཙོད་ལ་ཡུལ་སེམས་སེམས་
 བྱུང་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྟོ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྤྲིད་ནས་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་
 ཀྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་བས་ཆོས་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་འགོག་པའི་མཉམ་
 གཞག་ལའང་ཡུལ་དང་སྟོ་གཉིས་ཅུང་ཡོད་པར་སོང་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་འགོག་
 སྟོམས་ལ་འཇུག་པའང་མིང་ཅམ་དུ་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྟོམ་བྱུང་གི་
 ཤེས་རབ་ཚད་མས་སྟོ་འདོགས་མ་བཅད་ན་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་
 བར་འཇུག་པའི་མཉམ་གཞག་ཀྱང་མ་འབྲུལ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་དོགས་ན་
 སྟོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཚད་མས་འགོག་སྟོམས་དང་མི་མཐུན་པའི་སྟོ་འདོགས་
 རྣམ་པར་བཅད་ནས་འཇུག་ལ། དེ་ལྟར་བཅད་པའི་ཆེ་ཡོངས་གཙོད་ལ་སེམས་
 སེམས་བྱུང་སྐྱེ་མེད་ལ་སོགས་པ་ཅིང་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་སྟོ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་

སྒྲུང་བར་ནི་མི་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཚད་མས་སེམས་སེམས་
བྱུང་གི་སྒྲོམ་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དེའི་ཡོངས་གཅོད་
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་སྐྱེ་མེད་གྱི་ཚུལ་ལ་ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་སྒྲུང་མི་སྒྲུང་གང་
དུའང་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་བྱིར། དེ་
ལྟར་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འགོག་པ་ལ་མཉམ་པར་
བཞག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་ཏུ་སོང་བ་དེའི་ཆོ་འགོག་སྒྲོམས་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒྲུང་བ་
དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་པར་ཡོད་པར་ཡང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཏྲག་ཏུ་འགོག་པར་གཏོགས་པའི་བསམ་
ལུན་ཡིན་མོད་གྱི། །འགྲོ་བ་མགོན་མེད་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་འང་སྐྱེད་པར་
བྱེད། །འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་གཞན་དོན་ཡལ་བར་འདོར་རམ་ཞེ་ན། མ་
ཡིན་ཏེ། དེས་ནི་ཏྲག་ཏུ་འགོག་པ་ལ་༼ ༣༥༽ སྒྲོམས་འཇུག་གི་ནུས་པ་ཐོབ་
བས་དངོས་གཞིའི་དུས་ན་མུ་ངན་ལས་འདས་པར་གཏོགས་པའི་བསམ་པ་དང་
ལུན་པ་ཡིན་མོད་གྱི། སྒྱུར་བ་དང་རྗེས་གྱི་དུས་ན་འཁོར་བར་གཏོགས་པའི་བརྟེ་
བའི་བསམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་འགྲོ་བ་མགོན་མེད་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡང་སྐྱེད་
པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་གོང་བདེ་གཤེགས་གསུང་སྐྱེས་སངས་རྒྱས་
འབྲིང་བཅས་ནི། །མ་ལུས་པ་རྣམས་སྒྲོ་ཡིས་ཐམ་པར་བྱེད་པའང་
ཡིན། །སེམས་དཔའ་ས་དྲུག་པ་དེའི་གོང་རོལ་བདུན་པ་ལ་སོགས་པར་བདེར་

གཤེགས་གསུང་སྒྲེས་ཉན་ཐོས་དང་། སངས་རྒྱུ་འབྲིང་བཅས་ནི་རང་རྒྱལ་ཏེ་
མ་ལུས་པ་རྣམས་སློ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་པམ་པར་བྱེད་པའང་ཡིན་
ནོ། །བཞི་པ་ནི། ཀྱུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་གཤོག་ཡངས་དཀར་པོ་རྒྱས་གྱུར་པ། །རང་
པའི་རྒྱལ་པོ་དེ་ནི་སྒྲུ་བོའི་རང་པ་ཡིས། །མདུན་དུ་བདར་ནས་དགེ་བའི་རྒྱུད་གི་
ལྷགས་སྟོབས་ཀྱིས། །རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ས་རོལ་མཚོག་ཏུ་
འགོ། །སེམས་དཔའ་དེ་ཀྱུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲིན་སོགས་སྤར་ལས་ཆེས་ལྷག་པར་
འབར་བ་དང་། དེ་ཁོན་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་གཤོག་ཡངས་རང་
དོན་གྱི་བྱི་མ་མེད་པས་དཀར་པོ་རྒྱས་པར་གྱུར་པའི་རང་པའི་རྒྱལ་པོ་སེམས་
དཔའ་ས་བྲུག་པ་བ་དེ་ནི་རང་གི་གདུལ་བྱ་སྒྲུ་བོའི་རང་པ་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་མ་
ཡིས་མདུན་དུ་བདར་ནས་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དགེ་བའི་རྒྱུད་གི་ལྷགས་སྟོབས་ཀྱིས་
རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་ཟད་མི་ཤེས་ཤིང་གཏིང་མི་དཔོགས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་ས་རོལ་
མཚོག་ཏུ་འགོ་བར་བྱེད་དོ། །འདིར་སྒྲུས་པ། དཔྱེད་དང་དངོས་པོ་ཀྱུན་གྱི་དེ་
ཉིད་ལ། །ཅི་ཡང་མཐོང་དང་རྟོགས་བྱར་མ་རྟེན་ཅིང་། །སློ་ཡང་དེ་ལྟར་ཤེས་
དང་རིག་པ་ཡི། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་དབེན་པ་ན། །མཉམ་པར་བཞག་
པས་ཤེར་བྱིན་རྫོགས་པར་འགྱུར། །གལ་ཏེ་མཉམ་གཞག་དེ་ལས་ལྷང་བའི་
རྗེས། །བསྟོས་བཞག་རྒྱ་རྒྱེན་ཅམ་ཞིག་དེ་འཛིན་གྱི། །ཤེས་པ་དེ་ལ་སྤང་བར་
གྱུར་ན་ཡང་། །རྟོག་དང་རྟོག་མེད་ཤེས་པས་སྤང་བ་དེའི། །ཡོད་མེད་འཁོར་

འདས་ལ་སོགས་དོན་བྱེད་པར། །དེ་དེར་གྲུབ་པའི་གཟུང་འཛིན་
 ༼༣༥༣ན༽སྒྲོས་བྲལ་གྱང་། །གཟུང་འཛིན་གྱིས་སྒྲོས་འབྲུལ་པའི་འགོ་བ་
 ལ། །སྒྲུང་ཙམ་ཆོས་འདི་འཁོར་འདས་སྒྲོས་ཆོགས་ཀྱི། །རི་ལྷར་གཟུང་འཛིན་
 ཆ་ཀྱན་བདེན་མིན་པའི། །རྒྱ་མཚན་ལེགས་པར་བསྟན་ནས་སྒྲུང་ཙམ་ཡང་
 ། །བལྟོས་ནས་བཞག་ཕྱིར་རང་ངོས་སྟོང་པ་ལས། །སྒྲུང་ཙམ་འགགས་མི་རུང་
 བར་རྣམ་ཀྱན་ཏུ། །ཡོད་པར་འདོད་པ་འདི་ཡང་སྒྲོས་ཆོས་ཀྱི། །ལྷག་མ་ཅུང་
 ཟད་ཙམ་ལ་ཞེན་གྱུར་པས། །དབུ་མའི་ཚུལ་མཆོག་ཡོངས་སུ་ག་ལ་
 རྫོགས། །ཞེས་སྒྲུས་སོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། །སེམས་བསྐྱེད་པ་དུག་
 པའོ། ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་
 པ་དུག་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། ། །བདུན་པ་ནི། །རིང་དུ་སོང་འདིར་འདི་ནི་
 རྒྱད་ཅིག་དང་། །རྒྱད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང་། །ཐབས་ཀྱི་ཕ་
 རོལ་ཕྱིན་ལེགས་འབར་བའང་འཐོབ། །སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་
 བ་འདིར་ནི་སེམས་དཔའ་འདི་ནི་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ཅིག་དང་རྒྱད་ཅིག་ལ་ནི་ས་
 དུག་པར་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་ཞིང་། །འགོག་
 པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ནི་མིན་པར་མདོའི་ལུང་དང་བཅས་ཏེ་རང་འགྲེལ་དུ་
 བཤད་དོ། །འདིར་མདོ་ལས། །འགོག་སྟོམས་ལ་འཇུག་པའི་མིང་ཙམ་ཞིག་བྱུང་
 ལ། །དེའི་དོན་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་གིས་ཆོགས་དུག་བཀག་པའི་འཕགས་པའི་

སྟོམས་འཇུག་ལ་འདོད་ཅིང་། བྱེསྐྱས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་བྱུང་ཏུ་འདོད་ལ།
 མདོ་སྤེལ་ཡན་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་ཅིང་། ཁ་ཅིག་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཡོད་
 པར་འདོད། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་
 གང་ཞེན། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ། སྤིང་པའི་
 ཕྱི་མོ་ལས་གྱུན་དུ་བསྐྱོད་པའི་ཞི་བར་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་སྟོན་དུ་བཏང་བའི་
 ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་། ༡༥༥ བའི་ཆོས་བརྟན་པ་མ་
 ཡིན་པ་རྣམས་དང་། བརྟན་པ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་འགོག་པ་ལ་འགོག་
 པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །ཞེས་སྤིང་ཕྱི་མོ་སེམས་ཐོབ་པའི་
 འཕགས་པས་ཆོར་འདུ་རགས་པ་ཞི་བར་གནས་པར་འདོད་པས་ཆོགས་བདུན་
 འཁོར་བཅས་བཀག་པའི་ཡུང་པོའི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་ལྷན་མིན་དུ་
 བཤད་ཅིང་། འཕགས་པ་སྐྱེས་པ་ཡང་སྤྱི་ལོ་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་
 དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་བཞེད་དེ། འགྲེལ་པར། འགོག་པ་ལ་
 སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པས་
 དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འགོག་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། འདིར་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་འགག་
 པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཞེས་སོ། །དེས་ན་ཉན་རང་ནི་འགོག་སྟོམས་ལ་ཡུན་རིང་
 མོར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞི་བ་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་བྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དབང་རྣམས་ནི་ཞི་བ་མི་འདོད་པའི་བྱིར་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་བྱིར་ས་

བདུན་པ་ནས་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འགོག་པ་ལ་འཇུག་ཅིང་ལྷང་བས་ཉན་རང་སྒྲེའི་
སྟོབས་གྱིས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ལྷང་
འཇུག་གཉིས་ཀ་བྱེད་པ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་གོང་དུ་དབྱད་མོད་གྱི། འོན་ཀྱང་སྐད་
ཅིག་གཅིག་ལ་འགོག་པར་འཇུག་རྒྱས་མི་རྒྱས་དང་། སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་དེ་
ལས་ལྷང་རྒྱས་མི་རྒྱས་ལ་བརྗོད་དེ། སྐད་ཅིག་གི་ཡུན་ལ་ལྷང་འཇུག་གི་བྱེད་
བས་བྱ་བ་མཐར་ཐྱིན་པར་བྱེད་ལ། གཞན་དུ་ལྷང་འཇུག་གང་ཡང་རུང་བ་རེ་
རེའི་ཆེད་དུ་སྐད་ཅིག་མ་མང་པོའི་ཡུན་འགོར་བའོ། །ས་བརྒྱད་པར་ནི་སྐད་ཅིག་
གིས་འགོག་པ་ལ་སྟོ་མས་པར་འཇུག་པ་ཡོད་ཀྱང་སྐད་ཅིག་གིས་ལྷང་
༼༣༥༧༽བར་མི་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་དེ། དེར་ནི་རྩོལ་མེད་
མཚན་མེད་གྱི་སྟོ་ནས་དེ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་སྤུལ་ཆེས་ཆེ་བ་ཉིད་གྱི་
ཕྱིར། འགོག་སྟོ་མས་ལ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལྷང་འཇུག་རྒྱས་པ་དེས་ན་དེའི་ཐབས་གྱི་
ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལེགས་པར་འབར་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པའང་འཐོབ་བོ། །ཤེས་
རབ་ཉིད་ཡུལ་ཐབས་སྟོབས་སྟོན་ལམ་ཡེ་ཤེས་གྱི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་ལ་ཐབས་
ལ་སོགས་པར་བརྗོད་གྱི་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་
ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་བདུན་པའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་རིང་དུ་སོང་བ་
ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བདུན་པའི་བཤད་པའོ། །བརྒྱད་པ་ལ། སའི་ངོ་བོ་
མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཡང་

ཡང་སྤར་དགོ་ལས་ལྷག་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར། །གང་དུ་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པ་ཉིད་འགྱུར་
བ། །མི་གཡོ་དེ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེ་དེ་འཇུག། ས་བརྒྱད་པའི་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་
སྤར་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་གྱི་ཆོག་ས་གཉིས་གྱི་དགོ་བ་ལས་ལྷག་པ་སྟེ་ཆེས་ཕུལ་
དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པ་ནི། ས་གང་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པས་སངས་
རྒྱས་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལས་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་སེམས་དཔའི་ས་བརྒྱད་པ་
མི་གཡོ་བ་དེ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་ཡང་ནས་ཡང་
དུ་སྤར་གྱི་དགོ་བ་ལས་ལྷག་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚོར་འགོ་བའི་གྲུ་
ཆེན། རྒྱ་མཚོ་དང་མ་ཕྱད་ན་ཆེད་དུ་བསྐྱོད་ནས་འགོ་ལ། ཕྱད་མ་ཐག་རྒྱུད་ཆེན་
པོས་བསྐྱོད་ནས་ཆེད་དུ་བསྐྱོད་མི་དགོས་པར། དེ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཉིན་གཅིག་
གིས་ཆེད་པ་དེ་ནི་སྤོར་ཆེད་དུ་བསྐྱོད་པས་ལོ་བརྒྱུད་ཡང་དེ་སྤིད་དུ་འགོ་མི་རུས་
པ་བཞེན་ས་བརྒྱད་པ་ཕྱིན་ནས་ལྷན་གྲུབ་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཡུད་ཅམ་གཅིག་གིས་
སངས་རྒྱས་གྱི་སར་བཞོད་པའི་དགོ་བ་དེ་ནི། སྤོར་མ་དག་པ་ས་བདུན་དུ་
བསྐྱལ་བ་འབུམ་དུ་བསགས་པའི་དགོ་^{༡༥༧}བས་ཀྱང་ས་ལམ་བཞོད་པའི་
སྟོབས་མི་སྟོམས་པར་མདོར་བཤད་ཅིང་། དེས་ན་ལམ་ལ་འཇུག་པ་ན་རྩི་བ་
ཡོད་མེད་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་ལམ་བཞོད་པ་ལྟར་བུལ་ཡོན་ཏན་རྩི་བ་གིན་ཏུ་བྱུང་
ཆེད། །གཉིས་པ་ལ། བར་ཕྱིན་དང་ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན། སྤིད་གསུམ་སྤྱི་
མར་གྱུར་གྱང་སངས་རྒྱས་གྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱུབ་རྩི་བ། འཁོར་བ་འགགས་གྱང་

དབང་བཙུས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྫོགས་པར་བྱེད་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་
ནི། འདི་ཡི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་ན་ཏུ་དག་འགྱུར་ཞིང་། །རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་
ལས་སྒྲོང་བར་མཛད། །སེམས་དབང་འདིས་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོན་
ལམ་གྱངས་མེད་བཙུ་བ་ཏུ་བ་པ་གང་དེ་སྐྱབས་འདིར་གྱིན་ཏུ་དག་པར་འགྱུར་
བས་སྒྲོན་ལམ་གྱི་པར་བྱིན་གྱིས་ཆེས་ལྷག་ཅིང་ས་འདིར་རྒྱལ་བ་སྤྲུལ་གཞོན་ཅུའི་
སར་བཞག་སྟེ། དགུ་པར་རྒྱལ་ཆབ་ཐོབ་ལ། བཙུ་བར་འཁོར་ལོས་སྐྱུར་བ་ལྟར་
རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་བསྐྱུར་རོ། །ས་འདིར་ཉོན་མོངས་པ་དང་མཚན་
འཛིན་མ་ལུས་པ་སྤངས་པས་ཆོས་དབྱིངས་ལ་འབད་མེད་དུ་འཇུག་པའི་བྱིར་
འགོག་སྒྲོམས་ལས་མི་ལྟང་བ་ལ། དེར་དུས་མིན་པར་གཞན་དོན་རྒྱུ་ཆད་ནས་
ཟུང་འདས་ལ་འཇུག་པ་འགོགས་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལས་བསྐྱུལ་
བ་ནི། དེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྟོབས་དང་སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །དེ་དག་བྱོད་ལ་
མེད་ཀྱིས་དེ་ལ་བརྩོན་འགྱུས་རྩོམས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སྒྲོང་
བར་མཛད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྐྱབ་ཏུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་
བྱིར། འདིའི་ཟུང་འདས་དེ་ཟུང་འདས་གང་ལ་འཛིན་སྒྲུལ་ན། ཉི་ཟླ་དང་ལས། འོ་
ན་དེའི་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་དེ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཟུང་འདས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རིང་དུ་སྒྲོང་བའི་
བྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་༼༣༥༥༽ཡིང་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོམ་

པས་སྤང་བར་བྱ་བ་མ་སྤངས་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་གང་ཞིག་ཡིན་ཅེ་ན། སྤྱིར་སྤང་
འདས་ལ་ཕྱི་མོ་ཐོབ་ནས་དགེ་རྩ་ཆད་པ་ལས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་།
བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་ངན་འགོའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། བསམ་གཏན་ཐོབ་
ནས་དེའི་ཡན་ལག་གི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། རྒྱལ་དབང་ལྷགས་པ་ན་སྤྱིར་པ་
བརྒྱད་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། སྤྱིར་འོང་ལ་འདོད་པའི་སྤྱིར་པ་གཉིས་
ལས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། སྤྱིར་མི་འོང་ལ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་དང་། དགྲ་བཙུམ་རྣམས་ལ་ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་དང་། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་རྣམ་པ་བརྒྱད་
ཡོད་པ་ལས། སྤྱི་མ་སྟེ་རེ་ཞིག་གཞན་དོན་རྒྱལ་ཆད་པ་ལ་དགོངས་ནས་སྤང་
འདས་སུ་བཞག་གོ། ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆགས་པ་མེད་པའི་
སློ་ནི་སློན་རྣམས་དག་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་སྤྱིར། །ས་བརྒྱད་པ་ལ་དྲི་མ་དེ་
དག་རྩ་བཅས་ཉེ་བར་ཞི་འགྱུར་ཞིང་། །ཉོན་མོངས་ཟད་ཅིང་ས་གསུམ་སྤྱོ་མར་
གྱུར་གྱུར་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི། །འབྱོར་པ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་བལ་མ་ལུས་
འཐོབ་པར་རྒྱས་མ་ཡིན། །ས་བརྒྱད་པ་ལ་ཁམས་གསུམ་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་
རྒྱུར་གྱུར་གྱི་དྲི་མ་དེ་དག་རྩ་བ་དང་བཅས་པ་ཉེར་ཞིར་འགྱུར་ཞིང་སྟེ། རྣང་ལུན་
ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་ལྟར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉི་མ་གར་བས་གང་ལའང་ཆགས་
པ་མེད་པའི་སློ་ནི་ལུན་པ་ལྟ་བུའི་སློན་ཉོན་མོངས་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་

པའི་བྱིར། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་ཟད་ཅིང་ཁམས་གསུམ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་
བས་དེ་དག་གི་སྒྲ་མར་གྱུར་ཀྱང་སྐབས་དེར་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཡོན་ཏན་
ཀྱི་འབྱོར་པ་མཁའ་ལྷ་ར་མཐའ་བྲལ་མ་ལུས་ཐོབ་པར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་
ཐོབ་ཆེད་བསྐྱེམ་པར་བྱ་དགོས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། འཁོར་བ་འགགས་ཀྱང་
དབང་རྣམས་བརྒྱ་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་དག་གིས། །སྲིད་པའི་འགོ་བར་
རང་གི་བདག་ཉིད་སྣ་ཆོགས་སྟོན་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ས་འདིར་ཉོན་མོངས་
མ་ལུས་པ་སྤངས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཇི་ལྟར་རྫོགས་པར་བྱེད་ཅི་
ན། འདིར་ཟག་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་དགེ་མི་དགའི་ལས་(༣༥༥བ)ཉོན་
ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་འགགས་ཀྱང་། དབང་རྣམ་པ་བརྒྱ་པོ་ཐོབ་པར་
གྱུར་ཅིང་དེ་དག་གི་དབང་གིས་སྲིད་པའི་འགོ་བར་གཞན་དོན་དུ་ཡིད་ཀྱི་རང་
བཞིན་འདོད་དགྱུར་བསྐྱུར་བ་ལ་མངའ་བརྟེན་པས་གཞན་ལ་རག་མ་ལུས་པར་
འཁོར་བར་སེམས་དཔའ་རང་གི་བདག་ཉིད་དེ་འགོ་བ་རིགས་དྲུག་གི་འཁོར་
པའི་ལུས་དང་དག་པའི་འཛིག་རྟེན་ན་ཡོད་པའི་མུང་འདས་ཀྱི་ལུས་སྣ་ཆོགས་པ་
སྐྱུལ་བའམ་མ་སྐྱུལ་པ་རང་རྒྱད་པར་ཡང་སྟོན་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བས་
བསགས་སྤངས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་དོ། །འདིར་ཡིད་ཀྱི་ལུས་ནི་བོད་གང་དག་
བེམ་པོའི་ལུས་མིན་པར་གཤམ་པའི་ལུས་སྤྱ་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་
སྟོབ་དཔོན་ལྷ་གསལ་བཞེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་སྟོབ་དཔོན་འདིས་རྣམ་རིག་པའི་

ལུགས་ཐ་སྟོད་མ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་མི་འཐད་པར་བཀག་ན། གཞུང་
འདིའི་ཐད་དུ་ལུས་དང་དབང་པོ་ཤེས་པར་འདོད་པ་རྣམ་རིག་པའི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་ཏེ་འཆད་པར་བྱེད་དོ་སྟོམ་པ་དེ་ལ་མིག་དང་སྙིང་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་
དམ། དབང་བཅུ་ནི། བསྐྱལ་པ་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བརྗོད་མེད་དུ་ཆོ་བྱིན་གྱིས་སྦྱོབ་
པས་ཆོ་ལ་དབང་བ་དང་། ཉིང་འཛིན་གྱི་སྒོ་དཔག་མེད་ལ་འཇུག་པས་སེམས་
ལ་དབང་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་རྒྱན་བཞེད་དུ་མས་བརྒྱན་
པར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་ཡོ་བྱད་ལ་དབང་བ་དང་། སེམས་
དཔལ་རང་གི་ལས་གང་བསགས་པའི་བྱིན་རྒྱབས་གྱིས་གདུལ་བྱ་དང་འཚམས་
པར་དུས་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ལས་ལ་དབང་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་
སུ་གདུལ་བྱ་དང་འཚམས་པར་སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་སྐྱེ་བ་ལ་དབང་བ་དང་
། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དང་དུས་གང་དུ་ཅི་དགའ་བར་བདག་ཉིད་སངས་རྒྱས་
པར་ཀུན་ཏུ་༼ ༣༥༥ ༽ སྟོན་པས་སྟོན་ལམ་ལ་དབང་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་གང་བར་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་མོས་པ་
ལ་དབང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་རྩེ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པར་
འཕྲུལ་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་རྩེ་འཕྲུལ་ལ་དབང་བ་དང་། དེ་བཞེན་གཤེགས་པའི་
སྟོབས་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་ཡོ་ཤེས་ལ་དབང་བ་དང་།
མཐའ་དབུས་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་སྒྲང་བས་ཆོས་ལ་དབང་བ་རྣམས་སོ། །དབུ་

མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱད་པའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་
མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱད་པའི་བཤད་པའོ། །དགྲ་པ་
ནི། དགྲ་པ་ལ་ནི་དེའི་སྟོབས་ལྟ་ཞིག་མཐའ་དག་རྫོགས་པར་དག་འགྱུར་ཞིང་
། །དེ་བཞིན་ཡང་དག་རིག་ཆོས་རང་གི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པའང་
འཕྲོབ། །བྱང་སེམས་ས་དགྲ་པ་འདི་ལ་ནི་སེམས་དཔའ་དེའི་སྟོབས་ཀྱི་ཕར་
སྤྱོན་ལ་ལྟ་ཞིག་བརྟགས་པ་དང་སྒྲོམ་པས་མཐའ་དག་རྫོགས་པར་ཆེས་ཡོངས་
སུ་དག་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་ཆོས་རང་
གི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཞི་ཡང་ཕྱོབ་སྟེ། ཆོས་དང་། རོན་དང་། དེས་
པའི་ཆིག་དང་། སྟོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའོ། །དང་པོས་ནི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་མཆན་ཉིད་རབ་རྟུ་ཤེས་སོ། །གཉིས་པས་ནི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་དབྱེ་བ་རབ་རྟུ་ཤེས་སོ། །གསུམ་པས་ནི་ཆོས་རྣམས་མ་འདྲེས་
པར་སྟོན་པ་རབ་རྟུ་ཤེས་སོ། །བཞི་པས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཐུན་པའི་རྒྱ་མཆན་
དྲི་བ་ལ་ལན་འདེབས་པ་ཆད་པ་མེད་པ་ཉིད་རབ་རྟུ་ཤེས་སོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་
པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་དགྲ་པའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ལེགས་པའི་བློ་
གྲོས་ཞེས་བྱ་བ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དགྲ་པའི་བཤད་པའོ། །བརྩ་པ་ནི། བརྩ་པའི་
ས་ལ་དེ་ཡིས་ཀུན་ནས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་དབང་བསྐྱར་བ། །དམ་པ་
འཕྲོབ་ཅིང་ཡེ་ཤེས་ལྟག་པར་མཆོག་རྟུ་བྱུང་བར་གྱུར་པའང་ཡིན། །ཆར་སྤྱོན་

ནུམས་ལས་ཚུ་ཆར་འབབ་པ་རི་ལྷོར་དེ་བཞིན་འགྲོ་ནུམས་ཀྱི། །དག་བའི་ལོ་
 ཏྲུག་ཆེད་དུ་ཀླུ་ལ་སྤྲོས་ལས་ཀྱང་ལྷན་གྲུབ་ཆོས་ཆར་འབབ། །སེམས་དཔའ་བཅུ་
 བའི་ས་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེ་ཡིས་སྤྲོགས་བཅུ་ཀུན་ནས་
 སངས་རྒྱས་ནུམས་ལས་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་༼༣༥༥༽དབང་བསྐྱེད་བ་དམ་པ་
 ཐོབ་ཅིང་ཆོས་ཀྱི་ཀླུ་པོའི་ཀླུ་ཚབ་ཏུ་འགྱུར་རོ། །མདོ་ལས། དེ་ལ་ཉིང་རེ་
 འཛིན་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་སྤྲག་བཅུ་རི་སྟེད་པའི་ཐ་མ་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་
 དཔའི་ཉིང་འཛིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་བྱུང་པར་མེད་པར་དབང་
 བསྐྱེད་བ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་མདོན་དུ་གྱུར་ཏེ། དེ་མདོན་དུ་གྱུར་མ་ཐག་ཏུ་
 རྟོང་གསུམ་སྤྲག་བཅུ་འམ་འབུམ་སྤྲག་བཅུའི་གཏོས་དང་མཉམ་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་
 བདུ་རིན་པོ་ཆེ་ནུམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པས་སྤྲོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
 བསྐྱེད་པར་རྟོང་གསུམ་འབུམ་སྤྲག་བཅུར་ཆར་བའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་རྩལ་སྟེད་
 ཀྱི་བདུ་འེལ་འཁོར་དང་ལྷན་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དེའི་
 ལུས་ཀྱང་དེ་དང་འཆོམས་ཤིང་དེའི་རྒྱུན་དུ་བབ་པར་གནས་སོ། །དེ་ཉིང་རེ་
 འཛིན་དེ་ཐོབ་མ་ཐག་བདུ་འེལ་འཁོར་པར་ཀུན་ཏུ་སྣང་རོ། །དེ་དེ་ལ་འདུག་པ་
 དང་སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཀུན་ནས་གདན་འཛོམ་
 པ་ནུམས་ཀྱི་མཛོད་སྤྲོ་ནས་འོད་ཟེར་དག་བྱུང་ནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་
 དབང་བསྐྱེད་བར་མཛད་དོ་ཞེས་པའི་བར་དུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཆོས་

འདིར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པར་མཆོག་ཏུ་བྱུང་བར་འགྱུར་བའང་ཡིན་ལ།
ཆར་སྒྲིན་རྣམས་ལས་ཚུ་ཆར་ཆད་མེད་འབབ་པ་རི་ལྷར་དེ་བཞིན་འགོ་བ་རྣམས་
ཀྱི་དགེ་བའི་ལོ་རྟོག་སྒེལ་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱལ་སྤྲུལ་དེ་ལས་ཀྱང་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པར་
དམ་ཆོས་ཆར་འབབ་པར་འགྱུར་བས་ས་དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་ཞེས་བརྗོད་
དོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་བཙུ་པའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་
པ་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཙུ་པའི་བཤད་
པའོ། །གཉིས་པ་ལ། ས་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་། ༼༣༥༥༽གསུམ་པ་
སོགས་དང་། བརྒྱད་པ་དང་། དྲུག་པ་དང་། བཙུ་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་དུག་
གི། དང་པོ་ནི། དེ་ཆོ་འདིས་ནི་སངས་རྒྱུས་བརྒྱ་མཐོང་ཞིང་། །དེ་དག་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་ཀྱང་འདི་ཡིས་རྟོགས། །དེ་ཉིད་ཆོ་ན་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་གནས་ཤིང་
། །སྒོན་དང་བྱི་མའི་མཐར་ཡང་ཡང་དག་འཇུག། སྒོ་ལྷན་ཉིང་འཛིན་བརྒྱ་ཕྲག་
སྒོ་མས་པར་འཇུག་ཅིང་གཏོང་བྱེད་དེ། །འཛིག་རྟེན་ཁམས་བརྒྱ་འདི་ཡིས་ཀྱུན་
ནས་གཡོ་ཞིང་སྤང་བར་བྱས། །དེ་བཞིན་རྩ་འཕྲུལ་གྱིས་དེས་སེམས་ཅན་བརྒྱ་
ཕྲག་སྒྲིན་བྱེད་ཅིང་། །བརྒྱ་ཕྲག་གངས་དང་རྩེས་འབྲེལ་ཞིང་དག་ཏུ་ཡང་འགོ་
བར་འགྱུར། །དེས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་རྣམས་ཡང་དག་འབྱེད་བྱེད་བྱབ་དབང་
སྤྲུལ། །རང་གི་ལུས་ལ་ལུས་རྣམས་ཀྱུན་ནས་སྒོན་པར་བྱེད་པའང་ཡིན། །རང་
གི་འཁོར་དང་བཅས་པས་མཛེས་འབྱོར་ལུས་ནི་རེ་རེ་ཞིང་། །རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པོ་

བརྒྱ་ཕྱག་དག་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའང་སྟོན། །ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆོ་ཀླུ་
སྤྲུལ་འདིས་ནི་སྐྱད་ཅིག་ཐང་ཅིག་ཡུད་ཙམ་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང་ཞིང་
། སངས་རྒྱས་དེ་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཀྱང་འདི་ཡིས་རྟོགས་པ་དང་། དེ་
ཉིད་ཆོ་ན་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་གནས་ཤིང་། བསྐྱལ་པ་དེ་སྟེད་ཀྱི་སྟོན་དང་བྱི་མའི་
བསྐྱལ་པ་བརྒྱའི་མཐར་ཡང་ཡེ་ཤེས་གྱིས་གཟིགས་པ་ཡང་དག་པར་འཇུག་པ་
དང་། སྟོ་ལྷན་སེམས་དཔའ་སྐྱད་ཅིག་དེར་ཉིང་དེ་འཛིན་བརྒྱ་ཕྱག་ལ་སྟོ་མས་
པར་འཇུག་ཅིང་གཏོང་བ་སྟེ་ལྷང་བར་ཡང་བྱེད་དོ། །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་
སེམས་དཔའ་འདི་ཡིས་ཀྱན་ནས་གཡོ་ཞིང་། བརྒྱ་སྒྲུང་བར་ཡང་བྱས་ལ། དེ་
བཞིན་རྩེ་འཕུལ་གྱིས་སེམས་ཅན་བརྒྱ་ཕྱག་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང་། བརྒྱ་ཕྱག་
གྲངས་དང་རྗེས་འབྲེལ་གྱི་ཞིང་དག་ཏུ་ཡང་འགོ་བར་འགྱུར་ལ། སེམས་དཔའ་
དེས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་བརྒྱ་རྣམས་ཡང་དག་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་། ལུབ་དབང་
སྤྲུལ་དེའི་རང་གི་ལུས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལུས་བརྒྱ་ཕྱག་གཅིག་རྣམས་
ཀྱན་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་ལ། རང་གི་འཁོར་དང་བཅས་པས་མཛེས་
ཤིང་འབྱོར་པའི་ལུས་ནི་རེ་རེ་ཞིང་འཁོར་གྱི་གྲངས་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པོ་བརྒྱ་ཕྱག་
དག་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའང་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །མདོ་ལས་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་
དེ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ཞེས་པའི་རབ་བྱུང་ཁ་ཅིག་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་ཁྲིམ་
དབྱེའི་རབ་བྱུང་ལ་འཆད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་འཛིག་རྟེན་གྱི་ས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་

སྟེ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ས་དང་པོར་ཞུགས་ཙམ་ལ་
འཆད་ལ། ཡོན་༼༣༥༽བ༽ཏན་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་བརྒྱའི་གྲངས་དེས་གྲང་ས་
དེར་ངེས་པར་འབྱུང་ཙམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་དེ་སྟེད་དུ་བརྟེན་གྱི། ཐབས་མཁས་
ཉིད་གྱིས་ནི་གྲངས་མེད་པར་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། སློ་ལྷན་
རབ་རྟུ་དགའ་བར་གནས་པས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ནི། །ཐོབ་པར་གྱུར་ནས་དེ་
བཞིན་ཁོ་ནར་དྲི་མ་མེད་གནས་པས། །དེ་དག་སྟོང་ནི་ཡང་དག་འཐོབ་པར་
འགྱུར་ཏེ། སེམས་དཔའ་སློ་ལྷན་རབ་རྟུ་དགའ་བ་ལ་གནས་པས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་
ཕྲག་བརྒྱ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ནི་ཐོབ་པར་གྱུར་ནས་དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་ས་གཉིས་པ་
དྲི་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་གཉིས་ནི་ཡང་དག་
འཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡོན་ཏན་གོང་དུ་ཆེས་ཆེར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
ནི། ས་ལྷ་པོ། །འདི་དག་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས་ནི་འབྲུམ་ཕྲག་
དང་། །བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་འཐོབ་ཅིང་དེ་ཡིས་བྱེ་བ་སྟོང་འགྱུར་འཐོབ། །དེ་ནས་བྱེ་
བ་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་འགྱུར་ཡང་འཐོབ་བྱེ་བ་ཕྲག། །ཐུག་ཐིག་ཕྲག་བརྒྱར་རྫོགས་
པར་བརྒྱུར་དང་སྐར་ཡང་སྟོང་ཕྲག་རྒྱ། །ཡང་དག་པར་ནི་བརྒྱུར་བ་མཐའ་དག་
རབ་རྟུ་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ས་ལྷ་པོ་འདི་དག་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཡིས་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་འགྱུར་གང་དུ་བརྩིས་པའི་གསུམ་པ་ལ་ཡོན་ཏན་འབྲུམ་
ཕྲག་དང་། །བཞི་པ་ལ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ཐོབ་ཅིང་། །ལྷ་པ་ལ་སེམས་དཔའ་དེ་ཡིས་

བྱེ་བ་སྟོང་འགྲུང་ཐོབ་པ་དེ་ནས་དྲུག་པ་ལ་བྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་སྟོང་འགྲུང་ཏེ་བྱེ་བ་
 འབུམ་ཡང་ཐོབ་ཅིང་། བདུན་པ་ལ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་ཕྱག་བརྒྱར་རྫོགས་པར་
 བསྐྱར་བ་དང་སྤྲར་ཡང་སྟོང་ཕྱག་ཏུ་ཡང་དག་པར་ནི་བསྐྱར་བ་མཐའ་དག་སྟེ་
 ཡོན་ཏན་དེ་དག་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་ཕྱག་འབུམ་རབ་ཏུ་འཐོབ་པར་འགྲུང་
 རོ། །བཞི་པ་ནི། མི་གཡོའི་སར་གནས་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་དེས། སྟོང་གསུམ་
 བརྒྱ་ཕྱག་སྟོང་བསྐྱམས་འཛིག་རྟེན་ན། རྩལ་ཆད་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་དང་
 ། །གངས་མཉམ་ཡོན་ཏན་དག་ནི་འཐོབ་པར་འགྲུང་། །དེ་ཡན་ཆད་ལ་ཡོན་ཏན་
 གངས་ཀྱིས་བགང་བར་མི་རྣམ་ཤིང་། རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱིས་བགང་བར་བཤད་པས་
 སེམས་བསྐྱེད་པ་མི་གཡོ་བའི་སར་གནས་པ་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་དེས་ནི་སྟོང་
 གསུམ་བརྒྱ་ཕྱག་སྟོང་བསྐྱམས་པ་སྟེ། སྟོང་གསུམ་འབུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་ན་རྩལ་
 སྤྲ་རབ་ཀྱི་ཆད་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་དང་གངས་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་དག་ནི་
 ཐོབ་པར་འགྲུང་རོ། །ལྷ་པ་ནི། ལེགས་པའི་སློ་གྲོས་ས་ལ་གནས་པ་ཡི། །བྱང་
 རྒྱུ་སེམས་དེས་སྤར་བསྟན་ཡོན་ཏན་དག། གངས་མེད་བརྒྱ་ཕྱག་སྟོང་ཏུ་ཡང་
 དག་པར། །བསྐྱམས་པ་ཕྱག་བརྒྱའི་རྩལ་ཆད་ཐོབ་པར་འགྲུང་། །ལེགས་པའི་སློ་
 གྲོས་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་དེས་ནི་སྤར་བསྟན་པའི་ཡོན་ཏན་
 དག་སྟོང་གསུམ་གངས་མེད་བརྒྱ་ཕྱག་སྟོང་། ༡༥༤ ཏུ་ཡང་དག་པར་
 བསྐྱམས་པ་ཕྱག་བརྒྱ་སྟེ་སྟོང་གསུམ་གངས་མེད་འབུམ་ཕྱག་བརྒྱའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་

གྱི་ཚད་དང་མཉམ་པ་འཕྲོ་བ་པར་འགྱུར་རོ། །དྲུག་པ་ལ། སྤར་བསྟན་པའི་ཡོན་
ཏན་གྱི་གངས་དང་། ཡོན་ཏན་གཞན་ཡང་ཚད་མེད་པར་བསྟན་པ་གཉིས། དང་
པོ་ནི། རེ་ཞིག་བརྒྱ་པ་འདིར་དེའི་ཡོན་ཏན་དག། དག་གི་སྦྱོད་ཡུལ་ལས་ཆེས་
འདས་འགྱུར་ཞིང་། །དག་གི་སྦྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་བསྟོམས་རྣམས་ནི། །རྩལ་དག་
ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་སྟེད་འགྱུར། །རེ་ཞིག་ས་བརྒྱ་པ་འདིར་རྒྱལ་སྤྲུལ་དེའི་ཡོན་
ཏན་དག་དག་གི་སྦྱོད་ཡུལ་ལས་ཆེས་འདས་པས་བརྗོད་དུ་མེད་པར་གྱུར་ཅིང་
དག་གི་སྦྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་གྱི། །འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་
ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་བསྟོམས་པ་རྣམས་ན་རྩལ་སྤྲུལ་དག་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་
སྟེད་འཕྲོ་བ་པར་འགྱུར་རོ། །རེ་ཞིག་གི་སྦྱོ་ནི་དེ་ཙམ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་བརྗོད་བྱའི་
གོ་རེམ་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། བ་སྤྱའི་ཁུང་བུར་བུང་

ཆུབ་སེམས་རྣམས་དང་། ། ལྟན་ཅིག་རྫོགས་སངས་རྒྱས་སྤྱོད་བགྲང་
འདས་དང་། ། དེ་བཞིན་ལྟ་དང་ལྟ་མིན་མི་དག་ཀྱང་། །སྐད་ཅིག་
སྐད་ཅིག་ལ་ནི་སྟོན་པར་བྱས། །རྒྱལ་སྤྲུལ་འདི་རྣམ་རྟོག་མེད་བཞིན་དུ་རང་གི་
ལུས་ཀྱི་བ་སྤྱའི་ཁུང་བུ་རེ་རེ་ཡང་བུང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞལ་གྱིས་མི་ལང་
བའི་ལའོར་རྣམས་དང་ལྟན་ཅིག་དུ་བཞུགས་པའི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་
བགྲང་འདས་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་རྣམ་པ་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཡང་སྟོན་བྱས་
ལ། དེ་བཞིན་ལྟ་དང་ལྟ་མིན་མི་སོགས་འགྲོ་བ་ལྔའི་ལའོར་བ་པ་དག་ཀྱང་

འདྲེས་པར་བ་སྤྱི་ཁུང་བྱ་རེ་རེར་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་ནི་སྟོན་པར་བྱས་གིང་།
 གྲང་སྐྱས་ནི་བརྒྱ་བྱིན་སོགས་དང་ཉན་རང་སོགས་ཀྱིས་འདུལ་བའི་སེམས་ཅན་
 རྣམས་ལ་དེའི་གཞུགས་སོགས་བཟུང་ནས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་
 བྱས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། གནས་གང་དུ་བྱང་ཆུབ་བརྟེན་པ་དང་། ལུལ་རི་ལྟར་
 བྱང་ཆུབ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་པའི་ངོ་བོ་སྤྱི་རྣམ་གཞག་དང་། བྱང་ཆུབ་གཅིག་
 ལ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་པ་དང་
 ༼༣༥༥༽བཞུགས་པའི་དུས་བསྟན་པ་དང་ལ། དང་པོ་ནི། གང་སྤྱིར་ནམ་
 མཁའ་དྲི་མ་མེད་ལ་ལྷ་སྣང་གསལ་བར་གྱུར་པའི་སྤྱིར། །སྟོན་ཆེ་སྟོངས་བཅུ་
 བསྐྱེད་པའི་ས་ལ་ཁྱོད་གྱིས་སྤྱར་ཡང་འབད་གྱུར་ཅིང་། །འོག་མིན་དུ་ནི་གང་གི་
 དོན་དུ་འབད་གྱུར་གོ་འཕང་མཆོག་ཞི་བ། །ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐར་བུག་
 མཚུངས་པ་མེད་པ་དེ་ནི་ཁྱོད་གྱིས་བརྟེན། །གང་གི་སྤྱིར་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་མེད་
 པ་ལ་ལྷ་བ་ཉ་གང་བ་སྣང་བས་ལུན་པ་སེལ་བས་འགོ་བ་མ་ལུས་པ་གསལ་བར་
 འགྱུར་བའི་སྤྱིར་སྣང་བར་བྱེད་བྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྟོན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
 འཕྲོ་བ་བྱེད་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་ལུན་པ་སྤྱང་བར་མཛད་པས་ས་བཅུ་བརྟེན་པའི་ཆོ།
 བདག་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མངོན་དུ་བྱ་བྱས་པར་མཁྱེན་ནས་སྟོངས་བཅུ་
 བསྐྱེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་བཙོམ་ལྟན་འདས་ཁྱོད་གྱིས་སྤྱར་ཡང་འབད་
 བར་གྱུར་ཅིང་། གང་གི་དོན་དུ་འབད་པར་གྱུར་པའི་གོ་འཕང་མཆོག་སྤྱི་མེད་ཀྱི་

ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་འོག་མིན་དུ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྟེན་ལ། ཡེ་ཤེས་
དེ་ནི་སྒྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཞི་བ་དང་སྟོབས་སོགས་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐར་
བྱུག་ཅིང་། དེའི་གོང་ན་གོ་འཕང་གཞན་མེད་པའི་སྤྱིར་མཚུངས་པ་མེད་
པའོ། །འདིའི་འོག་མིན་ལ་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་གསུང་རབ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་
རྣམས་སུ་མི་མཐུན་པ་མང་པོ་འབྱུང་བས་ཁོ་བོས་དགོངས་གཅིག་འགྲེལ་པར་
དབྱུད་ཟིན་ལ། ཁྱད་པར་ལང་གཤེགས་ལས་འོག་མིན་འདི་གནས་གཅིང་གི་
འོག་མིན་དེ་ཡིན་པ་བཀག་སྟེ། དེར། གཅིང་མའི་གནས་དག་རྣམ་སྤངས་
པའི། འོག་མིན་གནས་ནི་ཉམས་དགའ་བར། །ཡང་དག་རྫོགས་སངས་དེར་
སངས་རྒྱས། །སྤྱལ་པ་པོ་ཞིག་འདིར་འཁོང་རྒྱ། །ཞེས་འབྱུང་ལ། ཡང་གཅིང་
མའི་གནས་མ་ཡིན་པའི་འོག་མིན་དུ་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་
ཏེ། དེར། འདོད་པའི་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་དུ། །སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་
འཁོང་མི་རྒྱ། །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་དུ། །འདོད་ཆགས་བྲལ་ཁྱོད་
འཁོང་རྒྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་༼༣༥༩༩༽ལ་བརྟེན་ནས། འོ་ཆེན་སྐྱབས་མཆོག་
བཟང་པོ་ན་རེ། ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་དེ་དག་ལ་དཔགས་ན་གཅིང་མའི་གནས་
མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་གཞན་ཞིག་ཡོད་པར་གསལ་བ་ལས་
འོས་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་ལ། གཟུགས་ཁམས་ན་གཅིང་གནས་ཀྱི་འོག་མིན་དེ་
མ་ཡིན་པའི་འོག་མིན་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཁུངས་རྒྱ་ཆེར་བཅུ་ལ་

བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བ་གཉིས། དང་པོ་
ལ། དངོས་དང་། ཞར་བྱུང་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རི་ལྟར་སྒྲོད་གྱི་
དབྱེ་བས་མཁའ་ལ་དབྱེ་བ་མེད་དེ་ལྟར། །དངོས་བྱས་དབྱེ་བ་འགའ་ཡང་དེ་ཉིད་
ལ་མེད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །རོ་མཉམ་ཉིད་དུ་ཡང་དག་ཕྱགས་སུ་ཆུད་པར་མཛད་གྱུར་
ན། །མཁའ་བཟང་ཁྱོད་གྱིས་སྐད་ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་ཕྱགས་སུ་ཆུད། །རི་ལྟར་
བུམ་པ་དང་གཞོང་པ་སོགས་སྒྲོད་གྱི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་མི་སྐྱིབ་པར་འབྲ་བས་དེའི་
ནང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པ་མེད་པ་དེ་ལྟར་གཞུགས་ནས་རྣམ་མཁའ་
གྱི་བར་གྱི་དངོས་པོ་འཛིག་རྟེན་པ་དང་། གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་རྣམས་གྱིས་ངོ་བོ་
ཉིད་དང་། ཁྱད་པར་སྒྲ་ཚོགས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་
རྣམས་སུ་བཏགས་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྐྱེ་མེད་ལ་ནི་ཐ་དད་པ་འགའ་ཡང་མེད་
པ་དེའི་ཕྱིར་གཞུགས་ནས་རྣམ་མཁའ་གྱི་བར་ལ་བྱིས་པ་རྣམས་གྱི་ངོ་ཁྱད་དུ་སྒྲོ་
བཏགས་གྱི་སྒྲོས་པས་དཔེན་པར་ངོ་མཉམ་ཉིད་དུ་ཡང་དག་པར་ཕྱགས་སུ་ཆུད་
པར་མཛད་གྱུར་ནས། དེ་འང་མཁའ་བཟང་ཁྱོད་གྱི་མཁའ་པ་སྐད་ཅིག་གཅིག་
གིས་ནི་ཤེས་བྱ་མ་ལུས་ཕྱགས་སུ་ཆུད་དེ་ཐམས་ཅད་མཁའ་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་
སོ། །སངས་རྒྱུས་གྱི་ཡེ་ཤེས་འདི་ལྟར་འཛིག་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོང་རྟེན་
འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་དག་གིས་མ་དབྱེད་པའི་ངོར་རི་ལྟར་འཛིག་ལུགས་
འབྲེལ་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་སྒྲུབ་པའི་གཞན་གྲགས་ལ་སྒྲོ་སྒྲུབ་ཅུང་ཟད་

ཀྱང་མེད་པར་སྒྲིམ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་ཕྱི་རོལ་པ་དང་། རང་སྡེ་བྱེ་སྒྲིམ་ནས་
རང་རྒྱུད་པའི་བར་འདོད་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་༼༣༧༩༩༽པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་གནས་སྐབས་ནི་ཡེ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཚུལ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་མ་
དབྱེད་པའི་ཐ་སྙད་དུའང་མི་འགྲུབ་ལ། དེ་མི་འགྲུབ་པས་དེ་འདྲ་མཁྱེན་ཚུལ་དེ་
རྟེན་འབྲེལ་སྒྲིམ་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པས་དབྱེད་པ་ན་འགར་ཡང་བསྒྲུབ་
མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་
མི་འཇོག་ཅིང་། གཞན་ངོར་མཁྱེན་ཅོ་ཞེས་གཞན་གྲགས་ཀྱི་མཁྱེན་པར་བརྗོད་
ཆེ་རི་ལྟར་རྗེས་བརྗོད་དུ་བྱེད་སྒྲིམ་ན། འཇིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་རྟེན་འབྲེལ་དང་
མཐུན་པར་སྒྲིམ་པའི་མ་དབྱེད་གྲགས་ངོའི་རྗེས་བརྗོད་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཞིག་དང་
། འཇིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་པར་སྒྲིམ་པའི་མ་དབྱེད་གྲགས་
ངོའི་རྗེས་བརྗོད་ཐུན་མོང་བ་ཞིག་སྟེ་གཉིས་ཀའང་གདུལ་བྱའི་ངོར་བརྗོད་
པའམ་འདོན་པར་བྱེད་དེ། དང་པོ་ལྟར་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་། སྒྲོས་པ་དང་། མཚན་མ་ཐམས་ཅད་གདོད་ནས་ཉེ་བར་
ཞི་བ་དེ་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་ཡང་གོམས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོས་པའི་མཚན་
མ་མངོན་གྱུར་ས་བོན་བག་ཆགས་བག་ཉལ་ཐ་སྙད་དུའང་ཉེ་བར་ཞི་བའི་དུས་དེ་
ཉིད་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་དང་བྱང་ཆུབ་

པའི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་མ་
 ཉོགས་པ་དང་། འོག་པར་ཉོག་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་ཕྱིར་
 དང་། ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉོགས་ཚུལ་གཉིས་
 གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་དབྱེ་བར་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལས་ཉོགས་པ་གོང་དུ་
 ༼༣༩༠ན༽འོགས་དབྱུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ལ་དེ་འབྲའི་
 ཡེ་ཤེས་དང་སྒྲོ་ནི་ཡོད་ལ། དེ་ལྟའི་མཁུན་པ་བརྟེན་པ་དེས་རིག་བྱ་དང་རིག་
 བྱེད་རིག་པ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་མཁུན་རིག་ཤེས་པ་ནི་ཤེས་
 བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲ་བའི་གཞན་གྲགས་བརྗོད་པ་པས་ཀྱང་མི་
 འདོད་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་དགོས་པའི་དབང་གིས་རྗེས་རྗེས་བྱེད་དེ། ཕྱི་ནང་གི་
 ཉོག་གོ་དང་། རང་རྒྱུད་པ་དག་གི་ཀྱན་མཁུན་གྱིས་མཁུན་ཚུལ་ལ་འོག་ཉོག་
 འགོག་པ་ན་ཐ་སྙད་དུ་དེ་ཙམ་ལས་གཞན་སྒྲ་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། དབྱུང་མ་རང་
 ལུགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤིག་ནི་ཡོད་མེད་
 གང་དུ་འང་བརྗོད་བྱར་མ་དམིགས་ལ། དབྱེད་ན་གཞན་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་
 མཁུན་ཚུལ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མི་འགྲུབ་པས་འགོག་པའི་སྐབས་འདིར་
 ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲ་བའི་མཁུན་ཚུལ་ཐ་སྙད་དུ་མ་དབྱེད་པར་
 བརྗོད་པའི་རྗེས་སྒྲོས་སུ་བྱས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ལས་གཞན་དུ་སྒྲ་ཐབས་མ་རྟོད་
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་གཞུགས་ནས་ནམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་ཟག་པ་དང་

བཅས་མ་བཅས་འདུས་བྱས་མ་བྱས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་པའི་རོ་
བོར་གྱུབ་པ་ལ་ཇི་ལྟ་བུ་བདག་མེད་གཉིས་དང་། ཇི་སྟེད་པ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་
ཆོས་དེ་སྟེད་ཀྱི་རོ་བོ་དབྱེ་བ་སོགས་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བ་ན་དེར་
ཆོས་ཐམས་ཅད་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་འཛམ་གསལ་ཅད་
མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་ཞེས་བརྗོད་དེ། དེར་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ལ་སྒྲིབ་
བྱེད་ཀྱི་མ་རིག་པའི་གཉིད་སངས་ཤིང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་སྒོ་
རྒྱས་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་༼ ༣༦༠ བ༽པའི་ཕྱིར་
ཞེས་རང་གི་སྟེ་པ་ལ་གྲགས་ཤིང་། དེའང་ནམ་རྒྱུན་པ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཐ་དད་
པའི་མཁུན་པ་ཡོད་པ་མིན་ཀྱང་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་
མཁུན་པར་འདོད་པ་དང་། རང་རྒྱུད་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་ཁ་ཅིག་སྐྱོད་ན་འདྲེས་
འཛིན་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། འཁོར་གསུམ་དུ་དམིགས་པའི་རྟོག་མེད་དང་རྟོག་པའི་
མཁུན་པ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལྟར་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལྟར་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ལྟར་
བདེན་པའི་སྒྲོས་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུང་འཛིན་ཀྱི་སྣང་ཞེན་དང་བྲལ་ཞིང་
། དེ་ལྟར་སྣང་ཞེན་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་པར་ཡང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཀྱན་
མཁུན་ཡེ་ཤེས་འཁྲུལ་པ་དང་སྒྲིབ་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་དང་། ཡང་རང་
རྒྱུད་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་ཁ་ཅིག་སྐྱོད་ན་འདྲེས་འཛིན་ཀྱི་རྟོག་པ་ལྟ་ག་ལ་
ཞིག། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དང་དེ་རིག་པའི་མཁུན་པ་འཁོར་གསུམ་དུ་དམིགས་པའི་

རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་དངོས་པོའི་ཚུལ་ཉིད་
 གྱིས་བཞག་པའི་ཡུལ་ཙམ་ཡུལ་ཙན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་
 མཁྱེན་བྱ་བ་ཙམ་ཞིག་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅིང་། དེའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཙན་ཡང་གཅིག་
 ཐ་དད་གང་དུ་གྲུབ་ཅེས་དོན་དམ་པར་དབྱེད་ན་གཉིས་ཀར་མི་འགྲུབ་ཀྱང་ཐ་
 སྙད་དུ་ཐ་དད་པར་ཡོད་ལ། དེར་ཡོད་ཀྱང་མཁྱེན་པ་དེ་ལ་ནི་གཅིག་ཐ་དད་གང་
 གི་འང་སྒྲུབ་ཞེན་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཙན་དུ་བཞག་པ་མིན་ཏེ། བཞག་ན་
 གུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གྱི་སྒྲོས་པ་དང་མ་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་
 ཤེས་བྱ་འཛིག་རྟེན་གུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲུ་རི་བཞིན་པར་སྒྲུབ་དང་
 མི་མཐུན་པར་བརྟོད་པ་དེ་དག་རེ་ཞིག་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་སྒྲུ་དུ་དེ་དག་གི་
 རྗེས་སྒྲོས་ཀྱང་བྱེད་དེ། བྱི་རོལ་༼ ༣༩༡ ར༽པ་དང་། རང་སྡེ་བྱེ་སྒྲུ་སོགས་གྱི་
 གུན་མཁྱེན་གྱི་མཁྱེན་ཚུལ་ལ་ལོག་རྟོག་བཀག་ནས་ཐ་སྙད་དུ་ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གུན་མཁྱེན་དུ་སྒྲུབ་པ་ན་དེ་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་ཤེས་བྱ་རྟེན་
 འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞན་གྲགས་བརྟོད་པ་ན་ཚུལ་དེ་
 ལ་སྒྲོ་བྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ལོག་ལྟ་ཆེས་ཆེ་བ་དག་དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
 ལ་སྒྲུར་བ་བཏབ་བོ་ཞེས་འཛིགས་ནས་ཟབ་མོའི་དོན་འདི་འདྲར་བར་འགྱུར་
 བས་ཟབ་མོའི་གནས་འདྲིར་གཞུག་ཆེད་དེ་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པ་ལས་འོས་མེད་པའི་བྱིར་
 ཏེ། དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་གྱིས་གྲུབ་པའི་གུན་མཁྱེན་དང་། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་གྱི་

རིགས་པ་ནི་འགར་ཡང་མེད་ལ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་དེར་བཟོད་ན་འཛིག་རྟེན་
རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲ་བའི་གཞན་གྲགས་དང་། འཛིག་རྟེན་རྟེན་འབྲེལ་
དང་མི་མཐུན་པར་སྒྲ་བའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་དེར་བཟོད་པ་
ལས་གཞན་གྲགས་མེད་ཅིང་། གཞན་གྲགས་སྒྲ་མས་དེར་བཟོད་ན་ནི་གདུལ་བྱ་
དེ་ཡང་དག་པའི་དབུ་མའི་བསྟན་པ་འདི་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཉེན་ཡོད་ལ། དེ་ལྟའི་
ཆེ་གཞན་གྲགས་སྤྱི་མ་ལ་གནས་ནས་བཟོད་པ་ལས་ཐབས་གཞན་མ་རྟེན་པས་
དེར་བཟོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་དུ་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱི་ལུགས་དེ་དབྱེད་
བས་དག་པར་མཐོང་ནས་སྐབས་དེར་རྗེས་སྒྲོས་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཚུལ་
འདིས་སྤྱི་རོལ་པ་སོགས་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་རོར་རང་སྡེ་བྱེ་སྒྲའི་ལུགས་རི་
ཙམ་གྱི་ཀྱན་མཁུན་མཁུན་ཚུལ་ཙམ་ཞིག་གི་རྗེས་བཟོད་བྱས་ནས་སྤྱི་རོལ་བས་
ཀྱན་མཁུན་མེད་པར་འདོད་པ་དང་། ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་སྤྱི་བྱ་ཕྱ་མོ་གངས་
མེད་མཁུན་བས་ཤེས་བྱ་ཀྱན་༼ ༣༩ ༽བྱེ་མཁུན་པར་སྒྲ་བ་འགོག་པའི་ཚུལ་ཀྱང་
འདི་ཁོ་ན་ལྟར་ཁས་སྐྱངས་ཏེ་བཟོད་པར་བྱའོ། །འོ་ན་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་
རིགས་པས་དབྱེད་ནས་རྗེ་གས་སངས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་རི་ལྟར་སྒྲུམ་ན། ཡེ་
ཤེས་ཡོད་མེད་གང་དུ་འང་བཟོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡོད་མེད་གང་དུ་
དབྱེད་ནས་འཛོག་ཀྱང་དེར་མི་འབྲུབ་པའི་བྱིར་དང་། ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་གང་
ལ་འང་རང་ཉིད་ཞེ་འདོད་མེད་པའི་བྱིར་དང་། ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་གང་ཡང་

བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་སུམ་པ་ཡོད་ན་འགྲོ་བ་རིགས་ཏུག་པོ་
 ལས་ངན་སོ་སོར་བསགས་པའི་དབང་གིས་དམིགས་ཡུལ་གྱི་གཞི་ཁབ་ཅི་ལྟ་བུ་
 གཅིག་ཏུ་འང་བྱམ་མོང་མིན་པར་གཞལ་བུའི་འབྲུལ་པ་དཔྱུལ་བ་ལ་ལྷགས་སྒེག་
 དང་། ཡི་དྲགས་ལ་མེ་ཚན་གྱི་རིག་བྱ་དང་། ལྟ་ལ་རྣམ་ཀླུལ་གྱི་ཁང་བཟང་ལ་
 སོགས་པ་འཆར་ཞིང་། དེ་ལྟར་འཆར་བའི་ལས་མ་བསགས་པ་གཞན་ལ་འབྲུལ་
 སྒྲུང་དེ་ལྟ་བུ་མི་འཆར་བའི་འབྲུལ་ཚོས་གྱི་སྒྲུང་བ་བྱམ་མོང་མིན་པ་དེ་མ་འབྲུལ་
 བའི་སྒྲུང་གཞི་བྱམ་མོང་བར་ཐལ། ཀྱུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་ཡུལ་གྱི་
 གཞི་གཅིག་ཏུ་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་གཞལ་བུ་སོ་སོར་སྒྲུང་བ་དང་མཐུན་པར་
 འབྲུལ་མེད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟིགས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁབ་ཅིའི་
 དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་དཔྱུལ་བ་ལྷགས་སྒེག་གི་ཁང་པ་དཔག་ཚད་འབུམ་པ་
 དང་ལྟའི་ཁང་བཟང་དཔག་ཚད་འབུམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་འགལ་བ་ལ་མི་
 འབྲུལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། འགྲོ་བ་རིགས་ཏུག་གི་འབྲུལ་སྒྲུང་
 ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་མི་བསྐྱོད་བས་སོ། ། ༣༤༡ །སོར་སྒྲུང་
 བ་ལྟར་ཡོད་པར་གཞལ་བས་སྒྲུང་བ་དེ་དག་འབྲུལ་མེད་ཡང་དག་པའི་བདེན་པ་
 ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་འཕམ། དེ་ལྟར་ན་མ་རིག་པའི་གཉིད་སངས་རྗེས་ཀྱང་འབྲུལ་
 པའི་མི་ལམ་ཡང་དག་ཏུ་བདེན་པར་རི་ལྟར་ཡོད་དུ་བརྟུབ། མཆན། ཡང་ན་

གཞལ་བྱ་དེ་ཐམས་ཅད་འབྲུལ་སྒྲིབ་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་
 མཁྱེན་ན་མཁྱེན་པ་དེ་འབྲུལ་པར་འགྱུར་བ་གང་རུང་ལས་མ་འདས་པའི་
 སྤྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་མི་རིགས་སོ། །ཡེ་ཤེས་མེད་ནའང་རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
 ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཛོན་སྲུང་མཁྱེན་པའི་ཆེད་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པ་དོན་མེད་
 དུ་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་
 མེད་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟར་འདོད་ནའང་ཐ་སྙད་དུ་ཀྱན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ལ་སྦྱར་
 འདེབས་སུ་འགོ་བས་མི་རིགས་སོ། །འོན་ཏེ་མ་དབྱེད་པར་གཞན་གྲགས་དང་
 བརྒྱན་ཏེ་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ན་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་འདོད་དམ་མེད་པར་
 འདོད་ཅེན། འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་མི་སྦྱོ་བའི་གཞན་
 གྲགས་ཀྱི་བརྫོད་པའི་ཀྱན་མཁྱེན་ཚུལ་གྱི་མཁྱེན་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཐ་སྙད་མ་དབྱེད་
 པའི་དོར་ཡང་ཡོད་པར་མི་སྦྱོ་ལ། འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་
 པར་སྦྱོ་བའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཀྱན་མཁྱེན་ཚུལ་གྱིས་མཁྱེན་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཐ་སྙད་
 མ་དབྱེད་པའི་དོར་ཡོད་པར་སྦྱོ་ཏེ། རྒྱལ་བའི་སྦྱོབ་ལམ་གྱི་སྦྱོན་ལམ་གྱི་མཐུས་
 གདུལ་བྱ་སྦྱོ་ཡི་མེ་ལོང་དག་དོར་སྦྱོབས་སོགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་ལ་
 ཆོས་སྦྱོན་པ་གཞན་སྒྲིབ་ལ་བསྟོན་ནས་འབྱུང་བ་ཐ་སྙད་དུ་དགག་པ་མེད་པའི་
 སྤྱིར། ཡུལ་ཤེས་བྱ་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བ་སྦྱོམ་ལྟ་བུལ་ཤེས་བྱེད་རང་བཞིན་
 མེད་པ་སྦྱོ་༼ ༣༥༩བ༽མ་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་ཤེས་སོ་ཁོང་དུ་ཚུབ་བོ་ཞེས་བརྫོད་པ་

ལ་འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་མཐོང་བའི་དོན་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་
དག་པའི་དོན་མཐོང་ཞེས་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་དག་མ་
དཔུང་པར་བཀག་པ་མེད་པར་ཐ་སྟད་དཔུང་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་མེ་ལོང་དུ་
ལྷ་ས་བྱིན་གྱི་བྱད་གྱི་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་བ་ན་མེ་ལོང་དུ་ལྷ་ས་བྱིན་གྱི་བྱད་
མཐོང་ངོ་ཞེས་འཛིག་རྟེན་ན་ཐ་སྟད་བྱེད་པ་བཀག་ཏུ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་
སངས་རྒྱས་ལ་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་དཔུང་པའི་ངོར་ཡེ་
ཤེས་ཡོད་དོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པའི་གཞན་
གྲགས་གྱིས་དཔུང་པ་ན་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་དཔུང་བཟོད་པར་འགྱུར་རམ་ཞེ་
ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་དཔུང་པའི་
ངོར་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐ་སྟད་དུ་སྒྲིས་པ་དེ་དཔུང་པ་ན་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་
མཐུན་པའི་གཞན་གྲགས་གྱི་རིགས་པས་དེ་ཐ་སྟད་དུ་འང་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་
ཐམས་ཅད་འགོག་ཅིང་འགོག་ཅུས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཡོད་མེད་ལ་སོགས་སྒྲིས་པའི་
མཐའ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན་དབུ་མ་པ་བྱོད་གཞན་གྲགས་གྱིས་དཔུང་པ་ཅམ་
ལས་རང་ལྷགས་གྱིས་ཤིན་ཏུ་དཔུང་པ་ན་རི་ལྟར་འདོད་ཅེ་ན། ཁོ་བོ་དབུ་མ་པ་
ནི་བདེན་གཉིས་གྱི་ཚོས་ལ་གཞན་དང་གཞན་གྱི་འདོད་པ་གཞན་དང་གཞན་ལ་
གྲགས་པའི་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོ་ནས་གཞན་གྱིས་བདེན་
གཉིས་ལོག་པར་རྟོག་པ་མི་རིགས་པར་སྒྲུབ་དག་རིགས་པར་སྒྲུབ་ས་དཔུང་

ནས་འགོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་དུ་དབུ་མ་པ་ལ་རང་ལུགས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་
དབྱད་པ་ན་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་འདི་ལྟ་བུའོ། ་༣༥༣༥༽ ཞེས་འཛིག་བྱེད་
མེད་དེ། དབུ་མ་པ་ལ་རང་ལུགས་སུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་སྒྲིབ་བསམ་བཞིན་བྲལ་ཡིན་
པས་ཁོ་བོ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་ཅི་ཡང་མི་སྒྲིབ་བས་རང་ལུགས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་
མེད་ཅི་ཡང་མི་སྒྲིབ་ཞེས་ཀྱང་མི་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་སྒྲིབ་
བསམ་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་ཁྱོད་དབུ་མ་པའི་རང་ལུགས་སུ་ཐལ་ལོ་ཞེས་དངོས་
སྒྲིབ་བས་འཇུག་འདོད་བྱེད་པའི་གྲྲ་ཀའི་སྒྲོན་ཡང་འདུག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་
ལྟར་ན་དབུ་མ་པ་ཁྱོད་ཅག་ལ་རང་ལུགས་མེད་པའི་ཚུལ་ཐུག་པ་མེད་པར་
འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་དགག་སྒྲིབ་དང་སྒྲུང་དོར་མཐའ་ཡས་པས་
ཆོགས་གཉིས་བསགས། སྒྲིབ་གཉིས་སྒྲུང་བར་བྱས་སོ་ཙག་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་
སྒྲོའི་གཏད་རའམ་གཏད་སོ་རྩུང་ཟད་ཙམ་ཡང་ཡོད་པར་མ་སོང་ངོ་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་
དབུ་མ་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཐུག་མེད་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁོ་བོ་ཐུག་ཡོད་ལ་འདོད་
པ་རྩུང་ཟད་ཙམ་མེད་པས་ཐུག་ཡོད་ཁས་མ་སྒྲུངས་པའི་ཕྱིར། ཐུག་མེད་དུ་སྒྲིབ་
པའི་ཉེས་པ་ནི་གང་ཐུག་ཡོད་མཆོག་ཏུ་མཛེས་པར་འདོད་ནས་ཁས་སྒྲུངས་པ་དེ་
ལ་འགྱུར་གྱི། ཁོ་བོ་ལ་ནི་ཉེས་པ་ཐུ་རབ་ཙམ་ཡང་གལ་ཡོད། ཁོ་བོ་ཅག་
བསགས་སྒྲུངས་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཡིད་ལ་
གཏད་སོར་གྱུར་པ་རྩུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་འདི་ནི་རང་ལུགས་ཀྱི་འདོད་བྱ་མིན་

། གྲང་བཏྲོས་བཞག་གི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཤེས་བྱའི་གཤིས་ལ་དེ་ལྟར་འབྱུང་ཞིང་
 ། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྤྲོ་བ་དག་གིས་གྲང་ཐ་སྟོད་རྒྱུད་ལྟར་
 གཞན་གྲགས་སུ་བརྗོད་ཀྱིན་སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔལ་ཉི་ལོ་བ་ཆེན་པོས། ཡིད་
 ལ་གཏད་སོ་མེད་ན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེ་ལ་གོམས་ཤིང་འབྲིས་ན་སྤྲོ་མེད་
 བྱང་ཆུབ་ཐོབ། ༼༣༧༣བ༽ཅེས་དང་། ཀླུ་བརྗོད་ཚང་པས། དང་པོ་མ་
 ཡིངས་བྲན་པ་བསྟེན། །བར་དུ་རྩོལ་མེད་ངང་ལ་བཞག། ད་ལྟ་སྤྱོད་འདས་
 དབྱིངས་ལ་འཕྱོ། །ཟད་སར་སྐྱོལ་བའི་ནལ་འབྱོར་སྦྱིད། ཅེས་དང་། འཛིག་
 རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་འབྲི་གྲུང་པའི་ཞལ་ནས། རང་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་ཅ་
 བ། །བྲངས་མེད་གསུམ་ཡང་བརྟུན་པར་གདའ། །དང་དོན་ཐེག་པའི་མགོ་སྒྲོར་
 ལ། །ཀྱ་སྤོ་གཏད་འདུག་གམ་མི་འདུག་སོམས། །ཞེས་སོགས་མཐའ་ཡས་པར་
 འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྤྲོ་བའི་གཞན་
 གྲགས་དང་བསྟུན་ནས་མ་དབྱེད་ཐ་སྟོད་དུ་བྱིས་པ་དང་འཕགས་པ་སྤོབ་པའི་
 རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ངོར་ཆོས་ཉིད་དང་སྟོང་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ལ་ཡུལ་དང་མི་རྟོག་
 པའི་སྤོལ་དེ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མའི་ཡེ་ཤེས་སུ་སྤྱོད་བཏགས་ནས་སེམས་ཀྱིས་
 ཤེས་སོ་རྟོགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་བ་ཡིན་གྱི། དེའི་ཆེའང་ཤེས་བྱ་རང་བདེན་པ་
 ཞིག་ཤེས་བྱེད་རང་བདེན་པ་ཞིག་གིས་ཤེས་རྒྱུར་ནི་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་རྒྱུད་
 དུ། འདིར་ནི་ཕྱ་ངན་འདས་ཉིད་དང་། ཁྲི་མ་མེད་པར་སེམས་གྱུར་པ། ཞེས་

དང་། གང་གིས་མཐོང་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། །ཐ་སྙད་དུ་ནི་སེམས་ལ་
བརྗོད། །ཅེས་འབྱུང་བས་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་བཞིན་
གྱིས་ཐུངན་ལས་འདས་པ་རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་འགར་ཡང་མ་
གྲུབ་པའི་མྱིར། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲིབ་དག་མ་དབྱེད་པ་ན་
སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་བཞེད་པ་དེ་ལྟའི་སྐབས་སུ་གདུལ་བྱ་གཞན་
སྒྲིབ་གི་ངོར་སངས་རྒྱས་ལ་སྒྲིབ་དོན་འདྲེས་འཛིན་གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡང་ཡོད་
པར་ཡང་བཞག་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་ལས། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་
བསྐྱས་པའི་དུས་གསུམ་མ་འདྲེས་༼ ༥༧ ཅུ༽པར་མཁྱེན་པའི་མ་འོངས་པ་ལ་
འཇུག་པའི་མཁྱེན་པ་འཆད་པ་ན། གཟུངས་དབང་གི་མདོར། སེམས་གང་གི་
འོག་ཏུ་སེམས་གང་འབྱུང་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བགང་བའི་ཚུལ་གྱིས་རབ་ཏུ་
ཤེས་ཏེ། དེ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་པ་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཤེས་པའོ། །དེ་
ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་འདས་པ་བཏང་བ་ནམས་ཀྱང་
དམིགས་སོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་འཇུག་འབྲེལ་དུ་བྱངས་ནས་མ་དབྱེད་གདུལ་
བྱ་གཞན་ངོར་སངས་རྒྱས་ལ་མངོན་རྗེས་དང་། གཟུང་འཛིན་ཅན་གྱི་མཁྱེན་པ་
ཡོད་པ་ལྟར་སྒྲིབ་ན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་པོའི་ཆོས་འགའ་
ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མ་གཟིགས་པ་ལ་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་ཤེས་བྱ་རྟེན་
འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲིབ་ས་མ་དབྱེད་ཐ་སྙད་དུ་བརྗོད་པ་དེ་ལ་ནི་མངོན་རྗེས་

གྱི་ཚད་མ་དང་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱ་རྟེན་
 འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་བརྟེན་པ་ན་ཐ་སྟོད་མ་དབྱེད་པར་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 ཞེས་སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་བས་མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་བཙེ་བརྒྱད་འཆད་པའི་མཁུག་སྟོམ་
 དུ། འཇུག་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་ནི་གཉིས་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་
 པ་མེད་ཅིང་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་འཇུད་པའི་བྱིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱང་
 སྟོན་ཏོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། འོ་ན་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲོབ་
 དག་གིས་མ་དབྱེད་ཐ་སྟོད་དུ་སངས་རྒྱས་གྱི་སར་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་འདོད་པ་
 དེའི་རྗེས་བརྟེན་ཁྱོད་དབུ་མ་པས་བྱས་ན་དབུ་མ་པ་ཁྱོད་གྱི་རང་ལྷགས་ལ་ཡེ་
 ཤེས་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏོ། །བདེན་གཉིས་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་བཞག་གི་རྟེན་
 འབྱུང་དུ་ནི་དངོས་སྒྲོབ་པས་མི་འདོད་ལ། ཆོས་ཐམས་ཀྱི་༣༤བཙེ་བཅད་བཞུགས་
 བས་འབྱུང་བའོ་ཞེས་པ་དེ་ཁྱེད་ཅག་དབུ་མ་པས་བསྐྱུགས་པ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་
 ཏི་རྟོན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ནི་རང་ལྷགས་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱིར་རོ་
 སྟོམ་ན། ཅི་ཀྱ་ནམ་མཁའ་ལ་བྱུགས་ཀྱང་འགོ་མ་ཉན་པ་ཞིག་ཁོ་བོ་དབུ་མ་ལ་
 བྱུགས་ཀྱང་ག་ལ་འགོ་སྟེ། དངོས་སྒྲོབ་པས་དངོས་ཆོས་གྱི་བདེན་གཉིས་དབྱེད་
 བས་ཤེས་བྱ་ལ་གྲུབ་པར་སྒྲོབ་ན་དེ་འདྲའི་བདེན་གཉིས་ཤེས་བྱ་ལ་ཐ་སྟོད་
 དུ་འང་དབྱེད་པ་ན་མ་གྲུབ་པས་ཤེས་བྱ་ན་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པའི་ཤེས་བྱ་
 བདེན་གཉིས་ཙམ་ནི་ཐ་སྟོད་དུ་མ་དབྱེད་པར་བཞུགས་ནས་འབྱུང་བ་ལ་འཐད་དོ་

ཞེས་དངོས་སྒྲུབ་པའི་ལོག་རྟོག་བསྐྱོག་ཆེད་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པའི་
བདེན་གཉིས་གཞན་གྲགས་ལྟར་རྗེས་བརྗོད་བྱས་ལ། དེ་དངོས་པོ་གྲུབ་པའི་
བདེན་གཉིས་འགོག་རྣམས་པ་ལ་དགོངས་ནས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་སོགས་
དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པ་བདེན་མོད། དེ་ལྟར་ནའང་དེ་འདྲའི་རྟེན་
འབྱུང་དང་སྟོང་ཉིད་སོགས་ནི་རང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འགར་ཡང་བཞག་པ་
མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཤེས་
བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པས་དབྱད་ན་
སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་ཞེས་དབྱད་བཅོད་དུ་གྲུབ་པའང་རང་གཞན་གྱི་ལུགས་
འགར་ཡང་རྟེན་པ་དང་གྲུབ་པར་མི་འཛོག་པའི་ཕྱིར། རྟེན་འབྱུང་གི་ཆོས་ཀྱང་
འཛིག་རྟེན་གྲགས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱན་ཁས་ལེན་པ་རིམ་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་མ་
དབྱད་པའི་སྒྲོ་རོ་ནས་བརྗོད་ཀྱི། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རོ་ན་ནི་
བལྟས་ནས་དང་བརྟེན་ནས་འབྱུང་མི་འབྱུང་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་མེད་དང་
། སྟོང་། ༡༥༥ རྟེན་ཡིན་པ་དང་མིན་པ་ལ་སོགས་པ་གང་གི་འང་འཇུག་པ་ཞི་
བའི་ཕྱིར། སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་སུ་ཞིག་གིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལེགས་པར་སོམས་
ཤིག། ཡང་སྒྲོ་བྱོས་ཀྱི་ནོར་མེད་པ་ཁ་ཅིག། མ་དབྱད་ཐ་སྙད་དུ་ཤེས་བྱ་རྟེན་
འབྲེལ་ཙམ་དུ་འཛོག་པ་ཆོས་ཅན། དབུ་མ་པ་ཁྱོད་རང་གིས་བརྗོད་པའི་རང་
ལུགས་ལས་གཞན་གྲགས་སུ་འཕུལ་ནས་དབུ་མ་པ་རང་ལས་གཞན་གྱིས་སྒྲུས་

པར་གྲགས་བརྗོད་ཀྱི་རྗེས་སྒྲོས་བྱས་སོ་ཞེས་སྒྲུབ་དེ་མི་འཐད་པར་
 ཐལ། འཛིག་རྟེན་ལྟན་སྒྲེས་ཀྱི་སྒྲོས་དངོས་པོར་འཛིན་པ་དང་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་
 སྒྲུབ་དག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྱུང་དུ་མི་སྒྲུབ། དེ་མི་སྒྲུབ་ན་དབུ་མ་པ་རང་གི་
 སྒྲུབ་པ་ལས་འོས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ན་དབུ་མ་པ་དང་དངོས་སྒྲུབ་འི་
 འཛིག་རྟེན་པ་གཉིས་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་གྱིས་མི་སྒྲུབ་རང་ཁོ་
 ཅས་སྒྲུབ་རང་གི་ཞེ་འདོད་ལས་འོས་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དེ་
 ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཐལ་བ་དེར་ཡང་མི་འགྱུར་
 ཏེ། རྟགས་དེ་དག་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ན་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྱུང་ལ་
 ཅམ་དུ་སྒྲུབ་པ་དེ་དངོས་པོར་སྒྲུབ་དང་དབུ་མར་སྒྲུབ་འི་འཛིག་རྟེན་པ་གཉིས་ཀ་
 མིན་ཏེ། དེ་འདྲ་བའི་འཛིག་རྟེན་པ་དེ་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་ཅི་ཡིན་
 གྱུར་སྒྲེས་ཐོབ་བམ་སྒྱུར་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཐུས་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྱུང་ལ་ཡིན་
 བ་ཤེས་བྱ་རྟག་ཆད་ཅན་དུ་འགྱུར་ལ། ཤེས་བྱ་རྟག་ཆད་ཅན་ཡིན་ན་ཐ་སྙད་རྒྱན་
 ཆད་པར་འགྱུར་བས། ཤེས་བྱ་རྟག་ཆད་ཅན་མ་ཡིན་པ་འདི་ནི་ཤེས་བྱ་རྟེན་
 འབྱུང་གི་ཕྱོགས་ལ་རུང་གི། ཤེས་བྱ་དངོས་པོ་རང་བདེན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མི་
 རུང་བར་༼ ༩༧༧ ༽རྟོགས་ནས་ཤེས་བྱ་ལ་འང་སྤང་དོར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ད་དུང་
 རྟེན་འབྱུང་སྟོང་ཉིད་དུ་མ་རྟོགས་པའི་འཛིག་རྟེན་པ་གང་ཞིག། དབུ་མ་པའི་
 འཛིག་རྟེན་པ་ལས་གཞན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟེན་འབྱུང་སྟོང་ཉིད་དུ་མ་རྟོགས་

པ་དེ་ནི་དབུ་མ་པར་ཡང་མི་འཐད་པའི་བྱིར། ཡང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ལས་
ཤེས་བྱ་སྟོང་ཉིད་དུ་གོ་བ་ཙམ་ལའང་དབུ་མ་པའི་དོན་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྟོན་མ་གྲུབ་
སྟེ། དེས་ཀྱན་རྫོང་རྟེན་འབྲེལ་དང་དོན་དམ་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ལ་
བོས་བསམ་སྒྲོམ་པས་སྤངས་ནས་རང་གཞན་གྱི་ལྟ་བ་རན་པ་བསྐྱོག་པའི་རྩོད་
པའི་བྱུ་མཆོག་རྩ་གྲུར་པའི་བྱིར། རང་ཁོ་ནས་སྤྲོ་ན་རང་གི་ཞེ་འདོད་དུ་འགྱུར་
བ་དང་། རང་ཁོ་ནས་སྤྲོ་ན་དགོས་མེད་དུ་མི་སྤྲོ་བའི་རྟགས་བྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
ཆེས་འབྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སོ་སོ་སྤྱོད་བོ་པལ་པ་རང་ཁོ་ནས་རང་གཞན་
གང་ལའང་པན་གཞོད་གྱི་དགོས་པ་མེད་པའི་ཆེག་མི་སྤྲོ་བར་འགྱུར་བ་དང་།
རང་ཁོ་ནས་སྤྲོས་ན་དགོས་པ་མེད་པའི་རྟེན་ཆེག་གཏན་མིན་པར་ཐལ་བ་དང་།
རང་གི་ཞེ་འདོད་ནི་རང་གི་བསམ་པའི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོན་བྱེད་པ་ལས་རང་ཆེག་
གི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོན་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །དབུ་མ་པས་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་
ཉིད་དུ་རྟགས་ན་རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་ཉིད་གཞན་ངོར་བརྟེན་པའི་ཆེའང་རང་
ལྷགས་གྱི་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་ཉིད་དུ་རང་ལྷགས་གྱིས་གྲུབ་ནས་དེར་
བརྟེན་པ་མིན་གྱི། གདུལ་བྱ་འདུལ་བྱེད་དུ་རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་ཉིད་གཞན་
གྲགས་ཙམ་གྱིས་དེར་བརྟེན་གྱི། རང་ལྷགས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་ཉིད་དེ་
དེར་གྲུབ་བདེན་ཅན་ཞིག་ཡོད་ནས་དེར་བརྟེན་ན། རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་
གྱི་ཆོས་ཚུལ་གྱིས་ནི་ཆོས་༼ ༣༥༥ ཀ ༽གང་ཞིག་དེ་དེར་བདེན་གྲུབ་པ་འགོག་པར་

བྱེད། རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་ཉིད་དེ་དེ་ལྟར་གྲུབ་བདེན་དུ་ཡོད་ན་བདེན་གྲུབ་གྱི་
 ཚེས་རིགས་པ་གང་གིས་འགོག་པར་བྱེད་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག། ཞར་ལ་
 འདིའང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲིབ་པའི་མ་དབྱེད་
 བ་སྟོད་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་སྒྲིབ་པའི་དབྱེད་མ་པ་ལའང་མདོ་ལུགས་
 རུ་སྒྲིབ་བ་དང་། རྣམས་ལུགས་རུ་སྒྲིབ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འཇུག་པ་རྩ་
 འབྲེལ་སོགས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ནས་འགྱུར་བ་འདི་ཉིད་སྒྲིབ་ཅི་བཞིན་པར་
 སྒྲིབ་ནམས་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་སྒྲིབ་པའི་ཆེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བཞིའམ་
 ལུ་ལ་སོགས་པའི་བཏོས་འཛོག་གི་རྒྱ་ནི། སེམས་ཙམ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་རྣམས་
 གྱིས་མདོ་འདི་དགོངས་པ་སྒྲིབ་ཅི་བཞིན་པ་མིན་པར་བླངས་ན་མདོ་དོན་དུ་འགྱུར་
 བ་ལས་སྒྲིབ་ཅི་བཞིན་པར་བླངས་པས། མདོ་དོན་གྱི་དགོངས་པ་དབྱིས་བྱིན་པར་
 མ་ལོན་པའི་དབང་གིས་ཡེ་ཤེས་ལུ་འམ་བཞིའི་རྒྱ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་
 འཛོག་ལ། དེ་མདོའི་དགོངས་པ་ཡིན་ན་མདོ་དོན་ལ་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་
 འཇུག་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ལས་
 གཞན་དུ་བདེར་གཤེགས་སྟིང་པོ་འཛོག་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་དང་།
 རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་སོགས་ལུང་ཁམས་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་ཚེས་རྟུག་བདེན་དང་མུ་
 ངན་མཐའ་དག་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ན། ལྟག་མ་མེད་པར་
 རྒྱན་ཆད་དེ་ཡོངས་སུ་འདའ་བར་བཤད་པའི་བྱིར་རྣམ་ཤེས་དྲི་མ་སྟོ་བུར་བའི་

རྒྱུ་རྒྱུ་ལས་ཡེ་ཤེས་དྲི་མེད་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་ན་༼ ༣༥༥ བ༽ ཐ་སྙད་དུ་རྒྱ་
འབྲས་ལ་ཡིད་རྟོན་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་ཞེས་མི་འཐད་པར་བཀག་
ནས། འོ་ན་སངས་རྒྱས་གྱི་ཡེ་ཤེས་བཞི་དང་ལཱའི་རྒྱ་ནི་མ་དབྱེད་ཐ་སྙད་པར་
འཛོག་ན་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་བདེར་གཤེགས་སྒྲིང་པོར་རང་བཞིན་དྲི་མེད་དེ་
ཉིད་ལ་འཛོག་དགོས་སོ་ཞེས་གསུང་ཆེན་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལྷ་ལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་
སྤྲུགས་གཞུང་དྲི་མ་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འབྱུང་ལ། རོན་འདི་ངེས་དོན་གྱི་
མདོ་རྣམས་སུ་ཡང་ཡོངས་སུ་སྤྲུལ་ནས་བྲུགས་ལ་བསྟན་པ་ནི་ཆེས་མང་སྟེ། མ་
འདྲེས་པའི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་སྒྲོག་སུམ་གྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་
འགྲོ་ཞིང་། རྗེས་སུ་འཇུག་པ་འཆད་པ་ན་འཕགས་པ་གཟུངས་དབང་གི་མདོར་
སེམས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་གྱི་ངོ་བོ་དྲི་མའི་གནས་ངན་ལེན་ལས་མ་གྲོལ་བའི་ཤེས་པ་
དེ་ཡེ་ཤེས་སྟོན་འགྲོ་དང་རྗེས་འཇུག་གི་མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེར་མི་
རུང་བར་བསྟན་པས་ཀྱང་དོན་དེ་ཆེས་གསལ་བར་བྱས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། གཟུངས་
དབང་གི་ལུང་དེ་སྟོབ་དཔོན་ལྷ་བས་འཇུག་འགྲེལ་དུ་འང་དྲང་བར་མཛད་དེ། རི་
སྐད་དུ། གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡིད་གྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་
སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲང་བའོ། །དེ་ཅིའི་སྤྱིར་ཞེན། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ནི་སེམས་གྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན། ཡིད་གྱིས་མ་ཡིན། རྣམ་
པར་ཤེས་པས་མ་ཡིན་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་རབ་དུ་སྟེ་བ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་གྱི་བདག་པོར་

གྱུར་པ་འོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་སེམས་སེམས་ཅན་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སོང་བ་འོ། །ཞེས་སོགས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞར་བྱུང་སྟེ་སྟོས་པ་
 ཆོག་གོ། འོ་ན་ཤེས་བྱ་ལ་དབུ་མ་པ་ཞིག་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་
 གཞན་གྲགས་ཀྱིས་བརྗོད་ཀྱིན་༼༣༩༩༽འདུག་པ་ལས། དབུ་མ་པ་ཞེས་དབུ་
 མ་པ་རང་གིས་མི་འབྲུབ་སྟེ། མཐའ་མར་གར་ཡང་འཛོག་རྒྱ་མི་རྟེན་པའི་
 ཕྱིར། འོ་ན་བྱེད་རང་དབུ་མ་པ་ཞེས་ཡང་ཡང་བརྗོད་པ་ཅི་ཞེ་ན། འོ་ན་བརྗོད་
 བྲལ་ལའང་འཛིག་རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་བརྗོད་ཀྱིན་འདུག་པ་ཇི་ལྟར་ངས་ཤེས་སུ་
 ཡོད། འདིར་འདི་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་བརྟུན་པ་འཛོལ་པའི་ཤེས་པ་
 ཐམས་ཅད་བསྐྱུ་བས་ཡུལ་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་སྟོ་དེ་ཐམས་ཅད་འབྲུལ་པ་
 ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཀུན་རྫོབ་གཟིགས་པའི་མཁྱེན་པ་ནི་དབྱུང་ན་
 འགར་ཡང་མི་འབྲུབ་པོ་ཞེས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བཀའ་མཐའ་དག་ཏུ་བཞུགས་
 གྱུར། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགོངས་འགྲེལ་མཁན་གཞན་དག། དེ་ལྟར་སྐྱོ་རི་
 བཞིན་དུ་སྐྱས་ན་ཐ་སྟོད་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཡང་བལ་
 འཛོམས་ནས་སྐྱོ་རི་བཞིན་དུ་སྐྱ་མ་བྱས་པ་ལས། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་བ་གྲགས་པས་
 འཛིགས་པ་མེད་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ལ་ཀུན་རྫོབ་འབྲུལ་པའི་ཆོས་
 ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་སྟོ་མེད་དེ། སྐྱིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་
 གཏན་སྤངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་ཐམས་ཅད་

མཁའ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུར་འདེབས་སུ་འང་མི་འགོ་སྟེ། དབྱེད་པ་
ན་སངས་རྒྱས་ལ་ཐམས་ཅད་མཁའ་པ་དང་མི་མཁའ་པ་གཉིས་ཀའང་སྒྲོས་པ་
ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་ལ་ཐམས་ཅད་མཁའ་པའི་སྒྲོ་ཡོད་ཅེས་སྒྲུས་ན་དེས་ཀྱང་
སྒྲུར་འདེབས་སུ་འགོ་སྟེ། ཐམས་ཅད་མཁའ་པ་ལ་སྒྲོས་ཆོས་ཡོད་པར་སྒྲུས་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེས་འཆད་པ་ཡིན་ལ། གནད་འདི་ལྟ་བུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་སྟོག་
ཆགས་ཕྱ་མོའི་མགྱིན་པར་མི་འོང་བ་བཞིན་རྟོགས་པོ་ཆེན་རབ་
འབྱམས་པའི་དབུ་མའི་ཡི་གེར། སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་མེད་ན་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་
ཤེས་ལ་རྒྱུན་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། རྒྱུན་མེད་པར་འདོད་ན་རྒྱུན་དེ་གཅོད་
བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཁོ་རང་ཡིན་ནམ་གཞན་ཞིག་ཡིན་ཅེས་དཔྱད་པ་
དང་། ཡང་དེར། སངས་རྒྱས་ལ་ཆོས་ཅན་ཀྱན་རྫོབ་པ་ཇི་སྟེད་པ་སྤང་ཡང་སྒྱེ་
འགག་ཏུ་མི་སྤྲང་བ་ནི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཀྱན་རྫོབ་མཁའ་པའི་མཁའ་
ཚུལ་འཕགས་པ་འོག་མ་གསུམ་ལས་བྱེད་པར་འཕགས་ཆོས་སྤྲོན་མེད་པ་ཡིན་
པ་དང་། ཀྱན་རྫོབ་ཇི་སྟེད་པའི་ཆོས་དེ་སྒྱེ་འགག་མེད་པར་གཟིགས་པའི་ཆོ་དེ་
འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བདག་དང་རྟག་པའོ། །ཞེས་སྒྲུ་བ་ལ་སོགས་ལུང་དང་
རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་བསྐྱལ་པར་ཡང་མི་འགྲུབ་པ་ཆེས་མང་བ་དག་གིས་
སོ། །ཀྱེ་ས་བརྟུ་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་རང་གིས་གཉིས་སྤང་འབྲུལ་པའི་བག་
ཆགས་ཐམས་ཅད་བཅོམ་པའི་བྱ་བ་བྱས་ནས་ཁོ་རང་སྐྱད་ཅིག་གི་རོ་བོར་མི་

གནས་པ་ཞིག་སྟེ། མེད་པར་གྱུར་པ་དེ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་ཚུལ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད་ཡིན་པ་མ་གཏོགས་རྒྱུན་མཐའ་ཡེ་ཤེས་འགོག་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཞིག་ཟུར་
 བས་འཚོལ་ཅི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་ཤེས་པ་ཉིད་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་སྒྲིས་ཏེ་
 ཡུལ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱས་ནས་ཁོ་རང་སྐད་ཅིག་གི་ངོ་བོར་མི་གནས་པར་ཞིག་
 མོང་བ་ལ་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་མ་དེ་འཛིག་བྱེད་གཞན་ནས་འཚོལ་མི་དགོས་པ་རི་
 ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་ཕྱིར་དང་། གུན་རྫོབ་རི་སྟེང་པ་ལ་སྒྲེ་འགག་མེད་པའི་དོན་ཁོང་
 ཏུ་ཆུད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དོན་དམ་རི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་གྱི། གུན་
 རྫོབ་རི་སྟེང་པ་མཁུན་པའི་མཁུན་པ་མ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་ཡིན་ན་གུན་རྫོབ་རི་
 སྟེང་པའི་ཚུལ་དེ་༼ ༣༤༥ ག༽རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྒྲེ་འཛིག་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་པ་ན་སྒྲེ་འགག་མེད་པར་མཁུན་པའི་
 ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འབྲུལ་པར་འགྱུར་ངོ། །ཡང་ཡེ་ཤེས་འབྲུལ་པར་
 ཐལ། ཚུལ་ཅན་གུན་རྫོབ་རི་སྟེང་པའི་ཆ་གཟིགས་པ་ན་དེའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏུ་
 མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ལས་སྒྲེས་པའི་སྒྲེ་འགག་ཅན་གྱི་གུན་རྫོབ་མ་
 གཏོགས་རྒྱུན་ལས་མ་སྒྲེས་པ་སྒྲེ་འགག་མེད་པའི་གུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་ལ་
 ཡོད་པར་སྒྲུ་བའི་གང་ཟག་ནི་གོ་ཆེན་པ་ཉིད་མ་གཏོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་
 པ་འདི་ལ་མ་བྱུང་ཞིང་། སྒྲེ་འགག་མེད་པའི་གུན་རྫོབ་རི་སྟེང་པ་མཁུན་པའི་ཡེ་
 ཤེས་ཡུལ་ཅན་རྟག་པ་དེ་ནི་ཡུལ་ཤེས་པའི་སྒྲོར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། རྟག་པ་དོན་

བྱེད་པ་སྟོང་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་མི་རྟག་པའི་ཉེར་ལེན་ལས་
ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་རྟག་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་ན་ཀུན་
མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མེད་པར་འབྱུང་བའམ། རྒྱ་ལས་སྐྱེ་ན་དེ་ལྟའི་ཡེ་ཤེས་རྟག་པ་
ཡིན་པར་འགལ་བ་དང་། སྐྱེ་འགག་མེད་པའི་ཀུན་རྫོང་ཅི་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་
རྟག་པས་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་ཡུལ་དེ་རང་སྤྱི་གང་དུ་འགྱུར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཡེ་ཤེས་
རྟོག་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྤྲོ་མ་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བས་མངོན་སུམ་དང་
རྟོག་པའི་གཞི་མཐུན་འགལ་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་རྟག་བདག་ཏུ་འདོད་ན་མུ་སྟེགས་
གངས་ཅན་པས་ཡུལ་ལོངས་སྟོན་པ་པོའི་ཤེས་པ་རྟག་བདག་ཏུ་འདོད་པ་འབྲུལ་
པ་མེད་པའི་ལྷགས་སུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་ཁྱེད་ཅག་འཆད་ཚུངས་ཚུམ་པའི་བགྱི་བ་
དེ་དག་གོང་དུ་གང་འཆད་པར་བྱེད་པའི་གཞུང་དེ་དག་ལ་སྟོ་ཁ་ཕྱུང་བཟད་སྟོགས་
པ་རེ་ཅིས་༼ ༣༥༥ བ༽ །ཀྱང་དགོས་པར་སྣང་རོ། །སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་
མེད་གྱི་མཐའ་དབྱུད་ནི་དགོངས་གཅིག་ལེའུ་བདུན་པ་དང་། དགོངས་གཅིག་
ལེའུ་དང་པོ་ལ་གཞན་འགྲེལ་དུ་བྱས་པ་དང་རང་རྒྱ་དུ་འགྲེལ་བ་གཉིས་ལས།
རང་རྒྱ་དུ་བཀྲལ་བ་དེར་རྒྱ་ཆེར་བཤད་ཟིན་པས་དེར་བལྟ་བར་གྱིས་ཤིག།
གཉིས་པ་ལ། ཚུངས་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་ཆེ་ཞི་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་
ན་དེ་ལ་སྟོ་གོས་འཇུག་མི་འགྱུར། །སྟོ་མ་ཞུགས་པར་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་ཅན་ངས་
པར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ལ། །ཀུན་ནས་ཤེས་མེད་པ་ནི་ཤེས་པར་རི་ལྟར་

འགྱུར་ཏེ་འགལ་བར་འགྱུར། །མཁུན་པོ་མེད་པར་བྱེད་གྱིས་གཞན་ལ་འདི་ལྟོ་
 ཞེས་སུ་ཞེགས་སྟོན། །སྐྱེ་མེད་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཡིན་ཅིང་། དེའང་ཡེ་
 ཤེས་གྱིས་ཤེས་པ་ཡིན་ན། གང་གི་ཆེ་སྒྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཞི་བ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་
 ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ན། དེའི་ཆེ་དེ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྒྲོ་བྱོས་འཇུག་པར་མི་
 འགྱུར་ཏེ། ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྟན་དུ་སྐྱེས་པ་ལ་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་
 བ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྐྱེ་མེད་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་བྱི་གང་གི་འང་རྣམ་ལྟན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་
 ཐྱིར་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་མེད་པས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་
 ལྟན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཐྱིར། གང་དུ་འདོད་ན་སྒྲོ་མ་ཞུགས་པར་ནི་ཤེས་བྱ་དེ་ཁོ་
 བ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངེས་པ་སྐྱེ་བར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་ནི་
 སྟོང་ཉིད་འདི་རི་ལྟར་ཤེས་པར་འོས། ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པ་
 ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའོ་སྟུམ་ན། མི་རིགས་ཏེ། ཀུན་ནས་ཤེས་པ་
 མེད་པ་ནི་ཤེས་པར་རི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཐྱིར་ཏེ། མི་ཤེས་
 པ་དང་ཤེས་པ་གཅིག་པར་འགལ་བའི་ཐྱིར་དང་། ཡང་དེར་སེམས་མེད་ན་
 མཁུན་པ་པོ་མེད་པར་དབུ་མ་པ་ཁྱོད་གྱིས་གཞན་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་དོན་ཁོང་དུ་
 ཐུབ་པོ་ཞེས་སུ་ཞེགས་གིས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་
 ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལ་དེ་ཉིད་སྟོན་
 པ་མི་༼༣༥༧ན༽འཐད་པ་སྤང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་ཆེ་སྐྱེ་མེད་དེ་ཉིད་

ཡིན་ཞིང་སྒོ་ཡང་སྒྱེ་བ་དང་བྲལ་བ། །དེ་ཆེ་དེ་རྣམས་སྟོན་ལས་དེ་ཡིས་དེ་ཉིད་
རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། །རི་ལྟར་སེམས་ནི་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཡིས་
ཡུལ། །དེ་ཡོངས་ཤེས་པ་དེ་བཞིན་ཐ་སྟད་ཉེ་བར་བརྟེན་ནས་རིག་པ་ཡིན། །རི་
ལྟར་སེམས་ནི་སྟོན་པོ་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་སེམས་
དེ་ཡིས་ཡུལ་སྟོ་སོགས་དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་མདོ་སྟེ་པ་སོགས་བརྗོད་པ་དེ་
བཞིན་དུ་གང་ཆེ་ཐམས་ཅད་སྒྱེ་མེད་ཡིན་ཅིང་། ཡུལ་ཅན་རྣལ་འབྱོར་པའི་སྒོ་
ཡང་སྒྱེ་བ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་བ་དེ་ཆེ་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡུལ་སྒྱེ་མེད་དེའི་རྣམ་པ་དེ་སྒྱེ་
བ་མེད་པར་བརྟན་པ་ལས་མཁྱེན་པ་དེ་ཡིས་ཡུལ་གྱི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལྟ་བུར་
བཞག་སྟེ། དེ་ཡང་གཞན་གྲགས་ཐ་སྟད་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་པར་
བཞག་གི། དངོས་སུ་ན་ཡུལ་འགའ་ཞིག་ཡུལ་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་བཅད་པ་ནི་
མིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་ཡང་སྒྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གི་དོན་ནི་དབུ་མ་རང་
ལྷགས་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་གང་དུ་འང་མི་སྒྲིལ། དེ་ལྟར་ནའང་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོར་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་སྒྲོས་ན་
མ་དབྱེད་ཐ་སྟད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་དང་ཤེས་པ་ལ་ནི་མ་རིག་ལ་སོགས་
ཀྱི་འབྲུལ་པའི་རྒྱ་ཚོགས་གངས་ཚང་བས་སྒྱེ་འགག་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཡོད་
ལ། སངས་རྒྱས་ལ་དེ་མེད་པས་སངས་རྒྱས་རང་ངོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྱེ་འགག་གི་རྒྱ་
བ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ནའང་གདུལ་བྱ་གཞན་ངོར་སངས་རྒྱས་ལ་སྟོབས་སོགས་

གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཡོད་པ་ལྟར་སྤངས་སྟེ། དེའི་རྒྱ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚྷགས་ཉི་པར་བསགས་
 པའི་འབྲས་བུ་རྟེན་འབྱུང་ཙམ་དུ་བསྐྱུ་བ་མེད་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་གཞན་
 རོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚྷགས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་དྲི་བལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་འབྲས་བུར་འབྱུང་ན་ཡེ་
 ཤེས་དངོས་པོའི་རང་མཚན་ཅན་དུ་བལ་ཅེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟའི་རྒྱ་འབྲས་
 ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཏགས་ནས་བཞག་པའི་༼༣༥༧བ༽བཏགས་བཞག་གི་ཚྷས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དངོས་སྒྲུབ་རོ་ལངས་འབྲུབ་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སངས་རྒྱས་
 གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱང་བཏགས་ཙམ་གྱི་གཞན་རོར་འབྱུང་བར་འདོད་པ་ནི་
 ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བུམ་པ་དང་རེ་ལྟེ་སོགས་ལའང་ཀུན་མཁུན་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་སུ་བཏགས་ན་འང་གཞན་རོར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱ་བ་
 གྱུད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གངས་ཅན་གྱི་སྒྲེ་བོ་དམུས་ལོང་ལྟ་བུ་གྱུར་ཅག་བདེན་
 མོད། ཚྷས་རྒྱལ་འདི་ནི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་དག་གི་སྒོ་གོས་ཀྱི་ནམ་
 མཁའ་ཡངས་པར་ཡང་མ་རྒྱད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་བཏགས་བཞག་ལའང་ཤེས་བྱ་
 རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚྷས་སུ་འབྱུང་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་སྒོ་ནི་ཆོ་བ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་
 བཏགས་པ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་འབྱུང་དུ་མི་རུང་བ་བདེན་ཞིང་། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་
 གྱི་ཚྷས་སུ་འབྱུང་དུ་རུང་བའི་ཚྷས་ཤིག་སྒོ་ལྟན་སྒྲེས་ཀྱི་ལས་རྒྱ་འབྲས་འཁོར་
 འདས་སོགས་སུ་གང་བཏགས་པ་དེ་ཐ་སྟོད་དུ་འང་མི་འབྲུལ་བར་འགྱུར་གྱི། དེ་
 ལྟར་མིན་པར་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དེར་འགྱུར་ན་ནི་རི་བོང་

གི་རྩ་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེས་ན་ཀུན་བདགས་ཀྱི་རྟོག་པས་བདགས་པའི་
ཆོས་ནི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདི་
ནི་ཐལ་འགྱུར་སྒྲ་བའི་གཙུག་ལག་ལས་བྱུང་བ་ཡབ་རྗེ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་
མཉན་པ་རས་ཆེན་གྱི་གསང་ཆོག་སྒྲ་ན་མེད་པའོ། །གཞུང་འདི་ལ་རྟོག་གོ་
ཆེན་པས་ཡུལ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྣམ་ལྟན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་
འབད་ནས་བསྒྲབས་ཏེ། ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་གནད་འདི་དག་ནི་གཞན་གྱི་སྒོ་ཡུལ་
དུ་འཆར་དགའ་ན་ཡང་རང་ཉིད་དུན་པ་གསོ་སྤྱིར་བྱིས་པའོ་ཞེས་སྒྲར་
༼༤༧༠ན༽དུ་བཞོས་མོད། གྱེ་མ། གང་ཆེ་སྐྱེ་མེད་དེ་ཉིད་ཡིན་ཅིང་སྒོ་ཡང་སྐྱེ་
བ་དང་བྲལ་བ། ཞེས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་བ་ན་སྒོ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་བཅས་པ་ཞེས་
པའི་འབྲུ་གཞོན་རྒྱལ་པའི་རང་དུན་གསོ་དགོས་པའི་གལ་འགག་ཅི་འདྲ་ཞིག་ལ་
ཁྱེད་ཅག་ཐུག། སྟོང་ཉིད་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྐྲེལ་བའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཅན་ལ་
དེའི་རྣམ་པ་དེ་ཇི་འདྲ་བར་སྣང་ཁྱོད་ཅག་གིས་ངོམ་བྱུང་བ་ཞིག་སྒྲོས་ཤིག།
གཉིས་པ་ལ། ཞེ་ཡང་འགྲོ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚུལ། ཞེ་ཡང་གཞན་དོན་
ལྟན་གྲུབ་འབྱུང་བ་དཔེའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ཡི་ལོངས་
སྟོན་རྫོགས་སྐྱེ་བསོད་ནམས་ཀྱིས། ཁྱིམ་དང་སྤྱུལ་པ་མཁའ་གཞན་ལས་དེའི་
མཐུས། སྒྲ་གང་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་སྟོན་འབྱུང་བ། །དེ་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་
དེ་ཉིད་རིག། མཁུན་པོ་མེད་པར་ཇི་ལྟར་སྟོན་ཅིས་པ་དེའི་ལན་དུ། ཆོས་སྐྱེ་

མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཉི་བར་ཞི་བ་བདེན་མོད། དེ་ལྟར་
ནའང་འཇིག་རྟེན་ན་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་མི་མིན་པ་མིན་ཏེ། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ནི་
གཟུགས་སྐྱུ་གང་ལ་བཞུགས་ནས་ཆོས་སྐྱུ་མངོན་དུ་མཛད་པ་དེའི་ལོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་སྐྱུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བརྒྱུས་ཟིན་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྒྱར་འགྱུར་ཏེ། ལོངས་སྐྱུ་དེ་ལས་
སངས་རྒྱལ་ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་གང་འབྱུང་བ་དེ་སྟོན་པའི་སྟོང་དེས་
ཀྱང་དེས་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེར་མ་བཟད་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱིས་སྤྱུལ་
པའི་སྐྱུ་ལས་ཀྱང་དམ་ཆོས་བསྟན་པ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལས་ཀྱང་གདུལ་བྱས་དེ་
ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་མེད་པའི་མཁའ་དང་
གཞན་རྩ་གིང་སོགས་ལས་སངས་རྒྱལ་དེའི་མཐུས་སྐྱུ་གང་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་
སྟོན་པར་འབྱུང་བ་དེ་ལས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་
ནོ། །གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་རྩ་མཁའ་སྟོབས་ཆེན་ལྡན་པས་འདིར། །ཡུན་རིང་
ཆེས་འབད་པས་བསྐྱར་འཁོར་ལོ་ནི། །དེའི་རྩོལ་ད་ལྟར་སྐྱེས་པ་མེད་བཞིན་
དུའང་། །འཁོར་ཞིང་བུམ་པ་ལ་སོགས་རྒྱར་མཐོང་ལྟར། །དེ་བཞིན་ད་ལྟ་སྐྱེས་
རྩོལ་མེད་བཞིན་དུ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་ཅན་སྐྱུ་ཉིད་ལ་བཞུགས་དེའི། །འཇུག་པ་
སྐྱུ་བའི་དགོངས་སྟོན་ལམ་ཀྱི། །བྱད་པར་གྱིས་འཕངས་ལས་ཆེས་བསམ་མི་
བྱུང་། །རི་ལྟར་རྩ་མཁའ་སྟོབས་ཆེན་ལྡན་པས་རྩ་བྱེད་པ་འདིར་དང་

པོར་ཡུན་རིང་པོར་ཆེས་འབད་པས་དབྱུག་པ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱར་བའི་འཁོར་
ལོ་ནི་ཐོན་བཟོ་བོ་མཁས་པས་ལེགས་པར་བཟོ་བྱས་པ་དང་འབད་པའི་བྲགས་
ཀྱིས་དེ་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་བ་ད་ལྟ་སྐྱེས་པ་མེད་བཞིན་དུ་འང་རང་གི་རང་གིས་
འཁོར་ཞིང་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོད་དུ་མའི་རྒྱར་མཐོང་བ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་ད་ལྟ་རྣམ་ཏེག་ལས་སྐྱེས་པའི་སྟོག་སུམ་གྱི་ཚུལ་བ་མེད་
བཞིན་དུ་འང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཉིད་ལ་ཞུགས་པ་དེའི་ཐོན་ལས་
མཁའ་མཉམ་དུ་འཇུག་པ་ནི་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ལ་ཆོས་
ཉན་པ་སོགས་ཀྱི་དགོ་ལས་སྒྲིན་པ་དང་། ཐོན་སེམས་དཔའ་སྒྱུད་པ་སྒྱུད་ཆེ་
ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་སོགས་ཏེག་པ་མེད་པར་འགོ་དོན་བྱེད་པ་བཞིན། ཆོས་
དབྱེངས་ཡེ་ཤེས་ལ་མི་གཡོ་བཞིན་སེམས་ཅན་གདུལ་བའི་དུས་ལས་མི་ཡོལ་
བར་དགོས་འདོད་སྟོང་ལུས་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་བྱེད་པར་གྱིས་འཕངས་པའི་ལས་
ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་ནི་རྫོགས་སངས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཏེ་ཆེས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་
བོ། །ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡེ་ཤེས་མེད་ཀྱང་ཐོན་གྱི་བྲགས་བསྐྱེད་དང་
བསགས་པའི་རྒྱས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ལས་འབད་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན་པ་
སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་ལ་ད་
ལྟ་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་རྒྱ་བ་དང་བཅས་པའི་བྲགས་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་དེ་
ནི་མི་རིགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱེ་གསུང་བྲགས་མེད་པར་ནམ་ཡང་ཕྱོགས་

འདིར་མ་སྒྲ། ཀུ་འབྲས་ཡིན་ན་དུས་མཉམ་དགོས་པའང་རིགས་ཚུལ་ལས་
འདས་ཤིང་། ཡུན་རིང་དུ་སོང་བའི་ལས་(༡༧)ནི་རང་བཞིན་སྒར་སོང་བ་
ལས་ཐ་སྟད་དུ་འབྲས་བུ་ཕྱིས་འབྱུང་བ་མི་འགལ་བ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་
། དགོ་མི་དགོའི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་ཀུ་འགགས་ནས་ཀྱང་ཡུན་རིང་པོར་སོང་བ་ན་ངན་
སོང་དང་བདེ་འགོའི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྲལ་གྱི་ཀྱན་སྒྲོང་ལ་བཟླས་མེད་དུ་
ཕྱི་མར་འབྱུང་བ་ཆེས་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལས་གྱི་ཀུ་ཚུང་དུ་ལས་ཀྱང་
འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ཚུལ་དེ་ལྟར་ན། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་ནི་སེམས་ཅན་
མཐའ་ཡས་པའི་དོན་དུ་བསྐླལ་བ་མཐའ་ཡས་པར་ཆོགས་གཉིས་སྒར་བསགས་
གྱི་ཀུ་ལས་འབྲས་བུ་ཕྱི་དུས་སུ་གཞན་དོན་མཁའ་མཉམ་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་
བར་འབྱུང་བ་འདི་ལ་མི་འཐད་པར་དོགས་པ་དེ་ལས་སྒྲུན་པ་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་འདིར་སུ་ཞིག་ཡོད། ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་
དཔའི་སྟོན་ལམ་དང་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་
ལས་སུ་མི་རིགས་ཞེས་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཆེས་ཟད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་
ཏེ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱང་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་དང་སྤྱན་ལས་ལས་བྱུང་
བ་སྒར་སྐབས་ན། དེ་ལས་གཞན་མདོན་མཐོངས་ལེགས་ཐམས་ཅད་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའི་སྤྱན་ལས་ཡིན་པར་བདེ་བླག་ཏུ་འགྱུལ་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའི་སྟོན་ལམ་ལས་བྱུང་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ལས་ཡིན་པར་

འགལ་ན། སྒོན་ལམ་ལས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིན་ལས་ནི་མི་སྲིད་པས་ཕྱིན་ལས་
གཏན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་
ཆོས་སྐྱེད་དང་། གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་གཞུགས་སྐྱེ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་
ནི། ཤེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་སྐམ་པོ་མ་ལུས་པ། །བསྐྱེགས་པས་ཞི་དེ་རྒྱལ་རྣམས་
ཆོས་སྐྱེ་ཞེ། །དེ་ཆོ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་པ་མེད། །སེམས་འགགས་པས་དེ་སྐྱེ་
ཡིས་མངོན་སུམ་མཛད། །གཞུགས་ཀྱི་ཉལ་བཞུགས་མཁུལ་གྱི་བར་གྱི་ཤེས་
བྱ་ཡུན་རིང་པོ་ནས་ཞེན་པའི་བརྒྱན་དང་བྲལ་བའི་བྱད་ཤིང་སྐམ་པོ་མ་ལུས་པ་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེས་བསྐྱེགས་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་ཤེས་བྱ་སྐྱེ་བ་མེད་
པས་ཤེས་པ་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་བ་
རྣམས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཉིད་
ལྟ། །འདྲེན་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ། །ཆོས་ཉིད་ཤེས་བྱའང་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ནི་
ཤེས་པར་རྟུས་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཆོས་སྐྱེ་མངོན་དུ་མཛད་པ་དེའི་ཆོ་
ཆོས་སྐྱེ་འདི་ནི་སྤྲུལ་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་སྤྲུལ་ཡོད་འགག་པ་ཡང་མེད་
པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་ལ་སྐྱེ་འགག་མེད་
པར་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་རྣམ་པར་ཆད་པའི་འཆི་འཕོ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་དེར་
བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བར་བསྐྱུར་བའི་འཆི་འཕོ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་
གྲོལ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། འཇམ་དཔལ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་པ་མེད་པ་ཞེས་

བྱ་བ་འདི་ནི་དེའི་ཚིག་སྒྲ་དྲགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ཡེ་ཤེས་གྱི་
 ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེའི་ཡུལ་ཅན་སེམས་སེམས་བྱུང་མི་
 འབྲུག་པར་འགག་པ་ན་ཚོས་སྐྱེ་དེ་ལོངས་སྐྱེ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་དུ་
 མཛད་པར་ཐ་སྟད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །སེམས་སེམས་བྱུང་འགག་ཅིས་པ་
 འདི་འང་སྒར་ས་བཅུ་རྒྱན་མཐའ་མན་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་འདིར་མེད་པར་སོང་བ་ནི་
 མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རྟག་ཆད་གྱི་མཐར་འགྱུར་ཞིང་སྒར་ཡོད་ན་བྱིས་མེད་པར་
 འགྱུར་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། གདོད་མ་ནས་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་བྱིས་མེད་པའང་མི་
 འཐད་པའི་བྱིར། དེས་ན་འདིར་སེམས་དང་སེམས་ལས་༼ ༣༧༩ ༽བྱུང་བའི་
 འཛིན་པ་མཐའ་དག་ཞིག་པའམ་མ་རིག་པའི་འབྲུལ་སྒྲུང་ཡལ་བ་ལ་འགག་ཅིས་
 ཐ་སྟད་བཏགས་པར་ཟད་དོ། །དེ་ཡང་གངས་ཅན་གྱི་ཁྲོད་འདིར། ཁ་ཅིག་རྒྱན་
 མཐའི་བར་དུ་དབྱེད་པས་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་མེད་
 པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་ལྷགས་ཐུན་མོང་མིན་པའོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་
 ཐལ་འགྱུར་བ་གཞིར་བྱས་ཀྱི་རང་ལྷགས་ལ་སངས་རྒྱས་སར་ཡང་སེམས་དང་
 སེམས་ལས་བྱུང་བའི་མིང་ལ་མི་ཚུད་གྱི། དོན་གྱི་ངོ་ཟླད་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་
 ཡོད་དེ། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་ཐུགས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་སྟོབས་སོགས་ཡོན་
 ཏན་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པར་བཤད་པའི་བྱིར་དང་། རི་རྒྱད་དུ། མངོན་སུམ་ནི་
 གཅིག་ཉིད་ཁོ་ནར་ཟད་དེ། གང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །ཞེས་དང་

། འོག་མིན་དུ་ནི་གང་གི་དོན་དུ་འབད་འགྱུར། ཞེས་སོགས་ཆིགས་བཅད་
གཉིས་ཙུ་འབྲེལ་དང་། འདིར་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་ཞེས་དང་། ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་པའི་སྤྱིར། ཞེས་
སྐྱེའོ། །ལྷགས་དེ་དག་ནི་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་རྟོན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྐྱེ་བ་
དག་གི་མ་དབྱེད་པའི་འཛོག་ལྷགས་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། བྱིད་ལྟར་
དབྱེད་ནས་དབྱུ་མ་བས་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་དེ་ལྟར་རང་ལྷགས་སུ་འཛོག་པའི་
སྐབས་འགར་ཡང་མེད་པའི་སྤྱིར། བྱིད་འདོད་པ་དེ་ནི་སྤྱིར་ཤེས་བྱའི་གནས་
ལྷགས་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིན་ལྷགས་མ་ཤེས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་ངོས་མ་བཞིན་པར་རང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་མ་རིག་པའི་
ཐུན་པ་འབའ་༼༣༧༽ཞེག་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པར་ཟད་དེ། སྤྱིར་ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་ཡོད་མེད་སོགས་སྒྲིས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་
པ་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞེག་ལ་ཡོད་མེད་དུ་
ཚུད་པའི་སྤྱིར་དང་། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་དང་ཁྱུ་སྐྱབ་
ཡབ་སྤྱས་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ནས་བཀག་པ་དང་། ཡོད་མེད་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མ་གཟིགས་པར་གསུངས་པ་མ་དྲན་
པའི་སྤྱིར་དང་། སྐྱིབ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་འབད་ཀྱང་སྒྲོང་བར་མི་ལུས་
པས་ཐར་པ་མི་ཐོབ་པའི་སྤྱིར་ལམ་ལ་འབད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་།

། སྤར་རང་གི་དོ་བོར་གྱུར་པ་སྤྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ཐམས་ཅད་འབད་
 མེད་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་རང་གི་དོ་བོར་གྱུར་པ་རང་བཞིན་
 གྱིས་ཡོད་ན་སེམས་ཅན་དང་འཁོར་བ་ཐ་སྙད་དུ་འང་མི་འཐད་བ་དང་། སངས་
 རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཐ་སྙད་དུ་འང་མེད་ན་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
 པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རྒྱན་མཐའི་བར་ཡོད་
 ལ། དེ་ནས་མེད་ན་རྟག་ཆད་གཉིས་ཀའི་མཐར་འགྱུར་ཞིང་སེམས་ཅན་ལ་སྤྱིབ་
 གཉིས་དང་མ་དག་པའི་ཐུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ཡོད་ནས། སངས་རྒྱས་ལ་
 ཡེ་ཤེས་དང་གནས་གྱུར་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མེད་པའང་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར་
 དང་། ཡེ་ཤེས་མེད་ན་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་
 མཐའ་དག་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། མདོ་ལས། དཔེར་ན་མ་དྲོས་གནས་པའི་རྒྱ་
 བདག་མེད་གྱུར་ན། །འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་རྒྱ་རྒྱུང་འབབ་པར་ག་ལ་
 འགྱུར། །རྒྱ་རྒྱུང་མེད་ན་མེ་ཏོག་འབྲས་༼༣༧༩༩༽བྱ་འབྲུང་མི་འགྱུར། །རྒྱ་
 མཚོ་ལ་ཡང་རིན་ཆེན་གཟུགས་མང་མེད་པར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་
 བྱང་རྒྱུ་སེམས་མེད་བདེར་གཤེགས་གྱི། །ཡེ་ཤེས་འཛིག་རྟེན་འདི་དག་ཀུན་ཏུ་
 ག་ལ་འབྲུང་། །ཡེ་ཤེས་མེད་ན་ཡོན་ཏན་འཕེལ་མེད་བྱང་རྒྱུ་མེད། །རྒྱ་མཚོ་
 འདྲ་བའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར། །སངས་རྒྱས་སྤྱན་དང་ཉན་
 ཐོས་རང་རྒྱལ་ལྷ་རྣམས་དང་། །འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་བདེ་སྦྱིད་ཆོས་རྣམས་རི་སྟེང་

པ། །དེ་ཀྱན་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་མཆོག་ལས་བྱུང་། །ཤེས་རབ་ནམ་ཡང་
ཟད་པ་མེད་ཅིང་འཕེལ་བ་མེད། །ཅེས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཚུལ་སྒོ་ཐབས་དང་རྩ་བ་
ཇི་སྟེང་པ། །དེ་ཀྱན་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་མཆོག་ལས་བྱུང་། །ཞེས་དང་།
གཞན་ཡང་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཤེར་ཕྱིན་
མེད་ན་མི་འབྱུང་བར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་དེ་དང་དེ་ལས། ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུངས་
པའི་བྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་སྐད་ཅིག་གིས་སྟེ་འགག་བྱེད་པའི་རིག་པའི་སྤང་
བ་དང་འབྲུལ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་ཡོད་པའང་མི་འཐད་དེ། སྒར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟེ་
འགག་སོགས་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་ཡང་ཡང་བསྟན་པའི་བྱིར་དང་
། འབྲུལ་སྒྲུ་མ་ཡོད་ན་མ་རིག་པ་ཡོད་པར་འབྱུང་བའི་བྱིར་དང་། ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྟེ་མེད་དུ་རྟོགས་ནས་རང་སྟེ་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པའི་བྱིར་དང་།
སྟོས་པ་དང་བྲལ་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྟེ་འགག་དང་བཅས་པ་ཡིན་ན།
སྟེ་འཇིག་སོགས་སྟོས་པའི་བྲུ་བ་མཐའ་ཡས་པས་བཅིངས་པའི་འཇིག་རྟེན་པ་
ནམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བར་འབྱུང་ཞིང་། དེ་དག་ལ་འཕགས་པ་ནམས་
ཀྱིས་སྟེ་༼ ༣༧ ནྟེ༽བ་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའང་མི་རིགས་པའི་
བྱིར། དེས་ན་ཡོད་མེད་དུ་རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ངོས་མ་
ཟིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་ནི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་སྐད་ཅིག་གིས་སྟེ་
འགག་བྱེད་པ་དང་། སྟེ་མ་ལྟ་བུའི་འབྲུལ་སྒྲུ་མ་ལ་ཡེ་ཤེས་སུ་ངོས་བཟུང་ནས་

ཅོད་པར་སྒྲུང་ལ། ཡེ་ཤེས་ནི་སྒྲུང་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་སྒྲུབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་སྒྲོ་ཡང་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་
 སོང་བ་ཡིན་ཞིང་། རྩེ་བྲག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་དེ་
 ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྲོས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཞི་བས་
 དབྱིངས་དང་ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མེད་པ། གཅིག་དང་ཐ་དད་སྤངས་པ། ཆོས་ཅན་
 དང་ཆོས་ཉིད་དང་སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པ་དང་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ལ་སོགས་པ་
 ཐམས་ཅད་གཉིས་སུ་མེད་པ་དང་། དེར་མ་ཟད་འཁོར་འདས་དང་སྐྱོན་ཡོན་
 སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཉམ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ལ་བཞག་
 གི། དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་ཀྱང་དཔལ་ལྷན་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་ཞལ་
 ཅས་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཆོས་སྒྲུ་རྣམ་པར་དག་པ་
 ཆོས་དབྱིངས་དང་ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མེད་ནི་འཁོར་བ་ངན་སོང་གསུམ་གྱི་ཐ་མལ་གྱི་
 ཤེས་པ་རྣམ་རྟོག་མ་རིག་ཆེན་པོ་གྲ་མ་ཆག་བྱུར་ལོག་གེ་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་
 གསུངས་ལ། དེའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དག་ཀྱང་འཁོར་འདས་དགག་སྒྲུབ་བཟང་
 ངན་མཉམ་པའི་རང་སྟོང་ཉིད་ལས་བརྒྱུམས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་སྒྲུམ་པོ་
 བས། སེམས་ཉིད་ལྟན་ཅིག་སྒྲེས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ། སྒྲུང་བ་ལྟན་ཅིག་སྒྲེས་པ་ཆོས་
 སྒྲུའི་འོད་ཟེར་དེ་ཉི་མ་དང་། རྩེ་བྲག་ཏུ་འོད་ཟེར་ལྟར་ཐ་དད་མེད་དོ་ཞེས་
 ཀྱང་གསུངས་སོ། །གནད་འདི་ལྟ་བུ་མ་རྟོགས་པ་ཁ་ཅིག། ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་སངས་

རྒྱས་མིན་ཟེར་བ་དང་། དེས་ཤེས་བྱ་མ་རྟོགས་ཟེར་བ་ནི་གིན་ཏུ་འབྱུང་ཏེ།
ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་སྒྲོ་ཡང་སྒྲོས་པའི་བག་ཆགས་དང་
བཅས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དེ་ལ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་
འཕགས་པ་བྱམས་པ་དང་མགོན་པོ་སྐུ་རྒྱུབ་ཡབ་སྲས་སོགས་ཀྱིས་ལན་གཅིག་
མིན་པར་ཡང་ཡང་དུ་སངས་རྒྱས་སུ་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། ཁོ་བོ་དབུ་མ་པ་ནི་
མ་དབྱེད་པ་ན་ཤེས་བྱ་གཞན་རྣམས་ཡོད་པར་བཞག་པ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ཁོ་ན་ཡོད་མེད་ཅེས་དམིགས་སྤྲུག་ཏུ་རྩོད་པར་ཡང་མི་བྱེད་དེ། འཛིག་རྟེན་
ཀྱི་འབྱུང་ངོར་གཟུགས་སོགས་ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པར་བཞག་པ་
བཞིན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཡོད་ལ། དབྱེད་པ་ན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་གཟིགས་ངོར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་
བྲལ་བ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར། འདི་ནི་ལན་
གཅིག་མིན་པར་གལ་ཆེ་བས་ཡང་ཡང་བཤད་ཟིན་ཅིང་འཆད་པར་ཡང་འགྱུར་
ལ། སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་འདི་ནི་གངས་ཅན་
ཀྱི་ཁྱོད་འདིར་སྟོན་ཁུ་ལོ་རྩ་བའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་ཀྱི་ཡིག་ཆང་སྒྲན་མེད་པ་
ནས་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་འཐད་པར་མཐོང་ནས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའོ། །གཉིས་པ་ལ།
ལོངས་སྟོན་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་དང་། རྒྱུ་མཐུན་པའི་སྐྱེ་དང་། རྒྱུ་ལ་པའི་སྐྱེ་བཤད་པ་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཞེ་སྐྱེ་དཔག་བསམ་ཤིང་ལྟར་གསལ་གྱུར་ཞིང་། ཡིད་

བཞིན་ནོར་བུ་ཇི་བཞིན་རྣམ་མི་རྟོག། འགོ་གོལ་བར་དུ་འཛིག་རྟེན་འབྱོར་སྤྲད་
 ཏྲ། འདི་ནི་སྤྱོས་དང་བྲལ་ལ་སྤྲང་བར་འགྱུར། །སྤྱུ་གང་གིས་ཚས་སྤྱུ་མངོན་
 དུ་མཛད་པའི་ལོངས་སྤྱུ་དེ་ནི་ཞི་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཏེ། སེམས་སེམས་
 ༼༣༥༥བ༽བྱུང་དང་བྲལ་བའི་སྤྱིར་ཞི་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཀྱང་། དཔག་
 བསམ་གྱི་ཤིང་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པར་སྤྱོད་པ་གསལ་བར་གྱུར་ཅིང་
 ། ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཇི་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཏུ་ཟིན་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་
 འདོད་དོན་སྤྱབ་པར་བྱེད་དོ། །སྤྱུ་འདི་ནི་འགོ་བ་མ་གོལ་བ་སྟེ་འཁོར་བ་མ་སྟོང་
 གི་བར་དུ་འཛིག་རྟེན་དག་གི་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་འབྱོར་པ་ཐོབ་སྤྲད་
 དུ་ཡུན་རིང་པོ་ནམ་མཁའ་གནས་པ་ཇི་སྤྲིད་དེ་སྤྲིད་དུ་རྟག་པར་བཞུགས་
 སོ། །ལོངས་སྤྱུ་འདི་ནི་བྱང་སེམས་ས་བརྩུ་བ་སྤྱོས་པ་དང་བྲལ་བ་ཚོགས་གཉིས་
 བསགས་པས་ཤེས་རབ་དྲི་མེད་ཀྱི་མེ་ལོང་ཐོབ་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་སྤྲང་བར་
 འགྱུར་རོ། །ལོངས་སྤྱུ་ནི་ངེས་པ་ལྟ་དང་ལྟན་པ་སྟེ། གནས་ངེས་པ་འོག་
 མིན། ངོ་བོ་ངེས་པ་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པ། འཁོར་ངེས་པ་ས་བརྩུ་པའི་སེམས་
 དཔལ། དུས་ངེས་པ་རྒྱན་མི་འཆད་པ། ལོངས་སྤྱོད་ངེས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚས་
 འབའ་ཞིག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱུ་
 བོ། །མཚན་དང་དཔེ་བྱད་རབ་འབར་ཞིང་། །སྤྱི་བོ་རྣམས་ལ་སྤྱུ་ཚོགས་
 གཟུགས། །རང་མོས་དབང་གིས་འཛིན་པར་བྱེད། །བསོད་ནམས་ཚོགས་ནི་

དཔག་མེད་ལས། བྱུང་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ། ཁ་བརྒྱུ་ལ་ནི་གནས་རྣམས་
ཀྱིས། །དེ་ལྟ་བུ་ཡི་སྐྱུར་གཟིགས་སོ། །འདི་དེ་ཆོས་རྫོགས་ལོངས་སྤྱོད་
པས། རྒྱལ་སྤྲུལ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱད་བྱའོ། །ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་ཁོ་ན་
ལ། གནས་པའི་སྤོ་ལས་སངས་རྒྱས་བརྗོད། །འོག་མིན་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་
ནི། །དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་བྱ་བར་བཞེད། །ཅེས་ཏེ། བསོད་ནམས་ཆོགས་ནི་
དཔག་མེད་ལས། བྱུང་བ་ཞེས་པས་དུས་ངེས་པ་བརྟན་། ༡༧༥ །ཏོ། །གཞན་
གོ་སྤྱོད། །འདིར་བློ་ལུང་མཆོག་ལྟན་པ་ཆེན་པོ་སོགས་བོད་སྤྱི་མང་པོ་ན་རེ།
རྒྱད་བྲམ་ལས། རི་ལྟར་ཆོན་ནི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱིས། །ཁོར་བུ་དེ་དངོས་མིན་སྤང་
ལྟར། །དེ་བཞིན་འགྲོ་རྒྱུ་སྤྱི་ཆོགས་པས། །བྱབ་བདག་དེ་དངོས་མིན་པར་
སྤང། །ཞེས་དང་། དང་སྤོང་རྣམས་ཀྱི་བད་ཡི་སྤྱ། །པ་ལོ་ལ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་
པའི་གནས། །ཞེས་དང་། རི་ལྟར་སྤྱི་ན་མེད་ནམ་མཁའི་ཁྲ་བའི་
གཟུགས། །སྟོན་ཀའི་ཆུ་སྟོན་མཆོར་ནི་མཐོང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་རྒྱལ་སྤྲུལ་
ཆོགས་ཀྱིས་བྱབ་བདག་གཟུགས། །རྫོགས་སངས་དཀྱིལ་འཁོར་ནང་དུ་མཐོང་
བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། རི་ལྟར་བེད་རྩེ་ར་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ལྟ་དབང་
ལུས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་སྤང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་འགྲོ་སེམས་ས་གཞི་གཙང་མ་
ལ། །བྱབ་པའི་དབང་པོའི་སྤྱི་ཡི་གཟུགས་བརྟན་འཆར། །ཞེས་དང་། འདི་ནི་
རང་སེམས་སྤང་བ་ཞེས། །སོ་སོ་སྤྱི་བོས་མི་ཤེས་མོད། །ཅེས་དང་། དག་བ་སྤྱི་

དང་འཛིག་པས་ན། སངས་རྒྱལ་གཞུགས་ནི་སྐྱེ་དང་འཛིག། བརྒྱ་བྱིན་བཞིན་
 དུ་བྱལ་བ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡི་སྐྱེ་འཛིག་མེད། ཅེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་པ་
 དང་། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་སོགས་སུ་འདུག་གཞུགས་སྐྱེ་སངས་རྒྱལ་མིན་པར་
 གསུངས་པ་དང་། བྱད་པར་གཞུགས་སྐྱེ་བམ་འཛོལ་ནི་གཏན་མེད་ཡིན་ལ།
 གཞུགས་སྐྱེ་ཡང་དག་པ་དེ་ཤེས་པའི་ལུས་ལ་འཛོག་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ཉེ་
 ལྷ་རྒྱལ་བ་དེ་ནི་ཕྱོགས་ཅམ་ཡང་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་ཟད་དེ། ལུང་དེ་དག་གི་
 དོན་མ་གོ་བར་སྒྲུང་བའི་བྱིར་དང་། འདོད་པ་དེ་ལྷ་རྒྱལ་ན་གསུང་རབས་ཀྱི་
 དགོངས་པ་ལས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་༼༣༧༽བུ་བྱིར་ཏེ། ལུང་དེ་དག་
 གིས་ནི་བརྟེན་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་སྒྲིས་པ་དང་བྲལ་བ་དེ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་རང་
 ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོར་རང་རིག་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱོད་བྱལ་མཐོང་བྱལ་མ་རིག་བྱ་སྟེ་
 ཁོང་དུ་ཆུབ་བྱ་ཡིན་ལ། ཉེན་སངས་རྒྱལ་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཛེད་པ་ཐིན་ལས་
 ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པའི་སྒྲིས་པ་རྣམས་གདུལ་བྱ་བསགས་སྐྱུང་གི་སྒྲོའི་མེ་ལོང་
 དག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མཐོང་བ་དང་། དེའི་གསུང་ཐོས་པ་དང་། དེའི་
 དགོངས་པའི་དམ་ཆོས་ཀྱི་རོ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་ཉམས་སུ་
 སྒྲུང་བྱར་འགྱུར་གྱི། ཆོས་སྐྱེ་ལ་ནི་དེ་ལྷ་རྒྱལ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱལ་རང་ཉིད་
 ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་སྐྱེ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་གཟིགས་པ་ན་འགར་ཡང་གཟིགས་པ་མེད་
 པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་ན་དེ་གཞན་སེམས་ཅན་དག་གིས་མཐོང་བྱ་མཐོང་བྱེད་

དུ་རི་ལྟར་ཡང་རིག་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ལུང་དེས་གདུལ་བྱ་
ལ་སྣང་བའི་གཟུགས་སྐྱ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་གཏན་མ་ཡིན་ལ། དེ་
སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ན་དེས་གསུངས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་
མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་མ་ཡིན་ན་གསུང་དེ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བསྟན་པ་དེ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དེའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་དགེ་
འདུན་བྱང་བཞི་ཡ་བརྒྱད་དང་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་འདུན་དགོན་
མཆོག་རྣམས་ཀྱང་དགེ་འདུན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཁྱོད་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ན་
གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནང་འགལ་
འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། མེ་ཆ་བ་ཡིན་ཅིང་གཟུགས་གཟུགས་སུ་རུང་བ་ཡིན་ན་
གཟུགས་སྐྱ་སངས་རྒྱས་མིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་
ཀྱིས་དངོས་སུ་བསྟོན་བྱའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་
ན། སྟོན་བྱང་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་༼ ༣༧ ཁ༽ ན། བདག་སེམས་ཅན་སྟོན་
པོ་ཆེ་སྐྱེ་བ་པ་ཅུང་ཟད་ཅམ་བསྐབས་པར་མ་བྱས་པས་ཀྱང་མཐོང་བར་བྱས་པའི་
སྐྱ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་ཅིས་སྟོན་ལམ་བཏབ་ཅིང་། དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་ལས་ཀྱི་
འབྲས་བུ་ཆུད་ཐོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་སྐྱ་ཡང་དག་པ་དེ་
གཟུགས་མིན་པར་གཤེས་པ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་བཙོམ་ལུན་འདས་ཀྱི་བཀའ་
བསྟན་བཙོས་རབ་འབྱམས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞན་དོན་ཀྱི་སྐྱ་དེ་སེམས་ཅན་

གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་སྐྱུ་ལ་བཤད་པ་མ་གཏོགས་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱུ་དེ་
 ཤེས་སྐྱུ་ཞེས་ཡི་གེ་ན་གཅིག་ཀྱང་མི་འབྱུང་ལ། མཚན་དཔེ་སོགས་ཤེས་པའི་
 བྱད་ཆོས་སུ་འདོད་ན། ཤེས་པར་གྱུར་པའི་དབྱེ་སྐྱུ་བྱང་བ་ལྟར་གནག་དང་
 ། སེན་མོ་ཟངས་མདོག་སོགས་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཤེས་པ་ལ་ཁ་དོག་དང་
 དབྱིབས་ཀྱི་ངོ་བོར་ཡང་འདོད་རིགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་ནི་ཤེས་པ་ལ་
 ཆོགས་བརྒྱད་ལས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་དབྱེ་བར་རིགས་ཏེ་གཟུགས་ཀྱི་བྱད་པར་གྱི་དབྱེ་
 བ་དེ་སྟེད་ཤེས་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ནི་སྐད་དུ། ཤེས་
 རྣམ་གཉིས་དང་རྣམ་ཉི་ཤུ། །ཞེས་མདོ་མདོན་གྱི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་བསྒྱུར་ཏེ་
 འདོན་རིགས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་གཟུགས་སྐྱུ་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་
 རྫོབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཅིང་
 ། དེ་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཤུལ་བྱ་ལའང་དེ་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་ལས་མ་གཏོགས་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་
 སུ་མི་སྒྲིང་བའི་ཕྱིར། ཡང་བྱེད་ཅག་བསྟོན་ཏོམ་ཆེ་བས་གཟུགས་སྐྱུ་དེ་གཤུལ་བྱ་
 སེམས་ཅན་དེའི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ན་ནི། འོ་ན་ཁྱོད་རང་གི་ལྟུང་བཟེད་
 བར་གི་རྒྱ་རི་ཁྱོད་རང་གི་ཟས་བྱན་པོ་དེའི་མིག་གི་ཤེས་པར་༼༣༥༽འགྱུར་
 བས་ཁྱོད་ཅག་གི་དགྲ་ཆོགས་ཀྱི་དུས་ཟན་བྱན་པོ་དེའི་མིག་ཤེས་དེ་སྤྲུག་དང་
 སྐྱར་ལ་ཁྲ་ཉི་ཁྲ་ཉི། གལ་ཏེ་གསུང་རབ་འགའ་འགའ་གཟུགས་སྐྱུ་སངས་རྒྱས་

མིན་པར་གསུངས་པ་ཡོད་ན་མེད་རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་དོན་
དམ་དཔྱད་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ཅིང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་
གསུངས་པ་ནི་མེད་རང་བཞིན་ཆ་བ་ཡིན་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་མ་དཔྱད་པའི་རྣམ་
གཞག་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཆོས་སྐྱེ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་སྐྱེ་འགག་མེད་པའི་སྟོས་བྲལ་
དང་གཟུགས་སྐྱེ་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཀྱི་སྟོས་པ་སྟེ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གདུལ་བྱའི་
སྟོ་ལ་བལྟོས་ནས་བཞག་གི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་གཟུགས་སྐྱེ་དང་
ཆོས་སྐྱེ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་དག་ལས་གཅིག་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་གཅིག་ཤོས་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཡིན་མིན་སོགས་ཀྱི་བྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མེད་དོ། །འོ་ན་རྒྱུད་སྤྱུ་མར། རང་དོན་གཞན་དོན་དོན་དམ་སྐྱེ་དང་ནི། །དེ་ལ་
བརྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྐྱེ་གཉིས་ཏེ། །ཞེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་
སུ་བྱེ་བ་མ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་
གཉིས་སུ་ཐ་སྟོད་གཞན་གྲགས་དང་བརྟུན་ནས་ཆོས་སྐྱེ་ལ་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་
བདེན་པར་བརྫོད་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་ལ་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་
བརྫོད་པར་མཛད་ཀྱང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཆོས་སྐྱེ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་འགག་དང་བྲལ་བའི་
དོན་དམ་བདེན་པར་ཡང་བརྫོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་སྐྱེ་རྣམ་མཁུན་ལ་
བཤད་ནས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་གི་སྟོབས་སོགས་སྐྱེ་འགག་
གི་བདག་ཉིད་ཅན་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་བཤད་པ་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིར་དང་།

གཟུགས་སྐྱུ་ལ་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པར་བཞག་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་
 དེ། སྐགས་ཀྱི་༼༣༧༧ན༽ཐེག་པར་ངེས་དོན་དོན་དམ་པའི་གཟུགས་སྐྱུ་བྱང་
 འབྲུག་དོ་རྗེ་འཆང་ཉིད་ལ་བཤད་པའི་གནས་སྐབས་ཆེས་མང་བའི་སྤྱིར།
 སྐབས་སྟོབས་ཀྱི་བྱང་པར་ལས་ཤེས་དགོས་པ་ལས་སྟོགས་རེ་ལ་མངོན་པར་
 ཞེན་པར་མི་བྱའོ། །དེས་ན་ཁ་ཅིག་གི་ལྷགས་ལྟར་གཟུགས་སྐྱུ་ལས་གཞན་ན་དོ་
 བོ་ཉིད་སྐྱུ་ཡོད་པར་སྒྲ་བ་དང་། གཟུགས་སྐྱུ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་
 འདོད་པ་དེ་ལྟར་ན་བདེན་པ་གཉིས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་
 གསུངས་པའི་གནད་མ་དུན་པར་བྱུང་རྒྱལ་དུ་ཁ་ནས་ཤོར་བའི་ཅོལ་གཏམ་
 མོ། །གཉིས་པ་ལ། སྐྱུ་སྟན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་། བཞེད་པ་ལ་མངའ་བ་སྐྱུར་བ་
 སྟན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་སྟན་སུམ་ཆོགས་པ་བཤད་པ་གསུམ། དང་
 བོ་ལ། སྐྱེ་བའི་གནས་སྐབས་སྟོན་པའི་མཐུ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་། སྐྱོད་པའི་
 གནས་སྐབས་སྟོན་པའི་མཐུ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་གཉིས། དང་བོ་ནི། ཐུབ་དབང་དུས་
 གཅིག་ཁོ་ནར་དེའི་རྒྱ་མཐུན། །གཟུགས་སྐྱུ་གཅིག་ལ་རང་གི་སྐྱེ་གནས་
 སྐབས། །སྤར་འགགས་གསལ་དང་མ་འཆོལ་བྱུང་ཚུལ་ནི། །མ་ལུས་ཀྱིས་བཀྲ་
 མཐའ་དག་སྟོན་པར་མཛད། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་དག་བསྐྱེད་
 པ་དང་རྒྱ་མཐུན་པའི་སྐྱུ་གཞན་ཡང་ཆོས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེའི་མཐུ་ལས་གདུལ་བྱའི་
 དོན་དུ་འབྱུང་བ་ནི་ཐུབ་པའི་དབང་བོས་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་སྐྱེ་གཉིས་བོ་དེའི་རྒྱ་

མཐུན་གཟུགས་སྐྱུ་གཅིག་ལ་སངས་མ་རྒྱས་པའི་སྤྱོད་ལ་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་
པ་རང་གི་སྐྱུ་བའི་གནས་སྐབས་སྤྱར་འགགས་ཟིན་པའི་བྱང་མཐའ་མ་ལུས་པ་
གསལ་བ་དང་མ་འདྲེས་པ་མ་འཆོལ་བར་བྱང་ཚུལ་ནི་མ་ལུས་ཀྱིས་བཀྲ་མཐའ་
དག་མེ་ལོང་ལ་བྱད་བཞིན་སྟོན་པ་ལྟར་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། སྐྱུ་གཅིག་ལ་
སྟོན་པ་དང་། བ་སྤྱིའི་ཁུང་ལུ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་མཐའ་དག་སྟོན་པའི་མཐུ་
གཉིས། དང་པོ་ལ། སྟོན་པ་དང་། ཡར་ཕྱིན་གཞན་ལྟ་ལ་སྟོན་པའི་འབྱུང་
མཐའ་སྟོན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཞིང་ཇི་འདྲར་བྱབ་དབང་དེ་དང་
། དེ་དག་སྐྱུ་སྟོན་མཐུ་སྟོབས་ཇི་འདྲ་དང་། །ཉན་ཐོས་དག་འདུན་ཇི་སྟེད་ཇི་ལྟ་
དང་། །བྱང་ཚུབ་སེམས་རྣམས་དེར་གཟུགས་ཇི་འདྲ་དང་། །ཇི་འདྲའི་ཆོས་དང་
དེར་བདག་ཇི་འདྲ་དང་། །ཆོས་ཐོས་སྟོན་པ་གང་ལ་སྟུང་པ་དང་། །སྟོན་གང་ཇི་
ཙམ་དེ་དག་ལ་ལུལ་བ། །དེ་ནི་མ་ལུས་སྐྱུ་གཅིག་ལ་སྟོན་མཛད་། །སྟོན་པ་སྟོན་
། ༡༧༧༧ །སྟོན་པའི་ཡར་ཕྱིན་སྟོན་པ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བེ་ཏུ་རྩ་དང་པར་
རྒྱ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་གིང་སེམས་ཅན་ཀྱི་མཛེས་པ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ན་བྱབ་དབང་
དེ་རྣམས་བལྟམས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དེ་དག་སྐྱུ་སྟོན་མཐུ་སྟོབས་ལུ་དུ་བྱུར་
པ་ཅི་འདྲ་བ་དང་། དེ་དག་གི་ཉན་ཐོས་དག་འདུན་ཀྱི་གངས་ཇི་སྟེད་པ་དང་།
རང་གི་ཐར་པ་ལ་ནན་ཏན་ཇི་ལྟར་སྟོན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དེ་དག་གི་ཞིང་ན་
བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དེར་གཟུགས་ཀྱི་བྱང་པར་མཚན་དཔེ་དང་ཆོས་

གོས་ཟས་གནས་ཉིད་སྐྱོད་ཇི་འདྲ་བར་དང་། ཐེག་པ་གཅིག་དང་གསུམ་གྱི་ཉེན་
 ཅན་ཚུལ་ཇི་འདྲ་བ་བསྟན་པའི་ཚུལ་དང་། ཞིང་དེར་བདག་ཉིད་བྲམ་ཟེའི་
 དེགས་སོགས་སུ་སྐྱེས་པ་དང་། བྱིས་པའམ་རབ་བྱུང་ཅི་འདྲར་གྱུར་པ་དང་།
 ཚུལ་ཐོས་ན་བསྐྱབ་པ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་བསྐྱས་པ་དག་ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་པ་ལྷ་བྱ་
 དང་། ལྷག་མ་མེད་པ་རྒྱས་པ་དག་སྒྲོང་གི་སྒྲིམ་པ་ལྷ་བྱ་ཁས་སྒྲངས་ནས་སྐྱོད་པ་
 གང་ལ་སྐྱུད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་སེམས་དཔའ་ཉན་ཐོས་གྱི་དག་འདུན་དང་
 བཅས་པ་ལ་བཟའ་གོས་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་སོགས་སྐྱིན་པ་གང་ཇི་ཙམ་དེ་དག་ལ་
 སུལ་བ་དེ་ནི་མ་ལུས་པར་སྐྱ་གཅིག་ལ་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་
 བཞིན་ཚུལ་བྲིམས་བཟོད་བཙོན་ཉིང་འཛིན་དང་། །ཤེས་རབ་སྐྱོད་ཆེ་
 རྒྱར་གྱི་གནས་སྐབས་གང་། །མ་ཚད་མེད་དེ་དག་ཉིད་སྐྱོད་པ་ཀུན། །སྟོན་སྐྱིན་
 པའི་སྐྱུད་པ་སྐྱོད་པའི་བྱུང་བ་སྟོན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་བྲིམས་དང་བཟོད་པ་དང་
 བཙོན་འགྲུས་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གྱི་པར་ཕྱིན་ལ་སྐྱོད་ཆེ་རྒྱར་གྱི་
 གནས་སྐབས་གང་ཡིན་པ་མ་ཚད་བ་མེད་པ་དེ་དག་མ་ལུས་པ་སྐྱ་གཅིག་ལ་སྟོན་
 པར་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། ཉིད་ཀྱི་སྐྱོད་པ་དང་། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོད་པ་དང་། གཞན་དུས་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་འཕགས་ཀུན་གྱི་སྐྱོད་པ་
 བ་སྐྱུའི་ཁུང་བུ་གཅིག་དུ་སྟོན་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྐྱ་ཡི་བ་སྐྱུའི་ཁུང་བུར་
 གསལ་བར་སྟོན། །སྐྱ་གཅིག་ལ་དེ་ལྟའི་སྐྱོད་པ་སྟོན་པར་མ་། །༣༧༥།ཟླ་བ་

ཉིད་ཀྱི། ཕྱིན་དྲུག་གི་སྟོན་པ་མ་ཆང་བ་མེད་པ་ཀུན་བ་སྐྱའི་ཁུང་བུར་གསལ་
བར་སྟོན་ཏེ། །གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་གང་དག་འདས་དང་འབྱུང་འགྱུར་གང་
། །གང་དག་ད་ལྟར་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པར། ། །གང་ངས་མཐོན་
ཆོས་སྟོན་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་བཟུང་བའི། །འགྲོ་དབུགས་འབྱིན་ཞིང་འཛིག་རྟེན་
བཞུགས་པ་དང་། །དང་པོའི་ཐུགས་བཟུང་བྱང་ཆུབ་སྣིང་པོའི་བར། །དེ་དག་
སྟོན་ཀུན་དངོས་རྣམས་མིག་འཕྲུལ་གྱི། །རང་བཞིན་མཁྱེན་ནས་བདག་བཞིན་
བ་སྐྱེ་ཡི། །ཁུང་བུར་དུས་གཅིག་ལ་ནི་གསལ་བར་སྟོན། །གཞན་ཡང་སངས་
རྒྱས་གང་དག་འདས་དང་མ་བྱོན་པ་འབྱུང་འགྱུར་གང་དང་གང་དག་ད་ལྟ་ནམ་
མཁའི་མཐར་ཐུག་པར་གསུང་གི་གདངས་མཐོན་པོ་ཆང་ས་དབྱངས་སོགས་ཀྱིས་
ཆོས་སྟོན་ཅིང་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་བཟུང་བའི་འགྲོ་བ་རྣམས་དབུགས་འབྱིན་ཅིང་
འཛིག་རྟེན་ན་བཞུགས་པ་དང་བཞུགས་པ་དེ་དག་དང་པོ་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་ནས་
བཟུང་བྱང་ཆུབ་སྣིང་པོའི་བར་གཤེགས་པ་དེ་དག་གི་སྟོན་པ་ཀུན་གྱི་དངོས་པོ་
རྣམས་མིག་འཕྲུལ་གྱི་རང་བཞིན་ལྟར་མཁྱེན་ནས་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་པ་སྟོན་པ་
བཞིན་སྐྱའི་བ་སྐྱའི་ཁུང་བུར་དུས་གཅིག་ལ་ནི་གསལ་བར་སྟོན་ཏེ། །བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མིག་འཕྲུལ་ལྟར་མཁྱེན་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མིག་
འཕྲུལ་དུ་སྟོན་པར་སྟོན་པ་ལ་མངའ་བ་རྟེན་པའི་ཕྱིར། །གསུམ་པ་ནི། །དེ་བཞིན་
དུས་གསུམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། །རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་མ་

ལུས་ཀྱི། སྦྱོད་དང་དེ་ལྟ་བུ་སྦྱེ་བའི་གནས་སྐབས་ནི། །ཐམས་ཅད་བ་སྦྱེའི་ཁུང་
བུར་གཅིག་ཆེ་སྟོན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རང་གཞན་གྱི་སྦྱོད་པ་བ་སྦྱེའི་ཁུང་
བུ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་དེ་བཞིན་དུ་དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དང་རང་
རྒྱལ་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་མ་ལུས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ཐམས་ཅད་དང་། དེ་ལྟ་བུ་སོ་སོ་སྦྱེ་
བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ནི་སྦྱོད་པ་ཐམས་ཅད་བ་སྦྱེའི་ཁུང་བུར་དུས་གཅིག་གི་ཆེ་
སྟོན་ཏོ། །གཉིས་པ་ལ། ཡུལ་དང་། དུས་ལ་བསྟོས་ནས་བཞེད་པ་ལ་མངའ་
དབང་བསྐྱར་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དག་པ་འདི་ནི་བཞེད་པ་འཇུག་པ་
ཡིས། །རྩལ་གཅིག་ཡུལ་ལ་མཁའ་གཏུགས་འཛིག་རྟེན་དང་། །འཛིག་རྟེན་
མཐའ་ཡས་ཕྱོགས་བྱུང་རྩལ་སྟོན་མོད། ། །རྩལ་རགས་མི་འགྱུར་
འཛིག་རྟེན་སྤྱི་མི་འགྱུར། །སྤངས་རྟོགས་ཐིན་ལས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་སངས་
རྒྱས་འདི་ནི་བཞེད་པ་ཙམ་གྱིས་འཇུག་པ་ཡིས་རྩལ་སྤྱི་རབ་གཅིག་གི་ཡུལ་ལ་
ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་པའི་འཛིག་རྟེན་སྟོན་པ་དང་འཛིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་
པའི་ཕྱོགས་རྩལ་སྤྱི་རབ་གཅིག་གིས་བྱུང་བར་སྟོན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་ནའང་རྩལ་
རགས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་འཛིག་རྟེན་སྤྱི་རབ་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི།
ནམ་རྟོག་མི་མངའ་བྱོད་གྱིས་སྤྱི་མཐའི་བར། །སྤྱད་ཅིག་དེ་རེ་རེ་ལ་སྦྱོད་སྒྲ་
ཆོགས། །རི་སྟོད་སྟོན་པ་དེ་སྟོད་འཛམ་བུ་གླིང་། །མ་ལུས་རྩལ་གང་དེ་སྟོད་ལ་
གངས་མེད། །སྟོན་པ་ནམ་རྟོག་མི་༼༣༧༽མངའ་བ་བྱོད་གྱིས་སྤྱི་མཐའི་

བར་དུ་སྐད་ཅིག་དང་སྐད་ཅིག་དེ་རེ་རེ་ལ་མཛད་པ་བརྒྱ་གཉིས་ལྷ་བྱ་སེམས་
ཅན་འདུལ་ཐབས་ཀྱི་སྒྲིང་པ་སྣ་ཆོགས་ཇི་སྟེད་སྟོན་པ་དེ་སྟེད་འཛམ་བུའི་གླིང་
མ་ལུས་པའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་གང་དེ་སྟེད་ལ་སྤྲ་མའི་གངས་ཀྱི་ཆ་ཅམ་ཡང་མེད་
དོ། །གསུམ་པ་ལ། ཡོན་ཏན་གྱི་གཙོ་བོ་སྟོབས་བརྒྱ་བཤད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་
མཐའ་ཡས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་གྱིས་བསམ་མི་བྱུང་བར་བསྟན་པ་དང་
། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་སུ་བསྟུ་བ་གསུམ། དང་པོ་ལ།
བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་སྟོབས་དང་
། །དེ་བཞིན་ལས་རྣམ་སྒྲིབ་སྟོབས་དང་། །མོས་པ་སྣ་ཆོགས་ཐུགས་རྒྱུད་དང་། །སྣ་
ཆོགས་ཁམས་ནི་མཁྱེན་སྟོབས་དང་། །དེ་བཞིན་དབང་མཆོག་མཆོག་མ་
ཡིན། །མཁྱེན་དང་ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་དང་། །བསམ་གཏན་རྣམ་ཐར་ཉིང་
འཛིན་དང་། །སྟོམས་པར་འཇུག་སོགས་སྟོབས་དང་། །སྟོན་གནས་དྲན་པ་
མཁྱེན་པ་དང་། །དེ་བཞིན་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་སྟོབས་དང་། །ཟག་རྣམས་ཟད་པ་མཁྱེན་
སྟོབས་ཏེ། །སྟོབས་ནི་བརྒྱ་པོ་འདི་དག་གོ། །འདིར་འགྲེལ་བཤད་དུ། །སྟོབས་རེ་
རེ་ཞིང་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་
མཛོན་པ་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་བཤད་པ་ནི་གོང་དུ་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་འཇུག་
པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞིང་། གཞན་སྤྲང་ཡིན་ན་ཡང་མ་
དབྱེད་པར་འཛོག་པས་མཚུངས་ལྡན་སྒྱུར་མི་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། མདོར་

བསྟན་ལྟར་བཅུའི་དང་པོ་ནི། ཀུ་གང་ཞིག་ལས་གང་ཞིག་ངེས་པར་སྐྱེ་འགྱུར་
 བ། །དེ་ནི་དེ་ཡི་གནས་སུ་དེ་མཁའ་ནུམ་གྱིས་གསུངས། །བཤད་པ་ལས་
 བསྐྱོག་གནས་མིན་གཤམ་གྱ་མཐའ་ཡས་པ། །མཁའ་ནུམ་པ་ཐོགས་པ་སྤངས་པ་དེ་ནི་
 ལྟོབས་སུ་བཤད། །ཀུ་གང་ཞིག་ལས་རང་གི་འབྲས་སུ་གང་ཞིག་ངེས་པར་སྐྱེ་
 བར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ཅན་འབྲས་སུ་དེའི་གནས་སུ་གནས་དེ་མཁའ་ནུམ་པ་
 སངས་ཀྱིས་ནུམ་གྱིས་གསུངས་ཏེ། ཀུ་དགེ་མི་དགེ་ལས་ནུམ་སྐྱེན་ཡིད་
 །༡༥༥། རྟེན་འོང་མི་འོང་སོགས་འབྱུང་བ་འདི་ལྟར་བསྐྱེ་བ་མེད་པར་གནས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་སྐྱད་བཤད་པ་ལས་བསྐྱོག་པ་རྒྱ་མིན་ལས་འབྲས་སུ་འབྱུང་བ་
 དེ་གནས་མིན་ཏེ། དཔེར་ན་དགེ་བ་ལས་འབྲས་སུ་ཡིད་རྟེན་མི་འོང་བ་འབྱུང་བའི་
 གནས་མེད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་གནས་ཡིན་མིན་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་གཤམ་གྱ་མཐའ་
 ཡས་པ་མཁའ་ནུམ་པ་ལ་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པ་དེ་ནི་ལྟོན་པའི་གནས་དང་གནས་
 མིན་མཁའ་ནུམ་པའི་ལྟོབས་སུ་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། འདོད་དང་མི་འདོད་དེ་
 ལས་བསྐྱོག་དང་ཟད་དངོས་ཀྱི། །ལས་དང་དེ་ཡི་ནུམ་སྐྱེན་གྱིན་ཏུ་སྐྱེ་ཆོགས་
 ལའང་། །མཁའ་ནུམ་པ་རྣམས་མཐུ་ཐོགས་མེད་སོ་སོར་འཇུག་འགྱུར་བ། །དུས་
 གསུམ་གཤམ་གྱ་བྱུང་མཛད་དེ་ནི་ལྟོབས་སུ་འདོད། །འདོད་པའི་ལས་ནུམ་སྐྱེན་
 ཡིད་རྟེན་འོང་བ་དང་། མི་འདོད་པའི་ལས་ནུམ་སྐྱེན་ཡིད་རྟེན་མི་འོང་བ་དང་། དེ་
 ལས་བསྐྱོག་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དགེ་མི་དགེ་མ་ཡིན་པའི་འདྲེས་མ་དང་། ལས་

ཟད་པའི་རྒྱའི་དངོས་པོ་ཟག་མེད་གྱི་ལས་དང་སྟེ། མདོ་ལས། ལས་གཅིག་ཏུ་
དཀར་བ་དང་། གཅིག་ཏུ་གནག་པ་དང་། དཀར་ནག་འབྲེས་མ་དང་། ལས་
ཟད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཟག་མེད་གྱི་ལས་བཞི་གསུངས་པས་འདིར་ཡང་དེའི་
དབང་དུ་བྱས་སོ། །འདིར་འགྲེལ་བཤད་དུ། མི་ཟད་དངོས་ལས་དང་། ཞེས་
བརྟོན་ནས་ཟད་པ་མེད་པ་མ་བྱས་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རང་
སྟེ་འོག་མའི་མུང་འདས་རྣམས་ཡོད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་གྱི། མདོ་དང་
ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མདོན་པ་དང་འགལ་བའི་ཟད་པའི་རྒྱ་ཟག་པ་མེད་པ་དང་ཞེས་
བ་ཉིད་ལེགས་སོ། །ལས་དེ་བཞི་ལས་ཟག་མེད་ལ་རྣམ་སྤྲིན་མེད་པས་གཞན་
གསུམ་པོ་དེའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རྣམ་ཆོག་སྤྲུལ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ལའང་རང་
གི་ངོ་བོ་རབ་དབྱེ་སོགས་མཁྱེན་པའི་རྣམས་མཐུ་ཐོགས་མེད་གཤུལ་བྱའི་ཡུལ་དུས་
སོ་སོར་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཡུལ་ཅན་དུས་གསུམ་གྱི་ཤེས་བྱ་ལ་བྱབ་པར་
མཛད་པ་དེ་ནི་སྟོན་། ༡༧ །པའི་ལས་དང་རྣམ་སྤྲིན་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་
འདོད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། འདོད་ཆགས་སོགས་ཀྱིས་འབྱུང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་
འདོད་པ་ནི། །ཤིན་ཏུ་སྣ་ཆོག་སྤྲུལ་དམན་འབྲིང་གང་ཡང་བྱད་འཕགས་
འདོད། །དེ་ལས་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་གཡོགས་མོས་ལའང་མཁྱེན་པ་ནི། །དུས་
གསུམ་འགོ་བ་མ་ལུས་བྱབ་པ་སྟོབས་ཞེས་བྱ། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་སོགས་
ཉོན་མོངས་པ་དང་སོགས་ཀྱིས་དད་སོགས་དགེ་ཆོས་གང་ལས་བྱུང་བའི་ས་བོན་

གྱི་སྟོབས་གྱིས་ཡོངས་སུ་བབྱང་བའི་ལྷག་པར་མོས་བསམ་གྱི་འདོད་པ་དེ་ནི་
 ཤིན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་པ་དམན་པ་དང་འབྲིང་དང་། གང་ཡང་བྱད་འཕགས་འདོད་པ་
 དང་འདོད་པ་དེ་ནི་ཡང་མོས་པ་དེ་ལས་གཞན་ཆགས་སོགས་མངོན་འབྱུང་སྟོང་
 པ་རྣམས་གྱིས་གཡོགས་ཤིང་སྦྱིབ་པའི་མོས་པ་དེ་ལའང་རང་གི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་
 བ་སོགས་མཐེན་པ་དེ་ནི། རྣམ་གསུམ་གྱི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་ལ་བྱབ་པས་སངས་
 ཀྱས་དག་གི་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་མཐེན་པའི་སྟོབས་ཞེས་བྱའོ། །བཞི་པ་
 ནི། སངས་རྒྱས་ཁམས་གྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་ལ་མཁས་རྣམས་གྱིས། མིག་སོགས་
 རྣམས་གྱི་རང་བཞིན་གང་དེ་ཁམས་སུ་གསུངས། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
 རྣམས་གྱི་མཐེན་པ་མཐའ་ཡས་ཤིང་། རྣམ་ཀུན་ཁམས་གྱི་བྱད་པར་ལ་འཇུག་
 སྟོབས་སུ་འདོད། །སངས་རྒྱས་ཁམས་སྟོང་ཉིད་གྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་
 པ་རྣམས་གྱིས་མིག་སོགས་དག་གི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོའམ་སྟོང་ཉིད་གང་དེ་
 ཁམས་སུ་གསུངས་པས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་གྱི་ནང་སྟོང་བ་ཉིད་
 སོགས་རབ་དབྱེ་ལ་མཐེན་པ་ཁམས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པས་མཐའ་ཡས་ཤིང་།
 རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཁམས་སྟོང་ཉིད་གྱི་བྱད་པར་ལ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བར་འཇུག་པ་
 དེ་ནི་ཁམས་སྣ་ཚོགས་མཐེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ། །ལྔ་པ་ནི། ཀུན་ཏུ་ཉོག་
 སོགས་ཆེས་རྣོ་ཉིད་ནི་མཆོག་བཞེད་ལ། །འབྲིང་གནས་སྐབས་དང་རྩལ་ཉིད་
 མཆོག་མིན་པར་བཤད་དང་། མིག་ལ་སོགས་དང་ཕན་ཚུན་སྐྱབ་རུས་ཚུབ་པ་

ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆགས་མེད་སྟོབས་སུ་གསུངས། །ཀྱན་ཏུ་
ཉོག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་པོ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་སོགས་བསྐྱེད་པའི་
མངའ་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། སོགས་པའི་སྒྲིམ་དད་སོགས་ནི་རྣམ་བྱང་
གི་དབང་པོ་ཡིན་ཏེ། དགེ་བའི་ཆོས་བསྐྱེད་པ་ལ་དབང་བསྐྱར་བའི་ཕྱིར། དེ་
དག་ལས་ཆེས་དབང་པོ་རྣེས་ཉིད་ནི་མཆོག་ཡུལ་དུ་བྱུང་བར་བཞེད་ལ། འབྲིང་
གི་གནས་སྐབས་དང་རྩལ་པོ་རྒྱུད་ཏུ་ཉིད་མཆོག་མིན་པར་བཤད་པ་དེ་དག་དང་
མིག་ལ་སོགས་དབང་པོ་ཉིད་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། མིག་གིས་ཉིད་ལེན་བྱས་
༼༣༥༠༩༽ན་བས་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ནས་མིག་གི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་
ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་བསྐྱབ་པའི་རྣམས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་
བྱགས་སུ་བྱང་རྒྱལ་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་
འཇུག་པ་འདི་ནི་དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་
གསུངས་སོ། །དྲུག་པ་ནི། ལམ་འགའ་རྒྱལ་བ་ཉིད་དང་འགའ་ཞིག་རང་རྒྱལ་
ཀྱི། །བྱང་རྒྱལ་དང་ནི་ཉན་ཐོས་བྱང་རྒྱལ་ཡི་དྲགས་དང་། །དུད་འགོ་ལྟ་མི་
རྣམས་དང་དཔྱལ་ལ་སོགས་འགོ་བ། །དེ་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་མེད་མཐའ་ཡས་
སྟོབས་སུ་འདོད། །ལམ་འགའ་ཞིག་ནི་རྒྱལ་བ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དང་། ལམ་
འགའ་ཞིག་རང་རྒྱལ་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་འདོད་པ་དང་ནི་ལ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་
ཏུ་འདོད་པ་དང་། ལ་ལ་ཡི་དྲགས་དང་། དུད་འགོ་ལྟ་མི་རྣམས་དང་། དཔྱལ་བ་

དག་ཏུ་འགོ་བ་དང་། ལ་སོགས་པས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པར་འགོ་བ་དེ་ལ་དེ་དང་
དེར་འགོ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཁྱེན་པ་ཡུལ་ཅན་ཆགས་ཐོགས་མེད་པ་མཐའ་
ཡས་པར་འཇུག་པ་འདི་ནི་སྟོན་པའི་ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པའི་
སྟོབས་སུ་འདོད་དོ། །བདུན་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་རྣལ་འབྱོར་བྱེ་བྲག་
ལ་ཐ་དང་། །བསམ་གཏན་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་གང་ཞི་གནས་གང་དག་དང་
། །སྟོམས་འཇུག་བྱུང་པར་གང་དག་གཅིག་པར་བརྒྱད་གྱུར་པ། །དེ་ལ་མཁྱེན་
པ་ཐོགས་མེད་འདི་ནི་སྟོབས་སུ་བཤད། །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་ན་
གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་
དང་། དབང་པོ་རྩེ་རྒྱལ་མཐའ་ཡས་ལ་དབྱེ་བ་མང་པོ་ཐ་དད་པའི་བསམ་གཏན་
བཞི་དང་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་གང་ཡིན་དང་། ཞི་གནས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་གང་
དག་དང་། མཐར་གནས་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་བྱུང་པར་ཅན་གང་དག་གཅིག་པར་
བརྒྱད་དུ་གྱུར་པ་བསམ་གཏན་བཞི་གཟུགས་མེད་བཞི་ཚོར་འདུ་འགོག་པ་
དགྱའོ། །དེ་དག་གི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱུང་གི་རྒྱ་མཐའ་ཡས་པའི་
བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པ་དེ་ལ་མཁྱེན་པ་ཐོགས་མེད་འདི་ནི་བསམ་གཏན་
སོགས་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་བྱུང་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་
བཤད་དོ། །བརྒྱད་པ་ནི། ཇི་སྲིད་གཏི་མུག་དེ་སྲིད་སྲིད་གནས་འདས་བདག་
དང་། །སེམས་ཅན་གཞན་རེ་རེ་ཡི་སྲིད་པ་སེམས་ཅན་ནི། །ཇི་སྲིད་དེ་སྲིད་

མཐའ་ཡས་གཞིར་བཅས་ཡུལ་ཕྱོགས་དང་། །བཅས་རྣམས་ལ་སློ་གང་དང་གང་
ཡིན་སྟོབས་སུ་བཤད། །རི་སྲིད་གཏི་མུག་ཐོགས་མེད་ཀྱི་དབང་གིས་
༼༣༥༠བ༽སློ་བ་བརྒྱད་པ་ཐོགས་མེད་དེ་སྲིད་ཀྱི་སྲིད་པར་གནས་པ་འདས་པའི་
བདག་དང་། སེམས་ཅན་གཞན་རེ་རེ་ཡི་སྲིད་པར་སེམས་ཅན་ནི་རི་སྲིད་དེ་སྲིད་
མཐའ་ཡས་པ་དག་གི་སྟོན་འདས་པའི་སྲིད་པ་སློ་བ་གཞི་བཅས་ཡུལ་ཕྱོགས་
དང་བཅས་པ་རྣམས་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་མཁྱེན་པའི་སློ་གང་དང་གང་ཡིན་
པ་ནི་སྟོན་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དོ། །དགུ་པ་ནི། སེམས་
ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་འཆི་འཕོ་དང་། །སློ་གང་འཛིག་རྟེན་ལ་གནས་
ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་དང་། །བཀྲ་མང་དེ་ལ་མཁྱེན་པ་དུས་དེར་འཇུག་པ་
ཡིས། །མ་ཆགས་རྣམ་ཀུན་ཡོངས་དག་མཐའ་ཡས་སྟོབས་སུ་འདོད། །སེམས་
ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་འཆི་འཕོ་བ་ཡུང་པོ་འཛིག་པ་དང་། །སློ་བ་ཉིང་
མཚམས་སྦྱར་བ་གང་ཡིན་པ་འཛིག་རྟེན་ལ་གནས་པ་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པ་
དང་ལས་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་བཟོ་བོས་སྦྱར་བ་ཆེས་བཀྲ་ཞིང་མང་བ་དེ་ལ་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་དུས་དེར་འཇུག་པ་ཡིས་ཡུལ་ལ་མ་ཆགས་པར་རྣམ་ཀུན་
ཡོངས་སུ་དག་པ་མཐའ་ཡས་འདི་ནི་སྟོན་པའི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སློ་བ་མཁྱེན་པའི་
སྟོབས་སུ་འདོད་དོ། །བཅུ་པ་ནི། རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱར་དུ་བྱུང་
རྣམས་ཀྱི། །ཉོན་མོངས་དག་ནི་བག་ཆགས་དང་བཅས་འཛིག་འགྱུར་དང་

། གློབ་མ་ལ་སོགས་ཉོན་མོངས་སློ་ཡིས་འགོག་པ་གང་། །དེ་ལ་མཁུན་པ་
ཆགས་མེད་མཐའ་ཡས་སྟོབས་སུ་འདོད། །ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཀྱན་མཁུན་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཟུར་དུ་ཀླུ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་ན་མ་རིག་པ་སོགས་ཉོན་
མོངས་པ་དག་དང་ནི་མ་རིག་པ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་རྒྱད་འགག་པ་བསྐྱོ་བར་
རྗེས་སུ་བགོད་བྱེད་ཉོན་མོངས་ཟུ་མཐར་ཐུག་པ་གོམས་པ་དང་། ཅུ་བ་ཞེས་རྣམ་
གྲངས་སུ་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་འཛིག་ཅིང་འགོག་འགྱུར་དང་།
གློབ་མ་ཉོན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
སློ་ཡིས་འགོག་ཀྱང་བག་ཆགས་སྤང་མི་ལུས་ཏེ། ལུམ་པ་ལ་མེ་ཏོག་དང་ཏིལ་
མར་སོགས་བསལ་ཀྱང་དེའི་དྲི་དམིགས་པ་བཞིན། ཉོན་མོངས་སྤངས་ཀྱང་
བག་ཆགས་ཡོད་པས་དག་བཅོམ་པ་སྡོན་སྤྱུའུར་གྱུར་པ་མཆོང་ཞིང་འགོ་བ་དང་
། སྡོན་བུམ་ཟེར་གྱུར་པ་དམངས་མོར་བརྗོད་པའི་ཀྱན་སྦྱོད་བཅོམ་
། ༣༥༡ ་ །ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་བསྐྱོག་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་མ་རིག་པའི་
བག་ཆགས་ནི་ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་གོགས་ཡིན་ལ། དེ་ནི་པ་ཚབ་ལོ་
ལྷོས་འཇུག་འགེལ་གྱི་མཆན་རྟིང་ལ་ལར་རི་ར་བ་ཁང་བྱིམ་ལ་སོགས་པར་སྤང་
བ་དང་དེར་ཤེས་པ་ཞེས་པས་གཉིས་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་བཞག་སྤང་
བས་ཤེས་སྐྱིབ་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །ཆགས་སོགས་ཀྱི་བག་ཆགས་ནི་ཉོན་རང་
དག་བཅོམ་སོགས་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་ཉིས་པ་དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་ལ།

བག་ཆགས་དེ་རྫོགས་སངས་ཁོ་ནས་བསྐྱོད་གི་གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཉོན་
མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པར་སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་གྲགས་གྱིས་འདིར་
གསལ་བར་བཤད་སྤང་བས་བོད་གང་དག་ཐལ་འགྱུར་བས་ཉོན་སྒྲིབ་གྱི་བག་
ཆགས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་མི་འཛོག་ཅེས་འབད་པ་ནི་རྩ་འགྲེལ་འདི་ཆར་གཅིག་
བཟུག་པའི་ངལ་བ་ཡང་མ་བྱས་པར་ཟད་དོ། །དེས་ན་ཉོན་མོངས་གྱི་བག་
ཆགས་དང་བག་ཆགས་དེས་མཚམས་སྦྱར་བའི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་གང་དེ་ལ་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པ་མཐའ་ཡས་པ་དེ་ནི་ཟག་
ཟད་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་
སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་པའི་འཕགས་པའི་སྟོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་བརྟན། གྱིས་
པའི་སྟོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ཀྱང་སྒྲོབ་དཔོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། བཅ་མཁའ་མེད་པས་འདབ་ཆགས་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་
གྱི། །འདི་ནི་རང་མཐུ་ཟད་པས་ལྡོག་པར་འགྱུར་དེ་བཞིན། །སྒྲོབ་མ་དང་
བཅས་སངས་རྒྱས་གྲས་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་མཁའ་ལྟར་མཐའ་
ཡས་མ་བརྗོད་ལྡོག་པར་འགྱུར། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་
གྱིས་བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་བསམ་འདས་སུ་སྒྲུ་ཆེ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ནས་ཐིན་
ལས་གཞན་མེད་པར་སྐྱེན་པ་སྐྱེན་པར་གསུངས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་མི་
རྫོགས་ན་བྱང་སེམས་དང་ཉན་རང་རྣམས་གྱིས་ངི་ལྟར་ཤེས་ཅུས། དཔེར་ན་

༼ ༣༥༡ བ ༽ མཁའ་ལྷིང་འདབ་གཤོག་གི་རྩལ་རྫོགས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་མེད་པ་སྟེ་
 ཟད་པས་འདབ་ཆགས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྷོག་པར་མི་འགྱུར་གྱི། འོན་ཀྱང་འདི་ནི་
 རང་གི་གཤོག་རྩལ་གྱི་མཐུ་ཅི་ཙམ་ཟད་པས་ལྷོག་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་
 སངས་རྒྱུ་གྱི་སྤྲུལ་ས་བཅུ་པ་རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྫོད་མི་
 ལུས་པས། ཡོན་ཏན་མཁའ་ལྷ་མཐའ་ཡས་པ་དག་མ་བརྫོད་པར་ལྷོག་པར་
 འགྱུར་བ་སྟེ་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བརྫོད་མི་ལུས་ན་སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་
 དང་བཅས་པས་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་ལྷ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་
 པ་ནི། དེ་སྤྱིར་བདག་འབྲས་ཁྱོད་ཡོན་འདི་དག་ཅི། །ཤེས་པ་དང་ནི་བརྫོད་པར་
 ལུས་འགྱུར་རམ། །འོན་ཀྱང་དེ་དག་འཕགས་པ་སྤྲ་སྤྲུབ་ཀྱིས། །བཤད་སྤྱིར་
 དོགས་སྤངས་ཅུང་ཞིག་ཙམ་ཞིག་སྤྲུས། །སངས་རྒྱུ་གྱི་ཡོན་ཏན་དམ་པ་དེ་དག་
 གིས་བརྫོད་མི་ལུས་པ་དེའི་སྤྱིར་བདག་འབྲ་མ་རིག་པས་མིག་ལྟོངས་པས་སངས་
 རྒྱུ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པ་ལྷོག་ཀྱུར་གྱི་དབང་གིས་བཙོམ་ལུན་འདས་ཁྱོད་
 གྱི་ཡོན་ཏན་འདི་དག་ཅི་ཤེས་པ་དང་ནི་བརྫོད་པར་ལུས་འགྱུར་རམ་སྟེ་ག་ལ་
 ལུས། འོན་ཀྱང་ཅུང་ཟད་སྤྲུས་པ་དེ་དག་ནི་འཕགས་པ་སྤྲ་སྤྲུབ་ཀྱིས་བཤད་པའི་
 སྤྱིར། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་བརྫོད་
 སྟོབས་པའི་དོགས་པ་སྤངས་ཏེ་དད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་གསུལ་ཅུང་
 ཟད་ཙམ་ཞིག་སྤྲུས་ཤིང་གྲོངས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་

ཡིན་ཏེ། །ཡོན་ཏན་གཞན་རྣམས་སྐྱ་ཆེ་བའོ། །ཟབ་དང་སྐྱ་ཆེའི་ཚུལ་གཤམ་
བས། །ཡོན་ཏན་འདི་དག་འཐོབ་པར་འགྱུར། །མདོར་ན་བསྟན་བཅོས་འདིར་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དེ་ལས་ཟབ་མོ་ནི་ཆོས་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ་གཏིང་དབག་དཀའ་བའི་ཕྱིར། སྐྱ་འབྲས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
གཞན་རྣམས་ནི་མཐའ་ཉོགས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་སྐྱ་ཆེ་བའོ། །དེ་ལྟར་ཟབ་པ་
དང་སྐྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་གཤམ་ནས་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པས་ཡོན་ཏན་འདི་དག་བདེ་སྒྲག་
ཏུ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། སྒྲར་ཡང་མི་གཡོ་སྒྲུ་མངའ་ཁྱོད་ཀྱིས་
མིད་གསུམ་བྱོན་ནས་སྒྲུལ་རྣམས་ཀྱིས། །གཤེགས་པ་དང་ནི་བལྟམས་དང་བྱང་
ཚུབ་ཞི་བའི་འཁོར་ལོའང་སྟོན་པར་མཛད། །དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་གཡོ་
བག་སྟོད་ཅན་རེ་བའི་ཞགས་པ་ནི། །མང་པོས་བཅིངས་པ་མ་ལུས་ཐུགས་རྗེས་
ཟུང་ན་འདས་པར་བཀྱི་བར་མཛད། །འོངས་སྒྲུ་གདུལ་བྱ་དག་པའི་དོན་མཛད་
ནས་སྒྲར་ཡང་ཆོས་༼ ༣༡༥ བ༽ སྒྲུ་ལས་མི་གཡོ་བའི་སྒྲུ་མངའ་བས་ཁམས་
གསུམ་ལས་འདས་སུ་ཟེན་ཀྱང་། །ཁྱོད་ཀྱིས་མིད་གསུམ་དུ་གདུལ་བྱའི་སྒྲར་བ་
དང་འཆོམས་པར་བྱོན་ནས་སྒྲུལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡབ་ཡུམ་སོགས་དང་འབྲེལ་བ་
བསྟན་ཏེ་དགའ་ལྷན་གྱི་གནས་ནས་ཡུམ་གྱི་ལྷུ་མས་སུ་གཤེགས་པ་དང་ནི་
བལྟམས་པ་དང་། རྫོང་རྫོང་གདན་དུ་བྱང་ཚུབ་པ་དང་། སྒྲག་བསྒྲུལ་ཐམས་ཅད་
ཞི་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའང་རིམ་པ་གསུམ་དུ་དབང་པོ་དང་འཆོམས་པར་སྟོན་

པར་མཛད་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ད་ལྟར་འཛིག་རྟེན་སྐྱེ་བོ་ཉོན་མོངས་
 པའི་གཡོ་བག་གི་སྐྱོད་པ་ཅན་ཡུལ་ལ་སྐྱེད་པའི་རེ་བའི་ཞགས་པ་ནི་མང་བོས་
 བཅིངས་པ་མ་ལུས་པ་རྣམས་གྲགས་པ་དང་པན་ལན་ལ་སོགས་པ་མི་འདོད་
 པར་བྱགས་རྗེས་སྤྱངན་ལས་འདས་པའི་སར་བཀྱི་བར་མཛད་དོ། །བཞི་པ་
 ལ། ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་ངས་དོན་དུ་བསྟན། གསུམ་དུ་བསྟན་པ་དང་
 དོན་དུ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་སྤྱིར་འདི་ན་དེ་ཉིད་ཤེས་ལས་དྲི་མ་
 མཐའ་དག་སེལ་བ་ནི། །ལྟར་བྱེད་གཞན་མེད་ཚོས་རྣམས་དེ་ཉིད་རྣམ་འགྱུར་
 དབྱེ་ལའང་བསྟན་མིན་ཞིང་། །དེ་ཉིད་ཡུལ་ཅན་སློ་གྲོས་འདི་ཡང་ཐ་དད་འགྱུར་
 བ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཡི་སྤྱིར་ན་བྱོད་ཀྱིས་འགོ་ལ་ཐེག་པ་མི་མཉམ་དབྱེར་མེད་
 བསྟན། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཐེག་པ་གཅིག་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་ནི་
 དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། གང་གི་སྤྱིར་འཛིག་རྟེན་འདི་ན་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཉིད་
 རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ལས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་སེལ་བ་ནི་ལྟར་
 བྱེད་པའི་གཉིན་པོ་གཞན་མེད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་ཤེས་པ་དེས་ནི་སྒྲིབ་པ་
 རྣམས་མ་ལུས་པ་སྤང་བར་མི་རྣམས་པའི་སྤྱིར། འདིས་ནི་ལམ་གྱི་ཐེག་པ་གཅིག་
 ཏུ་བསྟན་ཏོ། །དངོས་པོ་ལ་ཡོད་པའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཉིད་སྐྱེ་མེད་དེ། དངོས་
 པའི་རྣམ་འགྱུར་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པ་ལའང་སོ་སོར་དབྱེ་བ་དང་བཅས་པར་བརྟན་
 པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཚུངས་པའི་སྤྱིར། འདིས་ནི་

ཤེས་བྱའི་ཡུལ་ལམ་གཞི་ཐེག་པ་གཅིག་། ༡༥༥ ༽ ཏུ་བསྟན་ཏོ། ། ཐོས་བསམ་
སྒོམ་པས་མཐོང་བ་ཐ་དད་ཀྱང་དེ་ལ་དབྱེ་བ་དང་རྣམ་འགྲུར་མེད་པ་དེའི་སྤྱིར་དེ་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་གྲོས་འདི་ཡང་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་མ་
ཡིན་ཅིང་། རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་དུ་མ་ཡིན་ན་ནི། ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། རང་བཞིན་རི་ལྟར་གནས་པ་
བཞིན་མ་རྟོགས་པའི་སྤྱིར། འདིས་ནི་རྟོགས་པ་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་
བསྟན་ཏོ། ། ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པས་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཐ་མི་དད་པ་
དེའི་སྤྱིར་ན་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་འགོ་བ་ཐེག་པ་མི་མཉམ་པ་དང་
མཚུངས་པ་ལྟར། ཐེག་པ་གཞན་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་དབྱེར་
མེད་དུ་བསྟན་གྱི། ཐེག་པ་གསུམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། འོད་སྤང་ཆོས་
ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ན་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ཡིན་ལ། དེའང་
གཅིག་ཡིན་གྱི། གཉིས་དང་གསུམ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་འབྱུང་བའི་སྤྱིར། དག་
དོན་རྟོགས་བྱའི་ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེ་བ་མེད་ཅིང་། དེ་རྟོགས་བྱེད་ལམ་
ཀྱིས་དེ་མ་རྟོགས་པར་བྱི་མ་སེལ་མི་རུས་ལ། རྟོགས་ན་དེ་ལའང་དབྱེ་བ་མེད་
པས་བགྲོད་བྱེད་ལམ་དང་བགྲོད་བྱ་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་དག་ཀྱང་གཅིག་ཡིན་
ནོ། ། འདིར་ཐེག་པ་གཅིག་ངེས་དོན་དུ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཉན་རང་
རྣམས་མཐར་ཐུག་ཐེག་ཆེན་དུ་འཛང་རྒྱ་བར་མཐུན་ལ། འོན་ཀྱང་ཉན་རང་གིས་

ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་འདོད་པ་རྣམས་གནས་སྐབས་ཐེག་པ་གསུམ་
དུ་ངེས་ཀྱང་མཐར་ཐུག་ཐམས་ཅད་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་འཇུག་དགོས་པར་
འདོད་ལ། ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཉན་རང་གི་ཡེ་ཤེས་
དེའི་ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབྱེ་བ་མེད་ཅིང་།
༼༣༥༣༽དེས་དྲི་མ་མཐའ་དག་སེལ་བ་དེ་ཉིད་ཐེག་པ་གཅིག་དང་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཐེག་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་བྱང་དོན་དུ་བཞེད་དེ། འདུས་
པ་ཆེན་པོའི་ལེའུ་ལས། ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ཡང་དག་པར་འདུ་བ་ནི། ཐེག་པ་
ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཡང་དག་པར་འདུ་སྟེ། ཚོས་ཀྱི་
དབྱིངས་དབྱེར་མེད་པ་ལ་འཇུག་པར་ཚུལ་གཅིག་གོ། ཞེས་དང་། དཔེ་མེད་
པར་བསྟོད་པར། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། ཁག་ཙོ་བོའི་ཐེག་དབྱེར་
མ་མཆིས་ཀྱང་། ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གཞུག་ཕྱིར་དུ། ཐེག་པ་གསུམ་དུ་
གསུངས་པ་ལོ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། ཉན་རང་གི་ཡེ་ཤེས་དག་དང་ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པས་ཐེག་པ་གཅིག་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་
པར་རྗེ་ལྟར་རིགས་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་བ་གཉིས་བག་ཆགས་
དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ལས་གཞན་པའི་སྤྱི་བ་གཉིས་སྟོང་བའི་གཉེན་པོ་མེད་
ལ། ཉན་རང་དག་གིས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དབང་པོ་

དང་ཐབས་གྱི་བྱེ་བྲག་ལས་མྱུར་བུལ་གྱི་བྱང་པར་ནི་ཡོད་དོ། །འོ་ན་ཉན་རང་གི་
ལམ་དག་བྱང་ཚུབ་གྱི་གོགས་སུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞེན། དབང་པོ་དམན་པ་
དག་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པར་མི་རྣམས་པའི་
སྤྱིར། དེ་དག་ཉན་རང་གི་ལམ་ནས་རིམ་གྱིས་སྒྲན་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པས་
ཐབས་གྱི་བྱེ་བྲག་མ་ཆང་བ་དང་། དབང་པོ་དམན་པ་ལ་བཟོས་ཏེ་ཐེག་དམན་
གྱི་ལམ་དུ་བཞག་ལ། དེ་ཉིད་གོམས་པ་ལས་དྲི་མ་མཐའ་དག་སེལ་རྣམས་པའི་
སྤྱིར་སངས་རྒྱས་གྱི་ཐེག་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པ་ལ། ཟུང་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་
ལ་མོས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་པོ་དག་གིས་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ན་བྱང་
ཚུབ་ཐོབ་པ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་འགོར་བའི་སྤྱིར་གོགས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་
ནོ། །གཉིས་པ་ལ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་
བཤད་པ། དོན་དེ་ཉིད་དཔེའི་སྒྲོན་སྒྲུབ་གསལ་བར་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
གང་སྤྱིར་འགོ་ལ་ཉེས་པ་སྦྱེད་བྱེད་སྟོགས་མ་འདི་དག་ཡོད་མཁུར་པ། །དེ་སྤྱིར་
འཇིག་རྟེན་སངས་རྒྱས་སྦྱོད་ཡུལ་གཏིང་ཟབ་ལ་འཇུག་མི་འགྱུར་ཞིང་། །བདེ་
གཤེགས་གང་སྤྱིར་ཁྱོད་ལ་མཁྱེན་རབ་ཐུགས་རྗེ་ཐབས་དང་ལྟན་ཅིག་
པ། །མངའ་དང་གང་སྤྱིར་བདག་གིས་སེམས་ཅན་དགོལ་ཞེས་ཁྱོད་གྱིས་ཞལ་
བཞེས་ཏེ། །འོ་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཅིག་ཁོན་ཡིན་ན་རྗེ་ལྟར་ཉན་རང་གི་
ཐེག་པས་ཀྱང་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བསྟན་ཅིན། །འདི་ནི་དགོངས་པ་ཅན་

ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་ཉེས་པ་
སྐྱེད་བྱེད་སེམས་ཅན་དང་། བསྐྱལ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་། ལྷ་བ་དང་།
ཆའི་སྒྲིགས་མ་ལུ་པོ་འདི་དག་ཡོད་ཅིང་ཉོན་མོངས་པ་གས་ཆེ་བའི་རྒྱར་གྱུར་པ་
དེ་དག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་འདོད་ཀྱང་རེ་ཞིག་གོགས་བྱེད་ཡོད་པ་
དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྨྱོད་ཡུལ་གཏིང་ཟབ་ལ་འཇུག་པར་མི་
འགྱུར་ཞིང་། བདེར་གཤེགས་རྣམས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་སྟོན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་
ལྷག་པར་སྒྲོལ་བ་ལ་གཡེལ་བར་མི་མཛད་དེ། གང་ཕྱིར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཁྱོད་
ལ་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་མཁུན་རབ་ཐུགས་རྗེ་ཐབས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་
མངའ་བའི་ཕྱིར་དང་། གང་ཕྱིར་སྟོན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྨྱོད་པ་སྨྱོད་ཆེ་བདག་གིས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསྐྱལ་བར་བྱའོ་ཤེས་ཁྱོད་ཀྱི་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ། སྤར་
ཀྱི་སྟོན་ལམ་གསལ་བས་དེ་དག་སྒྲོལ་བའི་ཐབས་འཚོལ་ཞིང་སྟོམས་ལས་མི་
མཛད་དེ། ཞལ་བཞེས་རྣམས་གདོན་མི་ཟ་བར་བསྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་མཁས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡི་སྤྱིར་དུ་ཆས་པའི་སྐྱེ་ཆོགས་
ཀྱི། །ངལ་བ་ཉར་སེལ་གྱོང་བྱིང་ཡིད་འོང་བར་དུ་རྣམ་པར་བཀོད་པ་
ལྟར། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་པ་འདི་ནི་སྟོབ་མ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་རྩལ་ལ་ཡིད། །སྤར་
ཞིང་རྣམ་པར་དབེན་ལའང་སྟོ་སྤངས་རྣམས་ལ་ལོགས་སུ་གསུངས། །འགྲོ་བ་
ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པ་ལ་གོགས་མང་ཞིང་། དེ་དག་ཀྱང་བྱང་འདས་ལ་འགོད་

དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དེད་ཀྱི་ལྷན་པོ་ན་ཐབས་ལ་མཁས་པས་
རིན་པོ་ཆེའི་གྲིང་དུ་ཆས་པའི་སྒྲེབ་འོ་ཚོགས་ལམ་གྱིས་དུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་རལ་བ་
ཉེ་བར་སེལ་ནས་བསྟེ་བའི་ཆེད་དུ་གྲོང་བྱིར་ཡིད་འོང་རིན་ཆེན་གྲིང་གི་བར་དུ་
རྣམ་པར་བཀོད་ཅིང་སྒྲུལ་ནས་དེར་དབུགས་སྤྱང་སྟེ། སྒྲུབ་རིན་ཆེན་གྲིང་དུ་
འབྲིད་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྟན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་འཁོར་བའི་ལམ་གྱིས་
དུབ་པའི་འགོ་བ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བཀྱི་ཆེད་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ཉན་
རང་གི་ཐེག་པ་འདི་ནི་གསུངས་ནས་སྒྲོབ་མ་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་དང་
པོར་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཚུལ་ལ་ཡིད་སྒྱུར་ཞིང་ཕྱི་ནས་རྣམ་པར་དཔེན་པ་མི་གནས་
པའི་མུང་འདས་ལའང་སྒྲུབ་ཏེ། འཁོར་བའི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་སྒྲོ་སྒྲུངས་
པའི་ཉན་རང་རྣམས་ལ་ཕྱི་ནས་ཐེག་ཆེན་ལོགས་སུ་གསུངས་ནས། དེ་དག་གིས་
ཀྱང་བསགས་སྒྲུངས་ལ་བརྩོན་ཏེ་སྒྲུབ་མེད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །འདིར་
བྱེ་སྒྲུབ་ནི་ཉན་རང་དགྲ་བཙུམ་པ་ལྟག་མ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས་པ་ནའང་
མཐོང་བ་དང་སྒྲོམ་པས་སྤང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་ཐོབ་པའི་ཐག་པ་བཅད་དེ་
སྤངས་ཀྱང་ཆོས་དེ་དག་མ་འོངས་པའི་རང་སར་མི་སྒྲེབ་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམས་སུ་
ནི་ཡོད་པར་སྒྲུལ། རྣམ་རིག་པས་ནི་ཉན་རང་ལྟག་བཅས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྒྲིབ་པ་
ཡོད་ཅིང་། ལྟག་མེད་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཆད་པས་སྒྲིབ་པ་མེད་ལ།
ཉན་རང་གི་མུང་འདས་དང་རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མུང་འདས་གཉིས་ཀའང་

ལའོར་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྐྱུ་བརྟེས་པ་ལ་བྱུང་མེད་ཀྱང་ཉན་རང་གི་
 བྱང་འདས་དང་དབྱ་བཙོམ་ལ་ཚོས་སྐྱུ་མེད་པར་བཞེད་ཅིང་། དབུ་མ་པས་ཉན་
 རང་གི་དབྱ་བཙོམ་པ་ལ་མཐར་ཐུག་གི་བྱང་འདས་མཚན་ཉིད་པ་མེད་པར་
 འདོད་དེ། ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་འདོད་པ་རྣམས་༼༣༥༩༩༽ཀྱི་ལྟར་
 བ། ཤེས་སྒྲིབ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་
 འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་བ། རང་བཞིན་གྱིས་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་
 དང་བྱང་འདས་སོགས་དོན་གྱིས་རྟོགས་ཀྱང་སྒྲོམ་པ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པས་
 སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཉལ་གནས་ངན་ལེན་མ་ལུས་པ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
 ཀ་ལྟར་ན་གཙུག་ན་རིན་ཆེན་གྱི་མདོ་ལས། རྣམ་ཀྱན་མཚོག་ལུན་གྱི་སྟོང་ཉིད་
 མ་བསྒྲོམས་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མི་འགྲུབ་
 ལ། དེ་མ་གྲུབ་ན་བྱང་འདས་མཚན་ཉིད་པ་མེད་ཅིང་། དཔལ་སྤངས་གི་མདོ་ལས་
 མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་མ་སྤངས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དམ་ཚོས་པད་
 དཀར་ཤེར་ཕྱིན་ལང་ག་ཤེགས་སོགས་ལས་ཉན་རང་ཐ་སྐྱོད་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་
 ཡོད་ཅིང་། མཐར་ཐུག་གི་བྱང་འདས་མེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་སྒྲ་
 ལས། དེས་ན་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར། བྱང་པ་འདས་པ་མི་ཐོབ་སྟེ། འོད་
 དང་འོད་ཟེར་སྤངས་ནས་ནི། ཉི་མ་བལྟ་བར་མི་རུས་བཞིན། ཞེས་འབྱུང་ངོ་
 ། །ལྡེ་པ་ལ། མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དུས་དང་། བཞུགས་པའི་དུས་བསྟན་པ་

གཉིས། དང་པོ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པ་མ་ལུས་སྤྱོད་གས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ལུལ་
དག་ན། །སྤྱི་རབ་རྩལ་གྱི་རྩལ་རྣམས་བདོག་པར་གྱུར་པ་ཇི་སྟེད་པ། །བྱང་ཆུབ་
མཆོག་རབ་དམ་པར་གཤེགས་པའི་བསྐྱལ་བའང་དེ་སྟེད་དེ། །འོན་ཀྱང་ཁྱོད་གྱི་
གསང་བ་འདི་ནི་བསྟན་བགྱི་མ་ལགས་སོ། །སངས་རྒྱས་གཟུགས་སྐྱེ་འབྱུང་
བའི་ཆོས་གྱི་སྐྱེ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དུས་ཇི་ཙམ་པ་དེའི་ཆོད་བརྗོད་པ་
ནི། སངས་རྒྱས་གྱི་ལུལ་དུ་གྱུར་པ་སྤྱོད་གས་བརྒྱའི་ཞིང་མ་ལུས་པ་དག་ན་རྩལ་སྤྱི་
རབ་གྱི་རྩལ་རྣམས་བདོག་པར་གྱུར་པ་ཇི་སྟེད་པའི་གྲངས་ནི་བདེ་བ་གཤེགས་
ཁྱོད་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་རབ་ཏུ་གཤེགས་
པའི་བསྐྱལ་བའི་གྲངས་ཀྱང་དེ་སྟེད་ཡིན་ཏེ། །འོན་ཀྱང་འདི་ན་སྤོན་དགེ་རྩ་མ་
བསགས་པ་རྣམས་གྱིས་ལྷག་པར་མོས་པ་བྱ་དགའ་བའི་སྤྱིར། །ཁྱོད་
༼ ༣༥༥ བ ༽ གྱི་གསང་བ་འདི་ནི་དབང་རྩལ་རྣམས་ལ་བསྟན་པར་བགྱི་བ་མ་
ལགས་སོ། །ཆུལ་འདི་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་རྣམས་ལ་གཞལ་མེད་གྱི་བསོད་
ནམས་བསགས་ཆེད་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེས་ན་ཆོས་སྐྱེ་ལམ་གཞི་ལམ་འབྲས་
བུའི་ཆོས་གྱི་དབྱིངས་སམ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་སམ། རྣམ་
གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དྲགས་ཅན་དེ་ལ་ནི་ཆ་ཤས་ཐ་
དད་པའི་དབྱེ་བ་འགར་ཡང་མེད་ཅིང་། དེའི་ཐོག་མའི་ཆོད་སྤྱི་ཀྱང་གཟུང་
བར་མི་བྱས་པས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྟོང་དམན་རྣམས་

གྱིས་སངས་རྒྱས་སྒྲོས་བྲལ་གྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ལས་མེད་ན་སེམས་ཅན་
 བྲངས་མེད་པ་གཞན་རྣམས་གྱིས་བསོད་ནམས་བསགས་པ་དོན་མེད་སྙམ་
 བའམ། ཡང་ན་གསང་སྔགས་རྙིང་མ་བས་དང་པོའི་མགོན་པོ་སངས་རྒྱས་འོད་
 མི་འགྱུར་བསགས་སྤྱངས་མ་བྱས་པ་ཡེ་སངས་རྒྱས་པ་རྟག་པ་རང་གྲོལ་དུ་
 འདོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། རོན་པས་རྟག་པ་འདུས་མ་བྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཐོབ་
 ཡིན་ཀྱང་གསར་ཐོབ་གདུལ་བྱ་གཞན་ངོར་ཀྱན་རྫོབ་བྱང་དོན་ཅམ་དུའོ་ཞེས་སྒྲུ་
 བ་ལྟ་བུ་དང་། ལུ་སྟེགས་ཁ་ཅིག་། བདག་རྟག་པ་གཅིག་སྤར་ཁས་ལེན་པ་ལྟར་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱངས་རྟག་པ་གཅིག་སྤར་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་
 པར་ལོག་རྟོག་སྟེ་བར་འགྱུར་དུ་དོགས་པས་སྒོ་དམན་ལ་བསྟན་པར་བཀྱི་བ་མ་
 ཡིན་ཅེས་པ་སྟེ། དམ་ཆོས་པད་དཀར་ལས། བསྐྱལ་བ་བྱེ་སྟོང་བསམ་གྱིས་མི་
 བྱབ་པ། །དེ་ཡི་ཆད་ནི་ནམ་ཡང་མེད་པ་ནས། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་རབ་འདི་ནི་
 ངས་ཐོབ་སྟེ། །ང་ནི་རྟག་ཏུ་ཆོས་ཀྱང་རབ་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། །གཞུང་འདི་ལ་བཀའ་གདམས་ཀྱི་ལམ་རིམ་ཁ་ཅིག་ཏུ་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་ཁོ་ན་
 ལ་མི་སྤྱར་བར་སངས་༼ ༣༥༥ ༽རྒྱས་པའི་ཆོགས་བསྐྱལ་བ་བྲངས་མེད་སོ་
 བདུན་སོགས་ཉི་ཆེ་བས་སངས་རྒྱས་བསྐྱབས་ན། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱང་
 བསྐྱལ་པའི་བྲངས་ཆད་ཅན་གྱི་བར་བཞུགས་ནས་མུ་ངན་ལས་འདས་པར་
 འགྱུར་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་བསྐྱབ་པ་ལ་བསྐྱལ་བ་གཞལ་མེད་དུ་བསྐྱབ་

དགོས་པ་གཞུང་འདིས་བསྟན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱང་མྱ་ངན་
ལས་མི་འདའ་བར་བསྐྱལ་བ་གཞལ་མེད་དུ་བཞུགས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་
བྲིས་གདའོ། །གཉིས་པ་ལ། ཤེས་རབ་དང་ཐུགས་རྗེས་འཁོར་བ་རི་མིན་པར་
བཞུགས་པར་བསྟན། ཐུགས་རྗེའི་རང་བཞིན་སྤུངས་སུ་མ་ཆོགས་པས་མྱ་ངན་
ལས་མི་འདའ་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་མཐའ་དག་ཐུགས་རྗེའི་ཡུལ་ཡིན་པས་མྱ་
ངན་ལས་མི་འདའ་བ་གསུམ། དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བ་རི་མིན་འཛིག་རྟེན་མཐའ་
དག་མཆོག་ཏུ་རབ་ཞི་བར། འགྲོ་བ་མིན་ཞིང་ནམ་མཁའ་རྣམ་འཛིག་འགྱུར་
མིན་དེ་མིན་དུ། །ཤེས་རབ་ཡུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཁྱོད་ལ་ཐུགས་བརྩེ་མ་མ་
ཡིས། །རྒྱལ་ཡུགས་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་ཞི་བར་འགྱུར་བ་ག་ལ་མངའ། །རྒྱལ་བའི་
སྐྱེ་ཆའི་ཆད་ནི་རི་མིན་འཛིག་རྟེན་མཐའ་དག་མཆོག་ཏུ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ཆོས་སྐྱར་
འགྲོ་བ་མིན་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་མ་གྱུར་ཅིང་། རི་མིན་ནམ་མཁའ་རྣམ་
པར་འཛིག་འགྱུར་མིན་པ་སྟེ་མ་ཞིག་པ་དེ་མིན་དུ་ཤེས་རབ་གྱི་ཕར་བྱིན་གྱི་ཡུམ་
གྱིས་བསྐྱེད་པ་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ལ་ཐུགས་བརྩེའི་མ་མས་འཁོར་བ་རི་མིན་
དུ་བཞུགས་པའི་རྒྱལ་ཡུགས་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་ཞི་བར་འགྱུར་བ་ག་ལ་མངའ་སྟེ།
བཙོམ་ལྡན་འདས་ནི་ཡུམ་ཤེར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱེད་ནས་སྟོང་རྗེའི་མ་མ་ལ་གཏད་
པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཏི་མུག་སྟོན་གྱིས་འཛིག་རྟེན་ཁ་བས་དུག་བཙས་བ་
བ་ཡི། །སྐྱེ་བོ་ཉིད་གྱི་ནང་མི་དེ་ལ་ཁྱོད་བརྩེ་རི་ལྟ་བ། །དེ་ལྟར་དུག་བློས་ཉེན་

བའི་བྱ་ལ་མ་ཡི་སྤྲུག་བསྐྱལ་མིན། །དེས་ན་མགོན་པོ་མཆོག་ཏུ་རབ་ཞིར་
གཤེགས་པར་འགྱུར་མ་ལགས། །དུས་མེད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་བའི་
སངས་རྒྱུ་གྱི་བྱུགས་རྗེ་དེ་ནི་གཏི་མུག་སྐྱོན་གྱི་སྤྲིབ་པས་འཛིག་རྟེན་འདོད་ཡོན་
ལྷའི་ཁ་ཟས་ལ་བདེན་ཞེན་གྱིས་བོས་ན་དུག་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། འཁོར་
བའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་བྱ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྷའི་ཁ་ཟས་དུག་བཅས་ཟ་
བའི་སྐྱེ་བོ་འཁོར་བ་པ་ལ་བྱབ་པ་ཉིད་གྱིས་བདག་ཏུ་མཛོད་པས་ན་ནང་མི་དེ་
༼༣༥༩༽དག་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཁྱོད་བཅེ་བ་རི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་དུག་བོས་
ནས་སྤྲུག་བསྐྱལ་གྱིས་ཉེན་བའི་བྱ་གཅིག་པ་སངས་པ་ལ་མའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་དེ་
ཅམ་དུ་གདུང་བ་མིན་ཏེ། དེས་ན་མགོན་པོ་སྤྲིང་རྗེ་ཆེན་པོས་བཅས་པ་ལ་མཆོག་
ཏུ་རབ་ཞིར་གཤེགས་པས་མུ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་བ་མ་ལགས་
སོ། །གསུམ་པ་ནི། གང་གི་བྱིར་ན་མི་མཁས་དངོས་དང་དངོས་མེད་པར་ཞེན་པ་
ཡི་སྒོ་ཅན་གྱིས། །སྐྱེ་དང་འཛིག་གནས་སྐབས་དང་སྤྲུག་དང་མི་སྤྲུག་བྲལ་སྤྱད་
གྱིས་བསྐྱེད་སྤྲུག་བསྐྱལ་དང་། །སྤྲིག་ཅན་འགོ་བ་འཕྱོང་བ་དེ་བྱིར་འཛིག་རྟེན་
བྱུགས་བཅུའི་ཡུལ་དུ་རབ་དོང་བས། །བཅོམ་ལྷན་བྱུགས་རྗེས་ཁྱོད་བྱུགས་ཞི་
ལས་བསྐྱོག་པས་ཁྱོད་ལ་མུ་ངན་འདས་མི་མངའ། །འཛིག་རྟེན་དག་སྤྲུག་བསྐྱལ་
བའི་གཞིར་གཟིགས་པས་བྱུགས་རྗེས་མུ་ངན་ལས་འདའ་བའི་བྱུགས་ལྷོག་པས་
མུ་ངན་ལས་མི་འདའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གང་གི་བྱིར་ན་བྱིས་པ་མི་མཁས་པ་

དངོས་པོ་ལ་མངོན་ཞེན་གྱིས་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད་ཀྱང་ལྷ་མིར་སྐྱེས་
བས་ཡོད་པར་ལྷ་བས་ནི་སྐྱེ་བ་དང་། འཇིག་པ་འཆི་བའི་གནས་སྐབས་དང་།
སྐྱུག་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། མི་སྐྱུག་པ་དང་བྲལ་བ་སོགས་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་སྐྱུག་
བསྐྱེད་ལ་སྐྱེད་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པར་ཞེན་པའི་སྐྱོ་ཅན་ལོག་ལྷ་ལྷན་པ་མེད་
བ་བ་རྣམས་གྱིས་ནི་སྐྱེག་ཅན་གྱི་དཔྱལ་སོགས་གྱི་འགོ་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཡང་
ཐོབ་པ་དེའི་སྐྱིད་། སྐྱུག་བསྐྱེད་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་མཁའ་མཉམ་ཐམས་ཅད་
སྐྱགས་བརྩེའི་ཡུལ་དུ་རབ་དོང་སྟེ། དེར་སོང་ནས་སྐྱགས་རྗེས་དེའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་
ལ་དམིགས་པས་བཅོམ་ལྷན་འདས་སྐྱགས་རྗེའི་དབང་གིས་ཁྱོད་སྐྱགས་ཞི་བ་
ལས་བསྐྱོག་པས་ཁྱོད་ལ་རི་སྤྱོད་འགོ་ཀྱན་མ་གྲོལ་བ་དེ་སྤྱོད་ལྷ་རན་ལས་འདའ་
བ་མི་མངའོ། གསུམ་པ་ལ། ལུང་རིགས་མན་ངག་དང་ལྷན་པའི་བསྐྱེད་བཅོས་
སྐྱེན་མོང་མ་ཡིན་པར་བསྐྱེད་པ་དང་། དགོས་པ་གཞན་གྱིས་སྤངས་པའི་ཟབ་
མོའི་དོན་བསྐྱེད་པའི་སྐྱིད་བརྩམས་པ་དང་། བརྩམས་པའི་དག་བ་གཞན་དོན་
བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱོད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ལྷགས་འདི་དག་སྤོང་ལྷ་གསུམ་
གྱིས། །དབུ་མའི་བསྐྱེད་བཅོས་ལས་བཏུས་ནས། །ལུང་རི་བཞིན་དང་མན་ངག་
ནི། །རི་ལྷ་བ་བཞིན་བརྗོད་པ་ཡིན། །འདི་ལས་གཞན་ན་ཆོས་འདི་ནི། །རི་ལྷ་ར་
མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། །འདིར་འབྱུང་ལྷགས་ཀྱང་གཞན་ན་ནི། །མེད་ཅེས་མཁས་
རྣམས་ངེས་པར་མཛོད། །བདེན་གཉིས་གྱི་དོན་འབྱུང་མེད་དུ་གསལ་

༼ ༤༥༽ བྱེད་གྱི་ལུགས་འདི་གསོལ་བཞིའི་ལས་གྱིས་བསྟན་པར་རྫོགས་པའི་
 དགེ་སློང་ལྷ་གྲགས་གྱིས་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་གྱིས་མཛད་པའི་དབུ་མའི་
 བསྟན་བཅོས་ཅུ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་ལས་དོན་བརྟམ་ནས་རིགས་པ་དང་མཐུན་
 པར་སྦྲས་ཤིང་། ས་བརྩུ་བ་དང་། ཤེར་བྱིན་དང་། ལང་ག་ཤེགས་དང་། ཉིང་
 ཀླུ་སོགས་ཟབ་རྒྱས་གྱི་ལུང་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དང་། བྱེད་པར་སློབ་དཔོན་
 འཕགས་པ་ལྷ་སྐྱབ་གྱི་མན་ངག་ནི་རི་ལྟ་བ་བཞིན་བཛོད་པ་ཡིན་ལ། རི་ལྟ་ར་
 དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ལས་གཞན་ན་སློང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོས་འདི་ནི་
 བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་བཅོས་འདིར་འབྱུང་བ་ཁོ་
 པོ་ལྷ་གྲགས་གྱི་ལུགས་བརྒྱལ་ལན་དང་བཅས་པར་བསྟན་པ་འདི་དག་ཀྱང་ལྷ་
 སྐྱབ་ཞབས་གྱིས་རྗེས་འབྲང་གི་བསྟན་བཅོས་གཞན་ན་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་
 མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་དེ་ལྟར་ངེས་པར་མཛོད་ལ་བྱིས་ཀྱང་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་
 ལུན་སུམ་ཆོགས་པས་ངེས་པར་མཛད་དུ་གསོལ། །དེ་ལྟར་ཆོགས་བཅད་དང་
 པོས་དངོས་སྒྲུབས་སློང་ཉིད་མ་རྟོགས་ཤིང་དབུ་མ་པས་རྟོགས་པར་བསྟན་ནས་
 རང་རྒྱུད་པ་དབུ་མ་པར་བསྟན། ཆོགས་བཅད་བྱི་མས་རང་རྒྱུད་པ་ལས་སློབ་
 དཔོན་གྱི་ལུགས་འདི་བྱེད་འཕགས་སུ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་
 དག་བྱེ་མདོ་དག་གིས་དོན་དམ་པར་སྦྲས་པ་དང་དབུ་མ་པས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་
 གོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེས་ནི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་གྱི་དེ་ཉིད་མ་ཤེས་པ་སྟེ། འཛིག་

རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་སུ་མཚུངས་པར་མི་རིགས་
པའི་སྤྱིར་ཏེ། མགོན་པོ་སྤྱི་སྒྲུབ་བཞེད་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ལ་བསམས་
ནས་བྱོད་དེ་སྐད་དུ་སྒྲུབ་སྒྲོས་མེད་མ་འབྲུལ་བ་སྒྲོས་པ་འབྲུལ་བ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་
ལས་ཉེས་པ་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ༼༣༥༥༽ རྟེན་པ་འདོད་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་རབ་ཆ་
མེད་དང་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དོན་དམ་པར་འདོད་པ་དེ་ཀྱུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་
ན་ནི། དེ་དག་ནི་དེ་དག་གིས་ཀྱུན་ནས་བརྟགས་པ་ལོག་པའི་ཀྱུན་རྫོབ་ཉིད་
ཡིན་པས་འཇིག་རྟེན་པས་ཀྱང་དེ་དག་སྤང་དོར་གྱི་རྟེན་གྱི་ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འདོད་
ན་དབུ་མ་པ་བྱོད་ཀྱིས་འདི་ཉིད་ཀྱུན་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ལས་ཉེས་པ་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་
ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྤྱིད་པའི་སྐབས་མེད་པའི་སྤྱིར། འདིས་ཁ་ཅིག་
བྲགས་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ནི་ཀྱུན་རྫོབ་གྱི་རྣམ་གཞག་གྱེ་སྒྲུ་དང་མཐུན་ཟེར་
བ་དང་། ཁ་ཅིག་ཀྱུན་རྫོབ་གྱི་འཛོག་ཚུལ་གྱེ་སྒྲུ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དབུ་མ་
པ་མེད་ཟེར་བ་གཉིས་ཀ་བཀག་གོ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ནི་འཆོ་
སོགས་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་བརྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་པའི་དུས་ན་མེད་པས་དངོས་
སུ་དགག་པ་མ་མཛད་ལ། རྒྱགས་ཀྱིས་ནི་དེ་དག་གི་རྣམ་གཞག་གྱང་འདིས་དོན་
གྱིས་དང་གོང་དུ་རྣམ་རིག་པ་དགག་པའི་སྐབས་སུ་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱས་
ནས་ལྷགས་དེའང་ཐལ་འབྱུང་བ་ལ་བསྟོས་ན་དབུ་མ་པའི་ལྷགས་ཡོངས་སུ་མ་
རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་དབུ་མ་པ་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱུན་རྫོབ་འཛོག་ཚུལ་མི་འདྲ་

བའི་སྒོ་ནས་བཞི་སྟེ། སྤྱབ་མཐའ་སྤྱབ་གསུམ་དང་སྒོ་བསྟན་པ་དང་གྲགས་སྟེ་
 སྐྱོད་པའོ། །རྫོ་ནང་བ་ཆེན་པོ་ན་རེ། ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་དབུ་མ་མིན་པ་དང་
 ། དབུ་མ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པ་དང་། ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་འདུས་བྱས་
 ཡིན་པས་ཡོད་མཐར་ལྷུང་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ནི། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱབ་མཐའ་སྤྱབ་
 བ་བཞིའི་མཆོག་དབུ་མའི་བསྟན་པ་ལ་སྐྱོད་པར་མ་ཟད། རང་གིས་ཉུ་སྤྱབ་བྱང་
 ཅན་བཞག་པར་སྒོམ་པ་དེ་དག་རང་གིས་སུན་འབྱེན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་
 འཁོར་བྱི་མ་༼༣༥༽དང་རྒྱུད་སྟེ་ཟབ་མོ་ནམས་དང་བྱམས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
 དང་ཐོགས་མེད་སྤྱུ་མཆེད་དང་སྤྱོགས་སྤྱང་སོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་
 བཅོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་དབུ་མ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་ཡོད་མཐར་ལྷུང་ན་དེ་དག་ཅང་མེད་པོ་དང་སྤྱུར་
 འདེབས་པོ་ཡིན་པར་སྤྱབ་དང་འགལ་བའི་བྱིར། ཡང་ཆོས་འཁོར་བྱི་མ་སོགས་
 ལའང་འདུས་བྱས་མ་བྱས་གཉིས་ཡོད་དོ་ཞེས་པས་ཉིས་པ་དེ་སྟོང་བར་བྱེད་སྟུམ་
 ཅན་ནི་མིན་ཏེ། ཆོས་འཁོར་བྱི་མ་སོགས་རྒྱ་སྟེན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ལ་འདུས་
 མ་བྱས་པའི་ཆ་གཏན་མེད་པའི་བྱིར་དེ་སྐྱད་དུ་ཟེར་བ་ནི་རིགས་ཚུལ་ལས་
 འདས་ཤིང་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྱིད་པར་སྤྱབ་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། དེའི་
 རྒྱ་མཆོན་བསྟན་ཞིང་དབུ་མའི་ལམ་འབའ་ཞིག་ལ་དགའ་བར་རིགས་པ་
 གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤྱུ་སྤྱབ་སྟོ་མཆོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེའི་ཁ་དོག་གིས་འཛིགས་

པས། སྐྱེ་བོས་ལུགས་བཟང་གང་དག་རྒྱུད་རིང་སྤངས་པས་དེ་ཡི་ཆོག། ལེའུར་
བྱས་པའི་ཁ་འབྲས་ཀྱི་མུ་ཏྲ་ཁ་ཕྱེ་བའི་ཆུས། །ད་ལྟ་ལྷ་བ་གྲགས་པས་རེ་རྣམས་
རབ་ཏུ་སྒྲོང་བར་བྱེད། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་སྤྲུལ་གྱི་སློའི་
རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་མཐའ་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར་གིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཁ་དོག་གནག་
པ་ལྟར་སྤྱར་བའི་སྐྱེ་མེད་དང་སྒྲོང་བ་ཉིད་ཀྱི་བཞེད་པ་མ་རྟོགས་པར་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་སྟོན་པ་ཡི་ཡི་གེ་ཙམ་མཐོང་བས་འཇིགས་སྒྲག་སྐྱེས་པས་རབ་ཏུ་སྤངས་
པའི་སྐྱེ་བོ་བསྟན་བཅོས་མཁན་དག། སློབ་དཔོན་སྤྲུལ་གྱི་ལུགས་བཟང་པོ་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་གང་དག་རྒྱུད་རིང་དུ་སྤངས་པས་སློབ་དཔོན་
སྤྲུལ་གྱི་སློ་མཚོ་ལས་འབྲུངས་པ་དབུ་མ་དེའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་རྩ་བ་གཤམ་
རབ་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཁ་འབྲས་པའི་མེ་རྟོག་ཀྱི་མུ་ཏྲ་ལྟ་བུ་དག་ལྷ་བ་གྲགས་པའི་
སློ་གྲོས་ཀྱི་བསིལ་ཟེར་གྱིས་ཁ་ཕྱེ་ནས། དེའི་ནང་གི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ལེགས་
བཤད་ཀྱི་ཆུ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྟན་པས་ད་ལྟ་ལྷ་བ་གྲགས་པ། ལྷལ་ལྟན་གྱི་
གདུལ་བྱ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པར་རེ་བ་རྣམས་༼ ༣༥༥ ༽ཀྱི་ཇི་ལྟར་
འདོད་པ་རབ་ཏུ་སྒྲོང་བར་བྱེད་དོ། །འབྲེལ་པར་གལ་ཏེ་གནས་བརྟན་དབྱིག་
གཉེན་དང་། བློགས་ཀྱི་སྤྲང་པོ་དང་། ཆོས་སྒྲོང་ལ་སོགས་པ་བསྟན་བཅོས་
རྣམས་ཀྱི་མཛོད་པ་པོ་བྱོན་ཟིན་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཡི་གེ་ཙམ་ཐོས་
པས་འཇིགས་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་

སྟོན་པ་འདི་ཡོངས་སུ་སྤངས་སམ་ཞེན། དེ་སྐད་དུ་སྤྲོད་ཞེས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་
ལེགས་ལྷན་བྱེད་ནི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གྱིས་ཀྱང་དབུ་མའི་དོན་ཁོང་དུ་མ་
ཅུད་པར་སྤྲེ། རྟོག་གི་འབར་བར། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཐོགས་
མེད་དང་དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
ལུང་བསྟན་ཅིང་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་བརྟེས་པའི་འཕགས་པ་ཁྱུ་སྤྱབ་གྱིས་ཡང་
དག་པར་རྟོགས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དོན་གྱི་ལུགས་གཞན་དུ་འདྲེན་པར་བྱེད་
ཅིང་། རོ་ཚ་དང་བྲེལ་མེད་པ་དོན་རྣམ་པར་ནི་མི་ཤེས་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་
ཤེས་ཤིང་མཁས་པར་ང་ཀླུ་བྱེད་པ་དག་འདི་སྐད་དུ་སྤྲེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་
བདུད་ཅིར་འཇུག་པ་སྟེ། རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དེ་ནི་བདག་ཅག་ཁོ་ནས་ལེགས་པར་
བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། དབུ་མར་སྤྲེ་བ་རྣམས་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་
འབྱུང་ལ། འདིར་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་འཕགས་པ་ཡིན་ཀྱང་གདུལ་བྱ་
འདུལ་ཆེད་སེམས་ཙམ་གསུངས་པ་ལས་དབུ་མ་པ་མ་ཡིན་པར་མི་བཞེད་དེ།
རྗེ་བརྩན་བྱམས་པས་ཀྱང་དང་དོན་དུ་སེམས་ཙམ་གྱི་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་ལྟ་
སྟོད་ཞེས་བཞེད་པར་གསལ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་བཤད་ཟིན་ཟབ་མོ་
འཛིགས་རུང་འདི་ནི་སྟོན་གོམས་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བོ་ཡིས། །ངས་པར་རྟོགས་འགྱུར་
འདི་ནི་གསན་རྒྱ་ཆེ་ཡང་གཞན་གྱིས་སྤྲུགས་སུ་ཅུད་མི་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་ཚུལ་
ལུགས་རང་སྟོས་སྤྱར་བ་འདི་དག་མཐོང་ནས་བདག་ཏུ་བརྟོན་པ་ཡི། །གཞུང་

ལྷགས་རྣམས་ལྟར་གཞན་ལྷགས་བཞེད་གཞུང་འདི་ལས་གཞན་ལ་དགའ་སློ་
དོར་བར་བྱ། །བཤད་པའི་ཚུལ་འདི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་ཞེ་ན། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་བཤད་ཟིན་པའི་སྟོང་དང་རྟེན་འབྲུང་ཟབ་མོ་སྐལ་བ་མེད་པས་འཛིགས་རུང་
༼༣༥༥༽འདི་ནི་སྟོན་སྟོང་ཉིད་ལ་གོ་མས་པའི་དགོ་ཆོགས་བསགས་པ་ཉིད་
ལས་སྟེ་བོ་ཡིས་རྟོགས་པར་སྒྲུང་ལ། དེ་ལྟར་བསགས་པ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཡི་སྟོབས་
ཀྱིས་ལུ་སྟེགས་བྱེད་ཡིན་ཀྱང་། ལུ་སྟེགས་ཀྱི་ལྷགས་མི་རིགས་པར་མཐོང་
སྟེ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གཏིང་ངེས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་གྱི། ལུ་སྟེགས་པ་སྟོང་ཉིད་
ལ་བག་ཆགས་མ་བཞག་པར་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅི་རིགས་སྤངས་
ཤིང་གྲུབ་མཐའ་གཞན་སྒྱུར་ལུས་ཀྱང་། ལུབ་བསྟན་ལ་མི་མོས་པ་བཞིན་དུ་ཟབ་
མོ་འདི་ནི་གསན་རྒྱ་ཆེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ལ་མོས་པའི་ས་བོན་དང་བྲལ་བའི་སྟོབ་
དཔོན་གཞན་གྱིས་ལྷགས་སུ་རྒྱུད་པར་མི་འགྱུར་བར་གཤམ་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་
ཐར་འདོད་དག་གིས་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་གང་དང་ཡང་མི་
མཐུན་པའི་ཚུལ་ལྷགས་རང་སྟོས་སྒྱུར་བ་དེ་དག་མཐོང་ནས་བདག་ཏུ་བརྗོད་
པའི་ལུ་སྟེགས་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་རྣམས་འདོར་རིགས་པ་ལྟར། གཞན་ཉན་ཐོས་
སྟེ་པ་དང་སེམས་ཙམ་གྱི་ལྷགས་སྒྲུབ་བཞེད་པའི་དཔུ་མའི་གཞུང་འདི་ལས་
གཞན་གཞུང་དག་ལ་དགའ་བའི་སྟོདོར་བར་བྱ་སྟེ། ལྷགས་གཞན་ནི་ཐ་སྟོན་དུ་
སྤང་དོར་མ་འབྲལ་བའི་རྟེན་མི་བྱེད་ཅིང་། རྟེན་འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྟོག་

བདག་པུ་ཡིན་པས་ཡ་མི་མཚན་ལ། འདྲིར་ནི་དེ་དང་མཐུན་པས་ཡ་མཚན་པར་
རིག་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་སྒྲུབ་ལུགས་བཟང་བསྟན་ལས་
བདག་གིས་བསོད་ནམས་སྤྱོད་ཀྱི་མཐའ། །བྱབ་ཅིང་ཡིད་མཁའ་ཉོན་མོངས་
ཀྱིས་སྟོན་སྟོན་ཀའི་རྒྱ་སྐར་ལྟར་དཀར་བའམ། །སེམས་ཀྱི་སྒྲུལ་ལ་གདེངས་
ཀའི་ལོར་བྱ་དང་འབྲ་གང་ཞིག་ཐོབ་པ་དེས། །འཛིག་རྟེན་མ་ལུས་དེ་ཉིད་རྟོགས་
ནས་ལྷུང་དུ་བདེ་གཤེགས་སར་བཤོད་ཤོག། །། བསྟོ་རྒྱ་སློབ་དཔོན་གྱི་སྒྲུབ་
བཞེད་པའི་ལུགས་བཟང་པོ་བདེན་གཉིས་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་བསྟན་པ་ལས་ཟླ་
གསལ་བདག་གིས་བསོད་ནམས་ཀྱིས་སྤྱོད་ཀྱི་མཐའ་མ་ལུས་པར་བྱབ་ཅིང་
། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིད་ཀྱི་ནམ་མཁར་གྲོ་བྱར་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ནམས་
ཀྱིས་ཁ་དོག་སྟོ་ཞིང་དྲི་མ་ཅན་དུ་བྱས་པར་གྱུར་པ་ལས་སྟོན་ཀའི་སྤྱིན་དང་བྲལ་
། ༣༥༥ ། བའི་རྒྱ་སྐར་ལྟར་དཀར་བར་གྱུར་པའམ་ཉོན་མོངས་དང་ནམ་རྟོག་གི་
རང་བཞིན་སེམས་ཀྱི་སྒྲུལ་ལ་གདེངས་ཀའི་ལོར་བྱ་དང་འབྲ་བ་གང་ཞིག་ཐོབ་པ་
དེས་འཛིག་རྟེན་མ་ལུས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཉིད་རྟོགས་ནས་ལྷུང་དུ་བདེ་
བར་གཤེགས་པའི་སར་བཤོད་པར་ཤོག་ཅིག། །། ཅོད་དུས་ཀྱི་སྟིགས་མ་ལས་
ཀྱང་སྟིགས་མར་སྟོད་པའི་དུས་སུ་ཡུལ་བྱང་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་བྱུང་བ་སྐས་པའི་
བརྒྱལ་ཞུགས་ཆེན་པོ་བཟུང་སྟེ་ཨ་བ་རྒྱ་ཏི་པའི་སྟོད་པས་ཟབ་མོ་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་
གྲུབ་མཐའི་ཕྱི་མོར་གཤེགས་པ་སངས་རྒྱས་ཆེན་པོ་མཉན་པ་གྲུབ་ཐོབ་ལ་གྱས་

པར་ཕྱག་འཆའ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་བརྗོད་ནས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ལུང་
དྲི་མ་མེད་པ་སྟོན་བརྒྱད་དུ་གནས་པ་དེས་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་གྲུ་སྐྱབ་ཡབ་སྲས་
ཀྱིས་བཞེད་པའི་མཐའ་བྲལ་དབུ་མའི་རང་ཚུལ་བཟང་པོ་འབྲུལ་བ་དང་བྲལ་བ་
གང་ཞིག་མི་གསང་བར་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཞིག་དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོ་དམ་ཅན་སྐྱང་
མའི་དགོངས་པ་ཆེས་ཆེར་བསྐྱངས་ནས་བཀྲོལ་ཏེ་བསྟན་པར་བྱས་ལ། སྐལ་བ་
མེད་པ་དག་ཆེས་སྒྲག་པར་འགྱུར་བའི་གནས་མི་འཛིགས་པའི་ཆོས་ཚུལ་རྒྱ་མཚོ་
ལྟར་ཟད་མི་ཤེས་པ་ནི་ཡི་གའི་རིས་སུ་ག་ལ་འགོད་པས་ཐུགས་ནས་ཐུགས་སུ་
གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཏོགས་པ་ལས་གཞན་དུ་བྱར་མེད་དོ། །དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་
དག་གིས་བདེན་པ་གཉིས་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་ཚུལ་ལ་
གཞན་ལུགས་ཅི་ལྟར་བཀག་ནས་རང་ལུགས་ཅི་ལྟར་འཛིག་སྟམ་ན་དེའི་ངོར་
བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་བྱེད་ན་རེ། འདི་ལྟར་བདེན་པ་
གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པ་ནི་བདེན་པ་
གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་༼༣༥༽དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་
ཞུགས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པས། དེའི་སྟེང་ནས་ཡོད་མེད་དང་རིགས་
མི་རིགས་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཡོད་མེད་
སྤང་བྲང་སོགས་ཐ་སྙད་པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཆད་མ་དེས་དབྱད་ནས།

གང་རིགས་པ་རྣམས་རང་ལུགས་སུ་འཛོག་ཅིང་། གང་མི་རིགས་པ་རྣམས་
 དགག་པར་བྱེད་པས་དྲགས་ཀྱི་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་པ་དཔེན་པ་དངོས་པོ་རང་
 ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའོ་
 ཞེས་དེ་ཙམ་ཞིག་སྒྲས་ནས་སྟོགས་དེ་སྐྱོར་བར་བྱེད་པ་ལ་ནི་འཛམ་གླུའི་གླིང་
 འདིར་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་ཞེས་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ལོ། །ཡང་སྟོབ་དཔོན་སངས་
 རྒྱས་བསྐྱེད་སངས་རྒྱ་བ་གྲགས་པ་དག་གིས་ནི། འདི་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་ལས་
 དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་པར་འདོད་
 པ་སྒྲུ་མ་དང་མཐུན་ལ། ཀྱུན་རྒྱུ་རྐྱེན་པ་དཔེན་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་མ་
 ཞུགས་པར་མ་ཟད་ཀྱུན་རྒྱུ་རྐྱེན་པ་ཐ་སྟོན་དུ་འང་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པ་མི་
 འཐད་དེ། དེ་ལྟར་འཐད་ན་བདེན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ལ་ཐ་སྟོན་དུ་མི་
 སྟོང་ཞིང་། སྐྱེ་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ལྟག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་འགྱུར་
 བ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་
 འགར་ཡང་སྐྱེ་མེད་སྟོང་ཉིད་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་བས་རང་རྒྱད་པའི་དབུ་
 མའི་ལུགས་དེ་ནི་སྟོབ་དཔོན་གྱི་སྐྱབ་བཞེད་པའི་དབུ་མའི་ལུགས་ཀྱི་ལུས་
 ཡོངས་སུ་མ་རྒྱུ་གས་ཞེས་རང་རྒྱད་པའི་ལུགས་དེ་ལས་མི་རིགས་པའི་ཆ་རྣམས་
 རྒྱ་ཆེར་འགོག་པར་མཛད་ལ། ཀྱུན་རྒྱུ་རྐྱེན་པ་ཀྱུན་རྒྱུ་རྐྱེན་པ་ཐ་སྟོན་དུ་འང་
 དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་མ་ཞུགས་པས་༼ ༣༧༠ བ༽ ཀྱུན་རྒྱུ་རྐྱེན་ཀྱི་ཐ་སྟོན་རྣམས་ཐ་སྟོན་

པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་ཚད་མས་ཡོད་མེད་སྤང་སྤང་དགག་སྐྱབ་སོགས་
དོན་མཐུན་འཛིག་རྒྱ་མ་བྱུང་བས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོད་
མེད་རིགས་མི་རིགས་སོགས་སྤང་དོར་ཇི་ལྟར་འཛིག་ན། དེ་ལའང་གཉིས་
ཏེ། དང་པོ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་པལ་པའི་སྟངས་འཛིག་རྟེན་དང་མཐུན་པའི་
སྤང་སྤང་སོགས་ལ་འཇུག་པ་ན་མ་དཔུང་གཞན་གྲགས་སུ་སྟོག་གཙོད་སྟོང་ངོ་
། །དགེ་བ་བསྐྱབ་པོ་ཞེས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་གིས་རྗེས་སུ་སྐྱེ་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་
ཀུན་རྫོབ་ཙམ་པོའི་སྟངས་འཛིག་རྟེན་དང་མཐུན་པའི་སྤང་སྤང་ལ་འཇུག་པ་
ན་མ་དཔུང་གཞན་གྲགས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་རྒྱུ་མ་ལྟར་གྲགས་པ་
དེ་ཙམ་ཞིག་ཁས་སྤངས་ནས་རྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་དགག་བྱ་ལ། རྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་རིགས་
པས་ཆར་གཙོད་དོ་ཞེས་རང་བཞིན་བདེན་པར་མེད་པའི་མི་དགེ་བ་སྟོང་ངོ་
། །དགེ་བསྐྱབ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་རྗེས་སུ་བརྗོད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དེ་དཔུང་ན་ཐ་སྟོན་དུ་འང་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་མ་ལྷགས་སོ་
ཞེས་སྟོལ་བ་གཞན་མི་འདོད་པ་ཐལ་བར་འཁེན་ཅིང་ཕྱོགས་དེ་སྟོང་བར་བྱེད་པ་
དེ་ལ་ནི། འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་དུ་སྐྱབ་པ་ཞེས་པ་ཞིག་བྱུང་བ་
ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ལྷགས་འདི་པས་དབུ་མ་པ་རང་ལྷགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དཔུང་
པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མི་འཛིག་པར་མ་ཟད། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་པོ་ཡང་འཛིག་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་པར་སྐྱབ་པ་དག་གིས་ཀུན་རྫོབ་

བདེན་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་སྤངས་པ་ལ། ཤེས་བྱ་རྟེན་
 འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲིབ་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པས་འདོད་པ་དེ་བཀག་
 བས་ཀྱན་རྫོབ་ཙམ་༼ ༣༧༠བ༽ཞིག་རྫོད་པར་བྱེད་ལ། དེའི་ཆོད་བྱ་མ་པས་ཤེས་
 བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པའི་རྗེས་བརྫོད་དུ་བྱས་ནས་ལོག་རྟོག་སྒྲིམ་པ་དེ་འགོག་
 པའི་དགོས་དབང་གི་ཆེད་དུ་ཀྱན་རྫོབ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྒྲིམ་ལྟ་བུའི་ཞེས་
 ཀྱན་རྫོབ་ཙམ་པོ་བ་ཞིག་མ་དབྱེད་ཙམ་དུ་གྲོལ་བ་དེ་དག་གི་ངོར་བརྫོད་
 ཀྱི། དབྱ་མ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རིགས་པས་དབྱེད་ནས་ཐ་སྙད་དུ་འང་
 ཀྱན་རྫོབ་ཙམ་པོ་བ་ཡང་མ་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། དེ་
 ལྟར་ན་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པས་གཞན་ལུགས་སྒྲིམ་མ་མི་རིགས་པ་དེ་སུན་
 འབྲེན་པར་མི་རུས་ཏེ། རིགས་པ་དེ་རང་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 སྒྲིམ་ན་མ་བྱུང་པས་དེར་མི་འགྱུར་ཏེ། བལྟོས་བཞག་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་
 ལས་གང་ལ་མི་རིགས་པ་ཞིག་གྲགས་ན་རིགས་པ་ཞིག་གིས་དེ་ལྟར་འགོག་པར་
 གྲགས་པ་ཤེས་བྱ་ན་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་
 སྒྲིབ་པའི་གཞན་གྲགས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་
 པ་དངོས་པོ་བདེན་པར་ལྟ་བའི་ལོག་རྟོག་རི་ལྟར་འགོག་སྒྲིམ་ན། དེའི་ཆོད་ཤེས་
 བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པའི་གཞན་གྲགས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་དེས་ཀྱན་
 རྫོབ་བདེན་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་རང་ལྟོག་ལ་དངོས་པོ་བདེན་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོས་

མཐའ་བཅད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟར་བཅད་ནས་དོན་དམ་བདེན་པའི་གནས་
ལུགས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཡང་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲིབ་དག་གིས་
མ་དབྱེད་པར་གཞན་གྲགས་སུ་བཟོད་ལ། ལུགས་དེས་དབྱེད་ན་ནི་དེར་ཡང་མི་
འགྲུབ་སྟེ། གྲུན་རྫོབ་ལ་སྒྲིབ་བཀག་པས་དོན་དམ་པར་སྒྲིབ་མེད་དུ་འང་མི་འགྲུབ་
པའི་སྤྱིར་ཏེ། གྲུན་རྫོབ་ལ་སྒྲིབ་མེད་ན་དོན་དམ་པར་སྒྲིབ་མེད་ཉིད་ཀྱང་མི་
འཐད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བཟོད་ན་ལུགས་(༡༩)ན་(དེའང་འཛིག་པར་འགྱུར་
རོ། །དེས་ན་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲོས་མེད་གྱི་རང་ལྟོག་དེ་ནི་གཞན་
གྲགས་གྱི་རིགས་པས་དགག་སྒྲུབ་གང་དུ་ཡང་དབྱེད་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཤེས་བྱ་
རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲིབ་དག་གིས་དབྱེད་ན་དགག་སྒྲུབ་གང་དུ་འང་བྱར་
མེད་པར་མ་ཟད། དབྱེད་པའི་གྲུན་རྫོབ་ཙམ་པོ་ཁས་ལེན་པ་ན་འང་དེ་དགག་
སྒྲུབ་གང་དུ་འང་བྱར་མེད་པར་སྒྲིབ་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཙམ་དུ་འང་
མ་དབྱེད་པར་འཇམ་དབྱངས་གྱིས་འཕགས་པ་ལི་ཙ་བའི་དྲི་མ་མེད་པར་གྲགས་
པ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་དྲིས་པས་ཅིར་ཡང་མ་བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱིར་དང་། དེས་
ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པ་དང་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཀྱང་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱར་
མི་རུས་པའི་སྤྱིར་དང་། དེ་དགག་སྒྲུབ་དང་ཡོད་མེད་གང་དུ་བསྒྲུབ་ཀྱང་དེའི་
གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པ་ལོག་པ་ཁོ་ན་ཞིག་ཏུ་རྟོག་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར།
གནད་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས་སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲ་གཙན་འཛིན་བཟང་པོས།

མཐའ་ཡིས་མ་གོས་དྲི་མ་མེད་པའི་སྙིང་པོ་ནི། །རང་བཞིན་གཏོད་ནས་གྲུབ་པ་
 ཀུན་གྱིས་དབྱད་བྱ་མིན། །གལ་ཏེ་དབྱད་ན་དུག་སྐྱུལ་གཙུག་པ་ཁོ་ན་
 ཟད། །ཅེས་འབྱུང་ལ། གནད་འདི་མ་ཉོགས་པར་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་དོ་ཉ་རྒྱམས་སུ་
 ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་དབྱད་པའི་དབྱད་པ་གཏན་བྱར་མི་
 རུང་བར་འགོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུབ་ནི་རང་གི་ཟོང་རྫོགས་པར་བྱས་པ་ཡིན་
 ནོ། །གཞན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པ་དག་གི་
 ཤེས་པས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱར་ཡོད་པ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་
 པས་ཆོས་ཙན་ཀུན་རྫོབ་པ་དགག་པ་དང་། སྒྲུབ་པའི་དབྱད་པ་ལས་གནས་དོན་
 དང་མཐུན་པར་ཁོང་། ༡༧༡ བ། རྟུ་ཆུད་པ་ཙམ་ཞིག་ནི་མ་དབྱད་པ་ཐ་སྙད་དུ་
 ཀུན་རྫོབ་ཙམ་པོ་ཁས་ལེན་པ་ན་འང་བསྟོན་མེད་དུ་དེ་ལྟར་འབྱུང་རུང་བས་ཤེས་
 བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་དག་གིས་མ་དབྱད་པ་ན་དེ་ལྟར་འཛིག་པར་
 བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་དག་གིས་མ་དབྱད་པ་
 ན་འང་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པའི་རང་ལྡོག་ལ་རྒྱམ་གཙོད་དང་ཡོངས་གཙོད་
 གང་ཡང་བརྟུབ་པར་མི་འཛིག་སྟེ། ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་
 མེད་ཅིང་། དེའི་ངོ་བོ་སྐྱེ་འཕགས་གང་གིས་ཀྱང་དངོས་པོར་མཐོང་བྱར་མ་
 གྲགས་ཤིང་། ཆོས་ཙན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ནི་བྱིས་པ་སོ་སྐྱེའི་འབྲུལ་
 ངོར་མཐོང་བ་མ་བཀག་པ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། ཆོས་

ནུམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནུམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་
རུང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལས་བཅོས་དགྲུགས་སུ་བྱར་མེད་པ་དེ་ཁོ་ནར་གནས་
པའོ། །ཞེས་བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གསུང་རབ་ནས་ལན་གཅིག་མིན་པར་ནུམ་
གངས་དུ་མར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ནའང་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་སྟོང་ཉིད་
སྟོས་བྲལ་ལ་རྟོག་གི་པ་དག་གིས་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
བཏགས་པ་དེའི་ཆེ། དབུ་མ་པས། ཤེས་བྱ་རྟོན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་
གཞན་གྲགས་ཀྱི་དབྱེད་པས་ལོག་པར་འཛིན་པ་དེ་བསལ་བར་བྱེད་ནུས་ཀྱི། དེ་
བསལ་བའི་ཆེ་ལོག་པར་གྲུབ་པའི་ལོག་ལྟ་ཞིག་བསལ་བར་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡོད་མེད་དུ་འཛིན་པའི་ལོག་ལྟ་དེ་དབུ་
མ་རང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རིགས་པས་ནི་འགོག་པ་མིན་ཏེ། རང་ལུགས་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི་རང་ལུགས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་ཤེས་བྱ་རྟོན་འབྲེལ་༼༣༧༽དང་མཐུན་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་
རིགས་པས་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དེའི་རང་ལྟོག་དབྱེད་པ་ན། དེའི་ངོ་བོ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མ་རྟོན་པ་དེ་ལ་ཤེས་བྱ་རྟོན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་དག་གིས་ཐ་
སྟོན་དུ་མ་དབྱེད་པར་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ལྷས་བྱེད་པའི་དོན་དམ་བདེན་པར་གྲགས་
ཤིང་སྒྲུབ་ན་ཡང་དེ་ནུམ་གངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པར་ནི་མ་སོང་སྟེ། དེ་
ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་པའི་བསམ་བཞུགས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་ཀྱན་

རྫོང་ཆོས་ཅན་གྱི་རང་ལྷོག་དབྱུང་ནས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ལ་
 སྒྲར་གཤམ་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པས་
 ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་སྒྲོས་མཐའ་བཅད་པ་ན་བདེན་པ་ཙམ་དུ་ཡང་མ་རྟོག་པ་དེ་
 བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པར་སོང་ངོ་
 སྒྲུབ་ན་མ་སོང་སྟེ། དེ་ལྟའི་བདེན་པ་དེ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་ཡོད་མེད་སོགས་
 ཀྱི་སྒྲོས་མཐའ་བཞག་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཉིད། རྟོགས་ཆོས་འགོད་
 གཞིའི་ཀྱན་རྫོང་ཆོས་ཅན་དུ་གྲུང་ཅིང་། དོན་དམ་བདེན་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་
 ཙམ་དུ་འང་མ་གྲུབ་པའི་དགག་རྒྱུ་བྱ་བ་ཀྱན་རྫོང་པར་སོང་བའི་སྟོགས་དེ་
 བྱི་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་སྟེ་ཀྱན་རྫོང་པར་སོང་བའི་སྟོང་ཉིད།
 རྟོགས་དེ་ལ་བལྟས་པའི་སྟོགས་ཆོས་ཀྱང་ཀྱན་རྫོང་པར་རིགས་པའི་སྟོང་།
 གཞན་ཡང་དེ་ལྟའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཀྱན་རྫོང་བདེན་པ་ལ་བལྟས་ནས་རྣམ་
 པར་བཞག་པའི་སྟོང་རྣམ་པར་བཞག་འཛོག་ཅན་དུ་འགྱུར་ལ། བཞག་འཛོག་
 ཅན་གྱི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་བྱི་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པར་མི་
 རུང་བའི་སྟོང་། འོ་ན་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་བྱི་རང་ལུགས་
 ༼༣༩༥བ༽དང་གཞན་གྲགས་གང་གིས་འགྲུབ་ཅེན། དེ་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པ་
 སོགས་རྒྱ་དང་སྟོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དབེན་པ་ལ་དེ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་
 རང་གཞན་གང་གིས་བརྗོད་ཀྱང་དེ་དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པར་མི་ལུས་གིང་། དེ་

ལྟར་སྤྲོ་བསམ་དུ་བརྗོད་ན་རྒྱ་ཆད་སྤྱོད་ས་ལྟར་གི་མཐའ་ཆེན་པོར་གོལ་གོར་དུ་
སོང་བ་ཡིན་ནོ། །དོན་འདི་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་གཟིགས་ནས་དཔལ་ལྷན་དྲགས་པོ་
བཀའ་བརྒྱད་པ་དག་ཞལ་མཐུན་པར་འདི་སྐད་དུ་གསུངས་ཏེ། བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
ནི་སྤྲོ་མས་བསྟན་དུ་མེད། སྤྲོ་བ་མས་གོ་དུ་མེད། ཉམས་དང་སྤྱོད་བས་མ་སྤྱོད་ས་
མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་མ་བསྐྱད། སྤང་ག་ཉེན་དང་
། དགག་སྤྱབ་དང་། བཟོ་བཅོས་དང་། བསལ་བཞག་དང་། བཅིངས་གོལ་གྱི་
རྒྱར་མ་རྒྱད་པར་གདོད་མ་ནས་རང་སར་གོལ་བ་རང་བབས་ཆེན་པོ་དེ་བཅོས་པ་
སུས་ཀྱང་བྱར་མེད་པའོ། །ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་གི་ཐ་སྙད་སྤྲོ་བ་དྲགས་བཏགས་ཤིང་
། འདི་ལྟ་བུ་ཁོང་དུ་རྒྱད་བྱ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་། ཁོང་དུ་རྒྱད་བྱ་ཞིག་
མཐར་འཇིག་ལ་བསྟོས་ནས་ཤེས་བྱ་རྟོན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྤྲོ་བའི་རྗེས་
བརྗོད་ཙམ་དུ་སྤྲོ་ཞིང་། དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ན་རང་ལུགས་ཀྱི་ནི་ཡུལ་དུས་འགར་
ཡང་སྤྲོ་བསམ་དུ་མ་བརྗོད་པའི་གང་ཟག་དབུ་མ་པ་དེ་ནི་སྤྱོད་ས་བརྟུ་དུས་
གསུམ་གང་ན་བཞུགས་ཀྱང་མི་སྤྱོད་པའི་དང་བས་བྱག་འཆལ་ཞིང་སྤྱབས་སུ་
མཆིའོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། དངོས་སྤྲོ་བས་ཀྱན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡང་
ཤེས་བྱ་རྟོན་འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་པར་སྤྱོན་ཅི་ལོག་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་བལྟ་བ་
ལ། ཤེས་བྱ་རྟོན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྤྲོ་བའི་གཞན་གྲགས་ཀྱིས་དབྱུང་ཅིང་
བཀག་པ་དེ་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ཀྱིས་དབྱུང་པར་མ་སོང་། ། ༣༧ ལོ་ཞིང་། དེ་

ལྷའི་དབྱུང་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་དབྱུང་པར་ནི་མ་སོང་སྟེ། རྣམ་གྲངས་
 མིན་པའི་དོན་དམ་དེ་ཐ་སྙད་པའི་སྒྲིབ་ཡུལ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་དབྱུང་པ་
 དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྫོབ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་དབྱུང་པར་སོང་བའི་ཕྱིར། ཐལ་
 འགྱུར་བས་ཀྱི་རྫོབ་བདེན་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་དབྱུང་ནས་མི་འཛོག་ཅིས་པ་དང་
 འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། ལོག་པའི་ཀྱི་རྫོབ་དངོས་སྒྲུབ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་
 ཏུ་བཏགས་པའི་ཀྱི་རྫོབ་བདེན་པ་དེ་ནི་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་
 བའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ལྷགས་ལྟར་ན། ཀྱི་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་
 པས། དབུ་མ་པས་དེ་ལྟར་ཡོད་འཛོན་བསྐྱོག་པའི་ཆེད་དུ་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་
 དང་མཐུན་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པས་ལོག་ལྟ་དེ་བཀག་པའི་བྱ་བ་ཙམ་
 ཞིག་བྱས་ཀྱི། དེ་བསྐྱོག་ནས་དེའི་སྒྲོག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཀྱི་རྫོབ་ཅིག་ཤེས་བྱ་རྟེན་
 འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་དབྱུང་ནས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་
 ལྷགས་སུ་མ་བཞག་པས་འགལ་བའི་སྐབས་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
 བལྟས་བཞག་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཀྱི་རྫོབ་ལ་སྒྲོས་པའི་མཐའ་བཞིས་སྟོང་པས་རང་
 བཞིན་མེད་བཞིན་དུ་བྱ་བྱེད་སྣ་ཚོགས་པར་རུང་བ་སྒྲུ་མ་དང་མི་ལམ་ལྟ་བུའི་
 འཁོར་འདས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་འདི་ཡང་། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་
 པར་སྒྲུབ་པར་སྒྲུབ་དག་གི་རིགས་པས་མ་དབྱུང་པར་འཛོག་པ་བཞིན། དབུ་མ་
 པས་ཀྱང་མ་དབྱུང་པར་དེ་མཐུན་གྱི་རྗེས་སྒྲོས་བྱེད་དེ། དབེར་ན་ཤེས་བྱ་རྟེན་

འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པས་མ་དབྱེད་པར་
གཞན་གྲགས་སུ་སེམས་ཅན་ལ་ཤེས་པ་ཡོད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་
མེད་པར་བརྗོད་པ་ལྟར་རམ། ཡང་ན་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་འབྲེལ་དང་མི་
མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་སྒྲུབ་སེམས་ཅན་ལ་བདེན་པ་ལྟ་བུ་རྗེས་སུ་འཛིན་
པའི་ཆེད་དུ་དགོས་པའི་དབང་གིས་དེ་དོར་མ་དབྱེད་པར་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་
ཡོད་དོ་ཞེས་རྗོད་པར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་དབྱེད་པས་ཀྱང་མ་དབྱེད་པ་ན་དེ་ལྟར་
རྗེས་སྒྲོས་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་ན་འང་དབྱེད་པས་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་
པར་སྒྲུབ་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པས་སེམས་ཅན་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་
པ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་མེད་པ་གཉིས་ཀའང་འགོག་གི། དེར་ཡང་མི་
འབྱུང་པར་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཐལ་འབྱུང་བས་ཀྱན་རྫོབ་དབྱེད་ནས་
འཛིག་པ་ནི་གཏན་མ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་ལ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་
མ་རིག་པའི་བསྐྱད་པ་ལ་བལྟོས་ནས་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་མིན་ཏེ་གིས་བཞག་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འབའ་ཞིག་
ཡིན་པ་ལ་བྱེད་པར་མེད་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་བསྐྱད་པ་
ཡོད་མེད་ཀྱི་དབང་གིས་ཀྱན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་ལས། ཤེས་བྱ་རྟེན་
འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་
རིག་པས་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་འབྱུང་ཆོས་ཀྱི་ཀྱན་རྫོབ་ལྟར་སྒྲུབ་པར་འཛིག་

ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་སྤངས་པའི་འཕགས་པ་དག་གིས་མ་དབྱེད་
 པའི་དོར་བ་སྙད་ལ་འཇུག་པ་ན་དེ་ལྟའི་ཀུན་རྫོབ་ལྟར་སྤང་བ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་
 ཏུ་ཡང་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་དབུ་མ་པ་དག་ཆོས་ཉིད་
 ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས་ལྷང་སྟེ། རེས་ཐོབ་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་མ་
 དབྱེད་པར་འཇུག་པ་ན། སྒྱུ་མ་དང་མི་ལམ་ལྟ་བུའི་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་
 མཚུངས་ལྡན་གྱི་འཇུག་པ་ལས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དེ་དོར་དབྱེད་ནས་མི་འཛིག་
 པའི་སྤྱིར། ༼༣༧༧ན༽དེ་ལྟར་ན་ཡང་དབུ་མ་པ་ཡིན་ཙམ་ལ་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་
 ལྟར་བལྟས་ནས་མ་དབྱེད་པར་སྦྱོད་ལམ་ལ་འཇུག་པས་བྱབ་པ་མིན་ཏེ། དབུ་
 མ་པ་སྒྲོ་དམན་པ་དག་ཀུན་རྫོབ་རང་བདེན་པར་ལྟ་བས་སྦྱོད་ལམ་ལ་ཞུགས་
 བས་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་མ་ཟིན་པའང་ཡོད་པའི་སྤྱིར། འོན་ཀྱང་
 ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པས་བསྤྲད་དབང་གིས་སྤང་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ལ་
 བཏྟོས་ནས་ཀུན་རྫོབ་ལྟར་སྤང་བ་དེ། དེ་འཛིན་གྱི་ལུའ་ཤེས་དེར་བཏྟོས་གྱི་
 ཤེས་བྱར་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་མེད་ན་ནི་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་
 པར་སྒྲུབ་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པ་འཐད་ལྡན་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
 ལྟར་སྤང་བའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ལུའ་ཤེས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཏུ་འགོག་པར་ཡང་
 མི་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་དང་། ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་ཙམ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཀུན་རྫོབ་
 བདེན་པ་ལ་གཟུང་འཛིན་ཏུ་སྤང་བའི་ཆོ་ཡང་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དེ་སྒྲོས་ཤེས་

བྱར་ཡོད་པར་མ་བཟུང་ན་ཡུལ་ཅན་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པའང་མི་འགྲུབ་པའི་
སྤྱིར། དེས་ན་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲིབ་ལྟར་གྱི་མ་དབྱེད་པར་
རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་དུ་རུང་བ་སྒྲུབ་དང་མི་ལམ་ལྟ་བུའི་ཆོས་འདིའང་
གཞན་གྲགས་གྱི་རིགས་པས་དབྱེད་ན་དེར་ཡང་མི་འགྲུབ་པས། ཆོས་ཐམས་
ཅད་རྟོག་བཅས་རྟོག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་དང་། དེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱར་བའི་བརྗོད་པ་
གང་གིའང་ཡུལ་དུ་གྲུབ་རྒྱུར་མ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་གྲུབ་རྒྱུར་མ་བྱུང་བ་ཙམ་པ་
ཡང་ངེ་སྲིད་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་གྱི་ཡུལ་དུ་སོང་བ་དེ་སྲིད་དུ་ནི་དེ་ཉིད་
ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་སོང་ལ། ཤེས་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞིབ་ན་
ནམ་གངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་སྒྲོབ་པ་དང་མི་སྒྲོབ་པའི་འཕགས་
པའི་༼༣༧༥བ༽མཉམ་གཞག་གིས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་འགྱུར་བ་ལས། གཞན་དུ་
རི་བོང་གི་རྩ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་མཉམ་གཞག་དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་གྱི་རྒྱ་
བ་ཡོད་མེད་གང་ཞེན། དེ་ནི་ཁོ་བོས་སྒྲིབ་མི་ཤེས་ཏེ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཉེ་བར་ཞིབ་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ནི་འཕགས་པ་ཉིད་གྱི་སོ་སོ་རང་
རིག་གི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ལས་རང་གཞན་གྱི་སྒྲིབ་པ་གང་གིས་ཀྱང་
དངོས་སུ་སྒྲིབ་པས་མ་གྱིས་སྟོན་མི་རུས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཆོས་ཉིད་གྱི་རིགས་པ་ཞེས་
པ་འདི་ལའང་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་པ་དངོས་པོར་སྒྲིབ་དག་གིས་
ཆོས་ཉིད་གྱི་རིགས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་

སྤྱོད་བཀའ་གིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོས་ནི་
བདེན་པ་གཉིས་ཀའམ་གང་རུང་ཞིག་གི་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་
རིགས་པར་འདོད་ལ། བྱི་མས་ནི་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཀྱང་མ་དབྱེད་བཏགས་བཞག་
ཅམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་བཟོས་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ཞེས་
འཛིག་གོ། མདོར་ན་གཞན་དག་གིས་དབུ་མ་པར་ཡང་དག་པར་བཏགས་པའི་
སྒོལ་བ་དང་མི་སྒོལ་པའི་འཕགས་པ་དག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་
པར་མི་སྤྱོད་བཀའ་དང་སྤྱོད་བཀའ་གིས་རྟོག་ཅིང་བརྗོད་པའི་འཛིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་དང་། རྩུང་མཐོང་འཁོར་བ་པའི་སྤྲུག་བདེན་དང་། ཀུན་བདེན་གྱི་ཆ་
ཉམས་སུ་ཁྱོང་བ་དག་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཅམ་པོ་སྤྱོད་མ་ལྟ་བུ་དང་། ཞི་བ་མྱང་
འདས་དོན་དམ་བདེན་པའོ། །ཞེས་སྤྱོད་བསམ་གྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཀུན་
རྫོབ་བསྐྱེད་སྤྱོད་རྟེན་བཏགས་ཆོས་ཀྱི་ཆ་འདི་རང་ལུགས་ཀྱིས་འགར་ཡང་
མི་འགྲུབ་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་དོར་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཤེས་༼༣༧༩༽བྱ་རྟེན་
འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྤྱོད་བཀའ་དང་། མི་སྤྱོད་བའི་གཉིས་ཀའི་རྗེས་སྒོས་སུ་བརྗོད་
པ་ཡིན་ཏེ། གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་ཁ་ཅིག་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་མ་
བརྟན་ན་བྱུང་བརྟན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཉེན་ཡོད་པའི་དོར། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་
ཀྱིས། སུང་པོ་ལྷའི་ཁུར་བྱེར་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་
བུའོ། །འོ་ན་མཐའ་བྲལ་དབུ་མ་སྤྱོད་བའི་གང་ཟག་རང་ཉིད་དང་། དེ་ལས་

འཇིག་རྟེན་གཞན་གྲགས་སྒྲུབ་པའི་གང་ཟག་གཉིས་སུ་བརྗོད་པའི་གང་ཟག་གི་
འཇིག་རྟེན་འཇིག་རྟེན་། དབྱེད་ན་དཔུ་མ་སྒྲུབ་པ་རང་དང་འཇིག་རྟེན་གཞན་
གྲགས་སྒྲུབ་པའི་གང་ཟག་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་འང་མི་འབྲུབ་མོད། དེ་ལྟར་ན་འང་
ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་དག་གིས་གཞན་གྲགས་ཀྱིས་མ་དབྱེད་
པར་འདི་སྐད་དུ། མཐའ་བྲལ་དཔུ་མ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་གནས་པའི་གང་
ཟག་རང་ཉིད་དང་། དེ་ལས་འཇིག་རྟེན་གཞན་ཀྱང་རྗོད་བདེན་པ་ལ་གནས་
པའི་གང་ཟག་གཉིས་སོ་ཞེས་ཆོལ་བ་དང་ཕྱིར་ཆོལ་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི་
ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་ན་དཔུ་མ་པ་ཡང་དགོས་པའི་དབང་གིས་མ་དབྱེད་པར་དེ་ལྟར་
རྗོད་སྒྲུབ་སུ་བྱེད་པ་དེའི་ཆེད་དཔུ་མ་པ་ཡང་དག་པ་ནི་སྟོབ་པ་དང་མི་སྟོབ་པའི་
ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་གྲགས་
ལ། དེ་ལས་འཇིག་རྟེན་གཞན་པ་ནི་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་
འཇིག་རྟེན་པ་འཕགས་པ་སྟོབ་པ་རྗོད་པ་ཆེས་ཐོབ་དུ་འཇིག་རྟེན་ཀྱང་རྗོད་ཀྱི་སྟོད་
ལམ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་དང་། སོ་སོ་སྒྱེ་བོ་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་འཇིག་
རྟེན་པ་སྟེ། དེ་ལ་འང་ཤེས་བྱ་ནི་ཆེ་བ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་དང་
། ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས།
༼༤༧༩༽དང་པོ་ནི། ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་པ་ཁ་ཅིག། དངོས་པོ་
འགའ་ཞིག་རྗེས་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་མེད་ཀྱང་བཏགས་བཞག་གིས་དོན་བྱེད་

པར་སྐྱ་བ་དེ་ཡིན་ཏེ། བཏགས་ནས་བཞག་པའི་ཤེས་བྱའི་ཚུལ་ནི་རྟོན་འབྲེལ་
 གྱི་ཚུལ་སུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་
 ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་ན་ཏྲག་ཆད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་བྱ་ཐ་སྙད་དུ་འང་རྒྱན་
 ཆད་པར་འགྱུར་བས་ཤེས་བྱ་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་དང་གཞན་ལ་བསྐྱོས་ནས་འབྱུང་
 བའི་ཕྱིར་ཐ་སྙད་དུ་འང་ཤེས་བྱ་རྒྱན་ཆད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཤེས་བྱ་མཐའ་
 དག་རྟོན་འབྲེལ་ཙམ་དུ་རྟོག་ཅིང་། རྟོན་འབྲེལ་སྟོང་ཉིད་དུ་མ་རྟོགས་པའི་
 འཛིག་རྟོན་པ་དག་གོ། ཤེས་བྱ་རྟོན་འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་པར་སྐྱ་བའི་འཛིག་
 རྟོན་པའང་དབུ་མ་པ་ལས་གཞན་པའི་འཛིག་རྟོན་པའོ། །འོ་ན་དབུ་མ་པའི་གང་
 ཟག་དེ་ཤེས་བྱ་རྟོན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྐྱ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་
 ཞེན། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀར་བརྗོད་པར་མི་བྱ་
 རྟེ། དབུ་མ་པས་རང་ལུགས་ལ་ཤེས་བྱ་རྟོན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་ཡང་མི་
 བརྗོད་ཀྱི། གདུལ་བྱ་འདུལ་ཆེད་དགོས་དབང་གིས་ཤེས་བྱ་རྟོན་འབྲེལ་དང་
 མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཀར་སྐྱ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་རྟོན་
 འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྐྱ་བའི་གང་ཟག་དེ་དབུ་མ་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་དམ་མ་
 ཡིན་པར་བརྗོད་ཅེ་ན། རྟོན་འབྲེལ་སྟོང་ཉིད་དུ་རྟོགས་གིང་། ཤེས་བྱ་རྟོན་
 འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་གཞན་གྲགས་ཙམ་དུ་སྐྱ་བ་དེ་ནི་ཤེས་བྱ་རྟོན་འབྲེལ་དང་
 མཐུན་པར་སྐྱ་བའི་གང་ཟག་དང་དབུ་མ་པའི་གང་ཟག་གཉིས་ཀར་འཛིག་པ་

གཞན་ལ་གྲགས་ཏེ། གཞི་གཅིག་ལ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་འང་རྟེན་
འབྲེལ་སྟོང་ཉིད་དུ་རྟོགས་ཤིང་། ༼༣༥༥༽ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་རང་རྒྱུད་དམ་
རང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲིབ་པའི་གང་ཟག་དེ་ནི་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་
པར་རང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་འཛོག་པ་འཐད་ལྡན་དུ་ཡང་མི་རུང་ལ། ཤེས་བྱ་
རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་རང་ལུགས་ཀྱིས་ཐ་སྟོན་དུ་གྲུབ་པར་སྒྲིབ་པའི་དབུ་མ་
པ་འཐད་ལྡན་ཀྱང་མ་བྱུང་ཞེས་སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བརྒྱུངས་དང་ཟླ་གྲགས་
ཀྱིས་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་བྱེད་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲངས་སྟོབ་དཔོན་
སྐུན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་སོགས་ལ་དགག་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པའང་
གནད་འདིར་ཐུག་པ་ཡིན་ལ། གནད་འདི་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ན་དབུ་མ་ཐལ་རང་གི་
གྲུབ་མཐའི་གྲུས་མཚམས་དང་འཛོག་ཚུལ་འཁུལ་པ་མེད་པར་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་
རྟོགས་པར་འགྱུར་པ་ལས། གཞན་འདི་ལྟ་བུ་མ་རྟོགས་པའི་བོད་གང་
དག། དབུ་མ་ཐལ་རང་གི་གྲུས་མཚམས་དང་། དེ་དག་སོ་སོའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་
ལྟར་བཞག་ཅེས་རང་རང་གི་རྟོག་པ་ཉི་ཆོ་བས་སྒྱུར་བའི་སྒྲེགས་བམ་ཆེན་པོ་ཅི་
ཙམ་དུ་བརྗོད་པ་དེ་ཙམ་དུ་སྟོང་པོ་མེད་པར་སྒྲིས་པ་ལས། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་
དེ་དག་གི་བཞེད་པ་ལྟར་གྱི་དགག་སྒྲུབ་ཇི་ལྟར་མཛད་པ་ལྟར་བརྗོད་པ་ནི་བོད་
སྟོན་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་གསར་འཛོག་བྱེད་པ་དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་ཡོད་པར་
མ་མཐོང་ངོ་། །དེས་ན་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་ཉིད་དུ་རང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་

བར་འཛོག་པའི་གང་ཟག་དེ་དབུ་མ་པ་ཡང་དག་པ་མིན་ན་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་
 ལྟོང་ཉིད་དུ་མ་རྟོགས་ཤིང་། དེར་མི་སྒྲུབ་པའི་དབུ་མ་པའི་གང་ཟག་ཏུ་ག་ལ་རུང་
 ། ཡང་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་པ་དག་དབུ་མ་པ་ཡིན་
 བར་མི་རུང་བར་བཤམ། དེ་སྟོབ་པ་དང་མི་སྟོབ་པའི་མཉམ་གཞག་ལ་
 ༼༣༥༥༽གནས་པའི་འཕགས་པ་མིན་པའི་བྱིར་སྐྱེམ་ན། དབུ་མ་པ་ཡང་དག་
 པ་དེ་མ་ཡིན་པ་ནི་འདོད་ལ། རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་བཤམ་ལོ་ཞེ་ན།
 མ་བྱབ་སྟེ། སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་པ་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་ལྟོང་ཉིད་དུ་གཞན་
 གཤམ་ཙམ་དུ་འཛོག་པའི་གང་ཟག་དེ་དག་གིས་ནི་སྟོབ་པ་དང་མི་སྟོབ་པའི་
 འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་སྟོས་པ་དང་བཤམ་པ་ཙམ་ཞིག་མངོན་སུམ་མམ།
 རྗེས་དཔག་གི་ཚད་མས་ཁོང་དུ་རྩུད་པར་རྫོམས་ནས་དབྱེད་པ་བཤམས་ཅད་
 གཞན་གཤམ་སུ་བསྐྱུལ་ནས་དགག་སྒྲུབ་སོགས་སྟོས་པ་བཤམས་ཅད་རང་ལུགས་
 ལ་འགར་ཡང་མི་འཛིན་པར་སྒྲུབས་པ་བརྟོག་པའི་མཐའ་གང་དུ་ཡང་སྟོབ་པར་མི་
 བྱེད་པའི་བྱིར། དེའི་ཆེ་དེས་རང་ལུགས་འགར་ཡང་མི་འཛིན་ན། དེའི་ཆེ་གཞན་
 ལུགས་ཀྱང་དེས་འདོད་པར་ཁས་མ་སྒྲུངས་པའི་བྱིར། དབུ་མ་པས་རྟེན་འབྲེལ་
 ལྟོང་ཉིད་མཐའ་བཤམ་དུ་བརྟོག་པ་དེ་ལ། དངོས་སྒྲུབས། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་
 དང་མཐུན་མི་མཐུན་གང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་དེར་མི་འབྲུབ་པའི་གནོད་བྱེད་
 རི་སྟེད་པ་བརྟོག་པའི་ལན་རི་ལྟར་འདེབས་ཞེ་ན། རྟགས་གསལ་མི་འདོད་བྱེད་

པ་བྱོད་རང་ལ་འགལ་ལོ་ཞེས་ཁོ་ནར་བརྗོད་པས་ཡང་དག་པའི་ལན་ཐེབས་ཏེ།
ཕྱིར་ཁོ་ལ་བའི་སྒྲོབས་པ་བཙོམ་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའང་བྱོད་རང་ལ་བྱབ་
པ་མ་གྲུབ་ཅིང་། ཅི་ལྟར་འགལ་སྟམ་ན། བྱོད་ཅག་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་རང་བདེན་
པ་ཞིག་ཡོད་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་ཚད་མ་རང་བདེན་པ་ཞིག་སྒྲུབ་པར་སྒྲོམ་པ་ནི་མ་
གྲུབ་པས་མ་གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་པར་སོང་བས་དོན་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་རང་བདེན་པ་ནི་
བྱོད་རང་གིས་བཀག་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དངོས་སྒྲུབས་དབུ་མ་པ་ལ་
ཇི་ཙམ་དུ་བཀལ་བ་དེ་ཙམ་བརྗོད་པ་འདི་ཁོ་ན་༼༣༧༥ན༽ལས་གཞན་དུ་མི་
བརྗོད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལན་སྒྲ་ན་མེད་པ་སྟེ། དངོས་སྒྲུབ་དག་
གིས། དེས་ན་མཁས་པས་ཐལ་འགྱུར་ལན། །རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་བཞིས་
གདབ། ཕྱིས་པ་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་ལན་འདེབས་ཚུལ་ལོ། །ཡང་
འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། བདེན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཚོས་འདི་དག་ལ་ཤེས་བྱར་
ཡོད་མེད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་དབུ་མ་པ་རང་ལྷགས་ཀྱིས་ནི་བདེན་གཉིས་
ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཚོས་འདི་དག་དབུད་པ་ན་ལྟ་ཅི་སྟོས། མ་དབུད་པར་སྒྲུབ་ན་
ཡང་བདེན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཚོས་འདི་ལ་ཤེས་བྱ་ཡང་དག་པར་འདི་ཡོད་
ཀྱི། འདི་ནི་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པར་མི་བྱེད་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་གཞན་གྲགས་
དང་སྒྲོ་བསྐྱུན་ཏེ་བརྗོད་པ་ན་ནི་མ་དབུད་པར་བདེན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་
ཚོས་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བུད་དུ་སྒྲུབ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་འཇིག་

ཉེན་ལས་འདས་པའི་དབུ་མར་སྐྱབ་བ་དག་གིས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་འདུལ་ཆེད་དུ་མ་
 དབྱུང་པར། ཤེས་བྱ་ཉེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པ་སྐྱུ་མ་ལྟར་སྐྱབ་བའི་འཛིག་ཉེན་
 པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་སློབ་སུ་དེ་ངོར་འདི་ཙམ་ཞིག་རྫོང་པར་བྱེད་དེ། ཉོན་
 མོངས་ཙན་མིན་པའི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་པོ་སྐྱུ་མ་
 དང་མི་ལམ་ལྟ་བུ། འཕགས་པ་ལ་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་
 བལྟོས་བཞག་གི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ནི་ཤེས་བྱར་བ་སྒྲིབ་དུ་ཡང་དག་པར་
 ཡོད་ལ། གཞན་ཉོན་མོངས་ཙན་ཀྱི་མ་རིག་པས་བསྐྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
 དང་། འབྲེལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱུའི་མ་རིག་པའི་བསྐྱུང་བས་དྲུང་དཀར་སེར་སྒྲིབ་ལྟ་བུ་
 ཅི་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་བྱ་ཡང་དག་པར་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུའོ། །དོན་འདི་ལ་
 དགོངས་ནས་༼ ༣༧༧ ༽དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྣུལ་བྱུང་བའི་སྐྱེས་བུ་གསུམ་
 ཀྱི་ལམ་རིམ་དུ། ཆོས་ཙན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་སྐྱུ་མ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་འཛིན་པའི་སློ་
 ཉིད་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་ངེས་ཤེས་གོམས་པ་རབ་ཀྱི་
 མཐར་ཐུག་པ་ཡུལ་དུ་བྱུང་བ་ནི་ས་བརྩུ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
 པས། དེའི་ཡུལ་ཡུལ་ཙན་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས་ཡང་དག་ཀུན་
 རྫོབ་མཆོན་ཉིད་པ་ནི་ས་བརྩུ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཁོ་ནར་ཡང་དག་པར་བྱ་བའི་ཤེས་
 བྱར་ཡོད་ལ། གཞན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ནི་ཤེས་བྱ་ཡང་དག་པར་མེད་དོ་ཞེས་
 གསུངས་ལ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མ་བྱ་བ་བྱང་ཆུབ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ས་ཐོབ་

ནས་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་ཡུལ་སྤང་རྒྱ་རེ་ཆེར་འགྱུར་བས་འབྲུལ་སྤང་གོང་འཕེལ་དུ་
འགྱུར་ཞིང་། ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཡང་དག་པ་མཐའ་དག་ས་བཙུ་བར་མངོན་དུ་
འགྱུར་ཞིང་། རི་མྱོད་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པ་ན་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་ཆོས་ལ་སྒྲིའི་
འཇུག་པ་ཞི་བས་འབྲུལ་པ་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ཉོན་
མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་གྲིས་པ་
ལ་གྲགས་པའི་ཀྱན་རྫོབ་སྤྲ་བ་དེ་དག་གིས་ནི། སྤྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཀྱན་རྫོབ་ཅམ་པོ་
དང་འཕལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱུའི་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་ལྷ་གཅིག་ལྷ་གཉིས་སུ་
འཛིན་པ་ལྟ་བུའི་ཀྱན་རྫོབ་ནི་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་བྱ་ཡང་དག་པར་མེད་ལ།
མཆོན་བྱ་མེ་རང་བདེན་པ་མཆོན་ཉིད་བཙོ་སྟེག་སོགས་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་རང་
བདེན་པ་འདི་ཉིད་ཡང་དག་པར་ཤེས་བྱར་ཡོད་དོ་ཞེས་སེམས་ཤིང་སྤྲུལ། ཡང་
སྤྱོན་པ་སོགས་འཕལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱུའི་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་ངོར་ནི། མཛའ་
བཤེས་ལ་དག་དང་རྒྱལ་མེར་སྤང་བ་སོགས་འབྲུལ་ཆོས་དེ་ཤེས་བྱ་ཡང་དག་
༼༣༥༩༽པར་བདེན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་སྟགས་དང་འཕལ་གྱི་མ་འབྲུལ་བའི་
ཆོས་ནི་ཤེས་བྱ་ཡང་དག་པར་མི་སྤྲོའོ། །དེ་ལྟར་ན་འཕལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱུའི་མ་རིག་
པའི་དབང་གིས་བསྐྱད་དོ་དེའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་དེ་ངོར་ཤེས་བྱར་
ཡོད་དེ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ལྟར་གྱི་འབྲུལ་རྒྱུ་མ་ཆོག་ས་ན་ཡུལ་ཤེས་བྱ་དེའི་
རྣམ་པ་འཛིན་པའི་འབྲུལ་ཤེས་སྒྲེ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་འདི་ལྟ་བུ་ཁོང་དུ་

མ་ཆུད་པར། ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དབུ་མའི་ལྷ་བ་ཕུགས་སུ་བྱོན་པའི་གུང་རུའི་
དབུ་མའི་ཡི་གེར། སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟག་པ་དང་། བདག་འཛིན་གཉིས་ལ་སོགས་
པ་ཡང་རང་གི་སྒྲ་ཡུལ་མེད་མི་སྲིད་པས་རང་གི་སྒྲ་ཡུལ་གཞལ་བའི་སྟོབས་
ཀྱིས་རང་ཉིད་གྲུབ་པ་ནི་སྒྲ་མ་དང་འབྲེལ། །ཞེས་བྲིས་གདའ་བ་དེ་ལྟར་ན་ཁྱེད་
དཔོན་སྟོབ་ལ་འདིར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲས་པ། རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱར་མེད་པ་
དང་། །བདག་འཛིན་གཉིས་དང་སྒྲ་སོགས་རྟག་འཛིན་ལ། །སྒྲ་ཡུལ་ཡོད་དང་
དེ་ཉིད་གཞལ་བ་འགལ། །ཅེས་པའི་སྐྱོན་ཆེན་པོ་མི་འདོད་བཞིན་ཁས་ལེན་
དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཁྱེད་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ། ཤེས་བྱ་ནི་ཤེས་
བྱེད་ལ་བལྟས་ཏེ་འཛིན་པར་སྒྲ་བ་ན། ཤེས་བྱེད་ལ་བལྟས་ཤེས་བྱ་འཛིན་པ་
དང་། །རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱར་མེད་པ་འགལ། །ཅེས་གྲང་གཞོད་བྱེད་དུ་
འཇུག་གོ། བསྐྱེད་པོའི་གཟུགས་བརྟན་དང་སྒྲ་ཤད་དང་ཟླ་བ་གཉིས་སྒྲ་ཡང་
སྟོ་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་གི་ཤེས་བྱ་ཡིན་གྲང་། གཟུགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སོགས་
གཟུགས་བརྟན་གཟུགས་དང་། སྒྲ་ཤད་སྒྲ་དང་། ཟླ་གཉིས་ཟླ་བ་གཉིས་སུ་
གྲུབ་པར་ཕུགས་ཀྱི་འབྲུལ་རྒྱའི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་
ཏེ་མཇུག་པོར་ཆོད་མར་འཛིན་རྟེན་ན་ཡང་དག་ཀྱང་རྫོང་བདེན་པར་གྲགས་པ་
ཅན་དེའི་རོང་གྲུབ་པའི་ཤེས་བྱ་ཡང་དག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཛིན་རྟེན་
ཉིད་རྣམ་པར་འཛིན་པར་བྱེད་དོ། །དེས་ན་སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་དབུ་མ་པ་དག་གིས་

གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་སྤྲད་དུ། བྱིས་པ་ལ་གྲགས་པའི་ཡང་དག་
ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། འབྲུལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱུའི་མ་རིག་པས་བསྤྲད་པའི་ལོག་
པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱང་མ་དབྱེད་པར་དེ་ངོར་གཤམ་བྱར་བརྫོད་ལ། དབྱེད་པ་ན་
བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་གང་ཡང་གཤམ་བྱར་མི་འདོད་དེ། དབྱེད་ན་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་ཆོས་གིག་གཤམ་བྱ་རང་བདེན་པར་གྲུབ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་
གྱིས་སྤོང་བ་ཉིད་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་འདི་ལ་
ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མིན་པའི་མ་རིག་པས་བཏགས་པའི་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་སྐྱ་
མ་དང་མི་ལམ་ལྟ་བུ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་བྱུང་
བའི་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་དངོས་པོ་དང་བདེན་པར་དོན་བྱེད་པ་དང་། འབྲུལ་གྱི་
འབྲུལ་རྒྱུའི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་བྱིས་པའི་ཐ་སྤྲད་དུ་འང་
བརྒྱན་པའི་འབྲུལ་ཆོས་ཏེ་ཀྱན་རྫོབ་འདི་ལ་སྒྲོས་བཏགས་བཞག་གི་དབང་གིས་
ཚུལ་གསུམ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་མངོན་
པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཡུལ་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་དང་ཡུལ་ཅན་དེ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་ཡེ་གཤམ་གཉིས་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་
པ་སྤངས་པ། སྒྲོས་བཏགས་བཞག་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་
དམ་བདེན་པ་དེ་ནི་བཏགས་ཆོས་ཀྱན་རྫོབ་འབྲུལ་པ་དང་སྒྲིབ་པའི་ངོ་བོ་ནི་མ་
ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་འཁོར་འདས་དང་། ༼༣༧༩ན༽བདེན་གཉིས་སོགས་

གྲིས་བསྐྱུས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚེས་འདི་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་བཞག་གི་
 ཚེས་ཙམ་ལས། དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ལྟར་ཚེས་ཙན་དང་ཚེས་ཉིད་གཉིས་ཀར་
 རང་གི་ངོ་བོས་བདེན་པ་དང་བདེན་མེད་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་
 འགར་ཡང་མེད་ཅིང་། བཏགས་ཚེས་དེ་ལྟར་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ཡང་ཀུན་
 བཏགས་ཀྱི་སྒོ་ཉི་ཆོ་བས་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་འབྱུང་མི་རུང་བའི་
 ཚེས། ཐ་སྙད་དུ་མེའི་རང་བཞིན་བསིལ་བ་དང་། རི་བོང་གི་རུ་དང་། རྒྱ་མི་དགོ་
 བ་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་འབྱུང་བར་བཏགས་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་འང་དེ་ལྟར་
 རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་གོ་སྐབས་གཏན་མི་སྲིད་ལ། ཐོག་མེད་ཀྱི་སྒོ་
 ལྟན་སྒྲིས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་འབྱུང་དུ་རུང་བའི་ཚེས་བྲིས་
 པའི་ཐ་སྙད་དུ་མེའི་རང་བཞིན་ཆ་བ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
 རྒྱ་ཚོགས་ཚང་བ་ལས་འཁོར་བ་དང་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་ཀུན་མཁྱེན་འབྱུང་
 བར་བཏགས་པ་དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་འང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་བསྐྱུ་མེད་དུ་འབྱུང་
 བ་ལ་འབྲུལ་པའི་གོ་སྐབས་གཏན་མེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་བསྐྱོས་ནས་བཞག་པའི་
 རྒྱུར་དེ་ལྟའི་འཁོར་འདས་དང་བདེན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་
 ཚེས་ནི་རང་རང་གི་ངོ་བོས་དབེན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་འབྱུར་བས་སྟོང་ཉིད་
 རྟོགས་ན་ལས་རྒྱ་འབྲས་བསྐྱུ་བ་མེད་པའི་ངེས་པ་གཞན་བྱིང་ལ་མ་བསྐྱོས་པར་
 རྒྱད་ལ་སྒྲིས་ནས་སློག་ལ་བབ་ཀྱང་མི་དགོ་བ་སོགས་འཁོར་བ་ངན་སོང་གི་རྒྱ་

ལས་ལྷོག་ཅིང་། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྒྱལ་འབད་པ་ནི་མགོ་ཐོད་
ལ་མེ་ཤོར་བའང་བཤོལ་ནས་བཙོན་པ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བའི་རྟོགས་པ་བྱུང་
༼༣༧༧བ༽ཅན་བསྐྱེད་ཐབས་ཀྱི་ཟབ་གསལ་གི་འཕྲུལ་སྤྲོ་མོའང་འདི་ཉིད་ཡིན་
ནོ། །འདི་ལས་གཞན་དུ་ཤར་ཅོང་ཁ་པ་ན་རེ། རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདག་
བདེན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་སྟོང་ཉིད་དུ་རྟོགས་ན། ཚུར་མཐོང་འཇིག་རྟེན་
བས་དངོས་པོར་ལྟ་བའི་དངོས་པོ་འདི་དག་ཇི་ལྟར་ལྟ་བ་ལྟར་ཐ་སྙད་བསྐྱེད་བ་
མེད་པར་བདེན་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ན་
ལས་རྒྱུ་འབྲས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ངེས་པའི་འདྲེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་རོ་
ཞེས་སྒྲུབ་དེ་ནི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་ལས་གོལ་བའི་གནས་
སྤྱི་ཡོད་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་ཆོད་གྲུབ་དུ་དངོས་པོའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་སྟོང་པར་བསྐྱེད་
དུ་བདེན་པར་ཡོད་ན་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བཙོམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་བདེན་མེད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
གསུངས་ཤིང་། གསུངས་པ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རང་
བཞིན་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པར་མཉམ་ཉིད་དུ་གནས་པ་འདི་མི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་
བས་འདི་ལས་ཉེས་པ་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་པའི་བྱིར། ཡང་བྱེད་ཅག་ཀ་བ་ཀ་བའི་
དངོས་པོར་བདེན་གྱང་ཀ་བ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་དངོས་པོར་བདེན་པར་མ་

བྱལ་ཅེས་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་ཀ་བའི་དངོས་པོ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡང་རང་རང་གི་ངོ་
 བོས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་འཆད་ནུས་སོ་ཞེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་ཡིད་ཉོན་པ་
 བྱེད་ན། ཀ་བ་ཀ་བའི་དངོས་པོར་སྒྲུ་ན་ཀ་བ་ཀ་བའི་དངོས་པོ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་
 རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་ཞེས་པའི་རང་གི་ཞེན་དོན་གྱི་དམ་བཅའ་རང་ཆོག་ཉིད་
 གྱིས་སུན་སྦྱང་བས་ལེགས་པར་ཡིད་ནང་དུ་སྒྲུགས་ཏེ་རྟོགས་ཤིག། ཡང་ཁྱེད་
 ཅག་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་ནས་བཞག་༼༤༠༠ན༽པའི་ཆོས་ཅན་ཉིད་སྟོང་
 ཉིད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ཙམ་གྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ནུས་པའི་སྒོ་ཁ་མ་ཆེས་
 པར། ད་དུང་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་འཆོལ་བའི་དངོས་པོ་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་
 ལ་དབབ་པར་བྱས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཞིག་སྟོང་ཉིད་རྣམ་དག་ཡིན་ལ། ཉེན་
 འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཙམ་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པར་རྟོགས་པས་ཆད་ལྟ་ལས་སྟོང་ཉིད་
 རི་བཞིན་པ་རྟོགས་པའི་གོ་མི་ཆོད་པར་སྒྲུབ་འདི་ནི་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
 དང་དབལ་མགོན་ལྷ་སྐུ་བ་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་ནི་བཏགས་
 བཞག་གི་ཆོས་ཅན་ལ་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པས་ཆོས་དེའི་སྟོང་ཉིད་
 རྟོགས་པར་འགྱུར་གྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་ཤེས་བྱར་མེད་པའི་ཆོས་སྟོང་ཉིད་དུ་
 གཏན་ལ་མ་ཐབ་ཀྱང་གོ་ལ་བ་དོན་གཉིར་ལ་གཞོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་
 དེ། ཤེས་བྱར་མེད་པའི་ཆོས་ལ་དངོས་བདེན་དུ་རྟོགས་པའི་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་
 ཞེས་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་ཆོས་ནི་ཤེས་བྱ་གཞུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་

གྱི་བར་གྱི་བཏགས་ཆོས་འདི་ཁོ་ན་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལས་ཁྱེད་ཅག་དེ་ལས་
གོ་བསྐྱོག་སྟེ་སྤྲོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཆོས་དེ་
ཤེས་བྱར་མེད་ཅིང་། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་དེ་ཁོ་ན་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་བྱ་
ཡིན་ན་སྐུལ་བའི་ཡུམ་དང་སྟོབ་དཔོན་གྱི་བསྟན་བཅོས་དང་སྟོབ་དཔོན་འདིས་
ཀྱང་རྩ་འགྲེལ་འདི་དག་ཏུ་སྟོང་གཞི་ཉི་ཤུ་རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པར་གཏན་ལ་
མི་དབབ་པར། ཁྱེད་འདོད་པའི་དྲགས་ཀྱི་དགག་བྱ་སྟོང་གཞིར་བབྱང་ནས་དེ་
རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པར་གཏན་ལ་དབབ་རིགས་པ་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་
མེད་ཅིང་། ཁྱེད་འདོད་པའི་ཤེས་བྱར་མེད་པ་དེ་ཁོ་ན་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་
དབབ་བྱ་ཡིན་ན། ཡུམ་སོགས་ལས་༼༤༠༠བ༽གཞུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་བར་
གྱི་ཆོས་སྟོང་གཞི་ཉི་ཤུ་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་འབབས་པར་
མཛད་པ་དེ་དག་ཀྱང་དོན་མེད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་འདོད་ན་ནི་
ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་སྟོང་བའི་ལས་སོག་པར་འགྱུར་ངོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ནི་བཏགས་
བཞག་གི་འཁྲུལ་ཆོས་ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་དེ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་མེད་དུ་བསྐྱེད་པའི་
ཤེས་བྱ་རང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དེ་ཀ་འགོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཅན་གྱི་
ངོ་བོ་བཀག་པས་སྟོགས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་མ་འགྲུབ་པས། བསྐྱེད་བྱ་དེ་ཡང་བསྐྱེད་
པར་མི་རུས་སོ་སྟོམ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་དབྱེད་ན་ཤེས་བྱ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་
མེད་པའི་ཆོས་ཅན་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་འཁྲུལ་ཆོས་དེ་ཁྱེད་རང་གི་ཤེས་བྱར་ཡོད་པར་

འདོད་པ་དེ་དག་གཞི་ཆེན་ཆོས་ཅན་དུ་བབྱུང་བ་ལས། དེ་ལས་གཞན་ཆོས་ཅན་དེ་
 འབྲ་དབུ་མ་པའི་རང་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་བྱར་མ་བཞག་ཅིང་། དེ་མ་བཞག་པས་
 དེར་ལྟོས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་རང་ལུགས་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་། དེ་མ་གྲུབ་ན་རང་
 ལུགས་ཀྱི་ཆོད་མས་བསྐྱབ་བྱ་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པོ་ཞེས་ངེད་ཀྱིས་འགར་ཡང་མི་སྒྲི་
 ལ། དེ་ལྟར་ནའང་ཤེས་བྱ་མུ་གུ་དང་བདེན་པ་ཞིག་གིས་རང་འབྲས་རང་བདེན་
 པ་བསྐྱོད་པའི་ལོག་རྟོག་འགོག་མི་རུས་པ་མིན་ཏེ། རང་སྤེལ་དངོས་སྒྲི་བ་དག་
 གིས་སྤྱི་གཙུག་བོ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་བྱར་མི་འདོད་ཀྱང་གཞན་ལ་བྲགས་པ་དེ་
 ཆོས་ཅན་དུ་བབྱུང་ནས་དེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་ལོག་རྟོག་འགོག་ཆེད་དུ་
 སྒྲོར་བ་བཞིན། འདིར་ཡང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཤད་
 པའི་རྒྱ་མ་བསྐྱོད་པར་མདོ་ཙམ་དུ་བསྐྱས་ནས་ངེས་དོན་དབུ་མ་གསུང་རབ་ཀྱི་
 དོན་སྒྲོ་སྒྲུར་དང་བྲལ་བ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། དཔལ་མགོན་ཀླུ་སྐྱབ་
 ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་རི་ལྟ་བུར་དཔལ་ལྷན་(༧༠)ན་དྲུགས་པོ་བཀའ་
 བརྒྱད་ཀྱིས་བྲུགས་ཉམས་སུ་བསྟར་བ་ལས། འབྲན་བྲལ་ཀམ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་
 བསྟན་པའི་མིག་གཅིག་རྗེ་བཙུན་ཆེན་པོ་མཉན་པ་རས་ཆེན་གྱི་ཞལ་ལུང་ལས་
 བྱུང་བའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཅུང་ཟད་སྒྲོས་ཟིན་ལ། རྒྱས་པར་ནི་ཡི་གས་
 འཛིགས་པས་སྒྲོས་པ་ཆོག་གོ། འདིར་སྒྲས་པ། འབྲུལ་མེད་དག་པའི་བཤེས་ལ་
 ཐར་འདོད་ཀྱིས། །མོས་པ་ཆེན་པོས་སྤྱིང་ནས་ཉེར་བསྟེན་ཏེ། །སངས་རྒྱས་

བཀའ་བཞིན་བསགས་སྤྲངས་སྤྲུབ་པ་ན། །བདེ་གཤེགས་དགོངས་པ་རི་བཞིན་
སྤྲུབ་ཡི། །འཆད་ཚོད་ཚོམ་ལ་འབྱུལ་བ་དང་བྲལ་བས། །མ་རྒྱན་རྣམས་ལ་
བཟོད་མེད་སྙིང་རྩེ་ཡིས། །ཀྱུན་ནས་བསྤྲངས་པའི་བྲན་བརྩོན་གཤེས་རབ་གང་
། །བསྐལ་ཆེན་མི་ལྟར་འབར་བ་ཆོས་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དབུ་
མ་ལ་འཇུག་པ་བྲབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་རྩལ་གསལ་བར་བྱེད་པ། སློབ་དཔོན་ལྷ་
བ་གྲགས་པ་ཐེག་པ་མཆོག་ལ་བྱགས་གཞོལ་བ། མི་འཕྲོག་པའི་མཁུན་རབ་
དང་བྱགས་རྩེ་མངའ་བ། རི་མོར་བྱིས་པའི་བ་དྲུས་མ་ལས་འོ་མ་བཞོས་པས་
བདེན་པར་ཞེན་པ་བསྐྱོག་པར་མཛད་པས་སྤྲུབ་བ་རྩོགས་སོ། །དབུ་མ་ལ་
འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་བྲབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་རྩལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་སློབ་དཔོན་
ལྷ་བ་གྲགས་པ། ཐེག་པ་མཆོག་ལ་བྱགས་གཞོལ་བ། མི་འཕྲོགས་པའི་མཁུན་
རབ་དང་བྱགས་རྩེ་མངའ་བ། རི་མོར་བྱིས་པའི་བ་དྲུས་མ་ལས་འོ་མ་བཞོས་པས་
བདེན་པར་ཞེན་པ་བསྐྱོག་པས་སྤྲུབ་བ་རྩོགས་སོ། །ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་གོང་ཁྱེར་
དཔེ་མེད་གྱི་དབུས། རིན་ཆེན་སྤྲས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ། ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་
དཔལ་འཕགས་པ་ལྟ་འི་སྤྱི་རིང་ལ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཉི་ལ་ཀ་ཀ་ལ་ག་དང་།
པོད་གྱི་ལོ་རྩེ་བ་བན་དེ་པ་ཆབ་ཉི་མ་གྲགས་གྱིས་ཁ་ཆེའི་དཔེ་དང་མཐུན་པར་
བསྐྱུར། བྱིས་ར་ས་ར་མོ་ཆེར་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཀ་ན་ཀ་ལྷ་མ་དང་། ལོ་རྩེ་བ་
དེ་ཉིད་གྱིས་ཉི་འོག་གར་ཕྱོགས་པའི་དཔེ་དང་གཏུགས་གྱིང་ལེགས་པར་བཅོས་

ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། །ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་གོང་ཁྱེར་དཔེ་མེད་གྱི་དབུས་སུ་རིན་
ཆེན་སྤྲུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་འཕགས་པ་ལྷ་འོ་སྐྱུ་རིང་ལ།
རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཏི་ལ་ཀ་དང་། བོད་གྱི་ལོ་ཙྰ་བ་བརྩེ་པ་ཚབ་ཏི་མ་གྲགས་
གྱིས་ཁ་ཆེའི་དཔེ་དང་མཐུན་པར་བསྐྱར། བྱིས་ར་ས་ར་མོ་ཆེར་བརྟེན་སྐྱོད་པའི་
མཁན་པོ་ཀ་ན་ཀ་མཐུ་སྟེ་གསེར་གྱི་གོ་ཆ་དང་། འཛིག་རྟེན་སྟེ་བ་པར་བྱེད་པས་
སམ། འཛིག་རྟེན་འདུན་པར་བྱེད་པའམ། འཛིག་རྟེན་གྱི་མིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལོ་
ཙྰ་བ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཉི་འོག་ཤར་བྱོགས་པའི་དཔེ་དང་གཏུགས་ཤིང་ཆོག་གི་ཆ་ལ།
༼༤༠༧བ༽ལེགས་པར་བཅོས་ཏེ་དོན་གྱི་ཆ་ཡང་དག་པར་གཏན་ལ་ཕབ་
པའོ། །སྤྱི་མཐུད་སྤྱི་དཔེ་ཆེན་གྱི་ཁྲོད་ནས་དམིགས་པས་དབེན་གྱུང་དུས་
གསུམ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཅན། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐོབ་ལས་པ་ཞེས་ཀླུ་པ་
ཡི་མཚན་ཅན་སྤྲུལ་པའི་སྐྱུ། །གར་དེའི་རིང་ལུགས་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྗེ་
བཙུན་མཉན་པ་ཆེན་པོ་དེ་ཞབས་གྱི། །སྐྱུན་སྤར་ཆ་ཤས་ཐོགས་པའི་བཀའ་
འབངས་ལྷ་མོས་མ་རྒྱན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ། །རིས་མེད་མི་བཟོད་སྟོང་
རྗེ་ཆེན་པོ་རབ་འབད་ཏེ། །འགྲོ་འདིའི་ལྷན་སྐྱེས་རྟོག་པ་དང་ནི་རང་གཞན་
གྱི། །བྱུང་མཐའ་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ནས་ཐར་འདོད་ལ། །དོན་བཟང་ཡིད་
བཞིན་ལོར་བུ་བཅོས་མིན་བྱིན་ཟེན་ཏོ། །འདི་ལས་གཞན་དག་འདི་ན་རང་གི་
ལྷ། །བཟང་པོའི་ཆགས་པས་སྤེད་དང་གཞན་ལྷ་ལ། །འདི་ནི་ཐ་ཤལ་སྤར་བས་

གདུང་བྱེད་ཅིང་། རྩོད་པའི་མཁོན་འཛིན་ཅན་དེ་གྲེ་མ་ལ། སྐྱེ་བོ་མི་སྤྱན་རྟོག་
དགའི་གྲུ་གྲུ་དེར། །ལྷག་པར་བཟོད་མེད་སྙིང་རྗེས་ཡིད་བྱངས་ཏེ། །བདེར་
གཤེགས་ངེས་དོན་གཟུ་བོར་བརྗོད་པ་ན། །ཅུང་ཟད་གདུག་སེམས་ཉེ་བར་ཞི་
བར་རེ། །སྐལ་མེད་སྐྱེ་བོའི་འདུ་འགོད་སྐལ་བ་དང་། །ཟང་ཟིང་རྟེན་པ་ཁོ་ན་
བསྐྱུ་བ་སོགས། །འཛིག་རྟེན་ཁྱིམ་གྱི་བྱ་བ་ཀྱན་སྤངས་ནས། །སྟོགས་བཅུར་རི་
དྲགས་ཇི་བཞིན་རྒྱ་བ་ན། །མངོན་པར་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་གང་ཡིན་
ལ། །སྐྱིབ་བྱེད་དང་ནི་གསལ་བྱེད་གང་ཡིན་གྱི། །ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱན་
མཁེན་གྱིས་བསྟན་པ། །དེ་ཚུལ་ཐོས་དང་བསམ་ལས་གཞན་བྱར་ཅི། །འགོ་ལ་
མི་བཟོད་སྙིང་རྗེའི་ཡིད་ཅན་གྱིས། །བདག་གི་ཚུལ་འདི་གཟིགས་ན་སྟོ་ཆེན་
འཕེལ། །དད་བརྩོན་བརྩེ་ཤེས་བྲལ་བའི་སྐྱེ་བོ་དེས། །ང་ལ་གཉེར་བྱར་མེད་དེ་
ཐབས་ཅི་ཡོད། །འདིར་འབད་དགོ་༼༤༠༡ན༽བ་གང་མཆིས་དེས། །འགོ་དྲུག་
སེམས་ཅན་རི་སྟེང་པ། །དཔལ་ལྷན་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་གྱི། །ལྟ་སྟོང་
འཁྲུལ་མེད་དེར་ཞུགས་ནས། །སེམས་ཅན་མཐའ་ལ་དམིགས་བྱས་
ཏེ། །བསགས་སྤངས་རབ་གྱི་མཐར་ཕྱིན་ནས། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གོ་
འཕང་མཆོག། ལྷུང་དུ་འགྲུབ་པའི་རྒྱར་བསྟོ་ཞིང་། །བདག་ཀྱང་ཆོ་རིང་ནད་
མེད་པར། །ཅི་ལུས་སྟོ་རྒྱད་ལས་རུང་ཞིང་། །ཀམ་པ་བསྟན་འཁྲུལ་མེད་ལ། །བྱ་
བ་ཅུང་ཟད་འགྲུབ་ཕྱིར་བསྟོ། །དེ་ཡང་ལྷུང་དུ་འགྲུབ་པ་ཡི། །སྟོང་གོགས་

བསྟན་སྲུང་དག་གིས་སྟོལ། །ཅེས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་དེ་ཉིད་སྣང་བར་བྱེད་པ་དབུ་མ་
ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། དཔལ་ལྷན་དུས་གསུམ་མཁའ་པའི་ཞལ་ལུང་
དུགས་བརྒྱད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟ་ཞེས་བྱ་བ། རང་གི་སྟོབ་བྱ་ལྡུའི་དགོ་སྟོང་ཀླུ་
དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞེས་ཐོབ་རྒྱལ་བའི་བཙུན་པས་གསོལ་བ་བཏབ་
པའི་ངོར། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་སྟོ་གྲོས་ཀྱི་རྣམ་པས་
འཇུག་པ་ཐོབ་པ་ཀླུ་པའི་མཚན་ལ་གཅིག་ཏུ་ཡི་དམ་དུ་བྱེད་པ་གཙུག་ལག་བྱེ་
བའི་དབྱངས་ཀྱིས་ལེགས་པའི་སྟོ་གྲོས་དགའ་བ་ཆེན་པོ་ཉིད་དུ་འཆང་བར་
བགྱིད་པས་རང་ལོ་སོ་དགུ་པར་བྱར་སྒྲིད་སྒྲིད་ཐུག་གི་རི་སུལ་ནས་མགོ་
བརྒྱམས་ཏེ། མོན་གཤུག་སྟག་སྟོ་དོམ་ཆང་རུར་མོ་རོང་ཞེས་གྲུབ་པའི་བསྟེ་
གནས་སུ་རྫོགས་པར་སྒྱར་བའོ། །འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་
ཐོགས་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱས་པར་གྱུར་ཅིག། ཇོ་སྟེ། དྲང་ངེས་བྱེས་ནས་དབུ་
མའི་གཞུང་གསལ་བྱེད། །རྩ་བ་ལ་སོགས་སྒྲུབ་སྒྲུབ་སྟོས་པ་ཡང་། །བྱི་བཞིན་
འཇུག་ཐབས་མེད་ན་དགོངས་པའི་དོན། །གྲུབ་མཐའ་གར་ཡང་རྟོགས་མིན་
རྣམ་པར་འབྱམས། །གཞན་༼༤༠༡བ༽དག་རིགས་པས་བསྐྱངས་ནས་ཡང་
དག་དོན། །རྟོགས་བྱེད་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བའི་བསྟན་བཅོས་ནི། །རྒྱལ་བའི་བཀའ་
བཞིན་རྩོད་མེད་འཕགས་བོད་ཀྱན། །མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཆོའི་སྟོང་ལ་ལྷག་པར་
བརྗོད། །དོན་འགྲེལ་རྩལ་གྱིས་ས་རྣམས་བཀའ་སྟོན་པ་ཡང་། །དགོངས་དོན་

གཏིང་དཔོག་ཐལ་འགྱུར་བྱང་པོ་སུ། །བསྐྱར་བའི་ལེགས་བཤད་གཅིག་པུ་
འཛིག་རྟེན་ན། །སློག་པའི་སྐལ་བ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེས་སྤངས། །ཆོས་དབྱིངས་
སློས་བྲལ་ལས་གཞན་ཁས་ལེན་དང་། །སྟོང་ཚུལ་ཅི་བྱས་རྟག་ཆད་གཤིས་
ལྷགས་སུ། །འདུག་མིན་འཕགས་ཡུལ་ས་ལའང་སྤང་བྱེད་དུ། །འགྱུར་བའི་
གཏམ་འདི་མཐོང་དང་རྟོགས་ན་གསལ། །འདི་དང་འདུལ་འགྲེལ་གྱིས་མཆོན་
རྗེ་གང་གི། །བཀའ་འབུམ་པལ་ཆེར་སྤར་དུ་འགོད་འོས་ཞེས། །རྒྱལ་སྤྱི་མཆོད་
མཆོན་དང་དོ་རྗེ་འཛིན། །སྟོབས་ལྡན་ལ་སོགས་དམ་པ་མང་པོའི་
བཞེད། །ཐུགས་རྒྱུད་བསྐྱལ་བ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་མི་ཏུ། །བསྐྱེད་ལྷགས་
༼༤༠༣༽ལྡན་གསུམ་པ་དབང་མཆོག་རྒྱལ། །ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་སྟོབས་
ལས་སྤྱི་མོའི་འབྲུལ། །དཔལ་སྤངས་གདན་སར་འདོད་འཛིན་གཏིར་དུ་
འབྱེལ། །རབ་དཀར་དགོ་ཆོགས་ཅི་མཆིས་བྱང་ཆེན་དུ། །ཡོངས་སུ་བསྐྱོས་
མཐུས་མཐའ་ཡས་འགྲོ་བ་རྣམས། །མ་ཞོར་དབུ་མའི་ཟབ་དོན་རྟོགས་ནས་
སུ། །ཀུན་མཁྱེན་གོ་འཕང་མུར་དུ་ཐོབ་པར་སྟོན། །གཞན་ཡང་བསྟན་དང་
བསྟན་འཛིན་ཞབས་པད་བརྟན། །བསྟན་ལ་འཆེ་རྣམས་སྤྱིར་ཉལ་ལྷག་པར་
ཡང་། །མཆོག་རྣམས་ཐུགས་དགོངས་རྫོགས་དང་སྟོན་བརྒྱད་ཁམས། །རྫོགས་
ལྡན་དཔལ་གྱིས་རྟག་ཏུ་འཆོ་གྱུར་ཅིག། །ཅས་པའི་སྤར་བྱང་སྟོན་ཆོག་ཏུ་ལུང་ག་
གི་སྤྱི་ལུ་དང་ཆབས་ཅིག་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བྲིས་པ་མཆོད་

ལམ། །ཞོ་སྤྱི་སྤྱི་རྒྱུ། དེང་འདིར་གསུང་རབ་རིན་ཆེན་འབྲུལ་པར་
དུ། །བཞེངས་དགེས་ལེགས་བྱས་འདིས་མཆོན་དུས་གསུམ་དུ། །བཀྲིས་པའི་
དགོ་ཆོགས་དྲི་མ་མེད་པ་ནམས། །གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ཏེ་མཐུན་ཆུབ་སྐྱབ་ནམས་
དང་། །བསྟན་པའི་སྒྲིབ་བདག་ཆོ་རིང་འབྱོར་ལྡན་ཞིང་། །མ་གྱུར་ནམ་མཁའི་
མཐའ་མཉམ་འགོ་བ་ཀྱན། །སྒྲིབ་གཉིས་བྱང་ཞིང་ཆོགས་གཉིས་ལྷུང་རྫོགས་
ཏེ། །སྒྲ་མེད་ནམ་གྲོལ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་རུབ་སྟོ། །བསྟན་འཛིན་དམ་པ་གང་ན་སྟུ་
བཞུགས་ནམས། །སྒྲ་ཆོའི་ཆུབ་གོགས་ཐ་དག་རབ་ཞིནས། །བསྟན་འགྲོད་ན་
ཆེན་སྒྲ་མེད་མཛད་བཞིན་དུ། །དམ་ཆོས་བདུད་རྩིའི་སྤྱང་ཆར་འབེབས་གྱུར་
ཅིག། །ཡངས་པའི་ཀུལ་ཁམས་ཀྱན་ཏུ་ལོ་ལེགས་གིང་། །ནད་ལུག་འབྲུག་ཅོད་
ཐམས་ཅད་ཞི་བ་དང་། །མི་མཐུན་རྒྱུད་པའི་མིང་ཡང་མི་གྲགས་པར། །རྫོགས་
ལྡན་དང་པ་ལང་ཆོ་འཆར་བར་ཤོག། །དེའི་མཐུས་ཁ་བ་རིས་པའི་སྐྱེ་དགུའི་
ཡིད། །ནམ་དཀར་དགོ་བའི་ལས་ལ་སྤྱོགས་པ་དང་། །མཐུན་ཆུབ་ལེགས་
ཆོགས་གོང་ནས་གོང་འཕེལ་ཏེ། །དམ་ཆོས་འཛིན་པའི་སྟོན་དུ་རུང་བར་
ཤོག། །འཛིན་ཏེན་དབང་ལྷུག་ལྷུག་ན་བསྟོ་ཡི། །ཞབས་པད་རྟོ་ཏའི་ལྷོངས་
འདིར་ལྷུང་བཀོད་དེ། །ཞི་བསེལ་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩིའི་ཟེལ་མངར་རོར། །ལོངས་
སྟུ་སྟོན་པའི་སྐལ་བཟང་ལྷུང་འཆར་ཤོག། །བྱད་པར་བསྟན་པའི་སྤྲིང་པོ་སྐྱབ་
བརྒྱད་ཀྱི། །རིང་ལུགས་དྲི་མེད་ས་ཆེན་ཡོངས་བྱབ་སྟེ། །བསྟན་པ་འཛིན་པའི་

སྒྲིམ་བུ་དམ་པ་རྣམས། །སྒྲིམ་ཆེ་མི་འབྱུར་ཆེ་ལྟ་འོ་པོར་བརྟན། །ཕྱིན་ལས་མི་
ཟད་ཉི་ལྷའི་འོད་དང་སྟེབ། །འདུས་ཆོགས་དག་འདུན་བགྱང་ཡས་རྒྱ་སྐར་
ལ། །ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་གྲུ་ཆར་འབེབས་པར་ཤོག། །ལྷ་རྣམས་མཁའ་ལ་གིས་
པའི་གྲུ་དབྱངས་ལེན། །འགོ་རྣམས་བདེ་ཞིང་སྦྱིད་པའི་ཡུན་དུ་འཛོ། །ཀྲུ་རྣམས་
དགའ་བས་ནོར་འཛིན་དབྱིག་གིས་བཀའ་། །མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་
ཐོབ་པར་ཤོག། ཅེས་པའང་ལྔ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་ཨོ་རྒྱུན་ཕྱིན་ལས་རྩོ་རྩེ་མཆོག་
དགྲུང་གྲངས་བརྟུ་གསུམ་སྟེང་། འོག་མིན་མཚུར་སྤྱི་གདན་སར་ལྷགས་ཚུམ་
གནང་བའི་རྟེན་གསུམ་གསར་བཞེངས་ཀྱི་དག་བསྐྱོན་ཆོག་གིན་རྒྱབས་ཅན་
ནོ། ། །སྟོན་མཆོག་དམ་པས་ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་ཐབས་རྣམས་ལེགས་
སྟོན་པ། །དེའི་དོན་སྒྲ་སྒྲུབ་ཡབ་སྐུས་བརྒྱད་པར་བཅས་པས་དགོངས་འགྲེལ་
བའི། །ལེགས་བཤད་གཅིག་ཏུ་འབྲིལ་བ་དཔལ་ལྷན་དུས་གསུམ་མཁེན་པ་
ཡི། །ཞལ་ལུང་དྲགས་བརྒྱད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟར་ཡང་ཡང་བསྟགས། །དེ་ལྟའི་
གསུང་རབ་པར་བསྐྱོན་བགྱིས་པར་སྤྱི་ལེན་སྤྱིང་གོག་ནས། །ལྷག་བསམ་ལྷན་
པའི་སྦྱིན་བདག་པདྨ་ནོར་བཟང་ཞེས་བྱ་བས། །ཟང་ཟིང་ནོར་ལ་སྦྱིང་པོ་ལེན་
སྦྱིར་ཕངས་མེད་གཏོང་བའི་མཐུས། །འཛིན་རྟེན་ཁམས་སུ་ཀུན་གྱང་འབྲལ་
ཡུན་ཀུན་ཏུ་དག་གྱུར་ཅིག། ཅེས་པའང་སྐབས་ཀྱི་ཁུ་དག་གི་སྤྱི་ཁུ་བ་ཀམ་རྣམ་
རྒྱལ་གྱིས་བལ་ཡུལ་ཀམ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་གི་བསྟོན་གནས་སུ་སྟོན་པ་དེ་བཞིན་

ཀྱལ་དབང་བཀྱད་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེའི་གསུང་འབུམ།

དུ་གྱུར་ཅིག།